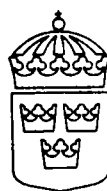

Riksdagens protokoll

1988/89:59

Protokoll
1988/89:59

1 februari 1989

Debatter m. m.

Onsdagen den 1 februari

Förslag om debattregler för den allmänpolitiska debatten	3
Allmänpolitisk debatt	5
Partiledardebatt	5
Meddelande om informationsstund	49
Ekonomi	49
Social välfärd	80
Miljöfrågor	104
Meddelande om interpellation	
1988/89:109 av Sten Andersson i Malmö (m) om användningen av fossila bränslen i Skåne	131
Meddelande om frågor	
1988/89:411 av Elisabeth Persson (vpk) om reklam i läromedel	131
1988/89:412 av Maggi Mikaelsson (vpk) om regeringsåtgärder med anledning av visst utvisningsbeslut	132
1988/89:413 av Elisabeth Persson (vpk) om prismärkningen inom dagligvaruhandeln	132
1988/89:414 av Lars Norberg (mp) om handläggningen av vissa asylärenden	132
1988/89:415 av Elving Andersson (c) om aktieteckningen i UV-Shipping	133

Bil.: Förteckning över de under den
allmänna motionstiden 1989 avlämnade motionerna

Avgjort ärende

Onsdagen den 1 februari

Godkännande av förslag om debattregler för den allmänpolitiska debatten den 1 och 2 februari 1989	4
--	---

1988/89:59

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Onsdagen den 1 februari

Kl. 09.00

*Förslag om debattreg-
ler för den allmänpo-
litiska debatten*

1 § Förslag om debattregler för den allmänpolitiska debatten

Anf. 1 TALMANNEN:

Jag hälsar er välkomna till den allmänpolitiska debatten.

Före debatten kommer jag att föreslå nya regler i avsikt att skapa en livligare diskussion och former som jag hoppas skall främja meningsutbytet. Det är viktigt att riksdagen underlättar för medborgarna att få del av det politiska budskapet.

Innan jag redovisar de nya reglerna vill jag säga något om hur förslagen till förändringar kommit till. Efter höstens allmänpolitiska debatt fick jag vädjanden och påstötningar från många håll, bl.a. från partiledarna och riksdagspartiernas gruppledare, att det i hög grad var önskvärt att genomföra förändringar.

Partiernas representanter i talmanskonferensen, vice talmännen och jag själv har diskuterat formen för den allmänpolitiska debatten. Från alla partier har man varit positiv till förändringar. Jag har satt stort värde på den öppna och konstruktiva anda i vilken diskussionen förts såväl i denna fråga som beträffande andra uppslag till förändringar i riksdagsarbetet. Men självfallet har det funnits olika uppfattningar på enskilda punkter.

Det föreliggande förslaget är en sammanvägning av vad riksdagspartierna har fört fram. I diskussionen har partierna fått ge och ta på olika punkter. Trots olika uppfattningar om debattordningen har vi lyckats nå bred enighet om att vi skall pröva det föreliggande förslaget. Fem av partirepresentanterna i talmanskonferensen har anslutit sig till förslaget. Endast moderata samlingspartiets representant har anfört att han inte anser sig kunna acceptera att denna debattordning till alla delar prövas. Jag vill för egen del framhålla att om vi skall kunna ge riksdagen en starkare position i den allmänna debatten måste vi pröva något nytt.

Det förslag, som nu läggs fram är ett sådant försök. Om det nya visar sig inte hålla måttet skall vi naturligtvis försöka hitta en annan modell. Dagens och morgondagens debattordning är alltså inte något prejudikat för hur det blir i framtiden.

Jag föreslår kammaren att följande regler skall gälla för den allmänpolitiska debatten:

*Förslag om debattregler
för den allmänpolitiska debatten*

För onsdagen:

De särskilt utsedda företrädarna för riksdagens partigrupper får i partiledardebatten och ekonomidebatten tala längst 15 minuter och i dagens övriga ämnesdebatter längst tio minuter.

Statsministerns första anförande i partiledardebatten och finansministerns anförande i ekonomidebatten får vara längst 15 minuter. Övriga huvudanföranden av statsråden får vara längst tio minuter.

Tiden för statsrådets särskilda inlägg begränsas till sex minuter. Detta gäller dock inte statsministerns andra och tredje inlägg i dagens partiledardebatt.

För torsdagen:

Alla debattdeltagare – såväl ledamöter som statsråd – får tala i längst sex minuter i sitt huvudanförande. Statsråden kan få ordet för särskilt inlägg om längst sex minuter.

De föreslagna debattreglerna innebär ingen begränsning av replikrätten.

Såväl i dagens debatt som i de ämnesdebatter som kommer att hållas i morgon är det tillåtet att i replikskiftena bemöta alla talare som deltar i de aktuella debatterna.

Enligt uttrycklig föreskrift i riksdagsordningen skall beslut om debattbegränsningar fattas utan föregående överläggning. Jag kommer därför inte att lämna ordet fritt i denna fråga. Sedan kammaren fattat sitt beslut, men innan vi övergår till den allmänpolitiska debatten, kommer jag att ge Lars Tobisson ordet för att han skall få möjlighet att kort förklara moderata samlingspartiets ståndpunkt till debattordningen.

Kammaren godkände med acklamation att det av talmannen framlagda förslaget till debattregler denna gång skulle gälla för den allmänpolitiska debatten.

Anf. 2 LARS TOBISSON (m):

Herr talman! Jag tror att vi alla här i kammaren tycker det är bra att talmannen vill förbättra arbetsvillkoren i riksdagen. Som företrädare för moderata samlingspartiet vid de överläggningar som förts har jag tillstyrkt flera av de förändringar av debattreglerna som just beslutats. På två viktiga punkter har emellertid vi moderater en annan uppfattning. I båda fallen går vår avvikande mening tillbaka på strävan att stärka riksdagens – och riksdagsledamöternas – ställning.

Den första invändningen riktar sig mot det förhållandet att statsministern tillåts både inleda och avsluta den första s.k. partiledarrundan. Det normala är att alla deltagare i en sådan debattomgång får göra lika många inlägg, även om de kan vara olika långa. I enlighet med parlamentarisk praxis borde i dagens debatt oppositionens främsta företrädare ha fått komma till tals före statsministern.

Vår andra invändning gäller det förhållandet att någon annan än riksdags-

ledamöterna själva bestämmer vilka debattämnen som är så viktiga att de skall framhåvas särskilt och tilldelas mera tid än andra frågeområden. Enligt vår mening borde hela debatten efter partiledarrundan i görligaste mån ha organiserats i debattomgångar kring skilda ämnen med samma regler för tidstilldelningen som nu kommer att gälla för avsnitten om social välfärd och miljöpolitik.

Talmannen framhöll att dagens debattordning endast är ett försök, som inte utgör något prejudikat för framtiden. Vi moderater förutsätter att det blir förändringar till nästa allmänpolitiska debatt.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

2 § Allmänpolitisk debatt

Anf. 3 Statsminister INGVAR CARLSSON:

Herr talman! 1988 var året som kallades för möjligheternas år.

Runt om i världen föddes hopp om fred och samförstånd. Allra tydligast var detta i de länder som drabbats av de regionala konflikterna. I Namibia och Angola, Afghanistan, Iran/Irak och Centralamerika syntes vägen till fred nu antligen vara inom räckhåll.

Men 1988 var också året då det för allt fler människor stod klart att många samhällsproblem inte kan lösas inom ramen för vare sig det kommunistiska samhällssystemet eller den renodlade kapitalistiska modellen.

I Sovjetunionen och Östeuropa har vi under senare år åsett hur det hårt centralstyrda kommunistiska samhällssystemet inte förmår tillgodose för människorna angelägna behov. Nu vill de sovjetiska ledarna gå nya vägar, bryta sönder byråkratin och öppna samhället. Slagorden är perestrojka och glasnost. Delegationer kommer till Sverige för att studera hur vi lyckats förena frihet, trygghet och personligt ansvar med solidaritet med medmänniskor.

I västvärlden blomstrar kapitalismen. Men inte för alla. Stora öar av ofärd breder ut sig i framför allt de stora städerna. Arbetslösheten är hög, de sociala klyftorna ökar och stora stadsdelar förslummas. I vissa länder verkar det som om man inte ens bryr sig om de arbetslösa, de hemlösa, de allra svagaste.

Allt fler människor vänder sig också bort från samhället. Valdeltagandet sjunker, och den så ärofulla västerländska demokratin är inte lika förankrad i länder med ett valdeltagande under 50 %.

Sedan nyliberalismen demonstrerat sin oförmåga att lösa en så grundläggande fråga som rätten till arbete ökar också i dessa länder intresset för den svenska modellen.

Med den socialdemokratiska politiken har vi lyckats ta oss igenom och övervinna den ekonomiska krisen utan att urholka välfärden. Samtidigt har vi pressat ner arbetslösheten mot 1 %, vilket vi är i det närmaste ensamma om. Industriinvesteringarna kommer i år att ligga inte mindre än 80 % över 1982 års nivå.

De akuta hoten mot den svenska modellen är avvärjda. För första gången sedan 1962 är statsbudgeten totalbalanserad. Trots detta har utrymme skapats för betydelsefulla och angelägna reformer.

Föräldraförsäkringen förlängs den 1 juli i år till tolv månader till en kostnad av inte mindre än 3 200 milj. kr. Den 1 juli 1991 kommer föräldraförsäkringen att vara fullt utbyggd, dvs. ge ersättning till föräldrarna fram till dess barnet blir ett och ett halvt år. Det är en stor trygghets- och frihetsreform för de svenska barnfamiljerna som därmed blir verklighet.

Satsningar görs på kulturen, miljön, rättsväsendet och de handikappade, samtidigt som marginalskatten kan sänkas med 8–9 miljarder kronor. Årets budget är alltså en reformbudget. Redan den 1 januari i år höjdes dessutom pensionerna väsentligt.

Ändå tvingades vi att inleda budgetarbetet med att betala räkningen för de borgerliga underskottsåren.

När budgetunderskottet skenade i väg steg statsskulden och räntebördan ökade. Vi har nu balans i budgeten, men statsskuldräntorna tar ändå 14 %, eller 58 000 milj. kr., i anspråk av statens utgifter.

Hade vi sluppit den utgiften, alltså mer än vad arbetsmarknadspolitiken, barnbidragen, arbetsskadeförsäkringen och hela armén kostar *tillsammans*, hade naturligtvis än fler reformer kunnat genomföras.

Efter den akuta krispolitiken är det nu möjligt för socialdemokratin att ägna tid, kraft och engagemang åt långsiktiga och övergripande uppgifter:

- Arbetsmiljökommissionen har tillsatts för att göra något åt de arbetsplatser där de antäolda riskerar sin hälsa.
- Det fjärde stora uppdraget för socialdemokratin – att rädda miljön – kommer i allt större utsträckning att styra samhällsutvecklingen på alla nivåer. Att ersätta kärnkraften med nya energikällor är en av de viktiga uppgifterna.
- Vi har redovisat riktlinjer för en ny skattepolitik som skall stimulera arbete och sparande och motverka skatteplanering och skattefusk.
- Inom regeringskansliet pågår ett intensivt arbete för att Sverige skall nå målet om nära och varaktiga relationer till EG utan att äventyra neutralitetspolitiken.
- Sedan länge gör Sverige viktiga insatser i regionala konfliktområden. Under den senaste tiden har vi direkt medverkat för att åstadkomma en öppning i den svåraste av alla konflikter – den i Mellanöstern.

Jag kan försäkra oroliga chefredaktörer och journalister att utan förmåga att delegera och utan tillgång till skickliga departementschefer skulle det inte varit möjligt att på så bred front, på så kort tid, bedriva en så handlingskraftig politik. Därför kommer jag att fortsätta att leda regeringen på samma sätt och efter samma principer som hittills.

I samma ögonblick som vi uppnår balans mellan statens utgifter och inkomster höjs röster för kraftigt ökade offentliga utgifter. Som om det inte vore nog med de 58 miljarder kronor vi redan betalar i statsskuldräntor. Jag vill bestämt varna för en utveckling som skulle öka inflationen och försämma vår konkurrenskraft. Vi vet ju av erfarenhet hur snabbt en släpphänt politik kan undergräva både nationens och individens ekonomi.

Men visst är det glädjande att inställningen till den offentliga sektorn åter håller på att bli mer positiv, bl.a. inom delar av borgerligheten. Det är inte så

länge sedan den beskrevs som ett systemfel, som ett tärande inslag i samhällsekonomin.

När snålblåsten under 80-talet ven kring den offentliga sektorn, var det vi socialdemokrater som stod upp till försvar för den generella välfärdspolitik. Nu har den stormen bedarrat. I tre val under 80-talet har väljarna sagt nej till nyliberalismen och systemskiftespolitiken.

Per Martin Meyersson, Industriförbundets ekonom, som ju inte kan betraktas som någon socialdemokratisk agitator, skrev nyligen så här i Dagens Nyheter: "I den socialdemokratiska modellen för Sverige, den svenska modellen, ingår alltså inte bara en avancerad fördelningsspolitik med tyngdpunkten på välfärdsstaten utan också en utbudspolitik med syfte att underlätta industriell expansion och förnyelse. Framgångarna har legat i förmågan att uppnå en kombination av dessa oftast motstridiga mål på en hög nivå."

Alltjämt finns det dock ett parti som ställer sig vid sidan av huvudfåran i svensk politik. Moderaterna har ingenting lärt av de gångna åren. De har inte heller glömt något av sin nyliberala politik.

I en artikel för en tid sedan i Svenska Dagbladet proklamerade Carl Bildt att 90-talet måste bli systemskiftenas decennium.

Trots att moderaterna har förlorat en fjärdedel av sina väljare sedan början av 80-talet, *trots* att konservativa partier i flera västeuropeiska länder förlorar terräng, och *trots* att svenska folket ställer upp bakom den offentliga sektorn, *trots* detta vidhåller moderaterna sin systemskiftespolitik.

Fortfarande vill man försämra sjukförsäkringen. Statsbidragen till kommunerna skall dras ned med sex miljarder kronor. Pensionärerna skall få sänkt delpension och hyresgästerna högre hyror.

Allra längst går man i sin skattepolitik. Redan nästa år skall statens inkomster minska med 20 000 milj. kr.

Dessutom föreslår man 22 olika lindringar av kapitalbeskattningen – sänkt förmögenhetsskatt, sänkt omsättningsskatt på aktier, slopad "valpskatt", sänkt skatt på fastigheter och sänkt arvs- och gåvoskatt. Moderaternas skattepolitik kommer allvarligt att försämra statsfinanserna, urholka välfärden och kraftigt gynna höginkomsttagarna.

Och inte nog med detta. I moderaternas Sverige skall den generella välfärden inte få byggas ut mer. Kommunernas tillväxt skall nämligen upphöra. I sin kommunal-ekonomiska motion tar moderaterna definitivt bladet från munnen och visar var de står:

"Huvudproblemet med den offentliga sektorn är att den är alltför stor."

Inom socialdemokratin har debatten om den gemensamma sektorn en helt annan utgångspunkt.

Vi diskuterar:

hur vi bättre skall ta till vara de anställdas engagemang och kunnande,
hur medborgarnas valfrihet inom den gemensamma sektorn skall öka,
hur vi skall kunna tillgodose nya behov utan att alltid tillföra nya resurser.

Men låt mig i den grundläggande frågan vara alldeles tydlig. Vi socialdemokrater anser att alla människor som bor i vårt land skall vara fullvärdiga medborgare. Detta ställer krav på en medborgarrätt som omfattar alla, som

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

ger rätt till barnomsorg, utbildning, hälso- och sjukvård och pension.

För att klara dessa och andra rättigheter har vi socialdemokrater steg för steg – ibland under hårt borgerligt motstånd – byggt upp en gemensam sektor. Den frihet och trygghet som är så karakteristisk för det svenska samhället vore inte möjlig utan den gemensamma sektorn. Våra diskussioner om den offentliga verksamheten syftar alltså till att utveckla den gemensamma sektorn, inte att avveckla den. Där har det historiskt gått en avgörande skiljelinje mellan arbetarrörelsen och högern. Den skiljelinjen består mellan dagens socialdemokrati och moderaterna.

Herr talaman! Sverige är ett bra land att leva och bo i. Sysselsättningen är hög, välfärden är utvecklad, och många människor känner stolthet över vårt land.

Nu står vi inför ett nytt decennium. Stora och viktiga arbetsuppgifter ligger framför oss.

Den ekonomiska politikens övergripande mål är allas rätt till arbete. Men det ställer krav på konsekvens och långsiktighet inom den ekonomiska politiken och att man ibland vågar ta beslut som åtminstone på kort sikt kan vara impopulära.

Under 90-talet skall medborgarrätten fördjupas och utvecklas. Ytterst handlar det om människornas livskvalitet.

I Europa pågår en utveckling som innebär att hindrande gränser och barriärer rivs för att bana väg för öppenhet och samverkan.

Sverige står inför avgörande beslut när det gäller förhållandet till Europa. EFTA:s statsministermöte i Oslo i mars kommer här att spela en stor roll.

Broar byggs mellan länder och intressen snart sagt varje dag. Sveriges roll kommer även fortsättningsvis vara att försöka bidra till fred och samförstånd, inte minst i de regionala konflikterna.

Det är från de här utgångspunkterna som den socialdemokratiska regeringen kommer att bedriva sin politik under denna mandatperiod.

Anf. 4 CARL BILDT (m):

Herr talman! Jag har många gånger i denna talarstol talat om de förändringar som nu sker i vårt Europa, om hur gamla gränser rivs och ett nytt samarbete växer fram – ett nytt Europa börjar gestalta sig framför våra ögon. Det gäller i Västeuropa – arbetet inom EG med ett nytt gränslöst samarbete. Det gäller i Östeuropa – jag har själv haft möjlighet att följa förändringarna, förväntningarna och framtidsdrömmarna i Estland.

Jag tycker att det är viktigt att vi svenskar är med när gamla gränser rivs och ett nytt samarbete växer fram. Det är viktigt att vi ser till att morgondagens svenskar har samma möjligheter som morgondagens andra europeer när detta nya Europa växer fram, så att de kan resa, studera, leva och arbeta varhelst i detta det nya samarbetets Europa de vill. Det är därför vi moderater har lagt fram förslag om en stegvis anslutning av Sverige till det västeuropeiska EG-samarbetet. Det är därför vi har lagt fram förslag om hur vi på olika sätt skall utveckla relationerna till de länder som nu håller på att förändras i Östeuropa på andra sidan Östersjön.

Sverige tillhör Europa, och det är Europa som är vår framtid. Därför blir jag både bekymrad och bedrövad när jag hör de röster som vill slå igen alla

dörrar och stänga oss ute från mycket av det europeiska samarbetet. När miljöpartiet och vpk säger nej, nej och nej till Europa och EG-samarbetet handlar det faktiskt om isolationism, pessimism och blockering av Sveriges, och inte minst ungdomens, framtidsmöjligheter. Jag tror säkert att kommunisterna har sina motiv för att säga nej till Sveriges möjligheter att medverka i ett fördjupat samarbete mellan Västeuropas demokratier. När det gäller miljöpartiet handlar det kanske mer om en allmän motvilja mot handel över gränserna. Tillsammans utgör de dock något av ett Europafientligt block. Och detta Europafientliga block riskerar att blockera Sveriges framtidsmöjligheter.

I Aftonbladet i måndags skrev Anna Lindh, ordförande i det socialdemokratiska ungdomsförbundet, att socialdemokraterna verkar ha tappat självförtroendet och tron på de egna idéerna. Det kanske inte är så konstigt, om man tänker efter. Vart vi än vänder oss i världen ser vi nämligen en de socialistiska idéernas kris. Socialistiska system och socialistiska lösningar fungerar inte. Överallt är man i färd med att försöka avveckla gamla socialistiska strukturer och komma bort från gamla, felaktiga och farliga socialistiska lösningar. Den socialistiska idén som sådan verkar befinna sig i inledningsskedet av en historisk avvecklingsperiod. Det är i stället de fria ekonomiernas, de fria systemens och de fria tankarnas samhälle som står för framsteg och förbättringar i dagens värld.

Det vi ser i andra länder ser vi faktiskt också i vårt eget land. De offentliga systemen verkar inte riktigt fungera. På område efter område ser vi hur kostnaderna bara stiger, men kvaliteten på den service som detta system skall ge sjunker. Det är lätt att ta exempel – sjukvården och operationsköerna. I exempelvis Göteborg står i dag mer än 300 människor i kö för att få en livsnödvändig hjärtoperation. Det är fråga om människor vilkas liv hänger på en skör tråd. De lever ofta med svåra smärtor och under betydande psykisk press. De står i den kö som detta system har förorsakat. Det gäller också bristen på nya lärare i skolan. Nästan var tredje plats i den nya lärarutbildningen står i dag tom därför att läraryrket inte anses tillräckligt attraktivt. Vi har haft en skola där man försökt avveckla betygen. Ibland har man avvecklat böckerna. Men vi måste faktiskt ha lärare i den svenska skolan. Vi ser krisen i barnomsorgen där daghem stänger. I Stockholm är i dag ett sjuttiotal daghemsavdelningar stängda av olika skäl. Föräldrar som inte haft möjlighet att välja någonting annat än kommunalt dagis, därför att alla andra alternativ har politiskt motarbetats, står handfallna när dessa offentliga alternativ inte längre fungerar.

Det här är ögonblicksbilder. Det finns många fler – vi alla i denna kammare känner till det väl. Jag vet att vi aldrig klarar av att lösa dessa problem om vi inte frigör oss från de stora centraliserade lösningarna, de monopolsystem på välfärdens område som framför allt socialdemokraterna byggt upp under de senaste decennierna. Vi kan aldrig lösa sjukvårdens kostnads- och kvalitetsproblem om vi inte bryter ner dessa jätteapparater och ger individer, de sjuka, dem som behöver stöd lika väl som de anställda inom vården, möjlighet till inflytande och faktisk valfrihet.

Vi har föreslagit ett sjukvårdsförsäkringssystem som ger alternativ, som ger konkurrens och som ger bättre kvalitet. Det är självklart bra för alla dem

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

som behöver vård. Det är självklart bra också för alla dem som arbetar inom den stora vårdsektorn.

Vi kan heller aldrig klara av skolans problem om vi inte ger mer av inflytande till dem som faktiskt gör det viktiga jobbet ute i skolorna. Vi måste ha förtroende för lärare, för skolledare, för dem som så att säga står vid fronten. Vi måste avskaffa mycket av reglering, styrning och administration. Det är just detta som vi har föreslagit.

Vi klarar aldrig av barnomsorgens problem om vi inte ger föräldrarna själva möjligheter att välja hur just de vill att just deras barn just då skall få sina omsorgsproblem lösta. Detta är kärnan i de förslag om vårdnadsbidrag och annat som vi har gemensamt med centern och folkpartiet.

Det är lätt att se i de senaste årens debatter hur förslag om hur kriserna skall lösas på punkt efter punkt kommer från oss. Det är lätt att se hur socialdemokraterna – för att låna Anna Lindhs ord – har tappat självförtroendet när det gäller välfärdsdebatten. De har i många fall låst sig i ett ganska sterilt försvar av det bestående. De verkar sakna förmågan till omprövning och omtänkande – det som nästan alla inser är en nödvändighet. Ibland låter det som om någonting skulle vara på väg. Det lät ett tag ganska hyggligt från Bo Holmberg, men vi vet alla att det inte ens bidde en tumme. Det skall sägas att det ibland låter ganska hyggligt från de olika representanterna för den s.k. kanslihushöger som med utgångspunkt i herr Feldts finansdepartement har invaderat betydande delar av regeringskansliet. Men erfarenheten säger att sannolikheten för att det blir något är ganska liten. Årets budget, årets finansplan visar upp detta mönster. Det är ganska rikt på ord, men det är väldigt tomt på åtgärder när det gäller att klara av de välfärdsproblem inom sjukvård, barnomsorg och skola som allt fler upplever som alltmer akuta.

Medan socialdemokraterna har blivit ett parti som egentligen slåss för att så mycket som möjligt skall förbli vid det gamla, ser moderaterna ett klart och tydligt behov av förändringar. Det gäller faktiskt inte minst vår ekonomiska sätt att fungera. Faktum är att Sverige håller på att halka efter i förhållande till andra länder. Vi har en välfärdstillväxt, en ekonomisk tillväxt som är klart lägre än i andra jämförbara länder. Vi har prisstegringar som är klart högre än i andra länder. Tillsammans urholkar detta förutsättningarna för 90-talets välfärd i Sverige. Det är inte bra när det går bättre för andra länder än för Sverige. Det finns flera orsaker till detta, men det får inte råda något tvivel om att huvudorsaken faktiskt ligger i vårt skattesystem.

Vi moderater har under 80-talets valrörelser – 1982, 1985 och 1988 – sagt att skattesystemet är dåligt och att skatterna är för höga. Det har hänt, Ingvar Carlsson, att vi fått en hel del kritik i valrörelserna för våra ståndpunkter. Men efter att med alla till buds stående medel ha försvarat detta skattesystem som de själva byggt upp har socialdemokraterna nu vänt och förklarat att detta skattesystem är både perverst och därtill ruttet.

Det skattesystem som socialdemokraterna byggt upp under decennier är nu perverst och ruttet. Det är väl bra att man har kommit till denna insikt, även om det kanske kunde ha formulerats litet mera verserat.

Jag skall inte sticka under stol med att vi är litet misstänksamma när socialdemokraterna talar om skatteomläggningar. Vi har nämligen lärt oss av erfarenheterna. Varje gång – 1971 och 1981 – som socialdemokraterna har

talat om stora skatteomläggningar för att sänka skatten för nästan alla har resultatet blivit ett annat. Det har blivit höjt skattetryck och högre skatter för praktiskt taget alla. Detta är en av orsakerna till att det inte gått så bra för Sverige som det borde ha gått. Den hemliga skiss till en omläggning av detta perversa och ruttna skattesystem som nu diskuteras innebär att man sänker skatten på inkomsten men höjer skatten på boende, sparande, företagande, så att man tar igen allt och mer därtill. Det är en höjning av skattetrycket som ligger i dessa förslag. Det kommer inte som någon sensation om jag säger att till den typen av politik kan vi moderater inte medverka.

Ingvar Carlsson hade i sitt anförande en del kritiska synpunkter på moderat politik. Han hade tagit fram någon gammal skiva från valrörelserna 1982, 1985 eller 1988. Den fråga som infinner sig när man lyssnar på vad Ingvar Carlsson har att säga om moderaternas förslag att sänka skatter, förändra den offentliga sektorn, ge mer av valfrihet och konkurrens och av tillväxstimulerande ekonomisk politik är: Har han frågat Kjell-Olof Feldt? Erfarenheten är den att det vi säger och blir grundligt utskälda för brukar litet senare dyka upp i form av förhandlingsposition från finansdepartementet. Det är möjligt att man kanske skall se det Ingvar Carlsson säger inte framför allt som ett inslag i en diskussion med oss moderater utan mera som ett inslag i en intern diskussion som pågår och som vi också sett exempel på i den offentliga pressen under den senaste tiden. Vi har sett sådana pikanta inslag som att utrikesministern skriver krönikor i Arbetet och säger att högerns idéer har fått förankring i arbetarrörelsen, t.o.m. inom regeringskansliet. De träffas ibland, men det är pikant när de skriver artiklar i pressen och kritiserar varandra.

Jag kan försäkra Ingvar Carlsson om att vi moderater står för vår politik. Vi är alldeles övertygade om att det som kommer att fördjupa krisen i sjukvården, barnomsorgen, skolan och välfärden i övrigt är att bara sitta still och inte göra något. Det går inte att föra en politik som bara går ut på att allt som gjorts förr är bra, att ingenting får ändras och att man inte får ta hänsyn till verkligheten. I Sverige behöver vi förändringar: lägre skatter, valfrihet, öppenhet och konkurrens. Vi bjuder gärna på våra idéer. Vi vet att det är de som behövs, det är de som är framtidens idéer.

Anf. 5 INGEMAR ELIASSON (fp):

Herr talman! Tidningen Arbetet, socialdemokratins huvudorgan, har satt betyg på regeringens budgetproposition. Den är "sista akten i ett politiskt, ekonomiskt mästestycke", enligt Arbetet. Det skrev tidningen dagen efter det att budgeten hade presenterats.

I dag, ett par tre veckor senare, är det väl inte den bilden som dominerar kommentarerna. Reaktionen kan nog snarare sammanfattas med ord som "protester", "demonstrationer", "svek", "kovändning". Skavankerna i budgetpropositionen gick inte att dölja.

Men Arbetets beskrivning var säkert den som regeringen hade hoppats på, för det övergripande målet för budgetarbetet verkar ha varit att efter alla år av underskott kunna redovisa ett mindre överskott. Denna bokföringsmässiga prestation skulle ta andan ur alla. Brister och egendomligheter i budgeten skulle skylas över. Så var det nog tänkt.

Men skavankerna lyste till sist ändå igenom. Jag vill ta upp ett par av dem, den ena därför att det rör en för demokratin så viktig fråga som vad våra politiska löften och besked är värda.

Statsminister Ingvar Carlsson själv har vid olika tillfällen vädrat en oro för ett sjunkande intresse för partipolitiskt arbete, som många av oss känner. Det är i högsta grad motiverat. Det är oerhört viktigt för en vital demokrati att många människor vill engagera sig i det ofta tröga och mödosamma arbete som den representativa demokratin förutsätter. Det lägger ett särskilt ansvar på oss som just nu har förtroendeuppdrag. Vi måste bete oss så, att tilltron till det politiska arbetet, och till besked som ges av politiker, inte ytterligare försämras. Det är i det perspektivet som bristen på överensstämmelse mellan vad regeringspartiet sade före valet och vad som föreslås efter valet skall ses.

Låt mig ta ett par exempel, båda med utgångspunkt i riksdagens beslut om tak för lönekostnadsutvecklingen inom den statliga verksamheten, det som på klingande svenska har kallats för "cash limits". Grunden för det beslutet har ju rämnat, eftersom priserna har stigit långt snabbare och långt mer än vad regeringen antog.

På två områden har effekterna blivit särskilt svåra att bemästra, på skolans område och på kulturens område.

Om inte skolan kompenseras för lönekostnader över taket, skulle det innebära en indragning av resurser som motsvarar ungefär 700 lärartjänster. Regeringen gjorde bedömningen att den effekten var acceptabel. Alla oppositionspartier gjorde bedömningen att den var oacceptabel. Folkpartiet gjorde för sin del klart, så snart denna regeringens inställning blev känd, att en sådan nedskärning inte kunde få komma i fråga.

Men först när lärare, elever och föräldrar fattat demonstrationsplakaten och givit sig ut på gator och torg, förstod regeringen att man gjort en blunder. Då ryckte först skolministern ut med löfte om extra pengar till fasta vikarier. När protesterna fortsatte ryckte så finansministern ut med nya besked. Nu skulle besparingen dras tillbaka och i stället extra resurser till vikarier dras in. Alltså, först ett dåligt förslag, sedan ett halvhjärtat försvar, därefter attack i annan riktning, och till sist en oordnad reträtt. Det hade nog, herr statsminister, i det läget behövts en statsminister som hade kunnat skapa ordning på torpet.

Att kalla denna regeringsföreställning för cirkus skulle vara att gravt chikanera denna ädla konst. Det påminner mera om prästens lilla kråka för vilken det än slank hit, än dit. I varje fall påminner det inte om en regering som vet vad den vill, som noga bereder sina förslag och därefter är beredd att slåss för dem. Det liknar mer en regering som har som främsta mål att klamra sig fast vid regeringstaburettarna och därför gjort anpassningsförmågan till en oskön konst. Förstår man inte att de löften som man har ställt ut om att satsa på skolan måste motsvaras av handling, om människor skall kunna fästa tilltro till vad som sägs?

Jag måste därför fråga statsminister Ingvar Carlsson: Vad var egentligen avsikten med att ställa ut sådana löften om förbättringar av skolan som Ingvar Carlsson gjorde bl.a. på den socialdemokratiska partikongressen? Var löftena bara till för att klara skoldebatten i en stundande valrörelse? Måste inte avsikten också varit att också låta det påverka den konkreta

politiken? Vad är i så fall förklaringen till att den budgetproposition som har skrivits under inte innehåller förbättringar utan tvärtom nedskärningar?

Inser inte landets statsminister att det skadar tilltron till politiker och politiskt arbete att så demonstrativt säga en sak före valet och göra en annan efter?

Tumultet på kulturens område rör samma problem. Nationalscenerna Operan och Dramaten har inte fått medel för att kunna behålla sina artister och bedriva oförändrad verksamhet, detta trots att de kontaktat regeringen, innan man vågade skriva på nya löneavtal. Beskedet som man då fick var: Skriv på! Kan någon bli förvånad över att man känner sig sviken, när man därefter finner att detta besked inget var värt?

Herr talman! Det är denna regeringens instabilitet, för att ta till ett milt ord, som i grunden också är problemet när vi nu äntligen synes gå mot en stor skattereform i Sverige. Hur skall vi kunna veta att regeringen menar vad den säger?

År efter år har nu regeringen och dess statsminister försäkrat att skattetrycket inte får stiga, men det enda säkra är att skattetrycket har blivit högre efter varje socialdemokratisk skattereform. Hur skall vi kunna veta om regeringen menar allvar den här gången?

I folkpartiet är vi mycket angelägna om att också Sverige skall få ett nytt skattesystem. Det som har genomförts i en lång rad av våra konkurrentländer måste också genomföras hos oss. Vi måste få ett skattesystem som lämnar mer kvar i den egna plånboken, som gör att det lönar sig att arbeta och spara. En skattereform med den inriktningen har vi arbetat för sedan Bertil Ohlins dagar.

Nu spekuleras det vitt och brett och på lösa grunder om hur en sådan reform skall se ut och om hur majoritet för en reform skall kunna skapas i riksdagen.

Efter de senaste dagarnas ryktesspridning om påstådda uppgörelser är jag angelägen att få säga följande. Folkpartiet kommer inte att medverka i något beslut som syftar till att höja det totala skatteuttaget. Bara en reform som innebär en kraftig sänkning av marginalskatterna, stabila skatteskalor som inte inflationen smyghöjer och oförändrat eller successivt lägre skatteuttag är av intresse för folkpartiet. Det skall bli mer kvar för den enskilde att själv förfoga över. Det är ett oavvisligt krav.

Därför tar vi inte ställning till några enskildheter när det gäller finansieringen förrän vi ser helheten. Människor i vårt land har nämligen lärt sig att rykten om skattehöjningar brukar slå in, medan löften om skattesänkningar försvinner upp i det blå. Vi vill därför se helheten och kunna räkna på effekterna för den enskilde, innan vi tar ställning till en reform.

Folkpartiet har alltså inte träffat någon uppgörelse i utredningar eller annorstädes om t.ex. en höjning av bensinskatterna, såsom påståtts de senaste dagarna. Vi har över huvud taget inte träffat någon uppgörelse. Vi väntar med ställningstagandena till dess vi kan bedöma helheten av en reform.

För att kunna sänka inkomstskatterna rejält måste emellertid andra skatteslag ge större inkomster. Men om en skatt höjs måste andra skatter sänkas lika mycket eller mer.

Skatteinkomsterna kan ökas t.ex. genom att moms tas ut på flera varor och tjänster än i dag och genom att vissa avdrag slopas eller begränsas. Detta skulle tillsammans med de positiva effekterna och sänkta marginalskatter skapa utrymme för exempelvis en generell sänkning av den allmänna mervärdesskatten. Det borde gå att sänka momsen med 4–5 % till 20 % eller lägre.

Såvitt man kan förstå vill regeringen däremot hålla fast vid att en skattereform skall överfinansieras. Man vill ta in mer pengar än vad som behövs för att ersätta sänkta marginalskatter. Det är de gamla skattechöjarränderna som sitter i. En sådan uppläggning av skattereformen kommer folkpartiet, som jag redan har framhållit, inte att medverka i.

För dagen vet vi inte vad regeringen egentligen vill i skattepolitiken. Före valet kritiserade man oss i folkpartiet för vårt skatteförslag. Efter valet låter det annorlunda. Nu skisseras ett snarlikt förslag. Var man till slut hamnar är ovisst. Eller kan kanske statsministern i dag kasta ljus över denna fråga? Skriver t.ex. statsministern under på principen att ingen borde behöva betala mer än hälften av en inkomstökning i skatt? Eller på principen att en skattereform inte skall leda till ett ökat skattetryck? Jag begär inte besked i detaljer men om viktiga principer.

Herr talman! Den andra uppenbara bristen i regeringens politik som den manifesteras i budgetpropositionen är att man inte vet hur man skall handskas med krissyntomen inom den offentliga sektorn. Medan kostnaderna för socialförsäkringssektorn galopperar lider bl.a. sjukvården, åldringsvården och omsorgen av allvarlig resursbrist. Om detta talas mycket i finansplanen, men åtgärderna lyser med sin frånvaro.

Ändå kan välfärden förbättras, lidande minskas, människovärdet bli bättre respekterat inom ramen för de skatter och avgifter som vi redan betalar. För det krävs dock förändringar inom den offentliga sektorn och alternativ och konkurrens till det som i dag sköts i offentlig regi.

Låt mig ta några exempel.

1. Under de närmaste tio åren kommer antalet människor över 80 år att öka med ungefär 120 000 eller från 310 000 till 430 000. Ett snabbt växande antal äldre kommer att behöva få hjälp med hemtjänst, boende med tillsyn och sjukvård. Vi står inför en jättelik utmaning. Vi måste klara den uppgiften. Våra gamla har rätt att vänta sig det av oss.

Vi som nu är yrkesverksamma borde t.ex. kunna ta på oss en enda karensdag i sjukförsäkringen för att få loss resurser till detta angelägna ändamål.

2. Många människor skulle klara sig bättre om de fick den starr- eller höftledsoperation de går och väntar på. Det kostar en del att bygga ut kapaciteten för det. I gengäld minskar behovet av hemtjänst, färdtjänst och annan omsorg, och det ökar livskvaliteten för den enskilde.

3. Många yrkesverksamma går också och väntar på operation, bl.a. kranskärlsoperation. Under väntetiden uppbär de sjukersättning eller sjukbidrag. Om de resurserna kunde användas till att bygga ut operationskapaciteten, skulle väntan kortas och de sjuka snabbare komma åter i arbete. Det skulle minska lidande och oro, och det vore ekonomiskt klokt.

Livskvalitet och välfärd kan alltså förbättras inom ramen för oförändrade

kostnader. Varje uppslag i den riktningen borde provas. Men regeringen reser bara invändningar och pekar på svårigheter.

4. För närvarande är nästan 300 000 människor förtidspensionerade. Det är 30 000 fler än för bara fyra år sedan.

Det är självklart att handikappade och långtidssjuka skall ges en trygg försörjning. Men vi vet att många av dem som blivit förtidspensionerade inget hellre skulle önska än att få förvärvsarbete efter måttet av vars och ens förmåga. Trots att en extra plats i skyddat arbete i Samhall är billigare än förtidspension lägger regeringen restriktioner för de handikappades förvärvsarbete. I ett läge när man överallt skriker efter arbetskraft är det särskilt anmärkningsvärt att förtidspensioneringen fortsätter att öka.

Herr talman! En nyss presenterad delrapport från den s.k. maktutredningen visar att många människor känner sig maktlösa. Det gäller inte minst inom den offentliga sektorn.

Detta är en allvarlig varningssignal. För demokrati handlar ytterst om den enskilda människans möjligheter att kunna säga ifrån, att få korrekt information, få yttra sig och vara delaktig i beslut som rör henne. Denna idé måste genomsyra allt som vi företar oss. En första och helt grundläggande förutsättning är då, att den information som vi politiker ger och de löften som vi ställer ut skall kunna infrias. Sker inte det gröps tilltron till den representativa demokratin långsiktigt ur. Det är i det perspektivet som regeringens olika besked före och efter valet blir en så allvarlig företeelse. Det är i det perspektivet budgetpropositionen mera ter sig som ett hastverk än ett mästerstycke.

Anf. 6 OLOF JOHANSSON (c):

Herr talman! Väljarna gav i valet klarsignal för en politik för ökat miljöansvar, för fortsatt generell välfärdspolitik. Prioriteringen av vård och omsorg var tydlig. Utbildning och kultur lyftes fram som viktiga områden, men inte lika samstämmigt. Att skattesystemet måste reformeras är de flesta överens om. Skatt efter bärkraft måste återställas. Mycket få talar i dag öppet för ökade ekonomiska klyftor.

Debatten före valet har emellertid inte präglat det som hänt efter valet. Snarare tvärtom. Det finns anledning att varna för den utvecklingen. Den vidgar avståndet mellan väljare och valda, leder till minskat valdeltagande. Väljarna känner inte igen sig.

Varför gjorde t.ex. inte socialdemokraterna sitt skatteförslag till en valfråga? De som nu vill driva in Sverige som medlem i EG, varför gjorde de inte EG-frågan till en valfråga? De som absolut inte vill fullfölja riksdagens beslut angående energisystemets omställning, varför gjorde de inte kärnkraften till en valfråga? Det kan väl aldrig vara så att man misstrodde väljarna?

För centerpartiet är det självklart att arbeta vidare för den politik som vi presenterade för väljarna i valet. Vi anser oss också ha fått stöd för den politiken.

För centerpartiet har miljön varit en stor fråga under decennier. Vi känner starkare än någonsin att vi har opinionens stöd för vår politik. Valet dominerades också i rätt stor utsträckning av miljöpolitiken, havsdöden, sälarna. Efter valet är det dock mycket tyst – inte mycket händer. Miljön är

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

helheten, och det finns samband till strängt taget alla samhällsområden. Det gäller ekonomi och ekologi, som antligen måste erkännas som olika sidor av samma sak. Det är därför som vi föreslår införande av miljöavgifter, och det är därför som vi föreslår höjda energi- och råvaruskatter på uran, olja och kol. Det är därför som vi föreslår god miljö som ett mål också i den ekonomiska politiken. God miljö är helt enkelt en avgörande förutsättning för uthållig tillväxt.

Hela det ekonomiska systemet måste i realiteten mobiliseras mot ozonskiktets upplösning, mot försurningen, mot havsdöden, mot radioaktiva utsläpp, mot skövling av regnskogar. Det kräver mer av internationellt samarbete för gemensamma mål, inte minst mellan världens industriländer. Därför föreslår vi ett svenskt initiativ för att skapa en internationell miljöfond, i ett första steg på ca 100 miljarder kronor. Det uppnås om man tar ut 0,1 % av bruttonationalinkomsten inom industrivärldens länder, dvs. OECD-kretsen. Det är ett första steg. Det skapar nya möjligheter att sätta in åtgärderna där de bäst behövs, men ändå betyder mycket för alla. Det är först när dagens hotbilder verkligen tas på allvar som morgondagens möjligheter ger framtidstro.

Det skulle vara roligt om också t.ex. Kjell-Olof Feldt, som nu har lämnat kammaren, någon enstaka gång kunde ta upp det nära sambandet mellan ekonomi och ekologi och om de duktiga personer som i dag finns i finansdepartementet någon gång kunde ägna sig åt detta problem och inte bara se till sin egen sektor.

Ingvar Carlsson utropade i valrörelsen att socialdemokraterna *skall bli* ett miljöparti. Vi har noterat uppriktigheten och framtidsinriktningen. Ingen skulle välkomna mer än centern om socialdemokratin gjorde rent hus med den gamla energipolitiken, dess stordrift, storskalighet, sårbarhet, dess kärnkrafts- och kolsatsningar. Kärnkraftens problem fortsätter som bekant, nu senast vid ASEA-Atom eller ABB-Atom, vad det nu heter. Ännu ett läckage, ännu en bekräftelse på människans felbarhet, ännu ett misslyckande i den eviga raden. Men enligt budgeten får Vattenfall klartecken för att satsa 1 756 000 000 på kärnkraft – i reaktorer som skall avvecklas, heter det ju och som vi har beslutat här. Det är en generositet som lojala kommuner som eldar med fasta bränslen inte får del av. Där står i stället den av riksdagen beslutade energipolitiken på spel och hotas av nedläggning. Nu ryktas dessutom att ett ytterligare dråpslag planeras mot biobränslena genom momsbeläggning.

Trots generositeten mot kärnkraften får miljö- och energiministern kritik från sina egna bland kärnkraftsanshängarna, i facket, i energietablissemang-
et. Från andra hållet ropar Broderskapsrörelsen, Kvinnoförbundet, ungdomarna och SAFE. Men vad får de för svar? Får de något svar? Står regeringen fast vid att kärnkraftsbeslutet om avveckling är fattat och ingenting att ändra på 1990? Vidare, skall miljöförslagen också den här perioden samlas ihop till sista våren, dvs. månaderna före valet 1991? I så fall tror jag att regeringen har missbedömt opinionens tålmodighet och tålmod.

Debatten om budgetpropositionen har handlat mycket om kassabegränsningar, det klingande svenska "cash limit", som Ingemar Eliasson sade, och tekniska modeller för statsbidrag. Det var nödvändigt att ta den debatten,

därför att socialdemokratin som sparobjekt pekat ut de viktigaste resurserna vi har inför framtiden: barnen, kunskapen och kulturen. Landets alla skolelever har egentligen satts i strykt lass. Då talar jag inte om 167 milj. kr. – långt, långt därifrån – utan om närmare tre miljarder, 3 000 miljoner i fast penningvärde i nedskärningar på skolans område sedan 1982.

När Feldt, Göransson och deras regeringskollegor nu har gjort reträtt under vissa sura miner är det dags att höja debatten och rikta strålkastarna på det saken gäller: vägvalet inför kunskapssamhället.

Det är kunskap som är språngbrädan till det nya årtusendet. Kunskap ger kraft för både utveckling av det nya samhället och frigörelse av individen. På samma sätt som det hårda kroppsarbetet och naturresurserna var grunden för industrisamhället är kunskap nu en av de viktigaste konkurrensfaktorerna för framtiden.

På väg in i kunskapssamhället är utbildning därför den viktigaste framtidsinvesteringen. Kunskap frigör individen och är ett medel för att lyfta samhället. Centern vill satsa på skolan och göra kunskap till en hävstång för hela Sverige. I vårt budgetalternativ presenterar vi, för fjärde året i följd, en ökad satsning på skolan. Små klasser, välhållna skolor med bra arbetsmiljö, egna läromedel eller böcker, rejäl skolmat och decentraliserad gymnasie- och högskoleutbildning är verkligen ingen lyx. Vi i vårt välfärdssamhälle här råd att ge barn och ungdomar en god start. Likvärdig skola och nära till den högre utbildningen ger hela Sverige möjlighet att leva. I det avseendet får det inte bara stanna vid en kampanj.

Socialdemokraternas ord om skolan var stora före valet. Därför kom reaktionen efter valet när orden inte motsvarades av verkligheten. Feldt var tydligen inte tillfrågad.

Hur var det för övrigt med de 100 miljonerna till fasta lärarvikarier? I morgontidningen bredde statsministern ut argumenten för den reformen. Men samtidigt som tidningsbuden bar ut tidningen och gav spridning åt Ingvar Carlssons ord tog Carlsson själv flyget till Bonn. Han hann inte ens landa förrän Feldt hade kallat till presskonferens, där reformpengarna gick upp i rök. Upp som en sol och ned som en pannkaka – så skulle man i varje fall just då ha kunnat sammanfatta de socialdemokratiska initiativen på skolans område. Av kongresstal och valtal blev det enbart en ny skolminister. Men han har onekligen chansen att lyfta det här området. Vi önskar lycka till i det arbetet.

Efter valet har vi fått en skatteskick. Under senare tiden har det blivit populärt att tala om särintressen i samband med den tilltänkta skattereformen.

Än är det pensionärerna, än villaägare med höga lån, än hyresgäster, än jordbrukare och andra egenföretagare, än tidningsutgivarna, än är det de som har direktel, dricker vatten, äter mat, eller t.o.m. besöker restaurang ibland – *alla* är vi tydligen särintressen, i varje fall de av oss som har kritiska synpunkter på finansministerns planerade skattereform.

Den sortens argument är ett försök att hålla kritiken på mattan utan att behöva förklara och försvara sitt skatteförslag i sak. Men eftersom väljarna inte fick chansen att ta ställning och diskutera skattereformen enligt socialdemokratisk modell *före* valet, så finns det naturligtvis inga skäl att

hålla tillbaka debatten nu. Varför – i så fall?

Centern står för sin del fast vid den inriktning för en skattereform som vi klargjorde före valet. Den innebär i kort sammandrag att låg- och normalinkomsttagare inte skall betala skattesänkningar för höginkomsttagare.

Det förutsätter för det första att man inte vältrar över en massa kostnader på kommunerna med deras proportionella beskattning, lika för alla oavsett inkomstläge, den tyngsta skatten för nästan alla.

Det förutsätter för det andra utjämning av kommunalskatterna med mer lika beskattning av den som bor i fattig eller rik kommun.

Det förutsätter för det tredje differentierad mervärdeskatt med sänkt skatt på maten för att balansera marginalsattesänkningarna. För vår del är fördelningsresultatet det viktiga. Det betyder att vi är beredda att gå så långt i differentiering som är nödvändigt samt att anpassa finansieringen så att inte resultatet går förlorat ur fördelningspolitisk synpunkt.

Denna inriktning är enligt vår mening en avgörande förutsättning för att en skattereform skall godtas av allmänheten. Det är lätt att förutse de krav som kommer att resas på ökade transfereringar, inkomstöverföringar, om fördelningsprofilen inte motsvarar skatt efter bärkraft. Det gäller grupper med en redan hårt pressad ekonomi som får betala ökande boendekostnader genom breddning av momsen men som inte får del av marginalsattesänkningen därför att de har för låg inkomst.

Pensionärer med låg pension som dessutom blir sjuka tillhör inte samhällets starka grupper som bekant. Därför kan centern inte acceptera att friåret i sjukvården för pensionärer tas bort. Även om de får kompensation för prisstegringarna får de ingen del av skattesänkningen vid en skattereform. En annan svag grupp är den som saknar jobb på sin hemort. Därför har vi redan nu motsatt oss förslaget om att avdraget för de s.k. arbetsresorna tas bort eller begränsas. Exemplet är många som skulle få orättvisa effekter för olika särintressen, som det heter. Men de kan inte sorteras bort genom att stämplas som särintressen.

Centern arbetar för ett decentraliserat samhälle, där de enskilda människorna kan påverka sin situation och tillsammans med andra forma framtiden.

Men ett decentraliserat samhälle är inget isolerat samhälle. Vi vill utveckla det internationella samarbetet. Men vi är inga vänner av överstatlighet eller centralisering, dvs. att flytta bort makt som finns t.ex. i den här församlingen till andra fora någonstans långt bort. På samma sätt slår vi vakt om vår nationella suveränitet och trovärdighet i säkerhetspolitiken.

Det är därför vi säger: Stärk Norden och EFTA – förhandla med EG, Nordamerika, Japan och Östeuropa! Det är därför vi vill stärka Norden som hemmamarknad genom att avlägsna handelshinder. Vi har så mycket gemensamt. Det är därför vi vill stärka EFTA-samarbetet inför EG-förhandlingarna. Det är därför vi vill att Sverige utarbetar ett samlat program för ökat samarbete med östländerna – särskilt med Baltikum.

Utan ett omfattande flöde av impulser, varor och kultur mellan jordens folk vore världen fattig. Inte minst gäller det att ge våra ungdomar chansen att se sig om i världen utan hinder och gränser.

Rollen som brobyggare mellan olika ideologier och skilda system bör

Sverige fortsätta att spela efter förmåga och utan överdrifter. De svenska insatserna – inte minst genom utrikesminister Sten Andersson – för en dialog mellan USA och PLO är ett arbete i den andan. Att vi skickar trupper för att övervaka den bräckliga freden i Södra Afrika och Namibia är en annan insats med samma inriktning.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

Anf. 7 LARS WERNER (vpk):

Herr talman! Högeridéer har fått fotfäste i partiet! Men den generella välfärdspolitiken är omistlig. Detta sade Sten Andersson i en stort uppslagen artikel i tidningen Arbetet i lördags.

Det är ett rätt intressant resonemang och jag skulle vilja ta det som utgångspunkt för olika tänkta utvecklingstendenser här i landet. Det är möjligt att det av många uppfattas som ett delvis självkritiskt resonemang. Men jag tror att man måste ha råd med det ibland.

1989 är ett år som markerar avstånd och utveckling. Det är nu 200 år sedan den franska revolutionen ägde rum och 100 år sedan det socialdemokratiska partiet grundades.

Det märks på många sätt att vi är på väg ut ur en tid för att gå in i en annan. Många av gårdagens lösningar uppvisar brister och svarar inte mot de behov som skulle tillgodoses. Det gäller inte minst den offentliga sektorn, som står inför en nödvändig förnyelse och reformering. Frågan är bara hur detta skall gå till.

Gårdagens arbetsrättsreformer, MBL och löntagarfonder skulle ge löntagarna mer inflytande över arbetslivet. Dessa har också fått mer inflytande – därom råder det inget tvivel. Men kapitalägarnas i väsentliga frågor närmast oinskränkta makt består fortfarande.

Mycket av det som var sant i går är inte lika sant i dag. Detta konstaterande gäller inte bara arbetarrörelsen och arbetarpartierna utan i minst lika hög grad de borgerliga och icke-socialistiska partierna.

Samtidigt uppstår nya frågor. Det handlar om svåra frågeställningar och om svar som får vidsträckt konsekvenser för framtiden. De gamla partiprogrammen ger inte alltid vägledning. I det läget är det viktigare än kanske någonsin att veta vad man vill, vilket slags samhälle man vill skapa. Men det gäller kanske också att vara öppen och orädd inför det nya och många gånger okända. Den som inte vågar vara det tror jag blir ohjälpligt efter – utan någon som helst möjlighet att påverka utvecklingen.

Det har ibland sagts – med rätta eller inte – att 80-talet var högerens decennium, att det var högeren som inte nödvändigtvis gav de riktiga svaren men som i varje fall ställde viktiga frågor, som kunde bli föremål för diskussion, och som därför kom att få stort inflytande. Men det gick dess bättre över!

Många talar nu om att 90-talet skall bli vänsterns årtionde, och det finns mycket som talar för det. Det saknas knappast frågor att diskutera: den offentliga sektorns förnyelse, miljöförstörelsen utbredning, de växande sociala klyftorna och den brutala utslagningen av allt fler människor, internationaliseringen, Sveriges ökade sårbarhet och minskade självständighet samt nöden i tredje världen och möjligheterna till en total kärnvapenavveckling.

Det är naturligtvis lätt att räkna upp de många frågor som finns samtidigt som det självfallet är lika svårt att formulera svaren. Jag skall ägna några minuter åt frågan om den offentliga sektorns förnyelse. I polemik mot de borgerliga vill jag säga: För de borgerliga har det bara varit fråga om privatisering när det gällt förnyelsen. Privatisering är för de borgerliga talarna och partierna detsamma som förnyelse. Men i själva verket är det ju ingen förnyelse. Att bara byta huvudman räcker inte. Jag undrar om det inte är demokratiseringen av den gemensamma sektorn som skall vara utgångspunkten.

En demokratisering av den offentliga sektorn skulle ju ge inte bara de anställda utan också de som tar den offentliga sektorns tjänster i anspråk både rätten och möjligheterna att själva få vara med och bestämma. I stället för att detaljregleras av politiker eller kapitalägare skulle den kunna styras direkt av människorna själva.

Därför är det borgerliga talet om privatisering i praktiken ett nej till en demokratisering av den gemensamma sektorn. I vissa fall handlar det om att byta ut ett statsråd eller ett kommunalråd mot en direktör. Men jag tycker inte att det förtjänar att kallas förnyelse. Vi har inte råd att välja fel, sade Ingvar Carlsson för en tid sedan i en debattartikel i Dagens Nyheter apropå den offentliga sektorns framtid. Jag tycker att han har rätt.

Också i dag går Carl Bildt upp och talar om den faktiska valfriheten, om mångfald och om konkurrens. Därför måste jag då och då självkritiskt ställa frågan: Varför accepterar man inom arbetarrörelsen mångfald och valfrihet som borgerliga begrepp när man samtidigt vet att privatisering är den raa verkligheten bakom dessa begrepp? Vännerna på den borgerliga kanten lanserar många nya ord. Det senaste kom för en tid sedan: att parabolantennen är vår tids frihetssymbol. Jag tror att det var Anders Björck av alla som sade det.

Tänk hur det kan gå inflation i ord och begrepp! Eller tänk att få se Carl Bildt som parabolantenn som symbol för den nya moderata friheten! Eller ännu värre: Tänk att få se konstitutionsutskottets vice ordförande som parabolantenn med rätt att sända direkt från utfrågningarna!

Nej, frågan är för allvarlig för att man skall skämta om den. Det här visar i varje fall litet på inflationen i ord.

Mot privatisering vill vi ställa frågan om demokratiseringen av den offentliga sektorn. Jag är övertygad om – och det är nog alla – att det finns ett stort behov av reformer inom den offentliga sektorn. Vi ser också gärna en mångfald. Man kan tänka sig många verksamhetsformer som kanske inte finns i dag inom den offentliga sektorn.

När det gäller demokratiseringen av den offentliga tjänstesektorn skulle man kunna gå flera olika vägar. Jag har tidigare nämnt att en väg är att ge de anställda större inflytande och makt. En annan väg är att ge brukarna större makt. En tredje väg är kanske att stärka det lokala inflytandet, t.ex. via nämnder i delar av kommuner.

Demokratisering, menar jag, är vägen när det gäller att effektivisera utnyttjandet av den offentliga sektorns resurser, om man nu skall tala i effektivitetstermer. Men framför allt menar jag att demokratisering är vägen när det gäller att engagera människor och erövra människors inflytande över

tjänster och service. På det sättet tror jag att den offentliga tjänstesektorn kan bli bättre och effektivare.

Visst har regeringen ibland lagt fram förslag i dessa frågor som vi har stött. Men samtidigt finns det inom regeringen planer på en ökad privatisering. Se bara hur det är inom SJ!

Regeringen talar i ena mungipan om demokratisering och i den andra om privatisering. Eller, för att uttrycka det i andra termer: Ett departement sysslar med demokratisering och ett annat skall hålla på och privatisera ytterligare.

De förslag som hittills har lagts fram om demokratisering av kommunerna har, tycker jag, inte medfört någon större demokratisering, snarare en ganska begränsad decentralisering. Det är gott nog, men det räcker inte!

Man har decentraliserat skyldigheten att förvalta redan fattade beslut.

Kommunen har bestämt ramar för minskade resurser och givit lokala nämnder i uppdrag att ta ansvaret.

I en del partiets propaganda, framför allt från borgerligt håll, framställs ofta den offentliga sektorn felaktigt som en stor, krävande, resursslukande och tärande sektor. Jag protesterar mot det. Den offentliga sektorn är inte ett sugrör som pengarna bara försvinner upp i.

En del av den offentliga sektorns medel – den största delen av pengarna – används till överföringar, s.k. transfereringar, som pensioner, barnbidrag osv. Pengarna går till pensionärer, sjukskrivna, föräldralediga och barn, och från dem vidare ut i den privata marknaden.

Pengarna försvinner inte ut i intet. Pensionärerna och barnfamiljerna handlar i Konsum, ICA och Åhléns – pengar som används i den privata sektorn.

En annan del av den offentliga sektorns pengar – en mindre del – går till löner till anställda. Det är inte heller ett sugrör där pengarna bara försvinner. För sina löner handlar människorna mat och kläder i Konsum och möbler på IKEA – pengar som går ut i den privata sektorn.

En tredjedel av den offentliga sektorns pengar går till inköp av varor, kapitalvaror och förbrukningsvaror, som ofta köps från privata företag.

Myndigheter, institutioner och skolor köper datorer och datoriserade tjänster av privata företag. Det är egentligen den offentliga sektorn i detta land som har drivit på datorutvecklingen i Sverige. Utan den offentliga sektorn skulle datormarknaden – och privata datorföretag – inte utvecklas i den takt som sker. Det här glömmer man bort.

Den offentliga sektorn handlar också från den privata. Sjukvården köper för miljoner av Electrolux och är en stor kund varje år. Electrolux ägs av Wallenberg, och han svälter inte ihjäl på det.

Från en del mindre företag, som bagaren Torsten Ekström i Vingåker och Gillebagaren i Örkellunga, handlar landstingen kaffebröd.

Jag vet att jag nu börjar låta som Bengt Westerberg, men jag tar den risken. Jag tar det här bara som exempel på hur det går till i det verkliga livet.

Den offentliga sektorn ger arbete åt folk i den privata sektorn. Den offentliga sektorn driver på den tekniska utvecklingen även för den privata sektorn. Den offentliga sektorn tär inte på landets resurser, utan utvecklar dem.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

När den offentliga sektorn i propaganda utmålas som stor - en viss procent av BNP - är det viktigt att vara noga med orden. Det mesta är faktiskt fråga om överföringar.

En mindre del är den offentliga tjänstesektorn. Som förr LO-utredaren Rudolf Meidner och TCO-ordföranden Björn Rosengren har påpekat i debatten, är den offentliga tjänstesektorn en minskande andel av BNP, en krympande, sjunkande andel. I siffror har den offentliga tjänstesektorn sjunkit från 30 till 28 % av BNP.

Sjukvårdens andel av BNP har sjunkit från 10 till 9 %. Det är lika mycket som Volvo har i andel av BNP.

Den offentliga tjänstesektorn består till stor del av lågavlönade kvinnor, i yrken som sjukvårdsbiträden, barnavårdare, förskollärare. Det glöms också bort.

På denna minskande och lågavlönade sektor har regeringen i sin besparingsjakt försökt sätta ett lönetak - vi skall återkomma till det - men har nu dragit tillbaka detta.

Den offentliga tjänstesektorn brottas med mycket stora problem. Behovet av dess tjänster är stort - det visas i köer till barnavård, sjukvård och äldreomsorg - och samtidigt är det problem med att rekrytera och behålla dem som arbetar. Då säger Carl Bildt: Det här är problem - vi privatiserar. Men är det inte bättre att betala människorna inom dessa sektorer, så att vi kan få en bra tjänstesektor och gemensam sektor?

Till sist, herr talman, vill jag gå tillbaka till Sten Andersson. Jag skall citera vad han har sagt, därför att det är viktigt för denna debatt:

"Debatten förs nu i vårt parti och i andra partier. Att liberalerna och de konservativa vill urholka den generella välfärden är inte så konstigt. Högerkrafterna har från tid till annan varit motståndare till sådant som barnbidrag för alla, grundskola för alla, barnomsorg för alla, sjukvård för alla, semester för alla.

För att 'spara' pengar åt samhället och minska de välbeställdas skatter har de försökt hävda linjen att stödet endast ska gå till 'behövande'.

De tankarna har fram till nu varit förbehållna en del av 'tänkarna' på den borgerliga kanten. Men nu börjar de, till min och andras oro, också få fotfäste inom arbetarrörelsen. Det finns de som menar att en viss utslagning är ofrånkomlig om tillväxten ska hållas igång. Men det är tankar som den som kallar sig demokratisk socialist inte utan vidare kan acceptera."

Jag anser att det ligger rätt mycket i Sten Anderssons tankegångar här.

Anf. 8 BIRGER SCHLAUG (mp):

Herr talman! Först skall jag be att få tacka talmannen för det initiativ han har tagit för att förändra arbetsordningen här i riksdagen. Det är bra, och talmannen har miljöpartiets hela stöd för detta.

Miljöpartiet de gröna har suttit i riksdagen i snart fyra månader. Under dessa fyra månader har vi lärt känna makten och de arbetsförhållanden som råder i denna församling.

Vi har också fått en klar uppfattning om vad vi kan acceptera och vad vi inte kan acceptera. Det är mycket anmärkningsvärt att ett riksdagsparti inte har tillåtit att få insyn i skatteutredningar, utrikesnämnden, JO-delegatio-

nen och inte heller EFTA-delegationen, där informationen om EG ges.

I EFTA-delegationen släpps alla andra partier in, men inte miljöpartiet de gröna. Kan det möjligtvis vara så att man är rädd, eftersom miljöpartiet de gröna är det parti som är mest kritiskt mot EG-underkastelsen?

Jag vill också betona att vi kommer att försöka att bygga egna vägar när makten och de gamla överenskommelserna, som sluts utan synliga regler, förvägrar oss vissa rättigheter.

Exempel på detta är de just nu pågående samtalen i Moskva som behandlar internationell miljölagstiftning och polarekologi. Utrikesdepartementet har, förmodligen i samråd med representanter för de borgerliga och för socialisterna, skickat två borgare och två socialister. Miljöpartiet har inte blivit tillfrågat. Nu har vi tagit oss dit på egna vägar och blivit välkomnade och mottagna av värdarna. Det kanske är ovanligt – mycket ovanligt – men vi vill tala om att vi inte accepterar denna typ av demokrati, som förekommer när vissa partier hålls utanför.

Fyra månader i Sveriges riksdag har lärt oss en hel del, och vi är fulla av tillförsikt om att vi kommer att kunna driva på de gamla partierna när det gäller miljöfrågorna. Låt mig ta några exempel på vad som har hänt.

Vem hade kunnat ana före valet att vi skulle få med oss vpk här i kammaren att rösta för en reservation som innebär kraftigt höjda bensinskatter? Det har vpk gjort, och det är bra – för miljön.

Vem hade kunnat ana före valet att vi skulle få med oss centerpartiet här i kammaren att stödja en reservation som innebär att jordbruksmark vid kust och vattendrag skall göras om till naturliga våtmarker? Det är bra att centern har gjort det. Jag hoppas att ni står på er också när LRF börjar mullra.

Och vem kunde ana, herr talman, att moderaterna skulle bryta mot de allra heligaste av frihandelsprinciperna och i kammaren stödja de gröna i vårt långtgående krav på att produkter som producerats med i Sverige förbjudna medel eller metoder inte skall få importeras? Bildt kan få en strid med Westerberg, men okej – ta den striden! Det är bra.

Alla dessa positionsförflyttningar i de gamla partiernas hjärtefrågor i grön riktning inger ett visst hopp inför framtiden. Så visst har de 77 % av svenska folket som säger att miljöpolitiken blir bättre med miljöpartiet de gröna i riksdagen rätt. Det blir den faktiskt.

Herr talman! Många beslut i denna kammare hotar välstånd och välfärd. På grund av mycket kortsiktigt tänkande och egoistiska gruppintressen slås skogar, hav och människor ut – och därmed den grund på vilken välstånd bygger. För ett samhälle som byggs utanför de ramar som naturen sätter kan aldrig behålla välstånd och välfärd på sikt. Livsförutsättningarna slås helt enkelt ut. Det ser vi i dag. Ozonskiktet, drivhuseffekten, säldöden, det radioaktiva vanvettet som vi bygger in oss i, den ökande bilismen, cancerutvecklingen, kemikalierna, barnallergierna – allt är resultat av politiska beslut, eller brist på politiska beslut. Den blinda jakten på ekonomisk tillväxt och materiell tillväxt har skett – och sker fortfarande – på bekostnad av haven, skogarna, sjöarna och den luft vi andas.

Herr talman! Förr offrade man i vårt land grisar och lamm för att blidka gudarna. För att blidka de nuvarande gudarna offrar vi framtiden. De nya gudarna är tillväxtekonomen. Särimer återuppstod, trots att han slakta-

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

des varje dag. Men framtiden kommer inte att återuppstå om den görs omöjlig.

Hur häftig ekonomisk tillväxt vi än har, hur stora vinster vi än gör, hur stora vinster Volvo än gör, hur många smarta klipp som LO eller Anders Wall än kan göra på börsen, hur många nya TV-kanaler vi än får, Carl Bildt, och hur mycket reklam vi än får i dessa TV-kanaler, kan vi inte köpa oss ett nytt hav om det gamla dör. Vi kan inte köpa oss ny åkermark när den gamla förgiftats med tungmetaller. Vi kan inte köpa nytt grundvatten när det gamla är förgiftat med bekämpningsmedel. Vi kan inte köpa ett ozonlager när det gamla tar slut. Vi kan inte köpa nya sjöar när de gamla förgiftats av radioaktivitet. Vi kan inte köpa en framtid för våra barn om den gamla tar slut.

Kjell-Olof Feldt har gått, det var synd. Jag skulle vilja säga så här: Hur stor ekonomisk tillväxt vi än har, kan vi inte heller köpa oss nya naturlagar. Därför bör finansministrar, oavsett färg, rätta sig efter naturlagarna och inte begära att naturlagarna skall rätta sig efter finansministrar.

Tillväxt mätt i bruttonationalprodukt är ett mycket märkligt begrepp, eftersom det endast utgör mått på omsättningen av betalda varor och tjänster. Ett företag med aldrig så stor omsättning kan gå i konkurs. Det kan ett land också. En hel planet kan gå i konkurs, med aldrig så stor omsättning. I BNP-måttet görs ingen skillnad på närande eller tärande verksamhet, ingen skillnad på uppbyggande eller nedbrytande verksamhet. BNP är ett övermåttan ointelligent sätt att mäta framgångar. Därför är det beklagligt att varken socialdemokratiska eller borgerliga regeringar – egentligen är det kanske samma sak i dag – någon enda gång i de senaste årens finansplaner förmått sig att tala om tillväxtens innehåll, utan bara om omfånget.

Detta är egentligen sorgligt. Det är sorgligt att så många män – för det är ju mest män – företrädande så många organisationer, under så många högtidliga sammankomster och under så mycket gravallvar, under så många år kunnat resonera så länge om något så i grunden flummigt som ekonomisk tillväxt mätt i BNP. Det är ett flummigt begrepp.

Herr talman! Vi säger alla som sitter i denna kammare att vi strävar efter ökat välbefinnande för svenska folket. Men vad är då välbefinnande?

För Carl Bildt kanske välbefinnande är reklam i TV och nya parabolantenner. Det är möjligt.

För Ingemar Eliasson kanske välbefinnande är frihandelsliberalism, som ser till att vi får billiga varor oavsett hur det går med arbetsmiljön och miljöförstörelsen eller hur vi utnyttjar barnarbetare i andra länder. Det kanske är välbefinnande för en frihandelsliberal.

För socialdemokratin verkar välbefinnande – och nu provocerar jag medvetet, för jag vill ha en debatt om vad välbefinnande är – ibland vara den fadda tråkigheten; mer prylar och nya utredningar.

Det är dags att vi tar en ordentlig debatt om vad välbefinnande egentligen är. I Sverige är vi lyckligt lottade: Vi har ett formellt trygghetsnät, och socialdemokratin har betytt mycket för att vi på den sociala sidan har det så bra som vi har det i vårt land i dag.

Hjalmar Branting och Per Albin Hansson brottades med en hård social verklighet, där huvudproblemen var fattigdom, arbetslöshet och dåliga

bostäder. De kunde konstatera att när man med sociala reformer rättade till dessa missförhållanden, så ökade både det materiella välståndet och människors välbefinnande.

Men i dag är inte detta lika självklart. Det är inte alls säkert att ökad materiell tillväxt leder till ökat välbefinnande. Det är kanske i vissa fall tvärtom. Får vi mer och mer av allting, får vi också mer och mer av avfallshögarna. Ökad bilism leder till att haven dör, ökad flygtrafik leder till att kväveutsläppen ökar, ökade transporter innebär miljöförstöring och förbrukning av ändligen naturresurser. Ökad varuomsättning leder till ökat avfallsberg.

Ändå planeras för ökad industriproduktion, ökad energiomsättning, ökad flygtrafik, ökad bilism och ökad varuomsättning; "mer, mer, mer". Det skall vara tillväxt. Aldrig finns det ett lagomläge. Det skall alltid vara mer, för annars blir vi så fruktansvärt fattiga, sägs det.

Detta sker trots att det konsumtionsmönster som vi har i dag i Sverige är fullständigt orimligt och omöjligt att översätta i en global skala. Per capita förbrukar vi i Sverige mer naturresurser än de allra flesta folk. Vi släpper ifrån oss mer radioaktivt avfall per capita än något annat folk. Vi släpper ifrån oss mer kväve per person i vårt land än nästan något annat folk. Så här är det på område efter område. Världen har inte råd med fem miljarder svenskar och fem miljarder svenskers konsumtionsmönster. Ändå skall vi ha mer av just detta konsumtionsmönster. Hur hänger det ihop?

Jag tror att vi i dag står inför ett historiskt skede i svensk politik. Allt fler inser att de nya skiljelinjerna inte går mellan ett gammalt borgerligt block och ett gammalt mycket trött socialistiskt block. Att Kjell-Olof Feldt går hand i hand med Bengt Westerberg är ingen slump, det är en logisk följd av dels de förskjutningar som skett mellan partierna, dels den nya dimensionen i politiken. Den nya dimensionen har gjort att miljöpartiet de gröna har en plats i Sveriges riksdag, och den gröna rörelsen växer internationellt, i väst såväl som i öst, i Argentina såväl som i de baltiska staterna.

Jag hävdar att det i riksdagen finns ett grönt bälte. Det avspeglar sig i frågor som kärnkraften, EG-frågan, fördelningspolitiken, värdet om självbestämmande, miljöfrågorna, energipolitiken och gentekniken, för att ta några exempel. Det gröna bältet är en realitet. Detta faktum måste socialdemokraterna besinna.

Socialdemokratin är djupt splittrad i alla dessa frågor. Socialdemokraterna har i realiteten en vågmästarställning i en rad av dessa frågor. Ni kan sätta ner er fot på den vågskål som innebär bättre miljöpolitik, rimlig fördelningspolitik och minskad sårbarhet. Men ni väger allt mer över på den andra vågskålen: fördelningspolitik som är som hämtad från folkpartiet, miljöpolitik som är som hämtad från moderaterna, EG-underkastelse, storskalighet och centralisering.

Det intressanta är alltså att socialdemokraterna är vågmästare i snart sagt varje miljöfråga här i kammaren. I höstas gick socialdemokraterna hand i hand med moderaterna gång på gång. Men här finns ju den historiska möjligheten som socialdemokraterna har pratat om i hela valrörelsen, den historiska uppgiften, den historiska omvändelsen, de nya ATP- och rösträttsreformerna och att ta miljön på allvar. Men det gör ni inte. I stället gör ni upp

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

med det sämsta alternativet här i riksdagen gång på gång, och konsekvent förlorar miljöfrågorna.

Stopp för alla klorutsläpp före år 2000 – ni är vågmästare.

Sänkta hastighetsgränser på vägarna – ni är vågmästare.

Avveckling av Barsebäck och Ringhals 2 – ni är vågmästare.

Övergång till biologiskt jordbruk snabbt – ni är vågmästare.

Rädda de fjällnära skogarna – ni är vågmästare.

Höjda bensinskatter – ni är vågmästare.

Satsning på biobränslen – ni är vågmästare.

Krafttag för att rädda haven – ni är vågmästare.

Stopp för motorvägen på västkusten – ni är vågmästare.

Stopp för bilbro över Öresund – ni är vågmästare.

I fråga efter fråga är ni vågmästare, men ni utnyttjar inte er vågmästarställning. I höstas gjorde ni gång på gång upp med det sämsta alternativet – ibland med moderaterna, ibland med folkpartiet, ibland med centern, ibland med vpk – och som sagt: Miljön förlorade varje gång, konsekvent.

I fördelningspolitiken och i miljöpolitiken är ni socialdemokrater de stora svikarna, för ni har lovat mest. När det gäller fördelningspolitik borde er ideologi göra att ni hade en helt annan inställning än den ni har. Jag tror att det gäller att vara trogen sina idel och sina idéer. Sten Andersson kanske är det, jag vet inte, men det är viktigt.

Jag skall avsluta med att citera en folktopartist, Hadar Cars, som i en debatt som Folkkampanjen mot kärnkraft anordnade före valet fick frågan: Hur kommer det sig att så många generaldirektörer som varit involverade i kärnkraften, när de blivit pensionerade inte längre gillar kärnkraften? Hadar Cars svarade: Ja, men då har de ju inget tjänstemannaansvar längre.

Som politiker har vi kanske en politikerroll, och som tjänstemän kanske vi har en tjänstemannaroll. Men varje enskild individ som sitter i den här kammaren har också en roll som människa. Därför tycker jag att vi skall prioritera miljön och att varje enskild socialdemokrat här i kammaren skall ta ett personligt ansvar.

Anf. 9 Statsminister INGVAR CARLSSON:

Herr talman! Före valet spekulerades ju mycket om miljöpartiet skulle bli vågmästare eller inte i riksdagen. Att partiet inte blev det har tydligen tagit Birger Schlaug så oerhört hårt att han med stor bitterhet nu talar om någon sorts vågmästarställning för socialdemokratin. Jag vill bara säga att om den situation vi har i dag kallas vågmästarställning, har vi inget emot att fortsätta. Det har ju inneburit att vi har kunnat påverka samhällsutvecklingen.

Sedan tror jag i och för sig att det inte skadar med en viss ödmjukhet i politiken. Det tror jag gagnar de idéer som man eventuellt står för. Blir man för självsäker på sina egna och inte har något till övers för sina motståndares, kanske det inte är så särskilt lyckat i längden. Annars ställer miljöpartiet en rad frågor som vi socialdemokrater gärna är med och diskuterar.

Det främsta intrycket jag får av debatten, när jag lyssnar på oppositionen, är egentligen: Ökade utgifter, sänkta skatter! Man är alltså tillbaka till 60- och 70-talen och anser att vi skall börja låna till skattesänkning. Det går väl an i opposition, men det var ju detta som fick sådana förödande konsekvenser

när de borgerliga partierna satt i regeringsställning. Har ni inte lärt någonting av den perioden i ert politiska liv?

Det andra intrycket jag får är den väldiga grinigheten, och den reflexion jag gjorde var att det är tur att vi har en regering som arbetar med framtidsfrågorna: den nya skattepolitiken, EG, energipolitiken och den offentliga sektorn. Samtidigt kan jag ändå inte underlåta att ställa några frågor, särskilt mot bakgrund av Olof Johanssons inlägg.

Låt oss göra tankeexperimentet att de borgerliga hade vunnit valet och så småningom efter sju sorger och åtta bedrävelser lyckats bilda en regering. Då hade det varit dags att ta itu med sakfrågorna. Vilka direktiv, Olof Johansson, hade skatteutredningen fått av en borgerlig regering – centerns direktiv eller Carl Bildts direktiv? De skiljer sig ju åt så mycket som uppfattningar över huvud taget kan skilja sig åt.

Vilka direktiv, Olof Johansson, hade centern varit med i en borgerlig regering och gett för avveckling av kärnkraften – centerns löfte om att kärnkraften skall vara avvecklad före år 2000 eller moderaternas löfte att avvecklingen inte skall påbörjas förrän efter 2000? Däremot kan Olof Johansson lita på socialdemokraternas besked att vi står fast vid att avvecklingen skall inledas 1995.

Vilka direktiv skulle en borgerlig statsminister ta med sig till EFTA-statsministermötet i Oslo? Att icke ansöka om medlemskap i EG, som centern vill, eller att i realiteten verka för medlemskap i EG, som moderaterna vill? Från riksdagens talarstol har centern och moderaterna i dag uttalat klart motstridiga uppfattningar om vilken inställning vi skall ha till EG.

Står ni inte längre bakom riksdagsbeslutet som vi fattade under förra våren? Det gagnar faktiskt inte den svenska förhandlingsuppläggningsen att två oppositionspartier nu direkt hoppar av, precis när vi står i ett avgörande skede. Detta visar det porösa tillståndet – ursäkt uttrycket, herr talman! – som det borgerliga s.k. regeringsalternativet befinner sig i.

Nu säger Olof Johansson: Ja, men vi måste ju få presentera vår egen politik. Men samtidigt har ni faktiskt i 20 år sagt att ni vill verka för ett borgerligt regeringsalternativ. Då får man i all sin dar ändå ställa några anspråk på att det skall hänga ihop någonting på den borgerliga sidan.

Sedan, herr talman, några ord till Carl Bildt. Det är rörande att när Carl Bildt känner att hans eget parti tappar mark måste han förlita sig på finansministern i den socialdemokratiska regeringen. Finansministern skulle vara något slags ombud för de förhoppningar Carl Bildt har för framtiden. Om det vill jag bara säga att den inställningen bäddar för många besvikelser för Carl Bildt. Carl Bildt kan vara helt lugn för att den socialdemokratiska regeringen kommer som kollektiv att se till att vi steg för steg förverkligar socialdemokratiska idéer. De moderata idéerna skall vi hålla oss på avstånd ifrån, det kan jag försäkra Carl Bildt.

Sedan säger Carl Bildt att socialdemokraterna tappar i självförtroende och försöker bygga under detta med citat från den diskussion vi har när vi skall dra upp riktlinjerna för 90-talets politik. Det är inte så dåligt med självförtroendet på socialdemokratisk sida. Under de senaste 56 åren har vi faktiskt haft väljarnas förtroende att regera i landet i 50 år. Det gör oss inte

övermodiga, men jag tror inte att vi heller lider av brist på självförtroende.

Att Carl Bildt i praktiskt taget hela sitt inlägg behandlar socialdemokratins politik och kritiserar den tyder väl på att Carl Bildts förtroende för de egna idéerna och de egna värderingarna inte är så där hundraprocentigt.

Carl Bildt åberopar "de fria systemen" och säger att de skulle skapa en större trygghet – för vem då? – jämfört med den gemensamma sektor vi har byggt upp här i landet. De systemen innebär att det skapas en väldig arbetslöshet. Är det frihet och trygghet för de många människorna? Är det frihet och trygghet när man blir beroende av en hög inkomst eller en stor förmögenhet för att få den där operationen man behöver eller att få ha barnen i skolan?

Gör jämförelsen mellan Sverige och länderna där de system praktiseras som Carl Bildt förordar och se till hur medborgarna i stort har det! Då tror jag att de allra flesta – och det tar sig också uttryck i valen – vill ha kvar den svenska modellen. Eftersom Carl Bildt var så oerhört grinig på den här punkten och svartmålade Sverige på det sätt som bara han kan göra, skulle jag vilja uppmana Carl Bildt att ta och se om "Good morning, America", där utomstående gav en bild av det svenska samhället, journalister som kom just från det här "fria" samhället som Carl Bildt talar om, Förenta Staterna. De var uppenbarligen ganska imponerade av vad de såg i Sverige.

Det är sant att vi har personalbrist inom den offentliga sektorn, inte minst i de stora städerna. Det är ofta ett stort problem som vi måste arbeta med på olika sätt.

Jag har två kommentarer med anledning av Carl Bildts inlägg. Den ena är att jag hellre tar dessa problem än totalt 10 % arbetslöshet, som man har i de västeuropeiska OECD-länderna. Den andra är att man inte löser problemen på lärarsidan, eller någon annanstans inom den gemensamma sektorn, genom att säga att det nu skall bli ett idiotstopp, ett tvärstopp, för utbyggnad – som moderaterna föreslår i sin motion. Hur i all sin dar skall vi få resurser för att klara både personalens arbetsförhållanden och öka attraktiviteten inom den gemensamma sektorn?

Carl Bildt sade att han ville uttrycka sig mera verserat. Ja, det borde vara angeläget i politiken att göra så. Det är en nåd att stilla bedja om veckan efter att Carl Bildt beskrivit Lennart Bodströms utnämning till ambassadör i Oslo som att man gör Norge och Norden till en avstjälningsplats.

Lennart Bodström var under 13 år chef för en av världens mest framgångsrika fackliga organisationer. Han har i mer än sex år suttit i en regering som tog detta land ur den ekonomiska krisen och såg till att Sverige åter blev ett land med optimism och framtidstro. När vi sätter en ytterst kompetent person på ambassadörsposten i Oslo, beskriver Carl Bildt Oslo som en avstjälningsplats. Jag tror att Carl Bildt behöver fundera en smula över verserade uttalanden. Jag tror inte att Carl Bildt är expert på detta område.

Herr talman! Jag skall återkomma i nästa inlägg till folkpartiet och skolan, där jag har en del att tillägga.

Anf. 10 CARL BILDT (m) replik:

Herr talman! Får jag börja med att hålla med statsministern på en punkt. Jag tror också att jag kommer att bli besviken på finansministern. Jag tror inte att det kommer att bli så förfärligt mycket av de vackra orden som vi nu hört från finansdepartementet om att man skall förändra den offentliga sektorn, försöka göra om skattesystemet och liberalisera mycket. På den punkten ger jag statsministern rätt. Det är alldeles obestriddligt att man med dessa ord till stora delar har accepterat en problembeskrivning som vi moderater, bl.a., har fört fram under 80-talet.

Jag tror inte att socialdemokraterna har förmågan eller kraften att lösa de problem i det svenska samhället som är ett resultat av den socialdemokratiska politiken själv. De problem som vi nu brottas med, men som statsministern gled över ganska flyktigt, dvs. sjukvården, barnomsorgen, äldreomsorgen, skolan, det ena offentliga trygghetssystemet efter det andra, är inte främst ett resultat av brist på pengar. Det finns mycket pengar. Det har aldrig funnits så mycket pengar och personal i dessa stora system som det finns i dag. Ändå tilltar krisen! Det är en felaktig uppbyggnad, en felaktig monopolmodell, en felaktig centralisering, som är ett resultat av en felaktig socialdemokratisk politik. Nu finns en gryende sjukdomsinsikt, men jag håller med om att man inte kommer att klara av att föra denna förändring till den fulländning som den måste föras till.

Sysselsättningen är inte ett problem i Sverige i dag. Det skall vi vara mycket tacksamma för. Statsministern sade något om detta, och jag vill bemöta det.

Om vi tittar på Sverige sedan mitten av 70-talet, finner vi att det var vi, borgerliga regeringar, som höll fronten mot massarbetslösheten under de år då den internationella konjunkturen dök ner. Sedan 1982 har socialdemokraterna hållit ställningarna under en period av uppgående internationell konjunktur. Det har varit bra. Men som en prestation är det inte mycket att slå sig för bröstet med. Att hålla linjen mot arbetslösheten under de år då massarbetslösheten gjorde sig bred i stora delar av världen var en kostsam uppgift. Visst är statsskulden stor. Det betalas många räntor på den. Men glöm inte att statsskulden har ökat mycket snabbare under de socialdemokratiska åren sedan 1982. Ingvar Carlsson, klaga gärna på statsskuldräntorna. Huvuddelen av dessa räntor är räntor på gamla socialdemokratiska skulder – alls inte borgerliga. Det finns matematik som visar detta.

Europa är en viktig fråga. Jag har hoppats, och jag har talat om detta länge, att vi skall stå fast vid den kompromiss – det var en kompromiss – som vi träffade i riksdagen i maj förra året. Jag har haft en del duster med statsministern om detta tidigare, och jag tycker att vi har funnit en balanspunkt som verkar fungera någorlunda – även om jag kanske noterar ett och annat från regeringskansliet som jag tycker står i strid mot detta. Det är min förhoppning att vi från olika utgångspunkter och med de olika ambitionsnivåer vi har skall stå fast vid denna kompromiss.

Jag citerade Anna Lindh när det gällde självförtroendet inom socialdemokratin. Jag tror att hon vet vad hon talar om. Jag skulle kunna citera många andra som ger samma budskap. I denna tid av socialismens kris står även svensk socialdemokrati tämligen idélös. Den försvarar det bestående.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

Den kan vara riktig och bra på sitt sätt, men så mycket mera verkar den faktiskt inte att förmå just nu.

Jag vill kort kommentera Lennart Bodström, som statsministern själv tog upp. Det är bra, eftersom det är en viktig principfråga vi berör där. Det finns inte en kotte i detta land som tror att regeringen utnämnt Lennart Bodström till ambassadör i Oslo för att han var den mest kompetente sökande till posten. Inte en kotte i detta land tror det!

Offentlig makt är något som är givet av folket för att förvaltas med omdöme och med oväld och med hänsyn till rättsstatens principer. I detta ligger att offentliga ämbeten skall tillsättas efter kompetens och kvalitet. Vi har haft anledning att ha allvarliga invändningar mot socialdemokratisk utnämningsspolitik förr. När man använder höga offentliga ämbeten för att få reträttplatser åt den socialdemokratiska rörelsens guldpenionärer, rör det sig om ett missbruk av den offentliga makten. Det finns anledning att reagera skarpt mot sådant, i detta fall liksom i andra fall. Tillsätt människor efter kompetens, inte efter behov av att pensionera dem som har gjort insatser för rörelsen.

Anf. 11 INGEMAR ELIASSON (fp) replik:

Herr talman! Lars Werner skryter med att han låter som Bengt Westerberg. Då har Lars Werner inte hört Bengt Westerberg – i alla fall inte i dag. Bengt Westerberg låter nämligen inte alls i dag. Men även de dagar som Bengt Westerberg har sin röst i behåll har Lars Werner lyssnat ganska splittrat, kanske inte alls, på vad Bengt Westerberg som folkpartiets ordförande har sagt.

Den demokratisering inom den offentliga sektorn som Lars Werner kan tänka sig innebär att landstingen köper sitt kaffebröd från Gillebagaren. Det är nog bra att landstingen sprider sina inköp, men för oss är det inte en tillräcklig demokratisering av den offentliga sektorn. I det fallet har man säkert upptäckt att bullarna inte automatiskt blir bättre därför att någon offentliganställd bakar dem, och för den delen inte heller sämre.

För oss är det inte fråga om en demokratisering. Det är heller ingen tillräcklig förnyelse av den offentliga sektorn att de offentliga instanserna sprider sina inköp. Det är medborgarna och individerna som står i centrum för vårt intresse. Varför skall inte också den enskilde få välja vad som är viktigt för honom eller henne? För mig är det inte, så lanthandlarson jag är, särskilt noga om jag köper mina bullar på Konsum eller ICA. Det viktiga är att jag får en bra produkt.

På samma sätt förhåller det sig när jag har försökt få barnomsorg till mina barn. Det viktiga är inte om det är ett kommunalt dagis eller ett enskilt drivet dagis, utan att det är en bra barnomsorg.

Det är här skiljelinjen går. Lars Werner vill fortsätta att bestämma vad som är bra för medborgarna. Han är därvid säkert en sann socialist. Det är väl också därför han applåderar den artikel som Sten Andersson har skrivit i tidningen Arbetet. I artikeln varnar han sitt eget parti för att överge den gamla invanda socialdemokratiska politiken.

Det pågår, kan man förstå, en ideologisk fejd på denna punkt inom socialdemokratin. Utbudsekonomerna och reformatörerna runt finansminis-

tern stöter på motstånd från ortodoxa kretsar. Nu senast är det alltså den gamle partistrategen och lordsigillbevararen Sten Andersson som har ryckt ut för att ställa kyrkan mitt i byn. Han varnar för att partiet drivs bort från den sanna socialdemokratiska fällan. Därvid använder han sig av ett gammalt knep, nämligen att komma åt sin motståndare, som nog egentligen är finansministern, med att gräla på andra, nämligen oss i andra partier. Jag skulle vilja be statsministern, som jag närmast debatterar med, att hälsa utrikesministern att han gärna får lämna oss i andra partier utanför i den diskussionen. Åtminstone gäller det oss i folkpartiet.

Jag skulle inte ta upp dessa pikanterier alls, om det inte var så att Sten Andersson sprider ett falskt påstående i sin artikel. Han säger nämligen att liberaler och de konservativa vill urholka den generella välfärden. Med generell välfärd menas barnbidrag, pensioner och ett socialförsäkringssystem som omfattar alla. De konservativa får tala för sig själva, men liberaler har i mer än 100 år stridit just för den generella välfärdspolitiken. Om pensioner och arbetarskydd motionerade liberaler här i riksdagen, innan det fanns några socialdemokrater som kunde ta upp dessa frågor. Det var på liberalt initiativ och beslut som den allmänna folkpensionen infördes. För ett socialförsäkringssystem som omfattar alla slåss vi alltjämt. Att påstå annat är ren oförskämdhet. Det kan för övrigt statsministern också hälsa utrikesministern när denne nu gästar Sverige!

Alla skall bidra med finansieringen, och alla skall ha rätt att få del av förmånerna. Det är den generella välfärdspolitikens tanke och uppgift. Men medborgarna skall ha rätt att själva bestämma var de vill få denna service och omsorg utförd. Att få välja läkare och dagis är enligt vår mening en medborgerlig rättighet. Det är på denna sista punkt som dogmatismen dröjer kvar inom socialdemokratin. Man vill vara medborgarnas förmyndare.

Liberalismen är individens försvarare, de individuella rättigheternas beskyddare. Det är där skillnaden alltjämt går mellan doktrinär socialism och socialliberalism.

Jag hörde till min glädje att statsministern avser att svara på de frågor som jag ställt om skolan. Jag ser fram emot det. Får jag också be honom besvara de frågor som jag ställde om den framtida skattepolitiken. Kan vi lita på att regeringen menar allvar med talet om kraftigt sänkta marginalskatter och en skattereform som inte leder till höjt skattetryck?

Anf. 12 OLOF JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Jag välkomnar verkligen den debatt som Ingvar Carlsson tydligen är beredd att ta upp. Låt mig återkomma till detta. Först skall jag beröra en fråga som till stor del saknas i budgetpropositionen, trots att alla är överens om att det är en av de stora livsavgörande frågorna för framtiden. Det handlar om situationen för våra äldre och för alla vårdbehövande.

Det är inte riktigt bra att stora delar av den samlade offentliga ekonomin skjuts upp. I detta fall beror det mycket på relationerna med kommunerna, och den saken skall behandlas i kompletteringspropositionen i april-maj.

Personalomsättningen i den sociala hemtjänsten, främst i storstäderna, är ca 35 % per år. I landet i dess helhet är den 25 % per år. Det är skrämmande höga siffror.

Nu står vi på nytt inför en avtalsrörelse med viktiga ställningstaganden. De kommer att avgöra vilka möjligheter vi har att klara situationen för framtiden. Vi måste helt enkelt ge personalen i vården en chans att göra sitt jobb. Många ålderdomshem har försvunnit, och socialtjänsten, hemsjukvården, servicehusen och de återstående ålderdomshemmen har svårt att ta emot färdigbehandlade patienter från sjukhusen. Också där är problemen allvarliga, vilket har kommit till tydligt uttryck i den föreslagna flyttningen av sjuka från Huddinge till Sollefteå.

Dessa problem kan emellertid inte lösas genom en administrativ reform. Det krävs faktiska och politiska krafttag i äldreomsorgen. Krafterna måste främst sättas in på att klara socialtjänsten och hemsjukvården så att dessa fungerar bra. Därvid är den nedrustning av ålderdomshemmen som pågått under lång tid en klar belastning.

Vi har också problem med det oklara ansvaret i gruppboendet för våra senildementa eller glömda äldre. Också den frågan måste vi ta itu med här i riksdagen.

Staten ger som bekant bidrag till kommunernas socialtjänst. Centern föreslår att också landstingen går in med ett 35-procentigt bidrag till kommunernas socialtjänst och hemsjukvård. Då kan kommunerna direkt och kraftfullt arbeta för en bättre socialtjänst och hemsjukvård. Vi föreslår också att kommunerna tar på sig hela ansvaret för byggande av och omsorg i gruppboendestäder för glömda. Vårt förslag är att 500 milj. kr. årligen avsätts för att snabbt få igång denna viktiga äldreomsorg. Det skall ske inom ramen för den kommunala skatteutjämningen.

I takt med att socialtjänsten och hemsjukvården blir bättre och i takt med att gruppboendestäder byggs för våra glömda räknar vi med att trycket på sjukhemmen kommer att minska. Färdigbehandlade patienter på sjukhusen skall kunna tas emot i hem eller i gemensamhetsboende. Vi skulle därmed helt enkelt få en bättre äldreomsorg och samtidigt en bättre sjukvård.

Vi anklagas ofta för att inte ta ett ekonomiskt ansvar. Jag vill erinra om den sjukvårdsdebatt som fördes här i riksdagen i april förra året. På centerpartiets vägnar talade jag om att vi ställer upp på att finansiera också detta område som för oss är prioriterat. Det är också ett område där vi aldrig kan smita från ansvaret. Vi måste, om så behövs, vara beredda att ta till skatte- eller avgiftshöjningar. Jag nämnde miljöavgifterna, som är direkt kopplade till hälsan, och jag nämnde alkohol- och tobaksskatter. Vi följer upp detta i vårt budgetalternativ i år.

Jag tror att det är viktigt att vi diskuterar de här frågorna grundligt under våren, innan låsningarna sker i kompletteringspropositionen, och jag utgår ifrån att regeringen tar ett ordentligt ansvar när det gäller att påverka avtalsrörelsen i egenskap av arbetsgivare på den offentliga sidan till en del och i samarbete med landstings- och kommunförbunden.

Jag är övertygad om att Ingvar Carlsson minns och vet mer än han säger. Ibland är det litet trist att partinitet förmår honom att framföra en verklighetsfrämmande historik. Det gjorde han nämligen i sitt inledande inlägg, och jag vill gärna ta upp det här.

För Ingvar Carlsson är perioden 1976–1982, de borgerliga åren, en period som bara inneburit skulder och ränteutgifter. Själva har socialdemokraterna

bedrivit krispolitik, som det heter. Man har ingen skuld till kostnadsexpansionen 1975–1976 eller till det 70-procentiga oljeberoende som fanns 1976. Glömd är skillnaden mellan hög- och lågkonjunktur, och glömt är också det som har hänt efteråt: oljeprissänkningarna efter 1982, dollarkurssänkningarna efter 1982. Och glömda är de egna överbudena 1976–1982.

Jag tycker att den grunden bör finnas i första hand, innan man anklagar andra för att inte hålla balansen mellan debet och kredit.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

Anf. 13 LARS WERNER (vpk) replik:

Herr talman! Ingemar Eliasson sade att jag stod och skröt med att jag lät som Bengt Westerberg. Nej, jag bad närmast om ursäkt; det var det som var tanken bakom det hela.

Jag tror inte att Ingemar Eliasson sedan lyssnade riktigt på vad jag sade när jag talade om demokratisering inom den gemensamma sektorn. Det är på något vis symtomatiskt för en ledande folkpartist att reducera hela frågan om den gemensamma sektorns demokratisering till om man skall köpa en Konsum- eller en ICA-bulle. Det är alltså lanthandlarsonens krämarfilosofi som kommer till uttryck eller färghandlarsonens i Södertälje, som tyvärr är frånvarande i dag. Det är samma filosofi.

Jag skall ta upp en allvarigare fråga, Ingemar Eliasson, där ni är inblandade. 1987 beslöt riksdagen att den offentliga sektorns årliga utgifter framöver inte skulle öka mer än ungefär 5 %. En av de främsta påskyndarna var folkpartiet och Bengt Westerberg. Det enda parti här i kammaren som röstade emot denna kassataksprincip var vårt parti. I sanningens namn: Olof Johansson och centern uttryckte en viss tveksamhet.

Det här beslutet togs trots debatten om vårdkris, trots larmsignalerna om stora brister inom skolan och trots protester från de anställda. Ingen kan i dag säga att man var omedveten om följderna av beslutet, ingen kan säga: "Jag visste inte."

I årets budgetförslag föreslog regeringen att anslaget till grundskolan skulle reduceras med 167 mil. kr. därför att lärarnas löner sprängde utgiftstaket. Innan man ens hade börjat rösta tvingades partierna bakom det här beslutet till reträtt, och en för ovanlighetens skull rätt sur och arg finansminister – men det var kanske tillfälligt – drog tillbaka löne- och utgiftstaket.

Men döm sedan om min förvåning, när jag får se att Anna-Greta Leijon m.fl. i en motion tar upp frågan på nytt i formuleringar som egentligen nästan går längre än det förslag som Kjell-Olof Feldt och regeringen lade fram. Honnörsorden är: fördjudad verksamhetsprövning, verksamhetsanpassad personalpolitik, verksamhetsanpassade utgifter. Men, Anna-Greta Leijon och regeringen – ni står väl bakom det här: Om det fattas sängar i sjukvården, är det då verksamhetsanpassning av det hela att man skall ha färre sängar? Om kön är lång till höftleds- och starroperationer, är det då verksamhetsanpassning att göra kön längre? Om skolor och daghem behöver resurser, är det då verksamhetsanpassning att skära ner resurserna? Om arbetsskadorna ökar, är det verksamhetsanpassning att inte ta hand om arbetsskadorna? När 500 000 människor i det här landet tvingas leva på socialbidrag, är det då verksamhetsanpassning att skära ner detta?

Det står i motionen – och där finns en del sakfel som jag skall återkomma till: En jämnt fördelad grundtrygghet finns nu tillgänglig för alla medborgare. Men det stämmer ju inte, och det skulle ha kommit till tydligare uttryck, om man hade gått med på vårt gamla förslag om en ny låginkomstutredning. På s. 4 säger man om löneavtalet: Det har styrt en väsentlig del av utgifterna inom det statliga området. Det är en betydlig överdrift, eftersom lönerna utgör 10% av statens utgifter.

Vi är inte nöjda med den offentliga sektorn. Vi går långt i vår kritik av den. Vi begär resurser för att åtgärda de brister som finns. Men de borgerliga talar hela tiden bara om privatisering. Vad ligger mera bakom det än det jag talade om förut?

Jo, inom den privata sektorn är avkastningskravet ofta 20% av kapitalet. Vem skall betala den avkastningen, om privata intressen får ta över offentlig verksamhet? Man kan ju som den gamle fotbollsspelaren Nacka en gång sade skyffla in mål på ackord, men nu tror jag inte på det. Jag tror att det är helt förkastligt att försöka vårda eller fostra på ackord. T.o.m. inom näringslivet börjar man inse att sådana enkla fakta inte längre håller riktigt.

Det är ju inte alltid jag är överens med den här Werthén i Electrolux, dammsugarförsäljaren, eller med Metallordföranden Blomberg, men det kan jag vara när Werthén säger, och Blomberg tydligen instämmer i det, att industrin skall spara tid. Vård och omsorg är att ge tid. Men det tycks inte Anna-Greta Leijon och hennes medmotionärer hålla med om.

Anf. 14 BIRGER SCHLAUG (mp) replik:

Herr talman! Debatten om avstjälningsplatser som försiggår mellan statsministern och företrädare för det största borgerliga partiet verkar att vara den enda miljödebatt som de kostar på sig här i kammaren. Debatten om huruvida bullarna skall bakas i statens regi eller på Konsum eller i Skogaholm verkar att vara den enda livsmedelsdebatt som de gamla partierna är intresserade av.

Jag skall börja med att ta upp litet grand av det som statsministern inledde med. Han sade så här: Ett renodlat kapitalistiskt system löser inte problemen, lika litet som det kommunistiska. Men vad är det som statsministern vill harmonisera med när det gäller EG? Jo, han beskrev EG-länderna – eller var det andra länder han beskrev? – så här: stora sociala klyftor, förslumning, arbetslöshet, valdeltagandet sjunker, nyliberalismens oförmåga. Detta skall socialdemokraterna harmonisera sig med. Är det verkligen arbetarrörelsens nya politik? I sådant fall förstår jag om Sten Andersson är orolig.

Carl Bildt angrep oss också i sitt inledningsanförande när han talade om att miljöpartiet är emot handel över gränserna och att det var därför vi skulle vara emot EG-underkastelsen. Nej, det är inte därför vi är emot EG-underkastelsen, utan det är därför att vi anser att vi skall ha kvar självbestämmandet i den här kammaren över skatter, över lagar, över miljöskydd, över arbetsmiljöskydd. Det innebär inte att vi anser att allting är bättre här än i EG, men vi vill ha kvar självbestämmandet och rätten att beskatta oss själva.

Dessutom skall jag upplysa Carl Bildt om att vi stöder frihandelsavtalet med EG, vilket jag har talat om för honom åtskilliga gånger. Vi tycker också

om öppna gränser för människorna. Det vi inte stöder – och det borde inte heller arbetarrörelsen göra – är att bankerna och kapitalet skall få en fri marknad i den s.k. inre marknaden.

Herr talman! Den 4 maj beslöts i denna kammare att Sverige skall underkasta sig EG, inte bli medlem och därmed få inflytande, utan att harmonisera, dvs. underkasta sig EG:s regler utan att samtidigt få reellt inflytande. Den 4 maj fattades alltså ett beslut som innebär att Sverige skall bli en släppråm utan motor och utan styråra. Det måste vara ett ganska unikt principbeslut i Sveriges riksdag!

S.k. harmonisering skall ske beträffande allt utom utrikes- och säkerhetspolitik, hävdades det då. När vi nu här i kammaren har tvingat upp regeringen och dess olika statsråd i talarstolen vid olika debatter om praktisk EG-harmonisering faller en del av dessa påståenden. Sålunda har handelsminister Gradin sagt att församlingar till följd av harmoniseringsarbetet inte får ske beträffande miljöskyddet, arbetsmiljön, socialpolitiken, konsumentskyddet och jämställdheten. Undra på att Carl Bildt är orolig! Det förstår jag.

Birgitta Dahl har minsann tillagt att harmoniseringen inte skall gälla batterier. Vad finns då kvar att harmonisera?

Antingen står det ena statsrådet efter det andra och blåljuger här i kammaren eller så avser regeringen inte att den svenska lagstiftningen skall harmoniseras. Den kanske inte inser vad harmonisering innebär. En harmonisering utan att vissa delar av miljöskyddet, arbetsmiljön, socialpolitiken, konsumentskyddet och arbetsrätten försämrats är omöjlig. Det ligger ju i själva grundidén med harmonisering!

Vad är då EG? Vart syftar den inre marknaden? Såväl LO som industriförbundet talar numera varmt om den. EG-kommissionens ordförande Jacques Delors har gett besked. EG är mycket mer än en inre marknad. Det är ett gränsfritt ekonomiskt och socialt område på väg att bli en politisk union med närmare samarbete inom utrikespolitik och säkerhetspolitik. Hit vill moderaterna ha oss, och folkpartiet och socialdemokraterna försöker få oss dit bakvägen.

Förbundskansler Helmut Kohl hävdar att målet är en europeisk union som inkluderar såväl en ekonomisk som en militär union med en egen valuta och egen centralbank. Helmut Schmidt säger att den inre marknaden måste syfta till enhetlig valuta, enhetlig armé och kraftigare röst i världens affärer. Detta är EG – en politisk union!

Vi har nog av unioner! Vi har nog av att folk inte har egen självbestämmanderätt. Vi kan se de baltiska staterna i öster som ett exempel på detta. Självfallet går det inte att förena svensk neutralitetspolitik med ett gigantiskt experiment med en harmonisering eller medlemskap i EG.

Miljöpartiet de gröna kan inte heller acceptera att nya fästningar och murar byggs. Vi kan inte acceptera en västeuropeisk fästning som skyddar de rika från de fattigas berättigade krav på en solidarisk världsordning. Vi kan aldrig stödja detta!

Europa är mycket mer än EG! Världen är mycket mer än EG! Carl Bildt har också fått en almanacka från riksdagen. I den finns en karta. På s. 4 och 5 finns kartan över Europa. Europa är mycket mer än EG. Det sträcker sig från

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

Nordatlanten till Uralbergen, från Ishavet till Medelhavet. Det är Europa! Sverige kan inte närma sig Europa! Vi är en del av Europa och vi är en del av världen.

Anf. 15 Statsminister INGVAR CARLSSON:

Herr talman! Birger Schlaug fortsätter att undervisa oss övriga om Sverige, världen och Europa. Om jag i någon mån skulle använda samma tonläge tillbaka, skulle jag säga att miljöpartiet tyvärr lever under två stora illusioner. Den första är att Sverige kan isolera sig från omvärlden. Fråga alla anställda inom exportindustrin hur det skulle gå om vi skulle tillämpa miljöpartiets principer för vår handels- och utrikespolitik! Fråga alla anställda inom den gemensamma sektorn, som är beroende av att exportindustrin fungerar för att deras arbetsplatser och deras verksamhet skall vara trygga i framtiden, vad de anser!

Den andra illusionen är att miljöpartiet tror att man löser alla problem bara genom att stoppa tillväxten. Visst kan vi diskutera tillväxten i framtiden mera konkret och mera kritiskt. Men se på de länder som icke har tillväxt och har dålig ekonomi! Där har vi de verkligt stora miljöproblemen i världen. Man behöver inte åka särskilt långt för att upptäcka de länderna. Vi socialdemokrater kommer icke att medverka till en sådan utveckling.

Lars Werner använde en stor del av sin tid till att attackera Anna-Greta Leijon, som inte har möjlighet att nu delta i diskussionen. Det förfarandet tycker jag, uppriktigt sagt, var litet märkligt. Jag hoppas kunna återkomma till en del av de övriga synpunkter som han hade.

Som vanligt gör kommunisterna det väldigt lätt för sig. I alla avtalsrörelser stöder de löntagarnas maximibud. Sedan anser de att regeringen skall skaffa fram pengar till hela den offentliga verksamheten – återigen i maximiomfattning. Sedan får vi inte vidta en rad åtgärder som skall finansiera denna verksamhet! Så kan det parti agera som inte ett ögonblick har en tanke på att själv ta regeringsansvar!

Till folkpartiet och Ingemar Eliasson vill jag säga följande. I valrörelsen uttalade jag att säkraste sättet att värna om socialliberalismen är att rösta på socialdemokraterna. Om socialdemokraterna skulle vinna valet kommer folkpartiet automatiskt att gå åt vänster och närma sig socialliberalismen. Vad är det som har skett efter valet? Jo, folkpartiet har gett upp tanken på att försämra delpensionen. De föreslår inte längre en sänkning av grundavdraget och därmed en höjning av de lågavlönades skatter. Avdraget för fackföreningsavgifter skall bestå, och aktiemomsen skall inte slopas. Det är utmärkt. Jag tycker att detta är positivt.

Ingemar Eliasson går litet långt när han säger att folkpartiet alltid har varit för den generella välfärdspolitiken. Får jag erinra Ingemar Eliasson om folkpartiets mycket hårda kamp mot ATP, som ju är en av våra stora generella reformer.

Konkret till skoldebatten. Vilken var utgångspunkten som de borgerliga partierna vill komma ifrån? Jo, att denna riksdag med deras röster hade fastlagt ett utgiftstak också för skolan. Detta utgiftstak innebar 167 milj. kr. mindre till grundskolan. Detta beslut, som folkpartiet, moderaterna och centern stod bakom, uppfyllde vi. Sedan hände det som så många gånger

händer med borgerliga partier: när kvällstidningarna satte i gång sin opinionsbildning blev de skraja och gick ifrån sitt beslut. Uppriktigt sagt: Just denna brist på politiskt mod och handling gör att de borgerliga partierna har fått sitta så länge i opposition.

Möjligen kan man vinna något för stunden med ett sådant handlande, men de borgerliga partierna har inte den tåga som är nödvändig om de skall leda ett land. Det är en viktig lärdom. Fortfarande har de borgerliga partierna inte tågan att stå emot när massmedierna sätter i gång en kampanj. Dessa 167 milj. kr. – i en skolbudget om 40 000 milj. kr. – kan ju rimligen inte ha någon större effekt i verkligheten.

Därför vill jag säga följande också till Olof Johansson, som påstod att man har sparat 2,5 – 3 miljarder kronor sedan 1982. Den besparingen sammanhänger ju med att elevantalet har minskat med 150 000. Menar verkligen Olof Johansson att ett minskat elevantal om 150 000 inte skall ha någon effekt på skolområdet? På alla andra områden – vare sig det rör privat eller offentlig verksamhet – skulle detta vara en självklarhet. Däremot har anslagen per elev ökat mycket kraftigt. Lärarkostnaden per elev var 1985/86 14 500 kr. 1989/90 beräknas lärarkostnaden bli 19 000 kr., alltså även med sänkningen av utgiftstaket. Lärartätheten har på tio år ökat med 10 %. 1982 gick det 13 elever per lärare, i dag går det 11.

Får jag så, med hänsyn till den kritik som har riktats mot mig personligen, säga att jag på den socialdemokratiska partikongressen har talat som partiordförande, alltså även för våra kommunalmän. Där uttalade jag att vi skall satsa på läromedel, på skolbyggnader och på skolmåltider. Konkret innebar det att kommunernas satsningar på läromedel mellan 1987 och 1988 ökade med 80 milj. kr. eller 11 %. I vissa kommuner har man redan första året gjort upp till 50-procentiga ökningar på läromedlen. Också när det gäller skollokaler har det redan det första året skett mycket kraftiga ökningar. För att ytterligare säkerställa läromedlen lägger regeringen fram en proposition där kommunen åläggs ett ansvar för att se till att barnen skall ha vissa läromedel som gåva.

Återigen ser vi detta försök att med hjälp av de 167 miljonerna dribbla bort dessa viktiga åtgärder, som nu vidtas ute i kommunerna – mycket tack vare socialdemokratiska kommunalmän, som tog mitt anförande och vår diskussion på den socialdemokratiska partikongressen på allvar!

Sedan några ord till Ingemar Eliasson om skatten. Vi kommer att driva arbetet vidare på en skattereform. Det som oroar mig i dag är att de tre borgerliga partierna, som har talat så mycket om behovet av en skattereform, uppenbarligen inte vill vara med om någon finansiering av den. Om ni skall låna till den framtida skattereformen, då är loppet kört. Vi kommer för vår del att se till att de skattereformer som vi genomför skall vila på stabil grund, annars blir det ingen glädje med skattesänkningar och skattereformer.

Till Carl Bildt skulle jag vilja säga att arbetslösheten fördubblades de två sista borgerliga åren. Under de socialdemokratiska åren har vi mer än halverat arbetslösheten.

Statsskuldräntorna är en effekt av den borgerliga ekonomiska politiken. Det är klart att vi icke på ett år kunde ta ned budgetunderskottet från 90 miljarder till noll, men för att få det att framstå som socialdemokratis

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

ansvar räknar Carl Bildt de år då vi pressade ned underskottet till noll, vilket vi nu har. Självfallet var detta de borgerligas ansvar. Detta visar hur svag moderaternas position är i denna fråga.

Carl Bildt, man skall inte kräva från denna talarstol att andra skall uttrycka sig verserat, när man själv ett par dagar innan har talat om utnämningen av Lennart Bodström som att det åstadkoms en avstjälpningsplats i Oslo. Då är man själv inte någon särskild god företrädare. Det är tyvärr inte första gången som Carl Bildt har förgiftat den politiska atmosfären här i landet.

Carl Bildt återopade Göteborg som exempel på den offentliga sektorns misslyckande. På bara två år har man faktiskt visat den utvecklingsförmågan i Göteborg att man har ökat antalet hjärtoperationer med 75 %, från 800 till 1 400. Det visar att den gemensamma sektorn har den flexibilitet som är önskvärd när det skapas nya möjligheter att ta hand om sjuka människor. Dessutom har det den grundläggande fördelen framför de system som Carl Bildt argumenterar för, att det är rättvist – att man inte först tittar i människornas plånböcker innan man avgör om en operation skall äga rum eller inte utan att sjukdomens art är det avgörande. Det är detta som är fint med svensk sjukvård!

Anf. 16 CARL BILDT (m) replik:

Herr talman! Statsministern må säga vad han vill – alla vet att Lennart Bodström blivit ambassadör i Oslo för att lösa rörelsens pensionsproblem. Alla vet att detta är ett missbruk av offentlig makt. Alla vet att detta inte är första gången. Alla vet att man måste säga ifrån mot denna typ av missbruk.

Så till Birger Schlaug om Europa. Han står här som isolationismens röst i kammardebatten. Det handlar om att riva gränser och bygga upp samarbete. i Västeuropa och i Östeuropa. Vi skall riva handelshindren på precis samma sätt som vi skall riva Berlinmuren. Vi skall bygga upp ett samarbete i miljöfrågor, utbildningsfrågor, kulturfrågor och handelsfrågor. Nationalismens och isolationismens tid är förbi. Vi kan inte få en friare och fredligare värld om vi inte är beredda att fullt ut, så långt vi kan med hänsyn till neutraliteten, delta i det europeiska samarbetet.

Om skolan och de s.k. cashlimits: Vi moderater ändrar inte vår skolpolitik bara därför att socialdemokraterna valsar runt om sina utgiftstak. Vi har samma syn: det är inte pengarna som är skolans problem utan det sätt på vilket man använder pengarna. Därför har vi föreslagit att man inom samma utgiftsnivå skall fördela om från byråkrati, administration och kringaktiviteter till det som är viktigt i skolan, nämligen utbildningen. Det är faktiskt utbildning med kvalitet som skolan är till för! Det har vi föreslagit förr, och det upprepar vi i år. Det ligger inom samma ekonomiska ram som regeringens förslag; på just den punkten är vi faktiskt eniga.

Vi tänker inte låna till att sänka skatten, men vi tänker heller inte medverka till att man höjer andra skatter lika mycket eller mer för att sänka en viss skatt. Vi skall arbeta och spara till den sänkning av skattetrycket som är nödvändig.

Så till den offentliga välfärden. Systemen fungerar inte. De måste förändras. I dag är det faktiskt så, Ingvar Carlsson, att står man i kön av

hjärtsjuka och får besked att kön är för lång, tvingas man ofta låna på villan, sälja båten eller låna av familjen för att skaffa sig den operation som är absolut nödvändig. Det är ju i dag som plånboken gäller, på grund av systemet! Det är i ert system med köer, monopol och centralisering som plånboken ofta är den enda utvägen för människor som känner desperation. Det är så det är, men så borde det inte få vara i ett välfärdssamhälle. Det borde vi ändra på, och det är väl eländigt att socialdemokraterna skall vara emot att ändra på detta system!

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

Anf. 17 INGEMAR ELIASSON (fp) replik:

Herr talman! Ett ord till om bullarna och kaffebrödet. Det var faktiskt Lars Werner som tyckte att det är demokratisering när landstingen gör sina inköp av kaffebröd hos en privat bagare. För mig är det inte tillräckligt. När jag kräver att också den enskilde skall få välja dagis och läkare, kallar Lars Werner det för "krämarfasoner". Vad är det för en syn på den enskildes rätt att få välja också i viktiga frågor?

Jag tycker att det är en medborgerlig rättighet att både få känna trygghet, veta att det finns resurser för min vård och omsorg, och själv få avgöra vart jag vill vända mig för att få denna utförd. Lars Werner tycker att han i upphöjt majestät skall bestämma detta för medborgarna. Vi har en annan syn, och en annan tilltro till medborgarna. Den inställning som Lars Werner har kallar jag för förmynderi – och det är väl sådan kommunismen alltid har varit.

Det enda exempel som statsministern hittar när han skall ifrågasätta folkpartiets och liberalismens syn på den generella välfärdspolitiken är, som det heter, "kampen mot ATP". Denna myt odlas och drivs vidare. Vad folkpartiet krävde då var en lagstadgad rätt till tilläggspension som omfattade alla – alltså en generell välfärdspolitik. Om man valt vårt finansieringssystem, hade pensionsförsäkringen och tilläggsförsäkringen i dag varit stabilare pensionssystem än vad de för närvarande är.

Vad är det för underlig brist på generositet, Ingvar Carlsson, att inte vilja erkänna detta, och vad är det för underlig önskan att förfälska historieskrivningen?

Så skolan. Det tal som Ingvar Carlsson höll på partikongressen var riktat till kommunalmännen, inte till den egna regeringen. Det är så det skall förstås att man i budgetpropositionen lägger fram förslag om besparingar. Men talet skapade ju förväntningar på alla håll. Offret för den storm som bröt ut är naturligtvis regeringen själv. Vi sitter i opposition, säger statsministern, för att vi inte ville vara med på besparingen. Hur skall det nu gå för socialdemokratin? Ni är ju också emot den här besparingen. Eller är det bara Feldt som är emot den? Är det Feldts tur att nu gå i opposition? Nej, ni upptäckte naturligtvis så småningom att det var ett omöjligt förslag. Också staten skall satsa på skolan - det kan inte bara gälla kommunerna - om vi skall få en bättre ordning, en bättre skola. Detta är lärare och elever värda.

Anf. 18 OLOF JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Jag ska gärna ta upp skoldebatten - den har vi väntat på länge. Det är klart att när man skapar förväntningar inför ett val och dessa

förväntningar sedan visar sig inte ha något värde, inte ha någon innebörd, möter man en reaktion. Det är precis det som har hänt.

Jag tycker att Ingvar Carlsson glömmat bort väsentliga delar av historien. Vi har i fyra år, som jag sade i inledningsanförandet, föreslagit att skolan skall få mer resurser. Detta gjorde vi för att undvika det som socialdemokraterna i stället har åstadkommit. Årligen har man nämligen gjort besparingar - utöver vad som motsvaras av minskningen av antalet elever - på 300, 400 eller 500 milj. kr. Det är klart att färre elever leder till en dyrare skolorganisation, om man inte helt skall utarma glesbygden på skolor eller slå ihop skolor i ännu större utsträckning än man har gjort.

Regeringen har dessutom i den budgetproposition som framlades 1986 lovat att ingen elev skall behöva gå i en klass som omfattar mer än 30 elever - det s.k. delningstalet. I dag går över 30 000 elever i klasser som är större än så. Självklart är det många som går i klasser med mindre elevantal, men det försvrarar inte misslyckandet.

Vi borde ha råd att satsa på den viktigaste investeringen över huvud taget för framtiden, nämligen att våra ungdomar, våra barn får bra förutsättningar i livet. Det skapar dessutom konkurrenskraft för samhället, och det är vad kunskapsstatningen måste innebära. Detta har man i stor utsträckning insett ute i Europa, och det borde vi också kunna inse.

Sedan skall jag gärna gå in även på Europafrågan i sammanhanget. Jag konstaterar bara att Ingvar Carlsson tar till när han säger att vi för vår del inte skulle stå bakom det riksdagsbeslut som fattades förra året. Vi har i vår motion sagt att det gör vi. Men avsikten med det riksdagsbeslutet var självklart inte att dölja motsättningar, utan avsikten var att redovisa vår traditionella syn på hur Sverige och vi politiker inom de olika partierna bör uppträda när vi skall förhandla med omvärlden. Så uppträdde vi när Östersjön skulle delas, så har vi ofta uppträtt i försvarsfrågan etc., och det är viktigt att fullfölja denna linje. Däremot har vi hela tiden sagt att den svenska neutralitetspolitiken är inte förenlig med ett medlemskap i EG. Det är ingen ny position. Avsikten var att skapa en förhandlingsplattform i syfte att undvika diskriminering.

Jag skall gärna återkomma med direktiv till Oslomötet som statsministrarna skall ha. Det finns i dag mycket starka skäl för EFTA:s medlemsländer att samordna sin förhandlingsuppläggning i förhållande till EG, och de måste skärpa organisationen och ge den ökade resurser.

Anf. 19 LARS WERNER (vpk) replik:

Herr talman! Först till Ingemar Eliasson: Jag tror det är litet futtigt om vi skall reducera frågan om innehållet i den gemensamma sektorn, den offentliga sektorn, till bullbak. Bättre kan ni i folkpartiet! Men då måste ni lyfta er litet över detta att så fort man talar om offentlig sektor komma in på privatisering, och ni måste också fundera över om man kan fortsätta att ha ett lönetak, som ni ju principiellt är för.

Till Ingvar Carlsson vill jag säga att den formella anmärkningen att jag polemiserar mot Anna-Greta Leijon är naturligtvis riktig, eftersom hon inte kan få ordet. Men Ingvar Carlsson kommer ju inte undan själva sakfrågan, för det tillhör faktiskt inte vanligheterna att ordföranden i riksdagens

finansutskott ställer sig i spetsen för en principiellt viktig motion. Och ingen skall ju inbilla mig att ni var ovetande om att den här motionen kom från Anna-Greta Leijon. Så bra är väl de interna kommunikationerna, att ni hade vetskap om detta.

Ni hävdar fortfarande – och nu riktar jag mig till statsministern – att det är riksdagen som skall springa ifrån sitt ansvar, om man skall skära i den offentliga sektorn, och överlämna saken till parterna på arbetsmarknaden. Detta är fegt av riksdagen. Skall man skära, så skall man fatta beslutet här och inte lämna över detta till parterna. Ni kommer inte ens att klara av att diskutera det här med era egna nära vänner inom fackföreningsrörelsen på den statliga sektorn. Jag anser att det är principiellt felaktigt.

Jag skulle i och för sig gärna vilja diskutera EG-frågan med Carl Bildt. Det är ingen ringaktning mot honom att jag inte går in på frågan, trots att han tagit upp den. Vi får säkert tillfälle att återkomma. Men jag vill ändå säga så mycket som att frågan är viktig, därför att hela Europapolitiken är av avgörande betydelse. När det gäller Europapolitiken står vi inför ett vägval. Antingen bestämmer vi oss för en linje som innebär ökad bundenhet till det avsnitt av vår världsdel som i stor utsträckning behärskas av den västliga militäralliansen, eller också intar vi en öppnare internationalistisk och på långsiktiga överväganden grundad Europapolitik. Jag tycker inte att de här frågorna diskuteras särskilt allsidigt, och det är viktigt att vi under våren tar upp dem. Men jag skulle gärna vilja – och det har vi också i motion begärt – att riksdagen genom regeringen får återkommande fullständiga redogörelser för förhandlingarna med EG. Jag tror att det skulle vara väldigt bra om detta kunde ligga till grund för en saklig allsidig debatt om EG-frågorna.

Anf. 20 BIRGER SCHLAUG (mp) replik:

Herr talman! Avstjälningsdebatten fortsätter. Jag tycker att Carl Bildts ordval om avstjälningsplats är lika dåligt som den socialdemokratiska trojkans ordval i Vasaparken, när man talade om felprogrammerade hjärnor osv., så det jämnar väl ut sig. Dessutom är ju Westerbergs hjärna inte så mycket mer felprogrammerad enligt ert ordval än Kjell-Olof Feldts hjärna i dag, åtminstone när det gäller fördelningspolitik.

Det är väl uppenbart att socialdemokraterna svikit i skolfrågorna, och en enig opposition har ju också tvingat er tillbaka. Det är väldigt bra. För att komma till rätta med vården, kulturen och skolan gäller det att göra skatter och avgifter på arbete lägre. Det är ju detta det handlar om. Varför skall vård, skola och kultur beskattas så fruktansvärt hårt? Sänk arbetsgivaravgifterna! Det gynnar de här mänskliga sektorerna i samhället och missgynnar den eviga prylkonsumtionen.

Så till EG-debatten litet kort. Carl Bildt och Ingemar Eliasson och Ingvar Carlsson vill inte gärna svara på de här litet obehagliga frågorna. I stället smyger man i buskarna. EG-kommissionens ordförande har sagt att det är en politisk union man eftersträvar, närmare samarbete inom utrikespolitik och säkerhetspolitik. Helmut Kohl har sagt: Målet är militär union, egen valuta och egen centralbank. Är det verkligen detta vi skall komma in i, och tappa vårt totala självbestämmande? I sådana fall tycker jag att moderaternas linje i den här frågan är rimlig. De kräver i stort sett – i alla fall mellan raderna – ett

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

medlemskap i EG. Det är åtminstone rakt och ärligt. Men den här harmoniseringen ger oss inte det minsta inflytande. Vi blir en släppräms utan motor och utan styrfåra. Det är farligt.

I mitt första inlägg tog jag upp litet grand om fördelningspolitik. Jag anklagade då socialdemokraterna för en mycket orättfärdig fördelningspolitik. I stället för att i första vändan sänka skatten för höginkomsttagare vill vi sänka den för låginkomsttagare, bl.a. genom att höja grundavdraget till 31 000 kr. Man skall ju nämligen kunna leva på sin lön, som de borgerliga brukar säga. Låginkomsttagarna kan i dag inte leva på sin lön. Vi i riksdagen med höga inkomster kan leva på vår lön. Ni statsråd kan också leva på er lön. Det är låginkomsttagarna som inte kan leva på sin lön. Man skall därför sänka skatten för dem.

En viktig fördelningspolitisk fråga är också utjämningen mellan kommunerna – en ordentlig skatteutjämning. Momsen skall tas bort på basmaten. Om man skall satsa på pensionärerna – det skall vi göra – skall man satsa på dem som har det sämst ställt. Det är de som har det svårt i samhället. Varför har socialdemokraterna svikit i fråga efter fråga när det gäller fördelningspolitiken? Ni sviker också när det gäller miljöpolitiken. Ännu värre är egentligen att ni sviker i fördelningspolitiken, eftersom det är er egen hjärtefråga – eller borde åtminstone vara det.

Anf. 21 Statsminister INGVAR CARLSSON:

Herr talman! Carl Bildt uppfyller i alla fall talmannens förhoppningar om livlighet i talarstolen. Det ursäktar ändå inte en del av ordvalet. Jag kan bara konstatera att Carl Bildt tyvärr vidhåller sin vendetta mot Lennart Bodström.

Diskussionen om sjukvården är mycket avslöjande för Carl Bildt. Vad är det som har hänt när det t.ex. gäller hjärtoperationer? Jo, genom att man har lärt sig att genomföra dessa komplicerade operationer, kan man nu klara människor som tidigare var dömda till döden. Människor som tidigare var dömda till svår invaliditet kan nu bli praktiskt taget friska. Carl Bildt utnyttjar det övergångsskede då man bygger upp denna kapacitet – för att alla skall kunna få den här möjligheten, inte bara de som har privata försäkringar – till att försöka komma åt dem som i dag arbetar inom den offentliga sjukvården och som gör fantastiska insatser. Denna sjukvård ger alla samma rätt. Det finns lediga platser även på sådana sjukhus runt om i världen, därför att det icke är, Carl Bildt, en rättighet för alla människor. Man måste nämligen först visa upp sin privata försäkring. Vi vill inte ha en sjukvård av det slaget.

Carl Bildt säger att man inte skall låna till skatter. Det skall bli utomordentligt intressant att under våren få reda på hur moderaterna skall klara de minskade inkomsterna till staten. Det rör sig om 20 miljarder kronor redan för nästa budgetår.

Till Ingemar Eliasson vill jag säga att hundratusentals människor icke skulle ha fått någon ATP-pension om folkpartiets system hade vunnit gehör och vunnit majoritet i riksdagen. Det är den stora skillnaden mellan de förslag som Bertil Ohlin och Tage Erlander företrädde.

Vad var det som gjorde att vi inte kunde fortsätta med löneuppläggningsen?

Jo, det var att det hade skapats en majoritet emot utgiftstaket och därmed emot den konstruktion för förhandlingar inom den offentliga sektorn som vi hade tänkt oss att arbeta med. Det går självfallet inte att vidhålla det systemet och gå ut med det en gång till om det inte finns en riksdagsmajoritet för principerna, som vågar stå för dem när de skall tillämpas i praktiken.

Till Olof Johansson vill jag säga att det är klart att om vi inte hade behövt betala 58 000 milj. kr. i statsskuldräntor innan vi över huvud taget började med budgetarbetet, skulle vi ha kunnat lägga på 2, 3, 4, 5 gånger så mycket medel på skolan som centern någonsin har utlovat – utan att ha klarat ut det med moderaterna, som vill göra sänkningar inom skolan. Vi hade kunnat mångdubbla anslaget till en lång rad områden. Men vi har tyvärr denna tunga börda som vi faktiskt har fått klara av, förutom att vi har fått ner budgetunderskottet och skapat balans. Jag tycker därför uppriktigt sagt att det är litet övermaga när de partier som hade regeringsansvaret i sex år och som under den tiden körde Sveriges finanser i botten nu vill framstå som om de vill göra mera för den gemensamma sektorn i olika avseenden. Om vi inte hade haft deras skuldräntor, skulle vi ha kunnat satsa mycket mer på den offentliga sektorn och på områden som vi verkligen vill stå upp för. Samtidigt hade vi kunnat sänka skatterna i ganska stor omfattning.

När det gäller de stora framtidsfrågorna, skatterna, energin och miljöpolitiken – där finns en stark koppling – och EG så kan jag konstatera att de borgerliga partierna snarare har gått ytterligare isär. Det innebär ju att det bara finns en politisk kraft – i alla fall tills vidare – i denna riksdag som förmår ta ansvaret för detta lands framtid. De borgerliga partierna kan endast komma med synpunkter. Hela debatten i dag har handlat om vad socialdemokratin tycker om vår politik. Det har över huvud taget inte funnits någon självständig borgerlig politik, som jag skulle haft möjlighet att debattera. Jag har varit i den mycket märkliga situationen att jag har upplevt att jag icke har haft någon politik att debattera emot. Vi har i stället diskuterat socialdemokratiens sätt att sköta Sverige. Det är i och för sig kanske det intressantaste för människorna ute i landet, eftersom de så småningom har lärt sig att det är socialdemokraterna som till sist har ansvaret.

Till sist, herr talman, några ord till Lars Werner. Det är naturligtvis lätt att vara emot den form av avtalsrörelse som vi har försökt driva under de senaste åren. Då måste man, Lars Werner, vara för någonting annat. Alternativet är att återgå till det gamla systemet, där regeringen tvingades ingripa och säga att nu har vi råd med så här mycket, och så fick avtalsverket försöka driva förhandlingarna utifrån det. Vpk var emellertid inte särskilt nöjt med den typen av regeringsinblandning heller. Det skulle vara utomordentligt intressant att föra en ideologisk debatt med Lars Werner om den situation som nu har utvecklats för de kommunistiska partierna i den här perestrojkan kring Gorbatsjov. Var Lars Werner hör hemma där – till vänster eller till höger om Gorbatsjov – är jag inte mannen att riktigt bedöma. Det kanske vi kan ta upp i en annan debatt.

Anf. 22 CARL BILDT (m) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med statsministern om att det skulle vara intressant att diskutera socialismen i Sovjet med Lars Werner. Jag tycker

dock att det är väl så fascinerande att höra socialdemokrater diskutera hur de skall ha det med socialismen inom den svenska socialdemokratin. Den diskussionen bjuder på en del fascinerande inslag.

I all korthet kan jag försäkra statsministern om att vi moderater kommer att fortsätta att med all kraft reagera mot det politiska kamaraderi som ett missbruk av utnämningmakten utgör. Om detta fortsätter att upprepas kommer reaktionen att vara stark. Jag tror också att den har en mycket stark förankring.

Ingvar Carlsson säger att han under våren skall invänta hur det moderata skatteförslaget ser ut. Han behöver inte vänta tills sälgen spricker ut. Vi är faktiskt det enda riksdagsparti som under januari har lagt fram ett konkret förslag om sänkt skatt för 1990. Vi har också lagt fram förslag om hur detta skall finansieras. Det skall finansieras genom sparande och genom arbete, inte genom höjda skatter på det sätt som socialdemokraterna har diskuterat för att klara sina skatteomläggningar. I det långa loppet kommer vi inte att klara Sveriges problem om vi inte är beredda att sänka det totala skattetrycket. Att omfördela kan väl vara bra ibland, men det räcker inte.

Sedan några ord om sjukvården och dess problem. I den omställning som Ingvar Carlsson talar om ligger Sverige mycket långt framme. Vi ligger mycket väl till när det gäller medicinsk forskning. Vi har skickliga läkare. Åtskilligt talade till förmån för oss. Men vi har inte klarat av detta på grund av stelheter i systemen, på grund av de stora monopoliserade, centraliserade giganterna. Därför har köerna blivit längre i Sverige än i de flesta andra länder och markant mycket längre än i de länder som har ett allmänt sjukvårdsförsäkringssystem av den typ vi föreslår, där alla, oavsett plånbok, har rätt att fritt välja vilket sjukhus eller sjukhem eller vilken läkare man vill ha. Det är ett rättfärdigt och rättvist system. Det visar sig också att det är det som får bort de köer som i dag är en skamfläck för svensk välfärd.

När de socialistiska systemen inte fungerar kommer krisen. Jag läste i Dagens Nyheter i dag en liten notis där vi kan ta del av det faktum att problemen inom den vietnamesiska sjukvården numera är så stora att myndigheterna har beslutat tillåta privatsjukhus. Detta rapporterar Hanoi-radion. Dessutom är den ekonomiska krisen i landet sådan att det inte längre går att ge alla medborgare gratis vård. Nationalförsamlingen beslöt i december att införa både vårdavgifter och skolvavgifter.

Vi måste reformera vår ekonomi och införa rättvisa försäkringssystem, ge valfrihet, förändra för att slippa hamna i en situation där vi drabbas av de socialistiska systemens förfall.

Anf. 23 INGEMAR ELIASSON (fp) replik:

Herr talman! Två gånger har nu statsministern skyllt alla svårigheter på skuldräntorna. De är ett bekymmer. Men då, när lånen togs, var vi överens om att det var värt att låna för att klara sysselsättningen och välfärden. Gör statsministern nu en annan bedömning? Vi gjorde det för att klara sysselsättningen. Skulle vi inte ha gjort det? Eller vad är poängen i detta ideliga gnölande om statsskuldräntorna?

Debatten om EG förs så, att man får för sig att de som vill isolera Sverige från den harmonisering som pågår i Europa hävdar att vi måste uppge all vår

suveränitet. Låt mig då citera ur riksdagens eget betänkande från förra våren. Utrikesutskottet uttalade följande som riksdagen ställde sig bakom: "Utskottet gör bedömningen att Sverige inte ens med ett mycket nära samarbete med EG kommer att behöva uppgå centrala svenska värderingar eller den vidare europeiska och internationella inriktningen av vår utrikespolitik." Detta stod socialdemokraterna, moderaterna, folkpartiet och centern bakom. Folkpartiet gör fortfarande samma bedömning. Det vore bra för medborgarna i vårt land om vi fullt ut kunde bli delaktiga i denna harmonisering. Den enda restriktion vi ställer upp är att vi skall kunna behålla vår alliansfria och neutrala utrikespolitik.

Herr talman! Statsministern efterlyser ett besked om var vi i dag står i skattefrågan. Får jag därför säga att vi nu som tidigare vill ha en reform som innebär kraftigt sänkta marginalskatter. Ingen skall bli av med mer än hälften av en inkomstökning. Var står socialdemokraterna i den frågan i dag?

Vi driver nu som tidigare kravet att vi skall ha stabila skatteskalor som inte kan smyghöjas genom inflationen. Vi vill ha ett inflationsskydd. Var står socialdemokraterna i den frågan i dag?

Vi driver nu som tidigare kravet på en skattereform som innebär ett oförändrat och på sikt sänkt skattetryck. Kan socialdemokraterna säga att de står bakom den målformuleringen?

När vi fått svar på dessa frågor kan vi gå vidare. Men folkpartiet kommer inte att vara med på att ta politiskt ansvar för finansieringen först, för att därefter se hur det blir med förmånssidan. Vi vill se helheten innan vi bedömer vilket nytt skattesystem, vilken skattereform vi kan vara med och ta ansvar för.

Anf. 24 OLOF JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Nu erkänner Ingvar Carlsson att man sparat på skolan och använder statsskulden som skyddsnät. Sanningen är att ni har ställt ut löften som ni inte har infriat. Det har ni fått lida för, och det är ju inte mer än rättvist. Ni har inte prioriterat utbildningssektorn i budgetarbetet, men ni har, som sagt, ställt ut många löften. Gymnasieplats till alla under 20 år är t.ex. ett sådant löfte. Drygt 12 000 står utan plats i år.

Låt mig göra en korrigering när det gäller lönetaket. Jag var med i en debatt där även Kjell-Olof Feldt deltog den 10 november 1987 som dessutom televiserades. Jag har för säkerhets skull spelat upp en del av den debatten, så jag vet att jag mycket hårt kritiserade lönetakets konstruktion i den socialdemokratiska tappningen redan från början. Vi trodde inte på den utformningen. Om dessutom inflationen rusar i väg långt utöver taket är det självklart att det instrumentet inte kan fungera. Det har inte heller underlättat avtalsrörelsen.

När det gäller vad som skall hända i Oslo, när det gäller Europasamarbetet är det viktigt att ta fasta på det som har sagts under de senaste dagarna, bl.a. det som har framförts av Jacques Delors, att EG-staterna just nu inte är intresserade av fler ansökningar om medlemskap från vare sig Österrike eller något annat EFTA-land. Vi måste se till att EFTA blir ett förhandlingsdugligt organ. Om EFTA av olika skäl, t.ex. på grund av att Österrike ansöker om medlemskap i EG, skulle visa sig mindre lämpligt som samordnings- och

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

förhandlingsorgan. bör Sverige i första hand eftersträva en nordisk samordning i förhandlingar och överläggningar med EG.

Med hänsyn till EG-samarbetets vikt bör ett parlamentariskt organ snarast inrättas för att från ett helhetsperspektiv följa förhandlingarna med EG. Regeringen har nu tillsatt en rad specialgrupper, referensgrupper med representanter för industri, handel, fackliga organisationer m.m. Det är en allvarlig brist att inget parlamentariskt organ med helhetsansvar för att följa förhandlingarna existerar. Det är detta som är bakgrunden till att vi har tvingats skärpa tonen en aning här och tala om att neutralitetspolitiken sätter en gräns. När storföretagsledare och andra börjar hota med att flytta ut jobben från Sverige får det inte uppstå ett missförstånd att det är regeringen som tillsammans med näringslivet kommer överens om den svenska EG-politiken. Detta är faktiskt en politisk fråga som beslutas här i riksdagen och ingen annanstans. Därför vill jag fråga statsministern om han är beredd att tillskapa ett parlamentariskt organ för att följa EG-förhandlingarna utifrån ett helhetsperspektiv.

Jag utgår från att statsministern inte kommer att använda sin tid i den sista repliken till att attackera oss. Därför ställer jag ytterligare en fråga. Ligger det någon sanning i att ni har bestämt er för att lägga moms på inhemska bränslen på energisidan?

Till sist vill jag tacka statsministern för dagens debatt.

Anf. 25 LARS WERNER (vpk) replik:

Herr talman! Ingvar Carlsson sade att det var lätt att vara emot kassataket när det gällde avtalsförhandlingarna. Han frågade vad jag ville ha i stället. Om det kan vara någon hjälp. Ingvar Carlsson, gå till de fackliga organisationerna på det offentliga området! Där finns nog rätt mycket att hämta. Jag är i stort sett överens med dem.

Ingvar Carlsson tar upp frågan om var jag står när det gäller perestrojkan, om jag står till höger eller vänster. Det skulle vara intressant att veta, sade han. Men snälla Ingvar Carlsson, vi har varit med i politiken nästan lika många år – det är möjligt att det är för lång tid. För 20 år sedan var jag i Moskva på en internationell konferens och gav rätt tydligt uttryck för var jag och vårt parti stod. Det vet Ingvar Carlsson, så han behövde aldrig ställa den frågan här.

Det är intressant att Carl Bildt och Ingvar Carlsson vill diskutera Sovjetunionen med mig. Vi kanske skall göra en gruppresa till Moskva. Annars kunde vi ju nöja oss med att försöka tala om hur det skall se ut här i Sverige och hur socialismen i Sverige skall se ut. Jag tror att det räcker rätt långt.

Till sist, herr talman, vill jag ta upp detta med de olika affärerna i Sverige under de senaste åren. Jag tror att många människor är bekymrade, allvarligt bekymrade. Sten Andersson vill ju tvätta den solkiga byken, men den dagen, lögaredagen, tycks ligga långt borta. Alla skyller på varandra. Rättegångarna drar ut i det oändliga. Jag tycker inte att intresset verkar vara på topp hos alla partier just nu, t.ex. i konstitutionsutskottet, när det gäller att komma till rätta med detta. Och ovanpå dessa affärer har riksdagens JO-delegation – jag skall inte nämna några namn så att jag får anmärkning – dragit på sig

ytterligare en affär. Jag skall nu inte fördjupa mig mer i denna fråga, men vi i vårt parti har dragit slutsatsen att så länge vi är utestängda från JO-delegationen och saknar ordentlig insyn kommer vi inte heller att delta i riksdagens val av justitieombudsmän. Om socialdemokraterna och de borgerliga partierna vill att justitieombudsmännen skall vara hela riksdagens ombudsmän får de också acceptera att vpk och miljöpartiet ges en reell möjlighet att påverka detta val. Jag tycker att det är angeläget att tala om detta här i dag.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

Anf. 26 BIRGER SCHLAUG (mp) replik:

Herr talman! Jag har knappast fått svar på en enda fråga, vare sig när det gäller fördelningspolitiken eller miljöpolitiken. Statsministern kanske skäms litet grand över fördelningspolitiken och miljöpolitiken.

När det gäller familjepolitiken kan jag däremot säga något positivt om regeringen. Vi i miljöpartiet tycker att det är bra att vi har samma uppfattning när det gäller vikten av att utöka föräldraförsäkringen. Men vi anser att utbyggnaden av föräldraförsäkringen måste kombineras med rätten för en förälder att bli kommunal dagbarnvårdare åt de egna barnen. Vårt förslag, utbyggd föräldraförsäkring och rätt att bli kommunal dagbarnvårdare åt egna barn, ger nämligen ordentlig valfrihet för de enskilda familjerna. Det här är viktigt. Jag undrar om de borgerliga partierna, som tycker att det är viktigt med valfrihet inom barnomsorgen, ställer sig bakom förslaget om laglig rätt för en förälder att vara dagbarnvårdare också åt de egna barnen. I så fall har vi löst ett stort problem för många familjer.

Det är hög tid att vi alla lär oss att prioritera de mjuka frågorna i samhället – vården, skolan och miljön. Det är mycket viktigare att satsa på dessa frågor än på ökad prylkonsumtion, dvs. ökad materiell tillväxt. Det är trots allt dessa mjuka sektorer i samhället som utgör själva grunden för välbästand och välfärd och för människors möjlighet att må bra. Ungar som har framtidstro, rena hav och tid för varandra utgör ju grunden för välbästand och välfärd. Det är ingen av partiledarna som har nappat på mitt förslag om att ha en debatt om vad välbästand är. Det tycker jag är mycket tråkigt.

Jag kan nu konstatera, liksom jag gjorde i inledningen av debatten, att det faktiskt finns ett grönt bälte i denna församling när det gäller EG-frågan, miljöpolitiken, kärnkraften och gentekniken. Jag konstaterar att socialdemokraterna har en vågmästarställning i en rad frågor. Skall ni socialdemokrater, när det gäller fördelningspolitiken och miljöpolitiken, gå på folkpartiets och moderaternas linje, eller skall ni sätta ned foten där den gör mest nytta för miljön och för en rättvis fördelning? Ni har vågmästarställning i en rad enskilda sakfrågor.

Jag tror att vi som politiker behöver ett mänskligt ansvar. Det gäller att varje enskild politiker som sitter här tar ett personligt ansvar för hur han eller hon trycker på knappen. En politiker kan inte komma och säga att han egentligen inte ville att Öresundsbron skulle byggas, men partiet ville. Man måste ta ett personligt ansvar.

Jag skall avsluta mitt inlägg med att säga något om kärnkraften. Ingvar Carlsson sade en gång att kärnkraften inte hör hemma i ett civiliserat samhälle. Det var bra sagt. Hur kan en regering satsa 1 750 miljoner på att bygga upp ett ännu mer ociviliserat samhälle?

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Partiledardebatt

Anf. 27 Statsminister INGVAR CARLSSON:

Herr talman! Jag skall fortsätta att liksom i tidigare inlägg svara på frågor, trots det som Birger Schlaug sade.

Till Birger Schlaug vill jag säga att de 1-750 miljonerna skall användas till att göra kärnkraften så säker och bra som möjligt under den tid som den fortfarande används, dvs. fram till år 2010. Detta ansvar måste man känna när man använder denna energikälla.

Vårt parti har, Birger Schlaug, arbetat med fördelningsfrågorna långt innan miljöpartiet fanns. Det är själva förklaringen till att Sverige är ett ganska jämlikt och rättvist samhälle. Vi socialdemokrater är ganska stolta över vad vi har gjort i detta avseende, och vi kommer att fortsätta att arbeta på det sättet, vare sig Birger Schlaug finns i riksdagen eller inte. Vi är rätt många socialdemokrater som kommer att fortsätta att vara i riksdagen, och det är den bästa garantin för att det blir ett rättvist Sverige också i framtiden.

Till Olof Johansson vill jag säga att löntagarna under de borgerliga regeringsåren förlorade en hel månadslön. Det är klart att detta, liksom budgetläget, har ställt oss i en svår situation. Vi har haft trycket från löntagarna att de har velat reparera detta, vilket har lett till en viss aggressivitet. Samtidigt skall vi slå vakt om kvaliteten och innehållet i den gemensamma sektorn. Jag kan bara konstatera att Olof Johansson ställer oerhört stora anspråk på oss socialdemokrater när vi är i regeringsställning. Men anspråken på de borgerliga regeringarna var ganska mediokra.

Självfallet står vi fast vid neutralitetspolitiken. I fråga om detta kan Olof Johansson känna sig helt lugn. På den punkten är det inte socialdemokraterna som utgör problemet utan moderaterna. Jag ser att Olof Johansson nu ler. Ni får klara ut detta på den borgerliga sidan. Med oss är det inga problem, Olof Johansson. När det gäller en samverkan på den punkten mellan centern och socialdemokraterna tror jag inte att det finns några som helst problem.

Lars Werner avslöjade sig å det gruvligaste trots sin verbala skicklighet och sin charm när han, efter att ha angripit oss i fråga om lönepolitiken, sade: Ni kan väl gå till de fackliga organisationerna, de kanske har någon lösning.

Det var en facklig organisation som nyligen krävde 50 % i löneökning. Problemet är ju att vi som politiker har ett arbetsgivaransvar på den offentliga sidan och skall förhandla och motsätta oss de fackliga kraven om det skall bli rim och reson i det hela och om det skall bli samhällsekonomisk balans.

Det var också avslöjande för Lars Werner när han sade att man måste åka till Moskva bara för att föra en diskussion om den kommunistiska ideologin. Varför? Det heter ju fortfarande vänsterpartiet kommunisterna. Går det inte att diskutera kommunistisk ideologi här i landet längre får vi väl så småningom resa utomlands, men jag kommer att göra nya försök på den punkten med Lars Werner.

Slutligen vill jag säga något till Carl Bildt. Han säger att moderaterna skall klara finansieringen av sin skattesänkning genom sparande och arbete. Det var som taget ur ett av Ronald Reagans tal innan han blev president. I Förenta Staterna har detta i praktiken omsatts till ett jättelikt budgetunderskott som hotar hela stabiliteten i världsekonomin. Skattesänkningen

finansierade inte sig själv. Det är den lärdom som vi har kunnat dra. Det är därför icke en lösning.

Jag tror att man kan belysa problemen på sjukvårdsområdet genom att ta upp ett av mina gamla områden, nämligen bostadspolitik. När vi tog över regeringsansvaret i det här landet stod tiotusentals lägenheter tomma, inte därför att människor inte hade behov av bostäder utan därför att de inte hade råd att efterfråga dem. På samma sätt finns det i stora delar av världen inte några köer till sjukvården, dvs. därför att människor inte har råd att efterfråga den och inte har möjlighet att ställa krav. Vi socialdemokrater kommer aldrig att ställa oss bakom en sådan samhällsmodell. Jag tycker att det är så avslöjande för Carl Bildt när han i sitt sista inlägg tar upp Vietnam och situationen där, eller när moderaterna i en motion om tillväxt pekar på Turkiet som ett föregångsland. Jag tycker nog att utlandsresorna i detta sammanhang är mindre befogade. I stället borde vi kunna föra debatten utifrån våra egna utgångspunkter.

Min avslutande bedömning får bli följande. Jag beklagar att vi så snart efter valet är totalt borta från varje möjlighet till diskussion mellan regeringsalternativ. I en vital parlamentarisk demokrati måste det ändå handla om en debatt mellan regeringen och någon sorts alternativ till regeringen.

Jag såg i Sydsvenska Dagbladet en ledare häromdagen där det stod: Var finns oppositionen? Det undrade den borgerliga ledarskribenten, och det undrar faktiskt också jag efter dagens debatt. Det är inte så att det inte funnits företrädare som här talat för oppositionen. Det har det funnits, och man har talat ganska utförligt och med engagemang. Men jag har inte kunnat se en samlad oppositionspolitik som jag hade kunnat debattera om. Detta gör kanske att vi, trots talmannens behjärtade ansträngningar, inte till fullo kan leva upp till talmannens önskemål.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

Anf. 28 TALMANNEN:

Jag får meddela att statsrådet Lena Hjelm-Wallén i morgon kl. 14.30 kommer att lämna information om ett regeringsbeslut om katastrofbistånd till Moçambique.

Andre vice talmannen övertog ledningen av kammarens förhandlingar.

Kammaren övergick till att debattera ekonomi.

Anf. 29 LARS TOBISSON (m):

Herr talman! Låt mig helt kort påtala att statsministern gick till stort angrepp mot moderat politik i partiledarrundans första inlägg och sedan slutade med att ifrågasätta både vår utrikespolitiska trovärdighet och vår ekonomiska politik i debattomgångens sista inlägg. Ibland får man, herr talman, rätt genast.

Herr talman! "Jag anser att den öppna marknadsekonomin är en av

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Meddelande om informationsstund

Ekonomi

mänsklighetens främsta landvinningar, som det ännu inte finns något alternativ till.”

Om jag som moderat politiker uttalar denna mening, är det inte så konstigt. Men det är mycket anmärkningsvärt att den utgör ett direkt citat ur ett anförande, som häromdagen hölls av det kommunistiska Jugoslaviens nye premiärminister Ante Markovic. Det är alltså den man som skall försöka föra sitt land ur det kaos med 250 % inflation, ekonomisk stagnation och urusla utlandsaffärer dit socialismen har lett.

Detta uttalande av Markovic är bara en av många bekräftelser på att vi står inför slutet på den kamp som sedan andra världskriget har förts mellan socialism och kapitalism. I Sputniks spår lovade Sovjetunionens ledare att hans land snart skulle bevisa socialismens överlägsenhet genom att ekonomiskt växa i kapp och förbi det ledande västlandet USA. Den kraftmätningen är nu avgjord till kapitalismens fördel.

Öststaterna präglas allmänt av stagnation och ekonomisk kris. Gorbatsjovs perestrojka innebär ett erkännande av att socialismen leder till dålig ekonomisk tillväxt, allvarlig brist på livsnödvändiga varor och miljöproblem. Som botemedel anges för allt fler områden marknadsekonomi.

Samtidigt har 1980-talet i de västliga industriländerna varit en period av obruten tillväxt och välfärdsökning. Konservativa regeringar gick i spetsen för att introducera utbudsstimulanser i form av skattesänkningar och avregleringar, och denna politik har efter hand vunnit allt större efterföljd.

Sverige ligger sent i tiden med denna kursändring, trots att vi behöver den bättre än de flesta. Utanför östblocket är Sverige det industriland som har den största offentliga sektorn och mest av politisk styrning. Det betyder i sin tur att vi vid en internationell jämförelse faller tillbaka när det gäller tillväxt och därmed välfärd. Nästa år förutses vi få den lägsta tillväxttakten inom OECD. Och det beror inte på bristande efterfrågan. Jag hörde nyligen finansministern upprepa mitt konstaterande att Sveriges stora problem är att vi redan vid en tillväxt av ca 2 % drabbas av besvärliga överhettningsproblem.

Vad Sverige behöver är alltså en alldeles egen perestrojka, som angriper tillväxthindren från utbudssidan. Vi moderater har sedan länge förespråkat ett ekonomiskt frigörelseprogram baserat på tre huvudpunkter: banta och effektivisera den offentliga sektorn, sänk skatten och avreglera!

Ända till helt nyligen tyckte vi att vi talade för tämligen döva öron. Skattetrycket har skärpts, de offentliga tjänstemonopolen har befästs och – med få undantag – den politiska styrningen har tilltagit.

Men efter det senaste valet har det förmärkts ett omtänkande på socialdemokratiskt håll. Det har förekommit resonemang, som med tanke på vem som fört dem framstått som både nya och lovande. Felet är bara att det förefaller vara långt från ord till handling. I den mån konkreta åtgärder alls föreslås, går de dessutom ofta i alldeles fel riktning.

Den ekonomisk-politiska propositionen i höstas innehöll mycket tal om utbudsekonomi och avreglering. Regeringen betonade vikten av ett ökat arbetsutbud. Men konkret förbereds en förkortning av arbetstiden genom bl.a. lagstiftning om en sjätte semestervecka.

Avreglering aviserades beträffande bl.a. teko och jordbrukspolitik. Men

den viktigaste förändring som faktiskt genomfördes var en skärpning av regleringarna inom bygg- och bostadssektorn. Subventioneringen begränsades i någon mån, men det skedde främst genom en halvering av räntebidragen vid ombyggnadsverksamhet, vilket vi moderater förutsade skulle utlösa en ny rivningsvåg. Mycket riktigt har t.ex. det kommunala bostadsföretaget Poseidon i Göteborg meddelat att man i stället för att rusta upp 60-talshus föredrar att riva dem och bygga nytt. Fantastiskt nog har den nye bostadsministern klargjort att om detta till följd av bidragsreglernas utformning blir mer lönsamt, så bör det ske. Verkligen ett vittnesbörd om hur snett regleringstänkandet kan styra! Anser finansministern att detta är en lyckad början på en avreglering av bostadssektorn?

Litet senare under hösten ordnade finansministern en presskonferens, där det talades mycket om skattesänkningar. Så småningom kröp det dock fram att dessa och mer därtill skulle finansieras med höjningar av andra skatter. Och i praktisk handling föreslogs på nyårsafton skärpningar i form av en ny vinstskatt och försämrad avdragsrätt för reaförluster. I båda fallen får man räkna med en avhållande effekt på investeringsverksamheten i Sverige. Dessutom bryter finansministern mot den princip som sägs vara vägledande för arbetet i skatteutredningarna, nämligen strävan efter symmetri i beskattningen. Och naturligtvis skärps skattetrycket ytterligare – ända upp till 56 %, vilket är nära 20 procentenheter över genomsnittet i OECD.

Regeringens sätt att handla rakt emot uttalade ambitioner beträffande skattetryck och skattesymmetri kan inte undgå att skapa osäkerhet inför den planerade skattereformen 1991. Till denna osäkerhet bidrar det förhållandet att det i finansplanen inte sägs någonting om skatteförändringar inför 1990. Vi moderater föreslår redan för detta år skattelättnader, som fullt genomförda ger hushållen drygt 20 miljarder kronor för deras eget förfogande. Utanför riksdagen har det förekommit uppgifter om att finansministern kan tänka sig att föreslå ett förskott på den tänkta skatteomläggningen redan i vår. Går det att nu få ett klart besked på den punkten? I finansplanen står det ingenting.

Tal om utbudsekonomi och skattereform präglar även årets finansplan. Men därtill kommer ett nytt tema, kallat förnyelsen av den offentliga sektorn. Återigen anslås rent moderata tongångar. Det utlovas effektivisering och decentralisering – ja, t.o.m. privatisering. Men de konkreta åtgärderna lyser med sin frånvaro. Och naturligtvis kan regeringen inte helt frigöra sig från sin ideologiska barlast. Inom barnomsorgen, skolan, sjukvården och arbetsmarknadspolitiken kan den inte tänka sig att överlåta uppgifter till enskilda entreprenörer. Endast på andra områden går det att pröva ett sådant anbudsförfarande som – enligt vad man själv hävdar – genom ökad konkurrens sänker kostnaderna utan att kvaliteten blir lidande.

Jag tycker mig känna igen resonemanget. Sedan vi moderater dragit upp kritiken mot valutaregleringen, infördes successivt lättnader, vilka dock sades aldrig kunna omfatta vad som kallades den hårda kärnan. Barnomsorg, skola, vård m.m. är tydligen den offentliga sektorns hårda kärna, vilken enligt socialistisk doktrin även fortsättningsvis måste beläggas med offentliga monopol och därmed döms till långa köer och allmänt sett dåligt utbyte av

satsade resurser. Jag vågar mig ändå på spådomen att det, liksom fallet blev med valutaregleringen, kommer att visa sig nödvändigt att avreglera även den offentliga sektorns hårda kärna. Det går ju inte i längden att förvägra de sektorer som man anser mest angelägna de förbättringar som förnyelsen skall medföra på andra områden.

Även när det gäller utgiftspolitikerna är det skillnad mellan ord och handling. Regering och riksdagsmajoritet har länge fastslagit att den kommunala verksamheten får växa med högst 1 % om året. Lika länge har volymtillväxten regelmässigt visat sig bli större. Nu förutser regeringen att den både i år och nästa år hamnar på 2 %. Men trots att det slutliga utfallet erfarenhetsmässigt blir ännu värre, görs inget åt saken. Det sägs bara att regeringen skall återkomma till problemet i kompletteringspropositionen.

Ett annat belysande exempel på skillnaden mellan ord och handling är utgiftsramen för lönekostnader. Den föreslogs för 1988 till 4 %, vilket vi moderater tillstyrkte, samtidigt som vi påtalade behovet av avreglering som en förutsättning för att utgiftsramen skulle fungera i praktiken. På oklara grunder justerade sedan regeringen upp ramen till 5,6 %, vilket reducerade behovet av besparingar på anslagen. Vi moderater har i våra motioner genomgående tillstyrkt dessa besparingar, även om vi som beträffande skolanslagen har kunnat välja en annan teknik för reduktionen än den som regeringen förordade.

Vi har också – med samma påpekanden som tidigare – tillstyrkt regeringens förslag om en utgiftsram på 5 % för 1989. Nu sägs det att finansministern i vredesmod har återkallat detta förslag, även om vi inte har märkt av det här i riksdagen. Men skulle så vara fallet, kan det inte bero på svårigheter att få till stånd en parlamentarisk majoritet här i kammaren. I stället lär problemen återfinnas inom den egna rörelsen, där vi ju inte minst från fackligt håll har sett prov på hårda reaktioner.

Herr talman! Den genomgång som jag här har gjort visar att det på sina håll inom regeringspartiet finns en medvetenhet om behovet av omtänkande, av omstrukturering av ekonomin, kort sagt av en svensk perestrojka. Men eftersom man då behöver röra sig i motsatt riktning mot vad ideologi och partiprogram föreskriver, blir stegen tröga och trevande, emellanåt uppbladdade med rejäla reträtter. Den som vill se förslag till snabb handling får gå till de moderata partimotionerna. Och om socialdemokraterna bestämmer sig för att också göra något i praktiken, finns det där mycket för dem att anknyta till.

Så har regeringen redan gjort vid exempelvis avregleringen av kredit- och valutapolitiken. Ett annat exempel är avvecklingen av mjölksubventionerna, där vi steg för steg genomför den tioåriga neddragningsplan som ursprungligen vi moderater förordade.

Det finns alltså ett färdigt skatteförslag för regeringen att studera både inför nästa år och vid utformningen av den slutliga reformen. Jag hoppas att det blir en reform, inte bara den vanliga omläggningen. Vi har föreslagit konkreta åtgärder för att begränsa den kommunala utgiftsökningen. Och det finns gott om moderata förslag till förnyelse av den offentliga sektorn genom bl.a. avreglering och avmonopolisering.

Vad slutligen utgiftsramen beträffar har jag noterat förekomsten av något

så ovanligt som en socialdemokratisk kommittémotion med Anna-Greta Leijon som första namn. Den har redan varit föremål för uppmärksamhet på annat håll här i kammaren i dag. I den motionen finner jag egentligen inte några svårigheter, utan snarare förändringar av den socialdemokratiska positionen i riktning mot ökad flexibilitet för myndigheterna när det gäller anslags fördelning mellan löner och andra ändamål, något som vi moderater har arbetat för. Jag ser med intresse fram emot den behandling som skall följa i finansutskottet. Det resultat som den leder till får vi anledning att diskutera i finansdebatten om drygt en månad.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi

Anf. 30 LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Det konjunkturläge som råder för dagen har en betydande tendens att smitta av sig på det allmänna samhälls- och debattklimatet. Så var det också under lågkonjunkturen på 70-talet, då många talade om att tillväxtepoken var över och en betydande pessimism bredde ut sig. Så är det också i dag efter sex års högkonjunktur. Det verkar som om få vill tro att vi på nytt kan få allvarliga ekonomiska problem med företagsnedläggelser och arbetslöshet. Valrörelsen 1988 handlade mycket litet om ekonomi. Finansministern hyllas som hjälte för att problemen tycks lösa.

Men verkligheten är delvis en annan. Sverige lever farligt. Runt om i landet finns företag som lever vidare på övermogna affärsidéer. De ger goda vinster i dag, men när marknaderna blir kärvare kommer många att slås ut. Vi har inte använt de goda åren till att lösa ett antal grundläggande problem i vår ekonomi.

När marknadsläget blir svårare kan försämringen komma snabbt. Det erfar vårt grannland Norge just nu. Arbetslösheten har fördubblats på några månader. Vi exporterar inte olja, men också vi har branscher som snabbt kan få stora problem.

Om problemen behöver vi egentligen inte tvista. De räknas alla upp i finansplanen. Denna inleds visserligen också i år med en närmast liturgisk bekännelse till den s.k. tredje vägens ekonomiska politik, men bekännelsen blir alltmer mekanisk. När fraserna är avklarade kommer problemlistan.

- Inflationen är högre än i andra länder.
- Det är mest tursamma faktorer i vår omvärld som gjort att vi klarat oss så hyggligt som vi gjort.
- Bytesbalansen visar underskott, och det växer. När socialdemokraterna före valet sade att "Sverige har blivit ett land som betalar för sig" var det fel. Sverige är fortfarande ett land som lånar.
- Hushållssparandet har sjunkit och är nu negativt.
- Vi har inte fått kontroll över den offentliga utgiftsexplosionen.
- Produktiviteten i näringslivet utvecklas svagt. Tillväxten är lägre än i nästan alla jämförbara länder. När det gäller produktivitetsutvecklingen inom den offentliga sektorn är siffrorna osäkra, men sannolikt är utvecklingen där ännu sämre än inom den privata sektorn.
- Skattesystemet är misslyckat. Det kallas numera perverst och ruttet.
- Arbetet med den offentliga sektorns förnyelse har misslyckats.
- Kostnaderna för de stora offentliga försäkringssystemen svämmar över alla breddar.

Jag måste påminna om att det fanns åtminstone ett parti, som pekade på de här problemen före valet och som också hade förslag till lösningar. I en del fall har de lösningar som folkpartiet talade för, nu, efter valet, accepterats av socialdemokraterna, i andra fall behövs uppenbarligen fortsatt liberal opinionsbildning.

De som studerar problemuppräknningen i finansplanen borde dock kunna erkänna att den politik som vi förordat hade varit bättre.

- Vi talade för en stramare finanspolitik och hade också förslag till hur en åtstramning hade kunnat ske. Det hade med stor sannolikhet i dag inneburit en lägre inflation.
- Den stora skattereform som det nu talas om hade med vår politik kommit tidigare. Faktum är ju att egentligen ingenting har hänt på skatteområdet sedan den stora reformen beslöts under slutet av den borgerliga regeringsperioden.
- Hushållssparandet hade uppmuntrats.
- Förnyelsen av den offentliga sektorn hade drivits mer kraftfullt.
- Budgeten hade sett annorlunda ut. Genom besparingar på andra håll, framför allt i de stora transfereringssystemen, hade vi fått resurser över till att satsa på de offentliga kärnområden som enligt vår mening måste fungera bra i ett välfärdsland: sjukvård, skola, rättsväsende etc.

Vi folkpartister fortsätter att påminna om vad socialdemokraterna sade före valet. Det bottnar inte, om någon skulle tro det, i någon besvikelse över valresultatet, utan i det som Ingemar Eliasson utvecklade i morse: vår omsorg om det politiska systemet, om själva demokratin. Vi ser med oro på att allt fler människor tycks betrakta politik och politiker med misstro.

Vi menar att socialdemokratins uppträdande före och efter valet bidrar till en sådan misstro. Eftersom Kjell-Olof Feldt anses vara en av vårt lands viktigaste opinionsbildare och dessutom en god pedagog, har han förmodligen funderat en hel del över de här problemen. Hur skall man kommunicera i komplicerade frågor med en bred allmänhet? Jag skulle gärna vilja veta hur han i backspegeln ser på socialdemokratins valuppläggning.

Gunnar Sträng, som väl i någon mån har varit Kjell-Olof Feldts läromästare, sade ju en gång på en partikongress att man inte skall basunera ut krav på förstatliganden på gator och torg, för det är som att ställa sig med rumpan bar. Förstatliganden skall man genomföra, inte prata om.

Finns det sådana frågor också i dag? Finns det frågor som är för viktiga för väljarna?

Är det så med omstruktureringen av den offentliga sektorn? Är det så med reformeringen av socialförsäkringarna? Är det så med skattereformen?

Jag är inte alls omedveten om svårigheterna, men det är ju så som finansministern sade i intervjuboken häromåret apropå marginalskatterna: Det är en nödvändig pedagogisk uppgift att förklara vissa saker. Och vad händer med demokratin på sikt om man inte vågar tala om för väljarna före valen vad man vill göra efter dem?

Ta frågan om marginalskatternas sänkning! Att det är en svår pedagogisk uppgift att förklara den frågan vet alla som har försökt göra det. Många reagerar ju som i historien där pojken satt och grät och någon frågade: Varför

gråter Du? – Jo, det är skollov. – Men det är väl inget att gråta över? – Nej, men jag går inte i skolan. De som inte betalar en hög marginalskaft får inte någon glädje av att marginalskafterna sänks. Ändå är det en nödvändig reform. När folkpartiet och Bengt Westerberg försökte förklara det i valrörelsen fick vi mycket liten hjälp. Socialdemokraterna ylade snarare med vargarna.

Vad skall man säga om den moraliska halten i ett sådant beteende?

När en del journalister och andra har hört Kjell-Olof Feldt efter valet utveckla sina tankar en stund brukar de ställa frågan om det egentligen finns något utrymme i svensk politik för folkpartiet längre. De tycker att finansministern har övertagit folkpartiets politik. Eftersom han åtminstone just nu tycks ha en stark ställning i sitt parti, kommer kanske vår politik att förverkligas, även om det inte sker riktigt på det sätt som vi hade tänkt oss.

Det skulle ju på visst sätt vara ett tilltalande perspektiv att ett annat parti övertagit ens politik, så att man som individ kunde ägna sig åt annat i trygg förvisning om att samhällsutvecklingen ändå länkades i socialliberala banor.

Det mesta tyder nog, trots allt, på att så inte blir fallet. Skillnaderna också mellan Feldts politik och folkpartiets är fortfarande betydande.

Ta detta med skattetrycket, som Ingemar Eliasson talade med statsministern om! Allt tyder ju på att ni vill göra den stora skattereformen till en gigantisk smygskattehöjning. Ni avvisar indexreglering, och ni säger nej till Bengt Westerbergs idé om momssänkning för att säkra att reformen inte överfinansieras. Bakgrunden finns i själva verket i finansplanen redan på s. 3. Där varnas för att långtidskalkylerna tyder på försämrat offentligt sparande framöver, alltså nya hotande budgetunderskott.

Lösningen på 90-talet skall tydligen bli densamma som på 80-talet: skärpt totalt skattetryck. Det säger vi nej till.

Ett annat viktigt område gäller den offentliga sektorns förnyelse. Visserligen går finansministern folkpartiets åsikter till mötes ett stycke också på det området genom sitt förord för entreprenadlösningar i en del kommunal verksamhet. I en svidande oförskämdhet mot sin f. d. kollega under sex år, förre civilministern, säger finansministern i finansplanen: "Det är en huvuduppgift för den ekonomiska politiken att inleda ett arbete för att utveckla och förnya den offentliga sektorn."

Ingemar Eliasson talade om de två reformationer som behövs av den offentliga sektorn. Finansministern tycks instämma i recensionen som säger att de sex Holmbergåren innebar "stopp för den yttre och flopp för den inre reformationen".

Men finansministerns omvändelse på det här fältet lämnar mycket i övrigt att önska. Entreprenaderna i kommunerna skall bara gälla det som – uttryckt med en något kryptisk formulering – "lämnar relativt sett mindre bidrag till rättvisa och trygga levnadsvillkor för medborgarna". Detta torde kunna uttolkas som städning, matlagning, transporter etc.

Men på det sociala fältet skall entreprenader fortfarande inte få förekomma. Mitt i dagiskrisens, hemservicekrisens och vårdkrisens Sverige tackar regeringen sturigt nej till de människor som vill göra en insats som egna företagare eller som privatanställda.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi

Men ni kommer inte att klara kriserna utan att släppa in nya aktörer. När bussen inte kommer accepterar också den mest dogmatiska i busskön att bussbolaget hyr in privata bussar. Det märker vi dagligen som bor i Stockholm. Så kommer det att bli också på viktiga vårdområden. Det är redan på gång. När daghemmen måste slå igen på grund av personalbrist ber man föräldrarna komma och göra en insats. Steget är inte långt till att be Pysslingen eller något annat småföretag att ta över driften.

Om regeringen – nu till skillnad från i valrörelsen – menar vad den säger, uppkommer frågan: Vad skall de som nu arbetar privat i vård och omsorg dra för slutsatser? Skall tandsköterskan på den privata tandläkarmottagningen söka nytt jobb? Skall vårdaren på den enskilda alkoholistanstalten börja titta i platsannonserna? Skall alla privatläkare stänga? Logiken bjuder väl att Kjell-Olof Feldt, som står för finansplanen, svarar ja på de frågorna.

Formuleringen i Feldts finansplan reser ju också ett antal andra gränsdragningsproblem. Vad är det som lämnar relativt sett mindre bidrag "till välfärden och rättvisan"? Ambulansverksamhet – är det vård eller transporter? Sjukhusmat – är det vård eller matlagning etc.?

Och försök att förklara för svenska folket på vad sätt en tandläkare i folktandvården borrar bättre än en privattandläkare, för så måste ju den dogm som knästs i finansplanen tolkas.

Socialdemokraterna vill gärna framställa frågorna om enskilda alternativ som perifer småfrågor, aktuella för några udda individualister. Men så ser inte verkligheten ut. Hur vi löser de här problemen är avgörande för hur Sverige skall klara de välfärdsutmaningar vi står inför. Och här bär socialdemokraterna ett tungt ideologiskt ok, som alltid kommer att göra er föga lämpade att leda den offentliga verksamhetens förnyelse.

Socialdemokrater i majoritetsställning i kommuner och landsting har kommit mycket längre i sin analys av entreprenadfrågorna än finansministern, eftersom de står närmare de ekonomiska och praktiska problemen.

Socialdemokraterna i Östergötland lägger ut ett helt primärvårdsområde på entreprenad till ett privat läkarteam. Gör de fel?

Socialdemokratiska Örebro läns landsting skickar hjärtpatienter till en privat klinik i Göteborg för operation. Gör de fel?

Socialdemokraterna i Sundbyberg har privatiserat sina fotvårdare. Gör de fel?

Det är ju så, som finansministern sade i en TV-intervju nyligen, att finansdepartementet har sina slevor i många grytor i regeringskansliet. De här frågorna har direkt relevans för hur omstruktureringen av den offentliga verksamheten skall lyckas, och därmed för vilket skatteuttag vi tvingas besluta om och därmed en rad ekonomiska förhållanden i vårt samhälle.

Därför är det viktigt att finansministern också ger besked i de här frågorna och inte överlämnar dem exempelvis till socialministern. Hur vi hanterar den offentliga sektorns kris är på flera sätt avgörande för framtidens välfärd.

Anf. 31 GÖREL THURDIN (c):

Herr talman! Tillväxt! Dynamik! Två värdeladdade ord som kunde ha karakteriserat sex år med högkonjunktur. Tillväxten borde i dag vara hög i Sverige. Hela landet borde efter sex goda år sjuda av dynamiska krafter. Är

det så, herr finansminister? Har vi hög tillväxt?

Svaret är nej! Finansplanens kalla siffror visar att vi har en klart lägre tillväxt än våra konkurrenter. Tillväxten sjunker ytterligare under 1989. Många ekonomer tror på en tillväxt ner mot hälften av genomsnittet i industriländerna. Inflationen är däremot klart högre än omvärldens, hushållssparandet är mycket lågt, ja t.o.m. negativt, bytesbalansen uppvisar kraftiga underskott och trenden är vikande, lönekostnadsutvecklingen driver på inflationen, urholkar konkurrenskraft och skärper skattetrycket. Detta har framhållits många gånger i dag. Den offentliga verksamheten försämras av arbetskraftsbrist och obalanser i ekonomin. Man kan säga att vi har ett finansiellt ekorrhjul, som liksom hjulet i en lottodragning spottar ur sig höga spekulationsvinster till vissa, medan andra blir utan.

Har de här sex socialdemokratiska åren skapat dynamiska effekter? Dynamiska effekter uppstår inte bara genom finansiella transaktioner. Dynamik skapas också i en bra skolmiljö, av en trygg vård och omsorg, av grundtrygghet i form av rättvis fördelning, en bra arbetsmiljö, ren luft och friskt vatten och rättstrygghet. Har vi det? Nej, vi har stora brister som bidrar till landets låga tillväxt.

Herr talman! Finansplanens budgetbalans är ännu ett trick av ekonomins illusionisten Truxa. Ett varningens ord måste riktas till det svenska folket: "Det är inte guld allt som glimmar!" Om fjolårets budget var ofullbordad, så är årets budgetbalans en illusion. därför att förbättringar skett mycket utifrån bokföringstekniska åtgärder eller åtgärder som lett till större press på hushållen eller kommunerna. 15 miljarder har under de här åren bara flyttats ut ur budgeten, engångsskatter och tidigareläggning av skatteinbetalningar har gett ca 20 miljarder, 15–20 miljarder har förts över på kommunerna, så att deras likviditet stadigt försämrats. Socialförsäkrings- och ATP-system uppvisar underskott. Den allmänna välfärden urholkas. Det är sanningen, och här handlar det om dynamit, inte om dynamik!

Herr talman! Regeringen har inte fört någon aktiv ekonomisk politik som uthålligt förmått lösa de grundläggande ekonomiska problemen i landet. Vad som oroar är hur Sverige skall kunna möta en lågkonjunktur. Ingen har sett hur den socialdemokratiska politiken ter sig då. Det kommer att bli en obehaglig överraskning!

För oss i centerpartiet är det självklart att en god miljö och regional balans är mål för den ekonomiska politiken. Det tycks inte vara alldeles självklart för en del andra partier, allra minst regeringspartiet. Miljöfrågorna kommer att behandlas senare i debatten, varför jag nöjer mig med att markera att god miljö är förutsättningen för en ekonomisk tillväxt och inte tvärtom, som regeringen gärna vill skriva.

Decentralisering är nödvändig för att nå regional balans, effektivitet i offentlig sektor och ett livaktigt och dynamiskt näringsliv, som präglas av mångfald och inflytande för de många människorna. En förutsättning för regional balans är att kommunerna har något så när lika ekonomiska förutsättningar. Det har de inte i dag. Mellan Boteå i Sollefteå kommun och Täby kommun skiljer det 7 kr. och 55 öre per intjänad hundralapp, dvs. ungefär 8 % i kommunalskatt. Centern anser att regeringen nu måste ta ett ordentligt grepp för en förbättrad kommunal skatteutjämning.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi

Koncentrationspolitiken har påverkat den offentliga sektorn i mycket hög grad. Den har lett till brister inom vård- och omsorgssektorn i alla delar av landet. Den har bidragit till den kritiska lönesituationen inom många offentliga yrken. Den har bidragit till ett alltmer stigande skattetryck. Den har också bidragit till ett allt större tryck på de sociala försäkringssystemen, bl.a. därför att människor faktiskt har farit illa under de här åren. Sjuktalet har ökat dramatiskt. Klyftorna har ökat. I finansplanen kan man läsa: "Utslagningen från arbetsmarknaden måste minska." Jag kan därmed konstatera att det finns utslagning i det samhälle som tredje vägens politik skapat.

Man skulle kunna tro att skatter bara är ett tekniskt system, som man kan konstruera för att sänka eller höja skattetryck, förhindra skatteplanering, underlätta skattekontroll. Den finansiella teorin tar lätt över i debatten.

Men mina kära meddebattörer, skatter handlar om människor. Skatter påverkar disponibel inkomst och därmed individens ekonomiska förutsättningar och handlingsfrihet. Skatter har med rättssäkerhet att göra i allra högsta grad. Nuvarande system kopplat till befintliga anvisningar och föreskrifter är inte rättstryggt. Alltför många dras in i svåra situationer utan att kunna påverka och utan att kunna räkna med samhällets stöd, om något går snett i myndighetsutövandet.

Skatter har mycket med grundtrygghet och rättvis fördelning att göra. Det tycks många i debatten inte förstå, när centerpartiet hävdar individens rätt till grundtrygghet och rättvis fördelning. När regeringen i november överraskande kom med sitt skatteförslag, så gjorde man det tillsammans med LO. Det förslaget tog ingen som helst hänsyn till fördelningen, trots att Stig Malm i valrörelsen och även statsministern talade så vackert om rättvisa.

För någon vecka sedan var jag med på en debatt om skatter, där LO:s P. O. Edin deltog. Han hävdade bestämt att en kommande skattereform inte fick ta hänsyn till fördelningseffekter, för då skulle det inte bli någon reform. Jag måste därför få fråga finansministern: Är det så här i Sverige, att vi inte kan ta någon fördelningspolitisk hänsyn i den kommande skattereformen? Jag frågar er alla i den här debatten i dag: Är kravet på en rättvis fördelning ett hot mot en kommande skattereform med kraftigt sänkta marginalskatter? Då tycker jag att ni skall deklarerat det här och nu.

Jag vill understryka att centerpartiet kommer att slå vakt om grundläggande krav i skattesystemet för att nå målen ökad rättvisa och god miljö.

1. Skatt skall betalas efter bärkraft. Medel för det är höjt grundavdrag eller skattereduktion, sänkt matmoms, utjämnad kommunalskatt.
2. Skatt skall främja arbete och företagande. Till det krävs sänkta marginalskatter och marginaeffekter, sänkta skatter för småföretagen och slopad förmögenhetsskatt på arbetande kapital i företag.
3. Skatt skall gynna sparande och ett decentraliserat ägande. Centern anser att förslaget om skattefri avsättning på personliga investeringskonton för boende och företagande är ett steg i rätt riktning.
4. Skatt skall styra mot en god miljö och resurshushållning. Det krävs höjda energi- och råvaruskatter – inte sänkta!

Centerpartiet har konsekvent pekat på nödvändigheten av en samordning av lönerörelser och inkomstskattesänkningar. Fortsätter lönerna att öka i den omfattning som nu sker, blir resultatet en minskad efterfrågan på arbetskraft, vilket kommer att slå hårt i en konjunkturedgång. Sänkta skatter enbart för de som har höga löner leder till kompensationskrav i nästa avtalsrörelse – framför allt om det är så, att de som har låga löner skall vara med och betala. Det finns det tydliga bevis på. Det är också en orsak till att man måste ta hänsyn till människor som har låg inkomst.

Direkt kopplat till inkomster och inkomstskatter är den sociala försäkringens finansiering via arbetsgivaravgifter. Skattesystemet är föremål för omfattande utredande, däremot inte finansieringen av sjukförsäkring, pensioner, föräldraförsäkring, arbetsskadeförsäkring m.m.

Sjukförsäkringen går nu med förlust med bortemot 3 miljarder kronor per år. Arbetsskadefonden existerar som ett stort minus, ungefär 7 miljarder. Enbart första steget i den s-märkta föräldraförsäkringen kostar 2, 3 miljarder kronor – finansiering saknas. ATP-avgifterna behöver med nuvarande tillväxt öka med 8–10 % under en tioårsperiod för att garantera nuvarande förmåner.

Det finns tre alternativ att lösa de här problemen: höjda arbetsgivaravgifter, minskade förmåner eller en ändring av ekonomins förutsättningar och regelsystemets allmänna uppbyggnad.

Socialdemokratin har hittills ensidigt höjt arbetsgivaravgifterna. Moderaterna och folkpartiet tar sig fram enligt det andra alternativet – minskade förmåner med kompletterande åtgärder i skattesystemet.

För oss i centern är det naturligare att klara trygghetssystemet genom att hårdare hävda arbetslinjen före bidrag, genom att värna miljön, friskvården och rehabiliteringen av sjuka för att minska sjuktalet och genom att garantera en varaktig tillväxt i ekonomin i alla delar av landet.

Att ta bort friåret utan att garantera en rimlig pension är en omvänd fördelningspolitik och bidrar inte till en tryggare tillvaro för våra gamla utan ATP eller med låg ATP.

1968 försvarade Gunnar Hedlund en rättvis fördelning av skattetrycket i en debatt med Kjell-Olof Feldt. Thorbjörn Fälldin fortsatte där Hedlund slutade. I år, 1989, håller vi fortfarande fast vid den grundprincipen.

Grundtrygghet, god miljö och rättvis fördelning kommer alltid att vara huvudingredienser i ett dynamiskt samhälle. Centerpolitik leder till en hållbar ekonomisk utveckling och tillväxt.

Anf. 32 HANS PETERSSON (vpk):

Herr talman! I år skrivs det mycket om den franska revolutionen. Den var ett uppror mot orättvisan, mot adelns privilegier. Frihet, jämlikhet och broderskap var honnörsorden. De flesta ansluter sig till dessa och hyllar franska revolutionens betydelse för Europas utveckling.

Vad som inte uppmärksammas särskilt mycket är att också vi här i Sverige under tolv tretton år har genomlevt en borgerlig revolution. Men den har varit av annat slag. Den har varit *mot* frihet, jämlikhet och broderskap, som jag ser saken, och *för* ökade privilegier till förmån för överklassen och samhällets "gräddskikt". Men framför allt är det en *ideologisk* revolution som har genomförts.

Svenska arbetsgivareföreningen och 4 oktober-kommittén har stått för ideologi, propaganda och marknadsföring. De borgerliga partierna och socialdemokraterna har avlöst varandra vid regeringsmakten och administrerat själva genomförandet.

Och nu står vi där.

Frihet och oberoende attackeras med borgerliga förslag om EG-anslutning och inträde i EMS. Regeringen tänker avskaffa valutareglerna. Sverige blir på det finansiella området – som det beskrivs av riksbankschefen – i princip integrerat med EG. De skillnader som kvarstår är marginella. Det kan sluta med en europeisk valuta och en alleuropeisk riksbank i stället för vår egen.

Det ekonomiska och tekniska beroendet gentemot några få länder fördjupas. Redan i dag vet vi att Sverige följer USA:s lagstiftning i en teknikbojkott mot bl.a. socialistiska länder.

Vänsterpartiet kommunisterna vill i stället ha en demokratiserad ekonomi där de anställda i företagen kan ha ett avgörande inflytande – inte bara gentemot utlandsinvesteringar och utländska uppköp av svenska företag eller gentemot fria kapitalrörelser i kapitalets planekonomi, av borgerliga talare kallat internationalism, utan också för att kunna påverka sin vardag. Det handlar om en ekonomi som kan främja både fortsatt svenskt självbestämmande i den ekonomiska politiken och ökad makt för de arbetande. Världen är inte bara EG. Jag måste instämma med miljöpartiet i det avseendet. Det finns ett större Europa utanför EG, och det finns en värld utanför Europa. Man kan ha en bra relation till omvärlden utan att låta sig slukas av den. Miljöpartiets inträde här i riksdagen har förstärkt EG-motståndet, och det är kanske den största fördelen i det sammanhanget.

Jämlikheten attackeras genom en politik för ökade löneskillnader, genom att man släpper fram klipp- och spekulationsekonomin och genom ökade vinster på lönernas bekostnad. Attackerna mot verksamheten i den gemensamma sektorn via besparingar och utgiftstak är hårda. Privatiseringen lurar bakom hörnet. Nya investeringsområden öppnas därmed för kapitalet.

Profit går före välfärd. Ojämlikheten permanentas, om inte alla kan garanteras samma rätt och samma tillgång till offentlig service.

Vi i vänsterpartiet kommunisterna anser att vinsterna i produktionen måste användas för det allmännas bästa. Kapitalägarna kan inte ha ensamrätt när det gäller att bestämma över resultatet av allas arbete. Det är ju populärt att tala om ekonomiska ramar och att ge ramförutsättningar. Men varför inte se samhället och produktionsresultatet som en ram inom vilken man kan göra riktiga fördelningar – t.ex. för att utveckla sjukvård, omsorg, skola och kultur och för att förbättra trafiken, energisystemen och regionalpolitiken? Men då måste naturligtvis kapitalägarna vara med och betala – och betala mera . . .

Broderskapet offras till förmån för ett "klättersamhälle", där lågavlönade ställs mot varandra, där svenskar ställs mot invandrare och där hets och konfrontation avlöser broderskapet. Detta är en följd av den ideologiska revolutionen. Konvertibler och andelar i börskarusellen ersätter den solidariska lönekampen för bättre livsvillkor för de anställda. Utslagning och utslitning ersätter en trygg utveckling för alla. Förmånssamhället har kommit

för att stanna. Dagligen får vi rapporter om hur några i samhällets topp skor sig på andras bekostnad. I morse var UV Shipping på tapeten. Glömda och långt borta är i dag de arbetslösa som en gång förlorade sina arbeten vid de här varven. I dag är det klippen som gäller och kampen om de nya värdena.

Vi i vänsterpartiet kommunisterna vill i stället skapa mer rättvisa – inte mindre, som den nuvarande politiken ger. Vi behöver inte spekulationskarusellen, särskilt som den driver upp priser och levnadsomkostnader på ett orimligt sätt. En huvuduppgift i dag måste vara att skapa regional och ekonomisk rättvisa, att forma arbetsplatser som kan erbjuda meningsfulla arbeten, inte bara "sysselsättning" som det vanligen heter i debatten. Vi behöver nu meningsfulla arbeten inom en socialt och ekologiskt riktig tillväxt i ekonomin – inte spekulationstillväxt och miljömord, men inte heller stillestånd och stagnation. I stället behövs det en utveckling mot gemensamma mål, hela samhällets mål, utifrån riktiga förutsättningar.

Tyvärr går det inte, som jag nämnde, att anklaga bara de borgerliga partierna för den borgerliga revolution som har genomförts. Den socialdemokratiska regeringspolitiken har medverkat till att detta samhälle har kunnat växa sig starkt. Det har gått så långt när det gäller den ekonomiska politiken – och det har man hört i debatten här i dag – att de borgerliga partierna har svårt att hitta något egentligt livsutrymme. De kläms mot högerväggen i det politiska rummet när socialdemokratin rör på sig. Centern försöker komma runt och hitta en position till vänster i vissa frågor, och de lyckas faktiskt. På viktiga, avgörande punkter kritiserar centern i dag regeringen från vänster. Välkommen på den här sidan, säger vi i vpk.

Regeringen beskriver själv sin ekonomiska politik som den mest lyckade. Och visst kan man peka på framgångar – det skall inte förnekas. Det har varit stora framgångar inom vissa delar av ekonomin. Men de positiva sidor som regeringen pekar på motsvaras ofta av andra bilder i det verkliga livet, som också är en realitet, en verklighet i ekonomin, även om de inte kan mätas på samma sätt.

Jag har inledningsvis pekat på några av dessa avigsidor – sidor som är nog så allvarliga och alarmerande. Situationen för stora grupper i samhället är en hårt pressad ekonomi, och konsumentverket räknar med att många hushåll nu har mindre att röra sig med än för tio år sedan. Värst är det naturligtvis för låglönegrupperna.

Trots detta går regeringen fram med de största skattesänkningarna åt dem som har de högsta lönerna. Regeringen och de borgerliga tänker tydligen också – även om det i dag har gjorts försök att ta avstånd från det, när man har ställt sig i en skatteposition – via det nya skattesystemet vältra över kostnaderna för denna lättnad på dem som redan är ekonomiskt pressade.

Stora marginalsattesänkningar för höginkomsttagarna och små eller måttliga sänkningar för dem med låg lön skall nu tydligen följas upp av mera och höjd moms på en rad områden. Det är en skatt som hårdast drabbar dem som fått minst, som återigen står som förlorarna när den s.k. reformen är genomförd. I den meningen är det ingenting nytt som händer. Klassamhället visar åter sitt ansikte. I stället för slopad matmoms kan det nu bli moms på det kommunala dricksvattnet. Hur långt är vi inte från en riktig fördelningspolitik, herr talman?

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi

Regeringen gör ett dubbelfel i sin löne- och skattepolitik. Fel nummer ett gör regeringen när den ser lönerna som huvudorsak till inflationen. Det är inte på det viset. Lönernas andel av nationalinkomsten har minskat. Det läggs nu fram rapporter som visar att det i första hand är vinsterna som driver upp inflationen och vinstutvecklingen som hotar svenska företags marknadsställningar utomlands. Man "prisar" ut sig från marknaderna. Mat och hyra ökar mest. De lågavlönade drabbas av högre inflation än andra, därför att de lägger en större andel av sina utgifter på just mat och hyra.

Fel nummer två gör regeringen i sin löne- och skattestrategi när den säger sig vilja underlätta avtalsrörelsen eller låglöneavtal genom skattesänkningar. Det är sänkningar som inte ger så mycket för dem som behöver mer pengar i handen. De måste alltså kompensera sig för detta och kan inte hålla tillbaka på det sätt som regeringen har tänkt sig. Det är ett totalt feltänkande.

Man kan inte utjämna mellan människor genom att ge mest till den som har. Man kan inte skapa rättvisa genom att tillföra orättvisa inslag.

När Görel Thurdin till samtliga debattörer ställer frågan, om de är för en rättvis skattepolitik, med fördelningsprofil, är detta självklart för vpk. Men då kan man inte göra som centern gör när man talar om måtmomsen, dvs. reducera priserna på mat och lägga ökad moms på andra varor som samma familjer behöver, t.ex. blöjor och vardagsvaror som barnfamiljer köper. Då går det runt och blir samma förfärliga omfördelning i alla fall, precis som regeringen också tänker göra. Centern får försöka komma ur denna fälla och se var i samhället resurserna finns. Produktionsskatt, kapitalskatt och skärpt marginalskatt – det skulle kunna skapa rättvisa.

När det gäller lönetaket på den offentliga sidan har regeringen backat från detta. De borgerliga blev som bekant skakis när de såg vad de hade ställt till med. Men den som analyserar de borgerliga utsagorna i samband med reträtten skall finna att det inte blir mer pengar för den offentliga sektorn. Det blir bara, som så många andra talar om, omfördelningar från andra viktiga områden som också behöver pengar. Och det skall verkligen bli intressant att se hur de borgerliga partierna behandlar de kommande kraven om ett antal extra miljarder till "JAS-Dyrgripen" och kraven på extra pengar till sjukvården. Denna brännpunkt kommer att bli mycket avslöjande för de borgerliga partierna.

Det har talats mycket om Anna-Greta Leijons motion, och jag skall inte gå in på den. Jag hade tänkt göra det, men den har nu avhandlats tidigare i debatten. I motionen försöker man både förklara utgiftsramen och på något vis ta avstånd från den. Jag håller med Lars Tobisson om att det skall bli intressant att se hur den kommer att behandlas. Men jag tror att jag vet; den har väckts för att nysta in de borgerliga partierna i besparingar på den offentliga sektorn på ett elegant sätt. Det är nog meningen med den motionen.

Vpk säger nu – precis som alla gånger tidigare som det s.k. lönetaket har varit uppe till diskussion – bestämt nej till den metoden för budgetkontroll. Om man menar att ett ansvarsområde som vi politiker har skall utvecklas, måste det också ges förutsättningar. Politiker kan inte övervältra det ansvaret i detaljer på de anställda, som skall välja mellan en rättmätig löneökning eller en bättre verksamhet. Vi måste ge resurser. Sanningen i

hela denna debatt är att den offentliga sektorns samhällsekonomiskt viktiga delar måste tillföras pengar – de skall inte bara omfördelas.

Vi i vpk har litet svårt att förstå varför inte hela samhällsekonomin kan vara "ramen" inom vilken man kan hålla sig. Varför göra en massa småamar? Sverige är ett mycket rikt land. Vi har en mycket lönsam industri. Vi har några av världens lönsammaste banker, enligt en redovisning. En bankman talade om för mig att bankerna översvämmas av pengar – de har aldrig i hela historien haft så mycket att röra sig med och att låna ut och aldrig sådana likvida tillgångar som i dag. Vi har ett stort antal nya miljonärer och miljardärer.

Bakom dessa redovisningar ligger ett oerhört hårt arbete av de många utanför aktieägarkretsen som har sett till att dessa värden har skapats. Men skol- och vårdpersonal skall pressas till det yttersta för att få verksamheten att gå runt på ett bra sätt. Kulturen sätts på sparlåga. Regionalpolitiken står still. De viktiga frågorna väntar på sin lösning. Det är orimligt och felaktigt.

När en person i början av januari bad om en kommentar till regeringens finansplan och budget fann jag inte direkt några bra ord – man har egentligen sagt allt under de år som utvecklingen har varit likartad. Jag sade: Man borde gråta över politiken och dess inriktning – även om jag erkände att det fanns vissa reformer i budgeten – men jag har inga tårar kvar. På något vis känns det så nu också. Statsministern kritiserade i sitt inledningsanförande starkt de hårda kapitalistiska samhällena och sade att vi vill inte ha det så. Men om vi ser tillbaka några år, till tiden efter 1976, finner vi att vi är på väg precis dit, till det hårda kapitalistiska samhället.

Anf. 33 CLAES ROXBERGH (mp):

Herr talman! Jag är övertygad om att 90-talet blir de gröna ideologiernas decennium och inte, som Lars Werner sade, vänsterns årtionde.

Lars Tobisson sade: Ta bort hindren för tillväxten! Moderaterna prioriterar tillväxten över allt annat. Däremot vill jag hålla med Lars Tobisson om en sak, höjningen av ombyggnadsrätten är förödande för bebyggelsen. Den leder till ökad rivning.

Till Lars Leijonborg skulle jag vilja säga att pessimismen inte beror på konjunkturen. Pessimismen beror på vår pågående miljöförstöring.

Vet ni, att om man slår upp betydelsen av ordet ekonomi i Svensk ordbok, finner man att det står att ekonomi är förvaltning och användning av materiella värden. Därför borde denna debatt handla om den pågående miljöförstöringen i mycket större utsträckning än den faktiskt gör. Det finns för närvarande vattentäta skott mellan ekonomi- och miljöfrågorna, vilket är uppenbart orimligt. Att den finansiella teorin är logisk är ställt utom allt tvivel, däremot är det litet så och så med verklighetsförankringen. Jag tycker att följande citat av Albert Einstein, som sysslade mycket med teorier, är betecknande. "Förslag som vuxit fram på rent logiska grunder är helt tomma på verklighet." Det menar jag är fallet med den finansiella teorin.

Miljöfrågan borde inta en central plats både i regeringens proposition och i partiernas ekonomiska motioner. Betecknande är, Lars Tobisson, att moderaterna inte ens nämner miljöfrågan i sin målbeskrivning för den ekonomiska politiken, och det efter ett val som i stor utsträckning handlade om miljöfrågan.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi

Vid vidare läsning är det också intressant att konstatera att moderaterna skriver: "På det verbala planet har regeringen anslutit sig till det moderata synsättet ---." Så långt har vi alltså kommit. I sin internationella jämförelse nämner moderaterna inte ens den sociala skillnad som faktiskt finns mellan länderna vad gäller arbetslöshet. Man tycker alltså att situationen är i stort sett likadan, vilket den faktiskt inte är. Det är ett plus i kanten för den socialdemokratiska regeringen. Men i övrigt finns det ingen avgörande skillnad mellan betongpartiernas politik. Till betongpartierna skulle jag vilja säga att socialdemokraterna, moderaterna och folkpartiet hör. Trots att folkpartiet anger miljöfrågan i sin målsättning för den ekonomiska politiken verkar det vara en läpparnas bekännelse. Jag skulle vilja säga till Lars Leijonborg att han med det han sagt faktiskt ansluter sig till tillväxtens liturgiska bekännelse. Detta leder fram till att ideologierna verkar lika döda som de var på Herbert Tingstens tid.

Regeringens finanspolitik har varit framgångsrik under de senaste åren. Den äran kan man inte ta ifrån finansministern. Men det är inte en långsiktigt trovärdig ekonomisk politik. Ty utan ekonomi och utan hänsyn till miljön leder detta till katastrof.

Vårt land står inför en rad olika och svåra problem. Vi i Sverige släpper ut mer lösningsmedel och tungmetaller per invånare än de flesta andra folk. Vi är också bland de värsta när det gäller utsläpp av försurande kväveoxider. Vi tillverkar mer radioaktivt kärnkraftsavfall per invånare än något annat folk. Per invånare står vi i Sverige för lika stora utsläpp av kväveföreningar till havet som Polen. Under lång tid har vi släppt ut mer svaveldioxid som hamnat i Sovjetunionen än vad vi har fått ta emot från England. Per invånare förbrukar vi dessutom mer av jordens ändliga, icke förnybara, tillgångar än de flesta andra folk. Mot bakgrund av detta är det märkligt att miljö- och tillväxtfrågan inte intar en mer central plats i den ekonomiska debatten.

De bedömningar som görs i propositionen är utomordentligt kortsiktiga. Propositionens huvudtankar utgår från att vi i Sverige okritiskt bör sträva efter ekonomisk tillväxt, dvs. ökad penningomsättning. Men eftersom man inte ser till tillväxtens innehåll är det stor risk att detta leder till ökad miljöförstöring och ökad utplundring av naturens tillgångar. Regeringen bortser i propositionen helt från förvaltningen av de materiella värdena. Utgångspunkten är att tillväxten skall lösa våra miljöproblem. I stället för att förvalta, konsumerar vi och förstör resurserna till förfång för kommande generationer.

Övriga partier ser i varierande grad tillväxten som den räddande ängeln både undan miljöhot och som lösningen på problemen inom sjukvården. Moderaterna, folkpartiet och socialdemokraterna är de mest tillväxtorienterade partierna, medan centern och vpk kanske har en mer nyanserad syn på tillväxten. Men jag tvivlar när jag hör Görel Thurdin. Hur är det egentligen, Görel Thurdin, är tillväxten ett förstahandsmål för centern? Jag uppfattar ändå att det i den här bemärkelsen finns en grön front i riksdagen som lovar gott för framtiden.

Miljöpartiet de gröna avvisar den naiva tanken att vi kan klara miljöproblemen enbart genom oreflekterad BNP-tillväxt. Man skulle kunna likna det vid att spruta bensen på elden. Den oreflekterade BNP-tillväxten innebär en

skrämmande människosyn, där människan är viktigare som ekonomisk än som social varelse. Det viktiga måste vara att analysera tillväxtens innehåll.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Måste vi producera mer godis för att få råd med en bättre folktandvård?

Kräver en ökad cancerforskning och bättre vård att det tillverkas och konsumeras fler cigaretter?

Ekonomi

Så vansinnigt kan det bara inte vara. Vi måste analysera tillväxtens innehåll.

Människans aktiviteter stör som vi vet på olika sätt den ekologiska balansen. I och med att den mänskliga produktionen ökar, ökar också människans förmåga att göra stora, icke-reversibla, och därmed förödande, skador i det ekologiska systemet. Konsumtionen inverkar på annan konsumtion. Om vi t.ex. konsumerar papper gjort på sulfat, minskar vår möjlighet att konsumera ren luft och rent vatten.

En stor del av det som ser ut som ekonomisk tillväxt, och som alla hittills har pratat om i dag, är inget annat än ett uttryck för bättre bokföring av våra transaktioner samt att en stor del av produktionen har överförs från den osynliga till den synliga ekonomin. Mycket talar för att en inte ringa del av de senaste decenniernas ekonomiska tillväxt har karaktären av ökade levnadsomkostnader. En fortsatt ekonomisk tillväxt av nuvarande modell, med tillhörande struktumvandling, kommer att ytterligare kräva sociala kostnader i form av utslagning, missbruk och ökad miljöförstöring.

Ett annat ofta förbisett motiv till den offentliga sektorns expansion är att denna sektor löser stöd- och stödavgifter för resten av samhället; uppgifter som ökar i takt med den ekonomiska tillväxten. Dessa kostnader bör rimligtvis betraktas som tillväxtkostnader snarare än ökad välfärdspotential.

Den tilltagande tidsbristen, som förvärras av utbudsstimulerande åtgärder, gör att det mellanmännsliga normsystemet försvagas. Vi får allt mindre tid för varandra. Det finns tecken som tyder på att vissa människor får betala orimligt mycket för den ekonomiska tillväxten, genom att de slås ut ur gemenskapen. BNP-måttet överskattar sålunda välfärdsökningen genom att medräkna kostnader för det sociala skydds nätet som en pluspost i stället för en minuspost.

På grund av att tillväxten sker i storstadsregionerna ökar urbaniseringen och därmed både segregation och miljöproblem. Främlingskapet mellan olika grupper tilltar. Den offentliga sektorn tvingas växa för att klara av de ökade stöd- och stödavgifterna.

Den ekonomiska politikens inriktning och mål måste förändras så att kvalitetsmål ersätter kvantitetsmål. Kvalitetsmålen måste prioriteras. Målet "ekonomisk tillväxt" måste ersättas med målet att samhället skall byggas och verka innanför de ekologiska ramarna.

Detta utesluter inte en viss tillväxt. Men för att de gröna målen skall uppnås måste alla ekonomisk-politiska beslut och verksamheter bygga på att miljö- och resursfrågorna löses inom ramarna för vad natur och människor tål utan att skadas.

Inom svensk industri finns redan i dag en värdefull erfarenhet och kunnskap när det gäller såväl miljöteknik som miljövänlig teknik samt energiteknik. Detta utnyttjas dåligt, bl.a. på grund av att efterfrågan i

Sverige är låg och därför att industrin i många fall är konservativ och på grund av felaktiga skatteregler.

Tung svensk industri lever gott i hägnet av billig energi. Den expanderar och ökar energianvändningen. Trots de låga energipriserna åtnjuter energintensiv svensk industri subventioner genom en omfattande skatterabatt på cirka en miljard kronor per år. Här är man inte intresserad att EG-anpassa!

Vi motsätter oss med kraft förslaget att momsbelägga energi. Det kommer att medföra ett fortsatt slöseri, eftersom subventionspolitiken fortsätter för exportindustrin. Miljöpartiet de gröna anser att det enda rimliga är att införa skatt på energiråvaror som kombineras med utsläppsskatter. Detta kommer att motverka slöseri och gör det lönsamt att rena.

Med en ny skatte- och avgiftspolitik kan investeringar i miljöförbättrande åtgärder göras lönsamma även i ett företagsekonomiskt perspektiv.

Miljöpartiet de gröna vill:

öka beskattningen på transporter, energiråvaror, utsläpp och bekämpningsmedel,

sänka beskattningen på arbete,

bedriva en solidarisk politik för de sämst ställda,

inte nu ta framtiden för våra barn som intäkt utan visa solidaritet med kommande generationer.

Jag vill avsluta med ett citat av Theodore Roosevelt som lyder: Att föröda och förstöra naturens tillgångar, i stället för att öka deras användbarhet, kommer att underminera den rikedom som vi borde lämna vidare till våra barn, förmerad och utvecklad.

Anf. 34 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Vi har nu fått en ny dos av oppositionens retorik. I 75 minuter har dess företrädare framfört sitt budskap, och det går ut på att alla oppositionspartier är bättre än regeringen. Valde Sverige bara någon av de fem olika vägar som de här fem partierna anvisar, skulle samtliga problem lösas, enkelt och i allmänhet också smärtfritt. Jag måste tillstå, herr talman, att jag är fascinerad över alla självsäkra eller självklara uttalanden som har gjorts under de här 75 minuterna.

Vi har alltså en mycket bra opposition i Sverige. Den har bara det problemet med sig själv och med väljarna att dessa fem vägar går åt helt olika håll, ut bland lingontuvorna med miljöpartiet och in i EG med moderaterna.

En sak har de förstås gemensam. De klagar över allt som är vrängt och fel i Sverige i dag. Men de här klagovisorna förmår ändå inte helt skymma undan den ekonomiska politikens framgångar – åren av tillväxt, den ökade stabiliteten och den låga arbetslösheten.

Om situationen var så allvarlig som den beskrivs i vissa av inläggen, borde oppositionspartierna i denna fråga inte uppträda som de gör, inte stoltsera med förslag om stora skattesänkningar, inte kräva nya statliga åtaganden, inte klaga över bristen på arbetskraft. Man försöker sig på konststycket att beskriva den ekonomiska politiken som misslyckad, samtidigt som man helt skamlöst utnyttjar dess framgångar för populistiska utspel.

Ett exempel är diskussionen kring den offentliga verksamheten. I den här talarstolen och på andra ställen har jag år efter år försvarat den offentliga verksamheten mot angrepp från borgerligt håll. Man hade hittat på begreppet "den ofantliga sektorn" - den var övergödd och överbefolkad och var en börda som Sverige släpade på. I dag är det ett helt annat ljud i skällan. Ganska plötsligt har den offentliga sektorn blivit centrum för borgerlig omsorg och uppmärksamhet.

Vad är det då man vill göra? När man talar om förnyelse av den offentliga verksamheten - det som stat, kommuner och landsting sysslar med som tjänster åt medborgarna - har man såvitt jag förstår en enda idé. Det är privatisering. Leijonborg talade om liturgi, men han utövade själv den konsten ivrigare än någon annan när det gällde att åberopa privatisering som lösning på alla problem.

Här i riksdagen har vi inte sett så många konkreta förslag bakom vilka borgerligheten har samlat sig i fråga om den offentliga verksamheten annat än, fram till i år, nedskärningar vad gäller kommunerna. Och så har man helt glatt överlåtit åt kommunerna att lösa de praktiska problem som handlar om förnyelse. Vi har inte sett några lösningar som leder till en ny och bättre organisation, inte heller förslag om insatser för en bättre personalpolitik. Den uppläggnings vi hade, att rationaliseringsvinsterna skall tillfalla de anställda genom löneutgiftsramen, har man nu hoppat av.

När därmed privatisering gång på gång används som besvärjelseord för att åstadkomma en effektivare och bättre offentlig verksamhet, bygger detta i och för sig på en föreställning som är värd att analysera, nämligen tron att kan vi skapa genom privata alternativ en imitation av marknadsekonomin, då löser vi också problemen på det offentliga området. antingen vi talar om köer, brister i måluppfyllelse, de anställdas vantrivsel eller deras löneproblem.

Talet om att vi skulle kunna ha en perfekt fungerande marknadsekonomi när det gäller vård, omsorg och utbildning bygger på ett fundamentalt tankefel. För att marknadsekonomin skall fungera måste parterna vara någorlunda likställda, dvs. de som säljer och de som köper, producenter och konsumenter. Men de är inte likställda parter på den offentliga marknaden. De sjuka är inte likställda med dem som offererar sjukvården. Barnen är inte likställda med dem som i vinstsyfte skall driva skolor. Inte heller gamla som behöver vård kan vara likställda med dem som bjuder ut tjänster.

Det gör att det här området kräver alldeles speciella lösningar, byggda på solidaritet, gemensam finansiering och en annan målsättning än den som styr den privata marknaden. Det är märkligt att här nu åtminstone två - tre partier i Sveriges riksdag hävdar, utan tillstymmelse till att försöka analysera problemen, att de har lösningen på det som inget land har löst på ett perfekt sätt inom något slags marknadsekonomiskt system.

Vi arbetar för en bättre fungerande offentlig verksamhet utan köer och med valfrihet, men vi vill att den skall vara tillgänglig för alla och fördela resurser efter människors behov. Vi anser att de kraven inte möts av den borgerliga politiken.

Lars Tobisson sade att det nu skett en våldsam omsvängning i socialdemokratins politik. Han sade att vi nu talar om utbudspolitik, någonting som vi

slagit dövörat till under många år medan Tobisson själv och hans kompisar predikat dess fördelar. Låt mig då bara påminna om vad som har skett sedan 1982: sänkningen av marginalskatten, arbetsmarknadspolitikens förnyelse för att få arbetsmarknaden att fungera även i ett läge med stor efterfrågan och snabb tillväxt, kreditmarknadens avreglering och industripolitikens omläggning från de passiva och sterila stödformer som hade byggts upp under de borgerliga åren. Vad vi nu gör är bara att fortsätta vad vi har arbetat med under lång tid.

Jag måste ställa en fråga till Lars Tobisson. Om nu utbudspolitikerna står främst på det moderata programmet – svara mig då på följande fråga: På vilket sätt skulle det borgerliga förslaget om vårdnadsbidrag och höjda barnomsorgsavgifter medverka till ett ökat utbud av arbetskraft? Om det är ett led i utbudspolitikerna – förklara då hur det skulle fungera. Hur skall man genom ett bidrag till dem som är hemma och genom höjda barnomsorgsavgifter få folk att arbeta mer? Det var genom arbete och sparande som moderaternas skattesänkning skulle finansieras, men det ni gör till en kostnad av 8 miljarder är i varje fall enligt vår tolkning raka motsatsen.

Oppositionen hävdade länge att vår politik skulle leda till ständigt växande arbetslöshet. Av naturliga skäl har det talet tystnat. I stället klagar man över bristen på arbetskraft, och det börjar hävdas att vad man egentligen menar är att dagens låga arbetslöshet inte är förenlig med ekonomisk balans och framför allt låg inflation.

Här skall vi inte ge upp. Det är nämligen så att vi har vittnesbörd från det förflutna om att det går att förena låg arbetslöshet med ekonomisk balans. Hela 1960-talet fram till mitten av 1970-talet har vi vittnesbörd om detta. Då låg andelen arbetslösa under 2 %, vi höll affärerna med omvärlden någorlunda i balans, och prisstegringarna var jämfört med senare delen av 1970-talet och 1980-talet faktiskt rimliga. När vi nu har en arbetslöshetsnivå som ligger närmare 1 än 2 %, är det i ett historiskt perspektiv alltså inte något exceptionellt. Men det finns skillnader jämfört med 1960-talet.

Då förde man samordnade förhandlingar över hela arbetsmarknaden. Då bedömde man löneökningstrycket och träffade ramavtal, och löneförhandlingarna hölls inom de ramar som där fastställts, och löneförhandlingarnas inriktning präglades av solidaritet och sammanhållning mellan de fackliga organisationerna.

Vi har nu haft en snabb omvandling av näringslivet. Det har ställt krav på anpassning och förändring av lönerelationer mellan olika yrkesgrupper och olika branscher – det är uppenbart. Problemet är att de privata arbetsgivarna har utgått ifrån att dessa anpassningar kan uppnås bara om man spränger de samordnade avtalsrörelserna, slår sönder solidariteten på det fackliga området och företagsvis får den lokala makten över lönebildningen. Det är strategin som en del på den privata arbetsmarknaden använt under senare år.

I dag kan vi konstatera att det pris som samhällsekonomin har betalat för detta är högt. Vi har inom näringslivet fått en löneutveckling som är klart inflationsdrivande. Det råder inte heller något tvivel om att det är de vinstrikaste företagen som har lett den lönespiral som vi har sett. Det är

förklaringen till att regeringen kommer att lägga fram ett förslag om vinstindragning från de vinstrikaste företagen.

Marknadsekonomi med alla sina fördelar har också en baksida, och det är det klimat som nu har uppstått inom näringslivet och som, anser jag, präglas av övermod och en utmanande hantering av goda tider. Det är nu belagt att våra stora företag har höjt priserna långt mer än kostnaderna har stigit sedan 1982, att man kraftigt spärrat på inflationen för att kortsiktigt uppnå ökade vinster. Det var detta vi varnade dem för. Det var detta de påstod att de med kraft skulle motsätta sig, om de nu fick chansen till bättre lönsamhet, för det behövde de verkligen i början av 1980-talet. Men de har fortsatt och gått längre än vad som över huvud taget var rimligt, och det har fått effekten att våra priser har stigit långt mer än våra kostnader.

Det har också gjort det möjligt för många företag att släppa fram en ganska ohämmad löneglidning vid sidan av avtalet, inte minst på områden där lönenivåerna redan är höga. Jag tycker att företagets agerande när det gäller lönepolitiken har blivit en fara för landet och också för den långsiktiga lönsamheten i företagen.

Jag måste säga att det ingripande som vi på nyårsaftonen aviserade att vi kommer att föreslå riksdagen verkligen står i högst beskedlig proportion till de ganska så övermodiga besked som vi får från näringslivets och aktiemarknadens sida om deras bedömning av vinstutsikterna.

Våra banker har tjänat pengar, ibland stora pengar, på avregleringen av kreditmarknaden. Men – och detta måste understrykas med ett betydande allvar – skall våra stora banker kunna ges frihet i en fri ekonomi måste de också visa att de kan ta ett eget samhällsansvar, att deras ansvar sträcker sig utöver ansvaret mot aktieägarna. Därför har vi haft anledning att reagera inför den politik bankerna har drivit efter avregleringen: Å ena sidan har man en mycket lättsinnig utlåning till vanliga människor, som sedan kommer att få sota för denna genom höga räntekostnader och stora amorteringar av lån, som de förespeglats inte skulle komma att kosta någonting. Å andra sidan har man använt sin utlåningskapacitet till att hjälpa människor med höga inkomster att slippa ifrån skatt, dvs. låna enorma belopp till skatteplanering. Jag säger detta just till marknadsekonominas vänner och talesmän: De företag och de banker som agerar på det viset skadar tilltron till det ekonomiska system som de själva säger att de till varje pris vill bevara. Jag tycker det är ynkligt att inte åtminstone något av de borgerliga partierna har kunnat ta upp de problemen vid något tillfälle, t.ex. i dag.

Låt mig till sist, herr talman, säga en sak om skattereformen. Jag tycker att det är litet bekymmersamt att det enda problem moderaterna och folkpartiet tycks ha när det gäller skattereformen är hur de skall slippa delta i finansieringen av den; de tror att de genom att tala om mängder av dynamiska effekter inte skall behöva ställa upp och betala vad den kostar. Jag tycker att Görel Thurdin närmade sig problemet genom att säga att skatter handlar om människor och om rättvisa. Vår linje är ju att de lågavlönade inte skall betala skattesänkningar för de högavlönade – det är vår uppfattning om rättvisa när det gäller skattereformen. Därför vill jag ställa frågan till moderaterna och folkpartiet – centerns skattepolitik förstår jag mig över huvud taget inte på: Var står ni när det gäller fördelningseffekterna av en skattereform?

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi

Anf. 35 LARS TOBISSON (m) replik:

Herr talman! Finansministern inledde sitt anförande med att säga, att om situationen vore så allvarlig som oppositionen gör gällande skulle man inte föreslå stora skattesänkningar. Men vad som gör situationen allvarlig är just det hårda skattetrycket. Det är därför som vi föreslår att skatten sänks.

Kjell-Olof Feldt vill också göra gällande att privatisering är ett slags patentmedicin för oss moderater. Låt mig klargöra att vi vill sälja statliga tillgångar, aktier i statliga företag, mark osv.

Vad gäller det som jag kallar den offentliga sektorns hårda kärna, de mjuka områdena, kan jag nämna att vi vill öppna för enskilda alternativ. Det är just för att konsumenten, den sjuke som i dag är svag, skall få en starkare ställning och inte vara hänvisad till en enda möjlighet utan få alternativ att välja bland.

Sedan undrade finansministern hur vårdnadsbidrag och höjda barnomsorgsavgifter kan öka arbetsutbudet. Jo, de underlättar för dem som inte får plats i den offentliga barnomsorgen att lösa problemet på annat sätt, t.ex. genom privat dagmamma, så att föräldrarna själva kan arbeta om de så vill. Den socialdemokratiska linjen med förlängd föräldraförsäkring förutsätter däremot att en förälder stannar hemma, något som minskar arbetsutbudet.

Slutligen ville finansministern göra gällande att vi moderater springer ifrån utgiftsramen. Det är fel. Låt mig citera vad vi skrev i den moderata partimotionen när frågan om utgiftsram först aktualiserades i maj 1987:

”Från moderata samlingspartiets sida välkomnar vi regeringens ambitioner på detta område. Men s.k. cash limits måste följas upp med reformer i den offentliga sektorns organisation. Annars riskeras att olika verksamheter måste skäras ner kraftigt. Det krävs bl.a. privatiseringar, användande av entreprenader, slopande av offentliga monopol, omorganisationer och mindre statlig styrning av kommunernas verksamhet.”

Detta var vår ståndpunkt i maj 1987, i höstmotionen 1987, vid flera tillfällen under 1988 och även i den i januari 1989 väckta motionen. Vi har framlagt ett konkret förslag om en minskning av statsanslagen till skolan med 170 milj. kr. men så att det inte drabbar undervisningen. Där väljer vi en annan och bättre teknik för utgiftsramens tillämpning än den regeringen förordar.

Nej, den som springer ifrån sin ståndpunkt tycks i stället vara finansministern. Hur är det egentligen? Står finansministern fast vid sin finansplan och det förslag om en utgiftsram på 5 % för 1989 som anges i den? Eller har det förslaget, som det uppges i tidningarna, dragits tillbaka? Den frågan tror jag att alla här vill ha ett klart besked om i dag.

Anf. 36 LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! Drygt fyra månader har förflutit sedan valrörelsen avslutades, och nu säger finansministern att det verkar som om folkpartiet vill springa ifrån finansieringen av skattereformen. Det tycker jag är ett häpnadsväckande uttalande. Valrörelsen handlade ju mycket om att ni mitt under den plötsligt sade att den skattereform som var aktuell för i år inte behövde finansieras. Vi däremot var beredda att finansiera den krona för

krona. Hela valrörelsen löpte gatlopp med tagelskjorta – höll jag på att säga – för att vi hävdade denna ståndpunkt.

Vi för en mycket ansvarsfull ekonomisk politik och förordar en stramare finanspolitik. Beskylld inte oss för att inte finansiera de utgiftsförslag som vi förordar! Däremot kommer vi aldrig att acceptera att den stora skattereformen blir en gigantisk smygskattehöjning.

Om inte denna skattereform ger det som brukar kallas för dynamiska effekter, varför skall den då över huvud taget genomföras? Om den genomförs och dessa dynamiska effekter uppstår, skall då dessa användas till att finansiera de ökade statsutgifter som förutspås i finansplanen? Det är en smygskattehöjning som vi säger nej till.

Finansministern sade att jag inte hade någon annan lösning än privatisering på den offentliga sektorns problem. Jag är övertygad om att jag över huvud taget inte använde ordet privatisering. Vi har försökt lansera en pedagogisk modell, som vi brukar kalla den inre och den yttre reformationen. I fråga om den inre har ni misslyckats så kapialt att ni har tvingats göra något unikt i socialdemokratins historia. Ni har gett ett statsråd sparken för att han under sex års tid har misslyckats med den inre reformationen.

Vi har framlagt en rad förslag, att lita mer på den offentliganställda personalen, att decentralisera beslut, att göra alla Sveriges kommuner till frikommuner osv. Parallellt med denna inre reformation behövs också en yttre reformation där vi tar till vara nya aktörer på dessa viktiga områden, människor som vill göra insatser men inte vill vara offentliganställda. Det är inget hot mot välfärden – tvärtom.

Jag använder inte ordet privatisering, eftersom det väcker så mycket aggressioner. Saken är den att det finns en rad lösningar som ligger mellan en fullständig offentlig drift och en fullständig privatisering. Problemet med att sjuka inte har möjlighet att betala lika mycket för vården löser man genom att ha vården offentligt finansierad, medan produktionen av den skall vara utlagd på privata händer. Det fungerar inom tandvården. Varför kan det inte fungera också på andra håll?

Anf. 37 GÖREL THURDIN (c) replik:

Herr talman! Finansministern skyller nu på näringslivet, bankerna och oppositionen och säger att de råar för inflationen. Det är i alla fall en konsekvens av det han sade.

Det är märkligt att socialdemokraterna inte tar ansvar för den politik, eller kanske snarare den brist på politik, som man har fört. Jag påstår att koncentrationen i samhället under de sex socialdemokratiska åren skapade inflation. Den ökade därefter under högkonjunkturen och arbetskraftsbrist uppstod.

Något ansvar måste väl ändå regeringen ta. Men precis som tidigare bryter ni överenskommelser med andra partier om att genomföra en skattereform. Ni tycker tydligen att ni inte behöver stå fast vid en sådan överenskommelse när ni själva är i regeringsställning.

Under den borgerliga regeringstiden tog vi ansvar för de reformbeslut som hade fattats före regeringsövertagandet. Dessa beslut bidrog de facto till stora delar av det budgetunderskott som uppstod. Socialdemokraterna ville

tydligt inte ha en utbyggd barnomsorg, förbättrade pensioner, en mer rättvis fördelning och en låg arbetslöshet under dessa år. Vår politik bidrog till att arbetslösheten i dag är så låg som den är. I stället för att kritisera oss måste ni i så fall tala om att ni inte ville att en sådan politik skulle föras.

Jag ställde en fråga om fördelningspolitik i samband med en skattereform. Men vad gör finansministern? Jo, han för frågan vidare till moderaterna och folkpartiet. Det är hans svar på frågan om det är omöjligt att koppla en rättvis fördelning till en skattereform. Jag tycker inte att det vittnar om ett stort ansvar.

Centerpartiet efterlyser stabila villkor, därför att det är vad som behövs. Här har beslut på beslut som har ändrat förutsättningarna fattats. Jag kan bara hänvisa till fjolårets alla propositioner på boendeområdet i vilka förutsättningarna gång på gång ändrades.

För att förstå vår skattepolitik måste man lyssna mer på vad vi säger och kanske också lyssna på sina egna väljare.

Anf. 38 HANS PETERSSON (vpk) replik:

Herr talman! Finansministern tycker att oppositionen är självsäker, och det är möjligt att den är. Jag tycker att också finansministern i kraft av framgångarna uppträder mycket självsäkert. Jag hade tänkt "hoppa på" honom för det, men så kom det som jag efterlyste i mitt inlägg, nämligen ett litet avståndstagande från bieffekterna av den förda ekonomiska politiken. Det var intressant, och därmed kan man diskutera framkomstvägarna. Jag tackar finansministern för de orden.

Det har uppstått väldiga låsningseffekter inom industrin. Nu hävdar man att det inte alls är lönekostnaderna som är problemet, utan tvärtom kan det vara så att man på grund av mycket låga löner har låst fast sig i traditionella branscher och inte förnyat industrin så som den skulle kunna förnyas. Därför tappar man marknadsandelar utomlands.

Det är klart att den tredje vägen har inneburit att man har pressat lönerna och hållit vinsterna uppe, och då har det inte funnits behov av samma förnyelse som man kanske i en normal ekonomisk situation skulle ha haft inom industrin. Då säger finansministern: "Nu drar vi in 3,5 miljarder." Det är ju bra, och jag är ganska säker på att vpk kommer att stödja en sådan indragning. Men vi har velat ha indragningar av litet större format. Vi har pekat på nivån 10 miljarder och ibland litet mer, för vi menar att det behövs för att utveckla samhället.

Varför inte se samhället som en ram när vi talar om ekonomiska ramar? All produktion, all rikedom och alla ekonomiska resurser kommer ur produktionen, och då tycker jag inte att det är fel att använda vinsterna ur produktionen för en riktig och rättvis kollektiv konsumtion, som man kan få via den offentliga sektorn. När det gäller skola och utbildning har många talat sig varma om framtidsinvesteringar. Detsamma gäller kulturen. Det goda livet innehåller mer kultur. Trafik- och energisystemen måste förnyas och förbättras. Där finns stora chanser för svensk industri att förnya sig och bli världsledande, att ta initiativet i det gigantiska energiomställningsprogram som måste genomföras över hela Europa, över hela världen. Vi vet också att de kollektiva trafikmedlen är boten mot en ökad miljöförstöring genom

privatbilismen. Där kunde man verkligen sätta in resurser genom att dra in mer pengar från storfinansen, från bankerna, från spekulationsekonomin och från fastlåsningen i de gamla strukturerna till en förnyelse, till ett modernare Sverige än i dag och därmed också en mer rättvis fördelning.

Claes Roxbergh menar att ideologierna är döda. Vi är överens om BNP-greppet; det finns det motioner om. Vi är överens om EG och problematiken där omkring. Vi är överens om att det måste vara en annan tillväxt. Men ideologin är inte död. När Claes Roxbergh skall förverkliga sin politik kommer han i konfrontation med kapitalets krav på kortsiktig, snabb vinst i stället för välfärd och miljönytta. Claes Roxbergh kommer också att hamna till vänster när miljöpartiet har fått finnas i riksdagen ett tag.

Anf. 39 CLAES ROXBERGH (mp) replik:

Herr talman! Jag skall börja med att bemöta Hans Petersson. Vi i miljöpartiet tror på marknadsekonomiska lösningar, men det är självklart att regleringar kan bli en nödvändighet. I och för sig är det ingenting som symboliserar vare sig vänster eller höger. Våra uttalade gröna ståndpunkter däremot måste vi komma fram med, om vi skall bevara lingontuvorna som finansministern talade om. Fortsätter den nuvarande politiken finns det risk för att lingontuvorna försvinner.

Resonemanget går alltså i grunden ut på att miljöåtgärderna skall vi plåstra på efteråt. Inget av partierna här har egentligen bemött mig, utan man säger så här: Vi låter den ekonomiska tillväxten gå på så att vi får så höga BNP-siffror som möjligt, och efteråt fixar vi till de åtgärder som blir nödvändiga – att rena havet osv. Men problemet är att då har vi förstört så mycket att vi inte kan rätta till det. Målet måste in i den ekonomiska politiken från början.

Finansministern har inte givit något svar alls på den här frågan. Det tolkar jag som att han är nöjd med det nuvarande tillståndet på det här området. Lars Tobisson tycker uppenbarligen också att det är helt O.K. att man inte har någon miljömålsättning över huvud taget för den ekonomiska politiken.

Och, Lars Leijonborg, hur går det egentligen med kombinationen om miljö och tillväxt? Hur löser ni det problemet i folkpartiet? Från Görel Thurdin skulle jag gärna vilja höra en nyansering av centerns syn på tillväxt. Står centern i samma grupp som moderaterna och folkpartiet, eller har centern en nyanserad syn på tillväxten?

Anf. 40 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Görel Thurdin råder mig att lyssna mera på oppositionen. Jag lyssnar och lyssnar, men det är inte alldeles lätt att få ut någon mening och ännu mindre någon njutning av en kör som sjunger i fem olika tonarter och på fem olika melodier; det blir ganska kakofoniskt, skulle man kunna säga, när man hör på sådant. Det försvårar för lyssnaren. Därför får jag ta er en och en i akt och mening att kunna diskutera.

Till Lars Tobisson och Lars Leijonborg: Det är väl alldeles utmärkt om vi under den här debatten har rätt ut att när det gäller sjukvård, utbildning och omsorg är privatiseringen inget alternativ till den offentliga verksamheten, utan ett komplement för att människor skall få valfrihet. Men det var faktiskt

inte det som Carl Bildt sade. Han sade att med privat sjukvård försvinner sjukvårdsköerna, med marknadsekonomi försvinner sjukvårdsköerna. Det är nog många som har tolkat det så, att får vi bara en tillräcklig mängd privata sjukhus får vi inga problem med köer i sjukvården.

Men ingen kan ju hävda att valfriheten skapar fler läkare, fler sjuksköterskor eller fler operationssalar, utan då måste man faktiskt rycka resurserna ur den offentliga vården och flytta dem till den privata. Om det här betyder att diskussionen om den offentliga verksamheten både blir mer realistisk och mindre demagogisk, desto bättre. Men ni har skapat föreställningar om att ni har en helt annan lösning än den kommuner, landsting och staten nu kämpar med.

Sedan måste jag säga till Lars Tobisson när det gäller vårdnadsbidraget att alla seriösa bedömare som jag har mött och alla analyser av förslaget om vårdnadsbidrag kontra föräldraförsäkringen som jag har sett visar att er linje ger en sämre nettoeffekt på arbetsutbudet än förslaget om föräldraförsäkring. Om Lars Tobisson inte har nåtts av dessa rön, skall jag se till att han får läsa dem.

Lars Leijonborg var i sitt inlägg mycket upprörd över att vi i valrörelsen angrep folkpartiet för dess marginalskafterförslag och att vi själva inte diskuterade skatterna. Vårt valmanifest innehöll huvudinnehållet i den skattereform som vi nu arbetar med. Om vår skattereform inte diskuterades i valrörelsen berodde det i huvudsak på att de borgerliga partierna inte ville diskutera den. Ni ville inte ha skatterna med i valrörelsen alls. Då skulle den ohjälpliga splittringen er emellan avslöjas. Det var ett problem, inte att vi dolde våra avsikter när det gäller skattepolitiken.

Löne- och utgiftsramen, säger Lars Tobisson, är det inga svårigheter att få igenom i riksdagen. Först skall jag då förklara för Lars Tobisson att det inte var mitt temperament som gjorde att jag uttalade att löne- och utgiftsramen var omöjlig att tillämpa för 1989. Det är helt enkelt så här, och det begriper nog Lars Tobisson också, att skall man ha en löne- och utgiftsram, skall den fungera i förhandlingarna, och det förutsätter att parterna har att utgå från att den också skall tillämpas. Nu hände detta att på några dagar föll ni oppositionspartier det ena efter det andra av ifrån beslutet från i fjol. Som övermogna äpplen dunsade ni i marken inför rubriker och demonstrationsplakat. Därmed stod det klart för parterna på arbetsmarknaden att löne- och utgiftsramen inte har någon praktisk betydelse, bara man tillräckligt hårt och energiskt arbetar för att slå sönder den.

Den måste tillämpas konsekvent över hela linjen om den skall fungera. Därför drog regeringen slutsatsen att vi för 1989 inte har majoritet i riksdagen för tillämpning av en löneutgiftsram. Principuttalanden hjälper oss inte när parterna har sett hur riksdagen reagerar när det gäller att förverkliga principen.

Claes Roxbergh vill att vi skall analysera tillväxtens innehåll. Jag vet inte hur länge Claes Roxbergh har följt svensk politik. Han bör vid det här laget ha insett att det har pågått en oerhörd kamp i Sverige mellan just det hårda och det mjuka innehållet i tillväxten. Det är den kamp som arbetarrörelsen har fört för att få resurser till sjukvård, utbildning och omsorg; allt det som t.o.m. Lars Tobisson kallar "det mjuka innehållet" i vår ekonomi. Den

kampen har vi fört. Ställ upp på den barrikaden i fortsättningen, så kan vi på ett praktiskt sätt förverkliga ett bra innehåll i tillväxten!

Till slut noterar jag att moderaterna och folkpartiet inte har sagt ett enda ont ord om vinster och bankernas utlåning, men inte heller ett enda ont ord om den särskilda vinstskatt som vi föreslår. Skall jag tolka detta som att de kanske stödjer en viss indragning av vinster för 1989? Vad tänker ni i annat fall göra för att förverkliga målet om en måttlig, ansvarsfull lönerörelse och låg inflation?

Anf. 41 LARS TOBISSON (m) replik:

Herr talman! Jag är verkligen förvånad över att finansministern verkade så förbluffad över att privat sjukvård vid sidan av den offentliga hjälper till att få bort köerna. Kjell-Olof Feldt verkade också överraskad över att vårdnadsbidrag ger många föräldrar – som nu står utan barnomsorg – möjlighet att själva välja att förvärvsarbeta.

När det gäller utgiftsramen, kom ihåg vad finansministern själv betonade i finansplanen: det är inte ett lönetak, det är en utgiftsram. Vad vi har föreslagit är just det genomslag som finansministern har förordat på skolans område – en neddragning om ca 170 milj. kr. Vi gör detta med en annan teknik än den som finansministern har. Det har inte föreskrivits någon teknik. Det följer inte logiskt.

Utbildningsministern skriver i den delen av budgetförslaget vilken metodik han har valt för att genomföra det hela. Vi har valt en annan metodik. Det är det som är skillnaden! Vi når båda fram till samma resultat.

Finansministern hävdade i sitt första anförande att vi moderater föreslår ofinansierade skattesänkningar. Det rätta förhållandet är att vårt budgetalternativ för 1989/90 ger ett drygt 5 miljarder bättre saldo än regeringens förslag. Även om dynamiska effekter och försäljning av statliga tillgångar räknas bort blir det ett plus. Ärligt talat, hade jag snarast väntat kritik för att vi inte, i enlighet med vår syn på den offentliga sektorns sparandeöverskott, föreslog ett budgetunderskott. Men Kjell-Olof Feldt kanske hade glömt att vända på skivan sedan tidigare.

Efter den presskonferens då Ingvar Carlsson, Kjell-Olof Feldt och Stig Malm förklarade att skattesystemet var både ruttet och perverst och att det var dags för en stor skattereform har jag noterat att många människor faktiskt tror att socialdemokraterna bytt skattepolitisk inriktning. Dess värre håller det inte nu när socialdemokraternas intentioner på skatteområdet börjat klarna.

Ärligt talat känner jag en viss besvikelse, eftersom just det hårda skattetrycket är det allvarligaste problemet i svensk ekonomi och den grundläggande orsaken till att Sverige halkar efter andra industriländer.

1971 genomförde socialdemokraterna vad som kallades århundradets skattereform. Sedan följde nya skatteomläggningar under kommande år ända in på 1980-talet. En del har haft större omfattning – andra har varit mindre. Samtliga har ändå byggt på åtminstone två förutsättningar: ett oförändrat skattetryck och en förskjutning från vanlig inkomstskatt till indirekt skatt.

Vi ser nu samma ingredienser i årets förslag. Är det då så konstigt, herr finansminister, att vi inte tar för givet att talet om skattesänkningar kommer

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Ekonomi

att leda till verkliga resultat? Kan finansministern visa att så verkligen kommer att ske denna gång?

Anf. 42 LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! Jag tycker att det finns en klyfta mellan vad finansministern skriver i finansplanen och det han hävdar här i debatten. Få debattörer i den allmänna debatten har så mycket lyft fram problemen med den för låga produktiviteten och effektiviteten i den offentliga sektorn som finansministern gör i finansplanen både i år och tidigare år. Här säger finansministern att det enda han gör är att försvara den offentliga sektorn mot angrepp.

På s. 21 i finansplanen står att höjningar av skattetrycket inte bör användas som finanspolitiskt instrument, men det enda han begär besked om här i dag är att vi skall applådera den skattehöjning han föreslog på nyårsafton.

Vi har inte hört att finansministern har föreslagit några skattesänkningar som skulle kompensera den höjning av skattetrycket som det förslaget innebär. Vi tror inte att skattehöjning är en väg ut ur den svenska ekonomins problem. Vi väntar ivrigt på en strategi som skall förverkliga det löfte som statsministern, finansministern och många andra socialdemokrater har givit om att det totala skattetrycket skall sänkas. Finansministern kommer bara med nya skattehöjningar och ber om stöd för dem.

När vi utformade vår skattereform lade vi naturligtvis ned mycken tankemöda på den reformens fördelningseffekter. Görel Thurdin och andra kanske erinrar sig en presskonferens som Bengt Westerberg höll under valrörelsen, vilken kom att kallas för mittengrälet. Den presskonferensen handlade just om att Bengt Westerberg försökte förklara – vilket också ekonomiska experter hade gjort – att vår skattereform hade den bästa fördelningsprofilen. Att vi inte carte blanche säger ja till Kjell-Olof Feldts förslag eller till de diskussioner som nu pågår i skatteutredningarna beror just på att vi ännu inte har haft möjlighet att se helheten och hur fördelningseffekterna blir.

Jag kan försäkra Görel Thurdin att vi inte kommer att medverka till en skattereform som har en orättfärdig fördelningsprofil. Problemet är ju att Kjell-Olof Feldt här säger att socialdemokratin inte vill låta låginkomsttagarna betala höginkomsttagarnas skattesänkningar. När man rör sig med så oprecisa begrepp – även rättvisa är tyvärr ett oprecist begrepp – ger det inte så förfärligt mycket ledning om vilka konkreta ställningstaganden det innebär.

Jag hoppas ändå att jag under denna debatt har givit besked på ett antal avgörande principiella punkter om var folkpartiet står i den ekonomiska politiken.

Anf. 43 GÖREL THURDIN (c) replik:

Herr talman! Feldt påstod att det var en besvärande kakofoni i den här kammaren. Jag skulle tro att den är mer besvärande i det egna partiet, åtminstone vad gäller resonemanget kring skatter och en rättvis fördelning.

Finansministern tycks emellertid höra både det ena och det andra som sägs från oppositionspartierna. Han plockar nämligen borgerliga förslag litet då och då. Nu är förslag både från moderaterna och folkpartiet intressanta. Detta skyler han över med retorik.

Vi hörde förut att centerpartiet skulle ha haft förslag om att skära ner på kommunerna, men det är inte riktigt sant. Det är ju finansministern som har gjort det, med hjälp av bl.a. folkpartiet. Någon ordning får det ändå vara när vi diskuterar med varandra, och det får väl ställas litet större krav på att man försöker urskilja olika toner.

När det gäller centerns syn på skatter, kommer vi att inrikta oss på en skattereform som verkligen sänker skatten ordentligt. Det behöver ju inte innebära att skatten sänks så kraftigt att finansieringen går ut över dem som enligt dagens förslag får en alltför liten skattesänkning för att klara av utgiftsökningar.

Jag läste just i Veckans Affärer att när bostadsbidragen måste höjas, stiger marginaleffekterna. Det är sådana saker som man måste tänka på. Det är helhetsbegreppet som är det viktiga, att få fram alla plus och minus knutna till människorna.

Centerns valprogram innebar en satsning på miljöpolitiken, på en fördelningspolitik för lika och rättvisa levnadsvillkor i hela landet, på utbildning och utveckling, på en grundtrygghet i vård och omsorg och på att trygghetssystemet skulle finnas kvar. Vi har i budgeten fortsatt med det vi talade om i valrörelsen, och vi har finansierat vårt budgetförslag. Att sedan andra inte tycker om att höja energi- och råvaruskatter på det sätt som vi föreslår kan ju inte vi rå för. Det är ett förslag som vi har lagt fram därför att vi tänker på miljökonsekvenserna.

Anf. 44 HANS PETERSSON (vpk) replik:

Herr talman! Claes Roxbergh sade att de flesta partier vill plåstra om ekonomin efteråt. Jag kan hålla med om att det är det intryck man får, men jag tycker man också skall försöka skilja på partierna. Jag menar att det finns ett alternativ till den stilleståndslinje i fråga om ekonomisk tillväxt som miljöpartiet har och en annan möjlig, sund ekonomisk tillväxt, som har ett ekologiskt och humant innehåll. Om man har de rätta förutsättningarna för produktionen och för all verksamhet i samklang med naturen, ingår där återbruk av tidigare producerade varor. Då innebär det cirkulation och återvinning av råmaterial osv. Det är också ekonomiska aktiviteter, som har ett mycket högt värde för oss människor och för vår miljö. Det betyder inte alls slit-och-släng. Jag menar alltså att det finns en alternativ ekonomisk tillväxt – och den skall vara med från början, inte komma som plåster efteråt.

Om man håller dessa värden högt och ställer dem emot det traditionella, kortsiktiga vinst- och förbrukningstänkandet, så kommer man – och det tror jag Claes Roxbergh kommer att inse så småningom – att hamna i en vänsterposition. Då blir det svårt att hävda att ideologierna är döda. Det kanske är så att den gröna och den röda ideologin så småningom löper åt exakt samma håll – med dubbel styrka, förhoppningsvis.

Så till debatten om skatter. Jag hade med en del om skatterna och deras fördelningsprofil i mitt inledningsanförande. Görel Thurdin har också varit inne på detta. Det förs ju en väldig skattedebatt i pressen.

Finansministern har inte sagt så mycket om skattereformen här och nu, och jag skulle faktiskt vilja passa på att efterlysa några klarlägganden. Det vore bra att få reda på hur socialdemokratin, som ju har majoritet i de flesta fall

och oftast kan driva igenom sin vilja, har tänkt sig att det skall bli för de lågavlönade, som får en väldigt liten skattesänkning om man fixerar sig vid marginalskatterna. Då blir det inte särskilt mycket att spendera på höjd moms och breddad moms, ja, t.o.m. på dyrare dricksvatten och kanske dyrare bensin och annat som det har haglat förslag om. Det förs en så yvig debatt just nu, att det vore nyttigt med ett klargörande från finansministern när han har litet längre tid på sig: Hur har socialdemokratin egentligen tänkt sig?

Vi från vpk menar att man inte måste skänka tillbaka pengarna till höginkomsttagarna bara för att man begränsar avdragsrätten. Det måste vara möjligt att komma åt trixandet och skatteplanerandet utan att ge tillbaka stora fördelar för dem som redan har höga inkomster. Skattesystemet måste ha en fördelningsprofil.

Har socialdemokratin fullständigt övergivit produktionsskatten, som var så populär för en tid sedan? Har ni övergivit frågan om en kommunalskatt lika för alla, oavsett var man bor?

Anf. 45 CLAES ROXBERGII (mp) replik:

Herr talman! I den ideologiska diskussionen skulle jag vilja vidhålla det här med ideologiernas död. Jag tror faktiskt att det är så att vpk intar allt fler gröna ståndpunkter.

Jag håller med Hans Petersson i det han säger om ekologisk tillväxt. Som jag poängterade förut är vi inte emot tillväxt, det är bara det att vi vill se kritiskt på den. Det finns alltså många former av tillväxt som är möjliga inom de ekologiska ramarna.

Däremot skapar en okritisk användning av utbudsstimulerande åtgärder fler problem än den löser. Det är detta som är problemet, som vi ser det.

Så till finansministern. Jag är den förste att erkänna att socialdemokratin har gjort mycket fina insatser i det här landet. Men fortfarande förstår inte finansministern riktigt vad vi menar. Det mjuka innehållet är bra – visst. Det som vi kritiserar är att tillväxtmålet är fel. Man säger så här: Bara för att BNP-tillväxten har varit 3 % har vi gått framåt, eller: Bara för att BNP-tillväxten i ett annat land har varit 5 % har det landet lyckats bättre än Sverige. Det är inte alls givet. En BNP-tillväxt på 1 % kan – om den har det innehållet att den ger oss en bättre välfärd och en bättre tillvaro – medföra att svenskarna har fått det bättre.

Därför menar vi i miljöpartiet att det viktiga inte är kvantitetsmålet utan kvalitetsmålet.

Anf. 46 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Lars Tobisson säger att vårdnadsbidraget ökar möjligheterna att arbeta därför att det ger många föräldrar resurser att betala för privat barnomsorg. Jag undrar vad han föreställer sig att kostnaderna är för privat barnomsorg. Ett beskattat vårdnadsbidrag på 15 000 kr. betyder – i varje fall i det skattesystem som vi rimligen kan förutse – 7 500 kr. Vad får man för det på den privata barnomsorgsmarknaden, Lars Tobisson? Inte är det mycket! Inte blir det många veckors förvärvsarbete. Det är just det som är problemet jämfört med den linje som vi har satsat på när det gäller barnomsorgen.

Görel Thurdin väjer inte för de stora orden. Hon säger att regeringen och finansministern inte tar något som helst ansvar för sin ekonomiska politik. T.ex. tar vi inte ansvar för den koncentrationspolitik som vi för.

Nu är det dock så att under de två senaste åren har utvecklingen vänt: i skogslänen flyttar folk in, och från Stockholmsområdet flyttar folk ut. Det visar kanske att just de åtgärder vi har satt in, den regionalpolitik som vilar på fler än ett ben och dämpar i de överhettade områdena och stimulerar i de andra, faktiskt börjar ge resultat.

Jag antar att många vid det här laget har tröttnat på att höra vad som har hänt under de borgerliga åren, men jag måste ändå reagera något när Görel Thurdin försöker skriva om historien totalt. Hon säger att de borgerliga regeringarna tog ansvar för alla reformer som socialdemokratin tidigare genomfört. Jaså! Gjorde ni verkligen det? Var det därför ni ville införa karensdagar i sjukförsäkringen och sänka ersättningsnivån – var det ert sätt att ta ansvar för våra reformer? När ni genomdrev beslutet att sänka nivån på delpensionen för att spara pengar, var det att ta ansvar för våra reformer? Det är möjligt att ni tycker det nu. I varje fall vet ni att efter 1982 har ni definitivt inte velat ta ansvar för er egen politik under de här åren. Ni påstår att detta att det gick på tok berodde dels på den onda omvärlden, dels på att socialdemokratin var så effektiv i opposition.

Herr talman! Jag tycker att diskussionen om den kommande skattereformen gynnas av att vi försöker att med en viss förståelse nalkas varandras ståndpunkter, annars kommer vi aldrig fram till ett rimligt resultat. Det stora problemet är enligt min mening inte hur vi skall kunna nå fram till en någorlunda skälig fördelning. Jag anser att varken Görel Thurdins eller Lars Leijonborgs definition av rättvisa är så mycket mera klargörande än den som vi socialdemokrater har gjort. Men är vi ense om att ett väsentligt mål för reformen är att få en bättre fördelning av skattetrycket, så utgör detta en bra förutsättning.

Det som oroar mig mycket mer än att skattereformen skulle bli överfinansierad är att företrädare för en rad särintressen kommer att ställa sig upp och säga: Jo, det är klart att vi skall ha sänkta inkomstskatter, men vårt område och våra privilegier skall inte röras. Här kommer det att krävas ett betydande mod av de partier som skall vara med om reformen. Om inte alla ställer upp för att klara det här, så kommer det inte att gå.

Jag vill svara Hans Petersson genom att säga att det naturligtvis saknas underlag när tidningar tillskriver mig alla de expertpromemorior som läggs fram i utredningen om indirekt beskattning och hävdar att jag skulle författa dessa memorior samt föra fram dem som regeringsförslag. Utredningen arbetar som alla andra utredningar och undersöker vad det är som över huvud taget kan genomföras. Sedan skall utredningen göra sin bedömning, därefter blir det remissomgång med hela den apparat vi har och slutligen når vi fram till ett regeringsförslag som skall föreläggas Sveriges riksdag. Men i den processen, när vi väl har hela materialet på bordet, kommer de politiska ställningstagandena att göras. Då hänger det på om vi menar allvar med att genomföra en rejäl skattereform, som verkligen ger de effekter vi vill uppnå.

Herr talman! Jag misstänker att denna debatt, trots den förnyade formen, ganska mycket liknar de debatter vi har fört tidigare i ekonomiska frågor. Jag

kan bara uttrycka förhoppningen att eftersom oppositionen saknar ett samlat alternativ i den ekonomiska politiken – det är inte så att jag beklagar detta tillstånd – skall riksdagen ändå kunna hålla ihop någorlunda bakom det enda samlade förslag till lösning av Sveriges ekonomiska problem som finns, nämligen den budgetproposition som lades fram för några veckor sedan.

Debatten om ekonomi var härmed avslutad.

Kammaren övergick till att debattera social välfärd.

Anf. 47 Förste vice talman INGEGERD TROEDSSON (m):

Herr talman! Jag vill säga till finansministern att en familj med två småbarn som ordnar sin barnomsorg själv får genom det borgerliga förslaget om vårdnadsbidrag en förbättring på 30 000 kr. per år. Det är nämligen på det sättet att vårdnadsbidraget är skattefritt, om man kan visa upp att man har så och så höga kostnader. Nu vet finansministern det. Ett fördjupat studium av vårt förslag anbefalles.

För en verklig välfärd måste det också finnas valfrihet, men en valfrihet som inte bara gäller olika märken på bilar eller kläder eller sillinläggningar. Man måste också kunna välja när man behöver något så viktigt som äldreomsorg, skola eller barnomsorg.

Om det är kö i den offentliga sjukvården – och det är det som bekant ofta – så vill nio av tio tillfrågade att patienten skall kunna vända sig till ett privat sjukhus utan att det skall kosta mer. Så tycker också vi moderater, men inte socialdemokraterna.

Sju av tio tycker att vårdnadsbidrag är bättre för barnfamiljerna än fortsatt ensidigt stöd till den kommunala barnomsorgen. Så tycker också vi moderater, men inte socialdemokraterna.

Fler än två av tre tycker att man skall göra det lättare för dem som är offentligt anställda inom sjukvård eller barnomsorg eller äldreomsorg att starta eget inom sitt arbetsområde. Så tycker också vi moderater, men inte socialdemokraterna. Om en förskollärare skulle öppna eget, så får det daghemmet inte en krona i statsbidrag, för barnomsorgsminister Lindqvist vill inte "öppna för kommersiella krafter", som han säger. En otrolig inställning.

Den kommunala barnomsorgen, herr talman, är många gånger mycket bra. Detsamma gäller landstingets sjukvård och kommunernas äldreomsorg. Men felet är att socialdemokraterna ensidigt stöder kommunal barnomsorg, landstingets sjukvård och kommunernas hemtjänst, medan andra alternativ missgynnas och förhindras.

När det inte finns platser eller personal vid den kommunala barnomsorgen – och så är det ju allt oftare, för bara här i Stockholm står 70 avdelningar stängda – vad gör då småbarnsföräldrarna? Genom den förda politiken har de ju tvingats in i ett beroende av den offentliga barnomsorgen. Sviker den, står de utan skyddsnät. Den ensidiga daghemspolitikens fälla slår igen för allt fler förtvivlade småbarnsföräldrar.

Och den som står i kö till en viktig, kanske livsavgörande operation, med sin oro, med sin smärta, med sin tilltagande invalidisering, vad gör han eller

hon? De rika kan kanske ordna sin vård själva – men alla andra?

I ett välfärdssamhälle skall föräldrarna, den sjuke, den gamle kunna välja mellan många olika alternativ. Det är viktigt för tryggheten därför att det skapar många skyddsnät. Det är viktigt för kvaliteten i vården därför att man kan välja fram just den vård eller omsorg som passar bäst och välja bort den som är mindre bra. Det är viktigt för att man snabbt skall kunna pröva och ta vara på nya idéer. Det är viktigt för dem som jobbar inom vården att inte bara vara hänvisade till en enda arbetsgivare.

Med moderat politik, herr talman, följer patientbrickan med patienten, vare sig man anlitar landstingets sjukvård eller kanske en privat klinik eller ett enskilt sjukhem, och detta utan att det blir dyrare för patienten.

Med moderat politik kan äldre och handikappade själva välja sin hemvårdare – kanske en anhörig, en granne, en bekant som man har förtroende för – eller också kan man anlita en privat hemvårdscentral, utan att det kostar mer.

Med moderat politik kan den som jobbar inom vården öppna eget på likvärdiga villkor. Det enda krav som gäller är att vården, omsorgen, servicen är så bra och så effektiv att tillräckligt många väljer just den.

Med moderat politik, herr talman, som också delas av folkpártiet och centern, går barnomsorgsstödet direkt till föräldrarna som ett vårdnadsbidrag, inte som i socialdemokraternas Sverige bara till den kommunala barnomsorgen.

Med vår politik förblir finansieringen gemensam och solidarisk, men valet blir den enskildes.

Låt mig så gå över till familjepolitiken.

Den socialdemokratiska familjepolitiken är djupt orättfärdig. Den som vill eller måste ordna barnomsorgen själv får betala sin barnomsorg dubbelt upp, först på skattsedeln för den kommunala barnomsorgen, sedan den egna.

Och låt oss kasta en blick på det förslag till utbyggd föräldraförsäkring som nu ligger på riksdagens bord. Enligt det skall föräldraförsäkringen i tre steg byggas ut till 18 månader. Föräldrapenningen beror på lönen 8 månader innan barnet föds. Den som har mycket god inkomst under den tiden skulle genom förslaget få förbättringar på upp till 135 000 kr. för varje barn, och det låter ju generöst. Men den som vid samma magiska tid, 8 månader före nedkomsten, är arbetslös eller studerar eller är hemma och tar hand om äldre barn får nöja sig med ett lågt garantibelopp. Man får en förbättring på mindre än 11 000 kr., mindre än en tolfedel.

Självfallet, herr talman, skulle detta leda till en familjeplanering av imponerande mått. Men det skulle inte leda till en planering efter föräldrarnas egna önskemål, utan de skulle få planera för att inte dra en nitlott i det socialdemokratiska familjelotteriet. Det gäller först och främst att se till att man har en mycket god inkomst åtta månader före nedkomsten. Den som arbetar deltid bör naturligtvis trappa upp till heltid. Det gäller också att se till att barn nummer två föds inom två och ett halvt år. Då följer nämligen den höga föräldrapenningen med också för detta barn och för ytterligare nästa, om det också skulle födas inom ytterligare två och ett halvt år.

Herr talman! Hur är det för dem som inte har den möjligheten? Hur går det för dem som bor så att det är svårt att få ett jobb, än mindre ett heltidsarbete?

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Social välfärd

Hur går det för de familjer där barn nummer två inte behagar inplanera sig inom två och ett halvt år? Hur blir det för dem där barnet kommer till i ögonblickets kärleksyra, utan några sidoblickar på statsrådet Lindqvists fantastiska förslag? De får dyrt betala sin bristande planeringsförmåga.

Det blir också dyrt, mycket dyrt, för de föräldrar som vill eller måste återgå till ett heltidsjobb innan barnet blir 18 månader. Föräldrarna får nämligen inte ut en krona i föräldrapenning om de heltidsarbetar. Samtidigt får de förmodligen stå för hela kostnaden för barntillsynen själva, utan något som helst stöd. Kommunernas skyldighet att ställa barnomsorg till förfogande kommer ju bara att gälla barn över 18 månader. Det, herr talman, blir den verkliga kvinnofällan.

När föräldraförsäkringens 18 månader gått ut kvarstår orättvisorna i all sin prakt: 60 000 kr. i stöd till varje kommunal daghemsplats, men inte ett öre till de föräldrar som vill eller måste ordna barnomsorgen själva.

Jämför detta med de borgerligas vårdnadsbidrag. Det räcker i sex år, ända tills barnet börjar skolan. Det är lika mycket värt för alla barn. Det betalas ut vare sig föräldrarna själva tar hand om barnen eller förvärvsarbetar, vare sig de jobbar deltid eller heltid och vare sig de väljer kommunal barnomsorg eller något annat alternativ.

Lägg till detta rättvisa statsbidrag, som inte missgynnar familjedaghem eller alternativa daghem eller förskolor.

Lägg till detta rätten att räkna ATP-år för vård av egna barn, tills barnet börjar i skolan. I motsats till socialdemokraterna betraktar vi också vård av egna barn som ett riktigt och viktigt arbete.

Lägg till detta en garanti för att garantinivån för de sämst ställda småbarnsföräldrarna inte skall fortsätta att släpa efter.

Lägg till detta det moderata förslaget om ett kommunalt grundavdrag för alla barn på 15 000 kr.

I vårt Sverige, herr talman, är det far och mor och inte storebror som bestämmer.

Anf. 48 BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Sverige är ett gott land att leva i heter det ofta, och Ingvar Carlsson upprepade också det i morse i den inledande debatten. Men allt som är bra i vårt samhälle finns det ingen anledning att i dag, i denna allmänpolitiska debatt, diskutera. *Vårt* uppdrag i riksdagen är att förbättra samhället, inte att tala om för våra uppdragsgivare, väljarna, hur bra de har det.

Med våra enormt höga skatter har människorna all rätt att kräva trygghet, vård och omsorg när de behöver. Det är ju så det höga skattetrycket motiveras: människorna får valuta för skatterna. Det finns emellertid verkligen anledning att ifrågasätta om det är sant.

När man tittar sig omkring och när man försöker lyssna sig till tillståndet i landet finns det många skäl att bli beklämd.

Listan över misslyckanden och brister kan göras lång:

- Det finns inte barnomsorg för alla som behöver.
- De äldre och deras anhöriga upptäcker att omvårdnad och omsorg inte finns att få när krafterna sviker.

- Dementa lämnas utan tillsyn och omsorg eller stängs in på en institution där de blir sämre. Gamla människor tvingas bo tillsammans med andra som de inte valt.
- Familjer, som själva vill ta hand om sina handikappade barn, får tigga och be för varje liten sak som kan underlätta deras tunga ansvar.
- Köerna ringlar utanför operationssalarna. Väntetiderna för en enkel operation på ett par timmar kan vara årslånga.
- Blir man sjuk i glesbygd finns ingen läkare.
- Personalen slutar i brist på stimulans och uppskattning från sina offentliga arbetsgivare.
- Kriminella tonåringar utan normer härjar fritt utan att någon tar ansvar för dem.
- Socialförsäkringarnas kostnader galopperar, och utgör en bomb som snart briserar.

Detta är inte en beskrivning av ett välfärdens samhälle, utan av ett ofärdens. Någon kanske tycker att det är en orättvis beskrivning. Jag medger att den kan vara tendentiös. Statsråden kan här gå upp på rad och kalla den för gnäll om de vill. Men samtidigt är just detta vad många människor upplever i sitt dagliga liv. Av dem kan vi inte begära att de skall se objektivt och nöja sig med att det är så många *andra* som får sin omsorg och vård. Det gäller att välja sida i kampen för ett rättfärdigare Sverige. Det har vi gjort i folkpartiet. Vi har drivit en lång och envis kamp för det glömda Sverige – för handikappade, dementa, gamla och sjuka på långvården och människor som väntar i operations- och behandlingsköer.

Det är riksdagsmännens uppgift från *alla* partier att granska hur regeringen lever upp till sitt ansvar, och det är också vår uppgift att kräva besked om hur regeringen tänker lösa problemen. Det hela och fulla ansvaret är regeringens.

Bengt Lindqvist, hur länge skall vi vänta på att regeringen tar krafttag för att ta itu med det nödvändiga förnyelsearbetet för att få en fungerande social omvårdnad, sjukvård och familjepolitik?

Det är stora förändringar som krävs. Det behövs en vitalisering av den offentliga sektorn, en ordentlig översyn av transfereringssystemen och en stor skattereform. Beskrivningarna i regeringens finansplan visar att insikten om problemen finns, åtminstone hos Kjell-Olof Feldt. Efter sex års pratande från den förre civilministern och efter sex förlorade år tvingas regeringen nu i finansplanen konstatera att det är en huvuduppgift att inleda ett arbete för att förnya den offentliga sektorn. Men förslagen till förändringar saknas fortfarande. Snart tvingas vi kanske att placera Kjell-Olof Feldt i samma fålla som Bo Holmberg.

Hos folkpartiet finns förslagen:

Det första gäller personalen som är A och O för all verksamhet. Den flyr. Det behövs en rejäl skattereform så att fler kommer att tycka att det är roligt att arbeta litet extra. Det behövs en ökad frihet att välja arbetsgivare, också privata. Det behövs en långt driven decentralisering med stor frihet och en fullständig beslutanderätt för dem som sköter arbetet på fältet.

Det andra gäller valfriheten och makten över vården och omsorgen. I dag

är politikerna både producenter och övervakare av verksamheterna. Det krävs att makten flyttas från politikerna till medborgarna. Det behövs fler alternativ, också privata, att välja mellan. Det behövs vårdnadsbidrag som går till föräldrarna och inte till kommunerna och rätt för gamla och handikappade att själva välja personal inom hemtjänsten.

Hur svarar då socialdemokraterna på dessa förslag? Jo, med en ytterligare förkortning av arbetstiden, förbud mot privata alternativ, med snålhet mot omsorg och vård och ett envist fasthållande vid föråldrade organisationsstrukturer.

Här behövs en förändringens vind och ansvariga politiker som vågar utnyttja den vinden. "När förändringens vindar blåser bygger de flesta vindskydd. Några få bygger väderkvarnar." är ett citat från Mao Zedong. Socialdemokraterna tycks föredra vindskydd.

Herr talman! Folkpartiet satsar över en miljard på det glömda Sverige.

Vårdbidraget till föräldrar med handikappade barn höjs med 16 000 kr. Därtill kommer vårdnadsbidraget om 15 000 kr. och en höjning av barnbidraget med nästan 1 000 kr. Det blir en förbättring med 32 000 kr. för dessa familjer som gör stora uppoffringar för att ge sina barn värme. Varför är regeringen så envist emot detta?

Samhall får 1 000 nya platser att användas till psykiskt utvecklingsstörda och gravt handikappade som annars som enda alternativ har förtidspension. Vi satsar dessutom på en rad andra åtgärder för de handikappade. Varför är regeringen så envist emot?

Vi föreslår att staten skall satsa på gruppboende för dementa och eget rum på långvården. Det behövs en signal till kommunerna och landstingen att ta krafttag. I en rapport från socialstyrelsen för några år sedan visades att det i 160 av landets 284 kommuner inte fanns vare sig dagvård eller gruppboende för de dementa. Dementa personer har svårt att orientera sig, de glömmar saker. De kan bli mycket oroliga. Vi kan inte bota demens, men vi kan hindra sjukdomsförloppet. Varför är regeringen så envist emot att vi från statens sida driver på?

På område efter område handlar det om att lindra lidande och använda pengarna på bättre sätt än i dag.

Bengt Lindqvist, är det verkligen viktigare att satsa på en folk- och bostadsräkning för hundra miljoner, ett båtregister, bidrag till att förstöra lövhagarna och vinster hos televerket?

Barnen är vår framtid. Men många far illa. Vi vill ha en barnombudsman som i alla lägen kan stå på barnens sida. Löftet att alla som vill ha barnomsorg skall få det 1991 måste infrias. Här gör regeringen ingenting för att målet skall uppnås. Tillsammans med de andra borgerliga partierna föreslår vi att alla som vill starta bra dagis skall få göra det. Det skulle innebära ett kraftigt tillskott.

Tillsammans med moderaterna och centern föreslår vi ett vårdnadsbidrag om 15 000 till alla barn oberoende av om föräldrarna har förvärvsarbete eller inte. Vi vill ge pengar direkt till föräldrarna i stället för till kommunerna. Det innebär en verklig frihet för föräldrarna, i stället för den utökade föräldraförsäkringen, som man bara kan få om man slutar att arbeta. Vårdnadsbidraget

är också rättvisare, eftersom det relativt sett ger mer till familjer med många barn och låga inkomster. Den utökade föräldraförsäkringen ger mest till familjer med höga inkomster och få barn. Vår politik främjar jämställdheten, ökar valfriheten och tryggar barnomsorgsutbyggnaden.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Social välfärd

Under detta anförande övertog tredje vice talmannen ledningen av kammarens förhandlingar.

Anf. 49 ULLA TILLANDER (c):

Herr talman! Många barn i vårt land har det bra och växer upp under i stort sett harmoniska förhållanden, som en del i en familj som håller samman med ekonomiska förhållanden som utgör en trygg bas och gör det möjligt för familjen att gemensamt på sin fritid uppleva sådant som bidrar till sammanhållning och en positiv uppväxtmiljö.

Vårt land är så rikt på möjligheter när det gäller natur och fritid. Det räcker att påminna om fjällen vintertid, våra kuster och skärgårdar, skogar och sjöar sommartid. Nog borde det vara en självklarhet att alla barn och ungdomar som växer upp i vårt land skulle få någon del av detta. Så är det inte nu. Rapporter från t.ex. LO visar att många familjer inte alls har råd med en riktig semester. Det gäller i synnerhet familjer med ensamstående föräldrar.

Konsumentverkets rapport med titeln Mindre över visar att klyftorna har ökat sedan regeringsskiftet 1982. Rapporten visar att en stor del av hushållen med barn har fått vidkännas en standardsänkning. Den största försämringen har drabbat arbetarhushållen. Allt detta avslöjar en ojämlik familjepolitik, en brist i fördelningspolitiken och, vad värre är, en bristande känsla för behovet av en aktiv och rättvis fördelningspolitik.

Det avslöjar sig på många sätt: i oviljan att göra något åt världens högsta skatt på mat, som drabbar barnfamiljer mest, i överskjutande av kostnader för skolan från staten till kommunerna, som slår hårt på kommunalskatten och ytterst på de ekonomiskt svagare i samhället. På liknande sätt är det med statsbidraget till barnomsorgen. En allt tyngre börda läggs på kommunerna. Det är ingen fördelningspolitik. Det är motsatsen. En allt tyngre börda läggs på kommunalskatten som drabbar alla lika och som inte är en skatt efter bärkraft.

Många frågar sig vart den socialdemokratiska fördelningspolitiken har tagit vägen – nu särskilt när det gäller familjepolitiken. Intrycket av en bristande fördelningspolitik förstärks ytterligare när man ser närmare på vad det socialdemokratiska förslaget om en utbyggnad av föräldraförsäkringen innebär. Detta var ett förslag som dröjande och tveksamt pressades fram av två omständigheter som inte tillät ytterligare fördröjning av frågan, nämligen trepartiförslaget om ett vårdnadsbidrag och den omständigheten att det stundade ett val.

Om man jämför förhållandena i två familjer ser man att en förälder som förvärvsarbetar får 516 kr. om dagen vid föräldraledighet, medan en förälder som inte har förvärvsarbetat får 60 kr. om dagen.

Skälen till att man inte har förvärvsarbetat kan vara arbetslöshet på den ort där man bor, man kan ha studerat eller helt enkelt valt att vara hemma för att bidra till samhället med den viktiga insats som vården och fostran av de egna

barnen innebär. Den insatsen belönas med 60 kr. om dagen av regeringen, att jämföra med de 516 kr. som annan verksamhet anses vara värd. Samtidigt är det ett mått på regeringens bristande vilja eller förmåga att forma ett system där föräldrarna själva får bestämma.

För oss i centern är fördelningen av samhällets resurser mellan olika grupper en hjärtpunkt. Därför har vi föreslagit framför allt tre åtgärder som i samverkan skulle förbättra för barnfamiljerna mycket påtagligt.

För det första har vi föreslagit en sänkning av momsen på mat. Det är en åtgärd som de som är mest berörda, nämligen barnfamiljerna, har hälsat med livlig tillfredsställelse. Det är också en insikt som vilseledande s.k. utredningar inte kan beröva det sunda förnuftet.

För det andra har vi ett förslag om ett återställande av köpkraften hos barnbidraget. Inflationen har gröpt ur barnbidragen, och regeringen har visat senfärdighet när det gäller att återställa värdet. Eftersom vi i centern har upphovsmannarätten till barnbidragen anser vi det vara vår enkla skyldighet att vaka över att köpkraften bibehålls någorlunda intakt.

Den tredje åtgärden är vårt förslag om ett vårdnadsbidrag, som tidigare har nämnts, på 15 000 kr. per barn och år till föräldrar med barn i åldern 1–7 år, alltså lika mycket till alla. En demokratisk ekonomisk jämlikhet med andra ord. Lika lön för lika arbete, därför också rätt till ATP-år. Vårdnadsbidraget utgår på ett rättvist sätt till alla föräldrar oberoende av var man bor i landet och av vad man tidigare har tjänat.

Vårdnadsbidraget utgår alltså under barnets hela förskoletid. Det ger ökad valfrihet när det gäller barnomsorgsform. Man kan välja föräldrakooperativ. Här finns också möjlighet att välja ett kristet alternativ i barnomsorgen eller barnomsorg med annan ideell inriktning. Detta initiativ har rönt full anslutning från andra partier. Vi i centern gläder oss åt att det växer upp allt fler föräldrakooperativ runt om i landet som möjliggör en rik flora av valmöjligheter förutom det kommunala alternativet. Många fler alternativ måste tillåtas. Vi vill också att den kommunala kompetensen skall innebära att föräldrar får rätt att vara dagbarnvårdare för de egna barnen.

Det finns säkert fog för det som har sagts av alla dem som varnat för en kommande kris i barnomsorgen, när det gäller såväl personal som antalet platser. I en sådan krissituation skulle det vara en stor fördel om alternativen inom barnomsorgen fick växa utan stela byråkratiska hinder.

I dag pågår en intensiv anpassning av lagar, förordningar och bestämmelser på hundratals punkter för att anpassa svenskt näringsliv till EG. Entusiasmen är som en väckelsevåg. Beredvilligheten också från regeringens sida är stor och engagerad, och inget ont i det. Men det vi nu debatterar, familjepolitiken, handlar också om en anpassning. Men här är villigheten att förändra och anpassa samhälle, näringsliv, arbetsmarknad och arbetsförhållanden betydligt mindre. Ändå är det här fråga om en så viktig sak som möjligheten för familjerna i vårt land att verkligen få fungera som familjer med den tid som behövs för samvaron med barnen i deras känsligaste ålder och för föräldrarna att få leva ut sin föräldraroll. Ändå är det fråga om en minst lika livsviktig anpassning som någonsin den till EG.

Det är också en form av fördelningspolitik att inrätta samhället så att familjesplittring och allt som bidrar till den kan motverkas. Vi vet att barnen

lider av separationer. Vi vet också att vuxna gör det i de flesta fall. Vi vet också att en ensidig syn på det svenska samhället som en effektiv produktionsapparat kanske gläder börsen men är cynisk mot dem som ytterst drabbas – barn, ensamstående och föräldrar som stressar från förvärvsarbete till hemarbete.

Vi vill med vårt förslag om vårdnadsbidrag skapa ett utrymme för föräldrarna själva att välja hur de skall gestalta sitt familjeliv. Föräldrarna vet ofta bättre vad de vill än förmyndare, som skall bestämma genom att ensidigt påtvinga dem en lösning. Är det ett orimligt krav, Bengt Lindqvist, att människor som är vuxna själva skall få bestämma hur de vill utforma sina liv när det gäller barnomsorgen?

Här borde det verkligen finnas en större beredvillighet att anpassa sig till Europa och de regler som gäller där i fråga om familjelivet. Men i detta sammanhang är trögheten plötsligt lika stor som när det gäller anpassningen av matmomsen till förhållandena i övriga Europa.

Vårt ämne här är social välfärd. Det är ett mål som alla säger sig ställa sig bakom. Det är också ett mål som aldrig är en gång för alla uppnått. Det måste alltid hävdas. Det är därför som vi i centern vill ha kvar friåret i sjukvården för ålderspensionärer liksom kostnadsfria läkemedel t.ex. till diabetiker. Det är också motiveringen till att vi kräver att frågan om äldreomsorgen skall få en lösning som är godtagbar ur välfärdssynpunkt. För detta behövs tillräckligt med välutbildad personal, ålderdomshem, en rättvis fördelning av sjukvårdens resurser och utbyggnad av äldreomsorgen så att en kapacitet uppnås som anstår ett land som vill kalla sig ett välfärdssamhälle. En annan viktig uppgift är att man lotsar ut de handikappade i arbetslivet. Då är det nödvändigt med lönebidrag, och det får man inte snåla in på. En förutsättning är också att behovet av handikappanpassade bostäder tillgodoses.

Herr talman! Finansministern brukar berömma sig av, och han har gjort det även i dag, att det går bra för Sverige. Det gör det ju också på många sätt. Men alla bidrar ju till det. Skall vårt samhälle vara ett välfärdssamhälle måste alla ha anledning att glädja sig över framgångarna, och då är det inte acceptabelt att klyftorna ökar, att familjerna kommer i kläm, att skolorna inte rustas upp, att pensionärer får snåla in, att de handikappade försummas på väsentliga områden och att åldringsvården eftersätts. Vi i centern efterlyser från regeringshåll en fördelningspolitik värd namnet.

Anf. 50 MARGÓ INGVARSSON (vpk):

Herr talman! Rudolf Meidner, en icke obekant socialdemokrat, protesterar i en av våra större morgontidningar mot regeringens planer på att förändra socialförsäkringssystemet. Han börjar sin artikel på följande sätt:

”Att slakta heliga kor har blivit en favoritsysselsättning för vissa delar av den socialdemokratiska eliten. Särskilt intensiv är koslakten när det gäller den offentliga sektorn. Här kan slaktarna känna sötman av de borgerliga applåderna samtidigt som de tror sig vara odoktrinära, progressiva och i takt med tiden.”

Jag kan konstatera att socialdemokraterna i dag kan vara nöjda. De har ju fått en del beröm av moderaterna för att ha anammat högeridéer inom den offentliga sektorn.

Förändringarna i inställningen till den offentliga tjänsteproduktionen och transfereringssystemet, eller det starka samhället som Tage Erlander uttryckte det, är påtagliga hos ledande socialdemokrater.

Sjukvårdens kris – med överfyllda medicinavdelningar, operationsköer, stängda långvårdsavdelningar, en hemsjukvård som till stora delar bara finns i tankevärlden och överansträngd underbetald personal och, för att det är som det är, också brist på personal – bemöts av regeringen med krav på större effektivitet och förslag om att föra över vissa verksamheter i privat regi.

I budgetpropositionen aviseras ett minskat öppethållande av akutsjukhusens mottagningar och kanske stängning av vissa mindre sjukhus. Herr talman! Mot denna bakgrund kan jag inte låta bli att känna en viss oro för valet av ny socialminister. Det är väl inte så att Sven Hulterström bara har växlat in på ett nytt spår och nu skall lägga ner sjukhus i stället för järnvägar?

Den offentliga tjänsteproduktionen har genom socialdemokraternas förändrade syn fått vidkännas minskad tilldelning under en följd av år. Nu är det tydligt att ett annat viktigt område i vår sociala välfärd, vårt socialförsäkringssystem, står i tur. Vårt socialförsäkringssystem är den grund varpå vår sociala trygghet vilar. Socialförsäkringarna utgör även nu vårt viktigaste fördelningspolitiska instrument. De har en inkomstomfördelande effekt. Men nu vilar ett orosmoln över socialförsäkringssystemet. Kostnaderna ökar med 28 miljarder från i år till nästa budgetår. Till stora delar är det en automatisk kostnadsökning. Kostnadsökningarna och ökningen på fyra år av antalet sjukdagar per person från 18,4 till 23,1 har riktat intresset på sjukförsäkringen. I debatten sägs det att människor sjukskriver sig i onödan och fuskar till sig lediga dagar. Riksförsäkringsverket avfärdar den kritiken. Hälften av ökningen beror enligt riksförsäkringsverket på att arbetsskadade nu får sjukersättning under utbildning och rehabilitering. Och de som väntar på förtidspension går sjukskrivna mycket länge på grund av att försäkringskassorna är överbelastade och inte hinner klara av ärendena.

Visst finns det anledning att se över socialförsäkringssystemet. När det gäller sjukskrivningarna tycker jag att man särskilt skall studera varför en så stor del av de gravida kvinnorna sjukskrivs under senare delen av graviditeten. I fråga om dessa har det skett en ökning med 18 % från 1981 till 1987. Ca 81 % av de gravida kvinnorna klarar inte av att arbeta under hela graviditeten. Ökningen av antalet sjukskrivningar av gravida kvinnor pekar på brister när det gäller möjligheten att få ledigt på annat sätt.

Den viktigaste frågan är nu från vilka utgångspunkter regeringen gör sin översyn av socialförsäkringssystemet. Vilka kor är det som står i tur för slakt? Värnar ni fortfarande om principen om kompensation för inkomstbortfall? Gäller fortfarande arbetarrörelsens grundläggande tankar om en generell försäkring med en inkomstomfördelande effekt? Diskuterar ni någon form av grundskydd där man har en individuell påbyggnad efter vad den egna ekonomin tål? Vilka principer värnar ni om, och vilka principer är ni beredda att överge?

Vi vill gärna ha en debatt om socialförsäkringssystemet och kostnadsfördelningen. För att få den debatten krävs att socialdemokraterna redovisar var de står någonstans.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag uttrycka vår tillfredsställelse med att

regeringen nu äntligen lagt fram förslaget om en utbyggd föräldraförsäkring. Men vi är oroadе för att föräldraförsäkringen kan få samma effekt för kvinnorna som det borgerliga vårdnadsbidraget, när ingen tid i försäkringen reserveras för papporna. Fortfarande avstår fyra pappor av fem från att ta ut föräldraförsäkringen under barnets första år. Det finns ingenting som pekar på att själva förlängningen av tiden på föräldraförsäkringen skulle öka pappornas intresse. Statistiken visar att färre pappor tar ledigt ju längre sammanhållen tid som tas ut av föräldraledigheten i samband med barnets födelse. Kombinationen av förlängd föräldraförsäkring och otillräcklig barnomsorg gör att det finns starka skäl att misstänka att allt förblir vid det gamla, dvs. att mammorna stannar hemma. Jag undrar hur länge vi skall behöva vänta innan papporna får aktiv hjälp från oss, dvs. egen tid att disponera i föräldraförsäkringen.

En utbyggd föräldraförsäkring i kombination med en bra barnomsorg är en bra grund för familjepolitiken. Nu har vi en kris inom barnomsorgen. Det är inte bara förskolepersonalen på daghemmen som flyr, utan dagmammorna slutar också och väljer andra jobb. Det fattas uppemot 100 000 platser inom barnomsorgen. Jag vet att det finns olika beräkningar.

Kommunerna försöker sig på olika konststycken för att kunna få in så många barn som möjligt på de dagisplatser som finns. Vissa kommuner, Uppsala exempelvis, utestänger barn från barnomsorgen när en förälder är hemma för föräldraledighet för ett nytt barn. Det äldre barnet är fortfarande inskrivet på dagis, men det får inte vara där. Kommunen tar in ett nytt barn på platsen, och så plockar man ut statsbidrag både för det barn som inte får vara där och för det nya barnet som kommunen tar in. För att förhindra detta måste statsbidraget göras om. Om statsbidraget betalas så som vpk föreslår, med 75 % av driftskostnaden i stället för som nu med 450 000 kr. per 15 barn, blir det ointressant för kommunerna att manipulera med överinskrivningar på detta sätt – överinskrivningar som gör att personalen flyr från jobben. Jag undrar om regeringen är beredd att tänka om när det gäller statsbidrag till barnomsorgen.

Herr talman! För vpk är familjepolitik mer än ekonomiska bidrag för familjer. Det handlar om barnens och familjernas hela livsmiljö. En förkortad arbetsdag så att föräldrar och barn får mera tid att vara tillsammans verkar för jämställdhet mellan könen. För de borgerliga partierna är familjepolitik ett bidrag på 250 kr. per månad. Det är nämligen det som blir över av vårdnadsbidraget när man har betalat de ökande dagiskostnaderna.

Anf. 51 MARIANNE SAMUELSSON (mp):

Herr talman! Det är mycket intressant att titta ut över plenisalen när det är dags att diskutera social välfärd. Vilka är det då som är här? Jo, kvinnor, några män – och några män hitkommenderade av regeringen. Inte ens nye socialministern orkade sitta kvar och lyssna på debatten. Det säger sig självt hur pass viktiga han tycker att de sociala frågorna är.

Sverige har vida omkring blivit känt för sin sociala välfärd. Den allmänna bilden är att vi har en trygghet och en livskvalitet som vi främst försäkrat oss om genom samhällets försorg. Är det så? Är det i dag svårt att hitta

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Social välfärd

människor som har ramlat igenom det sociala skyddsnätet? Är maskorna i dag tillräckligt täta?

Svaret får vi varje dag i massmedia, eller kanske så fort vi lämnar vårt trygga riksdagshus och kommer ut i verkligheten, en verklighet som ser helt annorlunda ut än den som ibland beskrivs här och i fina propositioner. När vi ser oss omkring upptäcker vi

barn som slås ut redan i förskoleåldern,
alkoholmissbruk som ibland börjar redan i 12-årsåldern,
tonårsflickor som prostituerar sig,
ökat inslag av våld i allt yngre åldersgrupper.

Dessutom har vi i våra storstäder luft som är så dålig att skolbarnen inte ens kan gå ut på rasterna utan måste hållas inomhus. Inomhus är inte heller luften alltid så bra. De gamla får ligga hemma och vänta på hjälp, som ibland inte alls kommer.

Flyttströmmen från glesbygd och mindre orter till storstäderna har fått fortgå obehindrat både under socialdemokratisk och under borgerlig regering. Denna strukturomvandling har lett till en anonymitet, en rotlöshet och en oro hos människor. Vi är stolta över vår fördelningspolitik, sade statsministern i dag. Jag vet inte riktigt vad han menade, men inte kunde det vara fördelningen av resurserna i landet han talade om. Speciellt kännbar har strukturomvandlingen blivit för våra barn och ungdomar. De hittar inte sin identitet och förebilder i sin utveckling. De tittar för mycket på TV och våldsvideo, som vi för resten för länge sedan borde ha förbjudit. Vem gläds tillsammans med barnen och ställer upp för dem när de har problem?

Miljöpartiet de gröna verkar för ett samhälle som på många sätt ser annorlunda ut än dagens. Vi kämpar inte bara för att minska miljöförstörelsen, utan den uppgiften måste gå hand i hand med avgörande förändringar i hela vårt sätt att leva. Vi måste vända oss bort från en politik vars främsta mål tycks vara att inte komma på efterkälken gentemot övriga OECD-länder i den ekonomiska kapplöpningen. För detta mål skall vi uppenbarligen acceptera att alltmer låta de kommersiella krafterna ta kommandot över våra liv och hoppas att de pengar som flyter in skall räcka till att avlöna en allt större vård- och omsorgsapparat som skall röja upp i det elände som den blinda tillväxtjakten har skapat, och fortsätter att skapa.

Enligt miljöpartiets familjepolitik skall människor leva i balans med sig själva och med naturen. Vi måste skapa ett samhälle som bygger på gemenskap, trygghet och valfrihet.

Miljöpartiet stöder regeringens förslag om en utbyggnad av föräldraförsäkringen till 18 månader på tre år. Men vi vill gå ett steg längre och lägga till ytterligare sex månader, som vi önskar kvotera så att vardera föräldern, dvs. i realiteten papporna, måste ta ut minst sex månader av den totala föräldraförsäkringen. Jag är medveten om att detta kan ses som en inskränkning i föräldrarnas valfrihet, men vi anser att det är så viktigt att papporna får ta del av det oerhört fina som kontakten med barnen är när dessa är små, att vi är beredda att ge den här extra skjutsen för att man skall kunna ta vara på tillfället. Fler pappor som genom att redan från början aktivt engagera sig i sina barns utveckling får en större förståelse för de mjuka värdena i livet är ett viktigt steg på vägen mot ett tryggare samhälle för våra barn. Kanske skulle

det också öka politikernas förståelse för de mjuka värdena, så att politikerna engagerar sig mera i dessa frågor.

En annan av miljöpartiets hjärtefrågor är att skapa ökad valfrihet för föräldrarna inom barnomsorgen. Dagens barnomsorg gynnar ensidigt en enda omsorgsform, den kommunala och då företrädesvis daghemmen. Vi vänder oss emot socialdemokraternas strävan att stöpa allt i samma form. Det kan vi inte ställa upp på. Föräldrarna skall kunna välja mellan olika omsorgsformer, kommunalt daghem eller familjedaghem, kooperativa omsorgsformer, trefamiljssystem osv. eller att själva vara hemma med sina barn. Då skall alla omsorgsformer behandlas ekonomiskt lika. Det är underligt att socialdemokraterna har kunnat acceptera att en yrkeskår har behandlats som dagmammorna. Mig veterligt finns det inga andra som får avdrag på sin lön när barnet följer med. Ta exemplet med läkaren som behandlar sitt eget barn. Jag tror inte att han får något avdrag, inte heller tandläkaren. Men dagmammorna får alltså inte någon ersättning när de har de egna barnen i gruppen. Vi tycker att det är självklart att de egna barnen skall ingå i gruppen och att de som så önskar skall kunna bli anställda som kommunala dagbarnvårdare för sina egna barn. Det är dags att hemarbetet uppvärderas. Den som är hemma och vårdar barn skall ha samma rättigheter och förmåner som de kommunala dagbarnvårdarna – rätt till lön, sociala förmåner inkl. ATP, deltagande i utbildning, kurser osv.

Man måste börja erkänna värdet av att vårda barn. Vi har i vår gröna lunta, och i den finanspolitiska motionen, tagit upp de här bitarna och visat på finansieringsmöjligheter. I vårt samhälle blir energislöseri, miljöförstöring, onödigt reklam, sprit och tobak och en del annat utan tvivel dyrare. Vi måste minska den materiella konsumtionen för att kunna lämna en mindre förstörd värld åt våra barn. Vår livsstil måste förändras, så att vi får mera tid för varandra och så att det sociala skydds nätet inte rycks undan. Vi vänder oss emot att man t.ex. vill ta bort de fria medicinerna för de grupper som i dag får dem. Epileptiker exempelvis är en grupp som till stor del består av förståndshandikappade människor. Nyligen har det beslutats att dessa skall få bo i egen lägenhet och sköta sin egen ekonomi. Risken är då att de inte prioriterar sin medicin med påföljd att vi får högre sociala kostnader. Jag blev arg och upprörd när herrarna under partiledarrundan i förmiddags diskuterade i vilken butik de skulle köpa sina bullar – arg därför att jag vet att det i dag finns människor som inte kan få några färskas bullar, eftersom hemsamariten inte kommer under dagens lopp. Vårt miljöproblem är så stort att vi kanske löser våra sociala problem genom att förintas. I DN i söndags kunde man läsa: "Vår moderna livsstil har kraftigt försämrat männens fruktsamhet." Anledningen till detta skulle vara den ökade stressen. Vi måste alltså prioritera, så att vi får mer ledig tid och så att vi inte stressar så mycket i livet.

Anf. 52 Statsrådet BENGT LINDQVIST:

Herr talman! Dagens samhällsdebatt kretsar i hög grad kring välfärdsfrågorna. Det finns flera skäl till det, och det är naturligt. Tage Erlander brukade säga att ju mer utvecklad ett lands välfärds politik är, desto mer angelägna är människorna om vakthållningen kring den. Det är givetvis

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Social välfärd

också fallet i dag. Därför är det glädjande med debatten om välfärdspolitik.

Regeringen ger nu liksom tidigare välfärdsfrågorna högsta prioritet, men jag vill påminna om att vi har haft en av efterkrigstidens värsta ekonomiska kriser. I Sverige lyckades vi under den krisen slå vakt om den generella välfärdspolitik. Och inte bara det – vi har faktiskt tagit några viktiga steg framåt även under den här besvärliga tiden. Vi följde inte råden att skära i välfärden för att nå samhällsekonomisk balans, vi valde i stället utvecklingens väg. Nu skall man erkänna att trots en lyckosam ekonomisk politik och trots att vi har en utvecklad välfärdspolitik är samhällsbygget ingalunda färdigt. Fortfarande har vi allvarliga problem att lösa. Samhällsutvecklingen ställer oss snabbt inför nya uppgifter. I detta arbete måste vi också i fortsättningen tillsammans bygga vidare på den generella välfärdspolitikens grund. Men i det arbetet måste vi samtidigt våga visa öppenhet för nya lösningar, nämligen om de nya lösningarna för oss närmare välfärdspolitikens mål.

Den här debatten skulle ju i huvudsak handla om familjepolitiken, men jag vill ändå passa på att säga några ord om viktiga frågor för pensionärer och människor med funktionshinder. I januari i år höjdes pensionerna med 2,3 % utöver den automatiska kostnadskompensationen. Genom denna extra höjning har pensionärerna fått full kompensation för den s.k. devalveringseffekten. Därmed har regeringen uppfyllt det löfte som gavs till Sveriges pensionärer, när vi för att klara landets ekonomi devalverade den svenska kronan. Sveriges pensionärer har genom den uppoffring som devalveringseffekten onekligen innebar medverkat till att föra landet ur krisen. Pensionärerna har all heder av den insatsen.

En lika stor och viktig fråga för äldre människor är rätten till en bra bostad, till vård, service och omsorg, när krafterna sviker. Här har vi alltså många olösta uppgifter framför oss. Jag vill inte minst peka på de personalproblem som vi har inom omsorgsområdet.

Förra året antog riksdagen nya regler för statsbidraget till den kommunala äldreomsorgen. Detta statsbidrag skall gälla för åren 1989 och 1990. Det innebär att regeringen tillskjuter ytterligare 540 milj. kr. Särskilda pengar anslås inom ramen för statsbidraget till personaltutvecklande insatser. Regeringen tog också förra året genom en proposition initiativet till äldreomsorg inför 90-talet. Förslaget antogs av riksdagen med stor majoritet.

I propositionen och i riksdagsbeslutet slås det fast att kommunerna skall ha ett samlat politiskt och ekonomiskt ansvar för den framtida äldreomsorgen. Vi har i dag en oklar uppgifts- och ansvarsfördelning mellan landsting och kommuner på det här området. Det innebär risker för att människor hamnar i kläm. Med en oklar ansvarsfördelning och samtidigt ett kärt budgetläge är risken stor att konflikter uppstår mellan huvudmännen om vem som skall åta sig att göra vad.

Det delade huvudmannaskapet har också lett till att vi inte kunnat lösa problemet med de många människor som vårdas längre än vad som är medicinskt motiverat vid de medicinska klinikerna. Vi arbetar nu i äldre delegationen med detta, och jag hoppas att vi skall kunna lägga fram ett förslag under stor enighet i mars månad.

Inom handikappområdet har nu det nya bilstödet trätt i kraft. Det är till stort gagn för många människor med i synnerhet förflyttningshandikapp. I regeringens budgetproposition har vi tagit ytterligare steg för att förbättra handikappades situation. Bilstöd skall i fortsättningen också kunna utgå till hemmaboende vuxna barn som har förflyttningshandikapp. Regeringen föreslår vidare införande av ett statsbidrag till KBT för boende i gruppboendestäder. Vi föreslår en kraftig höjning av statsbidraget till handikapporganisationerna, och vi föreslår en betydande satsning på åtgärder som i flera olika avseenden stärker teckenspråket för döva, och vi inför ett nytt stöd för utveckling av synskadades punktskrift.

Det är också min förhoppning att den nu arbetande handikapputredningen skall lägga en god grund för det fortsatta och viktiga reformarbetet på handikappområdet.

Herr talman! Valet 1988 blev på sitt sätt en folkomröstning om familjepolitiken. Två tydliga förslag stod mot varandra. De borgerliga partierna hade efter nästan 20 års diskussioner inbördes enats om att lägga fram ett förslag till vårdnadsbidrag om 41 kr./dag, vilket skulle beskattas. De var också överens om att för att finansiera detta vårdnadsbidrag genomföra kraftiga nedskärningar i statsbidragen till den kommunala barnomsorgen. Sammanlagt skulle kommunerna gå miste om 6 100 milj. kr. för att finansiera vårdnadsbidraget.

Jag har sagt förut, och jag står fast vid det, att det borgerliga förslaget skulle ha inneburit ett dråpslag mot kommunernas möjligheter att bygga ut barnomsorgen till full behovstäckning 1991. Jag tror också att man i många kommuner, också borgerligt styrda, i dag är tacksamma för att det förslaget aldrig kommer att genomföras. Vi socialdemokrater lovade att bygga ut barnomsorgen till full behovstäckning 1991 och att bygga ut föräldraförsäkringen till 18 månader.

Valet gav ett mycket tydligt besked: de borgerliga, dvs. de som förespråkade vårdnadsbidraget, gjorde ett av sina sämsta val någonsin. De partier som ville bygga ut föräldraförsäkringen, socialdemokraterna, vpk och miljöpartiet, fick en mycket klar majoritet i denna kammare.

Vi har nu lagt fram propositionen om en utbyggd föräldraförsäkring. Utbyggnaden skall omfatta en förlängning av denna till 18 månader med inkomstbortfallskompensation, precis som det i dag fungerar under de nio första månaderna. Reformen skall vara fullt utbyggd den 1 juli 1991, och den genomförs i tre etapper. Vi föreslår vidare att ersättningen skall kunna utnyttjas till dess att barnet är åtta år gammalt.

Reaktionerna på förslaget till utbyggnad har varit positiva. Genom utbyggnaden av föräldraförsäkringen och genom fullföljandet av riksdagens beslut när det gäller barnomsorgen får vi i Sverige ett kraftfullt, unikt system för stöd till föräldrar med små barn, och jag har svårt att förstå den svartmålning av detta system som de borgerliga företrädarna ofta gör sig skyldiga till. Debatten i dag är inget undantag i det avseendet.

Vad gör nu de borgerliga? De har ju rätt att lägga fram vilka förslag de vill även i den här situationen. Det är som om de inte hade upptäckt att de har förlorat valet och att det i en av valets viktigaste frågor gavs ett mycket tydligt besked. Här finns nu samma förslag till vårdnadsbidrag, samma nedskär-

ningar i den kommunala barnomsorgen och samma dogmatiska övertro på att kommersiella alternativ skall innebära lösningen på barnomsorgen. Väljarna sade nej till allt detta, och jag tror att det hade varit bra, om de borgerliga hade tagit större hänsyn till det.

Det som människor vill ha är en fungerande plats i barnomsorgen, en plats som de kan lita på, en plats som ger barnen stimulans och som finns som en naturlig del av barnens miljö. Jag tror att de borgerliga skulle göra bäst i att inte på det sätt som de nu gör angripa föräldraförsäkringen och barnomsorgs-utbyggnaden, eftersom dessa frågor faktiskt både fanns med i valrörelsen på ett tydligt sätt och utgör ett viktigt stöd för barnfamiljerna, ett stöd som de i mycket hög grad uppskattar.

Anf. 53 Förste vice talman INGEGERD TROEDSSON (m) replik:

Herr talman! Birgit Friggebo talade om förändringens vind, och det med rätta, men av det fick vi höra mycket litet i barnomsorgsministerns anförande. Däremot redovisade han en mycket säregen tolkning av valresultatet, vilken jag inte tror att någon enda valforskare skulle vilja stämma in i. Tolkningen innebar att han gjorde det mycket bekvämt och behändigt för sig själv.

Det är fråga om ett unikt system, sade barnomsorgsministern, och det är det verkligen. Det finns väl inget annat land som har en familjepolitik som så bygger på orättvisor som den som den socialdemokratiska regeringen i Sverige håller på att genomföra. Man snubblar över orättvisor. Låt mig ge några exempel.

En tvåbarnsfamilj får 130 000 kr. om året i barnomsorgsstöd eller inte ett öre. Genom föräldraförsäkringen får samma familj tillsammans för de två barnen 600 000 kr. i stöd eller kanske 60 000 kr. Vård av egna barn betraktas som inget värd – sådan verksamhet är att avhålla sig från att arbeta.

Statsbidragen till barnomsorgen, vilka Ingrid Hemmingsson kommer att ta upp i morgon, lämnar allt övrigt att önska när det gäller rättvisa mellan regioner, familjer och kommuner. Synen på barnomsorgspersonalen innebär att denna inte ens betros med att öppna eget – det skulle vara att öppna för kommersiella krafter. Vilken otroligt nedlåtande syn på dem som arbetar på detta viktiga område!

Vi håller fast vid vårt vårdnadsbidrag, för vi vet att det är det som har framtiden för sig. Det är det som ger barnfamiljerna rättvisa och som ger rättvisa mellan olika alternativ, inte bara ett ensidigt stöd till ett enda alternativ. Vad gäller möjligheterna att åstadkomma full behovstäckning 1991 vet barnomsorgsministern innerst inne att en sådan aldrig går att genomföra med socialdemokratisk politik. Med borgerlig politik kommer det dock att gå, för vi vill underlätta föräldrarnas vård av barnen.

Vi vill underlätta alla olika typer av alternativ. Det skulle innebära oerhört mycket för både förtvivlade föräldrar och utbränd personal.

Ett enda exempel. I dag får ett montessoridaghem som är öppet sju timmar om dagen icke ett enda öre i stöd, vilket skall jämföras med 30 000 kr. för varje daghemsplats som är öppen minst åtta timmar om dagen. Både för personalens och för familjernas del skulle det väl vara utomordentligt

värdefullt, om man också kunde ha deltidslaghem för de föräldrar som deltidslarbetar.

Detta är bara ett av många olika sätt som vi på borgerligt håll har att lösa de här problemen. Med borgerlig politik kan vi åstadkomma full behovstäckning – med socialdemokratisk går det aldrig.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Social välfärd

Anf. 54 BIRGIT FRIGGEBO (fp) replik:

Herr talman! Bengt Lindqvist sade att nu som tidigare har välfärden högsta prioritet inom regeringen och socialdemokratin. Men man måste också se till vad det är för slags välfärd det handlar om. Vi har fått inom sjukförsäkrings-systemet förändringar, som innebär att man måst anställa hundratals fler tjänstemän för att administrera det nya beräkningssystemet, som dessutom har lett till orättvisor i sjukförsäkringsutbetalningarna. En del får mer i ersättning vid sjukdom än vad de har i lön när de jobbar, andra får lägre ersättning än garantinivån på 90 %. Detta system infördes trots våra många varningar om att det skulle bli kaos. Det har det alltså också blivit.

Detta skall jämföras med ett annat förslag som folkpartiet har lagt fram, och jag skulle vilja att Bengt Lindqvist svarade på mina frågor i det sammanhanget. Bengt Lindqvist ansvarar ju för handikappfrågorna inom regeringen. Under valrörelsen drev folkpartiet en kampanj för det glömda Sverige. Bl.a. vill vi ha vårdbidrag till föräldrar med handikappade barn. Socialdemokraterna sade då att folkpartiet kommer med så futtiga förslag, det är så små saker, det betyder inte så mycket, men det är klart att man kan tänka sig att höja vårdbidragen. Visst kan man göra det! Nu har ni haft fyra månader på er att fundera över om man skall göra dessa satsningar på familjer som gör så enormt stora uppoffringar. Men ni har prioriterat annat. Är det verkligen så att dessa familjer har det bra? Är det bättre att de lämnar ifrån sig sina barn till institutioner, något som blir mångdubbelt dyrare än vad även ett höjt vårdbidrag skulle innebära?

En annan fråga: Är det bättre för de handikappade att förtidspensioneras än att få sysselsättning inom Samhall? Varför gör Bengt Lindqvist och regeringen denna prioritering? Försök inte att hänvisa till att handikapputredningen arbetar, för den har ju direktiv om att den inte får komma med något förslag som kostar mer än vad som nu är fallet!

När det gäller barnomsorg och personal vill jag säga att jag har träffat många personer som har slutat i barnomsorgen. När man frågar dem varför de gör det svarar de: Jag gillar mitt yrke men inte min arbetsgivare och inte den organisation som finns på min arbetsplats. De vill fortsätta att jobba men får inte, eftersom det inte finns några andra alternativ att välja emellan.

Jag skulle vilja få ett svar från Bengt Lindqvist på frågan: Varför vill ni kasta dessa människors engagemang på sophögen och säga att de ingenting är värda? De skulle inget hellre vilja göra än att starta ett nytt alternativ eller ta anställning i privat barnomsorg. Då skulle vi få ett stort tillskott för att kunna klara barnomsorgsutbyggnaden 1991. Varför avstår ni från det?

Anf. 55 ULLA TILLANDER (c) replik:

Herr talman! Bengt Lindqvist säger att välfärdsfrågorna ges i regeringen högsta prioritet. Samtidigt har det illustrerats ganska effektivt i massmedierna hur välfärdsreformer, som man trodde var säkrade, urholkats. Dess bättre att det avslöjas i massmedierna att myndigheterna med regeringen i spetsen har försummat att i tid planera för en absolut nödvändigt ökad kapacitet när det gäller t.ex. äldreomsorgen. Jag tror att de äldre människor som nu har kommit i kläm och i många fall lämnas i ensamhet och övergivenhet har svårt att känna igen sig i den skrytvals som regeringen spelar upp. Det är inte deras verklighet som beskrivs, men det kan möjligen bero på att de ansvariga har varit dåligt underrättade om den verklighet som gäller på detta område.

Alla de grupper, och de är många, som har fått försämrade reallöner har också svårt att stämma in i regeringens hyllningskör över sig själv.

Bengt Lindqvist tar nu till märkliga argument för att försvara ett dåligt familjepolitiskt förslag. Socialdemokraterna gör långt om länge vissa insatser, men sedan urholkas bidrag och löner genom inflationen. Felet är att regeringen inte har sitt hjärta hos barnfamiljerna. Man kan också beskriva det så som många har gjort, att tyngdpunkten inte ligger hos Bengt Lindqvist – tyngdpunkten ligger hos Kjell-Olof Feldt.

Nu är situationen den att många plaser i både daghem och fritidshem står tomma. Många avdelningar är helt stängda.

Många föräldrar har tvingats öka sin arbetstid för att klara ekonomin. Den nya fattigdomen, som det talas om, tar sig uttryck i att föräldrar och barn får allt mindre tid tillsammans. Bengt Lindqvist hävdar nu att regeringens förslag ger mer tid för föräldrar och barn, men så är det inte. Om man tar ut hela föräldraledigheten i ett sträck, återstår ingen mer ledighet att ta ut, och då är barnet bara ett och ett halvt år. Sedan återstår alltför långa arbetsdagar för många föräldrar och alltför långa dagar på daghem för många barn.

Med vårt förslag till vårdnadsbidrag ökar valfriheten från ett till sju år. Barn och föräldrar behöver mer tid tillsammans under betydligt längre tid än vad det socialdemokratiska förslaget ger möjlighet till. Dessutom ges enligt vårt förslag lika mycket tid till alla småbarnsföräldrar. Den ekonomiska ersättningen enligt det socialdemokratiska förslaget varierar dessutom för de 18 månaderna från 33 000 kr. till 300 000 kr. för dem som får mest. Skall det kallas för en rättvis fördelningspolitik?

Anf. 56 MARGÓ INGVARSSON (vpk) replik:

Heir talman! Jag ställde en rad frågor till socialministern om socialdemokraternas syn på socialförsäkringen och om man har ändrat inställning. Jag fick inte något svar, och det kan jag ha en viss förståelse för. Jag kan väl säga att jag är nöjd om jag bara får ett svar i en snar framtid. Det är viktigt att vi får diskutera dessa frågor.

Regeringen valde utvecklingens väg ur den ekonomiska krisen, sade statsrådet. Han anförde vidare att man inte hade skurit i välfärden. Det råder väl delade meningar om det. Såvitt jag vet var det kommuner och landsting som till största delen fick betala underskottet i statens budget. Det är det som vi nu kan avläsa resultatet av i de långa vårdköerna, i stängda avdelningar och

i en personalpolitik som har varit så dålig att personalen flyr. Och vi kan se det i krisen inom barnomsorgen. Jag vill bestämt hävda att sjukvårdskrisen kan vi inte lösa genom organisatoriska förändringar. Man får inte personalen att stanna kvar genom att ändra på huvudmannaskapet. Det är andra åtgärder som behövs.

När det gäller krisen inom barnomsorgen räknar socialstyrelsen med att fram till 1991 – det är då vi enligt utfästelserna skall ha full behovstäckning inom barnomsorgen – kommer bara 40 % av förskolebarnen att ha en plats inom den kommunala barnomsorgen. Mot den bakgrunden måste jag fråga: Är det inte nödvändigt att vi lagstiftar om rätten till barnomsorg?

För vpk är barnomsorg inte bara ett sätt att få barnpassning. Vi anser att det är bra för barnens utveckling att vara i barnomsorgen – lika nödvändigt och viktigt som att få en plats i skolan. Därför anser vi att vi måste lagstifta om barnens rätt till barnomsorg.

Slutligen, herr talman, vill jag säga att jag lyssnat intresserat här i dag för att få höra från de borgerliga vad den egentliga meningen med vårdnadsersättningen är. Är den egentliga meningen valfrihet och i så fall vilken valfrihet? Skall man kunna välja att vara hemma hos barnen eller att förvärvsarbeta?

I så fall undrar jag: Vem kan vara hemma för 1 250 kr. i månaden – det är ju vad vårdnadsbidraget ger? Är det någon valfrihet? Om man väljer att fortsätta att arbeta, får man kvar 250 kr. i månaden. Vilken arbetstidsförkortning räcker det till? Är ni nöjda med ungefär två timmar i månaden? Det är, såvitt jag förstår, vad pengarna räcker till.

Anf. 57 MARIANNE SAMUELSSON (mp) replik:

Herr talman! Statsrådet anförde här att Sveriges pensionärer har medverkat till att föra landet ur krisen. Det berömmet tackar de säkert för. Men jag undrar just hur undantagspensionärerna känner sig. De har i dag en mycket liten pension – den är bra mycket mindre än det löneloft som regeringen fick i pengar räknat. Dessa pensionärer får inte mer än drygt 2 000 kr. i månaden. Dessutom skall de betala om de råkar bli sjuka. Undra på att de känner oro för framtiden – en oro som kanske dessutom gör att de ännu lättare blir sjuka! Jag hoppas verkligen att regeringen är solidarisk med dessa pensionärer som ställde upp och var med om att lösa krisen, dvs. att regeringen ser till att de får pensionstillskott på samma villkor som andra grupper.

När det gäller barnomsorgen ställer vi inte upp på den modell som borgarna förespråkar. Jag tänker då på vårdnadsbidraget. Det utgör inte något realistiskt ekonomiskt alternativ. Vi skulle gärna vilja veta om de borgerliga här i huset är villiga att ställa upp på vår modell – med samma ersättning som den som gäller för kommunal dagbarnvårdare som vårdar egna barn.

Jag tar för givet att regeringen ser till att åtminstone dagbarnvårdarna, som anses vara en yrkeskår, får räkna in sina egna barn i gruppen. Jag vet att det i dag finns dagbarnvårdare som har tio barn samtidigt i sin grupp för att deras arbete över huvud taget skall anses vara heltidsarbete.

För en del föräldrar hade det kanske varit önskvärt att få sina barn placerade i daghem, där storleken på gruppen skall vara sådan att det blir maximalt 3,5 barn per anställd. Tyvärr finns inte den valmöjligheten, varken

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Social välfärd

för dagbarnvårdare eller för föräldrar. Jag skulle gärna vilja ha besked i dessa frågor:

Anf. 58 Statsrådet BENGT LINDQVIST:

Herr talman! Först vill jag säga till Margó Ingvardsson att jag hoppades att jag hade gett ett ganska tydligt besked om den generella välfärdspolitiken som grund också för den framtida välfärdsutvecklingen. Ett annat besked gäller utbyggnaden av en av socialförsäkringarna, föräldraförsäkringen. På den punkten råder det inget tvivel om vad regeringen vill göra.

Jag vänder mig sedan till representanterna för de borgerliga partierna. Ni riktar här grova angrepp mot föräldraförsäkringen. Mest handlar det om att vi ersätter förlorad inkomst. Det gäller alltså en av hörnpelarna i hela socialförsäkringssystemet. Om det är så mycket som är fel med föräldraförsäkringen nu när den skall byggas ut, betyder det då att ni skulle vara beredda att riva upp föräldraförsäkringen som system om ni kom till makten? Ingegerd Troedsson har tydligen gett besked. Hon vill medverka till att beslutet om en utbyggnad av föräldraförsäkringen rivs upp i händelse av en borgerlig valseger. Det är helt logiskt, eftersom Ingegerd Troedsson riktar mycket grov kritik mot föräldraförsäkringen. Men gäller det också er andra? Om det inte är så, har jag väldigt svårt att förstå att ett system som kan vara bra för barn upp till nio månaders ålder plötsligt blir så dåligt – att döma av er beskrivning av utbyggnaden.

Sedan vill jag passa på att vända mig till folkpartiets representant Birgit Friggebo. Ni var ju med och utvecklade föräldraförsäkringen. Men ni har också gjort en formidabel kovändning när det gäller jämställdhetsfrågorna och familjepolitiken genom stödet till vårdnadsbidrag. Ni hör ju till dem som förlorade valet, och det trodde vi skulle bli en signal om en tillbakagång till den offensiva jämställdhetspolitik som tidigare faktiskt var ett kännetecken också för folkpartiet. Var står ni egentligen i fråga om jämställdheten?

Vidare kan jag inte, när jag läser folkpartiets ekonomisk-politiska motion och när jag tar del av det som sägs här, få det hela att gå ihop. I folkpartiets ekonomisk-politiska motion framförs nämligen med stor emfas att folkpartiet står bakom inkomstbortfallsprincipen. Men det skall tydligen inte gälla hela socialförsäkringssystemet – i varje fall inte själva försäkringen. Jag får alltså inte det hela att gå ihop. Landets föräldrar har rätt att kräva ett besked från de borgerliga om huruvida de tänker riva upp föräldraförsäkringen vid en eventuell seger i nästa val.

Frågan är inte *om* vi skall klara utbyggnaden när det gäller full behovstäckning, utan frågan är *hur* det skall gå till. Riksdagen har fattat beslut. Nu gäller det för kommunerna att tillsammans med regeringen och riksdagen utforma en politik, som gör det möjligt att nå det uppsatta målet till 1991. Det är intressant att diskutera vilka medel vi då skall använda oss av.

Det beslut som vi fattade 1985 går ut på att barnomsorgen – eller förskolan, som vi också säger – skall innehålla många olika former. Det handlar då om daghem, familjedaghem, deltidsgupper och öppna förskolor, men också om alternativ. Alternativ barnomsorg är inte på något sätt portförbjuden i den barnomsorgspolitik som vi för. Det är den kommersiella barnomsorgen, den som bedrivs av aktiebolag och andra som har rent kommersiella intressen,

som vi vill sätta en spärr för. Vi vill inte att barnen skall bli en handelsvara för kapitalägare. Barnen är en angelägenhet för oss alla, och deras behov skall vi gemensamt klara genom den offentliga sektorn. Så enkelt är det för oss. Men när det finns ideella skäl – och dessa kan vara av många olika slag – kan vi tänka oss att acceptera alternativ som då kan tillföra barnen och familjepolitiken något.

I lagstiftningsfrågan vill jag säga att vi redan 1985 när vi lade fram vår proposition sade att vi ämnar återkomma till frågan om lagstiftning. För min del är det ganska självklart att rätten till förskola för alla barn skall fastställas i lag. Frågan är nu om en lagstiftningsåtgärd skall vidtas som påtryckningsmedel för att få full utbyggnad till 1991. Den frågan kommer också fortsättningsvis att vara aktuell för oss. Den frågan kommer vi alltså att diskutera inom den närmaste tiden.

När jag diskuterar med personalen inom barnomsorgen möter jag samma typ av invändningar som Birgit Friggebo nämnde, nämligen: Jag slutar därför att jag inte känner att jag har ett riktigt stöd i mitt arbete. Det kommer många propåer uppifrån. Vi får inte utrymme för våra yrkesambitioner.

Sådant leder dock inte till att jag funderar på om egenföretag skulle vara lösningen. Jag tror att det viktiga är att förändra, förnya och förbättra när det gäller personalens arbete på dagis och inom barnomsorgs verksamhet av annat slag. Jag tror också att det återstår mycket för oss när det gäller att ha tillit till personalens kunskande. Det gäller att ge personalen ökade befogenheter och att låta personalen som kollektiv styra mycket mera både i daghemsverksamheten och i annan barnomsorgs verksamhet. När det gäller den typen av förnyelse kan vi gå fram gemensamt.

Anf. 59 Förste vice talman INGEGERD TROEDSSON (m) replik:

Herr talman! Får jag först möjligen i all blygsamhet erinra biträdande socialministern om att också socialdemokraterna registrerade en betydande tillbakagång i valet i höstas.

Barnomsorgsministern undrar hur vi skall göra med föräldraförsäkringen när vi vinner valet. Den måste under alla förhållanden genomgå en genomgripande översyn. Jag tror att det mycket snart kommer att visa sig totalt ohållbart att ha ett system, som ger den som hade ett hyggligt jobb åtta månader innan barnet föddes högst betydande ersättning i form av föräldrapenning, medan den som fick samma jobb sju månader innan får nöja sig med garantibeloppet.

Jag tror att man under alla förhållanden måste se över ett system, där en mycket hög föräldrapenning kan följa med också vid andra barnets födelse om det föds inom två och ett halvt år, medan man däremot får nöja sig med garantibeloppet om barn nummer två föds efter två år och sju månader.

Jag tror att man under alla förhållanden måste se över ett system, där garantibeloppet för de allra sämst ställda tillåts släpa efter år efter år, medan de bäst ställda däremot automatiskt får sin föräldrapenning höjd.

Jag tror att man under alla förhållanden kommer att tvingas se över ett system som, vilket jag påpekade, kommer att leda till en veritabel hemmafru-fälla under de första 18 månaderna, vare sig föräldrarna så önskar eller inte.

Man kommer under alla förhållanden att tvingas se över ett system, som så

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Social välfärd

saknar den flexibilitet som också socialdemokraterna säger sig eftersträva.

Det är nästan litet patetiskt att höra barnomsorgsministern tala om full behovstäckning 1991. Man har satt upp det målet, och då är det klart att det skall bli så. Men också socialstyrelsen har sagt att det inte kommer att vara möjligt att nå det målet med den politik som förs i dag. 85 000 platser kommer att saknas, och tusentals kommer att saknas bland personalen. Hur skall det lösas med socialdemokratisk politik? Är lösningen att packa och packa och packa allt fler barn på daghemmen? Och hur skall ni hålla kvar barnomsorgs-personalen?

Allra sist vill jag säga till Margó Ingvardsson att vårt system är valfrihet. För den som har två barn och stannar hemma ger det ett tillskott på 23 000 kr. efter skatt. Om föräldrarna förvärvsarbetar och betalar barnomsorgen själva ger det en förbättring på 30 000 kr. Den deltidsarbetande skall med vårt system betala en lägre barnomsorgsavgift. Det betyder att det för en tvåbarnsfamilj utan vidare blir möjligt att gå ner från åtta till sex timmar.

Anf. 60 BIRGIT FRIGGEBO (fp) replik:

Herr talman! Folkpartiet har tillhört tillskyndarna av föräldraförsäkringen och införandet av den, och vi tycker att det är viktigt att inkomstbortfallsprincipen gäller under den första tiden. Det är nästan enligt naturen så att en förälder behöver vara hemma den första tiden för att ta hand om sitt barn, och det är bra att också papporna kan utnyttja detta.

Det är delvis en annan fråga som kommer upp ju äldre barnet blir. Då är det inte fråga om att tvinga föräldrarna att stanna hemma för att de skall få del i välfärdsbygget. Med föräldraförsäkringen måste de vara hemma för att få ut pengarna. Vårnadsbidraget innebär att de kan välja. De kan minska sin arbetstid eller vara hemma helt och hållet – de får visserligen inte så mycket pengar, men i varje fall mer än i dag. Om de går ut och jobbar kan de välja vilket dagis de vill, vem de vill gå till.

Det hänger helt ihop med att vi vill försvara föräldraförsäkringen under den första perioden och sedan bygga på med vårnadsbidraget. Det främjar jämställdheten. Dessutom har vi lagt fram förslag om ökad möjlighet till pappaledighet.

Den viktigaste jämställdhetsfrågan är förnyelsen av den offentliga sektorn, uppvärderingen av kvinnors arbete och tilltron till kvinnor. Jag blir djupt upprörd när Bengt Lindqvist påstår att vi vill göra barnen till handelsvaror för kommersiella intressen. Vad är det för kvinnor som Bengt Lindqvist talar om, som är trötta på de stora, tungrodda systemen inom den offentliga sektorn, som vill ge sig ut och pröva sina egna vingar, men som stoppas? Vad är det för människosyn, gentemot alla de läkare, tandläkare och sjukgymnaster som arbetar privat? Att tala om att de använder människor som handelsvaror för kommersiella intressen! Jag tror inte att ens Bengt Lindqvist själv tror på det där.

I stället handlar det om den bindning som finns mellan vissa fackliga organisationer och socialdemokratin, där det kan vara svårt att urskilja vem som tar ansvar för vad, vem som har makt och inflytande över vad, vem som skickar pengar till vem för att försvara gemensamma och ibland icke-gemensamma intressen.

Bengt Lindqvist hade också träffat personer som slutat inom barnomsorg och på andra ställen och som var trötta. Han säger då att det leder honom till att det skall göras förändringar inom den offentliga sektorn. Ja, visst skall det göras förändringar – det säger många. Men varför sker de inte? Varför blir det sådan aktivitet när det uppstår privata alternativ, som kan visa att det går att göra saker och ting på ett annorlunda sätt? Jo, därför att det blir en stimulans till en förändring också inom den offentliga vården och omsorgen. Varför kasta detta på sophögen?

Anf. 61 ULLA TILLANDER (c) replik:

Herr talman! Marianne Samuelsson frågade om vi i centerpartiet kunde ställa oss bakom förslaget om möjligheten att vara kommunal barndagvårdare för egna barn. Jag vill då bara påminna henne om att jag nämnde det redan i mitt inledningsanförande och talade om att vi har det som krav i en av våra motioner. Det är inte första gången, utan det är något som centern har drivit här i riksdagen i många år men tyvärr inte fått majoritet för. Jag tror att vi har tagit upp frågan i tio år, kanske mer.

Marianne Samuelsson sade inledningsvis att miljöpartiet tycker att det skall vara samma rättigheter och förmåner för den som är hemma och den som vårdar barn. Men hur kan då miljöpartiet ställa sig bakom det socialdemokratiska förslaget, som ger 60 kr. till den ena och 516 kr. till den andra, beroende på vilken ställning man har på arbetsmarknaden?

Margó Ingvardsson ställde också en fråga, och jag vill bara säga att föräldrarna med vårt gemensamma förslag till vårdnadsbidrag får en betydligt större valfrihet än genom det socialdemokratiska förslaget. Föräldrarna kan stanna hemma och får då en ersättning som också ger rätt till ATP-år, vilket är viktigt, eller också kan vi använda pengarna till att betala barnomsorg utanför hemmet, kommunal sådan eller andra alternativ.

Det är inga små summor det rör sig om – det har redan nämnts här. Den som har tre barn i förskoleåldern får 45 000 kr., och den som utnyttjar barnomsorgen får dra av för styrkta barnomsorgskostnader. I dag får den som väljer att stanna hemma efter föräldraledigheten inte ett öre i ersättning.

Så vill jag gå över till Bengt Lindqvist och förslaget om föräldraförsäkring. Ja, vi tycker att den kan vara kvar under den tid för vilken den nu har införts, men det finns inte pengar till att bygga vidare på en sådan modell. Det är en alldeles för dyr form av barnomsorg, och det är också därför som regeringen inte har råd att bygga ut den längre än till dess att barnet är ett och ett halvt år. En sådan förändring räcker inte. De 20 miljarder som barnomsorgen kostar samhället måste enligt vår uppfattning fördelas på ett rättvisare sätt än vad som sker i dag. Barn och föräldrar behöver mer tid tillsammans betydligt längre än vad det socialdemokratiska förslaget ger möjlighet till.

Anf. 62 MARGÓ INGWARDSSON (vpk) replik:

Herr talman! Statsrådet Lindqvist garanterar att socialdemokraterna inte har släppt tankarna på den generella välfärdspolitiken. Det är väl bra och lugnande, om socialdemokraterna fortfarande lägger in den gamla meningen i ordet generell. Vi har fått lära oss här i kammaren att socialdemokraterna ibland har bytt ett ords innebörd. Man försämrade t.ex. för de pensionärer

som behöver ligga på sjukhus och kallade det för en stor rättvisereform. Därför är jag inte alldeles lugnad, fast socialdemokraterna säger att det är den generella politiken som gäller.

De styrmedel som står till vårt förfogande för att uppnå en full behovstäckning inom barnomsorgen är, såvitt jag vet, bara två. Det är lagstiftning och statsbidrag. Jag tycker att det är bra att statsrådet nu säger att socialdemokraterna kan tänka sig en lagstiftning. Jag tror att det helt enkelt är nödvändigt att använda lagstiftning som påtryckningsmedel på kommunerna.

Men man bör också stimulera kommunerna. Det menar vi att man skall göra med ett anordningsbidrag till nybyggnad för barnomsorgen. Vi föreslår alltså 300 000 kr. per avdelning inom barnomsorgen. Vi föreslår dessutom att det skall finansieras med en ökning av barnomsorgsavgiften. Daghem är en lönande sysselsättning för samhället. Det är en verksamhet som bär sig själv. På så sätt, om föräldrarna får arbeta och ha barnen på dagis, får vi till samhället in ökade statsskatter och arbetsgivaravgifter till våra socialförsäkringar, vi får kommunalskatt och landstingsskatt samt även ökad omsättningsskatt, eftersom föräldrarna kan handla mer.

När det gäller det borgerliga förslaget till vårdnadsbidrag verkar det som om moderaterna och centern nu också har hittat på ett nytt sätt att räkna. Jag kan inte få deras siffror att gå ihop. Jag läser innantill i det borgerliga förslaget att vårdnadsbidraget är 15 000 kr. per barn och år. Det gör 1 250 kr. i månaden. Enligt era egna uppgifter kommer barnomsorgskostnaderna att öka med minst 1 000 kr. i månaden för att finansiera detta vårdbidrag. Sedan får man dra av barnomsorgskostnader, men vårdnadsbidraget skall också beskattas. Hur man än räknar blir det högst 250 kr. kvar i månaden, och det tycker jag knappast kan ge utrymme för någon valfrihet. Det räcker inte till en daglig förkortning av arbetstiden.

Anf. 63 MARIANNE SAMUELSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag uttryckte mig visst otydligt i mitt inlägg om att de fria medicinerna skulle vara kvar. Någon har uppfattat det som att epileptiker också skulle vara förståndshandikappade. Så är det naturligtvis inte. Men det finns en grupp förståndshandikappade som också är epileptiker. Det var deras situation jag ville belysa när jag försökte förklara för statsrådet att det är viktigt att dessa medicinförmåner finns kvar.

Ersättningen på 60 kr. till den som är hemma och vårdar sitt barn tycker vi naturligtvis är alldeles för liten och orättvis. Men om vårt förslag – att en mamma kan bli anställd som kommunal dagbarnvårdare för det egna barnet – går igenom, kommer största delen av denna grupp att försvinna, eftersom de då har en anställning och en lön som deras ersättning kan beräknas på.

Jag skulle också vilja ta upp anställningssituationen inom vården och problemet att få människor att orka arbeta inom vården. Vi har föreslagit att man skall sänka arbetsgivaravgiften, och att de pengarna skall omfördelas och användas till personalbefrämjande åtgärder. Vi tror att det är mycket viktigt att satsa på personalen inom vården och omsorgen, annars kommer vi snart inte att ha någon som orkar arbeta där. Här behöver debatten om sex timmars arbetsdag förnyas och tas upp till verklig prövning. Arbetstiderna inom vården är otroligt viktiga. Jag tror att den som har bra arbetstider och

bra arbetsförhållanden i övrigt stannar och trivs inom vården. Där behövs alltså en ordentlig satsning.

Jag fick inget svar på min fråga till statsrådet om den grupp som i dag är dagbarnvårdare och som har sina egna barn med på arbetsplatsen.

Anf. 64 Statsrådet BENGT LINDQVIST:

Herr talman! Jag har i den här debatten ställt en enda fråga till de borgerliga partierna med anledning av den grova kritik som de riktar mot föräldraförsäkringen. Innebär den kritiken att ni, om ni finge makten, skulle avskaffa föräldraförsäkringen? Jag har inte fått något svar. Jag kan bara tolka det beskedet som att det finns en överhängande risk för att så kommer att ske.

Birgit Friggebos argumentering kring föräldraförsäkring och vårdnadsbidrag gjorde mig faktiskt riktigt förvånad. Om det är någon gång som jämställdheten, dvs. det gemensamma ansvaret, skulle kunna komma in, och där förutsättningarna då skulle bli så mycket bättre för mammor och pappor, är det när barnen börjar bli litet större. Det är då det börjar bli intressant med föräldraförsäkring, därför att inkomstskillnaderna dess värre är så pass påtagliga mellan män och kvinnor i det svenska samhället. Ju fler månader det gäller, desto intressantare blir enligt min uppfattning inkomstbortfallsprincipen. Därför tycker jag att Birgit Friggebo gjorde sig skyldig till en logisk kullerbytta i det resonemanget.

Till detta med kommersialism och alternativ. Jag har, herr talman, i denna kammare fört flera debatter just i detta ämne. Jag har hört Bengt Westerberg säga att för hans del är det helt acceptabelt att Hans Werthén, Anders Scharp och andra kapitalintressenter startar börsnoterade dagisföretag. Jag har haft anledning att fråga Göte Jonsson, som då var företrädare för moderaterna, vilka nyttigheter Slakteriförbundet och Fastighetsägareföreningen skulle kunna tillföra barnomsorgen, som vi inte kan klara att tillföra inom ramen för de resurser och med den personal som vi har tillgång till. När Anders Scharp tillfrågades varför han ville ge sig in på denna expansiva marknad, sade han att det var av rent affärsmässiga intressen. Det är detta som är grunden för min oro.

Jag är alldeles övertygad om att vi inom ramen för kommunernas åtaganden kan skapa förutsättningar och ge utrymme för personalens ambitioner att göra verksamheten bättre. Personalen kan få mer att säga till om, få ökade befogenheter när det gäller både att planera och att genomföra idéer. Därmed får vi fram ett ökat engagemang och intresse hos vår personal.

Varför vill vi socialdemokrater slå vakt om inkomstbortfallsprincipen i föräldraförsäkringen? Jag borde kanske för säkerhets skull summera de skälen. Det är egentligen två viktiga skäl. Det ena är att vi vill att alla småbarnsföräldrar, de med låga inkomster och de med höga inkomster, ensamstående och de som lever tillsammans, skall ha möjlighet att utnyttja det här stödet. Det kan de, om den ersättning de får står i relation till det bortfall de får på sin inkomst när de är hemma. Men får de inte en sådan ersättning, kan de inte vara hemma. Så enkelt är det.

Det andra är det jämställdhetsskäl som jag nämnde nyss, nämligen att

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Social välfärd

inkomstskillnaderna är betydande mellan män och kvinnor. Det kan vi gärna göra någonting åt i andra sammanhang, men här är det en realitet, och då behövs inkomstbortfallsprincipen för att inte familjen skall förlora på att mannen är hemma.

Herr talman! Det har varit intressant att lyssna till den här debatten. Så värst mycket nya signaler var det väl inte från oppositionen heller, enligt min uppfattning. Vi arbetar nu målmedvetet vidare på att infria de löften som vi har ställt ut inom socialpolitiken. Vi har ju gjort ett stort åtagande inom familjepolitiken. Det är faktiskt på det sättet att det åtagandet innebär att vi måste tillföra ytterligare ungefär 10 miljarder till de insatser som riktar sig till föräldrar med små barn.

Vi skall fortsätta att utveckla välfärden, och vi skall göra det med den generella välfärdspolitiken som grund. Det var mitt besked i början av den här debatten. Jag menar att den generella välfärden utgör vår största tillgång när det gäller metoder för att tillerkänna varandra ett gott liv. Det är ett erkännande som i så fall skall omfatta alla människor och som därför måste utformas på många olika sätt för att ge stöd i många olika livssituationer.

Jag är medveten om att vi kommer att ställas inför krav på att förnya oss, att ta ny fart, att våga ifrågasätta det vi har, för att komma vidare. Jag tycker mig ha uppfattat signaler om att den viljan finns på många håll. Det är intressant, och det bör vi ta fasta på tillsammans.

Jag vill säga att på ett område har ni nu chansen. Det gäller äldreomsorgen och dess framtida organisation och uppläggning. Vi står inför mycket spännande möjligheter när det gäller den framtida äldreomsorgen, möjligheter som vi har blottlagt genom äldredelegationens arbete. Ni har representanter där. Se till att ni följer med och att era partier kan ta ett ansvar för en ny och spännande utveckling som ger oss stora möjligheter inför framtiden att göra äldre människors liv mer innehållsrikt och tryggare.

Tredje vice talmannen anmälde att Birgit Friggebo, Ulla Tillander, Margó Ingvardsson, Marianne Samuelsson och förste vice talman Ingegerd Troedsson anhöllit att till protokollet få antecknat att de inte ägde rätt till ytterligare repliker.

Debatten om social välfärd var härmed avslutad.

Kammaren övergick till att debattera miljöfrågor.

Anf. 65 NIC GRÖNVALL (m):

Herr talman! Det har säkert under den här långa debattdagen på många olika sätt framstått såsom alldeles klart att vi moderater känner oss bedriva vår politiska verksamhet med en mycket fast förankring i en fast ideologisk grundsyn. Det ger oss tillfälle att belysa dagens problem med historiens ljus. Vi får därigenom en tydlig bild av vår framtid och kan finna lösningar som vilar på den utveckling som många människor i vårt samhälle medverkar till.

Andra grupperingar, som kommer till tals i denna debatt, har ställt sig i ögonblickets blyxtbelysning och låtit sig blandas av motljuset. Profiler och problem belyses framifrån. Skuggor faller där inga skuggor skulle finnas,

motljuset ger felaktiga perspektiv, små problem växer till oigenkännlighet. Ytterligare andra grupperingar söker sina lösningar i politiska dogmer som skapats och formulerats i en annan tid och för att lösa andra problem än dem vi nu står inför.

Den miljöpolitiska debatten i vårt land har i hög grad präglats av den här uppdelningen i tre debatterande grupperingar.

Den gröna gruppen är den som jag velat beskriva som en grupp som ställt sig i ögonblickets blyxtbelysning och låtit sig bländas. Man har formulerat lösningar på problem som inte identifierats ordentligt och där förslagen icke vilar på helhetens krav. Socialdemokratin har valt att använda sina dogmer, att återvända till sin tilltro till tvång, regleringar och hot. Miljöministerns tal om piskan är ett avslöjande exempel på detta.

Herr talman! Möjligen kan den miljödebatt som vi skall föra här i dag föras i något annorlunda tonläge än det vi var vana vid från sommarens valrörelse, kanske beroende på att vi nu debatterar miljön under vintern. Den svenska sommaren är de nordiska folkens största kärlek, och det var uppenbarligen lätt att spåra ur till övertoner i sommarens valrörelse och den miljödebatt som då fördes.

Vi moderater vill gärna understryka miljöproblemens globala natur. Vi ser det så som ett moraliskt ansvar inför det internationella etablissemang att vi inte medverkar till en miljöpolitik som exporterar våra miljöproblem. Vi får inte använda vår nations rikedom för att tillgodogöra oss resurser som lämnar de miljömässigt sämre resurserna till de fattiga folken.

Med just den utgångspunkten är det ganska naturligt att i en sådan här debatt börja sitt inlägg med att ta fasta på den stora överensstämmelsen mellan vår moderata miljöpolitik och den som rekommenderats av Brundtlandkommissionen, som på FN:s uppdrag skildrade de globala miljöproblemen och framlade sina sammanfattande ståndpunkter i en rapport kallad Vår gemensamma framtid. Det är påfallande, herr talman, med vilken stor träffsäkerhet Brundtlandkommissionen träffat rätt, om man tillåter sig att göra en jämförelse mellan kommissionens resultat och moderat miljöpolitik.

Låt mig peka på några punkter som vi så gärna understryker:

Ekonomisk tillväxt är en grundläggande förutsättning för en framgångsrik miljöpolitik. Fattigdom är en första förutsättning för miljöförstörelse.

En säker och miljömässigt sund energiproduktion måste finnas och utvecklas på jorden.

Hushållning med miljöresurser är en del av en bärkraftig utveckling och en bärkraftig tillväxt.

Utvecklingsländernas teknologiska nivå måste höjas.

Det internationella samarbetet på miljöområdet måste stärkas.

Brundtlandkommissionen har alltså lagt fast dels att miljöproblemen tillhör vårt globala ansvar, dels att endast genom utveckling kan de globala miljöproblemen lösas. Det är orimligt och fel och en miljöpolitik som leder till tillbakagång att hejda utvecklingen, att tvinga den tillbaka. Människans historia har alltid präglats av utvecklingslust och framåtanda. En miljöpolitik

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

som skulle tvinga den andan och den lusten tillbaka är en misslyckad miljöpolitik.

I detta globala anslag av miljöpolitiken är det självklart att först peka på vårt ansvar för luften, för vår atmosfär, den som utgör allas vår livsbetingelse. Växthuseffekten har så många gånger diskuterats och har så många gånger förklarats att det inte skall föranleda några kommentarer från min sida nu. Jag vill endast understryka att moderata samlingspartiet i vår miljöpolitik har gjort värnet av lufthavet till vårt främsta mål. Vi kan inte tolerera att lufthavet besmittas av en ekologisk cirkel i obalans som störs av framför allt koldioxidutsläppen från fossila bränslen.

Vi var verksamma för riksdagens beslut att nå en begränsning av koldioxidutsläppen i vårt samhälle, och vi kommer att arbeta vidare för att den politiken genomförs på global basis. Såsom en del av denna vår inställning till koldioxidutsläppen är vi beredda att medverka till att det, såsom ett styrmedel, införs en beskattning av koldioxidutsläppen. Jag använder termen beskattning av det skälet att en koldioxidskatt varken korresponderar med någon prestation från den som använder bränslet eller kan användas i reparativa syften. Jag tycker det är rimligt att då betrakta det som en skatt.

Vi är vidare beredda att medverka till att införa – på sätt som vi sade under valrörelsen – miljöavgifter på olika former av utsläpp. Men jag är angelägen att understryka att vi i de fallen talar om avgifter, icke om skatter som får gå in i statsbudgeten och där förbrukas för allmänna ändamål. Miljöavgifter måste tas ut såsom betalning för en prestation och måste gå tillbaka till näringen, så att miljöavgifterna inte blir till kontraproduktiva belastningar på vårt näringsliv.

Jag vill i detta sammanhang och mot slutet av detta första anförande gärna vända mig till miljöministern och ta upp till debatt en fråga som jag tycker är svår. I vårt land arbetar nu dels en kommitté för indirekt beskattning, vars främsta uppdrag är att se över energibeskattningen, dels en kommitté som syftar till att utreda och föreslå införande av olika former av miljöavgifter. Dessa båda kommittéer är ju egentligen två skattekommittéer, och det huvudsakliga området för bådas verksamhet är energiproduktion.

Då frågar man sig: Kan det vara rimligt att, såsom direktiven från miljöministern talar om, bedriva miljöavgiftsutredningen såsom en separat utredning, där man eftersträvar att vissa mål skall uppnås med mycket kort varsel, samtidigt som en annan utredning driver frågan om införande av bl.a. mervärdeskatt på energiproduktion? Det gör det möjligt att dessa två kommittéer kommer till olika slutsatser eller att en kommitté kommer till en slutsats och att den slutsatsen kort därefter föranleder att den andra kommitténs hela arbete omintetgörs.

Vore det, trots önskemålet att driva dessa frågor med stor skyndsamhet, ändå inte möjligt, fru statsråd, att företa en fusion mellan de båda utredningarna såvitt gäller energiproduktionens område, så att miljöavgiftskommittén och energiskattekommittén tillsammans kunde medverka till en samlad bedömning av energibeskattningen? Vi moderater vill inte se att skattetrycket i vårt land höjs, så att säga oförberett och som en överraskning.

Under detta anförande övertog förste vice talmannen ledningen av kammarens förhandlingar.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

Anf. 66 LARS ERNESTAM (fp):

Fru talman! I en rad motioner till årets riksdag beskriver folkpartiet olika konkreta miljöproblem och lämnar förslag till hur vi steg för steg skall komma till rätta med de problemen.

Den första motionen behandlar miljö och utveckling. Den andra beskriver hur vi vill förbättra miljölagstiftningen. Den tredje gäller problemen kring luft och hav. Den fjärde behandlar de stora miljöproblemen i öst. Den femte rör åtgärder mot miljögifter och kemikalier. Den sjätte är vår naturvårdsmotion. Den sjunde handlar om avfall och återvinning. Den åttonde gäller trafik och miljö. Den nionde behandlar åtgärder för att skydda odlingslandskapet. Den tionde beskriver älvskyddet. Den elfte behandlar bistånd och miljö.

Jag vill börja med att kommentera folkpartiets ideologiska syn på miljöförstöring och tillväxt. Vi har utvecklat dessa tankegångar i den första motionen jag nämnde, nämligen den som handlar om miljö och utveckling.

Det finns alltid gränser för människans verksamhet. Om man släpper ut hur stora mängder gift som helst i en flod dör allt liv. Vattnet förgiftas, marken kan bli obrukbar, växt- och djurliv hotas och utrotas, luften kan bli skadlig att andas. Ibland blir skadorna bestående, ibland kan de repareras. Gränserna för människans verksamhet måste alltid utgå från att jorden skall vara brukbar för kommande generationer.

I kontrast mot synsättet att människan har rätt att fritt utan inskränkningar nyttja jorden har uppstått s.k. gröna rörelser, som driver utvecklingen åt rakt motsatt håll. Naturen är alltid överlägsen det som människan kan skapa, och samhället måste helt utformas efter sådana riktlinjer, säger man. Det synsättet kan upplevas som sympatiskt, men det innehåller också många faror. Vi är redan för många människor på jorden för att kunna leva utan att nyttja den teknik och utveckling som människan skapat.

För oss frisinna och liberaler är det naturligare, fru talman, att människans förhållande till natur och miljö kopplas till vad som brukar kallas förvaltarstapstanken. Den tanken har sin grund och sina rötter i kristen och humanistisk idétradition.

Förvaltarstapstanken innebär att människan har ett moraliskt ansvar att bruka sitt förnuft och sin kreativa förmåga att skapa bra livsvillkor både för människan och för alla de organismer som lever på jorden. Det synsättet innebär en positiv värdering av mänsklig fantasi, nyfikenhet och vilja att förändra sina villkor.

Förvaltarstapstanken står i kontrast till den miljöpolitiska fundamentalism som i praktiken visat sig medföra både utvecklingsfientlighet och nationell självtillräcklighet.

Förvaltarstapstanken står i skarp kontrast till den krassa nyttoinställning som vi har sett så många exempel på och som leder till att stora miljövärden åsidosätts där de inte fått väga tillräckligt tungt vid avvägningen mot andra intressen. Det är därför vi från folkpartiet år efter år haft så många debatter med miljöministern om behovet av en skärpning av miljölagarna, av att utgå från vad naturen tål i stället för att utgå från vad företagen tål.

Det är därför vi från folkpartiet inte kompromissar, när oersättliga naturvärden hotas i fjällskogar och våtmarker och när växter och djur hotas av utrotning genom människans hantering av naturen.

Det är därför som vi, djupt in i ryggmärgen, känner oro varje gång miljöministern antyder att det finns skäl att utreda utbyggnad av de få orörda älvarna. Det är därför vi i folkpartiet känner så starkt för att skydda naturen mot rovdrift.

Den optimism som genomsyrar förvaltarstankar ser samtidigt möjligheterna – det är viktigt att framhålla det – att genom teknisk och ekonomisk utveckling skapa större resurser för att leva upp till det ansvar som vi har.

Med tillväxt menar vi då inte den strävan till ständig produktionsmaximering som präglar kommuniststaterna. Utvecklingen där har till stora delar inneburit ett oerhört slöseri med människor, naturresurser och kapital, utan att någon egentlig utveckling skett.

Utveckling måste medföra en produktion med mindre arbetsinsats och lägre utnyttjande av naturresurser för varje producerad enhet. Utvecklingen ger också resurser för att på ett avgörande sätt minska utsläppen av förorenande eller giftiga ämnen.

Jag skall nu, fru talman, kommentera några av förslagen i de motioner från folkpartiet som jag nämnde i inledningen.

I vår motion om en effektivare miljölagstiftning begär vi en samlad översyn av lagstiftningen. Lagarna är sinsemellan dåligt samordnade; vissa frågor hamnar mellan lagarna, de innehåller inga generella krav på miljökonsekvensanalyser. De ger inte de ideella organisationerna besvärsmätt och de utgår inte från vad naturen tål.

Min fråga är nu: Ställer socialdemokraterna upp bakom kravet på en genomgripande översyn av lagstiftningen, bakom kravet på obligatoriska miljökonsekvensanalyser? Skall jag till slut äntligen få ett svar på den fråga jag ställt till statsrådet så många gånger: Skall de ideella miljöorganisationerna få samma besvärsmätt som de fackliga organisationerna har?

I motionen om kemikalier och miljögifter tar vi åter upp frågan om förbud mot miljögiften PCB. Birgitta Dahl har i TV lovat Bengt Westerberg att ställa upp bakom förslaget att förbjuda PCB. Nu frågar jag: Kan vi lita på att miljöministern håller det löftet?

Socialdemokraterna gav stora löften i valet om granskning av Sverigenya ämnen. Folkpartiet är berett att av budgetmedel ge kemikalieinspektionen de medel den behöver. Är Birgitta Dahl beredd att ställa upp på detta och redovisa de anslag som behövs? En granskning av de nya ämnena var ändå ett vallöfte.

I en tredje motion säger vi att Sverige aktivt bör gå in i samarbete om miljöproblemen i Polen. Miljöministern har inte varit särskilt positiv till att Sverige skall verka för den internationella luftvårdsfond som riksdagen beslutat om. Är det inte tid att gå in i ett aktivt samarbete med miljörörelsen i Polen? Folkpartiet visar en bra modell för detta.

I motionen om trafik och miljö tar vi bl.a. upp behovet av att ytterligare skärpa avgaskraven och höja skrotningspremierna. Min fråga är: Är socialdemokraterna fortfarande kallsinniga till att höja dessa premier?

I motionen om avfall och återvinning berör vi behovet av en återvinnings-

lag och skärpta regler för miljöfarligt avfall. Vi har väntat mycket länge på avfallspropositionen. Till min stora sorg har jag inte hittat den i propositionsförteckningen i år heller. När kommer propositionen om avfall, miljöministern?

I motionen om älvskyddet begär vi att de fyra orörda älvarna skall få bli nationalälvar. Är det inte tid att ställa upp bakom det kravet nu, miljöministern?

Änglamarken kallade Evert Taube den natur som vi fått överta från tidigare generationer, en natur som vi förvaltar och skall föra vidare. Frågan är i vilket skick vi överlämnar den.

Det är bra att anslaget för markinköp höjs till 100 miljoner, men i de förstärkningar av miljöbudgeten på nära 200 miljoner som folkpartiet föreslår gäller många frågor naturvården. Det handlar om skydd av hag- och ängsmarker, vård av naturreservat, skydd för flora och fauna, skydd för urskogar och våtmarker samt skydd för änglamarken.

Min sista fråga till miljöministern blir: Är den här höjningen av anslaget för mark till naturvården en engångshändelse, eller är den ett tecken på en spirande förhoppning att miljöministern äntligen – jag säger äntligen, för vi har väntat länge på positiva signaler – tar naturvårdsfrågorna på allvar?

Naturvården, miljöministern, är ingen lyx. Det finns inte mycket som vi svenskar är så stolta över och så rädda om som vår natur.

Skyddet för änglamarken, som Evert Taube en gång skrev om, måste äntligen tas på allvar.

Anf. 67 PÄR GRANSTEDT (c):

Fru talman! På en del skär längs vår ostkust lever en fågelart som kallas för mellanskarv. Den har den otrevliga vanan att förorena sin miljö så kraftigt att all den natur på den holme där fågelkolonin finns dör efter en tid. Fåglarna tvingas då att flytta till ett annat ställe. Kvar blir en död ö.

Tyvärr visar människan vissa tendenser att uppträda på samma sätt. Vi kunde för inte så länge sedan i en av våra större dagstidningar här i Stockholm läsa om vad som hände på Påskön för några århundraden sedan, hur förutsättningarna för en hög civilisation försvann på grund av en alltför hård exploatering. Runt om i vår värld kan man se liknande exempel på platser som nu är öde och öken men där tidigare höga kulturer har existerat.

Länge räckte det med att människor ägnade sig åt miljöförstöring i begränsade områden i världen. Det fanns alltid gott om plats att leva vidare på andra håll. Nu har vi nått en situation där vi är så många och där vår exploateringsförmåga är så omfattande att vi med vår miljöförstöring hotar hela jordens naturförutsättningar. Det är tyvärr inte svårt, fru talman, att komma med domedagsprofetior.

Exemplen på förödande hot mot livsbetingelserna på vår jord är många. Det är försurningen som dödar våra skogar och sjöar samt hotar att leda till att grundvattnet förgiftas. Det är ozonskiktet, som tenderar att krympa och som gör att den dag kan komma när man inte kan vistas utomhus utan att ha skyddsglasögon och utan att se till att all hud är ordentligt täckt.

Vi känner till problemet med växthuseffekten på grund av höga halter av koldioxid, som kan leda till dramatiska förändringar av klimatsituationen.

**Prot. 1988/89:59
1 februari 1989**

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

Jag tänker vidare på kemikaliecirkulationen i vårt samhälle, vilken vi har dåligt grepp om men vars spår i form av ökad cancerfrekvens och ökade allergier tydligt syns. Skogsskövlingen i stora delar av världen innebär att de tropiska regnskogarna, den artrikaste delen av vår natur, kan vara utplånade inom ett par årtionden. Skövlingen av vegetationen i öknarnas randområden på bergssluttningarna leder till ökenutbredning, jordförstörelse och över-
svämningskatastrofer.

Uppräkningen kan naturligtvis göras lång, och situationen är alarmerande. Dessa exempel visar att miljöfrågor inte kan behandlas som ett politikområde bland andra. Det är någonting som måste vara övergripande för allt vi gör i samhället, och det måste också vara något som präglar vårt samarbete globalt. Miljöproblemen känner inga gränser.

Jag skulle gärna vilja säga, fru talman, att vi i Sverige för en miljöpolitik som är relativt hyfsad, i synnerhet om vi jämför med vad som förekommer i andra länder. Men den förda politiken är långt ifrån tillräcklig, om man ser till vad miljöproblemen egentligen kräver av oss. Varför det? Vi kommer snart att få höra miljöminister Birgitta Dahl tala här i kammaren. Jag gissar att det blir ett starkt och engagerat anförande. Det brukar det vara när hon talar. Men ändå frågar man sig vad som har gått fel. Jag tror inte att det räcker med att skapa ett miljödepartement, som dess värre hör till de mindre aktiva i regeringskansliet, om man mäter i antalet förslag till riksdagen. Det räcker inte heller med att tillsätta en aldrig så engagerad miljöminister, så länge miljöfrågorna får bli en nisch i regeringspolitiken, så länge övriga ministrar och övriga departement samt övrig politisk verksamhet rullar vidare som om det inte hade ljudit några larmklockor alls. Miljöhänsynen måste prägla all politisk verksamhet som vi bedriver. Miljöpolitiken måste ha högsta prioritet i vår utrikespolitik, eftersom miljöfrågorna är så övergripande. Vi måste få ett bättre nordiskt samarbete än vad de urvattnade förslag som så småningom kom ut av konfrontationen mellan de nordiska miljöministrarna och Nordiska rådet innebar.

Vi måste få en gemensam lagstiftning som bygger på den lagstiftning som är bäst och mest långtgående i vart och ett av de nordiska länderna. Vi måste få ett bra samarbete med Östersjöländerna. Vi måste naturligtvis utnyttja vårt samarbete med EG för att driva miljöfrågorna men samtidigt se till, att inte EG-harmoniseringen leder till minskad ambitionsnivå. Vi borde försöka få ett icke-spridningsavtal med så många länder som möjligt när det gäller spridningen av föroreningar. Och vi borde kämpa för den stora internationella miljöfond som centern har föreslagit och som skulle innebära att vi fick en fond med till att börja med 100 miljarder för internationella miljöinsatser.

Det här är exempel på hur miljöfrågorna bör prägla vår utrikespolitik. Men detsamma gäller andra områden. Vi har energipolitiken, som ju finns i Birgitta Dahls eget departement. Vi upplever där hur samhällets möjligheter att satsa på energihushållning och nya energikällor har rustats ner under de gångna sex åren, och vi väntar fortfarande på en verklig avvecklingsplan för kärnkraften. Centern har i förslag visat hur man kan avveckla kärnkraften och ersätta den med hushållning och miljövänliga energikällor.

Det gäller trafikområdet, där vi verkligen behöver en rejäl satsning på

kollektivtrafik, inte minst på järnvägar. Där verkar regeringen inriktad på en ny våg av järnvägsnedläggningar.

Det gäller näringspolitiken. Vi bör satsa på en näringspolitik, som skapar utvecklingsmöjligheter över hela landet för att minska belastningen på storstäderna. Vi borde uppmuntra företag att satsa på miljövänlig teknik och miljövänliga produkter också som exportartiklar, men vi märker väldigt litet av aktivitet från regeringen sida.

Det gäller naturligtvis jordbrukspolitiken. Vi behöver en politik som skapar ekonomiska förutsättningar för utveckling av miljövänliga produktionsmetoder, för vaktslående kring odlingslandskapet och för att ta vara på jordbrukets möjligheter att förse oss med förnybara råvaror för energiändamål och industriändamål. Regeringspolitiken verkar att gå ut på att vi skall få ny fart på skogsplanteringen på åkermark och ännu hårdare rationaliseringskrav på de gårdar som kommer att finnas kvar.

Det här är några exempel på hur regeringens politik på område efter område strider mot de miljöambitioner som Birgitta Dahl om en liten stund kommer att ge uttryck för i den här debatten, och detta är det allvarliga. Vi har från centerns sida försökt visa konkret hur man kan låta miljöhänsynen prägla våra olika politikområden. Vi upplever att valet i år gav ett klart och tydligt besked att detta är vad väljarna begär av oss politiker. Nu är det dags för ett nytänkande och uppvaknande, inte bara i miljö- och energidepartementet utan också i kommunikationsdepartementet, i jordbruksdepartementet, i industridepartementet och – varför inte – rent av i finansdepartementet.

Anf. 68 ANNIKA ÅHNBERG (vpk):

Fru talman! Det finns ingen speciell miljöfråga. I dag vet vi att det vi kallat miljöfrågor i själva verket berör all vår mänskliga aktivitet. Det handlar om vårt sätt att forma våra samhällen i relation till andra levande varelser och till naturens eget kretslopp. Jorden har funnits i 5 miljarder år. Sett i det perspektivet har människan existerat bara ett kort, kort ögonblick. Men på detta korta ögonblick har människan lyckats så förändra och manipulera naturens egna processer att själva grunden för livet i dag är hotad.

Om uppgiften för 20 år sedan var att skapa medvetenhet om miljöproblemen, så är den i dag att på alla plan omvandla den medvetenheten till aktiv handling, och det är bråttom. Medan naturen skriker: "Gör något nu, genast", mumlar vi i våra utredningar och kommittéer om det långa perspektivet på 10, 20 eller 30 år.

Vår uppgift som politiker är att komma med förslag till de aktiva handlingar som behövs för att rädda framtiden. Bakom de förslagen ligger en vision av den framtid man vill skapa. Den vision som vpk står för är enkel. Den skiljer sig inte nämnvärt från det som arbetarrörelsen en gång angav som mål för den sociala utvecklingen: Åt varje människa som föds till jorden mat, tak över huvudet, kläder, utbildning, sjuk- och hälsovård, ett meningsfullt arbete, demokratiska fri- och rättigheter. Detta kan bara bli möjligt om vi utnyttjar jordens resurser med varsamhet. Det borde vara en självklarhet i dag att människor hade det så, men det är en lyx för en liten del av jordens befolkning. Vi är ljusår därifrån, men vi skall dit.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

Vi kan inte diskutera miljöproblem utan att beröra den skamliga snedfördelningen av jordens resurser. Och vi kan aldrig skapa en miljövänlig framtid utan att dessa orättvisor hävs. Tredje världens länder måste ges möjligheter att skapa en konstruktiv framtid åt sina folk. Skuldbördan måste hävas. Internationellt stöd för miljöinsatser måste till. Vpk lämnar i årets motioner många förslag till en sådan utveckling.

I dag fungerar tredje världens länder som en flödande källa för vinsthungliga företag från i-länderna. När miljömedvetenheten ökar hos oss och i andra i-länder, flyttar man tillverkning, försäljning och slutligen också avfallshantering till tredje världen. Vi kan inte komma till rätta med detta utan att bryta med den s.k. fria marknadsekonomin. Därför hade det varit klädsamt, om den verserade herr Bildt eller någon av hans partikamrater, Nic Grönvall t.ex., utöver sin kritik av socialismen också hade haft något att tillägga om kapitalismens misslyckande. Om vi skall klara miljöproblemen så är det inte tack vare kapitalismen utan trots den. Socialism i meningen samhälleligt styrda processer är i dag mer nödvändig än någonsin förr. Den som inte inser det är inte bara blind på vänsterögat utan måste leva i totalt mörker.

Därmed inte sagt att vi önskar oss en utveckling som den i Östeuropa. Vi är från vpk:s sida kritiska mot öststaterna. Det har gällt deras bristande demokrati, och det gäller också i hög grad miljön. Det är ingen överdrift att påstå att det finns ekologiska katastrofområden i Östeuropa. I Katowiceområdet t.ex. har man svaveldepositioner på mellan 130 och 140 kg per år och hektar. Det finns jordar så bemängda med tungmetaller att de är obrukbara. Hos människorna ger det förhöjd dödlighet och sjuklighet i olika cancer- och lufttrörssjukdomar.

Men till den nödvändiga kritiken av samhällsskicken i dessa länder bör man i rättvisans namn också foga en kritik av de länder som gjort sitt allra bästa för att förhindra en utveckling i Östeuropa, genom handelsblockader, genom embargon på teknik, genom att över huvud taget isolera dessa länder. Det har inte precis gagnat miljöskyddet i Östeuropa att man betett sig så.

Det måste till ett internationellt samarbete för att lösa miljöproblemen. Vi stöder med glädje det s.k. Wislaprojektet och anser att man bör arbeta efter liknande modeller även i relationerna med andra länder.

ibland kan man få höra att vi nu har kommit så långt med miljöförbättringarna här hemma att det i stort sett inte finns mer att göra. Nu är det de andras sak att göra sitt. Det är inte sant.

Jag vill beröra tre områden – energipolitiken, jordbruket och trafiken. Om vi menar allvar med att vi vill komma till rätta med miljöproblemen måste det få konsekvenser på dessa områden. När vi ser hur socialdemokraterna vill utnyttja sitt regeringsinnehav, kan vi bara tolka det som att socialdemokraterna tycks sakna denna vilja.

Energipolitiken är ett tydligt exempel på viljelösheten. Det är inte trovärdigt att säga sig vilja avveckla kärnkraften och samtidigt hela tiden bygga ut den. Det blir inte lättare att avveckla ju senare vi startar, tvärtom. Man kan inte som i årets budgetproposition föreslå investeringar på 1,7 miljarder i kärnkraften, när man borde avveckla den. Man borde ha påbörjat avvecklingen av kärnkraften redan för länge sedan. Det var faktiskt år 1980

som vi hade en folkomröstning. Man borde också för länge sedan ha gjort en kraftfull satsning på de alternativa energiformerna, i stället för att som när det gäller vindkraften sätta bocken till trädgårdsmästare, dvs. Vattenfall. Resultatet har också blivit därefter. Några ynka försöksanläggningar är allt vi har fått. På samma sätt har man misskött satsningen i övrigt på andra energialternativ, på energisparandet och på utnyttjandet av energisnål teknik.

Jag kan förstå de företrädare för energikrävande industrier i det här landet som ser med oro på utvecklingen inom energiområdet. Vad skall de tro när det hela tiden kommer dubbla budskap? En kärnkraftsavveckling är fullt förenlig med en fortsatt industriell utveckling. Vpk har lämnat sådana förslag i årets motioner. Det måste dock göras på ett genomtänkt sätt och med en satsning på de verkliga alternativen. Man måste faktiskt fråga sig om regeringen över huvud taget menar allvar med talet om kärnkraftsavveckling.

Även när det gäller jordbrukspolitiken kan vi höra de dubbla budskapen. Läpparnas bekännelse till ett ekologiskt anpassat jordbruk har förekommit, men i praktisk handling går det mycket trögt. Den alternativa odlingen måste äntligen gynnas på det konventionella jordbrukets bekostnad. Det skall inte ske med ett temporärt treårigt stöd som regeringen har föreslagit, utan med ett kontinuerligt omfattande stöd som vpk har föreslagit. Det finns i dag sammanlagt sex rådgivare i alternativ odling i landet. En rådgivare i varje län borde väl ändå vara ett minimum. Det behövs också satsningar på forskning och utveckling, och det behövs ökade naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet. Det behövs också skärpt livsmedelskontroll. Vi måste självfallet ställa samma krav på importerade som på inhemska livsmedel. De partier "den fria marknadens vänner igen" som hittills inte har förmått sig till att stödja sådana krav här i riksdagen borde faktiskt komma med självkritik eller försöka förklara sitt märkliga beteende.

Trafiken är också ett oerhört viktigt område ur miljösynpunkt, eftersom trafiken ger upphov till så stora utsläpp av skadliga ämnen. Här, liksom på andra områden, måste utgångspunkten vara att man ger ett kraftigt stöd till det som är positivt och lägger restriktioner på det man vill begränsa. Kan vi säga att trafikpolitiken i vårt samhälle är sådan i dag? Nej, det måste faktiskt till en kraftig utbyggnad av framför allt den spårbundna trafiken. Det finns ingen annan väg att gå. En satsning på järnväg måste också innebära en satsning på av- och ilastningssystem. Vad hjälper det om järnvägen i sig är energisnål och miljövänlig om av- och ilastning till järnvägen görs så irrationellt och med så gammal uttjänt teknik att vinsterna går förlorade?

Varannan ny bil säljs till en privatperson. Det betyder således att varannan ny bil troligen säljs till ett företag, eller på annat sätt blir någon typ av tjänstebil. Den sortens bilism är inte så känslig för ökade pålagor. Bensinskatt är alltså ett trubbigt instrument. Från vårt partis sida har vi sagt ja till principen att höja bensinskatten i framtiden. Vi har dock inte sagt ja till en urskillningslös höjning av den typ som miljöpartiet föreslår.

Någon talare har tidigare i debatten i dag sagt att människor känner sig maktlösa. Det är inte sant. Människor *är* maktlösa, vilket är mycket värre. Trots att vi lever i en politisk demokrati har de flesta inte ens möjlighet att

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

påverka sitt eget arbete. Ge de fackliga företrädarna möjligheter att stoppa arbeten som är skadliga, inte bara de som innebär en akut livsfara, utan också de som vi vet bevisligen skadar på sikt. Ge dem också makten att ingripa mot sådan produktion som skadar den yttre miljön.

Till de påtagliga hoten mot vår framtid, måste vi lägga ännu ett, uppgivenheten. Det är det största hotet enligt min mening. När vi radat upp de problem som vi står inför kan de verka oöverstigliga. Vi måste emellertid alltid komma ihåg att det inte är naturlagar som har skapat den miljö vi lever i. Den är skapad av människan. Människan har därför också makten och möjligheten att förändra samhället i framtiden.

Anf. 69 CARL FRICK (mp):

Fru talman! Vi har haft ett miljöval där det svenska folket har givit ett klart besked: miljöfrågorna är de centrala framtidsfrågorna. Om vi inte klarar miljön, klarar vi inte heller framtiden för oss eller våra efterkommande.

Årets "nådiga lunta" vittnar inte om denna folkliga kunskap. De styrande har inte förstått budskapet. De förnekar den kunskap om situationen som finns.

När man förtränger verkligheten och dess klara vittnesbörd analyseras inte orsakerna till det dåliga läget och de usla framtidsutsikterna.

Flertalet av de partimotioner om den ekonomiska politiken som har avgivits förtränger också situationen och hänger sig åt resonemang om pengar och hur de skall arbeta för att vi skall kunna konsumera ännu mer än vi gör i dag.

Att det är illa ställt med miljön kan ingen läs- och hörkunnig person undgå att känna till. De skadade skogarna, de döende haven och sjöarna, de kväveläckande åkrarna, det förgiftade vattnet och den giftsprutade maten, de sura regnen och bilismen med allt vad de ställer till med talar sitt tydliga språk.

Det beror på vår livsstil, det är vårt sätt att leva i industrivärlden som är roten och upphovet till de pågående ekologiska katastroferna. Vårt samhälle har som främsta mål att ständigt öka förbrukning och tillverkning. Välfärd definieras i ekonomiska termer som BNP och framför allt som ökningen i denna.

"Bara genom att blunda" kan vi tro att allt är välbeställt.

Den ökande förbrukningen fordrar att ständigt större mängder malm och fossila bränslen transporteras upp ur jordens inre. De bearbetas och konsumeras i komplicerade processer, som ger upphov till och frigör mängder av farliga ämnen. Medvetet gör vi det ofarliga farligt.

Den nuvarande ekonomiska politiken med dess absoluta krav på större materiell förbrukning leder till allt allvarigare miljöstörningar. För att uppnå detta planeras kraftiga ökningar av landsvägs- och flygtransporterna. Vi får mer förstörande utsläpp. Järnvägarna, som är det miljövänliga alternativet, får smulor. Det pågår ett idogt arbete för att förbruka vår framtid.

Bilismen måste enligt miljöpartiet de gröna minskas kraftigt och de kollektiva transporterna byggas ut. De samlade samhällskostnaderna för bilismen överstiger intäkterna med ca 20 000 milj. kr. per år. Bilismen måste betala sin del av samhällskostnaderna. Därför vill miljöpartiet de gröna höja

beskattningen av drivmedel kraftigt. För att motverka negativa verkningar i glesbygd vill miljöpartiet de gröna införa ett speciellt glesbygdssöd som för kommande budgetår skall uppgå till 1 000 milj. kr. Hastigheterna på vägarna måste sänkas bl.a. för att minska förbrukningen av bensin och dieselolja.

Flyget har varit skonat från skatt på drivmedel. Det finns ingen anledning att på detta sätt subventionera ett trafikslag, som dessutom är miljövidrigt. Miljöpartiet de gröna vill för flyget införa en skatt som motsvarar 2,50 kr. per liter drivmedel. Den kan delas så att landningsavgifterna höjs med belopp som motsvarar 1,00 kr. per liter och resten tas på bränslet. Trafiken på Gotland och övre Norrland skall få låga landningsavgifter. De kan sättas höga på annan trafik och speciellt höga på internationella rutter, som skall vara med och betala sin del av våra samhällskostnader för miljöförstöringen. Allt detta är helt främmande för den sittande regeringen.

Inför EG-anpassningen vill regeringen ändra skattesystemet och införa moms på energi med 23,46 %.

Utredningar visar att om den kombineras med en sänkning av punktskatterna med 30 % och med bibehållen energiskattesubvention för storförbrukare då ökar användningen av olja, kol, naturgas och elkraft. De inhemska förnybara energikällorna får svårt att hävda sig.

Moms på energi innebär att exportföretagen får lyfta av energimomsen samtidigt som punktskatterna sänks. De ökar sin energianvändning, och tung svensk industri kan agera fritt på energiområdet utan tankar på restriktioner av energiekonomiska skäl. Råvaruförbrukningen kommer att öka. Vinstgivande företag blir ännu mera vinstgivande.

Till detta finns bara att notera att riksdagen har beslutat att

kärnkraften skall vara avvecklad till år 2010, koldioxidutsläppen inte får lov att öka, kväveoxidutsläppen skall reduceras med 30 % senast under år 1995.

Utredningsarbetet enligt regeringens direktiv strider helt mot riksdagens beslut. Regeringen sätter sig upp mot riksdagen och saboterar miljöpolitiken.

Det är tänkt att energimomsen skall ge staten ca 7 000 milj. kr. Industrin kommer i stort sett undan momsen, och det blir konsumenterna som får betala. De marginalskaftesänkningar som har skisserats gynnar ensidigt de välbeställda i samhället.

Socialdemokratisk fördelningspolitik blir alltmer thatcheristisk och högerviden, när man inom rörelsen inte skäms för att låta de välbeställda få det ännu bättre och klämmer åt låginkomsttagarna. Det är inte underligt att folkpartiet och högern jublar och ställer sig bakom herr Feldt. Hur detta rimmar med Westerbergs "nallebjörnsfilosofi" om det glömda Sverige är svårt att förstå.

Regeringen och det socialdemokratiska partiet har tappat masken. Den nya skattepolitiken gör att vi måste fråga oss om regeringen vill avveckla kärnkraften och satsa på de inhemska förnybara energierna.

En alltmer utarmad miljö gör oss fattiga och leder på lång sikt till planhushållning med knappare resurser..

Bara genom att blunda arbetar vi för ett fattigt och förött Sverige. Moms på energi är en antisocial skatt för ökad förstörelse.

Vad är det som har gått åt svensk socialdemokrati? Var finns solidariteten? Var finns den goda framtiden? Vilka grupper är det som är mest utsatta för miljöskadorna? Jo, det är de som redan har det besvärligt i vårt samhälle. Med människors liv och framtid betalar vi dagens orealistiska överkonsumtion. Dårskapen firar triumfer! .

Vi måste komma ut ur förintelseekonomin och in i en cirkulationsekonomi. I en cirkulationsekonomi använder vi ekonomiska styrmedel som hjälper oss alla, inkl. företag och samhällsorgan, att hushålla, återanvända och recirkulera. Det måste bli lönsamt att arbeta på detta sätt och olönsamt att slösa och använda råvaror. Förnyelsearbetet måste bedrivas med hjälp av marknadsekonomin och dess mekanismer.

Enligt miljöpartiet de gröna är det enda rimliga att i stället för energimoms införa en skatt på importerade energiråvaror kombinerad med utsläppsskatter. Detta motverkar slöseri och gör det lönsamt att rena. De inhemska energikällorna skall bara betala skatt på andra utsläpp än koldioxid. Dessa skatter ger de ekonomiska drivkrafter som behövs för att bromsa och stoppa den pågående framtidsförbrukningen.

Bara genom att inte blunda kan vi börja arbeta för en bra framtid.

Bara genom att inte blunda kan vi gå från kollektiv dårskap till realism i våra handlingar.

Bara genom att inte blunda kan vi medvetet verka innanför de gränser som naturen sätter.

Bara genom att inte blunda kan vi bygga ett uthålligt samhälle som inte faller ihop under utsläpp och avfall.

Bara genom att inte blunda kan vi bibehålla ett demokratiskt samhällsskick.

Bara genom att inte blunda kan vi bygga ett solidariskt samhälle.

Vi har ett ansvar för kommande generationer och dem som växer upp nu. Det ansvaret sviker regeringen. Framtidsförbrukningen planeras. Den kommer inte till av en slump. Miljöpartiet de grönas uppgift är att avslöja dårskapen och verka för en långsiktigt realistisk och solidarisk politik med en ekologisk cirkulationsekonomi som grund.

Nic Grönvall är en ganska lustig energidebattör. Han säger att han betraktar miljöavgifter som en betalning för en prestation. Jag får säga att det är ganska gräsligt att industrin skall ha betalt för den usla prestationen att smutsa ner i vår natur. Det är klart att det måste finnas skatter som gör att det verkligen känns när man gör skada.

Från moderaternas sida är man också mycket intresserad av vår luft och den koldioxid som släpps ut. Av någon anledning glömmer moderaterna alltid bort en av de allra största källorna till utsläpp av koldioxid, nämligen bilismen. När har vi någonsin hört Sveriges moderater säga något ont om bilismen och alla skador den ställer till med?

Till Lars Ernestam vill jag säga att det är beklagligt att höra att vi hela tiden måste skydda en massa saker. Det vore oändligt mycket bättre att vi handlade på ett sådant sätt att vi slapp sätta in alla dessa skyddsåtgärder. Det är bättre att förebygga än att agera efteråt.

Tack för ordet.

Anf. 70 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

Fru talman! Låt mig börja mitt inlägg med att säga att jag gläds över det engagemang och de konstruktiva inlägg som har gjorts här av de tidigare debattörerna. Det enda undantaget var representanten för det parti som skulle föra in glädje och sång i parlamentet, och det förvånade mig. Jag tar detta som uttryck för att insikten om att hoten mot vår miljö är vår generations stora utmaning har påverkat alla riksdagens partier i positiv och ansvarstagande riktning.

Fru talman! Det vore av utomordentligt värde om vi, liksom när det gäller arbetet för fred och säkerhet, kunde lyfta oss över dagspolitikens gräl och tvister och samlas kring det som förenar oss i kampen för människan och miljön – här i Sverige och i det internationella arbetet. Av oppositionens förslag till årets riksdag framgår också – det vill jag gärna säga – tre ting mycket tydligt:

1. Alla partier har ambitiösa program och vill göra mer.
2. Det råder bred enighet om den svenska miljöpolitiken på så gott som alla punkter inkl. att vi naturligtvis har mycket kvar att göra.
3. På de punkter där vi skiljer oss borde det därför gå att resonera prestigefritt och finna gemensamma lösningar. Svenska folket förväntar sig att vi tar gemensamt ansvar för uppgiften att avvärja hoten och lägga grunden för en hållbar utveckling.

I riksdagens allmänpolitiska debatt den 20 oktober förra året påminde jag om en i detta sammanhang mycket viktig sak. Vi som har ansvaret att leda utvecklingen måste också ha det politiska modet att beskriva verkligheten sådan den faktiskt är. Vi får inte hemfalla åt vare sig illusionsmakeri eller orgier i katastrofer.

Bakom mitt uttalande låg dels en oro för den förenkling som ibland präglar den svenska miljödebatten, dels en allvarlig uppmaning till oss som politiker och opinionsbildare att hjälpas åt att vaccinera oss själva och andra – medborgarna – mot den resignation, pessimism och uppgivenhet som kan bli resultatet om människor utlovas eller förväntar sig omedelbara, synbara förbättringar, trots att vi ju vet att det tar tid – oftast 10–15 år – innan dagens radikala utsläppsminskningar ger synbara resultat i naturen och i vår omgivning.

Ty naturens lagar är sådana att förändringarna tar tid – vare sig det handlar om under lång tid ackumulerade skador eller att "tvätta" vatten, luft och jord rena. Trots väsentligt minskade utsläpp och väsentligt strängare krav kommer vi därför att få uppleva hur det blir sämre innan det blir bättre.

Fru talman! Just därför att verkligheten är sådan måste vi visa på det som kan inge hopp, framtidstro och kraft att handla. Det är det jag vill göra i dag.

Det arbete som skall ge synbara resultat har redan inletts. Första steget togs för flera generationer sedan med arbetarrörelsens kamp mot dåliga arbetsmiljöer. Nästa steg togs på 60-talet. Tredje steget togs förra året med de viktiga beslut vi då fattade om miljöpolitiken, energipolitiken, jordbrukspolitiken och trafikpolitiken.

Miljöskyddslagen och tillämpningen av denna skärptes ordentligt i och med förra årets miljöpolitiska proposition. Resultaten syns redan i enskilda

beslut, aktivare övervakning och fler åtalsärenden. Arbetet med en total översyn och skärpning av lagstiftningen pågår. Utredningen om en ny naturvårdslag har påbörjats. Jag kan i dag för kammaren meddela att regeringen inom kort efter noggranna förberedelser kommer att tillsätta en parlamentarisk utredning om miljöskyddslagstiftningen.

Den omställning som vi inlett kommer säkert att ta en generation. Och särskilt början blir mycket arbetsam. Men efter tio år, ungefär vid sekelskiftet, har vi passerat puckeln. Då börjar vi se påtagliga resultat. Då har vi gjort det stora stödarbetet och kan koncentrera oss på utvecklingen av den nya, avancerade och resurshushållande rena tekniken.

Det är t.ex., fru talman, ett rimligt och fullt möjligt mål att industrins processutsläpp vid sekelskiftet skall vara nere i ofarliga nivåer och användningen av farliga ämnen i produktionen ha rensats ut. Jag talar nu inte bara om klororganiska föreningar eller ämnen som CFC och PCB utan generellt.

På samma sätt bör vi till sekelskiftet kunna klara att få ner utsläppen av svavel, kväve och kolväten till en nivå som naturen tål och minska påverkan på klimatet.

Då, vid sekelskiftet, kommer vi samtidigt att stå mitt i arbetet med att rensa upp i kemisamhället och ställa om trafiksektorn, energisystemet och jordbruket i miljövänlig riktning. Det är det arbetet som säkert kommer att ta en generation. Just därför är det viktigt att inte förlora tid och att sätta upp tydliga mål med klara tidsgränser.

Det är vad som har gjorts för energipolitiken genom det viktiga beslut som riksdagen fattade 1988. Kärnkraftsavvecklingen inleds 1995 och 1996. Nästa år skall regeringen för riksdagen redovisa vilka reaktorer som skall tas ur drift och hur nästa steg i energiomställningen skall tas. Utgångspunkten är och förblir att kärnkraftsavvecklingen skall genomföras samtidigt med kampen mot klimatpåverkan och förorening och samtidigt som de outbyggda älvarna skyddas.

Omställningen av jordbruket har också inletts. Här kommer de nu pågående diskussionerna inom den parlamentariska arbetsgruppen att visa om riksdagens partier har den vilja till samling och gemensamma lösningar som krävs.

Trafikområdet är det som oroar mig mest. Regeringen och riksdagen har under de senaste åren fattat en rad viktiga beslut. Ändå går utvecklingen i fel riktning. Resultaten av beslut och reformer äts upp av den väldiga ökningen av det totala trafikarbetet på vägarna och i luften.

För att vända utvecklingen krävs därför nya beslut:

- lokalt – i våra tätorter – för att snabbt minska belastningen på människors hälsa,
- i hela Europa om åtgärder för att minska belastningen på hav, skog och mark,
- i hela världen om miljövänliga drivmedel och motorer som lämnar klimatet opåverkat.

I denna strategi skall vi – som tidigare – ligga i fronten.

Fru talman! För två veckor sedan deltog jag tillsammans med 14 andra miljöministrar från hela världen – nord, syd, öst och väst – och chefen för

FN:s miljöstyrelse i en överläggning om strategin för de kommande årens globala miljöarbete med sikte på den andra globala miljökonferensen som skall äga rum 1992.

Vid mötet i Nairobi nådde vi enighet på en rad viktiga punkter:

1. Vi pekade ut sex områden som bör prioriteras under de kommande åren:
 - klimat, ozonskiktet, luftföroreningar
 - dricksvatten, grundvatten
 - haven, kusterna
 - ökenutbredning, skogsskövling
 - genetiska resurser, biologisk mångfald
 - miljöfarligt avfall, giftiga kemikalier

Efter miljövårdsberedningens möte förra veckan vill jag för min del lägga till biotekniken.

2. 1992 års miljökonferens skall användas som instrument för att man skall få till stånd bindande avtal och internationella åtaganden på dessa områden. Redan under våren 1989 skall avtal slutas som innebär förbud mot export av miljöfarligt avfall. Sverige har fått stöd för kravet på att Montrealavtalet skall skärpas med så snabb total avveckling som möjligt av all användning av CFC. Vi hoppas att ett sådant avtal skall komma till stånd i vår. 1992 skulle en klimatkonvention kunna undertecknas i samband med världsmiljökonferensen.
3. Till dessa åtaganden skall knytas massiva resursöverföringar. För första gången går det att föra konstruktiva diskussioner om internationella fonder för miljöinvesteringar. Sverige arbetar nu mycket aktivt med utformningen av dem.

Fru talman! Det är mycket som ser mörkt ut när man analyserar miljötillståndet i Sverige och i världen. Och vi har alla anledning till stark självkritik när det gäller det förflutna. Men vi bör också kosta på oss att känna stolthet över det goda vi åstadkommit. Och det finns ljus i mörkret, anledning till framtidstro!

Anf. 71 NIC GRÖNVALL (m) replik:

Fru talman! Jag vill allra först till miljöministern säga att det fanns avsnitt i hennes manuskript som jag också skulle ha kunnat använda, nämligen de avsnitt som beskrev vår gemensamma vilja och som också, till min stora glädje, väl åskådliggjorde energiministerns tilltro till våra möjligheter. Moderaternas grundsyn är nämligen att människans förmåga räcker även till dessa problem. Vi måste angripa dem med en positiv vilja till utveckling och inte med motsatsen.

Det är ganska typiskt för vårt sätt att diskutera dessa frågor att det s.k. röd-gröna blocket använder sig av ångestskapande hotbilder som kommer fram i uttryck som förintelseekonomi, hot mot vårt natursystem, osv. Detta är inte sanningen. Den verkliga sanningen, kära medlemmar av det röd-gröna partiet, skall ni ta till er. Vi lever i en värld där människans levnadsålder är högre än någonsin tidigare. Vi lever i en värld där fler människor äter sig mätta var dag än någonsin tidigare. Vi lever i en värld där fler människor kokar mat på spisen än någonsin tidigare. Det är inte en värld i

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

undergång. Det är en värld i utveckling. Och vi moderater vill använda den utvecklingen för att lösa miljöproblemen, inte för att tvinga världen tillbaka till något som var sämre.

Jag vill slutligen i denna korta replik även ta tillfället i akt att dela miljöministerns oro för trafiksituationen. Den som har sett situationen i Sydeuropas städer, den som varje dag upplever situationen i innerstaden här i Stockholm eller den som väl känner luften i centrala Göteborg vet att trafiken är en stor källa till miljöpåverkan. Men samtidigt vet vi att den katalytiska reningen nu sitter i 12 % av vår fordonspark, att den ökar med 8 % om året och att vi snart kommer att få samma lyckliga effekt av denna människans ansträngning som Los Angeles har fått uppleva, där smogproblemen är på väg att avvecklas.

Alldeles klart är emellertid att biltrafiken i koncentrerade former i våra innerstäder är ett problem. Vi moderater inser det och vill gärna understryka bilens betydelse för människans och individens frihet i vår tid, och vi vill söka alla andra vägar än att med tvång och begränsningar hejda denna människans frihet. Vi ser bilen, kommunikationsmöjligheten och trafikarbetet som en del av vårt välbefinnande, och det vill vi vara rädda om.

Anf. 72 LARS ERNESTAM (fp) replik:

Fru talman! Först skall jag vända mig till Carl Frick. Jag förstod egentligen inte vad han sade. Han påstod att folkpartiet vill komma in och skydda efteråt. Jag vet inte vilken hörapparat som Carl Frick hade satt på sig när han lyssnade på mitt anförande. Om vi vill skydda de älvor som inte är utbyggda, då kommer vi in efteråt. Om vi vill skydda de fjällskogar som är kvar från att avverkas, då kommer vi in efteråt. Om vi vill minska användningen av naturresurser, då kommer vi in efteråt. Det är precis tvärt emot vad Carl Frick säger.

Så skall jag ta en liten diskussion med Annika Åhnberg också. Annika Åhnberg är en duktig debattör, men jag är förvånad över att hon vågade jämföra marknadsekonomier och socialism såsom den kommer fram i de kommunistiska staterna. Visst kritiserade Annika Åhnberg litet försiktigt de kommunistiska staterna. Men att de har problem berodde på att alla var stygga mot dem, att de inte fick ta del av västländernas teknik osv. Sanningen är att det är i de socialistiska länderna som den stora förbrukningen av naturresurserna finns. Det är där man misshushåller med människors resurser. Det är där man exploaterar grovt, och det är där de stora utsläppen finns. Man har koncentrerat sina resurser på forskning, försvar och annat. Men när det gäller de övriga frågorna har man ingenting att komma med. Med den förvaltarskapstanke som vi står bakom är vi beredda – och det har jag sagt förut – att ge tekniskt stöd också till dessa länder. Det behöver vi göra.

Så till miljöministern. Ibland känns det skönt att vara i opposition. Ibland är det jobbigt när man år efter år får ta upp olika frågor. Vi har år efter år begärt en översyn av miljöskyddslagstiftningen. Nu kommer utredningen. Den hade kunnat komma tidigare, men jag är glad att det enträgna arbete som vi lagt ner på den frågan nu gett konkret resultat.

Det finns naturligtvis mycket mer, utöver de positiva saker som miljömi-

nistern tog upp, som behöver göras. Jag fick inte något svar på de frågor jag ställde, utom det där om utredningen. Hur blir det med PCB? – det har ju också diskuterats. Jag har med mig ett urklipp ur en tidning i dag där det står: "Nya larm om PCB-utsläpp". Oavsett vad Carl Frick tycker vill vi i folkpartiet förbjuda miljögiften PCB. Ställer miljöministern upp på det?

Till sist vill jag fråga om biobränslen, eftersom vi varit inne på energifrågor. Kommer biobränslen att få det stöd som behövs de närmaste åren?

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

Anf. 73 PÄR GRANSTEDT (c) replik:

Fru talman! Miljöministern var mycket statsmannalik i sitt anförande. Vi skall samla oss omkring det som förenar oss. Vi skall inrikta oss på det som ger hopp och framtidstro. Det är saker som man gärna vill instämma i. Jag tycker också att vi skall samlas omkring det som förenar oss. Men vi skall inte nöja oss med det. Jag tror faktiskt att miljöministern, med det engagemang som jag vill tilltro Birgitta Dahl på miljöområdet, har anledning att vara tacksam för att vi inte bara ägnar oss åt sådant som ger hopp och framtidstro och det som förenar oss alla i denna kammare. Det skulle ge ganska litet krut åt Birgitta Dahls överläggningar med t.ex. Kjell-Olof Feldt. Det är nog tur att inte alla faller i Birgitta Dahls famn på det sätt som Nic Grönvall gjorde här för en stund sedan utan att det också finns de som kräver mer av svensk miljöpolitik.

Visionen av att allting skulle bli bra vid sekelskiftet, som vi fick höra här, är nog inte så lugnande. Det finns naturligtvis områden där man kan se en klart positiv trend. Men det finns också områden där man inte ser det. Trafiken nämndes här. Den goda vilja som både miljöministern och Nic Grönvall gav uttryck för är lovande, men vi skulle gärna vilja se att den också får konkreta utslag i trafikpolitiken. I verkligheten, med stöd av socialdemokraterna i skön förening, kommer vi att få se mer av järnvägsnedläggelser och mer av beroende av bussar och bilar för att klara transporterna här i landet, till skillnad från vad som faktiskt verkligen skulle behövas.

Omställningen av jordbruk har påbörjats, säger Birgitta Dahl. Det låter bra. Men vad är det för omställningssignaler som vi får från den socialdemokratiska regeringen? Jo, det är att mer av jordbruksmark skall beskogas och att hårda effektivitetskrav skall ställas på de kvarvarande jordbrukarna. I klartext: Mer storleksrationalisering och mer jordbruksnedläggelser, använd mer av den moderna tekniken inkl. kemikalier. Det är de signaler som jordbrukare faktiskt får från den socialdemokratiska regeringen. Exempel efter exempel på det dubbla budskapet, där man talar varmt om miljön men handlar precis i motsatt riktning kan ges. Så länge vi upplever denna dubbelhet i budskapen kan vi inte förenas om allt. Så länge denna finns kommer vi att utsätta regeringen för en hård kritik på alla de områden där miljöpolitiken och den miljöpolitiska helhetssynen brister.

Anf. 74 ANNIKA ÅHNBERG (vpk) replik:

Fru talman! Jag tackar miljö- och energiministern för beskedet att det skall tillsättas en parlamentarisk utredning om lagstiftning angående miljöskyddet. Detta är en av de saker som vpk bl.a. har krävt. Det gläder oss att utredningen nu tillsätts.

Jag är också glad att miljö- och energiministern tog upp den oroande utvecklingen som pågår när det gäller trafiken. Jag delar naturligtvis den oron. Samtidigt måste jag fråga: Är det ändå inte så att om vi skall kunna komma till rätta med trafikproblemen, kan vi bara göra det genom en kraftig satsning på kollektivtrafiken, framför allt spårbunden trafik? Vi kan inte minska vägtrafiken med bilar så länge det inte finns några alternativ. Därför kan vi inte välja någon annan lösning än en kraftigt utbyggd kollektivtrafik. Miljö- och energiministern måste väl dela den uppfattning som vi har i vpk, att de satsningar som nu görs i vårt land är otillräckliga.

Det skulle naturligtvis också i övrigt ha varit väldigt behagligt att nöja sig med ministerns försäkran om att resultatet av allt det vi sätter i gång med kommer att visa sig vid sekelskiftet. Just därför att miljöarbetet är så långsiktigt måste vi öka satsningarna på alternativa energikällor, forskning och utbildning. Tyska forskare lär nu ha funnit metoder för att lagra solenergin. Att de har gjort det beror säkert inte på att svenska forskare skulle vara mer obegåvade utan helt enkelt på att vi har avsatt för litet resurser på denna nödvändiga forskning. De resurser som vi avsätter i dag ger resultat om kanske 10, 20 eller 30 år. Vi måste satsa mera om vi skall kunna bygga en framtid.

Till Lars Ernestam vill jag säga att min kritik av öststaterna sannerligen inte var avsedd att vara mild. Jag tycker själv inte heller att den var det. Men sanningen är inte den enkla bild som de borgerliga politikerna så ofta ger uttryck för, nämligen att det finns två system som står mot varandra och där det ena belastas med allt ont och det andra är det goda systemet. Det finns faktiskt inte något ideologiskt och ekonomiskt system som lyckats med en samhällsutveckling, som vi kan vara nöjda med sett ur ekologisk synpunkt. Exempelvis är svavelutsläppen faktiskt högre i Västeuropa än i Östeuropa. Så allt skall inte öststaterna beskylas för. I dag är vi övergivna av både Gud och lärofäderna, såväl av dem till vänster som av dem till höger. Vi har ändå att med våra bristfälliga kunskaper och med våra mänskliga svagheter hantera situationen som den är i dag. Det finns inga färdiga svar. Vi står här med många frågor och måste hitta nya lösningar, som kombinerar ett aktivt samhälleligt ingripande med en frihet för företag att utvecklas och konkurrera. Det är inte konkurrensen som är det stora problemet med det kapitalistiska samhällssystemet, som jag ser det, utan just bristen på konkurrensen, att den så snabbt upphävs och ersätts med en monopolisering.

Anf. 75 CARL FRICK (mp) replik:

Fru talman! Jag kan försäkra Birgitta Dahl att jag inte har kommit hit för att glädjas och för att sjunga, utan jag har kommit hit för att bedriva ett hårt och intensivt arbete för vår framtid. Glöden är stark och till den fogas en intensiv tro på framtiden och de möjligheter som vi tillsammans har för att verkligen få en bättre miljö.

Birgitta Dahl talade om att "beskriva verkligheten". Verkligheten känner vi ju så förtvivlat väl till. Det är bara att öppna tidningarna, koppla på radion, se på TV och läsa böcker. Hur kan det då komma sig att man i skatteutredningar vill införa skatter, som innebär att vi ökar användningen av kol, olja, naturgas och elkraft, när vi vet vad de där sakerna ställer till med? Det är ju

en politik precis tvärtemot vad Birgitta Dahl säger sig önska. Regeringen arbetar ju med förslag som går precis tvärtemot, och då är det ju inte så roligt att hoppa i hennes famn och se glad ut. Man måste på allt sätt försöka avvisa henne, så att hon förstår att vi inte kan fortsätta på detta sätt.

Trafiken sägs vara ett stort problem, och visst är trafiken ett fruktansvärt stort problem. Men som Pär Granstedt säger: Järnvägar läggs ned, man planerar för en kraftig ökning av biltrafiken här i landet, en fördubbling inom 25 år. Pehr Gyllenhammar vill femdubbla antalet bilar fram till år 2010. Han vill att vi skall ha 17 miljoner bilar i det här landet. Han är ju litet speciell.

Birgitta Dahl är mycket optimistisk när det gäller industrin. Jag har arbetat 20 år i svensk industri. Visserligen är det några år sedan jag slutade, men speciellt optimistisk kan man inte vara med den grundläggande inställning som normalt sett finns i svensk industri. Skall svensk industri reagera positivt på miljösignaler skall man veta att det är bara pengarna som styr. Vet vederbörande att det kostar görs det någonting åt saken. Man vill att det skall vara lönsamt, så att man kan fortsätta tillverkningen. Ett mycket bra sätt att få industrin intresserad för miljön vore att, som det står i en motion från miljöpartiet, kräva att industrin får tillbaka sitt utsläppta processvatten för att föra in det i vattenintaget. Då kan industrin själv bestämma precis vilken kvalitet intagningsvattnet skall ha i processen. Sedan får man bara kompensera sig för avdunstningar och det som ingår i produkten. Då tror jag att industrin skulle sätta till alla klutar, eftersom industrin inte är intresserad av att få in det dåliga vatten som den släpper ut i sina processer.

Anf. 76 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Fru talman! Först vill jag säga till Pär Granstedt att jag hoppas att jag var statskvinnolik!

Sedan vill jag säga att jag vill ha en aktiv opposition. Jag har sagt att det inte finns någon förlorare i landskamperna i de diskussioner som förs på det nordiska planet. Det finns bara vinnare i form av människor och miljö som mår bättre. Naturligtvis är det likadant om vi här i riksdagen driver på varandra. Men vi skall också kosta på oss att erkänna varandras förtjänster och att erkänna var vi är överens. Vi skall visa svenska folket att vi i allt väsentligt gör gemensam sak för att driva på utvecklingen. Jag har inte sagt att det är självklart att vi till sekelskiftet har nått de goda resultat som jag talade om. Jag har sagt att det är möjligt, om vi anstränger oss, att t.ex. få ned industrins utsläpp till ofarliga nivåer och få bort farliga produkter ur produktionen. Det krävs en kombination av mycket hårda krav från samhällets sida, av utvecklingsinsatser, av ekonomiska styrmedel och av strängare lagstiftning. Visst finns det, eller har funnits, en negativ attityd inom industrin. Under mina år som miljöminister, och de är inte så väldigt många, har jag gjort den erfarenheten att det går att göra mycket mer än vad industrin tidigare har uppgivit. Men det krävs att samhället ställer hårda krav för att utvecklingen skall komma i gång. Det gäller för Aspa Bruk lika väl som för kärnkraftsavvecklingen att samhället fattar de oåterkalleliga besluten för att det skall bli möjligt som industrin påstår är tekniskt och ekonomiskt omöjligt.

Här har det tagits upp vissa konkreta frågor, och jag skulle först vilja säga

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

att det inte förhåller sig så, att vi ingenting gjort beträffande trafiken. Tvärtom har vi Europas hårdaste avgaskrav för alla typer av fordon. Förra årets trafikpolitiska beslut innebar en satsning på järnvägen med 10 miljarder kronor och ett erbjudande till tätorterna att hjälpa till med att sanera miljön. Vidare innebar det ett krav på miljökonsekvensbeskrivning vid all form av trafikplanering, detta för att ta några exempel. Men resultaten, Nic Grönvall, äts faktiskt upp av den våldsamma ökningen av det totala trafikarbetet på landsvägarna och i luften. Det är det som är problemet. Enligt min och regeringens mening måste man gå vidare på två sätt. Dels måste så mycket som möjligt vara spårbunden trafik. Det gäller tätortsregioner och trafiken mellan tätortsregioner. Dels måste man utveckla fordonen som sådana, så att motorerna och drivmedlen blir rena. Man måste alltså göra båda dessa saker.

När det gäller avfallshanteringen är jag, som jag framhållit tidigare i kammaren, den första att beklaga att vi inte har kommit längre. Regeringen arbetar nu med målet att före årets slut kunna förelägga riksdagen ett förslag till ett beslut, som kan föra oss väsentligt framåt. Till det som har försenat arbetet hör att det i naturvårdsverkets förslag inte fanns någonting beträffande återvinning. Därför måste vi utföra ett visst arbete i departementet och i regeringskansliet. Dessutom måste vi gå till lagrådet. Vi måste alltså följa de regler som finns när det gäller hanteringen av sådana här frågor. Men jag kan försäkra att arbetet bedrivs med sikte på att vi äntligen skall få en bra lösning på de här problemen. Jag föredrar att till riksdagen komma med ett bra förslag som har hunnit lagradsbehandlas osv. framför att komma med ett ofullständigt förslag. Får jag också säga kammarens ledamöter att jag i korgen för returpapper här ute hittade den filmkassett som jag nu visar. Jag skulle vilja uppmana kammarens ledamöter att föregå med gott exempel. Det här är inte något bra exempel på god källsortering.

När det till sist gäller frågan om skatter och avgifter, vilket flera talare har tagit upp, vill jag säga att vi visserligen har två utredningar som hör nära samman – däri har Nic Grönvall rätt –, nämligen om indirekta skatter och om miljöavgifter. Oavsett om man tycker att det som man får in skall gå samlat till statskassan eller till olika sektorer, hör ju båda hemma inom ramen för den samlade skattekvoten. Det skulle förvåna mig mycket om inte Nic Grönvalls parti hade den uppfattningen. De direktiv som vi har beträffande utredningarnas arbete går ut på att de skall samråda och att en eventuell moms på energi måste förenas med ekonomiska styrmedel och punktskatter, som behövs av miljö- och energipolitiska skäl. Hur detta slutligt skall sys samman kommer regeringen att ta ansvar för när det är dags att lägga fram förslag för riksdagen. Vår inriktning är att vi skall få effektiva ekonomiska styrmedel som främjar miljön.

Anf. 77 NIC GRÖNVALL (m) replik:

Fru talman! Eftersom en viss observans har givits åt det förhållandet att jag i väsentliga avseenden anslöt mig till miljöministern vill jag gärna markera vissa stycken där jag inte gör det.

Moderata samlingspartiet har inte samma värdering som socialdemokratien exempelvis i fråga om kärnkraftens avveckling. Vi anser att folket i

folkomröstning har fattat ett beslut, ett beslut som vi anser skall bestå icke minst då vi ju mot bakgrund av det koldioxidbeslut som riksdagen har fattat, och som en hel värld omfattar, inte kan se någon annan utväg än att man måste öka förbränningen av fossila bränslen, om man skall klara den elenergiförsörjning som vi tror att vårt samhälle behöver.

I anslutning till denna kommentar vill jag emellertid också säga att moderata samlingspartiet är berett att medverka till att de inhemska biobränslena ges en förmånlig ställning när det gäller energiproduktion i vårt land. Det är kanske inte en ståndpunkt som vi helt tydligt har givit uttryck för förut, men vi är såväl inom utredningen om miljöavgifter som inom utredningen om indirekt beskattning beredda att pröva möjligheten till en sådan förmånsställning för de inhemska biobränslena.

I anslutning till miljö- och energiministerns sista kommentar vill jag dock säga att bristen på samordning mellan de två utredningarnas arbete naturligtvis inger oss en stark känsla av oro för att det här kan komma fram förslag som innebär en total ökning av skattekvoten, av kostnaderna för näringslivet och härigenom av konsumentens levnadskostnader. Det kommer inte vårt parti att medverka till. Vi vet nämligen att vad som än skall betalas i vårt samhälle är det till sist konsumenten som bekostar det.

Vi vet också, som jag har sagt så många gånger i denna debatt, att det bästa medlet för en bättre miljö är utveckling av våra industriprocessers teknik, och den utvecklingen kan vi inte säkerställa i en miljö där vi beskattar våra företag högre. Det var därför som jag i mitt första anförandes skälvande slutminut påpekade det viktiga i att miljöavgifter har samband med en prestation i form av en förbättrad miljöbehandling från industrins sida.

Jag vill till sist påpeka att det finns en faktor som vi alla har glömt att tala om, nämligen den enskilda människans stora betydelse för en förbättrad miljö. Genom den enskilda människans ansvar på en så enkel punkt som sopsortering och avfallshantering kan vi, som miljöministern påpekade, göra en väsentlig insats för vår miljö i framtiden.

Anf. 78 LARS ERNESTAM (fp) replik:

Fru talman! Till det som Annika Åhnberg sade vill jag inte lägga till någonting. Det är självklart att vi alla måste känna ödmjukhet inför de problem som föreligger och försöka komma fram till lösningar av dem. Jag försökte i all enkelhet redovisa folkpartiets ideologiska syn, inte minst den förvaltarskapstanke som vi tycker är angelägen. Denna förvaltarskapstanke innebär att vi också måste göra inskränkningar i den marknadsekonomi som vi tror på som grunden för att föra vårt samhälle framåt. Det är en självklarhet. Jag tycker trots allt att det var bra att vi fick ha det här meningsutbytet.

Jag vill så, fru talman, tala litet mer med miljöministern om miljöavfallet. Jag hoppas att Carl Frick inte blir irriterad nu. Även om vi skall minska användningen av naturresurser, blir det ändå en del avfall, däribland en hel del miljöfarligt avfall. Det är riktigt, som Carl Frick säger, att det kommer i slutändan av hanteringen, men det är naturligtvis viktigt att vi får ett bra omhändertagande av det avfallet.

Denna diskussion har vi, Birgitta Dahl, fört mycket länge. Jag kan

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

uppskatta att vi får ett bra förslag, men detta är inte första året som vi för denna diskussion, utan den har förts i många år. Det borde ha funnits tid att redovisa en avfallsproposition. Dessutom har vi, relativt ensamma här i riksdagen, utan stöd av socialdemokraterna fått reservera oss till förmån för en beställning till regeringen av en återvinningslag.

Biobränslena har tagits upp här. Jag har nu inte tid att utveckla den diskussionen ytterligare, men det är bra att vi har kommit in litet på energifrågorna.

Folkpartiet har i sin budget fört upp ett anslag om 90 miljoner till stöd för bl.a. energiskogsodling. Jag tror, miljöministern, att det är mycket värdefullt att vi under den period som återstår fram till kärnkraftsavvecklingen verkligen låter utvärdera de alternativa energislagen på ett rättvist sätt.

Slutligen vill jag i denna debatt framhålla – något som också miljöministern var inne på – att det måste vara bra för miljöministern att bakom sig ha en riksdag som nästan alltid vill gå längre än regeringen vill – jag säger inte "än ministern vill", för det kan hända att också ministern vill gå längre men inte får göra det för övriga ledamöter i regeringen.

Men varför står det ingenting i propositionen om detta, trots att riksdagen har uttalat att vi skulle gå ett steg längre och arbeta för det förslag som sedan blev nedröstat i Nordiska rådet? Riksdagen har ju uttalat sig för detta, och miljöministern har möjlighet att gå ännu längre, även om Nordiska rådets beslut var ett bra steg på vägen.

Anf. 79 PÅR GRANSTEDT (c) replik:

Fru talman! Miljöministern sade i sitt senaste inlägg – kanske något provocerad av mig – att hon välkomnade en aktiv opposition. Det tycker jag var mycket statskvinnomässigt sagt av Birgitta Dahl. Jag vågar å centerns vägnar utlova att vi skall fortsätta att göra vad vi kan på den punkten.

Jag skall genast fortsätta med det genom att ta upp ett annat uttalande av miljöministern, nämligen om vikten av att man fattar de oåterkalleliga besluten. Det är viktigt att så sker, och jag skulle därför vilja fråga: Var har vi de oåterkalleliga besluten när det gäller kärnkraftsavvecklingen? Det gäller inte bara beslutet om att denna skall bli av – också det ser jag som oåterkalleligt – utan också de beslut som skall driva utvecklingen åt rätt håll.

Jag tror att vi måste erkänna som en realitet att man på många håll inom berörda delar av näringslivet tror att det kanske inte blir någon kärnkraftsavveckling och att vi måhända kommer att ha kvar kärnkraften också efter år 2010. Anledningen härtill är att man inte från regeringens sida har givit de oåterkalleliga signalerna.

Även om Birgitta Dahl har talat engagerat och bra om kärnkraftsavvecklingen, är den verklighet som vi har sett utspelas under de gångna sex åren den att elberoendet har ökat, att elpriserna har sjunkit, att de kommuner och företag som trodde på riksdagens beslut att vi nu skulle satsa på alternativa energikällor har blivit grymt svikna av verkligheten, att många företag som har tagit ekonomiska risker i tilltro till att den inriktningen skulle upprätthållas har drabbats av stora ekonomiska förluster, kanske konkurser, och att också många kommuner har drabbats mycket hårt.

Detta svek mot dem som vågade satsa på de politiska löftena om att de

alternativa energikällorna skulle lyftas fram har mycket stora konsekvenser. När får vi en verklig avvecklingsplan och kraftfull handling i denna riktning?

Fru talman! Birgitta Dahl återkom till trafikpolitiken och nämnde de 10 miljarderna i fjolårets trafikbeslut. Men vad är det att 'komma med i förhållande till behovet? De 10 miljarderna ger inte järnvägen möjlighet att bibehålla sin andel av den ökade trafikmarknad som också Birgitta Dahl talade om. Det krävs insatser av helt annan storleksordning, om vi vill göra järnvägen konkurrenskraftig och om vi menar allvar med en trafikpolitik som ger oss ett miljövänligt trafiksystem. Också regeringen måste ställa sig bakom en sådan politik.

Anf. 80 ANNIKA ÅHNBERG (vpk) replik:

Fru talman! Jag delar miljö- och energiministerns uppfattning om att miljöpolitiken inte bör bli, i varje fall inte i onödan, ett slagträ mellan partierna och att vi i mesta möjliga mån bör gå fram gemensamt när vi kan det, därför att det är av största vikt att de signaler vi ger till människor här i landet är att vi allihop gemensamt gör vårt allra bästa för miljön.

Liksom miljö- och energiministern önskar sig en aktiv opposition här i riksdagen önskar jag mig framför allt en fortsatt aktiv miljörörelse utanför riksdagen. Jag tror nämligen att det är den som hittills har varit den egentliga drivkraften i miljökampen, och jag tror att det är den som i fortsättningen kan vara den egentliga drivkraften i miljökampen. Det behövs ett fortsatt lokalt arbete på olika håll i vårt land när det gäller de industrier som finns, när det gäller trafikfrågor, ja, när det gäller allting som berör miljöfrågorna ute i kommunerna. Utan den aktiva miljörörelsen tror jag inte att vi kommer att lyckas i kampen för att rädda framtiden.

Pär Granstedt berörde något som också jag tog upp i mitt första inlägg, nämligen den otydliga politiken när det gäller avvecklingen av kärnkraften. Och tyvärr, måste man väl säga, har ingenting klarlagts i den här debatten. De signaler som kommer är ju hela tiden felaktiga: moms på energi som slår ut alternativen i stället för att stödja dem. Vänsterpartiet kommunisterna har andra förslag när det gäller energibeskattningen, som verkar i en annan riktning.

Avfallshanteringen har också berörts här. Jag tycker att den är ett tydligt exempel på en upprörande tröghet. Det finns ju saker som vi för länge sedan hade kunnat komma till rätta med, t.ex. alla de onödiga förpackningar som vi snart dränks i. En mycket stor del av det vanliga hushållsavfallet består ju av sådana förpackningar, förpackningar som dessutom i allt högre grad tillverkas på ett sådant sätt att de blir svårare och svårare att återvinna på grund av att de består av blandningar av plaster, papper och andra material som inte går att särskilja. Man kan också konstatera att i takt med att kommunerna bygger ut sin glasåtervinning går affärskedjorna över till plastflaskor. Besvikelsen är stor. När man från samhällets sida kommer ifatt med en sophantering som är till för att kunna återvinna sopor, ja, då går man på marknaden över till något annat som inte går att återvinna och som helt ödelägger den här utvecklingen.

Dessutom är det så i dag att om man när det gäller sophantering vill vara miljömedveten ute i sin kommun så krävs det att man är ung och stark och har

gott om tid och är ganska listig för att man skall kunna hitta alla de konstiga ställen där olika uppsamlingsboxar ställs upp av kommunen. Man får kånka runt med sina påsar. Man har olika uppsamlingsställen för glas, batterier, miljöfarligt avfall – om uppsamlingsboxar för sådant över huvud taget finns – och för klädinsamlingar litet då och då. Det är självklart att detta är ett sådant område där vi hade kunnat gå mycket snabbare fram och där vi hade kunnat göra kampen för en bättre miljö mycket trovärdigare genom ett snabbt agerande. Det är upprörande att det går så långsamt när det gäller den här utvecklingen. Det är någonting som vi faktiskt kan vara helt överens om över alla partigränser. Vi kan ju inte ha några ideologiskt skilda uppfattningar om detta. Ändå har vi inte kommit längre än vad vi har gjort i dag. Det är beklagligt.

Anf. 81 CARL FRICK (mp) replik:

Fru talman! Trafiken och trafikproblemen har tagits upp här. Jag sade i mitt inledningsanförande att järnvägarna skulle få smulor, och det är sant. 10 miljarder på tio år är smulor. Vi köper nya bilar för 25 miljarder kronor om året. Gamla bilar köper vi för 25 miljarder. Vi reparerar bilar och köper bensin för närmare 30 miljarder. 80 miljarder om året lägger vi ner på bilar i det här landet. Ändå tycker man att det är något helt fantastiskt att satsa 10 miljarder på tio år på järnvägstrafiken. Det är ju faktiskt en struntsumma i det hela. Miljöpartiet har sagt att vi måste satsa omkring 65 miljarder de närmaste tio åren, ungefär en tiondel av det som vi lägger ner på bilar under samma tid. Det behövs väldigt kraftiga satsningar, om vi skall komma till rätta med den här utvecklingen. De insatser som är gjorda är halvhjärtade. Fortsätter vi på det här sättet, går vi under under det fruktansvärda trycket av avgaser och annat. Det borde vi faktiskt sluta med.

Beträffande kärnkraftsavvecklingen är det ganska beklämmande att man nu nio år efter folkomröstningen inte har kunnat presentera en fullvärdig avvecklingsplan. Miljöpartiet har gjort det, centern har gjort det och vpk har gjort det. Det vore väl oerhört märkligt om vi inte tillsammans skulle kunna presentera en fullödlig avvecklingsplan som kunde fastläggas av riksdagen. När energiministern säger att hon vill lägga fast en avvecklingsplan och det finns åtminstone tre konkreta förslag på hur det skall gå till är det ofattbart att det inte skall vara möjligt att lägga fram en helt klar och entydig plan, så att kärnkraften kan avvecklas så fort som det över huvud taget går att avveckla den. Vi har lagt fram en plan över tre år. Vi tror att den går att genomföra av den enkla anledningen att vi måste kunna spara och vi har en överkapacitet i våra system som vi kan använda.

Nic Grönvall är ju en kärnkraftsförespråkare, men samtidigt säger han att vår nations rikedomar inte skall föröda andra länder. Det är ju på det sättet att just kärnkraften föröder i andra länder. Vi njuter frukterna av den förödelse som sker i Canada, Namibia och på andra håll. Vi struntar fullkomligt i människornas lidanden i dessa länder bara vi får förbruka så mycket elkraft vi vill i det här landet. Vi i miljöpartiet tycker att det är grundläggande fel. Det är fruktansvärt falskt att agera på det sättet.

Fru talman! Får jag först säga – och det är mycket allvarligt – att i de kampanjer som en del driver mot beslutet att avveckla kärnkraften finns ett mått av förakt för politik och demokrati som bekymrar mig mycket. Vi skall visa att demokratin kan klara den här stora uppgiften. Det hoppas jag att vi skall kunna göra i bred parlamentarisk enighet, även om åtminstone moderaterna – det förstår jag – kommer att ställa sig utanför.

Många har med rätta diskuterat avfallsproblemen. Det finns några svåra problem kvar att knäcka, som återvinningslagen, som det miljöfarliga avfallet. Det enda problem, Lars Ernestam, som är kvar när det gäller PCB, för användningen är ju förbjuden, är att reda ut hur vi skall ta hand om gamla kondensatorer. Användningen är som sagt förbjuden. Förbudet trädde i kraft den 1 januari i år. Det är ett problem med ett miljöfarligt avfall som vi har kvar.

Jag vill nu säga till riksdagens partier att det första sammanträde med miljövårdsberedningen till vilket regeringen inbjuder riksdagens partier är ett sammanträde om avfallshantering den 29 mars i år, om några veckor alltså, då vi för riksdagens partier mycket noggrant skall redovisa hur vi nu arbetar med det som vi hoppas skall leda till en proposition under året.

När det sedan gäller det internationella arbetet har vi under detta år oerhört mycket framför oss. Jag redovisade i mitt inledningsanförande den diskussion som för ett par veckor sedan fördes i Nairobi om förberedelserna för 1992 års världskonferens och vilka frågor som där stod på dagordningen. Det följs nu upp med förhandlingar om förbud mot export av miljöfarligt avfall och med en omförhandling, en skärpning av Montrealprotokollet, där vi inriktar oss på en så snabb avveckling som möjligt.

Vid det nordiska miljöministermötet i Helsingfors för några veckor sedan kunde alla nordiska länder redovisa en avvecklingsplan för användning av freon under 1990-talet. Sverige var ju tidigare ensamt om detta. Ett sådant avtal arbetar vi för att få under våren.

I maj kommer FN:s miljöstyrelse att sammanträda för att lägga fast det förslag som vi förelägger generalförsamlingen om inriktningen av 1992 års globala kongress.

Arbetet med Nordsjön och Östersjön går vidare. När det gäller Nordsjön kommer nästa ministermöte att äga rum 1990. Sverige är mycket intensivt engagerat i förberedelserna för det. När det gäller Östersjön skall nästa ministermöte äga rum 1994, men Sverige har föreslagit att det skall tidigareläggas till 1990 eller 1991. Vi hoppas få stöd för det av våra nordiska grannar och de andra Östersjöländerna.

De nordiska ministrarna möts ju kontinuerligt. Vi kommer under våren att här i Sverige få besök av såväl Sovjets som Polens miljöministrar. Vad de besöken skall resultera i förbereds mycket intensivt. Vi förhandlar t.ex. med Sovjet om ett bilateralt samarbetsavtal och med Polen om en rad konkreta projekt. Vi har också direkta kontakter med de baltiska staterna. Det brev Carl Bildt hade med sig till Sverige var något som jag hade begärt att få – ett brev med förslag om ämnen för konkreta samarbetsinsatser. Det förmedlades via Carl Bildt, vilket var mycket vänligt gjort av honom.

FN:s generalförsamling skall till hösten ta ställning till inriktningen av 1992

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Allmänpolitisk debatt

Miljöfrågor

års konferens. Jag tror att den allra viktigaste frågan kommer att bli klimatfrågan. Den frågan kan man inte, Nic Grönvall, lösa på ett så enkelt sätt som genom att fortsätta att använda kärnkraft. Om detta är numera världens miljöministrar inkl. Sovjets och USA:s överens. Det krävs att man på energiområdet avlägsnar sig från både fossila bränslen och kärnkraft och övergår till helt nya bränslen, t.ex. inhemska biobränslen men också sådant som vätgasteknologi och sol- och vindteknik. Det krävs att vi på allvar angriper trafiksystemen i världen. Vi måste för framtiden ha helt nya trafiksystem än dem vi har i dag. Det första effektiva steget är naturligtvis en total avveckling av CFC-användningen i världen eftersom denna har stor betydelse för klimatpåverkan. Det snabbaste sättet att nå resultat är att avveckla CFC.

Fru talman! Efter många år av besvikelse hyser jag vissa förhoppningar om att 1989 skall kunna bli genombrottsåret för det internationella miljöarbetet på samma sätt som år 1988 var genombrottsåret för freds- och nedrustningsarbetet. Den svenska regeringen kommer att göra allt för att nå framgång i det arbetet, och det känns bra att veta att vi har riksdagen bakom oss.

Debatten om miljöfrågor var härmed avslutad.

3 § Kammaren beslöt att den allmänpolitiska debatten skulle fortsättas vid morgondagens sammanträde.

4 § Föredrogs och hänvisades

Proposition

1988/89:68 till jordbruksutskottet

5 § Justerades protokollet för den 24 januari.

6 § Anmälades och bordlades

Proposition

1988/89:79 om ändrade regler för räntesubventioner för hyres- och bostadsrättshus

7 § Anmälades och bordlades de under den allmänna motionstiden avlämnade motionerna enligt bilaga till detta protokoll.

8 § Meddelande om interpellation

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Meddelades att följande interpellation framställdes

Meddelande om interpellation

den 1 februari

Meddelande om frågor

1988/89:109 av Sten Andersson i Malmö (m) till miljö- och energiministern om användningen av fossila bränslen i Skåne:

Mot bakgrund av en ökning av elkonsumtionen och ett riksdagsbeslut, där moderaterna reserverade sig, om att en reaktor skall stoppas vid Barsebäck i mitten av 90-talet kommer en sorsatsning att ske på kol i Skåne. Dessutom blir risken akut för en omfattande temporär elbrist vid och efter nämnda tidpunkt!

En satsning på fossila bränslen i Skåne innebär ett allvarligt miljöhot, framför allt mot landskapets västra delar som redan nu lider av stora miljöproblem. Att medverka till att miljön i Skåne ytterligare försämras är ansvarslost.

Sydskraft vill ha en kolförgasningsanläggning om 20 MW klar 1990 som en försöksanläggning. Därefter planerar företaget ett kombikraftverk för naturgas, kol och olja, som skall vara färdigt 1994, i syfte att kompensera en förväntad ökning av elkonsumtionen. Detta kraftverk blir i storleksordningen 200–300 MW.

Ovanstående planering gäller, enligt Sydkraft, oberoende frågan om en förtida avveckling av en reaktor vid Barsebäck. Vid avveckling av ett aggregat på 600 MW i Barsebäckverket 1995 eller 1996 planeras för ytterligare kraftverksenheter baserade på naturgas och förgasat kol.

Dessa planer och projekt innebär att miljön i Skåne framöver riskerar att utsättas för kraftiga försämringar! Det bästa hade varit att avvakta med kärnkraftsavvecklingen innan andra och miljömässigt mindre skadliga alternativ än fossila bränslen vore framtagna.

Vilka åtgärder är statsrådet beredd vidta för att användningen av fossila bränslen inte ökar i Skåne som en följd av främst riksdagsbeslutet om en förtida kärnkraftsavveckling vid Barsebäck?

9 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 31 januari

1988/89:411 av Elisabeth Persson (vpk) till statsrådet Göran Persson om reklam i läromedel:

I Söderköping är kommunen i full färd att få företag att köpa reklamplats i skolelevernas läroböcker.

Den slutliga utformningen av reklamen är inte klar. Om det blir i form av

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Meddelande om frågor

klistermärken eller stämplat efter varje kapitel, eller något annat, återstår att se.

Jag vill fråga statsrådet:

Tänker skolministern vidta några åtgärder för att förhindra reklam i läromedel?

1988/89:412 av *Maggi Mikaelsson* (vpk) till statsrådet Maj-Lis Lööw om regeringsåtgärder med anledning av visst utvisningsbeslut:

En jugoslavisk medborgare, som är gift med en svensk kvinna sedan februari 1987, är utvisad. Avslag på hans ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd kom efter fem månaders äktenskap. Ärendet har överklagats, och efter nästan två år kommer domen: utvisning.

Mannen håller sig nu gömd i Sverige. Om han hade möjlighet att ta sig till någon svensk ambassad, skulle uppehålls- och arbetstillstånd utfärdas omgående. Mannen har inte den möjligheten, eftersom hans jugoslaviska pass har gått ut. Hindret för honom att få stanna kvar i Sverige är således endast av byråkratisk karaktär.

Jag vill fråga statsrådet:

Tänker invandrarministern göra något för att ändra på detta missförhållande?

1988/89:413 av *Elisabeth Persson* (vpk) till statsrådet Margot Wallström om prismärkningen inom dagligvaruhandeln:

Trots en massiv konsumentopinion för individuell prismärkning på dagligvaruhandelns varor och trots överläggningar mellan konsumentverket och branschföreträdare för att söka frivilliga överenskommelser om prislappar på varorna, går nu ICA ut och uppmanar sina butiker att ta bort prislapparna på de enskilda varorna.

Mot bakgrund av ovanstående frågar jag:

Kommer biträdande civilministern att vidta några åtgärder med anledning av att en stor affärskedja ämnar slopa prislapparna?

den 1 februari

1988/89:414 av *Lars Norberg* (mp) till statsrådet Maj-Lis Lööw om handläggningen av vissa asylärenden:

Genom massmedia har vi fått veta att iranier, som flytt till Sverige från krigstjänst eller befarad krigstjänst, nu sänds hem igen. Detta gäller även omyndiga barn som flytt hit ensamma.

För att försvara sitt beteende påstår invandrarverket att det råder fred i Iran. Det är inte sant. Det råder enbart en bräcklig vapenvila. Vidare finns det inte någon som helst anledning att lita på påståenden att de hemvändande ej skulle drabbas av straff eller repressalier. Regimen har efter vapenstillståndet avrättat hundratals politiska fångar.

Värst är att man t.o.m. återsänder barn till Iran mot deras vilja. Dessa barn

är fyllda av ångest inför det öde som de befärar skall drabba dem. Även om deras farhågor vore helt ogrundade är det grymt att återsända dem.

Miljöpartiet de gröna uttalade redan i augusti omedelbart efter stillståndet att det vore oacceptabelt att återsända iranier mot deras vilja till Iran.

Är regeringen beredd att sätta stopp för detta grymma förfarande och se till att ingen iranier mot sin vilja återsänds till sitt land?

1988/89:415 av *Elving Andersson* (c) till industriministern om aktieteckningen i UV-Shipping:

I samband med börsintroduktionen av det statliga rederiet UV-Shipping har aktieteckning tillgått på ett sådant sätt att vanliga småsparare i praktiken utesluts från möjligheten att teckna sådana aktier.

Med anledning härav ställde jag en fråga till industriministern, som besvarades den 19 januari 1989. Industriministern anförde då bl.a. "För att så många som möjligt skall få teckna aktier i nyemissionen kommer de tre emissionsinstitutene inte att låta någon privatperson få teckna mer än 1 börspost eller 500 aktier."

Det har nu visat sig att ett flertal personer har fått köpa mer än 1 börspost om 500 aktier. Verkligheten visar sig alltså vara helt annorlunda än vad industriministern utlovat.

Med hänvisning till den uppkomna situationen vill jag fråga industriministern:

Vilka åtgärder ämnar industriministern vidta med anledning av att aktieteckningen i UV-Shipping inte tillgått på det sätt som industriministern uttalat?

10 § Kammaren åtskildes kl. 18.13.

In fidem

GUNNAR GRENFORS

/Gunborg Apelgren

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Meddelande om frågor

Onsdagen den 1 februari

Talmannen 3, 49

Bildt, Carl (m) 8, 29, 38, 43

Carlsson, Ingvar, statsminister 5, 26, 36, 42, 48

Dahl, Birgitta, miljö- och energiminister 117, 123, 129

Eliasson, Ingemar (fp) 11, 30, 39, 44

Ernestam, Lars (fp) 107, 120, 125

Feldt, Kjell-Olof, finansminister 66, 73, 78

Frick, Carl (mp) 114, 122, 128

Friggebo, Birgit (fp) 82, 95, 100

Granstedt, Pär (c) 109, 121, 126

Grönvall, Nic (m) 104, 119, 124

Ingvardsson, Margó (vpk) 87, 96, 101

Johansson, Olof (c) 15, 31, 39, 45

Leijonborg, Lars (fp) 53, 70, 76

Lindqvist, Bengt, statsråd 91, 98, 103

Petersson, Hans (vpk) 59, 72, 77

Roxbergh, Claes (mp) 63, 73, 78

Samuelsson, Marianne (mp) 89, 97, 102

Schlaug, Birger (mp) 22, 34, 41, 47

Thurdin, Görel (c) 56, 71, 76

Tillander, Ulla (c) 85, 96, 101

Tobisson, Lars (m) 4, 49, 70, 75

Troedsson, Ingegerd, förste vice talman (m) 80, 94, 99

Werner, Lars (vpk) 19, 33, 40, 46

Åhnberg, Annika (vpk) 111, 121, 127

Förteckning

över de under den allmänna motionstiden 1989

avlämnade motionerna

1988/89:K201 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).
Europakonventionen och rätten till domstolsprövning i Sverige.

1988/89:K202 av Gullan Lindblad och Per Stenmarck (båda m).
Anslutningen till politiskt parti.

1988/89:K203 av Carl Bildt m.fl. (m).
Grundlagsfäst äganderätt.

1988/89:K204 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors och Jan Hyttring (båda c).
Organisationsanslutningen till det socialdemokratiska partiet.

1988/89:K205 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).
Grundlagsregleringen av svenska medborgares rösträtt.

1988/89:K206 av Gullan Lindblad (m).
Den negativa föreningsrätten.

1988/89:K207 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Införande av republik.

1988/89:K208 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Anslaget till de kungliga hov- och slottsstaterna, m.m.

1988/89:K209 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Äganderätten m.m.

1988/89:K210 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Folkstyret.

1988/89:K211 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Rösträtt för invandrare i riksdagsval.

1988/89:K212 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kyrkans skiljande från staten.

1988/89:K213 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Relationen stat-kyrka.

1988/89:K214 av Per Gahrton (mp).
Offentlig insyn i toppolitikers privatekonomi.

1988/89:K215 av Allan Ekström (m).
Lagprövning.

1988/89:K216 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).
Utredning om bestämmelserna om folkomröstning.

1988/89:K217 av Filip Fridolfsson m.fl. (m,fp,c).
Lagstadgad negativ föreningsrätt.

1988/89:K218 av Kenth Skårvik m.fl. (fp,m,c).
Grundlagsskyddad yrkes- och näringsfrihet.

1988/89:K219 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Förbud mot registrering av politisk åskådning.

1988/89:K220 av Per Gahrton m.fl. (mp).
Förhållandet riksdag-regering.

1988/89:K221 av Charlotte Cederschiöld (m).
Grundlagsfäst familjerätt.

1988/89:K222 av Carl Bildt m.fl. (m).
Fördjupad demokrati och ökad rättssäkerhet.

1988/89:K223 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Grundlagsskyddad näringsfrihet, m.m.

1988/89:K224 av Åsa Domeij m.fl. (mp).
Sänkt rösträttsålder.

1988/89:K225 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Fyraprocentsspärren vid riksdagsval, m.m.

1988/89:K226 av Olof Johansson m.fl. (c).
Relation stat-kyrka.

1988/89:K227 av Karin Ahrlund (fp).
Medlemskap i politiskt parti.

1988/89:K228 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Lagrådets prövning av EG-anpassningen.

1988/89:K229 av Roy Ottosson och Åsa Domeij (båda mp).
Regionala parlament.

1988/89:K230 av Margit Gennser (m).
Grundlagsfrågor.

1988/89:K231 av Birger Schlaug och Anna Horn af Rantzien (båda mp).
Negativ föreningsrätt m.m.

1988/89:K232 av Margit Gennser och Charlotte Cederschiöld (båda m).
Rättssäkerhet och konstitutionell kontroll.

1988/89:K233 av Bengt Kindbom m.fl. (c).
Grundlagsskyddat ägande, m.m.

1988/89:K234 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).
Översyn av vissa grundlagsbestämmelser.

1988/89:K235 av Ingela Mårtensson och Erling Bager (båda fp).
Medlemskap i svenska kyrkan.

1988/89:K236 av Kent Lundgren (mp).
Lagstiftningen, m.m..

1988/89:K237 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Grundlagsskydd för de outbyggda älvarna.

1988/89:K238 av Åsa Domeij m.fl. (mp).
Medlemsskapet i svenska kyrkan m.m.

1988/89:K239 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Den negativa föreningsrätten, m.m.

1988/89:K240 av Gunnar Hökmark (m).
Beslutande folkomröstningar.

1988/89:K241 av Bo Lundgren och Anders Björck (båda m).
Beskattningsmaktens gränser.

1988/89:K242 av Olof Johansson m.fl. (c,m,fp).
Frihet att välja politiskt parti.

1988/89:K243 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Längre mandatperioder m.m. vid riksdags- och kommunalval.

1988/89:K244 av Birger Schlaug och Hans Leghammar (båda mp).
Tidsbegränsning av politiska uppdrag.

1988/89:K245 av Birger Schlaug och Hans Leghammar (båda mp).
Samernas rätt.

1988/89:K246 av Birger Schlaug och Hans Leghammar (båda mp).
Åtgärder mot politiskt mångsyssleri.

1988/89:K247 av Bengt Kindbom m.fl. (c).
Länsdemokrati.

1988/89:K248 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).
Justitiekanslersämbetet.

1988/89:K249 av Birger Schlaug och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Rösträtten för invandrare.

1988/89:K250 av Roy Ottosson m.fl. (mp).
Grundlagsskydd för nationalparker.

1988/89:K251 av Sten Svensson m.fl. (m).
Rätt för invandrare att delta i riksdagsval.

1988/89:K301 av Karin Ahrland och Lars Sundin (båda fp).
Studiebesök vid EG för riksdagens utskott.

1988/89:K302 av Gudrun Norberg (fp).
Sveriges flagga i riksdagens plenisal.

1988/89:K303 av Allan Ekström (m).
Tillträdet till riksdagshuset.

1988/89:K304 av Helge Hagberg och Owe Andréasson (båda s).
Presentationen i riksdagen av budgetpropositionen.

1988/89:K305 av Helge Hagberg och Lars Svensson (båda s).
Riksdagsresor till olika delar av landet.

1988/89:K306 av Bo Hammar och Margó Ingvardsson (båda vpk).
Sveriges riksdags firande av den franska revolutionen.

1988/89:K307 av Sven-Gösta Signell och Birger Rosqvist (båda s).
Ändrad placering av riksdagsledamöterna i kammaren.

1988/89:K308 av Lars Tobisson (m).
Ändrad placering av riksdagsledamöterna i kammaren.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:K309 av Görel Bohlin (m).
Allmänna motionstiden i riksdagen.

Bilaga

1988/89:K310 av Görel Bohlin (m).
Sveriges flagga i riksdagens plenisal.

1988/89:K311 av Anders Björck och Hans Leghammar (m,mp).
Sanningsförsäkran vid utskottsutfrågningar.

1988/89:K312 av Rolf Dahlberg (m).
Överförande av ärenden angående patent- och registreringsverket, m.m. till lagutskottet.

1988/89:K313 av Håkan Holmberg (fp).
Ett särskilt miljöutskott i riksdagen.

1988/89:K314 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Motionsförfarandet i riksdagen.

1988/89:K315 av Birger Schlaug (mp).
Tilltalsord i kammardebatterna.

1988/89:K316 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).
Riksdagens arbetsformer.

1988/89:K317 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Antalet ledamöter i riksdagens utskott.

1988/89:K318 av Lars Ahlmark och Hans Nyhage (båda m).
Ersättning till Olof af Forselles.

1988/89:K319 av Kjell Nilsson och Lisbeth Staaf-Igelström (båda s).
Ökade utbildningsmöjligheter för riksdagens ledamöter.

1988/89:K320 av Göthe Knutson (m).
Personundersökning vid val av justitieombudsman.

1988/89:K321 av Hans Nyhage (m).
Grundförhållandena för riksbyggnaderna på Helgeandsholmen.

1988/89:K322 av Maggi Mikaelsson (vpk).
Praktik inom den offentliga sektorn för riksdagens ledamöter.

1988/89:K323 av Margit Gennser (m).
Användningen av riksdagens lokaler.

1988/89:K324 av Daniel Tarschys (fp).
Antalet riksdagsledamöter.

1988/89:K325 av Elver Jonsson (fp).
Presentation av budgetpropositionen.

1988/89:K326 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Jämställdhet i politiken.

1988/89:K327 av Anders Björck (m).
Rätt för minoritet i utskott att begära remittering.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:K328 av Birger Schlaug och Hans Leghammar (båda mp). *Bilaga*
Riksdagens arbetsformer.

1988/89:K329 av Lars Werner m.fl. (vpk).
JO-delegationens sammansättning.

1988/89:K401 av Claes Roxbergh och Hans Leghammar (båda mp).
Sekreteress vid boklån.

1988/89:K402 av Ingbritt Irhammar och Kjell Ericsson (båda c).
Skärpt sekretess rörande vapenlicens.

1988/89:K403 av Olof Johansson m.fl. (c).
Förhandsgranskning av videogram.

1988/89:K404 av Bengt Harding Olson (fp).
Konkursförvaltares rätt till taxeringsrevisionspromemoria.

1988/89:K405 av Bo Hammar m.fl. (vpk).
Personaltidningar inom statliga företag m.m.

1988/89:K406 av Hans Lindblad (fp).
Riksdagsledamots rätt till information om hur lag tillämpas.

1988/89:K407 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Sekreteress i fråga om avvikelse från självdeklaration.

1988/89:K408 av Bengt Kindbom m.fl. (c).
Datapolitiska frågor.

1988/89:K409 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Radio och TV.

1988/89:K410 av Olof Johansson m.fl. (c).
Regional- och lokal-TV.

1988/89:K411 av Carl Bildt m.fl. (m).
En fri radio och TV.

1988/89:K412 av Lars Ahlström (m).
Etersänd lokal-TV i Göteborg.

1988/89:K413 av Allan Ekström (m).
Vapenregistren.

1988/89:K414 av Carl Frick (mp).
En lag om köpfrid.

1988/89:K415 av Hans Lindblad (fp).
Expediering av offentliga handlingar med telefax.

1988/89:K416 av Isa Halvarsson (fp).
Taxeringskalendern.

1988/89:K417 av Axel Andersson och Olle Östrand (båda s).
Skärpt sekretess rörande vapenlicenser.

1988/89:K418 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kabel-TV.

1988/89:K419 av Roland Larsson m.fl. (c).
Dataregistreringen av elever i årskurs 9.

1988/89:K420 av Ann-Cathrine Haglund och Birgitta Rydle (båda m).
Sekretesskyddet för misshandlade kvinnor m.fl.

1988/89:K421 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Förhandsgranskning av videogram och videofilm.

1988/89:K422 av Berndt Ekholm m.fl. (s).
Förbud mot barnpornografiska filmer.

1988/89:K423 av Aina Westin och Anita Johansson (båda s).
Grundlagsregler mot könsdiskriminerande reklam.

1988/89:K424 av Lena Öhrsvik (s).
Kränkande uppgifter i allmänna handlingar.

1988/89:K425 av Bo Hammar m.fl. (vpk).
Stärkt meddelarskydd.

1988/89:K426 av Erling Bager m.fl. (fp).
Åtgärder mot videovåld.

1988/89:K427 av Marianne Samuelsson och Birger Schlaug (båda mp).
Förhandsgranskning av videofilm m.m.

1988/89:K428 av Anders Svärd (c).
Sekretessbestämmelserna inom vårdområdet.

1988/89:K429 av Birthe Sörestedt m.fl. (s).
Förhandsgranskning av videogram.

1988/89:K430 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Sekretess inom dataområdet.

1988/89:K431 av Anders Björck m.fl. (m).
Etableringsfrihet för radio och TV.

1988/89:K432 av Elisabeth Fleetwood (m).
Sekretess för bibliotekens låntagarregister.

1988/89:K433 av Elisabeth Fleetwood och Karin Falkmer (båda m).
Sekretesskyddet för uppgifter i vapenregistret.

1988/89:K434 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Dataregistren och personlig integritet.

1988/89:K435 av Jan Sandberg (m).
Radiomonopolet.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:K436 av Birgitta Rydle (m).

Viss sekretess i passregistret.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

Bilaga

1988/89:K437 av Rune Rydén m.fl. (m,fp,c).

Sekretessen i förskolan och den obligatoriska skolan.

1988/89:K438 av Maj Britt Theorin m.fl. (s).

Granskningsavgift för videogram.

1988/89:K439 av Maj Britt Theorin m.fl. (s).

Förhandsgranskning av videogram.

1988/89:K440 av Paul Lestander och Hans Petersson (båda vpk).

Offentlig kommunal databasservice.

1988/89:K441 av Anneli Hulthén m.fl. (s).

Förhandsgranskning av videogram.

1988/89:K442 av Anders Björck m.fl. (m).

Datorers betydelse och konsekvenser.

1988/89:K443 av Hans Göran Franck m.fl. (s).

Rasdiskriminering.

1988/89:K444 av Inger Schörling m.fl. (mp).

Förhandsgranskning av videogram, m.m.

1988/89:K445 av Jan Hyttring m.fl. (c).

Tillstånd för kabel-TV.

1988/89:K501 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Angivande av rättslig grund för beslut, m.m.

1988/89:K502 av Bo Hammar m.fl. (vpk).

Översyn av justitiekanslersämbetet.

1988/89:K503 av Allan Ekström (m).

Formerna för myndigheternas normgivning.

1988/89:K504 av Bo Holmberg m.fl. (s).

Förtroendemannainflytande över miljöfrågorna på länsnivå.

1988/89:K505 av Gunnar Björk m.fl. (c).

Myndighetsutövning.

1988/89:K506 av Bo Lundgren m.fl. (m).

Redovisning av konsekvenser av lagförslag.

1988/89:K601 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).

Representationen i kommunala nämnder och styrelser.

1988/89:K602 av Ulla Tillander och Stina Eliasson (båda c).

Regeringsformen och folkkyrkorna.

1988/89:K603 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).

Den fackliga representationen i kommunala nämnder.

1988/89:K604 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Den kommunala kompetensen för genomförandet av solidaritetsaktioner
m.m..

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:K605 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Mindre partiers deltagande i den kommunala budgetbehandlingen.

1988/89:K606 av Birgit Friggebo m.fl. (fp).
Kommunal demokrati.

1988/89:K607 av Inger Koch (m).
Antalet ledamöter i kommunfullmäktige.

1988/89:K608 av Håkan Hansson och Sven-Olof Petersson (båda c).
Arvoden vid offentliga förtroendecupdrag.

1988/89:K609 av Rosa Östh m.fl. (c).
Kommunal vårdnadsersättning.

1988/89:K610 av Sinikka Bohlin (s).
Självkostnadsprincipen vid kommunal taxesättning.

1988/89:K611 av Rolf Dahlberg (m).
Stadsbegreppet.

1988/89:K612 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Öppenhet i den kommunala verksamheten, m.m.

1988/89:K613 av Anita Johansson (s).
Barnomsorgskostnader vid kommunfullmäktigesammanträden.

1988/89:K614 av Berndt Ekholm och Lennart Brunander (s,c).
Stöd till kommunal medverkan i visst fredsarbete.

1988/89:K615 av Bertil Persson (m).
Maktskifte i kommunala församlingar.

1988/89:K616 av Per Olof Ilåkanesson (s).
Utveckling av den kommunala verksamheten.

1988/89:K617 av Ove Karlsson m.fl. (s).
Den kommunala besvärsrätten.

1988/89:K618 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kommunal bojkott mot Sydafrika.

1988/89:K619 av Per Gahrton (mp).
Offentliga sammanträden med kommundelsnämnder.

1988/89:K620 av Karin Falkmer (m).
Den kommunala kompetensen.

1988/89:K621 av Annika Åhnberg (vpk).
En öppnare kyrka.

1988/89:K622 av Paul Lestander m.fl. (vpk).
Kommunal service för sökning i databaser.

1988/89:K623 av Sten Andersson i Malmö (m).

Ändring i kommunallagen.

1988/89:K624 av förste vice talman Ingegerd Troedsson m.fl. (m).

Kyrkofonden.

1988/89:K625 av Anders Svärd (c).

Ändringar i församlingslagen.

1988/89:K626 av Ulla Tillander m.fl. (c).

Kommunal kompetens och vårdnadsersättning.

1988/89:K627 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Viten för kommuner och landsting som inte uppfyller sina skyldigheter enligt vårdlagstiftningen.

1988/89:K628 av Ulla Orring (fp).

Ändring i prästanställningslagen.

1988/89:K629 av Bengt Harding Olson (fp).

Folkdataterminaler.

1988/89:K630 av Göran Åstrand m.fl. (m).

Biskoparnas ställning i kyrkomötet.

1988/89:K631 av Rune Rydén (m).

Fördelningen av prästtjänster.

1988/89:K632 av Hans Leghammar m.fl. (mp).

De kommunala partistöden.

1988/89:K633 av Göran Åstrand och Elisabeth Fleetwood (båda m).

Benämningen stadsfullmäktige.

1988/89:K634 av Lars-Erik Lövdén m.fl. (s).

Snabbare valgenomslag i kommunala styrelser.

1988/89:K635 av Anders Svärd (c).

Församlingsarbetet inom svenska kyrkan bland teckenspråkiga m.fl.

1988/89:K701 av Bengt Silfverstrand och Gunnar Nilsson (båda s).

Partibegreppet i vallagen.

1988/89:K702 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).

Röstning med hjälp av bud enligt vallagen.

1988/89:K703 av Ingegerd Anderlund och Ingvar Björk (båda s).

Vallokalernas tillgänglighet.

1988/89:K704 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).

Skilda valdagar och fyraåriga mandatperioder.

1988/89:K705 av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s).

Enhetligt valsysteem vid kommun- och landstingsval.

1988/89:K706 av Karl-Göran Biörsmark och Bengt Harding Olson (båda fp).

Utjämningsmandat m.m. vid kommunfullmäktigeval.

1988/89:K708 av Lisbeth Staaf-Igelström (s).
Ombudsröstning genom sambo vid allmänna val.

1988/89:K709 av Sten Andersson i Malmö (m).
Ändring av vallag för kommunfullmäktige.

1988/89:K710 av Ewy Möller (m).
Ändrade regler i vallagen beträffande poströstning.

1988/89:K711 av Knut Wachtmeister och Rune Rydén (båda m).
Valkretsindelningen i Malmöhus län.

1988/89:K712 av Ingela Mårtensson och Hans Lindblad (båda fp).
Valsedlar av miljövänligt papper.

1988/89:K713 av Pär Granstedt (c).
Utgjänningsmandat i valkretsindelade kommuner.

1988/89:K801 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp).
Presstödet.

1988/89:K802 av Birger Hagård (m).
Förbud för s.k. korsvimplar.

1988/89:K803 av Birger Hagård (m).
Ordensväsendet m.m..

1988/89:K804 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ökat stöd till fådagartidningar.

1988/89:K805 av Carl Bildt m.fl. (m).
Radio- och kassettidningar.

1988/89:K806 av Anders Björck m.fl. (m).
Stödet till dagspressen.

1988/89:K807 av Lennart Brunander och Karin Starrin (båda c).
Nationaldagen som helgdag.

1988/89:K808 av Erik Holmkvist (m).
Stödet till Haparandabladets finska del.

1988/89:K809 av Bertil Danielsson och Sten Svensson (båda m).
En lag om svenska kyrkans vapen.

1988/89:K810 av Hans Leghammar (mp).
Politikers löner och pensioner.

1988/89:K811 av Ingegerd Elm och Åke Gustavsson (båda s).
Meddelarfriheten.

1988/89:K812 av Barbro Sandberg och Charlotte Branting (båda fp).
Stödet till radio- och kassettidningar.

1988/89:K813 av Karl-Göran Biörsmark (fp).
En 020-linje för telefonsamtal till riksdagen.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:K814 av Bo Finnkvist m.fl. (s).
Ersättning i samband med politiska uppdrag.

Bilaga

1988/89:K815 av Lola Björkquist och Ingrid Ronne-Björkqvist (båda fp).
Humaniora och kunskapen om demokratin.

1988/89:K816 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ökat stöd till utgivning av radio- och kassettidningar.

1988/89:K817 av Björn Samuelson m.fl. (vpk).
Allmän helgdag vid skolornas avslutning.

1988/89:K818 av Mona Saint Cyr (m).
Vardagsjuridik åt alla.

1988/89:K819 av Anita Stenberg och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Stödet till radio- och kassettidningar.

1988/89:K820 av Erik Holmkvist (m).
Landskapsvapen för Norrbotten.

1988/89:K821 av Jan Sandberg (m).
Europadagen som allmän flaggdag.

1988/89:K822 av Marianne Jönsson (c).
Stiftelsen för lättläst litteratur.

1988/89:K823 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Bidrag till EG-information.

1988/89:K824 av Jan Hyttring m.fl. (c).
Bidrag till stiftelsen för lättläst nyhetsinformation.

1988/89:Fi201 av Olof Johansson m.fl. (c).
Bosparande m.m.

1988/89:Fi202 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Samhällsfonder inför 1990-talet.

1988/89:Fi203 av Marianne Andersson m.fl. (c,m,fp).
Avskaffande av löntagarfonderna.

1988/89:Fi204 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Frisläppande av investeringsfonderna.

1988/89:Fi205 av Carl Bildt m.fl. (m,fp,c).
Avveckling av löntagarfonderna.

1988/89:Fi206 av Lars Sundin (fp).
Slopande av löntagarfonderna.

1988/89:Fi207 av Olof Johansson m.fl. (c).
Den ekonomiska politikens betydelse för regionalpolitiken.

1988/89:Fi208 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Cash-limit.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

1988/89:Fi209 av Per Westerberg och Knut Wachtmeister (båda m).

"cash limit"-systemet.

Bilaga

1988/89:Fi210 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Demokratisk utveckling inom det ekonomiska livet.

1988/89:Fi211 av Inger Schörling m.fl. (mp).

EG-anpassningen, valutaregleringen och den svenska kronan.

1988/89:Fi212 av Carl Frick (mp).

Valutaregleringen.

1988/89:Fi213 av Inger Schörling m.fl. (mp).

Den ekonomiska politiken.

1988/89:Fi214 av Carl Bildt m.fl. (m).

Den ekonomiska politiken.

1988/89:Fi215 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).

Slopande av löntagarfonderna, m.m.

1988/89:Fi216 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Cash-limit i skolanslagen.

1988/89:Fi217 av Inger Schörling m.fl. (mp).

Avskaffande av löntagarfonderna.

1988/89:Fi218 av Anna-Greta Leijon m.fl. (s).

Budgetpolitiken och den offentliga sektorn.

1988/89:Fi219 av Birger Schlaug och Åsa Domeij (båda mp).

Principerna för bidrag.

1988/89:Fi220 av Gunnar Björk m.fl. (c).

Valutaregleringen.

1988/89:Fi221 av Carl Bildt m.fl. (m).

Det europeiska valutasamarbetet (EMS).

1988/89:Fi222 av Olof Johansson m.fl. (c).

Valutaregleringen m.m..

1988/89:Fi223 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Den ekonomiska politiken.

1988/89:Fi224 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Den ekonomiska politiken.

1988/89:Fi225 av Rolf Clarkson m.fl. (m).

Bilkreditförrordningen.

1988/89:Fi226 av Olof Johansson m.fl. (c).

Den ekonomiska politiken.

1988/89:Fi301 av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp).
Användning av skatteutjämningsmedel för strandstädning.

1988/89:Fi302 av Ove Karlsson m.fl. (s).
Ändringar i skatteutjämningsystemet.

1988/89:Fi303 av Erling Bager m.fl. (fp).
Skatteutjämningsbidrag för finansiering av strandstädning.

1988/89:Fi304 av Mona Saint Cyr och Ewy Möller (båda m).
Effekten på kommunernas kostnader av statliga beslut.

1988/89:Fi305 av Leo Persson och Bo Finnkvist (båda s).
De extra skatteutjämningsbidragen.

1988/89:Fi306 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Åldersfaktorns betydelse för skatteutjämnningen.

1988/89:Fi307 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Kommunal skatteutjämnning i Stockholms län.

1988/89:Fi308 av Lars Norberg och Elisabet Franzén (båda mp).
En interkommunal utjämningsfond.

1988/89:Fi309 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Kommunalskatteutjämnning.

1988/89:Fi310 av Gunnar Björk m.fl. (c).
Den kommunala skatteutjämnningen.

1988/89:Fi311 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Den kommunala ekonomin.

1988/89:Fi312 av Jens Eriksson och Inger René (båda m).
Kompensation till kommunerna för slopad fastighetsbeskattning.

1988/89:Fi313 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Skatteutjämnningen i Kalmar län.

1988/89:Fi314 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Den kommunala skatteutjämnningen.

1988/89:Fi401 av Nils T Svensson m.fl. (s).
Behovet av statistik över kooperativ verksamhet.

1988/89:Fi402 av Daniel Tarschys och Jan-Erik Wikström (båda fp).
Allmänna arvsfonden.

1988/89:Fi403 av Axel Andersson och Stig Gustafsson (båda s).
Lokalhyror m.m..

1988/89:Fi404 av Anita Modin och Görel Bohlin (s,m).
Byggnadsstyrelsens roll i lokalfrågor för försäkringskassorna.

1988/89:Fi405 av Kjell Johansson m.fl. (fp,m,c).
Företagens uppgiftslämnande.

- 1988/89:Fi406 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ett alternativt mått på produktionen i samhället.
- 1988/89:Fi407 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Den statliga förvaltningsrevisionen.
- 1988/89:Fi408 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Statistiska centralbyråns verksamhet.
- 1988/89:Fi409 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Statlig lokalförsörjning och fastighetsförvaltning.
- 1988/89:Fi410 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Företagens uppgiftslämnande, m.m.
- 1988/89:Fi411 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Ägandespridning.
- 1988/89:Fi412 av Sten Svensson (m).
Företagens uppgiftslämnande.
- 1988/89:Fi413 av Olof Johansson m.fl. (c).
Konsumtionsprisindex.
- 1988/89:Fi414 av Karin Falkmer och Elisabeth Fleetwood (båda m).
Underlaget för konsumentprisindex.
- 1988/89:Fi415 av Elisabet Franzén m.fl. (mp).
Översyn av byggnadsstyrelsen m.m..
- 1988/89:Fi416 av Karl Hagström m.fl. (s).
Befolkningsstatistiken.
- 1988/89:Fi417 av Anita Jönsson och Ingegerd Wärnersson (båda s).
Statistiken över delårsarbete.
- 1988/89:Fi418 av Bertil Måbrink (vpk).
Redovisningen av flyktingar i befolkningsstatistiken.
- 1988/89:Fi419 av Birger Schlaug och Ragnhild Pohanka (båda mp).
En ny låginkomstutredning.
- 1988/89:Fi420 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Den offentliga lönestatistiken.
- 1988/89:Fi421 av Ingela Mårtensson (fp).
Forskning om kommuner och landsting.
- 1988/89:Fi422 av Inga-Britt Johansson m.fl. (s).
Konsumentstatistiken.
- 1988/89:Fi423 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Datapolitiken.
- 1988/89:Fi424 av Elving Andersson och Jan Hyttring (båda c).
Kooperativ företagsstatistik.

1988/89:Fi425 av Bo Holmberg m.fl. (s).
Välfärdsstatistik.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Fi501 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Den offentliga sektorns förnyelse.

Bilaga

1988/89:Fi502 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Åtgärder mot offentliga monopol.

1988/89:Fi503 av Kjell Johansson m.fl. (fp,m).
Statsbidrag som stimulerar entreprenadlösningar i kommunal verksamhet.

1988/89:Fi504 av Kenth Skårvik m.fl. (fp,m).
Enhetlig redovisning av den kommunala egenregiverksamheten.

1988/89:Fi505 av Olof Johansson m.fl. (c).
Den centrala upphandlingen för försvaret.

1988/89:Fi506 av Anita Johansson m.fl. (s).
Förnyelse av offentliga sektorn.

1988/89:Fi507 av Birgitta Hambræus m.fl. (c).
Miljövänlig upphandling.

1988/89:Fi508 av Karin Starrin (c).
Statlig upphandling i Gävleborgs län.

1988/89:Fi509 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Den offentliga upphandlingen.

1988/89:Fi510 av Ingbritt Irhammar m.fl. (c).
Miljöhänsyn vid statlig och kommunal upphandling.

1988/89:Fi511 av Marianne Samuelsson och Birger Schlaug (båda mp).
Försvarets upphandling av uniformer.

1988/89:Fi512 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Avskaffande av kommunala monopol i Värmlands län.

1988/89:Fi513 av Maggi Mikaelsson (vpk).
Regionala hänsyn vid offentlig upphandling.

1988/89:Fi601 av Carl Bildt m.fl. (m).
Bosparandet.

1988/89:Fi602 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Hushållssparande och ägandespridning.

1988/89:Fi603 av Carl Frick (mp).
Sparande och investeringar för ekologiskt angelägna ändamål.

1988/89:Fi604 av Åke Selberg m.fl. (s).
Sparande med uppskjuten ränta.

1988/89:Fi605 av Gunnar Björk m.fl. (c).
Program för sparande och decentraliserat ägande.

1988/89:Fi606 av Anne Wibble m.fl. (fp).
Hushållssparandet.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Fi607 av Karin Söder och Pär Granstedt (båda c).
Bosparande för ungdomar.

Bilaga

1988/89:Fi608 av Alf Wennerfors (m).
Allemansfonderna.

1988/89:Fi701 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Betalningar till och från staten.

1988/89:Fi702 av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s).
Kontroll av obligationshandeln.

1988/89:Fi703 av Birger Hagård (m).
Ett särskilt försvarslån.

1988/89:Fi704 av Sigge Godin (fp).
Sjuklönedel vid de statliga myndigheterna.

1988/89:Fi705 av Karl-Gösta Svenson och Ingrid Hemmingsson (m).
Inbetalningen av punktskatter och prisregleringsavgifter.

1988/89:Fi706 av Lars Werner m.fl. (vpk).
En ny världsvaluta.

1988/89:Fi707 av Inga-Britt Johansson m.fl. (s).
Statistiken över mervärdesskatt.

1988/89:Fi708 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Utbyggnad av förnyelsefonderna, m.m.

1988/89:Fi709 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Premieobligationslån till järnvägsinvesteringar.

1988/89:Fi710 av Rune Backlund m.fl. (c).
Arbetsgivaravgifterna.

1988/89:Fi711 av Ivar Virgin (m).
Utförsäljning av Sveriges guldreserv.

1988/89:Fi712 av Ingela Mårtensson och Hans Lindblad (båda fp).
Miljövänligt papper.

1988/89:Fi713 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Införande av offentlighetsprincipen i Världsbanken, m.m.

1988/89:Fi714 av Marianne Ståhlberg (s).
Systemet med treåriga budgetramar m.m.

1988/89:Fi715 av Rune Rydén och Per Stenmarck (båda m).
Konkurrensen mellan privata och offentligägda företag.

1988/89:Fi716 av Charlotte Branting och Barbro Sandberg (båda fp).
Arbetsgivarinträdet för lärarpersonal.

1988/89:Fi717 av Anne Wibble m.fl. (fp).

Betalningar till och från staten.

1988/89:Fi718 av Hans Nyhage och Wiggo Komstedt (båda m).

Teleservice med 020-anknytning hos statliga myndigheter m.fl..

1988/89:Fi719 av Gunnar Björk m.fl. (c).

Den offentliga verksamheten.

1988/89:Fi720 av Anders Björck m.fl. (m).

Begränsning av personnummeranvändningen.

1988/89:Fi721 av Filip Fridolfsson m.fl. (m).

Offentliga monopol.

1988/89:Fi722 av Anne Wibble m.fl. (fp).

Anslaget till civildepartementet m.m.

1988/89:Sk301 av Martin Olsson och Gunhild Bolander (båda c).

Skattefri barnpension.

1988/89:Sk302 av Martin Olsson (c).

Särbeskattning av makars förmögenhet.

1988/89:Sk303 av Martin Olsson och Gunhild Bolander (båda c).

Särbeskattning av barns och föräldrars förmögenhet.

1988/89:Sk304 av Martin Olsson och Karin Israelsson (båda c).

Skattereglerna för rennärningen.

1988/89:Sk305 av Stina Gustavsson och Kersti Johansson (båda c).

Avveckling av skogsvårdsavgiften.

1988/89:Sk306 av förste vice talman Ingegerd Troedsson m.fl. (m).

Egenföretagares avdragsrätt för pensionsförsäkringspremier.

1988/89:Sk307 av Bengt-Ola Rytting m.fl. (s).

Skattereduktion för fackföreningsavgift.

1988/89:Sk308 av Agne Hansson m.fl. (c).

Avveckling av skogsvårdsavgiften.

1988/89:Sk309 av Knut Wachtmeister och förste vice talman Ingegerd Troedsson (båda m).

Sambeskattningen av fosterbarns och fosterföräldrars förmögenhet.

1988/89:Sk310 av Gudrun Norberg och Leif Olsson (båda fp).

Direktavskrivning vid inköp av reservverk i jordbruket.

1988/89:Sk311 av Elving Andersson (c).

En kommunal fastighetsskatt.

1988/89:Sk312 av Elving Andersson (c).

Taxeringsvärdena på småhus i skärgårdssamhällen.

1988/89:Sk313 av Gullan Lindblad (m).

Beskattningsreglerna för vinstandelar, m.m.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Sk314 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Förvärsavdrag för pensionärer.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Sk315 av Rune Evensson m.fl. (s).
Extra avdrag för pensionärer.

1988/89:Sk316 av Per-Ola Eriksson (c).
Avdrag för bidrag till Norrbottens forskningsråd.

1988/89:Sk317 av Marianne Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Inbetalning på allmänt investeringskonto.

1988/89:Sk318 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Avdraget för sjukdomskostnader i taxeringen.

1988/89:Sk319 av Nils-Olof Gustafsson (s).
Fastighetstaxeringen och fastighetsskatten.

1988/89:Sk320 av Erik Holmkvist (m).
Skattereglerna för fåmansföretag.

1988/89:Sk321 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Sambeskattningen av makars och barns förmögenhet.

1988/89:Sk322 av Tom Heyman (m).
Uppbörden av reklamskatt.

1988/89:Sk323 av Ewy Möller och Bertil Danielsson (båda m).
Slopande av skattefrihet för stipendier.

1988/89:Sk324 av Kenth Skårvik och Lars Ernestam (båda fp).
Barnpensionernas beskattning.

1988/89:Sk325 av Hans Nyhage (m).
Skattebefrielse för svensk militär personal i FN:s tjänst.

1988/89:Sk326 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Inkomstbeskattningen avseende ideella organisationer, m.m.

1988/89:Sk327 av Olof Johansson m.fl. (c).
Bostadsbeskattningen m.m.

1988/89:Sk328 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Avdragsrätt för gåvor till ideellt och humanitärt arbete.

1988/89:Sk329 av Ingbritt Irhammar och Stina Gustavsson (båda c).
Särbeskattning av förmögenhet.

1988/89:Sk330 av Karl-Gösta Svenson och Ewy Möller (båda m).
Taxeringen av småhus.

1988/89:Sk331 av Karl-Gösta Svenson (m).
Stimulansbidrag till företag i samband med s.k. avknoppning.

1988/89:Sk332 av Ove Karlsson m.fl. (s).
Avdragsrätt för kostnader vid vissa lantmäteriförrättningar.

1988/89:Sk333 av Inger Koch (m).
Skattereduktionen för fackföreningsavgift.

1988/89:Sk334 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Beskattningen av inkomst av konstnärlig verksamhet.

1988/89:Sk335 av Ewy Möller och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Den särskilda fastighetstaxeringen.

1988/89:Sk336 av Kjell Ericsson (c).
Avveckling av skogsvårdsavgiften.

1988/89:Sk337 av Erling Bager m.fl. (fp).
Särskilda avdragsregler för yrkesfiskare.

1988/89:Sk338 av Ingrid Hemmingsson (m).
Avdrag för reparation av mangårdsbyggnader inom jordbruket.

1988/89:Sk339 av Marianne Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Tvåårsregeln vid avdrag för dubbel bosättning.

1988/89:Sk340 av Lennart Brunander (c).
Schablonavdraget för barn.

1988/89:Sk341 av Karl-Gösta Svenson och Ingrid Hemmingsson (båda m).
Extra avdrag för folkpensionärer.

1988/89:Sk342 av Carl Bildt m.fl. (m).
Skattelättnader för barnfamiljer.

1988/89:Sk343 av Knut Wachtmeister m.fl. (m).
Värdering av egendomslivränta.

1988/89:Sk344 av Knut Wachtmeister och förste vice talman Ingegerd Troedsson (båda m).
Värderingen av aktier i dödsbo.

1988/89:Sk345 av Knut Wachtmeister (m).
Dubbelbeskattningsavtal.

1988/89:Sk346 av Görel Bohlin (m).
Avdrag för gåvor till kulturmiljövård.

1988/89:Sk347 av Leif Marklund och Åke Selberg (båda s).
Taxeringen av fjällfastighet.

1988/89:Sk348 av Leif Marklund och Åke Selberg (båda s).
Beskattningen av naturaförmåner.

1988/89:Sk349 av Göthe Knutson (m).
Fastighetstaxeringen i attraktiva fritidsområden.

1988/89:Sk350 av Bengt Silfverstrand och Jan Andersson (båda s).
Åtgärder mot s.k. skalbolag.

1988/89:Sk351 av Filip Fridolfsson m.fl. (m,fp,c).
Avskaffande av viss förmögenhetsskatt.

1988/89:Sk352 av Sten Svensson m.fl. (m,fp,c).
Skattereglerna vid generationsskiftet i familjebolag.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sk353 av Sten Svensson och Siw Persson (m,fp).
Beskattningen av OTC-aktier.

Bilaga

1988/89:Sk354 av Göthe Knutson m.fl. (m,fp).
Beskattningen av bilförmån.

1988/89:Sk355 av Marianne Andersson m.fl. (c,m,fp).
Avdragsrätt för premier till s.k. kompanjonförsäkringar.

1988/89:Sk356 av Per Westerberg (m).
Tjänstebilsbeskattningen.

1988/89:Sk357 av Martin Olsson (c).
Folkpensionärernas marginalsatser.

1988/89:Sk358 av Kenth Skårvik m.fl. (fp,m,c).
Vinstandelssystemet.

1988/89:Sk359 av Carl Bildt m.fl. (m).
Fastighetsskatten m.m.

1988/89:Sk360 av Rolf Clarkson m.fl. (m,fp,c).
Avdragsrätt för arbetsrättsliga skadestånd.

1988/89:Sk361 av Anna Wohlin-Andersson och Kersti Johansson (båda c).
Generationsskifte i företag.

1988/89:Sk362 av Charlotte Cederschiöld (m).
Avdragsrätten för pensionsförsäkringar.

1988/89:Sk363 av Ingrid Hemmingsson (m).
Avdragsrätten för arbetsresa med bil.

1988/89:Sk364 av Charlotte Branting och Bengt Harding Olson (båda fp).
Sänkning av skogsvårdsavgiften.

1988/89:Sk365 av Gudrun Norberg och Ulla Orring (båda fp).
Skattereduktion till företag som stöder hem för gamla.

1988/89:Sk366 av Roy Ottosson (mp).
Avsättning av skogsföretagens vinster till inköp av naturskog.

1988/89:Sk367 av Björn Samuelson (vpk).
Dödsbos kostnader för vård och skötsel av gravplats.

1988/89:Sk368 av Sten Svensson m.fl. (m).
Skattefrihet för hemvårdsbidrag till pensionärer, m.m.

1988/89:Sk369 av Olof Johansson m.fl. (c).
En reformerad företagsbeskattning.

1988/89:Sk370 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Skogskonton.

1988/89:Sk371 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Aktiebolagsbeskattningen, m.m.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sk372 av Carl Frick (mp).
Miljöavgift vid etablering av affärscentrum.

Bilaga

1988/89:Sk373 av Bertil Danielsson och Ewy Möller (båda m).
Avskaffande av bingoskatten, m.m.

1988/89:Sk374 av Carl Bildt m.fl. (m).
En skattereform för 1990-talet.

1988/89:Sk375 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m).
Skattefrihet vid försäljning av vissa hemslöjdsalster.

1988/89:Sk376 av Jan Hyttring (c).
Beskattningen av ersättning för förbättringsförslag.

1988/89:Sk377 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m).
Den skattefria hyresinkomsten från fritidshus.

1988/89:Sk378 av Anders G Högmark (m).
Beskattningen av ideella föreningar.

1988/89:Sk379 av Elving Andersson (c).
Beskattningen av ideellt arbete.

1988/89:Sk380 av Karin Starrin och Lennart Brunander (båda c).
Överföring av medel från investeringskonton till pensionsförsäkringar.

1988/89:Sk381 av Göthe Knutson m.fl. (m,fp).
Beräkningen av bilförmån för företagare.

1988/89:Sk382 av Jan Hyttring (c).
Bilförsäljares förmånsvärde av fri bil.

1988/89:Sk383 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m).
Avdragsrätten för underhållsbidrag.

1988/89:Sk384 av Rosa Östh och Ulla Tillander (båda c).
Bilavdraget.

1988/89:Sk385 av Karin Starrin och Lennart Brunander (båda c).
Avdragsrätt för lantmäterikostnader.

1988/89:Sk386 av Anita Modin m.fl. (s).
Skattereduktionen för fackföreningsavgift.

1988/89:Sk387 av Jan Hyttring (c).
Skattefritt belopp för småskalig tillverkning i hemmet.

1988/89:Sk388 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Sambeskattningen av förmögenhet, m.m.

1988/89:Sk389 av Anna Wohlin-Andersson och Roland Larsson (båda c).
En fusionsskatt.

1988/89:Sk390 av Ingrid Ronne-Björkqvist och Carl-Johan Wilson (båda fp).
Användning av investeringsfonder för arbetsmiljöåtgärder.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sk391 av Kjell Ericsson m.fl. (c).
Användningen av skogskontomedel.

Bilaga

1988/89:Sk392 av Karl-Gösta Svenson och Ingrid Hemmingsson (båda m).
Skattevillkoren för samebyar.

1988/89:Sk393 av Karl-Gösta Svenson och Wiggo Komstedt (båda m).
Möjlighet för fruktodlare att utnyttja investeringsfond m.m.

1988/89:Sk394 av Jan Strömdahl och Lars Bäckström (båda vpk).
Taxeringen av fritidshus i attraktiva lägen m.m.

1988/89:Sk395 av Carl G Nilsson och Ingvar Eriksson (båda m).
Taxeringen av jordbruksfastighet, m.m.

1988/89:Sk396 av Ewy Möller och Bertil Danielsson (båda m).
Slopande av skogsvårdsavgifter.

1988/89:Sk397 av Björn Körlof (m).
Inkomstbeskattningen av fritidshus m.m.

1988/89:Sk398 av Ivar Virgin (m).
Fastighetstaxering av jordbruksfastighet.

1988/89:Sk399 av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist (båda fp).
Beskattningen av idrottsutövare.

1988/89:Sk400 av Ylva Annerstedt (fp).
Räkenskapsår för aktiebolag.

1988/89:Sk401 av Ingrid Hemmingsson och Hans Dau (båda m).
Renkonto för renägare.

1988/89:Sk402 av Anita Stenberg och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Pensionärer i vårdarbete.

1988/89:Sk403 av Anders Svärd (c).
Obeskattade reserver för ekonomiska föreningar och samfälligheter.

1988/89:Sk404 av Margit Gennser och Karin Falkmér (båda m).
Fastighetstaxeringsvärden och förmögenhetsskatten.

1988/89:Sk405 av Stig Gustafsson m.fl. (s).
Avdragsrätten för pensionsförsäkringspremier.

1988/89:Sk406 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m).
Jordbruket och skattepolitiken.

1988/89:Sk407 av Jan Hyttring m.fl. (c).
Det skattefria beloppet vid uthyrning av fritidsbostad.

1988/89:Sk408 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Resultatutjämningsfonder.

1988/89:Sk409 av Margit Gennser m.fl. (m).
Beskattningen av pensionssparandet.

1988/89:Sk410 av Sonja Rembo (m).
Skatten för sjömän, m.m.

1988/89:Sk411 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Beskattning av boende och kapital m.m.

1988/89:Sk412 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Sänkt skattetryck i Värmlands län.

1988/89:Sk413 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Beskattningen av små och medelstora företag, m.m.

1988/89:Sk414 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Fastighetsbeskattningen.

1988/89:Sk415 av Carl Bildt m.fl. (m).
Befrielse från sjömansskatt i vissa fall.

1988/89:Sk416 av Ingvar Eriksson och Bertil Danielsson (båda m).
Införande av trädgårdskonto.

1988/89:Sk417 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c).
Kommunal fastighetsskatt för fritidsboende i skärgården.

1988/89:Sk418 av Knut Billing m.fl. (m).
Den skattefria inkomsten från uthyrning av fritidshus.

1988/89:Sk419 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Skattebefrielse för förnybara energikällor.

1988/89:Sk420 av Håkan Hansson och Göran Engström (båda c).
Beskattningen av sparande på riskkapitalmarknaden.

1988/89:Sk421 av Kjell-Arne Welin m.fl. (fp).
Lex Öresund.

1988/89:Sk422 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Partrederier m.m.

1988/89:Sk423 av Björn Körlof (m).
Avdragsrätt vid beskattning för lantmäterikostnader.

1988/89:Sk424 av Ingrid Sundberg m.fl. (m).
Skattelättnad för kulturskapare.

1988/89:Sk425 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m).
Skogsvårdsavgiften m.m.

1988/89:Sk426 av Marianne Andersson m.fl. (c,m,fp).
Införande av s.k. nyetableringskonton.

1988/89:Sk427 av Bertil Danielsson och Ewy Möller (båda m).
Skattefritt sparande i etableringskonto.

1988/89:Sk428 av Marianne Andersson och Göran Engström (båda c).
Lön till barn under 16 år.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sk429 av Pär Granstedt och Birgitta Hambræus (båda c).
Avdragsrätt för bidrag till kulturlivet.

Bilaga

1988/89:Sk430 av Börje Hörnlund (c).
Avdragsrätten för arbetsresor.

1988/89:Sk431 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Skatter.

1988/89:Sk432 av Carl G Nilsson (m).
Rätt till avdrag för förlust genom borgensförbindelse.

1988/89:Sk433 av Agne Hansson och Anna Wohlin-Andersson (båda c).
Rätt till avdrag för arbetskostnad vid reparation och underhåll av egna hem.

1988/89:Sk434 av Wiggo Komstedt (m).
Beskattningen av ränteinkomster.

1988/89:Sk435 av Gösta Lyngå (mp).
Avdragsrätt för biståndsgåvor.

1988/89:Sk436 av Gösta Lyngå m.fl. (mp).
Förmånen av fri tjänstebil.

1988/89:Sk437 av Eva Goës (mp).
Skattefri skogsavverkning.

1988/89:Sk438 av Stig Bertilsson (m).
Riskkapitalförsörjningen till nystartade företag.

1988/89:Sk439 av Göthe Knutson (m).
Ett fastighetsbundet skogskonto.

1988/89:Sk440 av Ingemar Eliasson och Kjell Johansson (båda fp).
Slopad sambeskattnings av fosterföräldrars och fosterbarns förmögenhet.

1988/89:Sk441 av Kjell Johansson (fp).
Skattefri livränta.

1988/89:Sk442 av Kjell Johansson (fp).
Beskattningen av föräldrapenningen m.m.

1988/89:Sk443 av Olof Johansson m.fl. (c).
Skatter.

1988/89:Sk444 av Lars Werner m.fl. (vpk).
En rättvis skattepolitik.

1988/89:Sk445 av Kjell Johansson m.fl. (fp).
Skatter.

1988/89:Sk446 av Elisabeth Fleetwood och Birgitta Rydle (båda m).
Det skattefria beloppet vid uthyrning av fritidshus, m.m.

1988/89:Sk447 av Birger Schlaug (mp).
Beskattningen av kapitalvinster.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sk448 av Görel Thurdin m.fl. (c).
Beskattningen av pensionärerna.

Bilaga

1988/89:Sk449 av Jens Eriksson och Inger René (båda m).
Taxeringen av småhus i skärgården.

1988/89:Sk450 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Skattevillkoren för småföretagen.

1988/89:Sk451 av Knut Billing m.fl. (m).
Beskattningen av bostadsföretag.

1988/89:Sk452 av Marianne Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Marginaleffekterna för pensionärer med låg ATP.

1988/89:Sk453 av Hadar Cars m.fl. (fp).
Omsättningsskatten på värdepapper.

1988/89:Sk454 av Lars Norberg (mp).
Avdragsrätten för representation, m.m.

1988/89:Sk455 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Ett ändrat skattesystem för bättre miljö.

1988/89:Sk456 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Särregler för beskattning av konstnärers inkomster.

1988/89:Sk457 av Rune Rydén (m).
Skattebestämmelserna för barn med barnpension.

1988/89:Sk458 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Avdragsrätten för arbetsresor.

1988/89:Sk459 av Jan Sandberg m.fl. (m).
Beskattningen av flerfamiljshus, m.m.

1988/89:Sk460 av Olof Johansson m.fl. (c).
Avdragsrätt för investeringar i bostäder, m.m.

1988/89:Sk461 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Skogsvårdsavgiften.

1988/89:Sk462 av Kersti Johansson och Stina Gustavsson (båda c).
Avdragsrätt för miljöinvesteringar.

1988/89:Sk463 av Olof Johansson m.fl. (c).
Skatt på värdepapper för utländska placerare m.m.

1988/89:Sk464 av Jan Hyttring m.fl. (c).
Inkomst av kulturverksamhet som särskilt inkomstslag.

1988/89:Sk465 av Elver Jonsson m.fl. (fp).
Beskattningen av ideella organisationer.

- 1988/89:Sk466 av Jill Lindgren och Eva Goës (båda mp).
Rätt till avdrag för skolväxter.
- 1988/89:Sk467 av Alf Wennerfors (m).
Realisationsvinstbeskattningen vid försäljning av frimärken.
- 1988/89:Sk468 av Alf Wennerfors (m).
Kapitalbeskattningen, m.m.
- 1988/89:Sk601 av Bengt Silfverstrand och Jan Andersson (båda s).
Förstärkning av tullkontrollen.
- 1988/89:Sk602 av Lennart Brunander (c).
Beskattningen av vin.
- 1988/89:Sk603 av Lennart Brunander och Kersti Johansson (båda c).
Läskedrycksbeskattningen.
- 1988/89:Sk604 av Tom Heyman (m).
Tillfälliga tullplatser.
- 1988/89:Sk605 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Mervärdeskatten vid entreprenader.
- 1988/89:Sk606 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Lex Öresund, m.m.
- 1988/89:Sk607 av Isa Halvarsson (fp).
Tillfällig införsel av fritidsbåtar.
- 1988/89:Sk608 av Britta Bjelle (fp).
Tulltillägget.
- 1988/89:Sk609 av Tom Heyman (m).
Tullbestämmelserna för fritidsbåtar.
- 1988/89:Sk610 av Ingrid Hemmingsson (m).
Effekten på turistnäringen av ökad moms.
- 1988/89:Sk611 av Carl Bildt m.fl. (m).
Tullens resurser.
- 1988/89:Sk612 av Göran Ericsson (m).
Beskattningen av miljövänliga bränslen.
- 1988/89:Sk613 av förste vice talman Ingegerd Troedsson (m).
Momsen vid införsel av värdefulla kulturföremål.
- 1988/89:Sk614 av Olle Östrand m.fl. (s).
Skattebefrielse för motorsågsbensin.
- 1988/89:Sk615 av Bengt Silfverstrand m.fl. (s).
Skatten på mellanöl.
- 1988/89:Sk616 av Gunnar Nilsson och Nils T Svensson (båda s).
Ändrad tjänsteviktsgrens för lastbilar.
- 1988/89:Sk617 av Ingrid Hemmingsson (m).
Slopande av skatten på resor mellan Sverige och Röros.

1988/89:Sk618 av Margit Sandéhn och Ingegerd Anderlund (båda s).
Tullens narkotikakontroll i Ystad.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sk619 av Sten-Ove Sundström m.fl. (s).
Bensinskatten.

Bilaga

1988/89:Sk620 av Lennart Brunander och Karin Starrin (båda c).
Skattebefrielse för motorsågsbränsle.

1988/89:Sk621 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Mervärdesskatten för statliga företag m.fl.

1988/89:Sk622 av Olof Johansson m.fl. (c).
Ökat anslag till Tullverket.

1988/89:Sk623 av Anita Stenberg m.fl. (mp).
Narkotikasmugglingen.

1988/89:Sk624 av Görel Bohlin och Birger Hagård (båda m).
Gotland som tull- och skattefri zon.

1988/89:Sk625 av Siw Persson (fp).
Fordonsskatten på traktorer.

1988/89:Sk626 av Erik Holmkvist (m).
Utredning om en gränsskyddsstyrka.

1988/89:Sk627 av Tom Heyman m.fl. (m).
Tullklareringen inom västkustregionen.

1988/89:Sk628 av Olof Johansson m.fl. (c).
Miljöavgifter på internationell flygtrafik, m.m.

1988/89:Sk629 av Bertil Måbrink (vpk).
Tullverkets resurser och sanktionslagstiftningen.

1988/89:Sk630 av Karin Israelsson och Martin Olsson (båda c).
Tullens narkotikabekämpning.

1988/89:Sk631 av Sten Andersson i Malmö (m).
Ändring av hundskattelagstiftningen.

1988/89:Sk632 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Viss översyn av lagen om mervärdesskatt.

1988/89:Sk633 av Anna-Wohlin Andersson och Marianne Andersson
(båda c).
Omsättningsskatten på utlänningars aktiehandel.

1988/89:Sk634 av Carl Frick (mp).
En reformerad reklamskatt.

1988/89:Sk635 av Carl Frick (mp).
Beskattning av miljöstörande förpackningar.

1988/89:Sk636 av Carl Frick (mp).
Bensinskatten, m.m.

1988/89:Sk637 av Inger Schörling och Carl Frick (båda mp).
En sopeldningsavvecklingsavgift.

1988/89:Sk638 av Göran Ericsson (m).
Tullverksamheten.

1988/89:Sk639 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Tullens narkotikabekämpning.

1988/89:Sk640 av Sten Östlund och Doris Håvik (båda s).
Tullsamarbetet mellan Sverige och Norge.

1988/89:Sk641 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Skattefri försäljning, m.m. på fartyg mellan fastlandet och Gotland.

1988/89:Sk642 av Stig Gustafsson och Björn Ericson (båda s).
Miljöavgifter på engångsförpackningar.

1988/89:Sk643 av Lennart Nilsson och Nils T Svensson (båda s).
Charterskatten.

1988/89:Sk644 av Hans Rosengren (s).
Accisen på personbilar.

1988/89:Sk645 av Carl Bildt m.fl. (m).
Miljöavgifter.

1988/89:Sk646 av Olof Johansson m.fl. (c).
Miljöavgift på organiska klorföreningar.

1988/89:Sk647 av Olof Johansson m.fl. (c).
Alkoholbeskattningen m.m..

1988/89:Sk648 av Håkan Hansson (c).
Miljöavgifter.

1988/89:Sk649 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Miljöavgifter.

1988/89:Sk650 av Kjell-Arne Welin m.fl. (fp).
Personalsituationen vid tullen i Skåne.

1988/89:Sk651 av Erik Holmkvist m.fl. (m).
Alkoholskatten.

1988/89:Sk652 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Bensinskatten, m.m..

1988/89:Sk653 av Daniel Tarschys m.fl. (fp).
Höjd tobaksskatt.

1988/89:Sk654 av Bertil Persson (m).
Momsbefrielse för kommunal verksamhet i entreprenadform.

1988/89:Sk655 av Rolf Kenneryd (c).
Beskattningen av motorsågsbränsle.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

- 1988/89:Sk656 av Ingrid Ronne-Björkqvist och Carl-Johan Wilson (båda fp). Prot. 1988/89:59
En sjukvårdsavgift på försäld alkohol. 1 februari 1989
- 1988/89:Sk657 av Inger Schörling m.fl. (mp). Bilaga
Matmomsen.
- 1988/89:Sk658 av Maria Leissner (fp).
Anslag till tullen för övervakning av Sydafrikalagen.
- 1988/89:Sk659 av Rune Rydén och Ingvar Eriksson (båda m).
Tullbevakningen på ön Ven.
- 1988/89:Sk660 av Carl Frick och Gösta Lyngå (båda mp).
Skatt på vissa engångsförpackningar.
- 1988/89:Sk661 av Roy Ottosson och Åsa Domeij (båda mp).
En regional drivmedelsskatt.
- 1988/89:Sk662 av Roland Larsson och Karin Israelsson (båda c).
Särskild avgift på alkohol och tobaksvaror.
- 1988/89:Sk663 av Börje Nilsson (s).
Förtullning och passvisering vid vissa flygplatser.
- 1988/89:Sk664 av Knut Wachtmeister m.fl. (m).
Tullförrättningsavgiften.
- 1988/89:Sk665 av Karin Israelsson m.fl. (c,fp).
Alkoholbeskattningen m.m.
- 1988/89:Sk666 av Stina Gustavsson (c).
Hundskatteregistren.
- 1988/89:Sk667 av Ivar Virgin (m).
Skattestimulans för elbilar.
- 1988/89:Sk668 av Ingvar Eriksson och Bertil Danielsson (båda m).
Tullskyddet för trädgårdsprodukter, m.m.
- 1988/89:Sk669 av Rune Thorén m.fl. (c,fp).
Den skattefria alkoholförsäljningen i internationell trafik.
- 1988/89:Sk670 av Elving Andersson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (båda c).
Alkoholbeskattningen.
- 1988/89:Sk671 av Carl Frick och Gösta Lyngå (båda mp).
Skatt på radioaktivt utsläpp.
- 1988/89:Sk672 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Den skattefria försäljningen på flygplatser, m.m.
- 1988/89:Sk673 av Rune Thorén och Erling Bager (c,fp).
Prispolitiken i fråga om alkoholdryckerna.
- 1988/89:Sk674 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Alkoholskatterna.

1988/89:Sk675 av Per Stenmarck och Rune Rydén (båda m).
Den skattefria försäljningen på flygplatser.

1988/89:Sk676 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Matmomsen.

1988/89:Sk677 av Åsa Domeij och Roy Ottosson (båda mp).
Skatt på engångsartiklar.

1988/89:Sk678 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Avgifterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel.

1988/89:Sk679 av Rolf Dahlberg m.fl. (m).
Tullverket.

1988/89:Sk680 av Göran Magnusson m.fl. (s).
Alkoholbeskattningen.

1988/89:Sk681 av Lars De Geer m.fl. (fp,m,c).
Motorsågsbränslen.

1988/89:Sk682 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m)...
Elbilar.

1988/89:Sk683 av Sture Ericson och Nils T Svensson (båda s).
Bränslesnåla och miljövänliga bilar.

1988/89:Sk684 av Birger Schlaug (mp).
Höjd skatt på tobak och alkoholhaltiga drycker.

1988/89:Sk685 av Carl Frick och Gösta Lyngå (båda mp).
Skatt på engångsförpackningar.

1988/89:Sk686 av Carl Frick och Gösta Lyngå (båda mp).
Skatt på radioaktiva utsläpp.

1988/89:Sk687 av Jan Sandberg m.fl. (m,fp,c).
Skattebefrielse för äldre motorfordon.

1988/89:Sk688 av Jan Sandberg och Anna Wohlin-Andersson (m,c).
Försäljningsskatt vid import av äldre motorfordon.

1988/89:Sk689 av Wiggo Komstedt och Karl-Gösta Svenson (båda m).
En ny skatteklass för öl.

1988/89:Sk690 av Gunnar Björk m.fl. (c).
Omsättningsskatten på utlänningars värdepappershandel.

1988/89:Sk691 av Jan Hyttring (c).
Skattefrihet för eldrivna bilar.

1988/89:Sk692 av Ingrid Sundberg m.fl. (m).
Temporär tullbehandling vid vissa flygplatser.

1988/89:Sk693 av Ines Uusmann m.fl. (s).
Övervakningen av förbudet mot handel med Sydafrika.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Sk694 av Lars De Geer m.fl. (fp).
Restitution av moms för utländska turister.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sk695 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Reklamskatt, m.m.

Bilaga

1988/89:Sk696 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Skatt på utsläpp av svaveldioxid m.m..

1988/89:Sk697 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Gödselskatt.

1988/89:Sk698 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Införande av viss miljöskatt, m.m.

1988/89:Sk699 av Karin Ahrland m.fl. (fp).
Ökade resurser för tullen.

1988/89:Sk700 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Skatt på flygbränsle.

1988/89:Sk701 av Bo Lundgren och Karin Ahrland (m,fp).
Beskattning av vin och öl m.m.

1988/89:Sk702 av Ivar Franzén (c).
Koldioxidavgift för fossilbränsledrivna fordon.

1988/89:Sk703 av Karl Erik Olsson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Färjelinjen Simrishamn-Allinge.

1988/89:Sk801 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Betalningssäkringslagen m.m.

1988/89:Sk802 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Rättssäkerheten vid beskattningen.

1988/89:Sk803 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).
Granskningen av deklarationerna.

1988/89:Sk804 av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s).
Kontrolluppgiften avseende ränteinkomster.

1988/89:Sk805 av Lennart Brunander (c).
Rättssäkerheten i taxeringsförfarandet.

1988/89:Sk806 av Rune Backlund m.fl. (c,m,fp).
Ersättning för rättegångskostnader i skattemål.

1988/89:Sk807 av Allan Ekström (m).
Skattetillägg.

1988/89:Sk808 av Knut Wachtmeister (m).
Kvarskatteavgiften.

1988/89:Sk809 av Alexander Chrisopoulos och Björn Samuelson (båda vpk).
Skatteplanering.

1988/89:Sk810 av Sten Svensson m.fl. (m,fp,c).
Lagen om betalningssäkring.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sk811 av Filip Fridolfsson m.fl. (m,fp,c).
Arbetsgivares ansvar för ej erlagd skatt.

Bilaga

1988/89:Sk812 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).
Eftertaxering.

1988/89:Sk813 av Lars De Geer (fp).
Kvarskatteavgiften.

1988/89:Sk814 av Rune Backlund m.fl. (c,m,fp).
Vidgad möjlighet till anstånd med betalning av tvistig skatt.

1988/89:Sk815 av Karl-Gösta Svenson och Hans Dau (båda m).
Ställföreträdaransvaret enligt uppbördslagen.

1988/89:Sk816 av Martin Olsson (c).
Upphävande av bevissäkringslagen.

1988/89:Sk817 av Maud Björnemalm m.fl. (s).
Lokalisering av del av riksskatteverkets verksamhet till Lindesberg.

1988/89:Sk818 av Ylva Annerstedt (fp).
Distributionen av deklarationsblanketter.

1988/89:Sk819 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Skatteförvaltningen.

1988/89:Sk820 av Ylva Annerstedt (fp).
Förhandsbesked i skattefrågor.

1988/89:Sk821 av Görel Thurdin m.fl. (c).
Generalklausulen i skattelagstiftningen.

1988/89:Sk822 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Skattebrotten m.m.

1988/89:Sk823 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Skatteplanering.

1988/89:Sk824 av Anne Wibble m.fl. (fp).
Anslaget till riksskatteverket, m.m.

1988/89:Sk825 av Alf Wennerfors m.fl. (m).
Taxeringen av skärgårdsfastigheter.

1988/89:Sk901 av Claes Roxbergh och Hans Leghammar (båda mp).
Ändrade regler för personnummer.

1988/89:Sk902 av Ingrid Ronne-Björkqvist (fp).
Kyrko- och folkbokföring vid givarinsemination.

- 1988/89:Sk903 av Olof Johansson m.fl. (c).
Huvudmannaskapet för folkbokföringen.
- 1988/89:Sk904 av Olof Johansson m.fl. (c).
Beskattningen och regionalpolitiken, m.m.
- 1988/89:Ju201 av Rosa Östh (c).
Enköpings polisdistrikt.
- 1988/89:Ju202 av Bengt Harding Olson (fp).
Renodling av polisens verksamhet.
- 1988/89:Ju203 av Sven-Olof Petersson (c).
Miljöutbildning för polis och åklagare.
- 1988/89:Ju204 av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp).
Nytt polishus i Uddevalla.
- 1988/89:Ju205 av Elving Andersson (c).
Nytt polishus i Uddevalla.
- 1988/89:Ju206 av Göran Ericsson (m).
Polisverksamheten.
- 1988/89:Ju207 av Göran Ericsson (m).
Legitimering av polismän, m.m.
- 1988/89:Ju208 av Per-Ola Eriksson (c).
Nytt polishus i Gällivare.
- 1988/89:Ju209 av Ingvar Johnsson (s).
Trollhättans polisdistrikt.
- 1988/89:Ju210 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kommunalt inflytande över polisen, m.m.
- 1988/89:Ju211 av Bengt Kindbom m.fl. (c).
Registerlag för polisen, m.m.
- 1988/89:Ju212 av Anita Stenberg m.fl. (mp).
Fler kvarterspoliser.
- 1988/89:Ju213 av Birger Rosqvist och Sven-Gösta Signell (båda s).
Polisens trafikövervakning.
- 1988/89:Ju214 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Polisens förspaningsregister.
- 1988/89:Ju215 av Bo Hammar m.fl. (vpk).
Utrikespolitisk kompetens hos säkerhetspolisen.
- 1988/89:Ju216 av Erkki Tammenoksa m.fl. (s).
Kvarterspolisverksamheten.
- 1988/89:Ju217 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Rullande poliskontor.

1988/89:Ju218 av Lennart Andersson m.fl. (s).
Polisen i Stockholms län.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Ju219 av Carl Frick (mp).
Åtgärder mot hastighetsöverträdelse.

1988/89:Ju220 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Rekrytering av invandrare till polisutbildning, m.m.

1988/89:Ju221 av Ulla Tillander m.fl. (c).
Åtgärder mot distribution av barnpornografi.

1988/89:Ju222 av Ewy Möller och Bertil Danielsson (båda m).
Sjöpolisverksamheten i Kalmar län.

1988/89:Ju223 av Catarina Rönnung och Åke Gustavsson (båda s).
Nytt polishus i Vetlanda.

1988/89:Ju224 av Kjell-Arne Welin och Siw Persson (båda fp).
Helsingborgs polisdistrikt.

1988/89:Ju225 av Ann-Cathrine Haglund och Birgitta Rydle (båda m).
Åtgärder mot våldsbrottslighet.

1988/89:Ju226 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Hastighetsövervakningen.

1988/89:Ju227 av Gudrun Norberg (fp).
Promillegränsen vid rattonykterhet.

1988/89:Ju228 av Berndt Ekholm m.fl. (s).
Fler poliser i trafikövervakningen.

1988/89:Ju229 av Claes Roxbergh m.fl. (fp).
Övervakningen av hastighetsöverträdelse.

1988/89:Ju230 av Berit Oscarsson (s).
Tillsättningen av polischefer.

1988/89:Ju231 av Monica Öhman och Sten-Ove Sundström (båda s).
Polisiärt gränssamarbete mellan Finland och Sverige.

1988/89:Ju232 av Margit Gennser (m).
Polisens förspaningsregister.

1988/89:Ju233 av Kjell-Arne Welin (fp).
Legitimationsskyldighet för ordningsvakter.

1988/89:Ju234 av Sverre Palm och Anita Johansson (båda s).
Brott av polisman och åklagare.

1988/89:Ju235 av Björn Körlof (m).
Ersättning för hjälp åt polisen.

1988/89:Ju236 av Arne Andersson i Ljung och Stig Bertilsson (båda m).
Trollhättans polisdistrikt.

1988/89:Ju237 av Kent Lundgren m.fl. (mp).
Befordringsgången inom polisen.

1988/89:Ju238 av Kent Lundgren m.fl. (mp).
Betalning för polisarbete.

1988/89:Ju239 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s).
Trafikpolisens resurser.

1988/89:Ju240 av Kjell-Arne Welin m.fl. (fp).
Nytt polishus i Malmö.

1988/89:Ju241 av Rolf Dahlberg m.fl. (m).
Anslag till polisväsendet m.m.

1988/89:Ju242 av Britta Bjelle (fp).
Regionalisering av polisutbildningen.

1988/89:Ju243 av Anders Castberger och Elver Jonsson (båda fp).
Polisens trafikövervakning.

1988/89:Ju244 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).
Stockholmspolisens situation.

1988/89:Ju245 av Ivar Franzén m.fl. (c,s,m,fp).
Kungsbacka polisdistrikt.

1988/89:Ju246 av Rolf Kenneryd m.fl. (c,s,m,fp).
Nytt polishus i Halmstad.

1988/89:Ju247 av Kent Lundgren m.fl. (mp).
Statens kriminaltekniska laboratorium.

1988/89:Ju248 av Ingela Mårtensson och Bengt Harding Olson (båda fp).
Förspaningsregister.

1988/89:Ju249 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Bekämpande av brott med etnisk bakgrund.

1988/89:Ju250 av Jan Strömdahl m.fl. (vpk).
Kommunal polisövervakning.

1988/89:Ju251 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Trafikövervakningen.

1988/89:Ju252 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).
Trafikövervakningen, m.m.

1988/89:Ju301 av Olof Johansson m.fl. (c).
Statsåklagare för miljöbrott.

1988/89:Ju302 av Ingbritt Irhammar och Marianne Andersson (båda c).
Utbildning i miljö rätt för poliser och åklagare, m.m.

1988/89:Ju303 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Utbildning för åklagare beträffande arbetsmiljöbrott.

1988/89:Ju401 av Allan Ekström (m).

Utnämningen av domare.

1988/89:Ju402 av Allan Ekström (m).

Antalet nämndemän i tingsrätt, m.m.

1988/89:Ju403 av Ingegerd Anderlund och Margit Sandéhn (båda s).

Vittnesersättningen.

1988/89:Ju404 av Ewy Möller (m).

Antalet nämndemän i underrätt.

1988/89:Ju405 av Ingbritt Irhammar och Kersti Johansson (båda c).

Handläggningen av taxeringsbesvär.

1988/89:Ju406 av Allan Ekström (m).

Domarlönerna.

1988/89:Ju407 av Stina Eliasson och Birgitta Hambræus (båda c).

Vattendomstols sammansättning, m.m.

1988/89:Ju408 av Berith Eriksson (vpk).

Ersättningen till vittnen och nämndemän.

1988/89:Ju409 av Bengt Rosén och Bengt Harding Olson (båda fp).

Registreringen av bouppteckning.

1988/89:Ju410 av Mona Saint Cyr och Ewy Möller (båda m).

Rättshjälp vid bodelning.

1988/89:Ju411 av Sven-Olof Petersson (c).

Allmänna advokatbyrån i Karlskrona.

1988/89:Ju412 av Ulla Orring m.fl. (fp,m,c).

Domstolarna i övre Norrland.

1988/89:Ju413 av Marianne Andersson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (båda c).

Allmänna advokatbyrån i Vänersborg.

1988/89:Ju414 av Carl Bildt m.fl. (m).

Avskaffande av hyresnämnderna och bostadsdomstolen.

1988/89:Ju415 av Ingbritt Irhammar och Anders Svärd (båda c).

Rättshjälp i förvaltningsprocessen.

1988/89:Ju416 av Aina Westin och Anita Johansson (båda s).

Jämställdhetsutbildning för nämndemän.

1988/89:Ju417 av Ewy Möller och Mona Saint Cyr (båda m).

Rättshjälp för småföretagare.

1988/89:Ju418 av Per Westerberg (m).

Rättshjälp i patentärenden.

1988/89:Ju419 av Rolf Dahlberg m.fl. (m).

Specialdomstolar m.m.

1988/89:Ju420 av Lena Öhrsvik (s).
Vittnesplikten för psykologer.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Ju421 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Vattendomstolarnas sammansättning.

Bilaga

1988/89:Ju422 av Birger Rosqvist (s).
Handläggningen av mål om arbetsskada.

1988/89:Ju423 av Torgny Larsson och Hans Göran Franck (båda s).
Offentlig försvarare i brottmål.

1988/89:Ju424 av Stig Bertilsson (m).
Allmänna advokatbyrån i Vänersborg.

1988/89:Ju425 av Lena Öhrsvik (s).
Socialnämnds ställning såsom part.

1988/89:Ju501 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Kriminalvården.

1988/89:Ju502 av Iris Mårtensson m.fl. (s).
Ny kriminalvårdsanstalt i Hudiksvall.

1988/89:Ju503 av Sinikka Bohlin m.fl. (s).
Kriminalvårdens linjeorganisation.

1988/89:Ju504 av Bertil Danielsson och Ewy Möller (båda m).
Yrkesutbildning för intagna på fängelse.

1988/89:Ju505 av Lennart Brunander och Hans Nyhage (c,m).
Kriminalvårdsanstalten i Torhult.

1988/89:Ju506 av Barbro Evermo Palmerlund m.fl. (s).
Värnpliktstjänstgöring enligt 34 § lagen om kriminalvård i anstalt.

1988/89:Ju507 av Gustav Persson m.fl. (s).
Kriminalvårdens lokalanstalt Studiegården i Uppsala.

1988/89:Ju508 av Monica Öhman och Sten-Ove Sundström (båda s).
Kriminalvårdsanstalten i Haparanda.

1988/89:Ju509 av Bertil Danielsson (m).
Ersättningen till övervakare.

1988/89:Ju510 av Arne Kjörnsberg (s).
Kriminalvårdsanstalten Torhult.

1988/89:Ju511 av Stig Gustafsson m.fl. (s).
Medborgarvittnen vid häkten.

1988/89:Ju512 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c).
Kriminalvårdens regionindelning.

1988/89:Ju513 av Hans Göran Franck och Bengt Silfverstrand (båda s).
Strafftid m.m.

1988/89:Ju514 av Marianne Stålberg m.fl. (s).
Ný kriminalvårdsanstalt i Bräcke.

1988/89:Ju515 av Bengt Silfverstrand m.fl. (s).
Behandlingsforskning inom kriminalvården.

1988/89:Ju601 av Bengt Harding Olson (fp).
Det straffbara området för vårdslöshet i trafik.

1988/89:Ju602 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Förverkande av fordon m.m. vid grovt trafikbrott.

1988/89:Ju603 av Göran Ericsson (m).
Lagen om besöksförbud.

1988/89:Ju604 av Hugo Hegeland (m).
Ordningsbot för snatteri.

1988/89:Ju605 av Elving Andersson (c).
Brottspåföljden för psykiskt störda lagöverträdare.

1988/89:Ju606 av Bengt Silfverstrand m.fl. (s).
Påföljden för rattfylleri.

1988/89:Ju607 av Hugo Hegeland (m).
Häleri.

1988/89:Ju608 av Bengt Harding Olson (fp).
Nödvarnsrätten.

1988/89:Ju609 av Kjell Ericsson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Alkoholförtäring och bilkörning.

1988/89:Ju610 av Ingbritt Irhammar och Martin Olsson (båda c).
Automatisk nykterhetskontroll av bilförare.

1988/89:Ju611 av Bengt Harding Olson och Karl-Göran Biörsmark
(båda fp).
Lärarpersonals tillsynsplikt och ingripanderätt.

1988/89:Ju612 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Lagen om besöksförbud.

1988/89:Ju613 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Målsägandebiträde.

1988/89:Ju614 av Carl Bildt m.fl. (m).
Straffansvar för tjänstefel.

1988/89:Ju615 av Margareta Persson m.fl. (s).
Kriminalisering av prostitution.

1988/89:Ju616 av Bengt Silfverstrand och Maja Bäckström (båda s).
Påföljden för skattebrott.

1988/89:Ju617 av Anita Modin m.fl. (s).
Lagen om besöksförbud.

1988/89:Ju618 av Anita Modin och Barbro Evermo Palmerlund (båda s).
Påföljden för psykiskt störda lagöverträdare.

1988/89:Ju619 av Marita Bengtsson och Reynoldh Furustrand (båda s).
Kvinnomisshandel.

1988/89:Ju620 av Jerry Martinger m.fl. (m).
Åtgärder mot snatteri.

1988/89:Ju621 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Barnets ställning som brottsoffer.

1988/89:Ju622 av Olof Johansson m.fl. (c).
Alkohol och trafik.

1988/89:Ju623 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kvinnovåldet.

1988/89:Ju624 av Rolf Dahlberg m.fl. (m).
Snatteri.

1988/89:Ju625 av Anders Castberger m.fl. (fp).
Promillegränserna vid trafiknykterhetsbrott, m.m.

1988/89:Ju626 av Ann-Cathrine Haglund (m).
Sexuellt utnyttjande.

1988/89:Ju627 av Stig Gustafsson m.fl. (s).
Läkemedels- och narkotikapåverkade fordonsförare.

1988/89:Ju628 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kvinnomisshandel.

1988/89:Ju629 av Rune Thorén (c).
Klotter inom kollektivtrafiken.

1988/89:Ju630 av Kent Lundgren (mp).
Tjänsteansvaret.

1988/89:Ju631 av Rosa Östh m.fl. (c).
Kriminalisering vid prostitution.

1988/89:Ju632 av Gudrun Norberg m.fl. (fp).
Åtgärder mot snatteri.

1988/89:Ju633 av Birgitta Hambræus (c).
Tjänsteansvaret.

1988/89:Ju634 av Elisabeth Fleetwood och Ingrid Sundberg (båda m).
Narkotikastrafflagen.

1988/89:Ju635 av Karin Israelsson (c).
Kriminalisering vid prostitution.

1988/89:Ju636 av Gunilla André m.fl. (c).
Kriminalisering vid prostitution.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

- 1988/89:Ju637 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Påföljder m.m. för unga lagöverträdare.
- 1988/89:Ju638 av Gunilla André (c).
Sponsring av åtgärder mot unga lagöverträdare.
- 1988/89:Ju639 av Britta Sundin och Martin Segerstedt (båda s).
Alkoholtester.
- 1988/89:Ju640 av Elver Jonsson och Rune Thorén (fp,c).
Trafiknykterheten.
- 1988/89:Ju641 av Hugo Bergdahl och Elver Jonsson (båda fp).
Samhällstjänst.
- 1988/89:Ju642 av Gunilla André och Ingbritt Irhammar (båda c).
Könsrollernas betydelse för brottsligheten.
- 1988/89:Ju643 av Kersti Johansson m.fl. (c).
Besöksförbud m.m.
- 1988/89:Ju701 av Margit Gennser (m).
Häktningstiderna.
- 1988/89:Ju801 av Ingbritt Irhammar och Kjell Ericsson (båda c).
Vapenamnesti m.m..
- 1988/89:Ju802 av Sten Svensson m.fl. (m).
Narkotikalagstiftningen.
- 1988/89:Ju803 av Maja Bäckström och Johnny Ahlqvist (båda s).
Rutinerna vid passansökan.
- 1988/89:Ju804 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Rättssäkerheten.
- 1988/89:Ju805 av Carl Bildt m.fl. (m).
Minskad brottslighet.
- 1988/89:Ju806 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Tjänsteansvaret m.m..
- 1988/89:Ju807 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).
Polisfrågor m.m. i Stockholms län.
- 1988/89:Ju808 av Olof Johansson m.fl. (c).
Rättsväsendet och brottsbekämpning.
- 1988/89:Ju809 av Hans Göran Franck och Stig Gustafsson (båda s).
Brottsförebyggande rådets resursbehov.
- 1988/89:Ju810 av Jerry Martinger m.fl. (m).
Ungdomsbrottsligheten.
- 1988/89:Ju811 av Bengt Harding Olson m.fl. (fp,m,c,mp).
Grannsamverkan mot brott.

1988/89:Ju812 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Brottsoffer.

1988/89:Ju813 av Bengt Harding Olson (fp).
Det framtida rättsväsendet.

1988/89:Ju814 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Brottsoffer.

1988/89:Ju815 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Promillegränsen för trafikonykterhet, m.m.

1988/89:Ju816 av Rolf Dahlberg m.fl. (m).
Åtgärder mot ungdomsbrottsligheten.

1988/89:Ju817 av Rolf Dahlberg m.fl. (m).
Stöd till brottsoffer, m.m.

1988/89:Ju818 av Ingela Mårtensson (fp).
Pornografiska föreställningar.

1988/89:Ju819 av Gunilla André (c).
Pornografiska föreställningar.

1988/89:Ju820 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Ekonomisk och organiserad brottslighet.

1988/89:Ju821 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kriminalpolitik m.m.

1988/89:Ju822 av Karin Ahrland m.fl. (fp).
Ökade resurser till rättsväsendet.

1988/89:L201 av Martin Olsson m.fl. (c).
Lagstiftning om ideella föreningar.

1988/89:L202 av Gullan Lindblad och Per Stenmarck (båda m).
Ramlagstiftning för ideella organisationer.

1988/89:L203 av Bengt Harding Olson (fp).
Aktieägares skadeståndsansvar.

1988/89:L204 av Bengt Silfverstrand m.fl. (s).
Höjning av minimikapitalet för aktiebolag.

1988/89:L205 av Nic Grönvall (m).
Utländska styrelseledamöter m.m. i svenska aktiebolag.

1988/89:L206 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Förbud mot röstvärdesdifferentiering i vissa bolag.

1988/89:L207 av Lars-Ove Hagberg m.fl. (vpk).
Betalningsansvaret för de anställdas representanter i bolagsstyrelse.

1988/89:L208 av Allan Ekström (m).
Lagstiftning om ideella föreningar.

1988/89:L209 av Lars Norberg och Elisabet Franzén (båda mp).
Röstvärdet för aktier.

1988/89:L210 av Nils T Svensson (s).
Begränsad teckningsrätt för konvertibler.

1988/89:L211 av Håkan Hansson m.fl. (c).
Behovet av nya företagsformer.

1988/89:L301 av Ove Karlsson m.fl. (s).
Prioriterade fordringar vid konkurs.

1988/89:L302 av Karl-Gösta Svensson och Hans Dau (båda m).
Förmånsrätten för skatter och avgifter.

1988/89:L303 av Bengt Silfverstrand och Kurt Ove Johansson (båda s).
Förmånsrätten för lönefordringar.

1988/89:L304 av Kjell-Arne Welin (fp).
Antalet kronofogdar.

1988/89:L401 av förste vice talman Ingegerd Troedsson och Ann-Cathrine Haglund (båda m).
Bestämmelserna om bodelning i äktenskapsbalken.

1988/89:L402 av Martin Olsson och Karin Israelsson (båda c).
Äktenskapets ekonomiska konsekvenser.

1988/89:L403 av Rinaldo Karlsson (s).
Barns rätt att omedelbart få ut sin arvslott.

1988/89:L404 av Bengt Harding Olson och Charlotte Branting (båda fp).
Äktenskapsbalkens regler om pensionsförsäkring.

1988/89:L405 av Mona Saint Cyr (m).
Äktenskapsbalkens bestämmelser om bodelning.

1988/89:L406 av Charlotte Cederschiöld och Margit Gennser (båda m).
Bestämmelserna om bodelning i äktenskapsbalken.

1988/89:L407 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Vårdnad och umgänge med barn.

1988/89:L408 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Faderskapspresumtion vid samboförhållanden, m.m.

1988/89:L409 av Karl Hagström (s).
Gemensam vårdnad.

1988/89:L410 av Lena Öhrsvik (s).
Handläggningen av mål rörande barn.

1988/89:L411 av Kaj Larsson m.fl. (s).
Barns umgängesrätt vid skilsmässa.

1988/89:L412 av Per Stenmarck och Ewy Möller (båda m).
Barns rätt till umgänge med båda föräldrarna.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

- 1988/89:L413 av Maria Leissner (fp).
Rätten till avdrag för underhållsbidrag.
- 1988/89:L414 av Margit Gennser (m).
Indexhöjningen av underhållsbidrag m.m.
- 1988/89:L415 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Internationella äktenskap.
- 1988/89:L416 av Alf Wennerfors (m).
Vårdnad av och umgänge med barn.
- 1988/89:L417 av Ingrid Hemmingsson och Wiggo Komstedt (båda m).
Barns umgängesrätt.
- 1988/89:L418 av Berith Eriksson (vpk).
Ändring i ärvdabalken.
- 1988/89:L419 av Kent Carlsson (s).
Registrerad samlevnad för homosexuella.
- 1988/89:L420 av Kent Carlsson och Anneli Hulthén (båda s).
Borgerlig namngivningsceremoni.
- 1988/89:L421 av Maria Leissner (fp).
Homosexuellas samlevnad.
- 1988/89:L501 av Sven-Olof Petersson (c).
Friköpsrätt vid historiskt arrende.
- 1988/89:L502 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Ställföreträdare för dödsboägda fastigheter, m.m.
- 1988/89:L503 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Friköp för s.k. historiska arrenden.
- 1988/89:L504 av Carl G Nilsson och Ingvar Eriksson (båda m).
Lagstiftningen om jordbruksarrende.
- 1988/89:L505 av Knut Billing m.fl. (m).
Inteckning av bostadsrätt.
- 1988/89:L601 av Martin Olsson m.fl. (c).
Det allmännas skadeståndsansvar.
- 1988/89:L602 av Allan Ekström (m).
Det allmännas skadeståndsansvar.
- 1988/89:L603 av Bengt Harding Olson (fp).
Frihet från skadeståndsansvar gentemot brottsling.
- 1988/89:L604 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Skadeståndsansvaret vid myndighetsutövning.
- 1988/89:L605 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Skadeståndsansvaret vid myndighetsutövning.

1988/89:L606 av Görel Thurdin m.fl. (c).
Diabetikers rätt att teckna försäkring.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:L607 av Bengt Harding Olson (fp).
Skadeståndsansvaret vid myndighetsutövning.

Bilaga

1988/89:L608 av Sture Thun och Torsten Karlsson (båda s).
Obligatorisk ansvarsförsäkring för fritidsbåtar.

1988/89:L609 av Görel Thurdin och Marianne Andersson (båda c).
Patientförsäkringen.

1988/89:L610 av Sten Svensson m.fl. (m,fp,c).
Det allmännas skadeståndsansvar.

1988/89:L611 av Mona Saint Cyr (m).
Skadeståndsansvaret vid myndighetsutövning.

1988/89:L612 av Bo Hammar m.fl. (vpk).
Statens skadeståndsansvar vid felaktig myndighetsutövning.

1988/89:L613 av Ivar Franzén m.fl. (c,m,fp).
Det allmännas skadeståndsansvar.

1988/89:L614 av Carl Bildt m.fl. (m).
Skadeståndsansvaret vid myndighetsutövning.

1988/89:L615 av Birger Rosqvist och Lisbet Calner (båda s).
Obligatorisk ansvarsförsäkring för ägare till fritidsbåtar.

1988/89:L616 av Olof Johansson m.fl. (c).
Ansvarsförsäkring för kemikalier.

1988/89:L617 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Diabetikers rätt att teckna personförsäkring.

1988/89:L618 av Jerry Martinger m.fl. (m).
Föräldrars skadeståndsansvar.

1988/89:L619 av Ewa Hedkvist Petersen m.fl. (s).
Försäkringsbolagens informationsskyldighet till dödsbon.

1988/89:L620 av Barbro Westerholm (fp).
Patient- och läkemedelsförsäkringarna.

1988/89:L621 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Ersättning till HIV-smittade blödarsjuka.

1988/89:L622 av Kent Lundgren (mp).
Skadeståndsansvaret vid myndighetsutövning.

1988/89:L623 av Lars Norberg och Elisabet Franzén (båda mp).
Ansvar för skador vid kärnkraftshaverier.

1988/89:L624 av Rolf Dahlberg m.fl. (m).
Skadestånd vid integritetskränkningar.

1988/89:L625 av Jan Sandberg (m).

Trafikskadelagen.

1988/89:L626 av Roland Larsson och Marianne Jönsson (båda c).

Ersättningsbeloppen från patientförsäkringen.

1988/89:L627 av Rune Thorén (c).

Ersättningen vid smitta eller felbehandling inom sjukvården.

1988/89:L701 av Birthe Sörestedt och Bengt Silfverstrand (båda s).

Hushållens skuldsättning.

1988/89:L702 av Margareta Hemmingsson m.fl. (s).

Våldsleksaker m.m.

1988/89:L703 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Konsumentpolitiken.

1988/89:L704 av Marianne Andersson m.fl. (c).

Marknadsföringen av våldsleksaker, m.m.

1988/89:L705 av Nic Grönvall (m).

Avskaffande av konsumenttekniska nämnden.

1988/89:L706 av Martin Olsson m.fl. (c).

Konsumentpolitiska frågor.

1988/89:L707 av Carl Frick (mp).

Prismärkning på förpackade varor.

1988/89:L708 av Carl Frick (mp).

Produktmärkning i dagligvaruhandeln.

1988/89:L709 av Carl Frick (mp).

Massförpackningarna inom detaljvaruhandeln.

1988/89:L710 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Förbud mot könsdiskriminerande reklam.

1988/89:L711 av Carl Frick (mp).

Konsumentupplysningen.

1988/89:L712 av Marita Bengtsson (s).

Förbud mot krigsleksaker m.m.

1988/89:L713 av Ove Karlsson och Ulla Johansson (båda s).

Förbud mot våldsförhärlikande leksaker och dataspel.

1988/89:L714 av Anita Modin m.fl. (s).

Ett kontokortsregister, m.m.

1988/89:L715 av Martin Olsson och Stina Eliasson (c).

Undantag för SBC i fastighetsmäklarlagen.

1988/89:L716 av Berndt Ekholm m.fl. (s).

Förbud mot våldsförhärlikande dataspel.

1988/89:L717 av Aina Westin och Anita Johansson (båda s).
Förbud mot könsdiskriminerande reklam.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:L718 av Elisabeth Persson (vpk).
Förbud mot krigsleksaker m.m.

1988/89:L719 av Ingegerd Wärnersson och Anita Jönsson (båda s).
Lagstiftning rörande våldsförhållande data- och TV-spel.

1988/89:L720 av Yvonne Sandberg-Fries (s).
Konsumentskyddet på kontaktlinsmarknaden.

1988/89:L721 av Ingbritt Irhammar och Elving Andersson (båda c).
Varudeklaration av miljöskadliga ämnen.

1988/89:L722 av Elisabet Franzén m.fl. (mp).
Rätt för miljöorganisationer att väcka talan i marknadsdomstolen.

1988/89:L723 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Obligatorisk kommunal konsumentvägledning.

1988/89:L724 av Gudrun Norberg m.fl. (fp).
Extrapriser m.m.

1988/89:L725 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Undantag för SBC i fastighetsmäklarlagen.

1988/89:L726 av Hans Leghammar och Kent Lundgren (båda mp).
Distributionen av direktreklam.

1988/89:L727 av Paul Ciszuk och Kaj Nilsson (båda mp).
En lag om förbud mot distribution av icke önskad reklam.

1988/89:L728 av Marianne Carlström och Anneli Hulthén (båda s).
Förbud mot könsdiskriminerande reklam.

1988/89:L729 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Förbud mot könsdiskriminerande reklam.

1988/89:L730 av Ylva Annerstedt (fp).
Konsumentskyddet vid charterresor.

1988/89:L731 av Ewy Möller (m).
Lagen om fastighetsmäklare.

1988/89:L732 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Skydd mot reklampåverkan.

1988/89:L801 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp).
Integrering av fotografireglerna i upphovsrättslagen.

1988/89:L802 av Olof Johansson m.fl. (c).
Patentering av bioteknologiska uppfinningar, m.m.

1988/89:L803 av Lars Ahlmark (m).
Patenttiden för läkemedel.

1988/89:L804 av andre vice talman Christer Eirefelt m.fl. (fp).
Åtgärder mot patentintrång m.m.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:L805 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Förbud mot patent på levande materia.

Bilaga

1988/89:L806 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Patentering av biotekniska uppfinningar.

1988/89:L901 av Kjell Ericsson m.fl. (c).
Reglerna om dröjsmålsränta.

1988/89:L902 av Hugo Hegeland (m).
Godtrosförvärv.

1988/89:L903 av Rune Thorén och Elver Jonsson (c,fp).
Onykterhet till sjöss.

1988/89:L904 av Anders Björck m.fl. (m).
Skydd för företagshemligheter.

1988/89:U201 av Barbro Westerholm och Charlotte Branting (båda fp).
Jämställdhet i FN:s olika organ.

1988/89:U202 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Effektivare bistånd.

1988/89:U203 av Birger Rosqvist och Sven-Gösta Signell (båda s).
En internationell miljö- och katastroffond.

1988/89:U204 av Magnus Persson (s).
U-landsbiståndet till vardagsnära teknik.

1988/89:U205 av Filip Fridolfsson och Hugo Hegeland (båda m).
Ökning av det bundna u-landsbiståndet.

1988/89:U206 av Birgitta Hambræus och Ivar Franzén (båda c).
Förnybar energi för u-länderna, m.m.

1988/89:U207 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp,m,c,vpk,mp).
Ökning av svenskt bidrag till UNIFEM.

1988/89:U208 av Carl Bildt m.fl. (m).
Swedish Handicaped International Aid.

1988/89:U209 av Ingemar Eliasson m.fl. (fp).
Bistånd och miljö.

1988/89:U210 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Handläggningen i regeringskansliet av stöd till skuldyngda u-länder.

1988/89:U211 av Bertil Måbrink m.fl. (vpk).
De tropiska regnskogarna.

1988/89:U212 av Birthe Sörestedt och Maja Bäckström (båda s).
Svenskt vete för biståndssändamål.

1988/89:U213 av Ulla Tillander och tredje vice talman Bertil Fiskesjö
(båda c).

FN-universitet i Malmö inom det medicinsk-tekniska området.

1988/89:U214 av Lars Werner m.fl. (vpk).

U-landsbistånd till kvinnor.

1988/89:U215 av Anita Persson och Iris Mårtensson (båda s).

Stödet till u-länderna för familjeplanering, m.m.

1988/89:U216 av Lars Svensson m.fl. (s).

Svenskt bistånd genom folkrörelserna.

1988/89:U217 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Utredning om en ny u-landspolitik m.m.

1988/89:U218 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m).

Biståndspolitiken.

1988/89:U219 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).

Biståndspolitiken.

1988/89:U220 av Ivar Virgin (m).

De tropiska skogarna.

1988/89:U221 av Ingemar Eliasson m.fl. (fp).

Stöd till Namibia.

1988/89:U222 av Ragnhild Pohanka och Jill Lindgren (båda mp).

Världsbanken.

1988/89:U223 av Lennart Pettersson och Åke Wictorsson (båda s).

Biståndsmedel till s.k. anpassad teknologi till u-länder.

1988/89:U224 av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist (båda fp).

Organisationers u-landsbistånd.

1988/89:U225 av Per Gahrton (mp).

Biståndsmedel till projekt för ökenbekämpning.

1988/89:U226 av Lars Werner m.fl. (vpk).

U-ländernas skuldsättning.

1988/89:U227 av Rosa Östh m.fl. (c).

Insatser mot aids i tredje världen.

1988/89:U228 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Världsbanken m.m..

1988/89:U229 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Ökat bistånd till u-länderna.

1988/89:U230 av Olof Johansson m.fl. (c).

Utvecklingspolitik.

1988/89:U231 av Ulla-Britt Åbark och Margareta Winberg (båda s).

Södra Afrika.

1988/89:U232 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c,m,mp).
Föreningen Appropriate Technology Sweden.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:U233 av Birger Hagård m.fl. (m).
Angola.

1988/89:U234 av Kent Carlsson (s).
Humanitära utvecklingsprojekt på Västbanken och i Gaza.

1988/89:U235 av Lars-Erik Lövdén och Kurt Ove Johansson (båda s).
BITS internationella kursverksamhet.

1988/89:U236 av Per Gahrton och Roy Ottosson (båda mp).
Insatser för regnskogarnas bevarande.

1988/89:U237 av Kent Carlsson och Anneli Hulthén (båda s).
Insatser mot skövlingen av tropiska skogar.

1988/89:U238 av Ingela Mårtensson och Anna Horn af Rantzien (fp,mp).
Åtgärder på det internationella planet för att säkra elefanternas överlevnad.

1988/89:U301 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Bidraget till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI).

1988/89:U302 av Birger Hagård (m).
Kulturattaché i Wien m.fl. huvudstäder.

1988/89:U303 av Håkan Hansson (c).
Generalkonsulatet i Minnesota.

1988/89:U304 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ökat anslag till fredsorganisationer.

1988/89:U305 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Kvinnor till FN-befattningar.

1988/89:U306 av Ingemar Eliasson och Karin Söder (fp,c).
Bibehållande av generalkonsulatet i Minneapolis.

1988/89:U307 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Utträde ur Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB).

1988/89:U308 av Berndt Ekholm m.fl. (s).
Information m.m. om fred och nedrustning.

1988/89:U309 av Pär Granstedt m.fl. (c).
Generella bidrag till fredsorganisationer.

1988/89:U310 av Per Gahrton (mp).
Bidraget till fredsorganisationer.

1988/89:U311 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Bidrag till vissa internationella organisationer.

1988/89:U312 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Interamerikanska utvecklingsbanken.

1988/89:U313 av Inger Schörling och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Flyktingar som utvisas.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:U314 av Margareta Winberg m.fl. (s).
Det svenska generalkonsulatet i Jerusalem.

1988/89:U315 av Margareta Fogelberg (fp).
Bernadottemuseet i Pau.

1988/89:U316 av Birgitta Rydle (m).
Svenskundervisningen på högskolenivå i vissa länder.

1988/89:U317 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö och Ingela Mårtensson
(c,fp).
Sveriges Världsfederalister.

1988/89:U318 av Håkan Holmberg och Jan-Erik Wikström (c,fp).
Forskning om militära omställningsfrågor.

1988/89:U319 av Paul Cizuk m.fl. (mp).
En kunskapsbank för försvarsindustriell omställning.

1988/89:U320 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m).
Budgetfrågor inom utrikesdepartementets verksamhetsområde.

1988/89:U401 av Olof Johansson m.fl. (c).
Biologiska stridsmedel.

1988/89:U402 av Olof Johansson m.fl. (c).
Fred och avspänning.

1988/89:U403 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Vapenexporten.

1988/89:U404 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Utländska flottbesök.

1988/89:U405 av Margareta Persson m.fl. (s).
Utländska flottbesök.

1988/89:U406 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Förbud mot utförsel av krigsmateriel.

1988/89:U407 av Birgitta Hambræus och Ingvar Karlsson i Bengtsfors
(båda c).
Internationell kunskapsbank för omställning vid nedrustning.

1988/89:U408 av Jill Lindgren m.fl. (mp,vpk,c).
Ändring av IAEA-avtalet och icke-spridningsavtalet (NPT).

1988/89:U409 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m).
En säkerhetspolitiskt förankrad nedrustningspolitik.

1988/89:U410 av Göthe Knutson (m).
Internationella åtgärder mot biologiska och kemiska vapen.

- 1988/89:U411 av Gudrun Schyman och Bertil Måbrink (båda vpk).
En kunskapsbank för omställningsfrågor i samband med nedrustning.
- 1988/89:U412 av Birger Schlaug (mp).
Åtgärder mot kärnvapenspridningen.
- 1988/89:U413 av Per Gahrton (mp).
Förbud mot besök av kärnvapenbestyckade fartyg.
- 1988/89:U414 av Stig Gustafsson m.fl. (s).
Förbud mot besök av kärnvapenbestyckade fartyg.
- 1988/89:U415 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Säkerhetspolitik och nedrustning.
- 1988/89:U416 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp).
Utländska flottbesök.
- 1988/89:U417 av Ingela Mårtensson och Ulla Orring (båda fp).
Kärnvapenkrigets effekter.
- 1988/89:U418 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp).
Provstopp.
- 1988/89:U419 av Birger Schlaug och Marianne Samuelsson (båda mp).
En kärnvapenfri zon i Norden.
- 1988/89:U420 av Ingela Mårtensson (fp).
Medling mellan stater.
- 1988/89:U421 av Per Gahrton (mp).
Franska kärnvapenprov.
- 1988/89:U422 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp,s,m,c,vpk,mp).
Fler kvinnor vid nedrustningsförhandlingar.
- 1988/89:U423 av Margareta Winberg m.fl. (s).
Krigsmaterielexporten.
- 1988/89:U424 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Nedrustning i norra Europa.
- 1988/89:U425 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Nedrustning.
- 1988/89:U426 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Kärnvapenfri zon i Norden m.m.
- 1988/89:U501 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Sveriges förhållande till Indonesien.
- 1988/89:U502 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Förhållandena i Iran.
- 1988/89:U503 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Europeiska gemenskapen.

1988/89:U504 av Ulla-Britt Åbark m.fl. (s).
Anmälan till Europarådet om tortyr i Turkiet.

1988/89:U505 av Olof Johansson m.fl. (c).
Mänskliga fri- och rättigheter m.m.

1988/89:U506 av Eva Johansson m.fl. (s).
Eritrea.

1988/89:U507 av Ulla-Britt Åbark och Lennart Nilsson (båda s).
USA:s viseringsregler.

1988/89:U508 av Isa Halvarsson (fp).
Inrättande av en "Nordisk ombudsman".

1988/89:U509 av Birger Schlaug m.fl. (mp).
Antarktis.

1988/89:U510 av Lars Ahlström (m).
Utresetillstånd för Georgi Samoilovich.

1988/89:U511 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Visumtvånget.

1988/89:U512 av Iris Mårtensson m.fl. (s).
Kontroll av FN:s barnkonvention om mänskliga rättigheter.

1988/89:U513 av Inger Koch (m).
Etiopien.

1988/89:U514 av Lars Werner m.fl. (vpk).
De politiska förhållandena i Turkiet.

1988/89:U515 av Sylvia Pettersson m.fl. (s).
Den politiska situationen i Somalia.

1988/89:U516 av Iris Mårtensson m.fl. (s).
Stödet till Guatemala.

1988/89:U517 av Ingemar Eliasson m.fl. (fp).
Svensk politik gentemot öststaterna.

1988/89:U518 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ytterligare sanktionsåtgärder mot Sydafrika.

1988/89:U519 av Olof Johansson m.fl. (c).
Alokholpolitiken och EG, m.m.

1988/89:U520 av Lars Ernestam (fp).
Internationell miljö rätt.

1988/89:U521 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m).
Stöd för demokrati och mänskliga rättigheter.

1988/89:U522 av Pär Granstedt m.fl. (c).
Åtgärder mot Sydafrika.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:U523 av Karl-Göran Biörsmark m.fl. (fp).

Eritreas rätt till självbestämmande.

1988/89:U524 av Eva Björne och Gullan Lindblad (båda m).

Kurderna.

1988/89:U525 av Inger Koch (m).

Afghanistan.

1988/89:U526 av Barbro Evermo Palmerlund m.fl. (s).

Massavrättningar och brott mot mänskliga rättigheter i Iran.

1988/89:U527 av Görel Bohlin (m).

En FN-institution till Sverige.

1988/89:U528 av Per Gahrton m.fl. (mp).

En parlamentarisk utredning om utrikespolitiken.

1988/89:U529 av Per Gahrton m.fl. (mp).

Svenskt erkännande av staten Palestina.

1988/89:U530 av Erling Bager och Lars Leijonborg (båda fp).

Observatörsplatser i Nordiska rådet för Estland, Lettland och Litauen.

1988/89:U531 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m).

Markering av de baltiska ländernas gränser på kartor m.m.

1988/89:U532 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m).

Sverige och de baltiska staterna.

1988/89:U533 av Åsa Domeij och Roy Ottosson (båda mp).

Internationell miljöpolitik.

1988/89:U534 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Kurderna.

1988/89:U535 av Rolf Clarkson m.fl. (m).

Sjöfarten och EG.

1988/89:U536 av Göran Magnusson m.fl. (s).

Sverige och EG.

1988/89:U537 av Anita Johansson m.fl. (s).

Bojkotten av Sydafrika.

1988/89:U538 av Kent Carlsson (s).

Nordisk samordning av sanktioner mot Sydafrika.

1988/89:U539 av Marianne Samuelsson och Birger Schlaug (båda mp).

Utökad rätt för kommuner att agera mot Sydafrika.

1988/89:U540 av Birger Schlaug och Marianne Samuelsson (båda mp).

Bojkott av företag som investerat i Sydafrika.

1988/89:U541 av Maria Leissner (fp).

Mänskliga rättigheter.

1988/89:U542 av Karin Söder m.fl. (c).

Barnens rättigheter.

1988/89:U543 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Mänskliga rättigheter och demokrati i tredje världen.

1988/89:U544 av Lars Werner m.fl. (vpk).

El Salvador.

1988/89:U545 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Stöd till Palestinas folk.

1988/89:U546 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Brott mot mänskliga rättigheter på Filippinerna.

1988/89:U547 av Alf Wennerfors (m).

Svenskt stöd till Afghanistans folk.

1988/89:U548 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Eritrea.

1988/89:U549 av Lars Leijonborg (fp).

Situationen i Albanien.

1988/89:U550 av Inger Koch m.fl. (m,s,fp,c,vpk,mp).

Kurderna.

1988/89:U551 av Elver Jonsson och Margareta Fogelberg (båda fp).

Utresetillstånd för sovjetiska familjer.

1988/89:U552 av Ragnhild Pohanka och Kaj Nilsson (båda mp).

Fredsplan för Tibet.

1988/89:U553 av Eva Goës och Jill Lindgren (båda mp).

Östtimor.

1988/89:U554 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Stöd till Wislaprojektet i Polen m.m.

1988/89:U555 av Marianne Jönsson och Sven-Olof Petersson (båda c).

Samarbete mellan sydöstra Sverige och Östeuropa.

1988/89:U556 av Per Gahrton och Anna Horn af Rantzien (båda mp).

Miljösamarbete med Estland.

1988/89:U557 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp).

Miljösituationen i Polen.

1988/89:U558 av Karin Söder m.fl. (c,fp).

Satsning på nordiskt samarbete.

1988/89:U559 av Marianne Samuelsson och Birger Schlaug (båda mp).

Direktval till Nordiska rådet.

1988/89:U560 av Carl Bildt m.fl. (m).

Sverige och EG.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

Bilaga

1988/89:U561 av Olof Johansson m.fl. (c).

Ett vidgat Europasamarbete.

1988/89:U562 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Sverige, de västeuropeiska gemenskaperna och Europapolitiken.

1988/89:U563 av Christer Skoog (s).

EG-tullen på fisk och fiskprodukter.

1988/89:U564 av Kjell Johansson (fp).

Utredning kring ett svenskt medlemskap i EG.

1988/89:U565 av Bertil Persson (m).

Svensk socialpolitik och EG.

1988/89:U566 av Jan Sandberg (m).

Svenskt medlemskap i EG.

1988/89:U567 av Ulla Tillander (c).

Utlandsstipendier till teknisk utbildning.

1988/89:U568 av Ingvar Eriksson m.fl. (m).

Trädgårdsnäringen och EG.

1988/89:U569 av Leif Olsson (fp).

EG-tullen på fisk och fiskprodukter.

1988/89:U570 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).

Sverige och EG.

1988/89:U571 av Inger Schörling m.fl. (mp).

EG-anpassningen och arbetsmarknaden.

1988/89:U572 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).

EG-anpassningen och gentekniken.

1988/89:U573 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).

EG-anpassningen och miljökontrollen vid gränserna.

1988/89:U574 av Carl Frick (mp).

Sveriges alkoholpolitik och EG.

1988/89:U575 av Inger Schörling m.fl. (mp).

EG-anpassningen och produktkontrollen.

1988/89:U576 av Inger Schörling m.fl. (mp).

Sverige och Europasamarbetet.

1988/89:U577 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).

Den s.k. unilaterala metoden för EG-anpassning.

1988/89:U578 av Inger Schörling m.fl. (mp).

EG-anpassningen och miljöpolitiken.

1988/89:U579 av Inger Schörling m.fl. (mp).

EG-anpassningen och regionalpolitiken.

1988/89:U580 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och jordbrukspolitiken.

1988/89:U581 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och företagskoncentrationen.

1988/89:U582 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och den sociala tryggheten.

1988/89:U583 av Carl Frick (mp).
Konsumentskyddet och EG.

1988/89:U584 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och livsmedelskontrollen.

1988/89:U585 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och konsumentskyddet.

1988/89:U586 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och alkoholpolitiken.

1988/89:U587 av Inger Schörling m.fl. (mp).
EG-anpassningen och kemikaliekontrollen.

1988/89:U588 av Inger Schörling m.fl. (mp).
EG-anpassningen och läkemedelskontrollen.

1988/89:U589 av Inger Schörling m.fl. (mp).
EG-anpassningen och arbetsmiljön.

1988/89:U590 av Inger Schörling m.fl. (mp).
EG-anpassningen och löntagarnas rättigheter.

1988/89:U591 av Inger Schörling m.fl. (mp).
EG-anpassningen och flyktingpolitiken.

1988/89:U592 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och jämställdheten.

1988/89:U593 av Inger Schörling m.fl. (mp).
EG-anpassningen och djurskyddet.

1988/89:U594 av Inger Schörling m.fl. (mp).
EG-anpassningen och kärnkraftsavvecklingen.

1988/89:U595 av Inger Schörling m.fl. (mp).
EG-anpassningen och narkotikabekämpningen.

1988/89:U596 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och trafikpolitiken.

1988/89:U597 av Inger Schörling m.fl. (mp).
EG-anpassningen och tull/polis vid gränserna.

1988/89:U598 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och beskattningen.

1988/89:U599 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och bostadspolitiken.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:U600 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och vapenhandeln.

1988/89:U601 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
EG-anpassningen och TV.

1988/89:U602 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Sverige och EG-domstolen.

1988/89:U603 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Upplösning av Rådet för Europafrågor.

1988/89:U604 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Återkallande av det s.k. EG-direktivet.

1988/89:U605 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Remissbehandling av pågående EG-kartläggningar.

1988/89:U606 av Margareta Fogelberg och andre vice talman Christer
Eirefelt (båda fp).
Samordnande europeiska miljökrav på lastfordon, m.m.

1988/89:U607 av Ines Uusmann m.fl. (s).
Svenska företags verksamhet i Sydafrika.

1988/89:U608 av Lars Werner m.fl. (vpk).
EG-frågors behandling inom regeringskansliet.

1988/89:U609 av Filip Fridolfsson m.fl. (m).
EG och Stockholmsregionen.

1988/89:U610 av Charlotte Branting (fp).
Sydöstra Sveriges miljösamarbete med öststater.

1988/89:U611 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).
Bilaterala lösningar av miljöproblem.

1988/89:Fö201 av Jerry Martinger (m).
Kontroll av TIR-bilar.

1988/89:Fö202 av Ulla Tillander och Jan Hyttring (båda c).
Kontroll av TIR-bilar.

1988/89:Fö203 av Olof Johansson m.fl. (c).
Totalförsvaret.

1988/89:Fö204 av Arne Andersson i Ljung m.fl. (m).
Säkerhetspolitiken, m.m.

1988/89:Fö205 av Per Gahrton (mp).
Den grundstötta sovjetiska u-båten i Blekingeskärgården, m.m.

1988/89:Fö206 av Gudrun Norberg (fp).
Utländska långtradare.

1988/89:Fö207 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Totalförsvaret.

1988/89:Fö208 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Säkerhetspolitiken.

1988/89:Fö209 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Säkerhetspolitiska studier m.m.

1988/89:Fö210 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Försvars- och säkerhetspolitiken.

1988/89:Fö301 av Karl-Erik Persson m.fl. (vpk).
Försvarets folkliga förankring.

1988/89:Fö302 av Birger Schlaug och Åsa Domeij (båda mp).
Utredning om ett totalförsvär utan militär del.

1988/89:Fö303 av Ulla Orring (fp).
Helikopterinsatser i räddningstjänsten.

1988/89:Fö304 av Olle Östrand och Sten-Ove Sundström (båda s).
Luftburna sjuktransporter.

1988/89:Fö305 av Paul Cizuk och Anna Horn af Rantzien (båda mp).
Landsbygdens roll i totalförsvaret.

1988/89:Fö306 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Civilförsvarets resurser.

1988/89:Fö401 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c).
Vaxholms kastell och museum.

1988/89:Fö402 av Bo Lundgren och Wiggo Komstedt (båda m).
Skånes försvar.

1988/89:Fö403 av Bertil Danielsson och Ewy Möller (båda m).
Sydöstra Sveriges försvar.

1988/89:Fö404 av Ulla Tillander (c).
Den marina bevakningen av Öresund.

1988/89:Fö405 av Berith Eriksson (vpk).
Omlokalisering av F16/F20.

1988/89:Fö406 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Idrottsplutoner.

1988/89:Fö407 av Birger Hagård (m).
Förbandsnamn inom försvarsmakten.

1988/89:Fö408 av Rolf Dahlberg (m).
Bevarande av Hälsinge regemente.

1988/89:Fö409 av Jens Eriksson och Inger René (båda m).
Bevarande av Bohusläns regemente.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

- 1988/89:Fö410 av Inger Koch (m).
Delgivningen av postförsändelse från militär myndighet.
- 1988/89:Fö411 av Göran Ericsson (m).
Hemvärnets vapenhantering.
- 1988/89:Fö412 av Stina Gustavsson m.fl. (c).
Försvaret i Sydsverige.
- 1988/89:Fö413 av Kerstin Ekman m.fl. (fp).
Rekrytering av yrkesofficerare för vissa kommunala uppgifter.
- 1988/89:Fö414 av Ingegerd Sahlström och Ines Uusmann (båda s).
Sex- och samlevnadsfrågor i värnpliktsutbildningen.
- 1988/89:Fö415 av Anders G Högmark och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Kronobergs regemente.
- 1988/89:Fö416 av Sten Svensson (m).
En effektivisering av hemvärdnet.
- 1988/89:Fö417 av Elving Andersson och Rune Thorén (båda c).
Försvarets helikopterverksamhet.
- 1988/89:Fö418 av Göthe Knutson (m).
Moderniseringen av hemvärnet.
- 1988/89:Fö419 av Gunhild Bolander m.fl. (c,fp).
Den marina ledningen på ostkusten.
- 1988/89:Fö420 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Samlevnadsfrågor i den militära befälsutbildningen.
- 1988/89:Fö421 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Försvaret i västra Sverige.
- 1988/89:Fö422 av Anders Svärd (c).
Förslag om flyttning av I 3.
- 1988/89:Fö423 av Eva Björne och Erik Holmkvist (båda m).
En ubåtsjaktstyrka till Marinkommando Nord.
- 1988/89:Fö424 av Arne Andersson i Ljung och Hans Nyhage (båda m).
Västsveriges försvar.
- 1988/89:Fö425 av Britta Bjelle (fp).
Försäkringsskyddet för värnpliktiga.
- 1988/89:Fö426 av Gudrun Norberg (fp).
Försvaret och I 3.
- 1988/89:Fö427 av Elving Andersson m.fl. (c,s,fp,vpk,mp).
Bevarande av Bohusläns regemente.
- 1988/89:Fö428 av Gunnar Hökmark m.fl. (m).
Försvaret av Storstockholm.

- 1988/89:Fö429 av Maja Bäckström (s).
Den ekonomiska ersättningen till förbandsläkare.
- 1988/89:Fö430 av Karl-Gösta Svenson och Sven-Olof Petersson (m,c).
Marinen i Karlskronaområdet.
- 1988/89:Fö431 av Berith Eriksson m.fl. (vpk,c,mp).
Anstånd med militär utbildning för vissa kandidater i politiska val.
- 1988/89:Fö432 av Anna Horn af Rantzien och Åsa Domeij (båda mp).
Torhamns udde i Blekinge.
- 1988/89:Fö433 av Torgny Larsson (s).
Värnpliktstjänstgöringen.
- 1988/89:Fö434 av Kent Carlsson och Anneli Hulthén (båda s).
En olyckskommission inom försvaret.
- 1988/89:Fö435 av Kent Carlsson (s).
Rätt för värnpliktiga skyddsassistenter att stoppa övningar.
- 1988/89:Fö436 av Sven-Olof Petersson och Karl-Gösta Svenson (c,m).
Försvarets materielverks fartygsavdelning.
- 1988/89:Fö437 av Sven-Olof Petersson och Gunilla André (båda c).
Värnpliktigas trafikskador.
- 1988/89:Fö438 av Charlotte Branting och Ingrid Hasselström Nyvall
(båda fp).
Kronobergs regemente.
- 1988/89:Fö439 av Ingvar Eriksson (m).
Hemvärnet m.m. i södra Sverige.
- 1988/89:Fö440 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Avveckling av JAS-projektet.
- 1988/89:Fö441 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m).
Bibehållande av regementena I 2 och A 9, m.m.
- 1988/89:Fö442 av Margit Gennser (m).
Slopande av samordningen av pension till reservofficerare med ATP.
- 1988/89:Fö443 av Jan Hyttring (c).
Säkrare motorer i ubåtar.
- 1988/89:Fö444 av Bengt Harding Olson m.fl. (fp).
Skånes försvar.
- 1988/89:Fö501 av Tom Heyman (m).
Förbättrat samhällsskydd vid elavbrott.
- 1988/89:Fö502 av Anita Persson m.fl. (s).
Försörjningsberedskapen i Södermanlands län.
- 1988/89:Fö503 av Olof Johansson m.fl. (c).
Det sårbara samhället.

1988/89:Fö504 av Olof Johansson m.fl. (c).
Regional balans och ett starkt försvar.

1988/89:Fö505 av Olof Johansson m.fl. (c).
Beredskapsmålet för jordbrukspolitiken.

1988/89:Fö506 av Inger Koch och Görel Bohlin (båda m).
Behovet av skyddsrum i Stockholms län.

1988/89:Fö507 av Per Olof Håkansson (s).
Den kommunala beredskapsorganisationen.

1988/89:Fö508 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Behovet av skyddsrum i Stockholms län.

1988/89:Fö509 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m).
Försörjningsberedskapen avseende kvävegödsel.

1988/89:Fö510 av Gunhild Bolander (c).
En högskola för civilförsvaret.

1988/89:Fö511 av Gunhild Bolander (c).
Sjukvården i krig.

1988/89:Fö512 av Birgitta Hambræus och Sven-Olof Petersson (båda c).
Självskyddsutbildning i skolan.

1988/89:Fö513 av Görel Thurdin och Martin Olsson (båda c).
Den civila beredskapen i Västernorrlands län.

1988/89:Fö514 av Ove Karlsson m.fl. (s).
Ett mindre sårbart jordbruk.

1988/89:Fö601 av Karl-Gösta Svenson och Göthe Knutson (m).
Karlskronavarvets framtid.

1988/89:Fö602 av Sven-Olof Petersson (c).
Karlskronavarvet.

1988/89:Fö603 av Sven-Olof Petersson (c).
Huvudmannaskapet för undervattensteknologi.

1988/89:Fö701 av Ulla Tillander och Håkan Hansson (båda c).
Sjöräddningsresurserna i Öresund.

1988/89:Fö702 av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp).
Transport av farligt gods.

1988/89:Fö703 av Pär Granstedt och Karin Söder (båda c).
Kemikalietransporter.

1988/89:Fö704 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Transport av farligt gods.

1988/89:Fö705 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).
Transport av farligt gods.

1988/89:Fö706 av Kristina Svensson och Ingrid Andersson (båda s).
Behovet av katastrofpsykiatri.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Fö707 av Hans Rosengren (s).
Räddningsverkets medverkan i miljöskyddsarbetet, m.m.

Bilaga

1988/89:Fö708 av Ingrid Andersson m.fl. (s).
Säkerheten vid transporter av farligt gods.

1988/89:Fö709 av Viola Furubjelke (s).
Sambandscentralen i Gryt.

1988/89:Fö710 av Maja Bäckström (s).
Den kommunala räddningstjänstens utbildningsbehov.

1988/89:Fö711 av Elver Jonsson (fp).
Räddningstjänsten.

1988/89:Fö712 av Anders Svärd (c).
Rätt för villaägare att själv utföra sotning.

1988/89:Fö713 av Jarl Lander m.fl. (s).
Räddningstjänsten i glesbygd.

1988/89:Fö714 av Jarl Lander (s).
Ersättning vid s.k. skallgång.

1988/89:Fö715 av Marita Bengtsson och Reynoldh Furustrand (båda s).
Vapenfri tjänst i biståndsverksamheten.

1988/89:Fö716 av Jill Lindgren och Carl Frick (båda mp).
Rapportskyldighet vid landtransporter av farligt gods, m.m.

1988/89:Fö717 av Ulla Orring (fp).
Beredskapsplaner för katastroftillfällen.

1988/89:Fö718 av Barbro Westerholm och Ingrid Ronne-Björkqvist
(båda fp).
Beredskapsplaner för katastroftillfällen.

1988/89:Fö719 av Mona Saint Cyr (m).
Brandbefälsutbildningen.

1988/89:Fö720 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).
Sambandscentralen i Gryt.

1988/89:Fö721 av Erling Bager och Siw Persson (båda fp).
Skyldigheten att rensa ventilationskanaler.

1988/89:Fö722 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).
Sambandscentralen i Gryt.

1988/89:Fö723 av Görel Bohlin m.fl. (m).
Transport av farligt gods genom tätorter.

1988/89:Fö724 av Hans Rosengren (s).
En svensk räddningsstyrka för internationella katastrofer.

1988/89:Fö725 av Jill Lindgren och Carl Frick (båda mp).
Sjötransporter med farligt gods.

1988/89:Fö726 av Yngve Wernersson (s).
Sotningsmonopolet m.m..

1988/89:Fö727 av Paul Ciszuk m.fl. (mp).
En svensk styrka för internationell räddningstjänst.

1988/89:Fö728 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c).
Transporter av farligt gods.

1988/89:Fö729 av Annika Åhnberg (vpk).
Miljöfarliga transporter.

1988/89:Fö730 av Marianne Samuelsson och Birger Schlaug (båda mp).
Havstransporter av radioaktivt avfall.

1988/89:Fö731 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Transport av miljöfarlig last.

1988/89:Fö732 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Miljöfarliga transporter.

1988/89:Sf201 av Kurt Ove Johansson och Lars-Erik Lövdén (båda s).
Reglerna för delpension.

1988/89:Sf202 av Stina Gustavsson och Kersti Johansson (båda c).
Avbytar-service för gravida lantbrukarkvinnor.

1988/89:Sf203 av Jan Andersson och Bengt Silfverstrand (båda s).
Det kommunala bostadstillägget, m.m.

1988/89:Sf204 av Mona Sahlin (s).
Garantinivån i föräldraförsäkringen.

1988/89:Sf205 av Lennart Brunander och Karin Starrin (båda c).
ATP-beräkningen för den som haft undantagande från ATP.

1988/89:Sf206 av Bengt Harding Olson och Elver Jonsson (båda fp).
Biståndsarbeters sociala skyddsnet.

1988/89:Sf207 av Gustav Persson och Sven-Gösta Signell (båda s).
Försäkringsskyddet vid rehabilitering på arbetsplatserna.

1988/89:Sf208 av Sten-Ove Sundström (s).
Ersättningen vid sjukresa.

1988/89:Sf209 av Ingbritt Irhammar och Martin Olsson (båda c).
Glasögonförsäkring.

1988/89:Sf210 av Karin Israelsson (c).
Registreringen av pensionspoäng för vård av barn.

1988/89:Sf211 av Karin Israelsson (c).
Tillfällig föräldrapenning vid kontaktdagar.

1988/89:Sf212 av Karin Israelsson och Martin Olsson (båda c).
Tillfällig föräldrapenning vid sjukdom hos dagbarnvårdares barn.

1988/89:Sf213 av Karin Israelsson (c).
Ersättningen till ledamöter i socialförsäkringsnämnd.

1988/89:Sf214 av Ingbritt Irhammar och Gunnar Björk (båda c).
Tillfällig föräldrapenning vid sjukdom hos dagbarnvårdares barn.

1988/89:Sf215 av Gullan Lindblad (m).
De sociala avgifterna på vinstandelar.

1988/89:Sf216 av förste vice talman Ingegerd Troedsson m.fl. (m).
Ersättning för vård på enskilt sjukhem.

1988/89:Sf217 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Arbetsgivaravgiften inom idrotten.

1988/89:Sf218 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Det kommunala bostadstillägget.

1988/89:Sf219 av Isa Halvarsson (fp).
Tandvårdsförsäkringen.

1988/89:Sf220 av Britta Bjelle (fp).
Pensionsbevis för sjuk- och förtidspensionärer.

1988/89:Sf221 av Martin Olsson (c).
Kvittningsrätt vid beräkning av pensionsgrundande inkomst.

1988/89:Sf222 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ersättning för kostnader vid psykologisk behandling m.m.

1988/89:Sf223 av Eva Johansson m.fl. (s).
Vårdbidraget för handikappade barn.

1988/89:Sf224 av Görel Thurdin m.fl. (c).
Stöd till diabetiker.

1988/89:Sf225 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Arbetsgivaravgifter för idrottsutövare.

1988/89:Sf226 av Karl-Gösta Svenson och förste vice talman Ingegerd Troedsson (båda m).
A- och B-inkomster i jordbruksfastighet och rörelse.

1988/89:Sf227 av Ingbritt Irhammar och Anna Wohlin-Andersson (båda c).
Arbetsgivaravgifter för idrottsmän.

1988/89:Sf228 av Stina Eliasson och Gunhild Bolander (båda c).
Samhällets stöd till diabetiker.

1988/89:Sf229 av Ingegerd Wärnersson och Bengt Kronblad (båda s).
Kommunala bostadstillägg.

1988/89:Sf230 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Sjukvårdskostnaderna förorsakade av arbetsskador.

1988/89:Sf231 av Ewa Hedkvist Petersen och Monica Öhman (båda s).
Informationen om ATP-poäng.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sf232 av Martin Olsson och Stina Eliasson (båda c).
Egenavgifterna.

Bilaga

1988/89:Sf233 av Gullan Lindblad och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Nytt socialavgiftssystem för egenföretagare.

1988/89:Sf234 av Ewy Möller (m).
Neurosedynskadades ersättning och inkomstberäkning.

1988/89:Sf235 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Arbetsksskadeförsäkringens tillämplighet på fosterskador.

1988/89:Sf236 av Bo Nilsson (s).
Neurosedynskadades ersättning och inkomstberäkning.

1988/89:Sf237 av Carl Bildt m.fl. (m).
Sjuk- och tandvårdsförsäkringen.

1988/89:Sf238 av Anita Modin och Barbro Evermo Palmerlund (båda s).
Ersättning för arbetsresor i stället för sjukpenning.

1988/89:Sf239 av Karin Wegestål och Birthe Sörestedt (båda s).
Tandvårdsersättning för patienter med Sjögrens syndrom.

1988/89:Sf240 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Pensionstillskott för undantagandepensionärer.

1988/89:Sf241 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Kravet på läkarintyg vid sjukskrivning.

1988/89:Sf242 av Ragnhild Pohanka m.fl. (mp).
Pensionärers friår för sjukhusvård.

1988/89:Sf243 av Anita Stenberg m.fl. (mp)
Ersättning för psykoterapibehandling genom det allmänna försäkrings-
systemet.

1988/89:Sf244 av Eva Goës och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Fri medicin för diabetiker och andra med livslångt handikapp.

1988/89:Sf245 av Kenth Skårvik (fp).
Bidrag till matkostnader för PKU-patienter.

1988/89:Sf246 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c).
Föräldrapenning vid medverkan i föräldrakooperativt daghem.

1988/89:Sf247 av Lars Svensson och Owe Andréasson (båda s).
Ökad kompetens till försäkringskassorna.

1988/89:Sf248 av Per Olof Håkansson m.fl. (s).
Barnpension från ATP i vissa fall.

1988/89:Sf249 av Marianne Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Inkomstprövade förmåner för undantagandepensionärer.

1988/89:Sf250 av Karl-Gösta Svenson och Ingrid Hemmingsson (båda m).
Beräkningen av kommunala bostadstillägget.

1988/89:Sf251 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Föräldraförsäkringen.

1988/89:Sf252 av Rosa Östh och Ulla Tillander (c).
Ersättning för utbyte av amalgamfyllning.

1988/89:Sf253 av Carl Bildt m.fl. (m).
Föräldraförsäkringen.

1988/89:Sf254 av Sven-Olof Petersson (c).
Fria läkemedel för astmatiker m.fl.

1988/89:Sf255 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Effektivisering av inkontinenssjukvården.

1988/89:Sf256 av Gudrun Norberg (fp).
Frivillig sjukförsäkring.

1988/89:Sf257 av Gustav Persson m.fl. (s).
De försäkringsanslutna privatpraktiserande läkarna.

1988/89:Sf258 av Gullan Lindblad och Anders G Högmark (båda m).
Läkarvårdsersättning vid användning av s.k. magnetkamera.

1988/89:Sf259 av Charlotte Cederschiöld (m).
Reglerna för registrering av vårdår.

1988/89:Sf260 av Charlotte Cederschiöld (m).
Tillfällig föräldrapenning vid kontaktdagar.

1988/89:Sf261 av Hans Dau (m).
Den tillfälliga föräldrapenningen.

1988/89:Sf262 av Jan-Erik Wikström och Ingemar Eliasson (båda fp).
Ersättning från försäkringskassan för psykoterapi.

1988/89:Sf263 av Kjell Johansson m.fl. (fp,m,c).
Ändring i lagen om uppbörd av socialavgifter.

1988/89:Sf264 av Hans Göran Franck och Margareta Winberg (båda s).
Kostnadsfria sexualtekniska hjälpmedel vid handikapp och sjukdom.

1988/89:Sf265 av Martin Olsson (c).
Folkpensionärernas marginaleffekter.

1988/89:Sf266 av Carl Bildt m.fl. (m).
Ökad valfrihet och trygghet för handikappade.

1988/89:Sf267 av Kenth Skårvik m.fl. (fp,m,c).
Arbetsgivaravgifterna på bidrag till vinstandelsstiftelser.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Sf268 av Olof Johansson m.fl. (c).
Vissa pensionsfrågor.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Sf269 av Kaj Nilsson (mp).
Allmän begravningsförsäkring.

1988/89:Sf270 av Bengt Harding Olson och Sigge Godin (båda fp).
Beräkning av vissa livräntor.

1988/89:Sf271 av Kjell-Arne Welin (fp).
Partiell sjukskrivning.

1988/89:Sf272 av Ingrid Hemmingsson (m).
Egenföretagares ATP.

1988/89:Sf273 av Erkki Tammenoksa och Hans Göran Franck (båda s).
Ålderspension till flyktingar.

1988/89:Sf274 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Tandvårdskostnaderna vid amalgamsanering.

1988/89:Sf275 av Charlotte Cederschiöld (m).
Pensionsrätten för makar.

1988/89:Sf276 av Stina Gustavsson och Marianne Jönsson (båda c).
Anhörigas insatser vid växelvård.

1988/89:Sf277 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Sjukvården.

1988/89:Sf278 av Olof Johansson m.fl. (c).
Uttaget av arbetsgivaravgifter.

1988/89:Sf279 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Undantagspensionärernas rätt till kommunalt bostadstillägg, m. m.

1988/89:Sf280 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Socialavgifterna på vinstandelar.

1988/89:Sf281 av Jan Hyttring (c).
Sjukreseförordningen.

1988/89:Sf282 av Lars Werner m.fl. (vpk).
En plan för förbättringar av grundpensioner, pensionstillskott och KBT.

1988/89:Sf283 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ett avgiftsfritt år för pensionärer vid sjukhusvård.

1988/89:Sf284 av Sven-Åke Nygårds m.fl. (s).
Ersättningen vid nedsatt arbetsförmåga.

1988/89:Sf285 av Sven-Åke Nygårds m.fl. (s).
Flexibel pensionsålder eller efterlön.

1988/89:Sf286 av Ingbritt Irhammar och Stina Eliasson (båda c).
Flexibel sjukskrivning.

1988/89:Sf287 av Stina Gustavsson (c).
Kostnadsfritt insulin och saliv ersättningsmedel.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Sf288 av Sigrid Bolkéus och Sinikka Bohlin (båda s).
Föräldrapenningen till föräldrar med utvecklingsstörda barn.

1988/89:Sf289 av Ulla Tillander och Karin Israelsson (båda c).
Ersättning för psykologisk utredning och behandling.

1988/89:Sf290 av Sten Svensson m.fl. (m).
Undantagandepensionärernas rätt till pensionstillskott och KBT.

1988/89:Sf291 av Iréne Vestlund m.fl. (s).
Tilläggsutbetalning vid retroaktiv arbetsskadeliivränta.

1988/89:Sf292 av Iréne Vestlund m.fl. (s).
Anmälan om vårdår för ATP.

1988/89:Sf293 av Gustav Persson m.fl. (s).
Överförande av tjänster från RFV till försäkringskassorna.

1988/89:Sf294 av Karl-Göran Biörsmark (fp).
Socialförsäkringen för svenskar med tjänstgöring utomlands.

1988/89:Sf295 av Sven-Gösta Signell och Gustav Persson (båda s).
Bidraget för vård av handikappade barn.

1988/89:Sf296 av Ines Uusmann m.fl. (s).
Ersättning från sjukförsäkringen för psykoterapeutisk behandling.

1988/89:Sf297 av Charlotte Cederschiöld (m).
Intjänandetiden inom det allmänna pensionssystemet.

1988/89:Sf298 av Bo Nilsson m.fl. (s).
ATP-systemet.

1988/89:Sf299 av Ingegerd Sahlström m.fl. (s).
Småbarnsföräldrars rätt till pensionspoäng för vårdår.

1988/89:Sf300 av Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s).
ATP-uppgift på skattsedeln.

1988/89:Sf301 av Hans Rosengren m.fl. (s).
Rehabiliteringen vid arbetsskador m.m.

1988/89:Sf302 av Sten Svensson m.fl. (m).
Reformering av arbetsskadeförsäkringen.

1988/89:Sf303 av Hans Nyhage (m).
Pensionärers kvarskatt.

1988/89:Sf304 av Olof Johansson m.fl. (c).
Utnyttjande av försäkringsresurser i sjukvården.

1988/89:Sf305 av Kjell-Arne Welin m.fl. (fp).
Översyn av arbetsskadeförsäkringen.

1988/89:Sf306 av Olof Johansson m.fl. (c).
Vårdbidrag, m.m.

1988/89:Sf307 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Grundtryggheten för pensionärer m.m.

1988/89:Sf308 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Ersättningen i samband med barns födelse.

1988/89:Sf309 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Vårdbidragen.

1988/89:Sf310 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Tillfällig föräldrapenning.

1988/89:Sf311 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Kostnadsfritt insulin.

1988/89:Sf312 av Lars Tobisson m.fl. (m).
Sociala avgifter på vinstandelar.

1988/89:Sf313 av Kjell-Arne Welin (fp).
Möjlighet för förtidspensionerad att återgå till arbete.

1988/89:Sf314 av Margit Gennser (m).
Sjukförmåner för utlandspensionärer.

1988/89:Sf315 av Karin Israelsson m.fl. (c).
Försäkringskassans verksamhet.

1988/89:Sf316 av Ingbritt Irhammar och Gunhild Bolander (båda c).
Fria läkemedel.

1988/89:Sf317 av Ivar Virgin (m).
Sjukpenningen för egenföretagare.

1988/89:Sf318 av Aina Westin m.fl. (s).
ATP-poäng vid vård av barn.

1988/89:Sf319 av Anders Svärd (c).
Handikappersättning till ålderspensionärer.

1988/89:Sf320 av Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp).
Flyttningen av ärenden mellan socialförsäkringsnämnder vid jävsituationer.

1988/89:Sf321 av Kjell Ericsson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Beräkningen av egenföretagares sjukpenninggrundande inkomst.

1988/89:Sf322 av Karl-Gösta Svenson och Wiggo Komstedt (båda m).
Arbetsgivaravgifterna för utländsk arbetskraft.

1988/89:Sf323 av Karl Hagström (s).
Ekonomisk trygghet vid s.k. äldreavgång.

1988/89:Sf324 av Håkan Hansson (c).
Tandvård m.m. vid sjukdomen Sjögrens Syndrom.

1988/89:Sf325 av Ingrid Hasselström Nyvall och Sigge Godin (båda fp).
Ändrad beräkningsgrund för sjukförsäkringsavgiften.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sf326 av Viola Claesson och Paul Lestander (båda vpk).
Kostnader vid dödsfall.

Bilaga

1988/89:Sf327 av Sten Östlund och Kjell Nilsson (båda s).
Pensionstillskott till förtidspensionärer.

1988/89:Sf328 av Karin Israelsson m.fl. (c).
Egenföretagares förtids- och delpensionsförmåner m.m.

1988/89:Sf329 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ökade anslag till allmänna försäkringskassor.

1988/89:Sf330 av Birger Hagård (m).
Ytterligare grader av sjukskrivning.

1988/89:Sf331 av Maja Bäckström m.fl. (s).
Fria läkemedel.

1988/89:Sf332 av Siw Persson (fp).
Ersättningen för psykologisk utredning m.m.

1988/89:Sf333 av Barbro Sandberg och Charlotte Branting (båda fp).
Ersättning för psykoterapeutisk behandling.

1988/89:Sf334 av Sigge Godin m.fl. (fp).
Sjukförsäkringen.

1988/89:Sf335 av Rune Thorén m.fl. (c,m,fp,vpk,mp).
Retroaktiv rätt till ATP-poäng för vård av barn.

1988/89:Sf336 av Carl Bildt m.fl. (m).
Sjukförsäkringen m.m.

1988/89:Sf337 av Jan Hyttring m.fl. (c).
Försäkringsskyddet för idrottsutövare.

1988/89:Sf338 av Margit Gennser m.fl. (m).
Reformerings av pensionssystemet.

1988/89:Sf339 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Förmögenhetsprövningen vid kommunalt bostadstillägg.

1988/89:Sf340 av Kersti Johansson m.fl. (c).
De sociala trygghetssystemen, m.m.

1988/89:Sf341 av Gullan Lindblad (m).
Anslutning av dietister till den allmänna försäkringen.

1988/89:Sf342 av Bengt Kindbom och Gunilla André (båda c).
Skaraborgsmodellen.

1988/89:Sf343 av Ragnhild Pohanka och Anita Stenberg (båda mp).
Taxan för privatläkare i ortopedisk medicin.

1988/89:Sf344 av Sigge Godin m.fl. (fp).

Slopande av etableringskontrollen för tandläkare, m.m.

1988/89:Sf345 av Inger Schörling m.fl. (mp).

Basbelopp och pensionstillskott.

1988/89:Sf346 av Oskar Lindkvist och Kent Carlsson (båda s).

Obligatorisk reseförsäkring.

1988/89:Sf347 av Charlotte Cederschiöld m.fl. (m,s,fp,c,vpk,mp).

Sjukpenningskydd under tid för rätt till föräldraledighet.

1988/89:Sf348 av Torgny Larsson (s).

Ersättning för psykoterapeutisk vård.

1988/89:Sf349 av Anne Wibble (fp).

Kommunalt förtroendeuppdrag kombinerat med delpension.

1988/89:Sf350 av Anita Johansson m.fl. (s).

Läkemedelsförmåner och högkostnadsskydd.

1988/89:Sf351 av Hans Göran Franck m.fl. (s).

Alternativ till socialbidrag.

1988/89:Sf352 av Birger Schlaug m.fl. (mp).

Ersättning för tandvårdskostnader vid amalgamsanering.

1988/89:Sf353 av Sten Svensson m.fl. (m).

Överkompensation i sjukförsäkringen m.m.

1988/89:Sf354 av Inger Hestvik m.fl. (s).

Arbetskadeförsäkringen.

1988/89:Sf355 av Inger Hestvik m.fl. (s).

Handikappersättningen.

1988/89:Sf356 av Inger Hestvik m.fl. (s).

Schablonisering av merkostnadsersättningen i vårdbidraget.

1988/89:Sf357 av Barbro Sandberg och Charlotte Branting (båda fp).

Pensionen för förälder som vårdat handikappat barn.

1988/89:Sf358 av Barbro Sandberg och Kenth Skårvik (båda fp).

Handikappersättningen.

1988/89:Sf359 av Sigge Godin m.fl. (fp).

Försäkringskassorna.

1988/89:Sf360 av Barbro Sandberg och Kenth Skårvik (båda fp).

Handikappersättningen.

1988/89:Sf361 av Marianne Stålberg och Gustav Persson (båda s).

Inrättande av lokala sjukförsäkringsregister.

1988/89:Sf362 av Karin Söder och Pär Granstedt (båda c).

Asylsökande barnfamiljers situation, m.m.

1988/89:Sf363 av Ivar Franzén och Rolf Kenneryd (båda c).
Höjning av garantibeloppet i föräldraförsäkringen.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sf364 av Birger Schlaug och Gösta Lyngå (båda mp).
En rörlig pensionsålder.

Bilaga

1988/89:Sf365 av Görel Thurdin m.fl. (c).
Bostadstillägget för folkpensionärer.

1988/89:Sf366 av Maria Leissner (fp).
Socialförsäkringsskyddet för homosexuella sambor.

1988/89:Sf367 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Avtrappningen av KBT, m.m.

1988/89:Sf368 av Marianne Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Ändring av ATP-reglerna.

1988/89:Sf369 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Översyn av sjukförsäkringen m.m.

1988/89:Sf370 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Socialförsäkringssystemets effekter på arbetsutbudet.

1988/89:Sf371 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Egenavgifterna för småföretagare.

1988/89:Sf372 av Rune Rydén (m).
Förlängd barnpension.

1988/89:Sf373 av Bertil Persson (m).
Ersättningstaxan för tandläkare m.m.

1988/89:Sf374 av Anita Stenberg och Marianne Samuelsson (båda mp).
Ersättning vid alternativ vård.

1988/89:Sf375 av Hugo Bergdahl (fp).
Tandvårdstaxan m.m.

1988/89:Sf376 av Gullan Lindblad (m).
Ersättning för psykiatrisk behandling från den allmänna försäkringen.

1988/89:Sf401 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Studiestödet.

1988/89:Sf402 av Carl Bildt m.fl. (m).
Studiebidrag vid gymnasiestudier utomlands.

1988/89:Sf403 av Lars Leijonborg m.fl. (fp).
Anslaget till Vuxenstudiestöd m.m.

1988/89:Sf404 av Barbro Sandberg m.fl. (fp).
Vuxenstudiestöd m.m.

1988/89:Sf405 av Berit Oscarsson m.fl. (s).
Översyn av vuxenstudiestödet.

1988/89:Sf406 av Ulf Melin och Hans Dau (båda m).
Studiestöd för elever vid regionala idrottsgymnasier.

1988/89:Sf407 av Karl-Göran Biörsmark (fp).
Studiemedel till elever vid Påhlmans Handelsinstitut.

1988/89:Sf408 av Roland Sundgren m.fl. (s).
Vuxenstudiestödet i Västmanlands län.

1988/89:Sf409 av Rune Backlund m.fl. (c).
Studielön.

1988/89:Sf410 av Sigge Godin (fp).
Den studiesociala administrationen m.m.

1988/89:Sf411 av Ylva Annerstedt (fp).
Studiemedel till elever vid Skillebyholmsskolan.

1988/89:Sf412 av Larz Johansson m.fl. (c).
Korttidsstudiestöd.

1988/89:Sf413 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Studiestödet m.m..

1988/89:Sf414 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Studiestödet.

1988/89:Sf415 av Lola Björkquist och Charlotte Branting (båda fp).
Studiemedel till elever vid Marionetteatern.

1988/89:Sf416 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Fribeloppet vid beviljande av studiemedel.

1988/89:Sf501 av Birthe Sörestedt och Bengt Silfverstrand (båda s).
Flyktingmottagningen.

1988/89:Sf502 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Generösare invandrar- och flyktingpolitik.

1988/89:Sf503 av Sten Andersson i Malmö (m).
Flyktingpolitiken.

1988/89:Sf504 av Sonja Rembo (m).
Temporärt arbetstillstånd för flyktingar.

1988/89:Sf505 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Partirepresentationen i styrelsen för statens invandrarverk.

1988/89:Sf506 av Alexander Chrisopoulos och Berith Eriksson (båda vpk).
Anknytningsinvandringen.

1988/89:Sf507 av Karin Starrin och Gunnar Björk (båda c).
Permanent flyktingförläggning i Gävleborgs län.

1988/89:Sf508 av Knut Wachtmeister och Ingrid Sundberg (båda m).
Dispensmöjlighet vid anställning av asylsökande.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Sf509 av Isa Halvarsson och Lars De Geer (båda fp).
Permanentning av flyktingförläggningen i Lesjöfors.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Sf510 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Åtgärder i kampen mot rasism.

Bilaga

1988/89:Sf511 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Flyktingpolitiken.

1988/89:Sf512 av Erkki Tammenoksa och Hans Göran Franck (båda s).
Åtgärder för synskadade invandrare.

1988/89:Sf513 av Ragnhild Pohanka (mp).
Stöd till återvändande flyktingar.

1988/89:Sf514 av Hans Nyhage (m).
Immigranternas Riksförbund.

1988/89:Sf515 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Invandrapolitiken.

1988/89:Sf516 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Flyktingförläggningar för barnfamiljer.

1988/89:Sf517 av Erkki Tammenoksa m.fl. (s).
De svensk-finska institutionernas framtid.

1988/89:Sf518 av Anita Johansson m.fl. (s).
Stöd till återvändande flyktingar.

1988/89:Sf519 av Göthe Knutson (m).
Kunskaper i svenska som krav för svenskt medborgarskap.

1988/89:Sf520 av Göthe Knutson (m).
En högtidlighet vid erhållande av svenskt medborgarskap.

1988/89:Sf521 av Maja Bäckström (s).
Asylsökande flyktingar med handikapp.

1988/89:Sf522 av Erkki Tammenoksa (s).
Asylsökande flyktingar med handikapp.

1988/89:Sf523 av Sten Andersson i Malmö (m).
En högtidlighet vid erhållande av svenskt medborgarskap.

1988/89:Sf524 av Maria Leissner (fp).
Rätt till asyl för vissa homosexuella.

1988/89:Sf525 av Rune Backlund m.fl. (c).
Utvärdering av målen för invandrapolitiken.

1988/89:Sf526 av Karin Israelsson (c).
Stöd till återvändande flyktingar.

1988/89:Sf527 av Lahja Exner och Berndt Ekholm (båda s).
Statsbidraget till invandrarorganisationernas centrala verksamhet.

1988/89:Sf528 av Stig Gustafsson m.fl. (s).
Kommunarrest.

1988/89:Sf529 av Kjell-Arne Welin (fp).
Fadderverksamhet för flyktingar.

1988/89:Sf530 av Ingrid Ronne Björkqvist m.fl. (fp).
Utvisning av invandrarkvinnor.

1988/89:Sf531 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Terroristlagstiftningens tillämpning på vissa kurder.

1988/89:Sf532 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Offentligt biträde åt asylsökande i utlänningsärenden.

1988/89:Sf533 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Stöd till återvändande flyktingar.

1988/89:Sf534 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Flyktingkvoten.

1988/89:Sf535 av Torgny Larsson (s).
Permanent uppehållstillstånd för vissa elitidrottsmän.

1988/89:Sf536 av Sten Andersson i Malmö (m).
Kriminalisering av skyddande av utvisad asylsökande.

1988/89:Sf537 av Kjell-Arne Welin (fp).
Generell asyl.

1988/89:Sf538 av Lola Björkquist (fp).
Åtgärder för att bistå flyktingar.

1988/89:Sf539 av Lola Björkquist och Karl-Göran Biörsmark (båda fp).
Kommunarrester m.m.

1988/89:Sf540 av Kjell-Arne Welin (fp).
Stöd åt palestinska flyktingar.

1988/89:Sf541 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Flyktingkvoten.

1988/89:Sf542 av Jill Lindgren och Per Gahrton (båda mp).
Kommunarrester.

1988/89:Sf543 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Generösare arbetsinvandring.

1988/89:Sf544 av Sylvia Pettersson m.fl. (s).
Regionala mottagningscentra för flyktingar.

1988/89:Sf545 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Flykting- och invandrapolitiken.

1988/89:Sf546 av Birger Schlaug och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Medborgarskap för invandrare.

1988/89:Sf547 av Sten Svensson m.fl. (m).
Flykting- och invandrapolitiken.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:So201 av Karin Israelsson (c).
Åtgärder mot spelberoende.

1988/89:So202 av Pär Granstedt och Karin Söder (båda c).
Rätt till bostad för s.k. uteliggare.

1988/89:So203 av Lena Öhrsvik (s).
Statsbidraget till social hemhjälp.

1988/89:So204 av förste vice talman Ingegerd Troedsson (m).
Servering av vin vid teaterföreställning, m.m.

1988/89:So205 av Ingegerd Anderlund och Margit Sandéhn (båda s).
Nyttjande av informationsteknik för synskadade.

1988/89:So206 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Äldre och handikappades rätt att välja service.

1988/89:So207 av Sten Svensson m.fl. (m).
Alkohol- och narkotikapolitiken.

1988/89:So208 av Maja Bäckström (s).
Narkotikamissbruket.

1988/89:So209 av Carl Bildt m.fl. (m).
Familjens betydelse i det brottsförebyggande arbetet.

1988/89:So210 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).
Ungdomar i storstad, m.m.

1988/89:So211 av Gullan Lindblad m.fl. (m,fp,c).
Serveringstillstånden.

1988/89:So212 av Ingbritt Irhammar och Per-Ola Eriksson (båda c).
Bilstödet för förståndshandikappade.

1988/89:So213 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Riksnorm för socialbidrag.

1988/89:So214 av Ingegerd Wärnersson m.fl. (s).
Vården av missbrukare.

1988/89:So215 av Ulla Tillander och Rosa Östh (båda c).
En kartläggning av alkoholmissbrukets familjesociala skador.

1988/89:So216 av Margareta Persson och Ingvar Björk (båda s).
Statligt ansvar för informationsteknologi för handikappade.

1988/89:So217 av Anita Stenberg m.fl. (mp).
Åtgärder mot "brown sugar" (en ny heroinsort), m.m.

1988/89:So218 av Sylvia Pettersson m.fl. (s).
Socialtjänsten.

1988/89:So219 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Hjälpmedel för små handikappgrupper.

1988/89:So220 av Sonja Rembo (m).
Rehabiliteringen av missbrukare.

1988/89:So221 av Göran Ericsson (m).
Huvudmannaskapet för vård av missbrukare.

1988/89:So222 av Görel Thurdin och Karin Söder (båda c).
Sexuella övergrepp mot barn.

1988/89:So223 av Ingvar Björk och Börje Nilsson (båda s).
Statsbidraget till den kommunala färdtjänsten.

1988/89:So224 av Carl Bildt m.fl. (m).
Anslaget Kostnader för viss verksamhet för handikappade, m.m.

1988/89:So225 av Olof Johansson m.fl. (c).
Äldreomsorgen.

1988/89:So226 av Charlotte Branting och Elver Jonsson (båda fp).
Stöd till alkoholmissbrukares anhöriga.

1988/89:So227 av Gudrun Schyman (vpk).
Bidrag till arbetet bland narkotikamissbrukare m.fl.

1988/89:So228 av Knut Billing m.fl. (m).
Utskänkningen av vin och öl.

1988/89:So229 av Ulla Pettersson m.fl. (s).
Kvinnors alkohol- och narkotikamissbruk.

1988/89:So230 av Margareta Persson och Margareta Winberg (båda s).
Viss ändring av socialtjänstlagen.

1988/89:So231 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Fritidshjälpmedel för handikappade.

1988/89:So232 av Grethe Lundblad och Lena Öhrsvik (båda s).
Rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen.

1988/89:So233 av Sten Svensson m.fl. (m).
Vård och omsorg om de äldre.

1988/89:So234 av Margareta Persson m.fl. (s).
Prostitution.

1988/89:So235 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
De äldre.

1988/89:So236 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kompletterande ekonomiskt stöd åt asylsökande.

1988/89:So237 av Ingrid Ronne-Björkqvist (fp).
Fortsatt socialarbetarverksamhet i Köpenhamn.

1988/89:So238 av Barbro Sandberg och Kenth Skårvik (båda fp).
Handikappads möjlighet till leasingbil.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:So239 av Karin Wegestål och Maj-Inger Klingvall (båda s).
Hem för särskild tillsyn av unga.

Bilaga

1988/89:So240 av Gudrun Schyman (vpk).
Fortsatt socialarbetarverksamhet i Köpenhamn.

1988/89:So241 av Lennart Nilsson och Nils T Svensson (båda s).
Utskänkning av öl.

1988/89:So242 av Bertil Persson (m).
Alkoholutskänkning i samband med teaterföreställningar.

1988/89:So243 av Bertil Persson och Inger René (båda m).
Avgiftsskillnaderna inom den institutionsbundna äldre vården.

1988/89:So244 av Stina Eliasson och Gunhild Bolander (båda c).
Stödet till pensionärsorganisationerna.

1988/89:So245 av Björn Ericson och Anita Johansson (båda s).
Åtgärder för att undvika avhysningar m.m.

1988/89:So246 av Lars Werner m.fl. (vpk).
En nämnd med övergripande ansvar för de handikappades resor.

1988/89:So247 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ändring i socialtjänstlagen.

1988/89:So248 av Daniel Tarschys m.fl. (fp).
Utvärdering av socialtjänstlagen.

1988/89:So249 av Bo Nilsson och Sonia Karlsson (båda s).
Bilstödet till handikappade.

1988/89:So250 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ett socialt stödprojekt bland invandrarungdomar.

1988/89:So251 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Barns livsvillkor.

1988/89:So252 av Olof Johansson m.fl. (c).
Handikappolitiken.

1988/89:So253 av Olof Johansson m.fl. (c).
Alkoholpolitiken.

1988/89:So254 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Forskningen kring åldrandet, m.m.

1988/89:So255 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
De handikappades situation.

1988/89:So256 av Gudrun Norberg (fp).
Höjd åldersgräns för alkoholservering.

1988/89:So257 av Erik Holmkvist m.fl. (m).
Alkoholmissbruket.

1988/89:So258 av Jerry Martinger m.fl. (m).
Hem för särskild vård av unga.

1988/89:So259 av Eva Johansson m.fl. (s).
Trygghet och gemenskap bland ungdom.

1988/89:So260 av Rune Thorén och Rosa Östh (båda c).
Väntetiderna för intagning till frivillig missbrukarvård.

1988/89:So261 av Karin Israelsson m.fl. (c).
Boende i ålderdomshem.

1988/89:So262 av Karin Israelsson och Gunhild Bolander (båda c).
Regeringens alkohol- och narkotikapolitiska råd.

1988/89:So263 av Kenth Skärvik och Barbro Sandberg (båda fp).
Ledarhundar för synskadade.

1988/89:So264 av Karin Israelsson (c).
Åtgärder för att förebygga spelberoende.

1988/89:So265 av Rolf Kenneryd (c).
Bilstödet till handikappade.

1988/89:So266 av Ann-Cathrine Haglund och Görel Bohlin (båda m).
Barnbidrag vid längre tids utlandsvistelse.

1988/89:So267 av Birger Schlaug och Anita Stenberg (båda mp).
Handikappades beroendeställning.

1988/89:So268 av Gudrun Schyman (vpk).
Narkomanvården.

1988/89:So269 av Göran Magnusson m.fl. (s,m,fp,c,vpk,mp).
Alkoholpolitiken.

1988/89:So270 av Anders Castberger m.fl. (fp,c).
Avgiften för serveringstillstånd med alkohol, m.m.

1988/89:So271 av Anders Castberger och Karin Israelsson (fp,c).
Åldersgränsen vid alkoholförtäring på restaurang.

1988/89:So272 av Anders Castberger (fp).
Alkoholförebyggande åtgärder och kamratstöd på arbetsplatser.

1988/89:So273 av Anders Castberger och Ivar Franzén (fp,c).
Varningstexter på alkoholförpackningar.

1988/89:So274 av Isa Halvarsson m.fl. (fp,c).
Snabbvinsatser.

1988/89:So275 av Ingrid Ronne-Björqvist och Carl-Johan Wilson (båda fp).
Avstängning från inköp på systembolaget.

1988/89:So276 av förste vice talman Ingegerd Troedsson och Ann-Cathrine Haglund (båda m).

En utvärdering och översyn av socialtjänstlagen.

1988/89:So277 av Lena Boström (s).

Läkarintyg vid ansökan om vård enligt LVM.

1988/89:So278 av Jerry Martinger och Margit Gennser (båda m).

Ökad rättssäkerhet vid omhändertagande av barn.

1988/89:So279 av Sten Andersson i Malmö och Birger Hagård (båda m).

Sänkt ålder för alkoholinköp.

1988/89:So280 av Sten Andersson i Malmö (m).

Välfärdspolitiken.

1988/89:So281 av Ulla-Britt Åbark m.fl. (s).

Anmälningsskyldigheten rörande vissa missbrukare.

1988/89:So282 av Ulla-Britt Åbark m.fl. (s).

Vården av missbrukare.

1988/89:So283 av Bo Nilsson (s).

Villkoren för hemsjukvårdsbidrag.

1988/89:So284 av Ingrid Ronne-Björkqvist och Erling Bager (båda fp).

Försök med inköpsbegränsning av alkohol.

1988/89:So285 av Barbro Westerholm (fp).

Anslag till frivilligorganisationer i kampen mot narkotika.

1988/89:So286 av Ingrid Ronne-Björkqvist och Karin Israelsson (fp.c).

Höjd åldersgräns för tillstånd att servera alkohol.

1988/89:So287 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Gymnasiestudierna för gravt rörelsehindrade ungdomar.

1988/89:So288 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Ökade anslag till inköp av ledarhundar.

1988/89:So289 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Ändrade direktiv för handikapputredningar.

1988/89:So290 av Karin Israelsson (c).

Den statliga droginformationen.

1988/89:So291 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Ökade anslag till handikapporganisationer.

1988/89:So292 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Stödet till kvinnohus m.m.

1988/89:So293 av Rosa Östh och Ulla Tillander (båda c).

Vården av unga.

1988/89:So294 av Bertil Persson (m).

Rätten till bistånd i socialtjänstlagen.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:So295 av Björn Ericson m.fl. (s).

Stödet till vissa organisationer.

1988/89:So296 av Lennart Andersson och Christina Pettersson (båda s).

Beslut om omedelbart omhändertagande av missbrukare.

1988/89:So297 av Ingvar Eriksson och Carl G Nilsson (båda m).

Alkoholinformation och missbrukarvård.

1988/89:So298 av Görel Thurdin och Stina Gustavsson (båda c).

Ledarhundar till synskadade.

1988/89:So299 av Lahja Exner (s).

Synskadades Riksförbunds depåverksamhet.

1988/89:So300 av Gudrun Norberg och Isa Halvarsson (båda fp).

Bidrag till alkoholfria aktiviteter.

1988/89:So301 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Åtgärder mot missbruk.

1988/89:So302 av Ingrid Ronne-Björkqvist m.fl. (fp).

Våld mot kvinnor.

1988/89:So303 av Rolf Dahlberg m.fl. (m).

Vården av yngre brottslingar.

1988/89:So304 av Rolf Dahlberg m.fl. (m).

Omsorg om brottsoffer m.m.

1988/89:So305 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Utbildning för vårdpersonal inom hemtjänsten.

1988/89:So306 av Anita Stenberg och Ragnhild Pohanka (båda mp).

Ersättning för vård av anhörig.

1988/89:So307 av Göran Magnusson m.fl. (s).

Häsa för alla år 2000.

1988/89:So308 av Margareta Winberg m.fl. (s,m,c,fp,vpk,mp).

Tobaksmissbruket bland kvinnor.

1988/89:So309 av Pär Granstedt och Karin Söder (båda c).

Ökad framkomlighet för handikappade.

1988/89:So310 av Ulla Tillander (c).

Bidrag till Hörselfrämjandets Riksförbund.

1988/89:So311 av Göran Åstrand (m).

Tvångsmässigt kvarhållande enligt LVM.

1988/89:So312 av Karin Ahrlund och Birgit Friggebo (båda fp).

En ny metod att tillrättaföra unga lagöverträdare.

1988/89:So313 av Ylva Annerstedt (fp).

Skyldighet för Systembolaget att ta emot returburkar.

1988/89:So314 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Bilstödet.

1988/89:So315 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Alkoholpolitiken.

1988/89:So316 av Gunhild Bolander m.fl. (c,s,fp,m).
Organisationsstöd till Föreningen Fruktdrycker.

1988/89:So317 av Gunhild Bolander och Kersti Johansson (båda c).
Vård av anhörig.

1988/89:So318 av Lena Öhrsvik (s).
Lagen om vård av unga (LVU).

1988/89:So319 av Ulla Johansson och Kjell Nilsson (båda s).
Social forskning.

1988/89:So320 av Barbro Sandberg (fp).
Kostnadsansvaret för gravt rörelsehindrade gymnasieelever.

1988/89:So321 av Karin Söder m.fl. (c,m,fp,mp).
Det statliga stödet till pensionärsorganisationerna.

1988/89:So322 av Rosa Östh och Marianne Andersson (båda c).
Depåverksamhet för synskadade hantverkare.

1988/89:So323 av Rosa Östh och Jan Hyttring (båda c).
Kostnadsansvaret för gravt rörelsehindrade gymnasieelever.

1988/89:So324 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Bilstödet.

1988/89:So325 av Gudrun Schyman m.fl. (vpk).
En kommitté för översyn av vården.

1988/89:So326 av Elver Jonsson och Hans Lindblad (båda fp).
En aktivare alkoholpolitik.

1988/89:So327 av Charlotte Cederschiöld (m).
Skärpta krav vid omhändertagande av barn.

1988/89:So328 av Hans Nyhage och Arne Andersson i Ljung (båda m).
Vården av narkotikamissbrukare.

1988/89:So329 av Görel Thurdin och Martin Olsson (båda c).
Statens hundskola.

1988/89:So330 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Insatser för unga lagöverträdare.

1988/89:So331 av Bengt Silfverstrand m.fl. (s).
Behandlingsforskning inom socialtjänsten.

1988/89:So332 av Bo Lundgren och Karin Ahrland (m,fp).
Servering vid teaterföreställningar.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:So333 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Bilstödet.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:So401 av Agne Hansson m.fl. (c,m,fp).
Den fasta paviljongen vid Västerviks sjukhus, m.m.

Bilaga

1988/89:So402 av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s).
Missbruket av sömnmedel m.m.

1988/89:So403 av Birthe Sörestedt och Bengt Silfverstrand (båda s).
Förbud mot halmbränning.

1988/89:So404 av Marianne Andersson och Jan Hyttring (båda c).
Selentillskott till gravida.

1988/89:So405 av Karin Falkmer och Inger René (båda m).
Legitimering av naprapater.

1988/89:So406 av Gullan Lindblad och förste vice talman Ingegerd Troedsson (båda m).
Rättsspsykiatri.

1988/89:So407 av Siw Persson (fp).
Psykologers ansvarsförhållanden.

1988/89:So408 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Sex- och samlevnadsfrågor.

1988/89:So409 av Margó Ingvardsson (vpk).
En undersökning av sexualvanorna i Sverige.

1988/89:So410 av Gudrun Schyman och Rolf L Nilson (båda vpk).
Skydd för yrkestitlarna psykolog och psykoterapeut.

1988/89:So411 av Gullan Lindblad (m).
Specialisttjänster inom primärvården.

1988/89:So412 av Margit Sandéhn och Anita Jönsson (båda s).
Information om förebyggande tandvård.

1988/89:So413 av Gudrun Schyman och Rolf L Nilson (båda vpk).
Psykologers och psykoterapeuters ansvarsförhållanden.

1988/89:So414 av Margareta Persson och Lena Öhrsvik (båda s).
Vårdprogram för mag- och tarmsjuka.

1988/89:So415 av Marianne Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Ländryggbesvär och foglossning vid graviditet.

1988/89:So416 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Åtgärder mot doping.

1988/89:So417 av Martin Olsson och Birger Andersson (båda c).
Legitimering av naprapater.

1988/89:So418 av Martin Olsson och Kersti Johansson (båda c).
Åtgärder för att begränsa tobaksbruket.

1988/89:So419 av Birthe Sörestedt och Margit Sandéhn (båda s).
Rättspsykiatri.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:So420 av Gullan Lindblad och Birger Hagård (båda m).
Åtgärder mot skadeverkningar av amalgam.

1988/89:So421 av Hans Petersson och Margó Ingvardsson (båda vpk).
Dataregistrering av vaccinationer.

1988/89:So422 av Görel Thurdin och Ingbritt Irhammar (båda c).
Legitimering av naprapater.

1988/89:So423 av Carl Bildt m.fl. (m).
Hälso- och sjukvården.

1988/89:So424 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Värdig vård.

1988/89:So425 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Sänkt arbetsgivaravgift i vården.

1988/89:So426 av Anita Stenberg m.fl. (mp).
Mammografi.

1988/89:So427 av Lars Sundin (fp).
Registrering av sjukhusinfektioner.

1988/89:So428 av Gullan Lindblad och förste vice talman Ingegerd Troedsson (båda m).
Psykologers ansvarsförhållande inom hälso- och sjukvården.

1988/89:So429 av Gullan Lindblad och förste vice talman Ingegerd Troedsson (båda m).
Skydd för yrkestiteln psykolog.

1988/89:So430 av Margareta Persson och Lahja Exner (båda s).
Stöd åt HIV-smittade som är blödarsjuka.

1988/89:So431 av Sten Andersson i Malmö (m).
Villkoren för eutanasi inom sjukvården.

1988/89:So432 av Gunnar Björk och Karin Israelsson (båda c).
Undersökning av förekomsten av toxoplasmos, m.m.

1988/89:So433 av Ulla Tillander och Rosa Östh (båda c).
Väntetiderna för rättspsykiatriska undersökningar.

1988/89:So434 av Margareta Persson och Ulla Johansson (båda s).
Ökat antal specialistutbildningsplatser för ögonläkare.

1988/89:So435 av Rosa Östh och Ulla Tillander (båda c).
En avvecklingsplan för amalgam, m.m.

1988/89:So436 av Ulla Orring (fp).
Epileptikervården.

1988/89:So437 av Göran Ericsson (m).

Huvudmannaskapet för primärvården.

1988/89:So438 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).

Reumatikernas situation.

1988/89:So439 av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c).

Rekryteringen av läkare till landsbygden.

1988/89:So440 av Olof Johansson m.fl. (c).

Sjukvårdens organisation.

1988/89:So441 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).

Ortopedisk medicin.

1988/89:So442 av Hans Göran Franck och Margareta Winberg (båda s).

Sexualinformation för sjuka och handikappade.

1988/89:So443 av Marianne Carlström m.fl. (s).

Matens betydelse för hälsan.

1988/89:So444 av Sigge Godin (fp).

Minskad alkoholkonsumtion.

1988/89:So445 av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp).

Hörselsjukdomen tinnitus.

1988/89:So446 av Ingrid Ronne-Björkqvist m.fl. (fp,m,c).

Översyn av abortlagen, m.m.

1988/89:So447 av Charlotte Branting och Ingrid Hasselström Nyvall
(båda fp).

Signeringskravet av sjukvårdsjournaler.

1988/89:So448 av Bengt Harding Olson (fp).

Psykiskt störda lagöverträdare.

1988/89:So449 av Ingrid Ronne-Björkqvist (fp).

Obduktionslagen m.m.

1988/89:So450 av Barbro Westerholm (fp).

Åtgärder mot läkemedelsberoende och läkemedelsmissbruk.

1988/89:So451 av Roy Ottosson m.fl. (mp).

Rökförbud på offentliga platser m.m.

1988/89:So452 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Förbud mot amalgam som tandlagingsmaterial.

1988/89:So453 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Bidrag för omstrukturering av den psykiatriska vården.

1988/89:So454 av Gudrun Schyman (vpk).

Konverteringsmöjligheten inom den psykiatriska vården.

1988/89:So455 av Daniel Tarschys m.fl. (fp).

Kvinnors hälsa.

1988/89:So456 av Ragnhild Pohanka och Anita Stenberg (båda mp).
Legitimering av naprapater.

1988/89:So457 av Ragnhild Pohanka (mp).
Ungdomsmottagningar.

1988/89:So458 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Ett husläkarsystem, m.m.

1988/89:So459 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Demenssjuka.

1988/89:So460 av Rune Jonsson m.fl. (s).
Legitimering av naprapater.

1988/89:So461 av Ingegerd Sahlström och Ulla-Britt Åbark (båda s).
Abortlagen.

1988/89:So462 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Verksamheten vid statens rättsläkarstationer.

1988/89:So463 av Barbro Westerholm (fp).
Statens institut för psykosocial miljömedicin.

1988/89:So464 av Barbro Sandberg och Charlotte Branting (båda fp).
Kontaktpersoner för psykiskt sjuka.

1988/89:So465 av Birger Schlaug (mp).
Barns lagliga rätt till rökfri miljö.

1988/89:So466 av Margareta Persson och Maja Bäckström (båda s).
Amyotrofisk lateralskleros (ALS).

1988/89:So467 av Rosa Östh och Ulla Tillander (båda c).
Sjuksköterskornas arbetssituation.

1988/89:So468 av Ulla Tillander m.fl. (c).
Aktiv dödshjälp.

1988/89:So469 av Ulla tillander m.fl. (c).
Fosterdiagnostik m.m.

1988/89:So470 av Ines Uusmann m.fl. (s).
Abortförebyggande åtgärder.

1988/89:So471 av Britt Bohlin och Anita Johansson (båda s).
Arbetsorganisationen inom vården.

1988/89:So472 av Birthe Sörestedt och Marianne Carlström (båda s).
Abortförebyggande åtgärder.

1988/89:So473 av Stina Eliasson (c).
Inoperation av antabuskapsel.

1988/89:So474 av Barbro Westerholm (fp).
Åtgärder för en rationell läkemedelsanvändning.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:So475 av Bo Finnkvist m.fl. (s).

Läkarförsörjningen i glesbygden.

1988/89:So476 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m,fp,c).

Riksförbundet för Blodsjuka m.fl.

1988/89:So477 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Åtgärder för en bättre folkhälsa.

1988/89:So478 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Åtgärder mot HIV/aids.

1988/89:So479 av Karin Falkmer och Elisabeth Fleetwood (båda m).

Åtgärder för att begränsa tobaksskadorna.

1988/89:So480 av Gösta Bohman m.fl. (m).

Sjukvårdens anpassning till ålderssjukdomar, m.m.

1988/89:So481 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Bioteknik.

1988/89:So482 av Daniel Tarschys m.fl. (fp).

Åtgärder mot tobaksbruk.

1988/89:So483 av Gunnar Thollander m.fl. (s).

Sakkunnigförfarandet vid tillsättning av läkartjänster.

1988/89:So484 av Stig Gustafsson m.fl. (s).

Statens institut för psykosocial miljömedicin.

1988/89:So485 av Karin Israelsson och Marianne Jönsson (båda c).

Kvinnors hälsa.

1988/89:So486 av Carl Frick m.fl. (mp).

Regler för organdonationer.

1988/89:So487 av Siw Persson (fp).

Förbud mot kvicksilver i läkemedel.

1988/89:So488 av Siw Persson (fp).

Skydd för yrkestiteln psykolog.

1988/89:So489 av Daniel Tarschys m.fl. (fp).

Avskaffande av nämnden för undervisningssjukhusens utbyggnad.

1988/89:So490 av Kenth Skårvik och Elver Jonsson (båda fp).

Behörighetsföreskrifter för arbetsterapeuter.

1988/89:So491 av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp).

Barn med störd verklighetsuppfattning (MBD).

1988/89:So492 av Daniel Tarschys och Karin Ahrland (båda fp).

Rättsläkarverksamheten.

1988/89:So493 av Daniel Tarschys och Karin Ahrland (båda fp).

Rättspsykiatri.

1988/89:So494 av Sten Andersson i Malmö och Wiggo Komstedt (båda m).
Ett s.k. livstestamente.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:So495 av Rune Rydén och Per Stenmarck (båda m).
Avveckling av nämnden för undervisningssjukhusens utbyggnad.

Bilaga

1988/89:So496 av Anita Stenberg och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Rekrytering av blodgivare.

1988/89:So497 av Anita Stenberg m.fl. (mp).
Smärtkliniker.

1988/89:So498 av Anita Stenberg och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Samhällstjänst i vården.

1988/89:So499 av Ragnhild Pohanka och Anita Stenberg (båda mp).
Förebyggande barn- och ungdomsvård.

1988/89:So500 av Lisbeth Staaf-Igelström (s).
Ökad jämlikhet i fråga om hälsa.

1988/89:So501 av Daniel Tarschys m.fl. (fp).
Fortbildning för flyktingar med utländsk vårdutbildning.

1988/89:So502 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Minskad helgtjänstgöring för vårdpersonal.

1988/89:So503 av Rolf L Nilson m.fl. (vpk).
Åtgärder mot läkemedelsberoende.

1988/89:So504 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Smittskyddsorganisationen m.m..

1988/89:So505 av Gudrun Schyman och Margó Ingvarsson (båda vpk).
Inrättande av en patientombudsman.

1988/89:So506 av Iréne Vestlund m.fl. (s).
Åtgärder på allergiområdet.

1988/89:So507 av Karin Israelsson m.fl. (c.m.fp).
Rättsläkarstationernas verksamhet.

1988/89:So508 av Carl G Nilsson och Birger Hagård (båda m).
Satsning på DNA-analyser.

1988/89:So509 av Karin Falkmer och Inger René (båda m).
Tillgången på transplantationsorgan.

1988/89:So510 av Stina Gustavsson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Patientjournallagen.

1988/89:So511 av Rosa Östh och Agne Hansson (båda c).
Patientjournallagen.

1988/89:So512 av Siw Persson (fp).
Den mykologiska sektionen vid statens bakteriologiska laboratorium.

1988/89:So513 av Ingrid Hemmingsson (m).
Läkarbristen i de nordliga länen.

1988/89:So514 av Rosa Östh m.fl. (c).
HIV/aids.

1988/89:So515 av Gullan Lindblad (m).
Legitimering av dietister.

1988/89:So516 av Bengt Kindbom och Gunilla André (båda c).
Utvärdering av hälso- och sjukvård i landsting.

1988/89:So517 av Anita Stenberg och Anna Horn af Rantzien (båda mp).
Förlossningsvården m.m..

1988/89:So518 av Ragnhild Pohanka och Anita Stenberg (båda mp).
Ortopedisk medicin.

1988/89:So519 av Sigge Godin m.fl. (fp).
Forskning om tandfyllnadsmedel.

1988/89:So520 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Rättsläkarväsendet.

1988/89:So521 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Den rättspsykiatriska verksamheten.

1988/89:So522 av Anita Johansson m.fl. (s).
Folkhälsovetenskaplig forskningsfond.

1988/89:So523 av Marianne Andersson och Jan Hyttring (båda c).
Dental kvicksilverförgiftning.

1988/89:So524 av Marianne Andersson och Rosa Östh (båda c).
Tandimplantat enligt den s.k.Brånemarksmetoden.

1988/89:So525 av Ulla Tillander (c).
Urval för viss sjukvård.

1988/89:So526 av Birger Schlaug m.fl. (mp).
Förbud mot amalgam.

1988/89:So527 av Ingbritt Irhammar och Stina Gustavsson (båda c).
Organdonation.

1988/89:So528 av Sten Svensson m.fl. (m).
Åtgärder mot HIV/aids.

1988/89:So529 av Bertil Persson och Gullan Lindblad (båda m).
Rättsläkarstationerna.

1988/89:So530 av Göthe Knutson (m).
Översyn av läkemedelsförordningen.

1988/89:So531 av Siw Persson m.fl. (fp).
Amalgam.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:So532 av Barbro Sandberg och Sigge Godin (båda fp).
Återanvändningen av pacemakers.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:So533 av Hugo Bergdahl och Sigge Godin (båda fp).
Legitimering av naprapater.

Bilaga

1988/89:So534 av Jill Lindgren (mp).
Drogfri vård för mentalsjuka.

1988/89:So535 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Tillstånd för servering av alkoholhaltiga drycker.

1988/89:So536 av Karin Falkmer och Elisabeth Fleetwood (båda m).
Svensk anslutning till EG-ländernas handlingsprogram mot cancer.

1988/89:So537 av Stina Gustavsson (c).
Rättsläkarstationerna.

1988/89:So538 av Alf Wennerfors (m).
Institutet för psykosocial miljömedicin.

1988/89:So539 av Karin Israelsson (c).
Statens institut för psykosocial miljömedicin. m.m.

1988/89:So540 av Jan Hyttring och Marianne Andersson (båda c).
Amalgam som tandfyllningsmaterial m.m.

1988/89:So541 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Centrum för tortyroffer.

1988/89:So542 av Bertil Persson (m).
Tandvården.

1988/89:So543 av Hugo Bergdahl (fp).
Skadeverkningar av tandlagningsmaterial.

1988/89:So544 av Gullan Lindblad (m).
Smärtdrabbades vård- och behandlingsmöjligheter.

1988/89:So545 av Sten Svensson m.fl. (m).
Stöd till tortyroffer.

1988/89:So546 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Förbättrad omvårdnad.

1988/89:So547 av Anita Stenberg och Marianne Samuelsson (båda mp).
Alternativ vård.

1988/89:So601 av Ann-Cathrine Haglund och förste vice talman Ingegerd
Troedsson (båda m).
En skolförberedande förskola.

1988/89:So602 av Ann-Cathrine Haglund och Elisabeth Fleetwood (båda m).
Trygghetsgaranti för ensamföräldrar.

1988/89:So603 av Ulla Tillander och Rosa Östh (båda c).
Barnbidraget vid längre utlandsvistelse.

1988/89:So604 av förste vice talman Ingegerd Troedsson m.fl. (m).
Statsbidraget till kristna förskolor och sjukhem.

1988/89:So605 av Ulla Tillander och Rosa Östh (båda c).
Barnomsorg i svenska kyrkans regi.

1988/89:So606 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Höjda barnbidrag.

1988/89:So607 av Carl Bildt m.fl. (m).
Förskolan.

1988/89:So608 av Anita Stenberg m.fl. (mp).
Inrättande av en tjänst som barnombudsman, m.m.

1988/89:So609 av Roland Larsson (c).
Statsbidragen till barnomsorgen.

1988/89:So610 av Roland Larsson och Lola Björkquist (c, fp).
Statsbidragen till familjedaghem.

1988/89:So611 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Familjepolitiken.

1988/89:So612 av Carl Bildt m.fl. (m).
Familjepolitiken.

1988/89:So613 av Olof Johansson m.fl. (c,m,fp).
Vårdnadsbidrag m.m..

1988/89:So614 av Ewa Hedkvist Petersen m.fl. (s).
Inrättande av en barnombudsman.

1988/89:So615 av Berith Eriksson (vpk).
Daghem/deltidsgrupp med samiska som språk.

1988/89:So616 av Gudrun Schyman (vpk).
Barnens rättigheter och behov när föräldrarna separerar.

1988/89:So617 av Birger Schlaug m.fl. (mp).
Rökfria familjedaghem.

1988/89:So618 av Berith Eriksson (vpk).
Fortbildningsbidrag till barnomsorgspersonal.

1988/89:So619 av Barbro Sandberg och Charlotte Branting (båda fp).
Fortbildningen för barnomsorgspersonal.

1988/89:So620 av Görel Bohlin (m).
Dans- och rörelseträning för barn i barnomsorgen.

1988/89:So621 av Lahja Exner och Arne Kjörnsberg (båda s).
Rätten till flerbarnstillägg.

1988/89:So622 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Barnomsorgen m.m.

1988/89:So623 av Margit Sandéhn och Marianne Carlström (båda s).
Fortbildningen för barnomsorgspersonal.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:So624 av Ingrid Andersson och Barbro Andersson (båda s).
Neutralt statsbidrag till talpedagoger/logopedier.

Bilaga

1988/89:So625 av Ingrid Hemmingsson och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Ersättning till dagbarnvårdare för vård av egna barn.

1988/89:So626 av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist (båda fp).
Statsbidrag till barnomsorg i svenska kyrkans regi.

1988/89:So627 av Karl Hagström (s).
Ekonomi för ensamstående med tonåringar.

1988/89:So628 av Bertil Persson (m).
Företagsdaghem.

1988/89:So629 av Lena Öhrsvik (s).
Bidragsförskottet till studerande.

1988/89:So630 av Ulla Tillander m.fl. (c).
Barnomsorgen.

1988/89:So631 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Barnomsorgen.

1988/89:So632 av Göran Åstrand (m).
Det pedagogiska arbetet i förskolan.

1988/89:So633 av Ulla-Britt Åbark och Anita Johansson (båda s).
Barnomsorgen.

1988/89:So634 av Gunnar Thollander m.fl. (s).
Barnomsorgen.

1988/89:So635 av Gösta Lyngå (mp).
Valfrihet inom barnomsorgen.

1988/89:So636 av Gunilla André (c).
Föräldrautbildningen.

1988/89:So637 av Gunilla André m.fl. (c).
Inrättande av en barnombudsman.

1988/89:So638 av Karin Söder och Pär Granstedt (båda c).
Barnen i storstäderna.

1988/89:So639 av Rosa Östh och Ulla Tillander (båda c).
Alternativ barnomsorg.

1988/89:So640 av Kersti Johansson m.fl. (c).
Familjepolitiken.

1988/89:Kr201 av Kurt Ove Johansson m.fl. (s).
Musikteaterverksamheten i södra Sverige.

1988/89:Kr202 av Birger Hagård (m).
Vadstena slotts utbyggnad.

1988/89:Kr203 av Ingvar Johnsson m.fl. (s).
Lödöse museum.

1988/89:Kr204 av Ingegerd Anderlund och Ingvar Björk (båda s).
Information m.m. till synskadade via kabel-TV-nätet.

1988/89:Kr205 av Olof Johansson m.fl. (c).
Kulturpolitiken.

1988/89:Kr206 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp,m,c,vpk,mp).
Dramatiska teatern och Operan.

1988/89:Kr207 av Lars Sundin och Elver Jonsson (båda fp).
"Färbrevets" överlämnanden till Färöarna.

1988/89:Kr208 av Filip Fridolfsson (m).
Kommersiell reklam i närradio.

1988/89:Kr209 av Karl-Gösta Svenson (m).
Teckenspråkstolkat nyhetsprogram i TV.

1988/89:Kr210 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Översättning till svenska av TV-program för invandrare.

1988/89:Kr211 av Göran Ericsson (m).
Restaureringen av kulturbyggnader m.m.

1988/89:Kr212 av Alexander Chrisopoulos och Elisabeth Persson
(båda vpk).
Avgift vid andrahandsförsäljning av konst.

1988/89:Kr213 av Berith Eriksson (vpk).
Bidraget till samisk kultur.

1988/89:Kr214 av Marianne Stålberg (s).
"Färbrevets" överlämnanden till Färöarna.

1988/89:Kr215 av Maud Björnemalm m.fl. (s).
Strässa gruva.

1988/89:Kr216 av Lena Öhrsvik m.fl. (s).
Lokalisering av ett landsarkiv till Kalmar.

1988/89:Kr217 av Martin Olsson m.fl. (c).
Svensk arkivinformation i Ramsele.

1988/89:Kr218 av Sven Lundberg m.fl. (s).
Svensk arkivinformation i Ramsele.

1988/89:Kr219 av Bo Hammar m.fl. (vpk).
Ökat stöd till kulturtidskrifter.

1988/89:Kr220 av Karin Falkmer (m).
"Färbrevets" överlämnanden till Färöarna.

1988/89:Kr221 av Martin Olsson och Karin Israelsson (båda c).
Ökat bidrag till samisk kultur.

1988/89:Kr222 av Sten Svensson (m).
Bildkonsten.

1988/89:Kr223 av Birgitta Johansson m.fl. (s).
Utrustningsbidrag till Grafiska verkstaden i Tidaholm.

1988/89:Kr224 av Stina Eliasson och Ingrid Hemmingsson (c,m).
Vården av fornlämningar.

1988/89:Kr225 av Stina Eliasson och Ingrid Hemmingsson (c,m).
Byggnadsvården.

1988/89:Kr226 av Lars Ahlström (m).
Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg.

1988/89:Kr227 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).
Inrättande av lands-/länsarkiv i Kalmar.

1988/89:Kr228 av Lennart Brunander och Lars Sundin (c, fp).
Ett folkrörelsemuseum i Sjuhäradsbygden.

1988/89:Kr229 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Kulturpolitiken.

1988/89:Kr230 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp,c,vpk,mp).
Drottningholmsteaterns anslag.

1988/89:Kr231 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp).
Etnografiska museet i Göteborg.

1988/89:Kr232 av Lola Björkquist m.fl. (fp,c,mp).
Fortsatt utbyggnad av Vadstena slotts vallar.

1988/89:Kr233 av Kjell Johansson (fp).
Lagstiftningsskydd av kulturhistoriskt värdefulla parker.

1988/89:Kr234 av Carl Bildt m.fl. (m).
Anslaget till Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

1988/89:Kr235 av Bengt Westerberg m.fl (fp).
Närradion.

1988/89:Kr236 av Olof Johansson m.fl. (c).
Radio och TV.

1988/89:Kr237 av Alexander Chrisopoulos och Berith Eriksson (båda vpk).
Vissa bidrag inom kulturområdet, m.m.

1988/89:Kr238 av Hans Nyhage (m).
Immigrantinstitutet.

1988/89:Kr239 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Konstnärsstödet.

- 1988/89:Kr240 av Kaj Nilsson (mp).
Omfördelning av filmstödet från filminstitutet till konstnärsnämnden.
- 1988/89:Kr241 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ökade anslag till teaterverksamhet.
- 1988/89:Kr242 av Lars Werner m.fl. (vpk).
De fria teatergruppernas verksamhet m.m.
- 1988/89:Kr243 av Berndt Ekholm och Maud Björnemalm (båda s).
Ansvarsmuseerna.
- 1988/89:Kr244 av Stina Eliasson och Gunhild Bolander (båda c).
Inrättande av naturvårdstjänster vid läns museerna.
- 1988/89:Kr245 av Berndt Ekholm och Jan-Erik Wikström (s,fp).
Naturhistoriska riksmuseet.
- 1988/89:Kr246 av Marianne Jönsson (c).
Antikvariskt skydd av sjunkna fartyg.
- 1988/89:Kr247 av Stina Gustavsson m.fl. (c).
Stödet till hembygdsrörelsen.
- 1988/89:Kr248 av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist (båda fp).
Lokalradio per telefon och via text-TV.
- 1988/89:Kr249 av Bengt Harding Olson m.fl. (fp).
Lokalradions tappningsrätt.
- 1988/89:Kr250 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Statsbidrag till inköp av instrument för kommunala musikskolan.
- 1988/89:Kr251 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (båda c).
Kulturens betydelse för regional utveckling.
- 1988/89:Kr252 av Roland Larsson m.fl. (c,m,vpk,fp,mp).
Bidraget till Vadstenaakademien.
- 1988/89:Kr253 av Torsten Karlsson (s).
Vadstenaakademien och Drottningholmsteatern.
- 1988/89:Kr254 av Jan Hyttring (c).
Ökat anslag till Emigrantregistret i Karlstad.
- 1988/89:Kr255 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Stödet till folkbiblioteken och en bibliotekslag.
- 1988/89:Kr256 av Nils T Svensson och Kurt Ove Johansson (båda s).
Arkeologiska undersökningar vid bostadsbyggande.
- 1988/89:Kr257 av Nils-Olof Gustafsson och Margareta Winberg (båda s).
Byggnadsvården.
- 1988/89:Kr258 av Nils-Olof Gustafsson och Margareta Winberg (båda s).
Vården av fornlämningar.

1988/89:Kr259 av Kristina Svensson m.fl. (s).
Ett industriminnesvårdsanslag.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Kr260 av Jan-Erik Wikström och Anne Wibble (båda fp).
Fyren på Svenska Högarna.

Bilaga

1988/89:Kr261 av Torsten Karlsson (s).
Vadstena slott.

1988/89:Kr262 av Alexander Chrisopoulos (vpk).
Ökat stöd till ansvarsmuseerna.

1988/89:Kr263 av Anders G Högmark m.fl. (m,fp,c).
Ett glasmuseum i Växjö.

1988/89:Kr264 av Marianne Andersson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors
(båda c).
Statligt stöd till Lödöse museum.

1988/89:Kr265 av Ingegerd Elm m.fl. (s).
Ett landsarkiv i Jönköping.

1988/89:Kr266 av Hans Dau (m).
Ett landsarkiv i Umeå.

1988/89:Kr267 av Per Olof Håkansson (s).
Statens musiksamlingar.

1988/89:Kr268 av Olof Johansson m.fl. (c).
Finansieringen av TV-produktionen.

1988/89:Kr269 av Erik Holmkvist m.fl. (m).
Alkohol i radio och TV.

1988/89:Kr270 av Ragnhild Pohanka och Birger Schlaug (båda mp).
Fäbodlar.

1988/89:Kr271 av Hans Lindblad (fp).
Stöd till byggnadsvården.

1988/89:Kr272 av Kent Lundgren och Hans Leghammar (båda mp).
Uthyrning av radio- och TV-program.

1988/89:Kr273 av Ingrid Sundberg m.fl. (m).
Bättre kultur- och mediestatistik.

1988/89:Kr274 av Kjell-Arne Welin m.fl. (fp).
Kultur i Skåne.

1988/89:Kr275 av Lars Ahlström (m).
Ett konstnärscentrum m.m. i Göteborg.

1988/89:Kr276 av Viola Claesson (vpk).
Immigrantinstitutet.

1988/89:Kr277 av Lars Sundin och Kenth Skårvik (båda fp).
Immigrantinstitutet i Borås.

1988/89:Kr278 av Bruno Poromaa (s).
Tornedalskulturen.

1988/89:Kr279 av Lahja Exner (s).
Försöksverksamhet med en finskspråkig länsförfattare.

1988/89:Kr280 av Åke Wictorsson m.fl. (s,c).
Stöd åt regional/lokal konstnärlig verksamhet.

1988/89:Kr281 av Lars Sundin (fp).
Möjlighet för biblioteken att låna ut kvalitetsfilm på video.

1988/89:Kr282 av Bengt Kindbom och Gunilla André (båda c).
Länsteatern i Skaraborg.

1988/89:Kr283 av Inga-Britt Johansson m.fl. (s).
Statsbidraget till vissa teatrar.

1988/89:Kr284 av Sinikka Bohlin och Iris Mårtensson (båda s).
Kulturmiljövård.

1988/89:Kr285 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp).
Stödet till den kulturhistoriska byggnadsvården.

1988/89:Kr286 av Lars Ahlström m.fl. (m,fp,c,mp).
Ostindiefararen Göteborg.

1988/89:Kr287 av Rosa Östh och Gunnar Thollander (c,s).
Bevarande av Leufstabruk.

1988/89:Kr288 av Charlotte Branting m.fl. (fp,m,c).
Ett landsarkiv i Växjö.

1988/89:Kr289 av Lars Hedfors m.fl. (s).
Ett landsarkiv i Växjö.

1988/89:Kr290 av Ingrid Ronne-Björkqvist och Carl-Johan Wilson (båda fp).
Ett landsarkiv i Jönköping.

1988/89:Kr291 av Stina Eliasson och Gunhild Bolander (båda c).
Ökad tillgänglighet till landsarkiven.

1988/89:Kr292 av Daniel Tarschys (fp).
Sverigefinländarnas arkiv.

1988/89:Kr293 av Stig Gustafsson m.fl. (s).
Svensk arkivinformation.

1988/89:Kr294 av Anna Wohlin-Andersson och Stina Eliasson (båda c).
Museers inlån av konstverk från utlandet.

1988/89:Kr295 av Sinikka Bohlin och Iris Mårtensson (båda s).
Länsmuseernas roll i miljöarbetet.

1988/89:Kr296 av Göthe Knutson och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Miljö- och naturvårdstjänster vid länsmuseerna.

1988/89:Kr297 av Stina Gustavsson m.fl. (c,m,fp).
En museiekolog vid Smålands museum.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Kr298 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m).
Statsbidraget till läns museerna.

Bilaga

1988/89:Kr299 av Ulla Tillander och Ingbritt Irhammar (båda c).
Fredriksdals trädgårdar i Helsingborg.

1988/89:Kr300 av Karin Starrin och Gunnar Björk (båda c).
Ett skogstekniskt museum.

1988/89:Kr301 av Lars-Ove Hagberg (vpk).
Ett garverimuseum i Malung.

1988/89:Kr302 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ökade anslag till produktion av tal- och punktskriftsböcker.

1988/89:Kr303 av Oskar Lindkvist och Barbro Evermo Palmerlund (båda s).
Filmstödet.

1988/89:Kr304 av Kaj Nilsson (mp).
TV-lensen m.m.

1988/89:Kr305 av Gunnar Thollander m.fl. (s).
Radio- och TV-förhållandena i Uppsala län.

1988/89:Kr306 av Lahja Exner m.fl. (s).
Finsk TV i Sverige.

1988/89:Kr307 av Rune Thorén och Erling Bager (c,fp).
TV:s roll för inställningen till alkohol.

1988/89:Kr308 av Anders Björck m.fl. (m).
Tappningsrätt i radiokanalerna.

1988/89:Kr309 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m).
Riksradios utlandsprogram.

1988/89:Kr310 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
De samiska samlingarna vid Vilhelmina folkbibliotek.

1988/89:Kr311 av Kjell Nilsson m.fl. (s).
Växjö glasmuseum.

1988/89:Kr312 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ett kurdiskt kulturcentrum.

1988/89:Kr313 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kulturpolitiken.

1988/89:Kr314 av Ingrid Sundberg m.fl. (m).
Kulturfrågor.

1988/89:Kr315 av Magnus Persson m.fl. (s).
Regional kulturpolitik.

1988/89:Kr316 av Karl-Göran Biörsmark m.fl. (fp,m,c).
Svenska UNESCO-rådets kansli.

1988/89:Kr317 av Jan Hyttring (c).
Ett bergshistoriskt museum i Värmland.

1988/89:Kr318 av Anders Svärd (c).
Anslag till den ryska jubileumsbibeln.

1988/89:Kr319 av Karin Ahrland (fp).
Stöd till kulturen genom lotterier.

1988/89:Kr320 av Kaj Nilsson (mp).
Återlämnande av vissa kulturskatter.

1988/89:Kr321 av Lennart Andersson m.fl. (s).
Utbyggt stöd till Svenska Föreningen Norden.

1988/89:Kr322 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp,m,c,vpk,mp).
Folkmusik- och dansåret 1990.

1988/89:Kr323 av Åke Gustavsson m.fl. (s).
Svenska riksteatern.

1988/89:Kr324 av Isa Halvarsson (fp).
Musikteatern i Värmland.

1988/89:Kr325 av Kurt Ove Johansson m.fl. (s).
Ökat statsbidrag till Malmö stadsteater, m.m.

1988/89:Kr326 av Lola Björkquist och Karl-Göran Biörsmark (båda fp).
Dansensemblen vid Östergötlands länsteater.

1988/89:Kr327 av Karin Söder m.fl. (c,fp).
Utgivning i Sverige av nordisk litteratur på originalspråket.

1988/89:Kr328 av Karin Söder m.fl. (c,m,fp,vpk,mp).
Anslaget till Föreningen Norden.

1988/89:Kr329 av Karin Ahrland m.fl. (fp,m,c,vpk,mp).
Dokumentation av konstprojekt på bild- och formkonstens område.

1988/89:Kr330 av Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c).
Filmfrågor.

1988/89:Kr331 av Sture Ericson m.fl. (s).
Finska invandrarnas arkiv.

1988/89:Kr332 av Bo Holmberg m.fl. (s).
Svenskt lokalhistoriskt institut (SLIT) i Härnösand.

1988/89:Kr333 av Ulf Melin och Anders Björck (båda m).
Ett landsarkiv i Jönköping.

1988/89:Kr334 av Rosa Östh (c).
Kostnadsansvaret för arkeologiska utgrävningar.

1988/89:Kr335 av Ulla Tillander (c).
Kostnadsansvaret för arkeologiska utgrävningar.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Kr336 av Sven-Olof Petersson (c).
Regionkontor för fornminnesinventering i Karlskrona.

Bilaga

1988/89:Kr337 av Gunhild Bolander (c).
Byggnadsvården.

1988/89:Kr338 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m).
Byggnadsvården.

1988/89:Kr339 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Byggnadsvården.

1988/89:Kr340 av Pär Granstedt och Karin Söder (båda c).
Ett filmhistoriskt museum i Råsunda.

1988/89:Kr341 av Karin Starrin (c).
Naturhistoriska riksmuseet.

1988/89:Kr342 av Birger Schlaug (mp).
Ett Östersjömuseum i Oxelösund.

1988/89:Kr343 av Rosa Östh (c).
Stiftelsen Upplandsmuseet.

1988/89:Kr344 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (båda c).
Stöd till vissa närradioföreningar.

1988/89:Kr345 av Marianne Jönsson och Stina Gustavsson (båda c).
Textade nyheter i TV.

1988/89:Kr346 av Barbro Sandberg och Håkan Holmberg (båda fp).
Regional TV.

1988/89:Kr347 av Marianne Jönsson (c).
TV-program på teckenspråk.

1988/89:Kr348 av Larz Johansson och Jan Hyttring (båda c).
Reklamfinansierad närradio.

1988/89:Kr349 av Margó Ingvardsson och Jan Strömdahl (båda vpk).
Fyren Svenska Högarna.

1988/89:Kr350 av Jan Strömdahl m.fl. (vpk).
Ett invandrarcentrum i Botkyrka.

1988/89:Kr351 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Främjande av insikter i främmande kulturer.

1988/89:Kr352 av Ingvar Eriksson (m).
Radions och TV:ns roll för kunskaper om naturen.

1988/89:Kr353 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Kulturpolitiken.

1988/89:Kr354 av Jan Hyttring m.fl. (c).

Radio- och TV-frågor.

1988/89:Kr355 av Jan Hyttring m.fl. (c).

Organisations- och anslagsfrågor på kulturområdet.

1988/89:Kr356 av Alexander Chrisopoulos m.fl. (vpk).

Stöd till körsång.

1988/89:Kr401 av Sten Svensson (m).

Varnhems klosterkyrka.

1988/89:Kr402 av Jan-Erik Wikström och Ingemar Eliasson (båda fp).

Anslaget Bidrag till trossamfund.

1988/89:Kr403 av Jan Hyttring m.fl. (c).

Anslaget Bidrag till lokal ungdomsverksamhet.

1988/89:Kr404 av Kristina Svensson m.fl. (s).

Folkrörelser och konstnärer i Värmland.

1988/89:Kr405 av Berndt Ekholm och Evert Svensson (båda s).

Stöd till ideella organisationers volontärarbete i Sverige.

1988/89:Kr406 av Olof Johansson m.fl. (c).

Kyrkofonden.

1988/89:Kr407 av Ylva Johansson och Elisabeth Persson (båda vpk).

Ökat bidrag till flickors fritidsverksamhet.

1988/89:Kr408 av Ingrid Sundberg m.fl. (m).

Statens ungdomsråd m.m.

1988/89:Kr409 av Eva Johansson m.fl. (s).

Visst ungdomsstöd.

1988/89:Kr410 av Anne Wibble och Karin Ahrlund (båda fp).

Statens ungdomsråd.

1988/89:Kr411 av Anneli Hulthén m.fl. (s).

Bidragsreglerna för lokalt aktivitetsstöd.

1988/89:Kr412 av Marianne Andersson och Lennart Brunander (båda c).

Stöd till ungdomsorganisationer.

1988/89:Kr413 av Marianne Andersson och Stina Eliasson (båda c).

Stöd till ridsporten.

1988/89:Kr414 av Karin Söder m.fl. (c,fp).

Stöd till folkrörelser som utvecklar det nordiska samarbetet.

1988/89:Kr415 av Göran Åstrand (m).

Register över kyrkomötets protokoll.

1988/89:Kr416 av Kersti Johansson m.fl. (c).

Utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter.

1988/89:Kr417 av Elver Jonsson m.fl. (fp).

Folkrörelserna m.m.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

1988/89:Kr501 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Idrottens villkor.

Bilaga

1988/89:Kr502 av Bo Lundgren m.fl. (m).

Villkoren för idrotten.

1988/89:Kr503 av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s).

Turist- och rekreationspolitikens sociala mål.

1988/89:Kr504 av Gustav Persson m.fl. (s).

Statsbidrag till Rikskorpens anläggning Fagerudd.

1988/89:Kr505 av Erik Holmkvist (m).

Elitidrott på lika villkor över hela landet.

1988/89:Kr506 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Idrotten.

1988/89:Kr507 av Ulla Orring m.fl. (fp).

Bidragsgivningen till främjandeorganisationerna.

1988/89:Kr508 av Berith Eriksson (vpk).

Turistbåtstrafik m.m. längs Dalälven.

1988/89:Kr509 av Bertil Danielsson och Ewy Möller (båda m).

Överförande av tipsmedel till idrottsrörelsen.

1988/89:Kr510 av Bengt Harding Olson m.fl. (fp).

Turismen i Skåne.

1988/89:Kr511 av Johnny Ahlqvist m.fl. (s).

Organisationen inom Sveriges turistråd.

1988/89:Kr512 av Jan Hyttring m.fl. (c).

Turism och rekreation.

1988/89:Kr513 av Jan Hyttring m.fl. (c).

Stödet till idrotten.

1988/89:Kr514 av Inger Schörling och Lars Norberg (båda mp).

Minskat anslag för stöd till turism.

1988/89:Kr515 av Elisabeth Persson m.fl. (vpk).

Kvinnoidrotten.

1988/89:Kr516 av Lena Boström m.fl. (s).

Turismen i Vilhelmina kommun.

1988/89:Kr517 av Stig Bertilsson (m).

Ökat stöd till ungdomsidrotten.

1988/89:Kr518 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Det statliga stödet m.m. till turismen.

1988/89:Kr519 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m).
Utländska turistbesök i Sverige.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Kr520 av Ingrid Sundberg m.fl. (m).
Turismen.

Bilaga

1988/89:Kr521 av Lars De Geer m.fl. (fp).
Den utländska turismen i Sverige.

1988/89:Ub201 av Stina Gustavsson och Kersti Johansson (båda c).
De interkommunala ersättningarna på skolområdet.

1988/89:Ub202 av Barbro Sandberg och Kenth Skårvik (båda fp).
Ämnet maskinskrivning i grundskolan, m.m.

1988/89:Ub203 av Sonja Rembo (m).
Religionsundervisningen i skolan.

1988/89:Ub204 av förste vice talman Ingegerd Troedsson m.fl. (m).
Statsbidraget till kristna skolor.

1988/89:Ub205 av Sigrid Bolkéus m.fl. (s).
Undervisning i äldrekunskap i grundskolan.

1988/89:Ub206 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Elevers och föräldrars rätt att välja skola.

1988/89:Ub207 av Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp).
Mobbning och våld i skolan.

1988/89:Ub208 av Erkki Tammenoksa m.fl. (s).
Bildundervisningen i skolan.

1988/89:Ub209 av Inger Koch (m).
Rätt för studieförbunden att utfärda betyg.

1988/89:Ub210 av Lars Sundin (fp).
Reglerna om behörighet för lektorstjänster i gymnasieskolan.

1988/89:Ub211 av Birthe Sörestedt m.fl. (s).
Sex- och samlevnadsundervisningen i skolan.

1988/89:Ub212 av Bengt Kronblad (s).
Fortbildning av lärare i natur/miljö.

1988/89:Ub213 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ett femårigt reinvesteringsprogram för skolan, m.m.

1988/89:Ub214 av Carl Bildt m.fl. (m).
Tidigarelagd skolstart.

1988/89:Ub215 av Karin Starrin och Gunnar Björk (båda c).
Statsbidraget för lärarlöner i grundskolan.

1988/89:Ub216 av Ulla Tillander och Kjell-Arne Welin (c.fp).
Stödet till folkhögskolorna.

1988/89:Ub217 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Konsumtionsutbildningen.

1988/89:Ub218 av Sylvia Pettersson (s).
Kultur i skolan.

1988/89:Ub219 av Larz Johansson m.fl. (c).
Skolmåltiderna.

1988/89:Ub220 av Ulf Melin (m).
Svenskundervisningen för invandrare.

1988/89:Ub221 av Sten Svensson (m).
Statsbidraget till folkhögskolorna.

1988/89:Ub222 av Kurt Ove Johansson och Catarina Rönning (båda s).
Maskinskrivning som ordinarie ämne i grundskolan.

1988/89:Ub223 av Roland Sundgren m.fl. (s).
Skolans objektivitet.

1988/89:Ub224 av Birgitta Rydle och Elisabeth Fleetwood (båda m).
Förbättrad språkundervisning i skolan.

1988/89:Ub225 av Marianne Carlström m.fl. (s).
Skolans utbildning om kost.

1988/89:Ub226 av Barbro Sandberg och Kenth Skårvik (båda fp).
Kostkunskap i gymnasieskolan.

1988/89:Ub227 av Barbro Sandberg och Karl-Göran Biörsmark (båda fp).
Delad klass i ämnet bild i grundskolan.

1988/89:Ub228 av Barbro Sandberg och Charlotte Branting (båda fp).
Ämnet barnkunskap i grundskolan.

1988/89:Ub229 av Barbro Sandberg och Charlotte Branting (båda fp).
Lärartjänsterna i maskinskrivning.

1988/89:Ub230 av Erling Bager och Karl-Göran Biörsmark (båda fp).
Trafikutbildningen i skolan.

1988/89:Ub231 av Margareta Persson och Eva Johansson (båda s).
Villkoren för godkännande av fristående skolor.

1988/89:Ub232 av Anders Svärd (c).
Folkhögskolan i framtiden.

1988/89:Ub233 av Lars Leijonborg m.fl. (fp).
Vuxenutbildningen.

1988/89:Ub234 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Lärlingsutbildningen.

1988/89:Ub235 av Elver Jonsson m.fl. (fp).
Statsbidraget till lärlingsutbildningen m.m.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Ub236 av Birgitta Rydle och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Svenska som andraspråk för invandrarelever i gymnasieskolan.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Ub237 av Barbro Sandberg och Charlotte Branting (båda fp).
Lärares uppsägningstid.

Bilaga

1988/89:Ub238 av Lisbeth Staaf-Igelström och Bo Finnkvist (båda s).
Arbetsmiljöutbildning.

1988/89:Ub239 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Grundskolan.

1988/89:Ub240 av Ylva Johansson m.fl. (vpk).
Förstärkning av kunskaperna i naturvetenskap.

1988/89:Ub241 av Elisabeth Persson och Ylva Johansson (båda vpk).
Klasstorleken i B-skolor.

1988/89:Ub242 av Torsten Karlsson m.fl. (s).
Stiftelsen Vuxenutbildarcentrum i Linköping.

1988/89:Ub243 av Anna Wohlin-Andersson och Roland Larsson (båda c).
Skolfrågor i Östergötland.

1988/89:Ub244 av Berit Oscarsson och Erkki Tammenoksa (båda s).
Undervisningen i svenska för invandrare.

1988/89:Ub245 av Bengt Kindbom och Gunilla André (båda c).
Naturbrukslinjen inom gymnasieskolan.

1988/89:Ub246 av Ingegerd Anderlund och Margit Sandéhn (båda s).
Trafikundervisningen i skolan.

1988/89:Ub247 av Sonia Karlsson och Torsten Karlsson (båda s).
Intagningen till gymnasieskolans vårdlinje och omvårdnadslinje.

1988/89:Ub248 av Eva Goës m.fl. (mp).
Biologi/ekologi i gymnasieskolan.

1988/89:Ub249 av Anders Andersson och Margit Gennser (båda m).
Den statliga regleringen av lärartjänster.

1988/89:Ub250 av Barbro Sandberg och Sigge Godin (båda fp).
Utbildningen i teckenspråk.

1988/89:Ub251 av Karin Falkmer och Inger René (båda m).
Lanthushållsskolornas bevarande.

1988/89:Ub252 av Jan Andersson och Birthe Sörestedt (båda s).
Anpassad studiegång.

1988/89:Ub253 av Carl-Johan Wilson och Kenth Skårvik (båda fp).
Statsbidraget till studieförbundens verksamhet för handikappade.

1988/89:Ub254 av Karin Starrin och Gunnar Björk (båda c).
Kommunal vuxenutbildning.

1988/89:Ub255 av Mona Saint Cyr (m).
Stöd till glesbygdsskolorna.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Ub256 av Berit Oscarsson (s).
Ökade resurser för grundvux.

Bilaga

1988/89:Ub257 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Svenskundervisningen för invandrare.

1988/89:Ub258 av Gudrun Norberg m.fl. (fp).
SYO-konsulenternas rådgivning inom hantverkssektorn.

1988/89:Ub259 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Arbetsmiljörisker i skolan.

1988/89:Ub260 av Olof Johansson m.fl. (c).
Handikappade och skolan, m.m.

1988/89:Ub261 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Vuxenutbildningen och folkhögskolan.

1988/89:Ub262 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Hälsofostran som obligatoriskt ämne i skolan.

1988/89:Ub263 av Larz Johansson m.fl. (c).
Vuxenutbildning och folkbildning.

1988/89:Ub264 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Särvux på träningsskolenivå.

1988/89:Ub265 av Erik Holmkvist m.fl. (m).
Information i skolan om alkoholfrågor.

1988/89:Ub266 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Gymnasieskolan.

1988/89:Ub267 av Arne Kjörnsberg (s).
Gymnasieutbildning för rörelsehindrade elever.

1988/89:Ub268 av Eva Johansson m.fl. (s).
Idrottsgymnasierna.

1988/89:Ub269 av Margaretha af Ugglas (m).
Poängberäkningen vid ansökan till gymnasieskolan.

1988/89:Ub270 av Lars Sundin (fp).
Utbildning för elevassistenter.

1988/89:Ub271 av Håkan Holmberg (fp).
Språkens framtid i den svenska skolan.

1988/89:Ub272 av Erkki Tammenoksa m.fl. (s).
Hemspråket i grundutbildningen för vuxna.

1988/89:Ub273 av Rune Thorén (c).
Obligatorisk dansundervisning i grundskolan.

1988/89:Ub274 av Lahja Exner m.fl. (s).
Undervisningen i svenska för invandrare.

1988/89:Ub275 av Larz Johansson m.fl. (c).
Skolundervisning i kost, hälsa och hushållningsfrågor.

1988/89:Ub276 av Larz Johansson m.fl. (c).
Grundskolan och gymnasieskolan.

1988/89:Ub277 av Lahja Exner m.fl. (s).
Svenska som andraspråk för invandrarelever.

1988/89:Ub278 av Inge Carlsson m.fl. (s).
Idrottsgymnasierna.

1988/89:Ub279 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Bidraget till fristående skolor.

1988/89:Ub280 av Ingrid Hemmingsson och Karl-Gösta Svenson (båda m).
En ADB-variant vid humanistiska linjer i gymnasieskolan.

1988/89:Ub281 av Ingrid Hemmingsson (m).
Konstskolan BASIS.

1988/89:Ub282 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).
Alternativa karriärer för lärare.

1988/89:Ub283 av Britta Bjelle (fp).
Ämnet idrott i gymnasieskolan.

1988/89:Ub284 av Ylva Annerstedt (fp).
Den praktiska arbetslivsorienteringen.

1988/89:Ub285 av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist (fp).
Regionala idrottsgymnasier.

1988/89:Ub286 av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist (fp).
Fortbildning för lärare i religionskunskap.

1988/89:Ub287 av Görel Thurdin och Martin Olsson (båda c).
Utbildningen och regionalpolitiken.

1988/89:Ub288 av Ulla Tillander m.fl. (c).
Arbetsmiljön i skolan.

1988/89:Ub289 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Gymnasieskolfrågor.

1988/89:Ub290 av Rosa Östh och Kersti Johansson (båda c).
Konsumentkunskap i utbildningen.

1988/89:Ub291 av Yvonne Sandberg-Fries m.fl. (s).
Fördelningen av undervisningstimmar i vuxenutbildningen.

1988/89:Ub292 av Birgitta Rydle (m).
Betygsättningen i den kommunala och statliga vuxenutbildningen.

1988/89:Ub293 av Erkki Tammenoksa m.fl. (s).
Intresset för samhällsfrågor i skolan.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Ub294 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Läromedel för handikappade.

Bilaga

1988/89:Ub295 av Inger René och Ingrid Hemmingsson (båda m).
Undervisning i kost- och hälsokunskap i gymnasieskolan.

1988/89:Ub296 av Charlotte Branting och Ingela Mårtensson (båda fp).
Försöksverksamhet med en internationell linje på gymnasieskolan.

1988/89:Ub297 av Ulla Tillander och Karin Israelsson (båda c).
Sänkt skolpliktsålder.

1988/89:Ub298 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).
Skolfrågor i Östergötland.

1988/89:Ub299 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Lärarna i grundskolan och gymnasieskolan.

1988/89:Ub300 av Elisabeth Persson m.fl. (vpk).
Utbildning av kvinnliga idrottsledare inom idrottens studieförbund.

1988/89:Ub301 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Bidrag till studieförbunden.

1988/89:Ub302 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Jämställdhetsarbetet i skolan.

1988/89:Ub303 av Magnus Persson m.fl. (s).
Gymnasieutbildningen i Värmlands län.

1988/89:Ub304 av Ingela Mårtensson (fp).
Svenska språket inom gymnasieskolan.

1988/89:Ub305 av Margareta Fogelberg (fp).
Ämnet teckning i grundskola och gymnasium.

1988/89:Ub306 av Ingela Mårtensson och Margareta Fogelberg (båda fp).
Djurförsök i skolan.

1988/89:Ub307 av Lars Leijonborg och Erling Bager (båda fp).
Statligt stöd till handikappinstitutionen Bräcke Östergård.

1988/89:Ub308 av Lars Gustafsson m.fl. (s).
Bidraget till grundskolan.

1988/89:Ub309 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Hemspråksundervisningen, m.m.

1988/89:Ub310 av Ove Karlsson m.fl. (s).
Utbildningsinsatser i glesbygd.

1988/89:Ub311 av Kersti Johansson och Rune Backlund (båda c).
Religionskunskap i skolundervisningen.

- 1988/89:Ub312 av Larz Johansson m.fl. (c).
Elevers arbetsrättsliga ställning vid arbetsplatsförlagd yrkesutbildning.
- 1988/89:Ub313 av Ines Uusmann m.fl. (s).
Utveckling av skolan.
- 1988/89:Ub314 av Barbro Sandberg och Charlotte Branting (båda fp).
Barn- och ungdomskunskap i gymnasieskolan.
- 1988/89:Ub315 av Barbro Sandberg och Håkan Holmberg (båda fp).
Kunskapscentra för rörelsehindrade barn och ungdomar.
- 1988/89:Ub316 av Lars Leijonborg m.fl. (fp,s,m,c,vpk,mp).
Elever med läs- och skrivsvårigheter.
- 1988/89:Ub317 av Ulf Melin (m).
Grundvux och komvux.
- 1988/89:Ub318 av Ulla Johansson m.fl. (s).
Yrkesinriktade linjer i Kronobergs län.
- 1988/89:Ub319 av Birgitta Rydle (m).
Den timplanebundna undervisningen i grundskolan.
- 1988/89:Ub320 av Karin Starrin och Gunnar Björk (båda c).
Hushållsskolorna.
- 1988/89:Ub321 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Vuxenutbildningen.
- 1988/89:Ub322 av Göran Åstrand och Lars Ahlmark (båda m).
Studieförbundens verksamhet.
- 1988/89:Ub323 av Stig Bertilsson m.fl. (m,s,c,fp,mp).
Ett projekt för specialskola och grundskola i Vänersborgs kommun.
- 1988/89:Ub324 av Rune Rydén m.fl. (m,fp,c).
Läroplanen för grundskolan.
- 1988/89:Ub325 av Ingvar Eriksson och Carl G Nilsson (båda m).
Det kristna budskapets ställning i grundskolan.
- 1988/89:Ub326 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).
Glesbygdssöd till vissa landsbygdsskolor i Kalmar län.
- 1988/89:Ub327 av Marianne Jönsson (c).
Läromedel för synskadade invandrare, m.m.
- 1988/89:Ub328 av Birgitta Hambræus (c).
Svenskundervisningen för invandrare.
- 1988/89:Ub329 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Undervisningen i svenska för vuxna invandrare m.m.
- 1988/89:Ub330 av Lena Boström (s).
Fortbildningen av lärare.

1988/89:Ub331 av Eva Goës och Kaj Nilsson (båda mp).
De husliga utbildningarna m.m. i skolan.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Ub332 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Skolpolitiken.

Bilaga

1988/89:Ub333 av Catarina Rönnung och Sylvia Pettersson (båda s).
Tillsättning av statliga tjänster ur jämställdhetssynpunkt.

1988/89:Ub334 av Sven-Olof Petersson (c).
Lanthushållsskolorna.

1988/89:Ub335 av Leif Marklund och Lahja Exner (båda s).
Körkortsutbildning i gymnasieskolan.

1988/89:Ub336 av Ingvar Eriksson (m).
Naturkunskap i skolan m.m.

1988/89:Ub337 av Charlotte Branting (fp).
Gymnasieskolan i Kronobergs län.

1988/89:Ub338 av Sten Svensson m.fl. (m).
Svenskundervisningen för invandrare.

1988/89:Ub339 av Jill Lindgren och Eva Goës (båda mp).
Statsbidrag till lärarlöner vid Waldorfskolorna.

1988/89:Ub501 av Barbro Sandberg och Håkan Holmberg (båda fp).
En professur i reumatologi vid universitetet i Uppsala.

1988/89:Ub502 av Britta Bjelle (fp).
Utbildning inom livsmedelsområdet.

1988/89:Ub503 av Birger Andersson och Larz Johansson (båda c).
Uppdelning av högskolan i Eskilstuna/Västerås.

1988/89:Ub504 av Ulla Orring (fp).
Läkarutbildningen i Umeå.

1988/89:Ub505 av Hans Nyhage (m).
Förskollärarytbildning vid högskolan i Borås.

1988/89:Ub506 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Graderade betyg i lärarytbildningen.

1988/89:Ub507 av Ulla Orring (fp).
Bibliotekarietytbildningen i Umeå.

1988/89:Ub508 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Fortbildning av museitytjänstemän.

1988/89:Ub509 av Britta Bjelle (fp).
Antagningen till musiklärarytlinjen.

1988/89:Ub510 av Rinaldo Karlsson (s).
Forskning om familjär amyloidos.

1988/89:Ub511 av Per-Ola Eriksson och Börje Hörnlund (båda c).
Regionalpolitisk forskning.

1988/89:Ub512 av Ulla Tillander m.fl. (c).
En tandvårdshögskola i Malmö.

1988/89:Ub513 av Gudrun Schyman och Elisabeth Persson (båda vpk).
Utbildningen av psykoterapeuter.

1988/89:Ub514 av Bo Forslund m.fl. (s,m,fp,c,vpk,mp).
Lokaliseringsort för journalistutbildning.

1988/89:Ub515 av Lisbet Calner och Karl-Erik Svartberg (båda s).
Utbildning i alternativa metoder till djurförsök.

1988/89:Ub516 av Bengt Kronblad (s).
Besöks- och turistnäringinstitut i Kalmar.

1988/89:Ub517 av Lars-Erik Lövdén och Kurt Ove Johansson (båda s).
Behörighetsgrunder för tjänst som högskolelektor.

1988/89:Ub518 av Lars-Erik Lövdén m.fl. (s).
En tandvårdshögskola i Malmö.

1988/89:Ub519 av Elisabeth Persson och Björn Samuelson (båda vpk).
Psykoterapiutbildning vid Hälsouniversitetet i Linköping.

1988/89:Ub520 av Karin Falkmer (m).
En idrottshögskola i Stockholm.

1988/89:Ub521 av Bruno Poromaa och Sten-Ove Sundström (båda s).
Utbildningen av hörselvårdspersonal.

1988/89:Ub522 av Britta Bjelle (fp).
Grundskollärarytbildningen i Luleå.

1988/89:Ub523 av Lars Sundin (fp).
Förskollärarytbildning i Borås.

1988/89:Ub524 av Börje Hörnlund och Per-Ola Eriksson (båda c).
Satsningar på marin forskning.

1988/89:Ub525 av Bengt Kindbom m.fl. (c).
Etikregler för forskning m.m.

1988/89:Ub526 av Ulla Tillander och Rosa Östh (båda c).
Antalet nybörjarplatser inom utbildningen för vårdlärare.

1988/89:Ub527 av Bo Forslund m.fl. (s).
Elenergiutbildning vid högskolan i Sundsvall/Härnösand.

1988/89:Ub528 av Bo Forslund m.fl. (s).
Fortbildning och vidareutbildning inom högskolan.

1988/89:Ub529 av Rolf Dahlberg (m).
Lärarytbildningen vid högskolan i Gävle/Sandviken.

1988/89:Ub530 av Inger René (m).
Kost- och näringslära i utbildningen för förskollärare.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Ub531 av Karin Israelsson (c).
Dimensioneringen av vårdlärlarlinjen vid Umeå universitet.

1988/89:Ub532 av Lennart Brunander och Marianne Andersson (båda c).
Förskollärarytbildning i Borås.

1988/89:Ub533 av Ingrid Hasselström Nyvall och Marianne Jönsson (fp,c).
Sjukgymnastutbildning till Kalmar.

1988/89:Ub534 av Rune Johansson m.fl. (s).
En högskola i Fyrstadsområdet.

1988/89:Ub535 av Lars Ernestam och Britta Bjelle (båda fp).
Högskoleutbildningen i miljövärd.

1988/89:Ub536 av Birger Andersson (c).
Civilingenjörsutbildning vid högskolan i Eskilstuna/Västerås.

1988/89:Ub537 av Britt Bohlin m.fl. (s).
Antalet utbildningsplatser i läkarutbildningen.

1988/89:Ub538 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).
En introduktionskurs vid högskolan i Kalmar.

1988/89:Ub539 av Sven-Olof Petersson (c).
Lokalisering av ett Östersjölaboratorium till Karlskrona.

1988/89:Ub540 av Erling Bager m.fl. (fp).
En högskolelinje i Göteborg för detaljhandeln.

1988/89:Ub541 av Daniel Tarschys m.fl. (fp,s,m,c,vpk,mp).
En professur i turkiska språk och turkisk kultur.

1988/89:Ub542 av Leif Marklund och Åke Selberg (båda s).
Utbildningen av befattningshavare inom hälsoskyddet.

1988/89:Ub543 av Hugo Hegeland (m).
Forskarutbildning vid vårdhögskolan i Göteborg.

1988/89:Ub544 av Hans Dau (m).
Antalet nybörjarplatser vid vårdlärlarlinjen i Umeå.

1988/89:Ub545 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp).
Den konstnärliga utbildningen i Göteborg.

1988/89:Ub546 av Britta Bjelle (fp).
Religionsvetenskaplig utbildning i norra Sverige.

1988/89:Ub547 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp).
Botaniska trädgården i Göteborg.

1988/89:Ub548 av Jan-Erik Wikström och Ingemar Eliasson (båda fp).
Anslag till S:t Lukasstiftelsen.

1988/89:Ub549 av Åke Gustavsson och Kersti Johansson (s,c).
Utbildning om internationella adoptioner m.m..

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Ub550 av Björn Samuelson och Ylva Johansson (båda vpk).
Kvinnoperspektivet i den högre utbildningen.

1988/89:Ub551 av Maggi Mikaelsson (vpk).
Lokalisering av journalistutbildning till Umeå.

1988/89:Ub552 av Bo Hammar m.fl. (vpk).
Särskild satsning på Stockholms universitet.

1988/89:Ub553 av Gudrun Schyman (vpk).
Läkarutbildningen i toxikologi.

1988/89:Ub554 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).
Ortopedisk medicin i läkares m.fl. grundutbildning.

1988/89:Ub555 av Sigge Godin (fp).
Industrihögskola i Västernorrland.

1988/89:Ub556 av Ulla Tillander m.fl. (c).
Utbildning och forskning i Malmöhus län.

1988/89:Ub557 av Ingbritt Irhammar och Karl Erik Olsson (båda c).
Ekonomutbildningen vid högskolan i Kristianstad.

1988/89:Ub558 av Ulla Pettersson och Anita Persson (båda s).
Utbildning av behandlingsassistenter inom missbrukarvården.

1988/89:Ub559 av Göthe Knutson (m).
Lämplighetsprövning vid urval till läkarutbildning.

1988/89:Ub560 av Gullan Lindblad och Birger Hagård (båda m).
Ökad samordning av resurser för havsforskning.

1988/89:Ub561 av Gullan Lindblad (m).
Ökad utbildningskapacitet på hälso- och sjukvårdslinjen.

1988/89:Ub562 av Rolf Dahlberg (m).
Utbildningen av lantmätare.

1988/89:Ub563 av Hans Dau m.fl. (m,fp,c).
Högre musikutbildning i Umeå.

1988/89:Ub564 av Karl-Gösta Svenson (m).
Lokalisering av ett Östersjölaboratorium till Karlskrona.

1988/89:Ub565 av Lars Leijonborg m.fl. (fp).
Utökad receptarie- och apotekarutbildning.

1988/89:Ub566 av Isa Halvarsson (fp).
Decentraliserad utbildning av förskollärare i Värmlands län.

1988/89:Ub567 av Ulla Orring (fp).
Ökad utbildning inom miljö- och hälsoskydd.

1988/89:Ub568 av Ulla Orring (fp).
Arkitektutbildning i Norrland.

1988/89:Ub569 av Hans Lindblad (fp).
Tillgången på flyglärare för hela landet.

1988/89:Ub570 av Lars Sundin (fp).
Lokalisering av ekonomlinjens fördjupningsdel till Borås.

1988/89:Ub571 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
Utbildningen i miljö rätt m.m..

1988/89:Ub572 av Ingbritt Irhammar och Karl Erik Olsson (båda c).
Utökad sjukgymnastutbildning.

1988/89:Ub573 av Barbro Westerholm (fp).
Den pedagogiska utbildningen för lärare vid universitet och högskolor.

1988/89:Ub574 av Barbro Westerholm (fp).
Rekrytering av medicinstuderande till forskning.

1988/89:Ub575 av Isa Halvarsson (fp).
En tillbyggnad av högskolebyggnaden i Karlstad.

1988/89:Ub576 av Grethe Lundblad m.fl. (s).
Förstärkt marin forskning m.m. i södra Sverige.

1988/89:Ub577 av Inger René (m).
Fördjupningskurs i teknik för hushållslärare.

1988/89:Ub578 av Inger Schör ling m.fl. (mp).
Forskningsetiska nämnder vid högskolor.

1988/89:Ub579 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Bättre utbildning inom avfallsområdet.

1988/89:Ub580 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Utbildning om demenssjukdomar.

1988/89:Ub581 av Arne Mellqvist m.fl. (s).
En trafikutbildarlinje vid högskolan i Falun/Borlänge.

1988/89:Ub582 av Stig Alemyr m.fl. (s).
Forskningen vid högskolan i Kalmar.

1988/89:Ub583 av Birger Rosqvist m.fl. (s).
Ökad läkarutbildning.

1988/89:Ub584 av Lisbeth Staaf-Igelström och Karin Wegestål (båda s).
Jämnare könsfördelning vid universitet och högskolor.

1988/89:Ub585 av Lisbeth Staaf-Igelström (s).
Kvinnoforskningen.

1988/89:Ub586 av Helge Hagberg och Lars Svensson (båda s).
Folklivsforskningen.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Ub587 av Karin Starrin och Gunnar Björk (båda c).
Högskolan i Gävle/Sandviken.

1988/89:Ub588 av Leo Persson m.fl. (s).
En professur i telekommunikation.

1988/89:Ub589 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Högskoleutbildningen m.m.

1988/89:Ub590 av Bertil Måbrink (vpk).
Nybörjarplatserna på ekonomlinjen vid högskolan i Gävle/Sandviken.

1988/89:Ub591 av Lars Ahlmark och förste vice talman Ingegerd Troedsson
(båda m).
Grundskollärlinjen vid Uppsala universitet.

1988/89:Ub592 av Inga-Britt Johansson och Berit Löfstedt (båda s).
Konsumentfrågorna i grundskollärlinjen.

1988/89:Ub593 av Olle Östrand m.fl. (s).
Lantmätarutbildning i Gävle.

1988/89:Ub594 av Axel Andersson m.fl. (s).
Grundskollärlinjen vid högskolan i Gävle/Sandviken.

1988/89:Ub595 av Arne Mellqvist m.fl. (s).
Journalistutbildning vid högskolan i Falun/Borlänge.

1988/89:Ub596 av Arne Mellqvist m.fl. (s).
Professur i turism vid högskolan i Falun/Borlänge.

1988/89:Ub597 av Inge Carlsson (s).
En idrottshögskola i Linköping.

1988/89:Ub598 av Per-Ola Eriksson och Britta Bjelle (c,fp).
En marinbiologisk forskningsstation på Seskarö.

1988/89:Ub599 av Per-Ola Eriksson (c).
En högskola i Kiruna.

1988/89:Ub600 av Nils T Svensson och Lennart Nilsson (båda s).
Professur i turism, m.m..

1988/89:Ub601 av Nils T Svensson och Lennart Nilsson (båda s).
Utbildningen på turismlinjen.

1988/89:Ub602 av Gunilla André och Bengt Kindbom (båda c).
Utbyggnad av högskolan i Skövde.

1988/89:Ub603 av Iris Mårtensson m.fl. (s).
Högskolan i Gävle/Sandviken.

1988/89:Ub604 av Ingegerd Anderlund och Aina Westin (båda s).
Enhetlig grundutbildning för barnomsorgspersonalen.

1988/89:Ub605 av Martin Olsson (c).
Elenergiinriktad civilingenjörsutbildning i Sundsvall/Härnösand.

1988/89:Ub606 av Hans Gustafsson m.fl. (s).
Högskolan i Karlskrona/Ronneby.

1988/89:Ub607 av Eva Goës m.fl. (mp).
Journalistutbildning i Sundsvall.

1988/89:Ub608 av Göran Engström m.fl. (c).
Sjuksköterskeutbildningen.

1988/89:Ub609 av Bertil Måbrink (vpk).
Ny barn- och ungdomspedagogisk linje vid högskolan i Gävle/Sandviken.

1988/89:Ub610 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Högskolan.

1988/89:Ub611 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (båda c).
Högskolan i Karlstad m.m..

1988/89:Ub612 av Maj-Inger Klingvall m.fl. (s).
Utbildningen av förskollärare och fritidspedagoger.

1988/89:Ub613 av Birger Andersson m.fl. (c, m, fp).
Flygteknikerutbildning på högskolenivå.

1988/89:Ub614 av Martin Olsson (c).
Anslaget för lokala linjer och fristående kurser.

1988/89:Ub615 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).
Utbildningspolitiska åtgärder i Kalmar län.

1988/89:Ub616 av Maj-Inger Klingvall och Inge Carlsson (båda s).
Yrkesteknisk högskoleutbildning.

1988/89:Ub617 av Maj-Inger Klingvall och Viola Furubjelke (båda s).
Hälso- och sjukvårdslinjen.

1988/89:Ub618 av Charlotte Branting (fp).
Inrättande av grundskollärarutbildning vid högskolan i Växjö.

1988/89:Ub619 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Marin forskning om Östersjön.

1988/89:Ub620 av Carl Bildt m.fl. (m).
Forskningsstationerna Kristineberg och Askö.

1988/89:Ub621 av Olof Johansson m.fl. (c).
Utbildningen och regionalpolitiken.

1988/89:Ub622 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Den marina forskningen.

1988/89:Ub623 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Marina centra vid vissa universitet.

1988/89:Ub624 av Elving Andersson och Rune Thorén (båda c).
Den marina forskningen.

- 1988/89:Ub625 av Gösta Bohman m.fl. (m).
Forskningsinsatser mot Alzheimers sjukdom, m.m.
- 1988/89:Ub626 av Hans Lindblad (fp).
Högskolan i Gävle/Sandviken.
- 1988/89:Ub627 av Ylva Annerstedt och Hadar Cars (båda fp).
Utbildning i alternativa metoder till djurförsök.
- 1988/89:Ub628 av Siw Persson m.fl. (fp).
Ett marinekologisk laboratorium i Simrishamn.
- 1988/89:Ub629 av Eva Goës och Claes Roxbergh (båda mp).
Ökad utbildningskapacitet på hälso- och sjukvårdslinjen.
- 1988/89:Ub630 av Rune Rydén och tredje vice talman Bertil Fiskesjö (m,c).
Den biotekniska forskningen vid Lunds universitet.
- 1988/89:Ub631 av Rune Rydén m.fl. (m,c).
Högskoleutbildningen inom det systemvetenskapliga området.
- 1988/89:Ub632 av Margit Gennser och Rune Rydén (båda m).
Den marina forskningen i Lund.
- 1988/89:Ub633 av Ingbritt Irhammar m.fl. (c,mp).
Utbildningen inom miljöskyddsområdet.
- 1988/89:Ub634 av Ann-Cathrine Haglund och Anders Svärd (m,c).
Högskolan i Örebro, m.m..
- 1988/89:Ub635 av Karl-Erik Svartberg och Britt Bohlin (båda s).
Högskoleverksamheten i Fyrstad.
- 1988/89:Ub636 av Margareta Fogelberg och Ingela Mårtensson (båda fp).
En konstfakultet.
- 1988/89:Ub637 av Margareta Fogelberg och Ingrid Hasselström Nyvall
(båda fp).
Vävläroretsbildningen.
- 1988/89:Ub638 av Lars Ernestam och Gudrun Norberg (båda fp).
Högskolan i Örebro, m.m.
- 1988/89:Ub639 av Lars Ernestam och Gudrun Norberg (båda fp).
Flyttning av GIH till Örebro.
- 1988/89:Ub640 av Siw Persson (fp).
Undervisningen i klinisk mykologi.
- 1988/89:Ub641 av Håkan Holmberg och Barbro Sandberg (båda fp).
Pressarkivets framtida.
- 1988/89:Ub642 av Siw Persson (fp).
Forskningen i medicinsk mykologi.
- 1988/89:Ub643 av Siw Persson (fp).
Utbildningen av hälsovårdspersonal.

1988/89:Ub644 av Håkan Holmberg (fp).
Grundskollärarutbildningen i Uppsala.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Ub645 av Stina Eliasson och Gunhild Bolander (båda c).
Ökad receptarie- och apotekarutbildning.

Bilaga

1988/89:Ub646 av Stina Eliasson och Martin Olsson (båda c).
Teologutbildningen i Härnösand.

1988/89:Ub647 av Bertil Måbrink och Berith Eriksson (båda vpk).
Studiemöjligheterna för ekonomistuderande vid högskolan i Gävle/Sand-
viken.

1988/89:Ub648 av Lars Bäckström (vpk).
Högskola i regionen Trollhättan–Vänersborg–Uddevalla–Lysekil.

1988/89:Ub649 av Maggi Mikaelsson (vpk).
Vårdlärarutbildningen i Umeå.

1988/89:Ub650 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).
Högskolelinjen för industriell teknik i Norrköping.

1988/89:Ub651 av Iréne Vestlund och Ingrid Andersson (båda s).
Laboratoricassistentutbildningen.

1988/89:Ub652 av Martin Olsson (c).
Ett mittsvenskt universitet.

1988/89:Ub653 av Marianne Carlström m.fl. (s).
En allmän informationslinje vid universitetet i Göteborg.

1988/89:Ub654 av Björn Ericson m.fl. (s).
Ett universitet i Mälardalen.

1988/89:Ub655 av Monica Öhman och Åke Selberg (båda s).
Journalistutbildningen i Kalix, m.m.

1988/89:Ub656 av Birthe Sörestedt m.fl. (s).
Forskning m.m. inom avfallsområdet.

1988/89:Ub657 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Högskolan i Karlstad.

1988/89:Ub658 av Britta Bjelle och Ulla Orring (båda fp).
Lokalisering av journalistutbildning till Umeå.

1988/89:Ub659 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Receptarie- och apotekarutbildningen.

1988/89:Ub660 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Standarden på den svenska utbildningen.

1988/89:Ub661 av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist (båda fp).
Miljövärdutbildning på tekniska högskolor.

1988/89:Ub662 av Göran Engström och Birgitta Hambræus (båda c).
Idrottsinstruktörsutbildning vid högskolan i Falun/Borlänge, m.m..

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Ub663 av Rune Thorén (c).
Bebyggelseantikvarisk utbildning.

Bilaga

1988/89:Ub664 av Elisabet Franzén och Claes Roxbergh (båda mp).
Matematiskt centrum vid Chalmers tekniska högskola.

1988/89:Ub665 av Margareta Fogelberg och Jan-Erik Wikström (båda fp).
En professur i vårdpedagogik vid Göteborgs universitet, m.m..

1988/89:Ub666 av Margareta Fogelberg och Ingela Mårtensson (båda fp).
En påbyggnadslinje i textilkonst vid universitetet i Göteborg.

1988/89:Ub667 av Lola Björkquist m.fl. (fp,m,mp).
Påbyggnadslinjen i vårdutbildningarnas karaktärsämnen.

1988/89:Ub668 av Bengt Rosén (fp).
Högskolan i Skövde.

1988/89:Ub669 av Håkan Strömberg m.fl. (s).
Högskolan i Örebro.

1988/89:Ub670 av Gustav Persson m.fl. (s).
Lärarytbildningen vid Uppsala universitet.

1988/89:Ub671 av Ivar Virgin och Sten Svensson (båda m).
Inrättande av en träbyggnadsteknisk högskola.

1988/89:Ub672 av Ivar Virgin och Sten Svensson (båda m).
Vidareutbildning inom träbyggnadsområdet.

1988/89:Ub673 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Högskolefrågor.

1988/89:Ub674 av Sven-Gösta Signell m.fl. (s).
Högskolan i Skövde.

1988/89:Ub675 av Mats Lindberg m.fl. (s).
Journalistutbildning i Norrland.

1988/89:Ub676 av Rosa Östh (c).
Lärarytbildningen vid Uppsala universitet.

1988/89:Ub677 av Karin Wegestål m.fl. (s).
Sjuksköterskeutbildningen.

1988/89:Ub678 av Bengt-Ola Rytter m.fl. (s).
En professur i teckenspråk.

1988/89:Ub679 av Birgitta Rydler m.fl. (m).
Utbildningskapaciteten i Stockholmsregionen.

1988/89:Ub680 av Lars Ahlström (m).
Högskolebiblioteken.

1988/89:Ub681 av Maja Bäckström (s).
Folkdanslinjen vid Danshögskolan.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Ub682 av Erkki Tammenoksa m.fl. (s).
Förbättrad lärarutbildning för minoriteter.

1988/89:Ub683 av Karin Israelsson (c).
Specialpedagogisk utbildning.

1988/89:Ub684 av Stina Eliasson och Karin Söder (båda c).
Stockholms Musikpedagogiska Institut.

1988/89:Ub685 av Hugo Hegeland (m).
Religionsvetenskaplig linje vid Göteborgs universitet.

1988/89:Ub686 av Hugo Hegeland (m).
Den humanistiska fakultetsbyggnaden vid universitetet i Göteborg.

1988/89:Ub687 av Hugo Hegeland (m).
Teologie magisterexamen.

1988/89:Ub688 av Stig Gustafsson m.fl. (s).
Ökad receptarie- och apotekarutbildning.

1988/89:Ub689 av Paul Lestander (vpk).
Journalistutbildning i Luleå.

1988/89:Ub690 av Bertil Måbrink (vpk).
Utbildning av lantmätare i Gävle.

1988/89:Ub691 av Sten-Ove Sundström m.fl. (s).
Den systemvetenskapliga utbildningen vid högskolan i Luleå.

1988/89:Ub692 av Yvonne Sandberg-Fries m.fl. (s).
Ett Östersjölaboratorium.

1988/89:Ub693 av Wiggo Komstedt m.fl. (m).
Ett Östersjölaboratorium.

1988/89:Ub694 av Börje Nilsson m.fl. (s).
Lokaliseringen av Östersjöns havsfiskelaboratorium.

1988/89:Ub695 av Elisabeth Persson och Björn Samuelson (båda vpk).
Högskoleutbildning av optiker vid universitetet i Linköping.

1988/89:Ub696 av Charlotte Branting (fp).
Forskningsresurser till högskolan i Växjö.

1988/89:Ub697 av Inger René (m).
Forskarutbildning vid vårdhögskolan i Göteborg.

1988/89:Ub698 av Rolf Dahlberg (m).
Lokalisering av ekonomlinjens fördjupningsdel.

1988/89:Ub699 av Ulla Orring (fp).
Träbyggnadsutbildning vid ingenjörsskolan i Skellefteå.

1988/89:Ub700 av Ulla Orring (fp).
Vårdlärarutbildningen i Norrland.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Ub701 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Kalmar läns vårdhögskola.

1988/89:Ub702 av Göran Engström och Birgitta Hambræus (båda c).
En professur i turism vid högskolan i Falun/Borlänge.

1988/89:Ub703 av Sten Svensson och Ivar Virgin (båda m).
Utbildningens regionalpolitiska betydelse för Skaraborgs län.

1988/89:Ub704 av Karin Starrin och Gunnar Björk (båda c).
Grundskollärarytbildningen vid högskolan i Gävle/Sandviken.

1988/89:Ub705 av Karin Starrin och Gunnar Björk (båda c).
Utbildningen av förskollärare.

1988/89:Ub706 av Börje Nilsson (s).
Ekonomlinjens fördjupningsdel i Kristianstad.

1988/89:Ub707 av Magnus Persson m.fl. (s).
Utbildning och forskning i skogslänen.

1988/89:Ub708 av Magnus Persson m.fl. (s).
Högskolan i Karlstad.

1988/89:Ub709 av Claes Roxbergh m.fl. (mp,m.fp).
Laboratorieassistentutbildningen.

1988/89:Ub710 av Barbro Westerholm och Jan-Erik Wikström (båda fp).
Utbildning i internationell hälso- och sjukvård.

1988/89:Ub711 av Pär Granstedt m.fl. (c).
Utbildning i alternativa metoder till djurförsök.

1988/89:Ub712 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Högskolan.

1988/89:Ub713 av Anita Stenberg och Anna Horn af Rantzien (båda mp).
Läkarutbildningen i Umeå.

1988/89:Ub714 av Ragnhild Pohanka och Anita Stenberg (båda mp).
Utbildningen i ortopedisk medicin.

1988/89:Ub715 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m).
Kristinebergs och Askö forskningsstationer.

1988/89:Ub716 av Kjell Nilsson m.fl. (s).
Resurser för forskning m.m. i Kronobergs län.

1988/89:Ub717 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Utbildningen av barnomsorgspersonal.

1988/89:Ub718 av Åsa Domeij m.fl. (mp).
Kårobligatoriet.

1988/89:Ub719 av Anders Castberger och Elver Jonsson (båda fp).
En ny högskola i västra Sverige.

1988/89:Ub720 av Ulla Tillander m.fl. (c).
Studerandeutbyte med franska universitet och högskolor.

1988/89:Ub721 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö (c).
Antalet fasta tjänster vid högskolorna.

1988/89:Ub722 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Ekonomutbildningen vid högskolan i Kristianstad.

1988/89:Ub723 av Christer Skoog och Yvonne Sandberg-Fries (båda s).
Högskolan i Blekinge.

1988/89:Ub724 av Inger Schörling och Eva Goës (båda mp).
Grundskollärlärlinjen vid högskolan i Gävle/Sandviken m.m..

1988/89:Ub725 av Jan-Erik Wikström och Barbro Westerholm (båda fp).
Påbyggnadslinje i sjukgymnastik vid Karolinska Institutet.

1988/89:Ub726 av Jan-Erik Wikström (fp).
Privatarkiv på Kungliga Biblioteket.

1988/89:Ub727 av Jan-Erik Wikström och Charlotte Cederschiöld (fp,m).
Lokaler för lärarutbildning vid högskolan i Stockholm.

1988/89:Ub728 av Larz Johansson m.fl. (c).
Högre utbildning och forskning.

1988/89:Ub729 av Karin Söder m.fl. (c,m,fp).
En professur i körsång.

1988/89:Ub730 av Karin Söder och Pär Granstedt (båda c).
Subventioneringen av kårhusrestauranger.

1988/89:Ub731 av Karin Söder och Pär Granstedt (båda c).
Anslaget till de tekniska fakulteterna.

1988/89:Ub732 av Eva Goës och Kaj Nilsson (båda mp).
Elevavgifter vid Stockholms Musikpedagogiska Institut.

1988/89:Ub733 av Ingela Mårtensson (fp).
Djurhuset vid Sahlgrenska sjukhuset.

1988/89:Ub734 av Britta Bjelle och Per-Ola Eriksson (fp,c).
Miljötekniskt centrum i Luleå.

1988/89:Ub735 av Barbro Westerholm och Ingrid Ronne-Björkqvist
(båda fp).
En propedeutisk kurs i etik, antropologi m.m.

1988/89:Ub736 av Isa Halvarsson (fp).
Den tekniska utbildningen vid högskolan i Karlstad.

1988/89:Ub737 av Isa Halvarsson (fp).
Högskolan i Karlstad.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Ub738 av Ove Karlsson m.fl. (s).
Skoladministrativa institutet.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Ub739 av Stig Bertilsson och Arne Andersson i Ljung (båda m).
Högskoleutbildning i Fyrstadsregionen.

Bilaga

1988/89:Ub740 av Eva Goës m.fl. (mp).
S:t Lukasstiftelsens påbyggnadsutbildning i psykoterapi.

1988/89:Ub741 av Rune Backlund och Kersti Johansson (båda c).
Ökade forskningsresurser till de mindre högskolorna.

1988/89:Ub742 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).
Läkarutbildningen.

1988/89:Ub743 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).
Vårdhögskolan i Kalmar.

1988/89:Ub744 av Stig Alemyr m.fl. (s,m,fp,c).
Antagningen till grundskollärlinjen vid högskolan i Kalmar.

1988/89:Ub745 av Birgitta Hambræus och Göran Engström (båda c).
Journalistutbildning till högskolan i Falun/Borlänge.

1988/89:Ub746 av Marianne Jönsson (c).
Miljöutbildningen i Kalmar.

1988/89:Ub747 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).
En professur i miljö rätt vid universitetet i Lund.

1988/89:Ub748 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c).
En professur i rehabilitering vid universitetet i Lund.

1988/89:Ub749 av Knut Wachtmeister (m).
En tandvårdshögskola i Malmö.

1988/89:Ub750 av Birger Hagård och Göran Allmér (båda m).
Professors namn.

1988/89:Ub751 av Mats Lindberg och Lena Boström (båda s).
Läkarutbildningen i Umeå.

1988/89:Ub752 av Rune Rydén (m).
Latinamerika-institutet.

1988/89:Ub753 av Björn Samuelson m.fl. (vpk).
Stockholms musikpedagogiska institut.

1988/89:Ub754 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Fusionsenergi.

1988/89:Ub755 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp,m,c,vpk,mp).
Svensk folkdans på Danshögskolan.

1988/89:Ub756 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s).
Förskollärarytbildningen i Borås.

1988/89:Ub757 av Torgny Larsson (s).
S:t Lukasstiftelsens psykoterapiutbildning.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Ub758 av Torgny Larsson m.fl. (s).
Den teologiska utbildningen i Göteborg.

1988/89:Ub759 av Börje Hörnlund och Görel Thurdin (båda c).
Vårdlärlarlinjen vid universitetet i Umeå.

1988/89:Ub760 av Börje Hörnlund (c).
En träbyggnadslinje vid högskolan i Skellefteå.

1988/89:Ub761 av Börje Hörnlund och Stina Eliasson (båda c).
Läkarutbildningen i Umeå.

1988/89:Ub762 av Börje Hörnlund m.fl. (c,m,fp,vpk,mp).
Universitetet i Umeå.

1988/89:Ub763 av Maj-Lis Lööw m.fl. (s).
Högskoleutbyggnad i Södermanlands län.

1988/89:Ub764 av Marianne Andersson m.fl. (c).
En högskola i Fyrstad.

1988/89:Ub765 av Hans Göran Franck och Sture Ericson (båda s).
Professur i ämnet mänskliga rättigheter.

1988/89:Ub766 av Gullan Lindblad (m).
Laboratorieassistentutbildningen.

1988/89:Ub767 av Hans Göran Franck (s).
Flyktingpolitisk forskning.

1988/89:Ub768 av Jan Hyttring och Marianne Andersson (båda c).
Driftbidrag till Gustaf Wernerinstitutet.

1988/89:Ub769 av Lola Björkquist och Charlotte Branting (båda fp).
En dockteaterlinje vid Dramatiska institutet.

1988/89:Ub770 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Utbildning av miljöjurister.

1988/89:Ub771 av Jan Strömdahl m.fl. (vpk).
Lärarytbildningen i Stockholm, m.m..

1988/89:Ub772 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Marina forskningsstationer.

1988/89:Ub773 av Bertil Persson (m).
Tandläkarutbildningen.

1988/89:Ub774 av Alexander Chrisopoulos m.fl. (vpk).
En professur i kördirigering.

1988/89:Ub775 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Marinekologiska institutionen vid Lunds universitet m.m.

1988/89:Ub776 av Anita Stenberg och Marianne Samuelsson (båda mp).
Utbildning och forskning inom alternativ medicin.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Ub777 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).
Kristinebergs marinbiologiska institution.

1988/89:Ub801 av Olof Johansson m.fl. (c).
Utbildningspolitiken.

1988/89:Ub802 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Inrättande av en idrottshögskola, m.m..

1988/89:Ub803 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Idrottsgymnasier m.m..

1988/89:Ub804 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Utbildning för invandrare, m.m..

1988/89:Ub805 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).
Gymnasieutbildning m.m. i Stockholms län.

1988/89:Ub806 av Carl Bildt m.fl. (m).
Utbildningspolitiken.

1988/89:Ub807 av Ingbritt Irhammar och Karl Erik Olsson (båda c).
Meritvärdering av utbildningen vid lantbruksskolor.

1988/89:Ub808 av Sylvia Pettersson m.fl. (s).
Jämställdhetsfrågor i skolan.

1988/89:Ub809 av Carl Bildt m.fl. (m).
Utbildning i handikappkunskap.

1988/89:Ub810 av Sten Svensson m.fl. (m).
Utbildningsfrågor inom hälso- och sjukvården.

1988/89:Ub811 av Stina Gustavsson (c).
Vissa skolfrågor i Kronobergs län.

1988/89:Ub812 av Sven-Åke Nygårds m.fl. (s).
Ökad arbetsmiljöutbildning vid tekniska högskolor m.m..

1988/89:Ub813 av Roland Sundgren m.fl. (s).
Utbildningssituationen i Västmanlands län.

1988/89:Ub814 av Pär Granstedt och Karin Söder (båda c).
Utbildningen i Stockholms län.

1988/89:Ub815 av Jan Hyttring m.fl. (c).
Idrottsutbildning vid högskolan i Falun/Borlänge, m.m..

1988/89:Ub816 av Carl-Johan Wilson och Ingrid Ronne-Björkqvist
(båda fp).
Utbildningen av yrkesvalslärare.

1988/89:Ub817 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Skolan.

1988/89:Ub818 av Ingrid Hemmingsson och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Lanthushållsskolornas bevarande.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Ub819 av Marianne Carlström m.fl. (s).
Kostutbildning för vårdansvariga.

Bilaga

1988/89:Ub820 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Regionala högskolor, byskolor m.m..

1988/89:Ub821 av Bengt Westerberg m.fl (fp).
De regionala högskolorna m.m..

1988/89:Ub822 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s).
Utbildning i miljöfrågor.

1988/89:Ub823 av Ingrid Sundberg m.fl. (m).
Utbildningens betydelse för kulturen, m.m..

1988/89:Ub824 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Utbildningsfrågor.

1988/89:Ub825 av Isa Halvarsson m.fl. (fp).
Jämställdhet i utbildning och forskning.

1988/89:Ub826 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Bergsskolan i Filipstad.

1988/89:Ub827 av Marianne Stålberg m.fl. (s).
Utbildningspolitikens inriktning i nedre Norrlands inland.

1988/89:Ub828 av Ingela Mårtensson (fp).
Ämnet bild.

1988/89:Ub829 av Charlotte Branting och Barbro Sandberg (båda fp).
Lärare i teckenspråk.

1988/89:Ub830 av Rune Rydén m.fl. (m,fp,c,mp).
Lektorsutbildning för gymnasieskolan.

1988/89:Ub831 av Rune Rydén m.fl. (m,fp,c,mp).
Skolans språkundervisning.

1988/89:Ub832 av Rune Rydén m.fl. (m,fp).
Åtgärder för att öka rekryteringen till läraryrket.

1988/89:Ub833 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Flickornas villkor i skolan.

1988/89:Ub834 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m).
Budgetfrågor rörande utbildningen.

1988/89:Ub835 av Lars De Geer m.fl. (fp).
Turistutbildningen.

1988/89:Ub836 av Kersti Johansson m.fl. (c).
Jämställdhet i utbildningen.

1988/89:Ub837 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Vårdlärarutbildningen.

1988/89:Ub838 av Jan Hyttring m.fl. (c).
Utbildning med stöd av modern medieteknik.

1988/89:T201 av Ingegerd Anderlund och Ingvar Björk (båda s).
Ökad säkerhet för gångtrafikanter.

1988/89:T202 av Pär Granstedt och Karin Söder (båda c).
Kommunikationsfrågor i Stockholms län.

1988/89:T203 av Kurt Ove Johansson och Lars-Erik Lövdén (båda s).
Kostnadsansvaret vid traktortransport.

1988/89:T204 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Minskning av biltrafiken, m.m..

1988/89:T205 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Skånelänens kommunikationer.

1988/89:T206 av Ingbritt Irhammar och Marianne Andersson (båda c).
Västkustbanan m.m..

1988/89:T207 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Minskad bilism.

1988/89:T208 av Göran Ericsson (m).
Utbyggda huvudfartsleder mot Stockholm.

1988/89:T209 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).
Kommunikationerna i Stockholms län, m.m..

1988/89:T210 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Kommunikationerna i Kalmar län.

1988/89:T211 av Margareta Winberg m.fl. (s).
Sammanslagning av vägverket och banverket.

1988/89:T212 av Kjell Johansson (fp).
Långsiktiga investeringar på kommunikationsområdet.

1988/89:T213 av Tom Heyman m.fl. (m).
Transportsystemet inom västkustregionen.

1988/89:T214 av Per Westerberg (m).
Bilismen.

1988/89:T215 av Olof Johansson m.fl. (c).
Trafikpolitik.

1988/89:T216 av Olof Johansson m.fl. (c).
Samordningen av civila vägplaner och krigsvägplaner, m.m..

1988/89:T217 av Ulla Tillander m.fl. (c).
Kommunikationerna i Malmöhus län.

1988/89:T218 av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp).
Kommunikationsfrågor i Bohuslän.

1988/89:T219 av Kerstin Ekman m.fl. (fp).
Renare luft i Göteborg.

1988/89:T220 av Håkan Hansson m.fl. (c).
Kommunikationerna i Skåne.

1988/89:T221 av Olof Johansson m.fl. (c).
Kommunikationerna och regionalpolitiken.

1988/89:T222 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Trafik och miljö.

1988/89:T223 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Trafikpolitiken.

1988/89:T224 av Hans Lindblad (fp).
Järnvägstrafiken i nedre Norrland.

1988/89:T225 av Carl Bildt m.fl. (m).
Trafikpolitiken.

1988/89:T226 av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c).
Kommunikationerna i Värmland och norra Dalsland.

1988/89:T227 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Sjöfartspolitik.

1988/89:T228 av Kjell Ericsson m.fl. (c,m,fp).
Ökat anslag till vägar, m.m. i Värmland.

1988/89:T229 av Magnus Persson m.fl. (s).
Kommunikationerna i Värmlands län.

1988/89:T230 av Ulla Johansson m.fl. (s).
Kommunikationerna i Kronobergs län.

1988/89:T231 av Gudrun Norberg och Lars Ernestam (båda fp).
Vägar och järnvägar genom Örebro län.

1988/89:T232 av Ulla Orring (fp).
Kommunikationer samordnade med det regionalpolitiska målet.

1988/89:T233 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Förbättring av det svenska vägnätet.

1988/89:T234 av Kenth Skårvik m.fl. (fp).
Trafikpolitiken.

1988/89:T235 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Vägenslagen m.m..

1988/89:T236 av Bengt Harding Olson m.fl. (fp).
Trafikpolitikens konsekvenser för Skåne.

1988/89:T237 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Länsjärnvägarna m.m.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:T238 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).
Vägnätet i Östergötland.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:T239 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Vägnanslagen till Värmlands län, m.m..

Bilaga

1988/89:T240 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s).
Bannätet i Västsverige, m.m..

1988/89:T241 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c).
Stödet till skärgårdstrafiken.

1988/89:T242 av Kjell-Arne Welin m.fl. (fp).
De skånska kommunikationerna.

1988/89:T243 av Görel Bohlin m.fl. (m).
Kommunikationerna i Stockholmsområdet.

1988/89:T244 av Anna Wohlin-Andersson och Roland Larsson (båda c).
Ny regionflygplats i Östergötland m.m..

1988/89:T245 av Anders Castberger och Elver Jonsson (båda fp).
Kommunikationerna i norra Älvsborgs län.

1988/89:T246 av Elver Jonsson och Bengt Harding Olson (båda fp).
Harmonisering och utjämning av kostnader inom den svensk/europeiska
transportnäringen.

1988/89:T247 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Utveckling av järnvägen.

1988/89:T248 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Vissa anslag på kommunikationsdepartementets område.

1988/89:T249 av Bo Holmberg m.fl. (s).
Affärsverkens regionalpolitiska ansvar.

1988/89:T250 av Margareta Winberg m.fl. (s).
Kommunikationerna i Jämtlands län.

1988/89:T251 av Margareta Fogelberg och andre vice talman Christer
Eirefelt (båda fp).
Kommunikationerna i Halland.

1988/89:T252 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Minskad bilism.

1988/89:T253 av Jan Strömdahl m.fl. (vpk).
Lokala bilavgifter m.m..

1988/89:T254 av Filip Fridolfsson m.fl. (m).
Järnvägstrafiken i Stockholmsregionen m.m..

1988/89:T255 av Marianne Samuelsson och Birger Schlaug (båda mp).
Nordiskt samarbete på trafikområdet.

1988/89:T256 av Barbro Sandberg och Håkan Holmberg (båda fp).
Kommunikationerna i Uppland.

1988/89:T257 av Charlotte Branting (fp).
Kommunikationerna i Kronobergs län.

1988/89:T258 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Trafikpolitiken.

1988/89:T259 av Ivar Franzén (c).
Framtidens trafik och miljö.

1988/89:T301 av Ingrid Hemmingsson (m).
Vägnätet i Jämtlands län.

1988/89:T302 av Gudrun Norberg (fp).
Dolomit i asfalt.

1988/89:T303 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Miljöskyddsprövning av vägar, m.m..

1988/89:T304 av Erik Holmkvist (m).
Väg BD 1456-U i Arjeplog.

1988/89:T305 av Erik Holmkvist (m).
Vägen mellan Salmi och Laimolahti i Norrbottens län.

1988/89:T306 av Göran Magnusson och Berit Oscarsson (båda s).
Väg E 18 från Köping mot Arboga och Örebro.

1988/89:T307 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kommunalisering, m.m. av vägplaneringen.

1988/89:T308 av Lena Öhrsvik (s).
Kostnadsberäkningarna vid större vägbyggen m.m..

1988/89:T309 av Birgitta Johansson och Håkan Strömberg (båda s).
Förbättring av väg 49 och väg 195.

1988/89:T310 av Agne Hansson m.fl. (c).
Den s.k. Dackevägen.

1988/89:T311 av Per Olof Håkansson m.fl. (s).
Resurser till vägunderhållet i Malmöhus län.

1988/89:T312 av Birger Andersson (c).
Vägförbindelsen Norrköping-Västerås-Gävle.

1988/89:T313 av Lars Sundin (fp).
Fortsatt utbyggnad av riksväg 41.

1988/89:T314 av Britt Bohlin m.fl. (s).
Vägunderhållet i Älvsborgs län.

1988/89:T315 av Lennart Brunander (c).
Byggnad och underhåll av vägar i Sjuhäradsbygden.

1988/89:T316 av Sigge Godin (fp).
Europavägarnas sträckning genom Sundsvall.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:T317 av Britta Bjelle m.fl. (fp).
En inlandsväg Göteborg–Karesuando.

1988/89:T318 av Elver Jonsson och Bengt Rosén (båda fp).
Väg 181 Falköping–Vårgårda.

1988/89:T319 av Görel Bohlin (m).
Avgiftssystem på Ölandsbron.

1988/89:T320 av Sven-Erik Alkemark och Nils Nordh (båda s).
Förbifart på Europaväg 4 vid Vaggeryd.

1988/89:T321 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors och Marianne Andersson
(båda c).
Vägarna i Älvsborgs län.

1988/89:T322 av Karl-Erik Persson och Anders Svärd (vpk,c).
Länsväg 709 Loka–Kedjeåsen.

1988/89:T323 av Anders Svärd m.fl. (c,m,fp,vpk).
En ny nord-sydlig stamväg genom Bergslagen m.m..

1988/89:T324 av Bertil Danielsson och Ewy Möller (båda m).
Finansiering av väginvesteringar på Europaväg 66 i Kalmar län.

1988/89:T325 av Bertil Danielsson (m).
Avgifter på broar och vägar.

1988/89:T326 av Christina Pettersson (s).
Broar i stället för färjor.

1988/89:T327 av Christina Pettersson m.fl. (s).
Väganslaget till Stockholmsregionen.

1988/89:T328 av Inge Carlsson (s).
Utbyggnad av Europaväg 66 från Norrköping till Örebro.

1988/89:T329 av Rosa Östh (c).
Länsvägnätet i Uppsala län.

1988/89:T330 av Berndt Ekholm m.fl. (s).
Väganslagen i södra Sverige.

1988/89:T331 av Ulla Samuelsson m.fl. (s).
Länsväg 709.

1988/89:T332 av Göthe Knutson (m).
Skyltning vid allmänna vägar.

1988/89:T333 av Sven Lundberg m.fl. (s).
Länsvägnätet i Västernorrlands län.

1988/89:T334 av Arne Andersson i Gamleby m.fl. (s).
Ökade väganslag till Kalmar län.

1988/89:T335 av Gunhild Bolander (c).
Vägnätet på Gotland.

1988/89:T336 av Marianne Andersson och Bengt Kindbom (båda c).
Länsväg 181 Herrljunga–Vårgårda

1988/89:T337 av Kaj Larsson och Börje Nilsson (båda s).
Riksvägarna 10 och 12.

1988/89:T338 av Sverre Palm och Karl-Erik Svartberg (båda s).
Upprustning av länsvägar.

1988/89:T339 av Karl-Erik Svartberg m.fl. (s).
Upprustning av Europaväg 6.

1988/89:T340 av Evert Svensson m.fl. (s).
Cykelleder och gångbanor.

1988/89:T341 av Nic Grönvall (m).
Rättssäkerheten i väglagstiftningen.

1988/89:T342 av Viola Furubjelke (s).
Europaväg 66 förbi Söderköping.

1988/89:T343 av Stina Eliasson (c).
Trafikpolitiken för Jämtlands län.

1988/89:T344 av Kenth Skårvik (fp).
Kringfartsleder.

1988/89:T345 av Ingrid Ronne-Björkqvist och Carl-Johan Wilson (båda fp).
Förbifarter vid Gislaved och Vaggeryd.

1988/89:T346 av Ragnhild Pohanka (mp).
Högsta boogitryck m.m. för lastbilar.

1988/89:T347 av Hans Nyhage (m).
Riksväg 41.

1988/89:T348 av Sigge Godin (fp).
Vägnätet i Västernorrland.

1988/89:T349 av Stina Gustavsson (c).
Vägarna i Kronobergs län.

1988/89:T350 av Carl Bildt m.fl. (m).
Bättre vägar.

1988/89:T351 av Anders Nilsson m.fl. (s).
En ökad cykeltrafik.

1988/89:T352 av Carl G Nilsson (m).
Förbud mot dubbdäck.

1988/89:T353 av Arne Andersson i Ljung och Stig Bertilsson (båda m).
Länsväg 181.

1988/89:T354 av Arne Andersson i Ljung m.fl. (m).
Vägförhållandena i Älvsborgs län.

1988/89:T355 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Rätt för kommun att ta ut vägavgifter.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:T356 av Lars De Geer och Isa Halvarsson (båda fp).
Riksvägnätet på ömse sidor om Väneren.

1988/89:T357 av Wiggo Komstedt (m).
Maximivikten vid landsvägstransporter i vissa län.

1988/89:T358 av Eva Björne (m).
Vägunderhållet i Västernorrlands län.

1988/89:T359 av Lars Werner m.fl. (vpk).
EG-anpassade vägar, ScanLink och Öresundsbron.

1988/89:T360 av Ylva Annerstedt (fp).
Flerårsplaner för trafikanläggningar i Södertälje kommun.

1988/89:T361 av Elver Jonsson och Isa Halvarsson (båda fp).
Vägnätet i Dalsland och västra Värmland.

1988/89:T362 av Lars Sundin m.fl. (fp).
Grusvägarna i Älvsborgs län.

1988/89:T363 av Jill Lindgren och Roy Ottosson (båda mp).
Kommuns rätt att med ekonomiska styrmedel reglera trafiken.

1988/89:T364 av Lars Norberg (mp).
Den planerade trafikplatsen vid Åby, m.m..

1988/89:T365 av Karin Israelsson (c).
Vägnätet i Västerbottens inland.

1988/89:T366 av Börje Hörnlund (c).
Grusvägnätet i Västerbottens län.

1988/89:T367 av Sture Ericson m.fl. (s).
Vägarna 60 och 50.

1988/89:T368 av Roy Ottosson m.fl. (mp).
Trafiken i innerstadsområden, m.m..

1988/89:T369 av Karl Erik Olsson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Kommunikationerna i Kristianstads län.

1988/89:T401 av Ingbritt Irhammar och Marianne Andersson (båda c).
Spärrtiden vid körkortsåterkallelse.

1988/89:T402 av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp).
Skolskjutsar och trafiksäkerheten.

1988/89:T403 av Karin Israelsson (c).
Användningen av dubbdäck, m.m..

1988/89:T404 av Kurt Ove Johansson och Lars-Erik Lövdén (båda s).
Traktortåg på allmänna vägar.

1988/89:T405 av Karin Israelsson (c).
Uppkörningen för körkort.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:T406 av Owe Andréasson och Helge Hagberg (båda s).
Trafiksäkerheten vid skolskjutsning.

1988/89:T407 av Jan Strömdahl och Viola Claesson (båda vpk).
Företräde för oskyddade trafikanter.

1988/89:T408 av Björn Samuelson (vpk).
Kommunal bestämmanderätt för hastighetsgränser.

1988/89:T409 av Viola Claesson och Jan Strömdahl (båda vpk).
Dispensgivningen för trafik i reserverade körfält.

1988/89:T410 av Görel Thurdin m.fl. (c).
Reglerna för körkort avseende diabetiker m.fl.:

1988/89:T411 av Lars Sundin och Anders Castberger (båda fp).
Kontrollbesiktningen av veteranbilar.

1988/89:T412 av Roland Larsson (c).
Kontrollbesiktningen av veteranbilar.

1988/89:T413 av Erik Holmkvist (m)...
Åtgärder mot trafikolyckor med renar.

1988/89:T414 av Isa Halvarsson (fp).
Bättre utmärkning av långa fordon.

1988/89:T415 av Berit Löfstedt m.fl. (s).
Regionala hastighetsbegränsningar.

1988/89:T416 av Göran Ericsson (m).
Låsningsfria bromsar på bilar.

1988/89:T417 av Maja Bäckström (s).
Tillgängligheten till bilregistret i Örebro.

1988/89:T418 av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c).
Etablering av bilprovningsanläggningar i Årjäng och Torsby.

1988/89:T419 av Grethe Lundblad och Ingrid Andersson (båda s).
Gångtrafikanternas trafikmiljö.

1988/89:T420 av Göthe Knutson (m).
Ändring av hastighetsgränsen för vissa lastbilar.

1988/89:T421 av Birgitta Hambræus och Göran Engström (båda c).
Behörighet för diabetiker att köra lastbil.

1988/89:T422 av Carl Frick (mp).
Bilismens skadeverkningar.

1988/89:T423 av Rune Thorén m.fl. (c).
Trafiksäkerheten m.m..

1988/89:T424 av Bo Nilsson och Gunnar Nilsson (båda s).
Trafiksäkerhetsverkets kursplan för B-körkort m.m..

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

- 1988/89:T425 av Lisbeth Staaf-Igelström (s).
Åldersgränsen för mopedförare.
- 1988/89:T426 av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s).
Stänkskydd på personbilar.
- 1988/89:T427 av Berndt Ekholm m.fl. (s).
Trafikövervakningen och sänkta hastigheter.
- 1988/89:T428 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Reglerna för körkort avseende diabetiker.
- 1988/89:T429 av Arne Kjörnsberg (s).
Bestämmelserna om körning på vägren.
- 1988/89:T430 av Ivar Virgin (m).
Den extra avgiften vid kontrollbesiktning av bilar.
- 1988/89:T431 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).
Utbyte av utländskt körkort mot svenskt.
- 1988/89:T432 av Ulla Tillander och Kjell-Arne Welin (c,fp).
Trafiksäkerhetsverkets nya kursplan för körkort.
- 1988/89:T433 av Karin Israelsson m.fl. (c,m,fp).
Obligatorisk luftkudde i personbil.
- 1988/89:T434 av Lena Öhrsvik (s).
Reflexanordningarna för tunga fordon.
- 1988/89:T435 av Wiggo Komstedt och Bo Lundgren (båda m).
Fortkörningsböter.
- 1988/89:T436 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors och Marianne Andersson
(båda c).
Lokalisering av bilprovning till Mellerud.
- 1988/89:T437 av Wiggo Komstedt (m).
Indragning av körkort genom beslut hos allmän domstol.
- 1988/89:T438 av Ingela Mårtensson (fp).
Lågra hastighetsgränser i Göteborgs och Bohus län.
- 1988/89:T439 av Jan Sandberg (m).
Motorgasdrivna bilar.
- 1988/89:T440 av Göthe Knutson (m).
Bilprovningsstationer i Årjäng och Torsby.
- 1988/89:T441 av Stig Bertilsson (m).
Återkallelse av körkort.
- 1988/89:T442 av Mona Saint Cyr och Carl G Nilsson (båda m).
Kursplanen i körkortsutbildningen.
- 1988/89:T443 av Ylva Annerstedt (fp).
Utbyte av utländska körkort.

1988/89:T444 av Hugo Bergdahl och Britta Bjelle (båda fp).
Körkort för framförande av A-traktorer.

1988/89:T445 av Jan Hyttring (c).
Tillstånd för 16-åringar att framföra eldrivna bilar.

1988/89:T446 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Avgasrening på bilar.

1988/89:T447 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Bilismen.

1988/89:T501 av Ingbritt Irhammar och Karl Erik Olsson (båda c).
Järnvägstrafiken på Kristianstad–Hässleholmsbanan, m.m.

1988/89:T502 av Birgitta Hambraeus m.fl. (c).
Statens ansvar för tågtrafiken.

1988/89:T503 av Nils Nordh m.fl. (s).
Järnvägstrafiken på linjen Nässjö–Jönköping–Falköping.

1988/89:T504 av Bruno Poromaa (s).
Upprustningen av malmbanan.

1988/89:T505 av Maud Björnemalm m.fl. (s).
Projektet Mälarbanan och Svealandsbanan.

1988/89:T506 av Karl-Erik Persson m.fl. (vpk).
Utbyggnad av Mälarbanan, m.m..

1988/89:T507 av Iris Mårtensson m.fl. (s).
Banverkets resurser för att stödja länstrafiken.

1988/89:T508 av Hugo Bergdahl (fp).
Finansieringen av Mälarbanan.

1988/89:T509 av Evert Svensson m.fl. (s,m,fp,c,vpk,mp).
Upprustning av Bohusbanan med förlängning till Norge.

1988/89:T510 av Lennart Brunander (c).
Satsningar på järnvägen.

1988/89:T511 av Ingvar Johnsson m.fl. (s).
Järnvägssträckan Göteborg–Kornsjö.

1988/89:T512 av Åke Selberg m.fl. (s).
Utveckling av järnvägstrafiken i norra Sverige.

1988/89:T513 av Görel Bohlin (m).
En järnvägsförbindelse med Arlanda flygplats.

1988/89:T514 av Kjell Johansson (fp).
Järnvägssträckan Åkers Styckebruk–Strängnäs.

1988/89:T515 av Ulla-Britt Åbark m.fl. (s).
Utbyggnad av västkustbanan till dubbelspår.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:T516 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors och Marianne Andersson
(båda c).
Norge—Vänerlänken.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:T517 av Sigge Godin m.fl. (fp).
SJ och Norrlandstrafiken.

1988/89:T518 av Carl Frick (mp).
Pendeltågstrafik i Skaraborgs län.

1988/89:T519 av Carl Frick (mp).
Persontrafik mellan Skövde och Karlsborg.

1988/89:T520 av Isa Halvarsson (fp).
Nordmark-Klarälvens Järnvägar.

1988/89:T521 av Karin Israelsson och Stina Eliasson (båda c).
Inlandsbanan som nationaljärnväg.

1988/89:T522 av Sven-Erik Alkemark m.fl. (s).
Trafiken på järnvägslinjen Göteborg—Kalmar/Karlskrona.

1988/89:T523 av Carl Frick (mp).
Järnväg mellan Lidköping och Skövde.

1988/89:T524 av Görel Thurdin och Martin Olsson (båda c).
Järnvägstrafiken i Norrland.

1988/89:T525 av Ulla Samuelsson m.fl. (s).
Järnvägssträckan Nykroppa—Kristinehamn.

1988/89:T526 av Ingrid Hasselström Nyvall och Charlotte Branting
(båda fp).
Järnvägssträckan Göteborg—Kalmar/Karlskrona m.m..

1988/89:T527 av Per-Ola Eriksson m.fl. (c,m,fp,vpk).
Inlandsbanan med tvärbanor.

1988/89:T528 av Barbro Sandberg och Rosa Östh (fp,c).
Järnvägstrafiken i Uppsala län.

1988/89:T529 av Viola Claesson (vpk).
Ett Göteborgspaket för järnvägen.

1988/89:T530 av Birger Andersson och Rosa Östh (båda c).
Mälarbanan.

1988/89:T531 av Bo Finnkvist m.fl. (s).
Fortsatt järnvägstrafik på NKIJ-banan.

1988/89:T532 av Barbro Andersson m.fl. (s).
Järnvägsförbindelserna till och från Hargshamn.

1988/89:T533 av Berndt Ekholm m.fl. (s).
Utredning om utbyggnad av Götalandsbanan.

1988/89:T534 av Hans Gustafsson m.fl. (s,m,c,vpk).
Blekinge kustbana.

1988/89:T535 av Marianne Andersson m.fl. (c,s,m,mp).

Tåguppehåll i Vårgårda, m.m.

1988/89:T536 av Kaj Nilsson (mp).

Järnvägssträckan Karlskrona–Hässleholm.

1988/89:T537 av Kenth Skårvik och Ingela Mårtensson (båda fp).

Fortsatt utbyggnad av västkustbanan.

1988/89:T538 av Ragnhild Pohanka (mp).

Västerdalsbanan m.m.

1988/89:T539 av Hans Nyhage och Rolf Dahlberg (båda m).

Sveriges första lokomotiv.

1988/89:T540 av Karin Starrin och Gunnar Björk (båda c).

Dellenbanan som försöksjärnväg.

1988/89:T541 av Karin Starrin och Stina Eliasson (båda c).

Ökad trafik på stambanan.

1988/89:T542 av Viola Claesson (vpk).

Miljövänliga och trafiksäkra godstransporter.

1988/89:T543 av Bertil Måbrink och Viola Claesson (båda vpk).

Dellenbanan.

1988/89:T544 av Stina Gustavsson (c).

Järnvägssträckan Göteborg–Kalmar/Karlskrona.

1988/89:T545 av Ivar Franzén m.fl. (c,m,fp,mp).

Utbyggnad av västkustbanan.

1988/89:T546 av Ulla Tillander och Rune Thorén (båda c).

Utbyggnad av västkustbanan.

1988/89:T547 av Ragnhild Pohanka (mp).

Järnvägssträckan Deje–Hagfors.

1988/89:T548 av Per Gahrton (mp).

Grödingebanan.

1988/89:T549 av Rune Thorén m.fl. (c).

Kollektivtrafiken i Väst Sverige.

1988/89:T550 av Ingbritt Irhammar m.fl. (c,s,m,mp).

Västkustbanans södra del.

1988/89:T551 av Elver Jonsson och Anders Castberger (båda fp).

Pendeltågstrafik Herrljunga–Vårgårda–Göteborg.

1988/89:T552 av Jan Jennehag och Roy Ottosson (vpk,mp).

Ådalsbanans utveckling.

1988/89:T553 av Lars De Geer (fp).

Kommunikationerna i Västerdalälvens dalgång.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

Bilaga

- 1988/89:T554 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Banverkets rätt att lånefinansiera investeringar.
- 1988/89:T555 av Karin Starrin (c).
Godstransporter på järnvägssträckan Bollnäs–Edsbyn.
- 1988/89:T556 av Hans Leghammar och Kent Lundgren (båda mp).
SJ:s rabattsystem, m.m..
- 1988/89:T557 av Sven-Olof Petersson (c).
Järnvägssträckan Karlskrona/Kalmar–Alvesta–Göteborg.
- 1988/89:T558 av Marianne Andersson (c).
Järnvägen Uddevalla–Herrljunga–Borås.
- 1988/89:T559 av Lars Norberg (mp).
Järnvägspolitiken.
- 1988/89:T560 av Kaj Nilsson (mp).
En ny bansträckning genom Ängelholms kommun, m.m..
- 1988/89:T561 av Sigrid Bolkéus (s).
Privatisering av SJ:s underhållsverkstad i Bollnäs.
- 1988/89:T562 av Bo Forslund m.fl. (s,m,fp,c,vpk).
Snabbtåg Sundsvall–Stockholm.
- 1988/89:T563 av Görel Thurdin m.fl. (c,m,fp,vpk,mp).
En järnvägslinje mellan Sundsvall och Luleå.
- 1988/89:T564 av Leif Marklund och Roland Brännström (båda s).
SJ:s banavgifter.
- 1988/89:T565 av Sven Lundberg m.fl. (s).
Järnvägens vagnmateriel.
- 1988/89:T601 av Birthe Sörestedt och Karin Wegestål (båda s).
Behörighetskrav för förare av fritidsbåtar.
- 1988/89:T602 av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp).
Sjötransporterna av petroleumprodukter.
- 1988/89:T603 av Göthe Knutson (m).
Avskaffande av fritidsbåtsregistret.
- 1988/89:T604 av Jan-Erik Wikström och Anne Wibble (båda fp).
Avskaffande av fritidsbåtsregistret.
- 1988/89:T605 av Reynoldh Furustrand och Olle Svensson (båda s).
Flyttning av sjunkna fartyg.
- 1988/89:T606 av Ewy Möller och Agne Hansson (m,c).
Färjeförbindelserna Västervik–Visby.
- 1988/89:T607 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors och Jan Hyttring (båda c).
Dalslands kanal.

1988/89:T608 av Knut Wachtmeister (m).
Registreringen av fritidsbåtar.

1988/89:T609 av Gunhild Bolander och Ulla Pettersson (c,s).
En strandningslag.

1988/89:T610 av Ingrid Sundberg m.fl. (m).
Registreringen av fritidsbåtar.

1988/89:T611 av Börje Hörnlund och Görel Thurdin (båda c).
Statsisbrytarnas lokalisering.

1988/89:T612 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c).
Sjöfarten.

1988/89:T613 av Sigge Godin m.fl. (fp,m).
Lokalisering av isbrytarflottan till Härnösand.

1988/89:T614 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Turisttrafik mellan Öland och Gotland m.m..

1988/89:T615 av Gunhild Bolander och Marianne Jönsson (båda c).
Färjetrafik mellan Visby och Grankullavik m.m.

1988/89:T616 av Carl Frick (mp).
Gotlandstrafiken.

1988/89:T617 av Ewy Möller (m).
Upphävande av lagen om fritidsbåtsregister.

1988/89:T618 av Sonja Rembo (m).
Sjöfartspolitik.

1988/89:T619 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Sjöfarten.

1988/89:T620 av Gunhild Bolander (c).
Färjetrafiken till och från Gotland.

1988/89:T621 av Berith Eriksson och Viola Claesson (båda vpk).
Upprustning av vissa sjöleder i Mälaren.

1988/89:T701 av Ulla Orring (fp).
Flygplats i Gunnarn för reguljär linjetrafik.

1988/89:T702 av Karin Falkmer (m).
Flygtrafik på sträckan Västerås–Helsingfors.

1988/89:T703 av Stina Eliasson och Karin Starrin (båda c).
Svegs flygplats, m.m..

1988/89:T704 av Per Gahrton och Eva Goës (båda mp).
Den planerade flygplatsen i Tullinge.

1988/89:T705 av Kjell Johansson (fp).
Lokaliseringen av en ny flygplats i Stockholmsområdet.

1988/89:T706 av Rolf Clarkson m.fl. (m).

Luftfarten.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

Bilaga

1988/89:T707 av Per Stenmarck och Rune Rydén (båda m).

Sturups flygplats.

1988/89:T708 av Ulla Tillander m.fl. (c).

Sturups flygplats.

1988/89:T709 av Anna Wohlin-Andersson (c).

Fyravgiftens användning.

1988/89:T710 av Alf Wennerfors och Gösta Bohman (båda m):

Svenska Högarna.

1988/89:T711 av Gunilla André (c).

Ökad turism med charterflyg till Sverige.

1988/89:T712 av Stig Bertilsson och Anders Castberger (m,fp).

Flygförbindelserna i Fyrstadsregionen.

1988/89:T713 av Roland Sundgren och Margareta Hemmingsson (båda s).

Trafikflygarutbildning i Västerås.

1988/89:T714 av Ingrid Sundberg m.fl. (m).

Chartertrafik till svenska flygplatser.

1988/89:T715 av Margó Ingvardsson och Jan Strömdahl (båda vpk).

Upprustning av fyren Svenska Högarna.

1988/89:T716 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).

Information om vikten av att hålla hastighetsgränserna.

1988/89:T801 av Karin Israelsson (c).

Telefonabonnemang avseende gymnasieelever.

1988/89:T802 av Lena Öhrsvik och Margareta Persson (båda s).

Telekommunikationer för handikappade.

1988/89:T803 av Britta Bjelle och Anders Castberger (båda fp).

Enhetliga telefonnummer för vissa myndigheter.

1988/89:T804 av Anita Stenberg och Ragnhild Pohanka (båda mp).

Telefontaxorna för synskadade.

1988/89:T805 av Hans Dau (m).

Konsekvenserna för handikappade av höjda teletaxor.

1988/89:T806 av Doris Håvik och Margareta Persson (båda s).

Teletaxorna.

1988/89:T807 av Elver Jonsson och Lars Sundin (båda fp).

Televerkets taxor.

1988/89:T808 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).

Lokalisering av statens telenämnd.

1988/89:T809 av Börje Nilsson (s).

Dövas och talskadades texttelefonering.

1988/89:T810 av Arne Andersson i Gamleby m.fl. (s).

Teleteknikens utbyggnad i norra Kalmar län.

1988/89:T811 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).

Telefonkatalogerna i Östergötlands län.

1988/89:T812 av Roy Ottosson och Åsa Domeij (båda mp).

Televerkets investeringar.

1988/89:T813 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Telepolitiken.

1988/89:T814 av Elisabeth Fleetwood och Gullan Lindblad (båda m).

Texttelefonering för döva och talskadade.

1988/89:T815 av Rolf Clarkson m.fl. (m).

Teleområdet.

1988/89:T816 av Barbro Sandberg och Kerstin Ekman (båda fp).

Teletaxorna.

1988/89:T901 av Martin Olsson (c).

Persontransportstöd till företag i Ånge kommun.

1988/89:T902 av Martin Olsson (c).

Persontransportstöd för egenföretagares tjänsteresor.

1988/89:T903 av Gudrun Norberg (fp).

Transportstöd för transport av återvinningsglas.

1988/89:T904 av Britta Bjelle (fp).

Utvidgat persontransportstöd.

1988/89:T905 av Ingvar Björk och Börje Nilsson (båda s).

Kollektivtrafik tillgänglig för handikappade.

1988/89:T906 av Ulla Tillander m.fl. (c).

Förbindelserna över Öresund.

1988/89:T907 av Kjell Johansson (fp).

Länshuvudmännens rätt att bedriva trafik.

1988/89:T908 av Karl-Erik Persson (vpk).

Stöd till introduktion av vägasdrivna fordon.

1988/89:T909 av Göran Engström och Birgitta Hambræus (båda c).

Transportstöd till Ludvika m.fl. kommuner.

1988/89:T910 av Carl Frick (mp).

Minibussar.

1988/89:T911 av Sigge Godin (fp).

Postbefordran med postkupéer, m.m..

1988/89:T912 av Carl Frick (mp).

Postens medverkan till spridning av massreklam.

- 1988/89:T913 av Lennart Brunander (c).
Dispens för taxi från att ha kvittoskrivande taxameter.
- 1988/89:T914 av Lars Ernestam och Anders Castberger (båda fp).
Reglerna för bilavgasrening.
- 1988/89:T915 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Handikappanpassningen vid kollektivtrafiken.
- 1988/89:T916 av Lars-Ove Hagberg (vpk).
Trafiksatsningar i Dalarna.
- 1988/89:T917 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kollektivtrafiken.
- 1988/89:T918 av Roy Ottosson och Gösta Lyngå (båda mp).
Fasta förbindelser över Öresund.
- 1988/89:T919 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Personaltransportstöd.
- 1988/89:T920 av Ingrid Sundberg (m).
Ett särskilt bokporto.
- 1988/89:T921 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Handikapptillgänglig kollektivtrafik.
- 1988/89:T922 av Lars Werner m.fl. (vpk).
De handikappades resor.
- 1988/89:T923 av Isa Halvarsson och Elver Jonsson (båda fp).
Portokostnaderna för svenska tidningar till utlandet.
- 1988/89:T924 av Eva Goës m.fl. (mp).
Postbefordran.
- 1988/89:T925 av Börje Hörnlund och Hans Dau (c,m).
Transportstöd till livsmedelsförpackningsindustrin i Norrland.
- 1988/89:T926 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Prometheusprojektet.
- 1988/89:T927 av Alf Wennerfors (m).
Postens försäljning av frimärken.
- 1988/89:Jo201 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors och Elving Andersson (båda c).
Stödområdesindelningen i Bohuslän och Dalsland.
- 1988/89:Jo202 av Lennart Brunander och Sven-Olof Petersson (båda c).
Biodlingen.
- 1988/89:Jo203 av Kurt Ove Johansson m.fl. (s).
Utbildning och rådgivning inom hästsektorn.
- 1988/89:Jo204 av Karl Erik Olsson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Odlingen av äpplen och päron, m.m.

- 1988/89:Jo205 av Ulla Pettersson m.fl. (s).
Sockerbetsodlingen m.m. på Öland och Gotland.
- 1988/89:Jo206 av Britta Bjelle (fp).
Arealersättning för jordbruket i Norrbotten.
- 1988/89:Jo207 av Gudrun Norberg (fp).
Statsbidrag till lagringsutrymmen för stallgödsel.
- 1988/89:Jo208 av Börje Hörnlund (c).
Ändrad gränsdragning för norrlandsprisstödet.
- 1988/89:Jo209 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).
Sockerbetsodlingen i sydöstra Sverige.
- 1988/89:Jo210 av Gunhild Bolander (c).
Sockerbetsodlingen på Gotland.
- 1988/89:Jo211 av Lennart Brunander (c).
Uppodling av viss skogsmark.
- 1988/89:Jo212 av Stina Gustavsson och Kersti Johansson (båda c).
Jordförvärvslagen.
- 1988/89:Jo213 av Siw Persson (fp).
Kantzoner som miljöförbättrande åtgärder i jordbruket.
- 1988/89:Jo214 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Avbytarservice inom jordbruket.
- 1988/89:Jo215 av Nils T Svensson och Bengt Silfverstrand (båda s).
Modernisering av potatisodlingen.
- 1988/89:Jo216 av Olof Johansson m.fl. (c).
Livsmedelsberedskapen.
- 1988/89:Jo217 av Ulla Tillander m.fl. (c).
Jordbruks- och trädgårdsnäringen m.m. i Malmöhus län.
- 1988/89:Jo218 av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c).
Jord- och skogsbruket i Värmland.
- 1988/89:Jo219 av Stina Eliasson och Martin Olsson (båda c).
Särskilda åtgärder för Norrlandsjordbruket.
- 1988/89:Jo220 av Martin Olsson och Karin Israelsson (båda c).
Prisstödet till rennärningen.
- 1988/89:Jo221 av Carl Frick (mp).
Distribution av mjölk i returförpackningar.
- 1988/89:Jo222 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Jordbrukspolitiken inför 2000-talet.
- 1988/89:Jo223 av Birger Schlaug (mp).
Mjölkleveranserna från fäbodbrukare och andra småbrukare.

1988/89:Jo224 av Carl Frick (mp).
Gifter i grundvatten.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Jo225 av Kersti Johansson och Stina Gustavsson (båda c).
Jordbruket i skogs- och mellanbygderna i södra Sverige.

Bilaga

1988/89:Jo226 av Kersti Johansson och Stina Gustavsson (båda c).
Statsbidraget till gödselvårdsanläggningar.

1988/89:Jo227 av Karl Erik Olsson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Sockerbetsodlingen.

1988/89:Jo228 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Betodlingen på Öland och Gotland.

1988/89:Jo229 av Håkan Hansson och Karl Erik Olsson (båda c).
Nya industriråvaror från lantbruket.

1988/89:Jo230 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Pristödet till rennäringen, m.m..

1988/89:Jo231 av Maj-Inger Klingvall m.fl. (s).
Det svenska jordbrukets framtid.

1988/89:Jo232 av Lennart Brunander m.fl. (c).
Jordförvärvslagen.

1988/89:Jo233 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Sockerförsörjningen.

1988/89:Jo234 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Mjölksubventionerna.

1988/89:Jo235 av Berit Oscarsson m.fl. (s).
Pristöd till jordbruket i Västmanlands bergslagsdel.

1988/89:Jo236 av Bo Finnkvist (s).
Bevarande av jordbruk som har betydelse för miljön.

1988/89:Jo237 av Lennart Brunander och Karin Starrin (båda c).
Hästkunskap.

1988/89:Jo238 av Birgitta Hambræus och Pär Granstedt (båda c).
Alternativ odling.

1988/89:Jo239 av Olof Johansson m.fl. (c).
Jordbrukets framtid.

1988/89:Jo240 av Arne Andersson i Ljung (m).
Försörjningsberedskapen på livsmedelsområdet.

1988/89:Jo241 av Ingrid Hemmingsson och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Riksförbundet Svensk Trädgård.

1988/89:Jo242 av Bengt Harding Olson m.fl. (fp).
Trädgårdsnäringen.

1988/89:Jo243 av Ingvar Eriksson och Rune Rydén (båda m).
Användning av stråförkortningsmedel inom jordbruket.

1988/89:Jo244 av Ingvar Eriksson och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Lagstiftningen inom de areella näringarna.

1988/89:Jo245 av Ingvar Eriksson och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Växtskyddet inom trädgårdsnäringen.

1988/89:Jo246 av Sven-Erik Alkemark och Torgny Larsson (båda s).
Jordbruksavgifter m.m. för vissa jordbruksprodukter.

1988/89:Jo247 av Nils T Svensson och Gunnar Nilsson (båda s).
Beskogning av åkermark.

1988/89:Jo248 av Per Stenmarck och Rune Rydén (båda m).
Jordbruket i Skåne.

1988/89:Jo249 av Börje Nilsson m.fl. (s).
Jordbruket i Kristianstads län.

1988/89:Jo250 av Bertil Danielsson och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Sockerbetsodlingen på Öland och Gotland.

1988/89:Jo251 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m).
Jordbruket i Värmland m.m..

1988/89:Jo252 av Stina Eliasson och Marianne Andersson (båda c).
Hästavel, m.m..

1988/89:Jo253 av Göran Engström och Birgitta Hambræus (båda c).
Ett mindre sårbart jordbruk.

1988/89:Jo254 av Bengt Rosén m.fl. (fp).
Jordbruket.

1988/89:Jo255 av Sven-Eric Lorentzon och Ingrid Hemmingsson (båda m).
Rådgivningen inom lantbruket.

1988/89:Jo256 av Elving Andersson (c).
Statsbidraget till gödselvårdsanläggningar.

1988/89:Jo257 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m).
Jordbruket.

1988/89:Jo258 av Ylva Annerstedt (fp).
Stöd till biodynamisk odling, m.m..

1988/89:Jo259 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Trädgårdsnäringen.

1988/89:Jo260 av Bengt Harding Olson m.fl. (fp).
Den parlamentariska jordbruksgruppen.

1988/89:Jo261 av Siw Persson m.fl. (fp).
Jordbruket i Skåne.

1988/89:Jo262 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s).
Studiematerial om kemikaliefritt odlande.

1988/89:Jo263 av Ingvar Eriksson och Bertil Danielsson (båda m).
Skördeskadeskydd för trädgårdsnäringen.

1988/89:Jo264 av andre vice talman Christer Eirefelt och Margareta Fogelberg (båda fp).
Jordbruket i Hallands län.

1988/89:Jo265 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Matprissubventionerna.

1988/89:Jo266 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
Samerna och rennäringen.

1988/89:Jo267 av Lars Werner m.fl. (vpk).
En långsiktig livsmedelspolitik.

1988/89:Jo268 av Magnus Persson m.fl. (s).
Stödet till jordbruket i Värmlands län.

1988/89:Jo269 av Birgitta Hambræus och Göran Engström (båda c).
Jordbruket i Dalarna.

1988/89:Jo270 av Marianne Jönsson (c).
Teknikutvecklingen i trädgårdsnäringen.

1988/89:Jo271 av Åsa Domeij m.fl. (mp).
Ekologiskt lantbruk.

1988/89:Jo272 av Karin Starrin m.fl. (c).
Alternativ odling.

1988/89:Jo273 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Anslagsanvisningen inom jordbruksdepartementets område.

1988/89:Jo274 av Lars Norberg (mp).
Honung.

1988/89:Jo275 av Bengt Silfverstrand och Jan Andersson (båda s).
Översyn av jordförvärvslagen.

1988/89:Jo276 av Bengt Silfverstrand och Nils T Svensson (båda s).
Åtgärder mot slamspridning på jordbruksmark.

1988/89:Jo277 av Bengt Silfverstrand m.fl. (s).
Jordbruks- och livsmedelspolitiken.

1988/89:Jo278 av Erik Holmkvist (m).
Ökat nyföretagande inom jordbruket i de nordliga länen.

1988/89:Jo279 av Ingvar Eriksson m.fl. (m).
Fruktodlingen.

1988/89:Jo280 av Nils-Olof Gustafsson och Marianne Ståhlberg (båda s).
Jordbruket i Jämtlands län.

1988/89:Jo281 av Nils-Olof Gustafsson m.fl. (s).
Jordbruket i skogslänen.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Jo282 av Sven-Olof Petersson och Marianne Jönsson (båda c).
Avbytarservice inom jordbruket.

Bilaga

1988/89:Jo283 av Martin Olsson och Karin Israelsson (båda c).
Ersättningen på grund av radioaktivt nedfall.

1988/89:Jo284 av Olle Östrand m.fl. (s).
Jordbrukarnas sociala situation.

1988/89:Jo285 av Marianne Andersson och Birgitta Hambræus (båda c).
Bevarande av slätterrängar.

1988/89:Jo286 av Wiggo Komstedt (m).
Svensk fruktodling.

1988/89:Jo287 av Hans Dau och Ingrid Hemmingsson (båda m).
Rennäringen.

1988/89:Jo288 av Ingrid Hemmingsson m.fl. (m.c,vpk,mp).
Hästavel.

1988/89:Jo289 av Maj-Inger Klingvall m.fl. (s).
Begränsning av användningen av bekämpningsmedel.

1988/89:Jo290 av Börje Hörnlund (c).
Försäljning av skogsmark till enskilda.

1988/89:Jo291 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).
Bidragsfrågor inom jordbruket.

1988/89:Jo292 av Gunhild Bolander (c).
Jordbruksproduktionen på Gotland, m.m..

1988/89:Jo293 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Jordbrukspolitiken.

1988/89:Jo294 av Hadar Cars m.fl. (fp).
Avreglering av handeln med frukt och grönsaker.

1988/89:Jo295 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Lokal livsmedelsförsörjning.

1988/89:Jo301 av Rune Evensson m.fl. (s).
En översyn av skogsvårdslagen.

1988/89:Jo302 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Det s.k. 5:3-bidraget.

1988/89:Jo303 av Börje Hörnlund och Per-Ola Eriksson (båda c).
Stödet till skogsbilvägar.

1988/89:Jo304 av Roland Brännström m.fl. (s).
Fjällnära skogar.

1988/89:Jo305 av Karl-Gösta Svenson (m).
Produktionen av ädellövskog.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Jo306 av Roland Larsson och Anna Wohlin-Andersson (båda c).
Ädellövskogarna.

Bilaga

1988/89:Jo307 av Berit Löfstedt och Viola Furubjelke (båda s).
Ädellövskogarna.

1988/89:Jo308 av Birger Andersson och Martin Olsson (båda c).
Stödet till byggande av skogsvägar.

1988/89:Jo309 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Moratorium för avverkning av fjällnära barrskog.

1988/89:Jo310 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Skogspolitiken.

1988/89:Jo311 av Håkan Hansson (c).
Skogsmarkskalkningen.

1988/89:Jo312 av Ragnhild Pohanka (mp).
Fjällnära skogar.

1988/89:Jo313 av Eva Goës och Hans Leghammar (båda mp).
Åtgärder för yrkesfisket.

1988/89:Jo314 av Rune Rydén och Ingvar Eriksson (båda m).
Skogsbruket i Skåne.

1988/89:Jo315 av Stina Eliasson (c).
Skogsvägsbyggandet i Jämtlands län.

1988/89:Jo316 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Skogspolitiken.

1988/89:Jo317 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m).
Skogsbruket.

1988/89:Jo318 av Elisabet Franzén och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Ädellövskogarna.

1988/89:Jo319 av Åsa Domeij och Roy Ottosson (båda mp).
De fjällnära skogarna.

1988/89:Jo320 av Rolf Kenneryd och Ivar Franzén (båda c).
Försök med kalkning av skogsmark.

1988/89:Jo321 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Skogsbruk och naturvård.

1988/89:Jo322 av Maj-Lis Löow och Maj-Inger Klingvall (båda s).
Skogen i framtiden.

1988/89:Jo323 av Kent Carlsson och Anneli Hulthén (båda s).
De fjällnära skogarna.

1988/89:Jo324 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Skogspolitiken.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Jo401 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).
Främjande av fiskerinäringen.

1988/89:Jo402 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).
Yrkesutbildningen av fiskare.

1988/89:Jo403 av Karl Erik Olsson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Åtgärder för att främja svenskt sillfiske i Östersjön, m.m..

1988/89:Jo404 av Erik Holmkvist (m).
Förbud mot laxfiske med drivgarn och drivlinor.

1988/89:Jo405 av Britta Bjelle (fp).
Inskränkning av laxfisket.

1988/89:Jo406 av Elving Andersson och Sven-Olof Petersson (båda c).
Ökat anslag till fiskerilån.

1988/89:Jo407 av Viola Furubjelke m.fl. (s).
Regler för fiskodling.

1988/89:Jo408 av Ylva Annerstedt (fp).
Förbudet att sälja kräftor vissa delar av året.

1988/89:Jo409 av Rune Jonsson m.fl. (s).
Torskfisket i norra Bottenhavet.

1988/89:Jo410 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
Fisket.

1988/89:Jo411 av Jens Eriksson (m).
Prisregleringen inom fiskerinäringen.

1988/89:Jo412 av Karl-Gösta Svenson och Göthe Knutson (båda m).
Det kustnära fisket.

1988/89:Jo413 av Sven-Åke Nygårds m.fl. (s).
En allmän fiskevårdsavgift.

1988/89:Jo414 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Fiske- och vattenbruk.

1988/89:Jo415 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m).
Trålfisket i Väneren.

1988/89:Jo416 av Elving Andersson (c).
Ökade resurser för fiskeriforskning.

1988/89:Jo417 av Elving Andersson och Pär Granstedt (båda c).
Bidraget till fiskehamnar.

1988/89:Jo418 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Fisket.

1988/89:Jo419 av Lars Norberg och Carl Frick (båda mp).
Fiskodlingen.

1988/89:Jo420 av Rolf Dahlberg (m).
Norrlandsfiskets situation.

1988/89:Jo421 av Jens Eriksson (m).
Bidraget till fiskets rationalisering m.m.

1988/89:Jo422 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m).
Fisket.

1988/89:Jo423 av Isa Halvarsson m.fl. (fp).
Laxfonden för Vänern.

1988/89:Jo424 av Jens Eriksson och Hans Dau (båda m).
Ersättning till yrkesfiskare för skador vid oljeutvinning.

1988/89:Jo425 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c).
Ersättning till fiskare i vissa fall.

1988/89:Jo426 av Yngve Wernersson (s).
Rätten till fiske.

1988/89:Jo427 av Görel Thurdin och Martin Olsson (båda c).
Torskfisket längs Norrlandskusten m.m.

1988/89:Jo428 av Christer Skoog m.fl. (s).
Fiske i anslutning till fiskodling.

1988/89:Jo429 av Inger Schörling och Åsa Domeij (båda mp).
Havs- och insjöfisk i Gävleborgs län.

1988/89:Jo430 av Rolf Kenneryd och Ivar Franzén (båda c).
Stöd till Hallandsfiskarna.

1988/89:Jo431 av Maggi Mikaelsson och Annika Åhnberg (båda vpk).
En katastroffond till fisket.

1988/89:Jo432 av Göthe Knutson m.fl. (m,c).
Laxfond för Vänern.

1988/89:Jo433 av Birgitta Hambræus (c).
Bakteriologisk provtagning vid fiskodling.

1988/89:Jo434 av Pär Granstedt m.fl. (c,m,fp,mp).
Ersättning till yrkesfisket.

1988/89:Jo435 av Roy Ottosson m.fl. (mp).
Fisket, m.m..

1988/89:Jo436 av Alf Wennerfors m.fl. (m).
Skärgårdsbornas rätt till fiske, m.m..

1988/89:Jo501 av Lennart Brunander och Karin Starrin (båda c).
Märkning av tillsatser i vin.

1988/89:Jo502 av Olle Östrand m.fl. (s).

Kartläggning av dioxin i fisk.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Jo503 av Ingbritt Irhammar och Ulla Tillander (båda c).

Innehållsdeklaration av bordsvatten.

1988/89:Jo504 av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s).

Skyddet av vårt dricksvatten.

1988/89:Jo505 av Carl Frick (mp).

Gränsvärden för kemikalier i livsmedel.

1988/89:Jo506 av Carl Frick (mp).

Våra kulturväxter.

1988/89:Jo507 av Lars Ernestam m.fl. (fp).

Djurskyddet.

1988/89:Jo508 av Lars Ernestam och Anne Wibble (båda fp).

Saltvatten i grundvatten.

1988/89:Jo509 av Paul Lestander och Karl-Erik Persson (båda vpk).

Rätten att avliva hund.

1988/89:Jo510 av Carl Frick (mp).

Varunamnen i dagligvaruhandeln.

1988/89:Jo511 av Carl Frick (mp).

Åtgärder mot försurade brunnar.

1988/89:Jo512 av Carl Frick (mp).

Svartlistning av Vätternröding.

1988/89:Jo513 av Barbro Westerholm (fp).

Sammansättningen av de djuretiska kommittéerna.

1988/89:Jo514 av Birger Schlaug (mp).

Försäljningen av mineralvatten.

1988/89:Jo515 av Berit Löfstedt m.fl. (s).

Inventering och utvärdering av djurförsök.

1988/89:Jo516 av Martin Olsson (c).

Miljön på försöksdjursinstitutioner.

1988/89:Jo517 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Alternativ till djurförsök.

1988/89:Jo518 av Viola Claesson och Annika Åhnberg (båda vpk).

Avveckling av pälsdjursfarmarna.

1988/89:Jo519 av Viola Claesson och Annika Åhnberg (båda vpk).

Djurförsökstillsynen.

1988/89:Jo520 av Kjell-Arne Welin m.fl. (fp).

Djurkarantän.

1988/89:Jo521 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Dricksvattnet.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Jo522 av Elving Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Avgiftsbeläggning av djurförsök m.m.

Bilaga

1988/89:Jo523 av Marianne Carlström m.fl. (s).
Livsmedelskontrollen.

1988/89:Jo524 av Ingvar Eriksson och Carl G Nilsson (båda m).
Importen av vissa livsmedel.

1988/89:Jo525 av Ingrid Andersson m.fl. (s).
Dricksvattenförsörjningen.

1988/89:Jo526 av Marianne Carlström m.fl. (s).
Matkvaliteten.

1988/89:Jo527 av Monica Öhman (s).
Datummärkning av chokladprodukter.

1988/89:Jo528 av Paul Ciszuk och Åsa Domeij (båda mp).
Bättre liv för svin och kalvar.

1988/89:Jo529 av Margit Gennser (m).
Kosherslakt.

1988/89:Jo530 av Ulla Orring och Charlotte Branting (båda fp).
Livsmedelskontrollen.

1988/89:Jo531 av Lars Werner m.fl. (vpk).
De etiska nämnderna för djurförsök.

1988/89:Jo532 av Birger Schlaug och Åsa Domeij (båda mp).
Plågsamma djurförsök.

1988/89:Jo533 av Åsa Domeij och Carl Frick (båda mp).
Förbud mot bestrålning av livsmedel.

1988/89:Jo534 av Carl Frick och Åsa Domeij (båda mp).
Importen av livsmedel.

1988/89:Jo535 av Ivar Virgin (m).
Restsubstanser av förbjudna bekämpningsmedel.

1988/89:Jo536 av Ylva Annerstedt och Hadar Cars (båda fp).
Vetenskaplig forskning utan djurförsök.

1988/89:Jo537 av Pär Granstedt m.fl. (c).
Djurförsök.

1988/89:Jo538 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m).
Användningen av djurförsök i forskningen m.m..

1988/89:Jo539 av Ingvar Björk och Sonia Karlsson (båda s).
Försurningens inverkan på människans hälsa.

1988/89:Jo540 av Elisabeth Fleetwood och Ingvar Eriksson (båda m).
Djurskyddet.

1988/89:Jo541 av Kerstin Ekman och Lars Leijonborg (båda fp).
Koscherslakt.

1988/89:Jo542 av Viola Claesson och Annika Åhnberg (båda vpk).
Avveckling av pälsdjursfarmerna.

1988/89:Jo543 av Viola Claesson och Annika Åhnberg (båda vpk).
Djurförsöken.

1988/89:Jo544 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Djurförsöken.

1988/89:Jo545 av Ragnhild Pohanka och Kaj Nilsson (båda mp).
Avveckling av pälsdjursuppfödning.

1988/89:Jo546 av Maggi Mikaelsson och Bertil Måbrink (båda vpk).
Dioxinförekomster i fisk längs Norrlandskusten.

1988/89:Jo547 av Maj-Inger Klingvall m.fl. (s).
Djurhållningen i Sverige.

1988/89:Jo548 av Pär Granstedt m.fl. (c,fp,vpk).
Avveckling av pälsdjursfarmerna.

1988/89:Jo549 av Lennart Brunander m.fl. (c).
Tillämpningen av djurskyddslagen.

1988/89:Jo550 av Sven-Olof Petersson (c).
Pälsdjursnäringen.

1988/89:Jo551 av Martin Olsson (c).
Förbud mot import av skinn från vissa djur.

1988/89:Jo552 av Ingela Mårtensson och Anna Horn af Rantzien (fp,mp).
Förbud mot import av elfenben.

1988/89:Jo601 av Olof Johansson m.fl. (c).
Bioteknik.

1988/89:Jo602 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Fortbildning för lantarbetare.

1988/89:Jo603 av Lennart Andersson m.fl. (s).
Fritidsodlingen av grönsaker m.m..

1988/89:Jo604 av Leif Marklund m.fl. (s).
FoU-verksamhet vid Öjebyns försöksgård.

1988/89:Jo605 av Siw Persson (fp).
Forskningen beträffande vattendrag.

1988/89:Jo606 av Ulla Orring (fp).
Högre jordbruksutbildning i Norrland.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Jo607 av Gudrun Norberg och Bengt Rosén (båda fp).
Lantbruksuniversitetets forskning om fjäderfä.

1988/89:Jo608 av Carl Frick och Birger Schlaug (båda mp).
Omfördelning av medel till Sveriges lantbruksuniversitet.

1988/89:Jo609 av Åke Selberg (s).
Veterinärutbildning i Umeå.

1988/89:Jo610 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
Spridning av genetiskt förändrade organismer.

1988/89:Jo611 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Bioteknik.

1988/89:Jo612 av Carl G Nilsson (m).
Skärgårdsfrågor.

1988/89:Jo613 av Börje Nilsson (s).
Forskning om resistentarter av frukt och bär, m.m..

1988/89:Jo614 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Genteknik.

1988/89:Jo615 av Börje Hörnlund (c).
Rabies.

1988/89:Jo616 av Britta Bjelle (fp).
Veterinärsutbildningen.

1988/89:Jo617 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (båda c).
Gammelkroppa Skogsskola.

1988/89:Jo701 av Sonja Rembo och Tom Heyman (båda m).
Göta älv som dricksvattentäkt.

1988/89:Jo702 av Lars Ernestam (fp).
Förbud mot transport med helikopter i samband med skidåkning.

1988/89:Jo703 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors och Elving Andersson
(båda c).
Höjning av skrotbilspremien.

1988/89:Jo704 av Ulla Pettersson (s).
Tillstånd för utplantering av rådjur på Gotland.

1988/89:Jo705 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
Miljöhoten mot Mälaren och Hjälmaren.

1988/89:Jo706 av Hans Lindblad (fp).
Uppfödning av vikare.

1988/89:Jo707 av Elving Andersson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors
(båda c).
Förbud mot blyhagel.

1988/89:Jo708 av Elving Andersson (c).
Bidrag för strandstädning i Göteborgs och Bohus län.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Jo709 av Elving Andersson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors
(båda c).

Bilaga

Användning av vegetabilisk olja inom skogsbruket.

1988/89:Jo710 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Sverige och miljöproblemen i Östeuropa.

1988/89:Jo711 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Miljölagstiftningen, m.m.

1988/89:Jo712 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).

Omhändertagandet av döda sälar vid västkusten, m.m.

1988/89:Jo713 av Per-Ola Eriksson (c).

Gränsälvscommissionens miljöåtgärder, m.m.

1988/89:Jo714 av Birger Andersson och Hugo Bergdahl (c,fp).

En nationalpark i Ridö-Sundbyholmsarkipelagen Mälaren.

1988/89:Jo715 av Maja Bäckström (s).

Samordningen av havsresursverksamheten.

1988/89:Jo716 av Göran Magnusson (s).

Gränsvärdet för kadmium i handelsgödsel.

1988/89:Jo717 av Göran Ericsson (m).

Miljöfarliga utsläpp m.m.

1988/89:Jo718 av Lars Ernestam m.fl. (fp).

Odlingslandskapet.

1988/89:Jo719 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).

Åtgärder mot luftföroreningarna i Stockholms län, m.m.

1988/89:Jo720 av Berith Eriksson m.fl. (vpk).

Tjuvjakt på ren.

1988/89:Jo721 av Sigrid Bolkéus m.fl. (s).

Bevarande av den vitryggiga hackspetten.

1988/89:Jo722 av Lars-Erik Lövdén och Kurt Ove Johansson (båda s).

Översyn av miljörätten.

1988/89:Jo723 av Kristina Svensson m.fl. (s).

Skyddet av allemansrätten.

1988/89:Jo724 av Bruno Poromaa m.fl. (s).

Gränsälvscommissionen.

1988/89:Jo725 av Anita Persson m.fl. (s).

Bevarande av park- och trädgårdsanläggningar av historiska skäl.

1988/89:Jo726 av Siw Persson (fp).

Gränsvärden för formaldehyd i kläder och textilier.

1988/89:Jo727 av Hans Dau och Sven Eric Lorentzon (båda m).
Viltskadorna.

1988/89:Jo728 av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s).
Miljörevisor.

1988/89:Jo729 av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp).
Nedskräpningen av havskusterna.

1988/89:Jo730 av Lars Sundin m.fl. (fp).
Tresticklaområdet i Dalsland som nationalpark.

1988/89:Jo731 av Rune Johansson m.fl. (s).
Skogsskadorna i regionen Lilla Edet–Trollhättan–Vänersborg.

1988/89:Jo732 av Ivar Franzén och Rolf Kenneryd (båda c).
Miljöeffekterna av Ringhals kärnkraftverks utsläpp av klor.

1988/89:Jo733 av Roland Larsson och Anna Wohlin-Andersson (båda c).
Ökat stöd till ängs- och hagmarker.

1988/89:Jo734 av Lars Svensson m.fl. (s).
Miljö- och havsföroreningarna.

1988/89:Jo735 av Sigge Godin (fp).
Sundsvallsområdet som miljöskyddsområde.

1988/89:Jo736 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Naturvården.

1988/89:Jo737 av Kristina Svensson m.fl. (s).
Naturvård.

1988/89:Jo738 av Erling Bager m.fl. (fp).
Avfallsslam vid de kommunala reningsverken.

1988/89:Jo739 av Viola Furubjelke m.fl. (s).
Obligatorisk installation av s.k. tankmuffar.

1988/89:Jo740 av Kersti Johansson och Rune Backlund (båda c).
Stöd till åtgärder mot försurat vatten i enskilda brunnar.

1988/89:Jo741 av Jan Andersson och Birthe Sörestedt (båda s).
Förbud mot kemikaliebesprutning nära vattendrag.

1988/89:Jo742 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).
Åtgärdsprogram mot försurningen i skogen.

1988/89:Jo743 av Siw Persson (fp).
Temporärt stopp för all skogsdikning m.m.

1988/89:Jo744 av Siw Persson (fp).
Översyn och förbättring av ädellövskogarna.

1988/89:Jo745 av Karin Falkmer (m).
Stödformer som främjar kulturlandskapet.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

- 1988/89:Jo746 av Maud Björnemalm m.fl. (s).
Kindlaområdet som naturreservat.
- 1988/89:Jo747 av Nic Grönvall (m).
Ett organ för övervakning av miljön i Kattegatt.
- 1988/89:Jo748 av Margareta Fogelberg m.fl. (fp).
Skydd för miljön i Västerhavet.
- 1988/89:Jo749 av Britta Bjelle och Hugo Bergdahl (båda fp).
Miljöföreningarna från Kolahalvön.
- 1988/89:Jo750 av Håkan Hansson m.fl. (c).
Miljösituationen i Malmöhus län.
- 1988/89:Jo751 av Olof Johansson m.fl. (c).
Nya fordonsmotorer.
- 1988/89:Jo752 av Carl Bildt m.fl. (m).
Strandskyddsreglerna.
- 1988/89:Jo753 av Erling Bager m.fl. (fp).
Nedskräpningen av västkusten från Nordsjön och Kattegatt.
- 1988/89:Jo754 av Isa Halvarsson (fp).
Ändrade bestämmelser för jakt vid svensk-norska gränsen.
- 1988/89:Jo755 av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp).
Skogsvårdslagen och naturhänsynen.
- 1988/89:Jo756 av Carl Frick (mp).
Vättern.
- 1988/89:Jo757 av Carl Frick (mp).
Industrins utsläpp av processvatten.
- 1988/89:Jo758 av Ingegerd Sahlström m.fl. (s).
Förbättring av vattenmiljön.
- 1988/89:Jo759 av Kerstin Ekman m.fl. (fp).
Rening av lakvatten.
- 1988/89:Jo760 av Siw Persson (fp).
Tillsats av selen vid kalkning av sjöar och vattendrag.
- 1988/89:Jo761 av Carl Frick (mp).
Tensider.
- 1988/89:Jo762 av Kurt Ove Johansson (s).
En vital vargstam i Sverige.
- 1988/89:Jo763 av Roland Larsson och Anna Wohlin-Andersson (båda c).
Vättern.
- 1988/89:Jo764 av Karl-Gösta Svenson (m).
Kalkning m.m. av skogsmark i Blekinge.

1988/89:Jo765 av Stina Gustavsson m.fl. (c,m,fp).
Bidrag till kalkning av brunnar.

1988/89:Jo766 av Lars Ernestam m.fl. (fp,m,c,vpk).
Skydd av Kindlaområdet i Örebro län.

1988/89:Jo767 av Ingbritt Irhammar och Pär Granstedt (båda c).
Förbud mot användning av PVC-plast i förpackningar.

1988/89:Jo768 av Ingrid Hasselström Nyvall och Hans Lindblad (båda fp).
Bemanningen av Stora Karlsö.

1988/89:Jo769 av Birger Schlaug och Marianne Samuelsson (båda mp).
Gränsvärden för kemikalier i tyg och kläder.

1988/89:Jo770 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Miljögifter och kemikalier.

1988/89:Jo771 av Kerstin Ekman m.fl. (fp).
Återvinning av bensinångor.

1988/89:Jo772 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Avfall och återvinning.

1988/89:Jo773 av Carl Frick (mp).
Miljökonsekvensbeskrivningar för affärscentra.

1988/89:Jo774 av Inger Schörling och Carl Frick (båda mp).
En avvecklingsplan för sopeldning.

1988/89:Jo775 av Maj-Inger Klingvall m.fl. (s).
Miljörevisorer.

1988/89:Jo776 av Lennart Brunander och Lisbet Calner (c,s).
Skyddet av utrotningshotade djur.

1988/89:Jo777 av Ingrid Sundberg (m).
Kostnaden för viss undersökning enligt miljöskyddslagen.

1988/89:Jo778 av Barbro Sandberg och Charlotte Branting (båda fp).
Rökgasrening vid krematorier.

1988/89:Jo779 av Sture Thun m.fl. (s).
Besöksanläggning vid sjön Tåkern.

1988/89:Jo780 av Lena Boström och Eivor Husing (båda s).
Hotade djurarter.

1988/89:Jo781 av Jens Eriksson och Inger René (båda m).
Miljön och livsbetingelserna på västkusten.

1988/89:Jo782 av Larz Johansson (c).
Ersättning för viltskador.

1988/89:Jo783 av Larz Johansson (c).
Förbud mot import av miljöfarligt avfall.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

- 1988/89:Jo784 av Roland Sundgren m.fl. (s).
En nationalpark i Ridö-Sundbyholmsarkipelagen i Mälaren, m.m..
- 1988/89:Jo785 av Torsten Karlsson m.fl. (s).
Vattenvårdsåtgärder vid Vättern.
- 1988/89:Jo786 av Sture Thun m.fl. (s).
Skyddet av känsliga naturmiljöer.
- 1988/89:Jo787 av Sigrid Bolkéus m.fl. (s).
Miljöfrågor i Gävleborgs län.
- 1988/89:Jo788 av Lars Ahlmark (m).
Nationalpark i Kirunafjällen.
- 1988/89:Jo789 av Viola Claesson m.fl. (vpk).
Reduktion av kväveutsläppen i avloppsreningsverk.
- 1988/89:Jo790 av Leif Marklund m.fl. (s).
Omfördelning av anslaget Mark för naturvård.
- 1988/89:Jo791 av Leo Persson och Bo Finnkvist (båda s).
Ökad kunskap om björnen.
- 1988/89:Jo792 av Lars Svensson m.fl. (s).
Åtgärder mot markförsurningen i Västsverige.
- 1988/89:Jo793 av Bengt Silfverstrand m.fl. (s).
Miljöskyddet i Skåne.
- 1988/89:Jo794 av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s).
Skärpning av miljöskyddslagen.
- 1988/89:Jo795 av Bo Finnkvist och Lisbeth Staaf-Igelström (båda s).
Bensinångor.
- 1988/89:Jo796 av Carl Bildt m.fl. (m).
Miljöpolitiken.
- 1988/89:Jo797 av Olof Johansson m.fl. (c).
Miljöpolitiken.
- 1988/89:Jo798 av Håkan Hansson (c).
Återvinningssystem för dryckesförpackningar.
- 1988/89:Jo799 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Luften och havet.
- 1988/89:Jo800 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Normer för bilavgaser, m.m.
- 1988/89:Jo801 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Miljö och utveckling.

1988/89:Jo802 av Ragnhild Pohanka och Birger Schlaug (båda mp).
Stimulansbidrag till fäbodar.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Jo803 av Elving Andersson och Rune Thorén (båda c).
Havsmiljön i Skagerrak och Kattegatt, m.m.

1988/89:Jo804 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Bilavgaserna, m.m.

1988/89:Jo805 av Olle Östrand (s).
Administrationn av jaktkortsregistret.

1988/89:Jo806 av Per Gahrton (mp).
Koncessionsnämnden för miljöskydd, m.m.

1988/89:Jo807 av Per Stenmarck och Ingvar Eriksson (båda m).
Avgasreningen på äldre bilar.

1988/89:Jo808 av Kjell Nordström m.fl. (s).
Ökat kommunalt ansvar för naturvården.

1988/89:Jo809 av Ragnhild Pohanka (mp).
Flygets miljöstörningar.

1988/89:Jo810 av Sylvia Pettersson m.fl. (s).
Miljöpolitik för Stockholms län.

1988/89:Jo811 av Ivar Virgin och Sten Svensson (båda m).
En handlingsplan mot föroreningar i våra insjöar.

1988/89:Jo812 av Bertil Persson (m).
Miljöfarliga utsläpp.

1988/89:Jo813 av Ingvar Johnsson m.fl. (s).
Samordnade miljövårdsåtgärder i Väner och Västerhavet.

1988/89:Jo814 av Birthe Sörestedt m.fl. (s).
Luftföroreningar.

1988/89:Jo815 av Birger Schlaug och Lars Norberg (båda mp).
Skydd för Askölaboratoriets referensområde i havet.

1988/89:Jo816 av Eva Goës (mp).
Om tillstånd för stentäkt m.m.

1988/89:Jo817 av Arne Kjörnsberg och Lahja Exner (båda s).
Miljö- och hälsofarliga kemikalier.

1988/89:Jo818 av Arne Kjörnsberg och Lahja Exner (båda s).
Totalförbud mot användning av PCB.

1988/89:Jo819 av Rune Rydén och Ingvar Eriksson (båda m).
En haverikommission i miljösmål.

1988/89:Jo820 av Rune Rydén och Ingvar Eriksson (båda m).
Märkning av miljöfarliga varor.

1988/89:Jo821 av Rune Rydén och Ingvar Eriksson (båda m).
Sanktioner mot miljöbrott.

1988/89:Jo822 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Mindre avfall.

1988/89:Jo823 av Carl Frick (mp).
Kärnkraftsavfallet.

1988/89:Jo824 av Berith Eriksson (vpk).
Rovdjuren och rennäringen.

1988/89:Jo825 av Bertil Danielsson och Ewy Möller (båda m).
Bevarande av Stora Alvaret på Öland.

1988/89:Jo826 av Karl-Göran Biörsmark m.fl. (fp,m,c,mp).
Besökscentrum vid sjön Tåkern.

1988/89:Jo827 av Anna Wohlin-Andersson och Sven-Olof Petersson
(båda c).
Vårjakten på sjöfågel.

1988/89:Jo828 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c,vpk).
Bidraget till Jägarnas Riksförbund-Landsbygdens Jägare.

1988/89:Jo829 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c,vpk).
Älgjakten.

1988/89:Jo830 av Annika Åhnberg (vpk).
Hotade djur- och växtarter.

1988/89:Jo831 av Marianne Carlström m.fl. (s).
Åtgärder mot bensinångor vid tankning.

1988/89:Jo832 av Pär Granstedt m.fl. (c).
Batterihanteringen.

1988/89:Jo833 av Hans Dau och Karl-Gösta Svenson (båda m).
Älgjakten.

1988/89:Jo834 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kemisamhället.

1988/89:Jo835 av Karl-Gösta Svenson och Ingvar Eriksson (båda m).
Miljöfarligt avfall.

1988/89:Jo836 av Ingvar Eriksson och Rune Rydén (båda m).
Miljökontrollen.

1988/89:Jo837 av Marianne Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c).
Returförpackningar.

1988/89:Jo838 av Roy Ottosson och Åsa Domeij (båda mp).
Avgasrening på äldre bilar.

1988/89:Jo839 av Åsa Domeij och Roy Ottosson (båda mp).
Miljöfarliga kemikalier.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Jo840 av Lisbet Calner och Marianne Carlström (båda s).
Förbud mot användning av metallic-lacker.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Jo841 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
Återvinning av lysrör.

Bilaga

1988/89:Jo842 av Mats Lindberg och Leif Marklund (båda s).
Älgjakt inom renbetesområdet.

1988/89:Jo843 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
Handlingsprogram mot buller.

1988/89:Jo844 av Ingvar Eriksson m.fl. (m).
Åtgärder för att återställa döda havsbottnar.

1988/89:Jo845 av Ivar Franzén och Lennart Brunander (båda c).
Reparation och underhåll av personbilarnas avgasreningssystem m.m.

1988/89:Jo846 av Ingvar Eriksson och Rune Rydén (båda m).
En förordning om behandlingen av slam, m.m.

1988/89:Jo847 av Carl-Johan Wilson (fp).
Skyddslagstiftning för Vättern.

1988/89:Jo848 av Börje Nilsson m.fl. (s).
Utveckling av bekämpningsmedel.

1988/89:Jo849 av Erling Bager och Lars Sundin (båda fp).
Återvinning av bilbatterier.

1988/89:Jo850 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Utredning och omprövning av Emå-projektet.

1988/89:Jo851 av Karl-Erik Svartberg m.fl. (s).
Omhändertagandet av döda sälar.

1988/89:Jo852 av Bengt Kronblad (s).
Ett bredare resursutnyttjande av naturen.

1988/89:Jo853 av Arne Andersson i Gamleby och Lena Öhrsvik (båda s).
Åtgärder mot surt grundvatten i vattentäkter.

1988/89:Jo854 av Lisbet Calner m.fl. (s).
Miljöakvarium i Lysekil.

1988/89:Jo855 av Roy Ottosson och Åsa Domeij (båda mp).
Bevarande av den vitryggiga hackspetten.

1988/89:Jo856 av Arne Andersson i Ljung (m).
Den centrala viltskaderegleringsfonden m.m.

1988/89:Jo857 av Kent Lundgren (mp).
Västerhavet.

1988/89:Jo858 av Anna Horn af Rantzien m.fl. (mp,c).
Blyhagel.

1988/89:Jo859 av Pär Granstedt och Karin Söder (båda c).
Skydd mot exploatering av grönområden i Stockholms län.

1988/89:Jo860 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Miljölagstiftningen m.m..

1988/89:Jo861 av Siw Persson m.fl. (fp).
Miljön i Skåne.

1988/89:Jo862 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).
Åtgärdsprogram för att rädda sälstammen i Östergötland, m.m..

1988/89:Jo863 av Ingbritt Irhammar och Marianne Andersson (båda c).
Miljöbrott och miljölagstiftningen.

1988/89:Jo864 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s).
Förbättringar av miljön i Västsverige.

1988/89:Jo865 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m).
Naturvården.

1988/89:Jo866 av Åsa Domeij och Roy Ottosson (båda mp).
Avfall och återvinning.

1988/89:Jo867 av Åsa Domeij och Roy Ottosson (båda mp).
Anslaget till visst internationellt miljösamarbete.

1988/89:Jo868 av Gunhild Bolander (c).
Förbud mot inplantering av främmande djurarter på Gotland.

1988/89:Jo869 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Skogsskadorna i Skåne.

1988/89:Jo870 av Eva Goës och Marianne Samuelsson (båda mp).
Insamling av papper.

1988/89:Jo871 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Avfallshanteringen.

1988/89:Jo872 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Klorerade lösningsmedel.

1988/89:Jo873 av Rolf Kenneryd (c).
En räddningsaktion för Västerhavet.

1988/89:Jo874 av Paul Lestander m.fl. (vpk).
Älgjakten.

1988/89:Jo875 av Eva Goës och Paul Cizuk (båda mp).
Läckage av hydrauloljor från skogsmaskiner.

1988/89:Jo876 av Roy Ottosson (mp).
Förbud mot s.k. helikopterskidåkning.

1988/89:Jo877 av Sigge Godin och Elver Jonsson (båda fp).
Dispens från behörighet för äldre kylmontörer.

1988/89:Jo878 av Sigge Godin (fp).

Älgjakten.

1988/89:Jo879 av Charlotte Branting och Barbro Sandberg (båda fp).

Freonanvändningen.

1988/89:Jo880 av Britta Bjelle (fp).

Sammansättningen av gränsälvskommissionen.

1988/89:Jo881 av Anders Castberger och Åsa Domeij (fp,mp).

Pilgrimsfalken.

1988/89:Jo882 av Anders Castberger m.fl. (fp).

Västsveriges vattenmiljöproblem.

1988/89:Jo883 av Inger Hestvik m.fl. (s).

Kemikalieinspektionen.

1988/89:Jo884 av Jan Sandberg (m).

Naturvårdsverkets s.k. A 40-bestämmelser.

1988/89:Jo885 av Jan Hyttring och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (båda c).

Stängsel för att skydda boskap mot rovdjur.

1988/89:Jo886 av Marianne Samuelsson och Åsa Domeij (båda mp).

Försurade brunnar.

1988/89:Jo887 av Birger Schlaug (mp).

Ridö-Sundbyholmsarkipelagen i Mälaren som nationalpark.

1988/89:Jo888 av Marianne Jönsson och Sven-Olof Petersson (båda c).

Försurade brunnar.

1988/89:Jo889 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).

En räddningsaktion för Östersjön.

1988/89:Jo890 av Ivar Virgin och Sten Svensson (båda m).

Älgjakten.

1988/89:Jo891 av Gunhild Bolander och Sven-Olof Petersson (båda c).

Miljövården och internationella åtaganden.

1988/89:Jo892 av Gunhild Bolander (c).

Samhällets kemikaliekontroll.

1988/89:Jo893 av Anna Horn af Rantzien och Ragnhild Pohanka (båda mp).

Naturvårdsområden av riksintresse.

1988/89:Jo894 av Anna Horn af Rantzien m.fl. (mp).

Landsbygdkulturen.

1988/89:Jo895 av Annika Åhnberg (vpk).

Bevarande av Emån.

1988/89:Jo896 av Annika Åhnberg och Jan Jennehag (båda vpk).

Avgasreningen.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Jo897 av Olle Östrand (s).
Bidrag till Jägarnas Riksförbund-Landsbygdens Jägare.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Jo898 av Olle Svensson m.fl. (s,m,fp,c).
Ridö-Sundbyholmsarkipelagen i Mälaren som nationalpark.

Bilaga

1988/89:Jo899 av Eva Johansson m.fl. (s).
Miljön kring Arlanda flygplats.

1988/89:Jo901 av Bo Finnkvist och Leo Persson (båda s).
Skador vid översvämningar efter reglerade vattendrag.

1988/89:Jo902 av Siw Persson m.fl. (fp).
Ändringar i vattenlagen, m.m.

1988/89:Jo903 av Siw Persson (fp).
Handläggningen av vattenmål med hänsyn till naturvårdssynpunkter.

1988/89:Jo904 av Birgitta Johansson m.fl. (s).
Länsstyrelsens tillsynsansvar enligt vattenlagen.

1988/89:Jo905 av Elving Andersson m.fl. (c,fp,vpk).
Vattenlagens ersättningsregler.

1988/89:Jo906 av Jan Strömdahl m.fl. (vpk).
Grundvattentäkt.

1988/89:Jo951 av Sven-Olof Petersson (c).
Naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet.

1988/89:Jo952 av Martin Olsson m.fl. (c).
Anslaget till kalkning i Norrland.

1988/89:Jo953 av Kent Carlsson och Anneli Hulthén (båda s).
Förbud mot vissa engångsförpackningar.

1988/89:Jo954 av Kent Carlsson och Anneli Hulthén (båda s).
Återvinningssystem för kolväten.

1988/89:Jo955 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Miljöproblem på grund av flygtrafiken.

1988/89:Jo956 av Gunilla André och Bengt Kindbom (båda c).
Miljöfrågor i Skaraborgs län.

1988/89:Jo957 av Roy Ottosson m.fl. (mp).
Bullerproblemen.

1988/89:Jo958 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c).
Miljöfrågor i Gävleborgs län.

1988/89:Jo959 av Margareta Fogelberg och andre vice talman Christer Eirefelt (båda fp).
Marina reservat, m.m.

1988/89:Jo960 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Miljöbrotten.

1988/89:Jo961 av Marianne Andersson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (båda c).

Försurade brunnar.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Jo962 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Miljöpolitiken.

1988/89:Jo963 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Naturvården.

1988/89:Jo964 av Annika Åhnberg (vpk).
Svavelhalten i båtars drivmedel.

1988/89:Jo965 av Marianne Samuelsson och Birger Schlaug (båda mp).
Nordiskt miljösamarbete.

1988/89:Jo966 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Miljöpolitiken.

1988/89:Jo967 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Luftföroreningar, försurning och skogsdöd.

1988/89:Jo968 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Havsmiljön.

1988/89:Jo969 av Rolf Clarkson m.fl. (m).
Bilismens miljöpåverkan m.m..

1988/89:Jo970 av Roy Ottosson m.fl. (mp).
Naturvården.

1988/89:Jo971 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).
Bohusläns miljöproblem.

1988/89:Jo972 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Havsmiljön.

1988/89:N201 av Britta Bjelle (fp).
Kollektiv hemförsäkring med reservationsrätt.

1988/89:N202 av Bo Nilsson (s).
Stiftelsen Skånehantverk i Landskrona.

1988/89:N203 av Sten-Ove Sundström m.fl. (s).
SSAB:s utveckling i Luleå.

1988/89:N204 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Exportkrediter för miljövård.

1988/89:N205 av Göran Ericsson (m).
Ändring i lagen om bevakningsföretag.

1988/89:N206 av Erik Holmkvist (m).
Undersökning av gamla borrhävar.

1988/89:N207 av Per-Ola Eriksson (c).
Norrbottens järnverk.

1988/89:N208 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).
Miljövänlig teknik.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:N209 av Bengt Silfverstrand och Kurt Ove Johansson (båda s).
Bankernas medverkan i skatteplanering.

1988/89:N210 av Sten Svensson (m).
Kollektiva sakförsäkringar.

1988/89:N211 av Birgitta Hambræus m.fl. (c).
Statligt stöd till ett linberedningsverk.

1988/89:N212 av Börje Nilsson och Kurt Ove Johansson (båda s).
Prospektering i södra Sverige.

1988/89:N213 av Lars-Ove Hagberg m.fl. (vpk).
Stålintustrins framtid.

1988/89:N214 av Kjell Ericsson m.fl. (c).
Dagligvaruhandelns utveckling.

1988/89:N215 av Lars Ahlström (m).
Småföretagarnas utbildningsbehov.

1988/89:N216 av Lennart Brunander (c).
Sjuhäradsbygden.

1988/89:N217 av Roland Brännström (s).
Ändring av villkoren för prospekteringsstöd.

1988/89:N218 av Tom Heyman (m).
Statens pris- och konkurrensverk.

1988/89:N219 av Gudrun Norberg (fp).
Kapitaltäckningskravet för jordbrukskrediter.

1988/89:N220 av Carl Bildt m.fl. (m,fp,c).
Ägandespridning genom försäljning av statliga företag.

1988/89:N221 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Pris- och konkurrenspolitiken.

1988/89:N222 av Ove Karlsson m.fl. (s).
Kooperativa satsningar i glesbygd.

1988/89:N223 av Arne Andersson i Gamleby (s).
Exportkreditstöd till småföretag.

1988/89:N224 av Åke Selberg och Roland Brännström (båda s).
Norrlandsfondens verksamhet.

1988/89:N225 av Paul Lestander m.fl. (vpk).
Anslag till Norrlandsfonden.

1988/89:N226 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp,m,c).
Det europeiska rymdsamarbetet.

1988/89:N227 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Demokratisering av näringslivet.

1988/89:N228 av Maja Bäckström (s).
Varuhusens öppethållande vissa helgdagar.

1988/89:N229 av Erik Holmkvist m.fl. (m,fp,c).
Den konkurrensutsatta delen av affärsverkens verksamhet.

1988/89:N230 av Karl-Erik Persson (vpk).
Vätgasteknik.

1988/89:N231 av Olof Johansson m.fl. (c).
Bilismens inverkan på miljön.

1988/89:N232 av Olof Johansson m.fl. (c).
Försörjningsberedskapen på tekoområdet, m.m..

1988/89:N233 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Handelsavtal mellan EG och länder i Östeuropa.

1988/89:N234 av Ulla Tillander m.fl. (c).
Näringslivets utveckling i Skåne.

1988/89:N235 av Carl Bildt m.fl. (m).
Tele-X-satelliten.

1988/89:N236 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kostnadsfri information till kommuner om markradon.

1988/89:N237 av Paul Lestander och Lars-Ove Hagberg (båda vpk).
NJA.

1988/89:N238 av Sylvia Pettersson m.fl. (s).
Åtgärder för att främja kooperativt nyföretagande.

1988/89:N239 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Utveckling av Sveriges handelsförbindelser.

1988/89:N240 av Birger Schlaug och Marianne Samuelsson (båda mp).
Förbud mot import av kläder som innehåller benzidin.

1988/89:N241 av Lars-Ove Hagberg m.fl. (vpk).
Mellersta löntagarfondens roll för Bergslagens utveckling.

1988/89:N242 av Gudrun Norberg (fp).
Bankservice i landsbygdsbutiker.

1988/89:N243 av Håkan Holmberg och Lola Björkquist (båda fp).
Underlättande av invandrares aktiesparande.

1988/89:N244 av Per Westerberg m.fl. (m).
Översyn av konkurrenslagstiftningen.

1988/89:N245 av Bengt Rosén m.fl. (fp).
Översyn av konkurrenslagstiftningen.

1988/89:N246 av Grethe Lundblad m.fl. (s).
Konsument- och konkurrenspolitiken.

1988/89:N247 av Filip Fridolfsson (m).
Egenföretagares borgensåtaganden.

1988/89:N248 av Lars Norberg (mp).
En "livscykelsspecifikation" av produkter.

1988/89:N249 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Åtgärder för den svenska gruvnäringen.

1988/89:N250 av Karl-Erik Persson (vpk).
Industrimineraler.

1988/89:N251 av Elisabeth Persson (vpk).
Planering för civil produktion vid SAAB-Scania i Linköping.

1988/89:N252 av Carl Frick (mp).
Återvinningssystem för standardiserade glasförpackningar.

1988/89:N253 av Carl Frick (mp).
Stöd till närbutiker.

1988/89:N254 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
En liberal näringspolitik.

1988/89:N255 av Anna Wohlin-Andersson och Marianne Andersson
(båda c).
Tjänsteföretagens utlandsverksamhet, m.m.

1988/89:N256 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Livskraftiga småföretag.

1988/89:N257 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Statligt stöd till teknikcentrum.

1988/89:N258 av Olof Johansson m.fl. (c).
Näringspolitikens inriktning.

1988/89:N259 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Upphävande av lagen om träfiberråvara.

1988/89:N260 av Bertil Måbrink m.fl. (vpk).
Importen av tropiskt timmer.

1988/89:N261 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Plan för civil produktion inom vapenindustrin.

1988/89:N262 av Carl Frick och Birger Schlaug (båda mp).
Utveckling av småskalig tillverkning.

1988/89:N263 av Carl Frick (mp).
Statliga institutioners marknadsföring.

1988/89:N264 av Carl Frick (mp).
Standardisering av glasförpackningar.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:N265 av Per-Ola Eriksson m.fl. (c,m,fp,vpk,mp).
Hemslöjden.

1988/89:N266 av Ragnhild Pohanka (mp).
Invandrades och pensionärers hantverkserfarenhet.

1988/89:N267 av Isa Halvarsson (fp).
Ändrade kreditregler för varvsindustrin.

1988/89:N268 av Oskar Lindkvist m.fl. (s).
Kooperativa organisationers näringsrättsliga särart.

1988/89:N269 av andre vice talman Christer Eirefelt m.fl. (fp,m,c).
Småföretagen och den Europeiska gemenskapen.

1988/89:N270 av Leo Persson m.fl. (s).
Bidrag till samägda industrier.

1988/89:N271 av Kjell Nordström och Britt Bohlin (båda s).
Stöd till uppfinnare.

1988/89:N272 av Jan Hyttring (c).
Småskalig teknikutveckling.

1988/89:N273 av Anna Wohlin-Andersson och Anders Svärd (båda c).
Återvinning av bildäck.

1988/89:N274 av Håkan Hansson m.fl. (c).
Ett framgångsrikt skånskt näringsliv.

1988/89:N275 av Per Olof Håkansson (s).
Bevaknings- och larminstallationsverksamhet.

1988/89:N276 av Lars Ahlmark (m).
Kronoandelen och den enskildes rätt enligt gruvlagen.

1988/89:N277 av Gudrun Norberg m.fl. (fp).
Åtgärder för att stödja hantverket.

1988/89:N278 av Olof Johansson m.fl. (c).
Den regionala företagsutvecklingen, m.m..

1988/89:N279 av Bengt Silfverstrand och Kurt Ove Johansson (båda s).
Kompetenskrav för företagare.

1988/89:N280 av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c).
Den regionala utvecklingsfonden i Värmland, m.m..

1988/89:N281 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Ökat kvinnligt företagande.

1988/89:N282 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Utveckling av vätgasmotorer för personbilsdrift.

1988/89:N283 av Anna Wohlin-Andersson och Roland Larsson (båda c).
Företags informationsskyldighet vid fusion.

1988/89:N284 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m).
Försäljningen av mark som tillhör domänverket.

1988/89:N285 av Siw Persson m.fl. (fp).
Teknologiskt samarbete m.m. mellan Skåne och Danmark.

1988/89:N286 av Bengt Harding Olson (fp).
Översyn av bankinspektionen.

1988/89:N287 av Kersti Johansson och Stina Gustavsson (båda c).
Kreditupplysningslagen.

1988/89:N288 av Paul Lestander m.fl. (vpk).
Norra löntagarfonden.

1988/89:N289 av Per-Ola Eriksson m.fl. (c).
Handelspolitiken.

1988/89:N290 av Hugo Hegeland (m).
Förbudet att exportera aluminiumskrot.

1988/89:N291 av Lars Norberg och Gudrun Schyman (mp,vpk).
Förbud mot export av kärnteknisk utrustning m.m.

1988/89:N292 av Rune Rydén och Per Stenmarck (båda m).
Inrättande av ett rådgivningscentrum för handel.

1988/89:N293 av Lennart Pettersson (s).
Ett fristående handelskontor i Moskva.

1988/89:N294 av Ivar Virgin och Karin Falkmer (båda m).
Sågverks- och trävaruindustrins exportfrämjande verksamhet.

1988/89:N295 av Paul Lestander och Hans Petersson (båda vpk).
Exportkrediter för reningsutrustning m.m.

1988/89:N296 av Barbro Evermo Palmerlund m.fl. (s).
Näringsstillstånd.

1988/89:N297 av Hadar Cars m.fl. (fp).
Näringsfrihetsombudsmannen.

1988/89:N298 av Per Westerberg m.fl. (m).
Näringspolitiken.

1988/89:N299 av Hadar Cars m.fl. (fp).
Anslagsfrågor inom industridepartementets område.

1988/89:N300 av Per-Ola Eriksson m.fl. (c).
Åtgärder för småföretagsutveckling.

1988/89:N301 av Lena Boström (s).
Garanti för riskfinansiering.

1988/89:N302 av Ulla Tillander och Kjell-Arne Welin (c,fp).
Stiftelsen Skånehantverk i Landskrona.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:N303 av Görel Bohlin och Ingrid Sundberg (båda m).
Liberalisering av handeln med tekoprodukter.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:N304 av Hans Nyhage (m).
Tekoindustrin.

1988/89:N305 av Ivar Franzén m.fl. (c).
Tekopolitiken.

1988/89:N306 av Viola Claesson m.fl. (vpk).
Tekoindustrins framtid.

1988/89:N307 av Rinaldo Karlsson (s).
Geologisk verksamhet.

1988/89:N308 av Ulla Orring (fp).
Statliga insatser för gruvnäringen.

1988/89:N309 av Paul Lestander m.fl. (vpk).
Utveckling av optiska datorsystem i Sverige.

1988/89:N310 av Berndt Ekholm m.fl. (s).
En kunskapsbank för internationell försvarsindustriell omställning.

1988/89:N311 av Per Westerberg m.fl. (m).
Avyttring av Sveriges Investeringsbank AB.

1988/89:N312 av Carl Frick (mp).
Försäljning av statlig egendom.

1988/89:N313 av Paul Lestander och Viola Claesson (båda vpk).
Ökad återvinning av papper inom den offentliga sektorn m.m.

1988/89:N314 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Forskning och utveckling av högteknologi.

1988/89:N315 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
De regionala utvecklingsfonderna.

1988/89:N316 av Gudrun Norberg m.fl. (fp).
Detaljhandeln.

1988/89:N317 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Avskaffande av 5:e AP-fondstyrelsen.

1988/89:N318 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Strukturförändringar i skogsindustrin.

1988/89:N319 av andre vice talman Christer Eirefelt m.fl. (fp).
Uppfinnarens villkor.

1988/89:N320 av andre vice talman Christer Eirefelt och Margareta Fogelberg (båda fp).
Främjande av småföretag, m.m.

1988/89:N321 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m).
Handelskontor i Moskva, m.m.

1988/89:N322 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Internationell handel och råvarusamarbete.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:N323 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Inrättande av lokala näringslivsfonder (närfonder).

Bilaga

1988/89:N324 av Inger Schörling och Lars Norberg (båda mp).
Näringspolitik.

1988/89:N325 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Utrikeshandel och exportfrämjande åtgärder.

1988/89:N326 av Kjell Nilsson m.fl. (s).
Resurser till glasforskningsinstitut.

1988/89:N327 av Håkan Hansson och Göran Engström (båda c).
Ny- och småföretagandets riskkapitalförsörjning.

1988/89:N328 av Iris Mårtensson m.fl. (s).
Hemslöjdens situation m.m.

1988/89:N329 av Hans Petersson (vpk).
Naturgas i Västmanlands län, m.m..

1988/89:N330 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Vissa statliga företag.

1988/89:N331 av Stina Gustavsson (c).
Stöd till hemslöjd.

1988/89:N332 av Magnus Persson m.fl. (s).
Företagens utvecklingsarbete m.m. i Värmlands län, m.m.

1988/89:N333 av Anna Wohlin-Andersson och Roland Larsson (båda c).
Hemslöjdskonsulentverksamheten.

1988/89:N334 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m).
Avskaffande av lagen om träfiberråvara.

1988/89:N335 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Kollektiv sakförsäkring.

1988/89:N336 av Elving Andersson och Jan Hyttring (båda c).
Främjande av kooperativ utveckling.

1988/89:N337 av Anders Castberger och Elver Jonsson (både fp).
Konkurrensförutsättningar för industrin i norra Älvsborgs län.

1988/89:N338 av Birger Schlaug m.fl. (mp).
Förköpsrätt för anställda att köpa företag och aktier, m.m.

1988/89:N339 av Roy Ottosson (mp).
En fond för investeringar i Norrlands inland.

1988/89:N340 av Karin Starrin (c).
Odling och bearbetning m.m. av lin.

1988/89:N341 av Karin Falkmer m.fl. (m).
Nämnden för statens gruvegendom.

1988/89:N342 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ett inventerings- och forskningsprogram avseende torv.

1988/89:N343 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp).
Förbud mot oljeprospektering utanför Gotland.

1988/89:N344 av Åke Selberg m.fl. (s).
Den svenska rymdpolitiken.

1988/89:N345 av Åke Selberg m.fl. (s).
Gruvnäringens utveckling.

1988/89:N346 av Lars Norberg (mp).
Bilindustrins framtid.

1988/89:N347 av Hugo Bergdahl och Karl-Göran Biörsmark (båda fp).
Utveckling av elbilen.

1988/89:N348 av Barbro Westerholm m.fl. (fp).
Export av alkohol och tobak.

1988/89:N349 av Gunnar Björk m.fl. (c).
Kreditinstitutens kapitaltäckningsregler.

1988/89:N350 av Börje Hörnlund m.fl. (c).
Kollektiv sakförsäkring.

1988/89:N351 av Per Gahrton och Roy Ottosson (båda mp).
Förbud mot import av tropiskt timmer.

1988/89:N352 av Lahja Exner m.fl. (s).
Tekoindustrin.

1988/89:N353 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m).
Ökat anslag till exportfrämjande verksamhet.

1988/89:N354 av Olof Johansson m.fl. (c).
Handelsfrämjande åtgärder.

1988/89:N355 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Åtgärder mot import av vissa varor.

1988/89:N356 av Carl Frick (mp).
Export av alkoholdrycker.

1988/89:N357 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Utvärdering av S-märkningens avskaffande.

1988/89:N358 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Småföretagens betydelse för den ekonomiska utvecklingen, m.m.

1988/89:N359 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Förköpsrätt för anställda när ett företag säljs, m.m.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:N360 av Kent Carlsson och Anneli Hulthén (båda s).
Förbud mot import av tropiskt timmer.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:N361 av Hans Göran Franck m.fl. (s).
Utvärdering av systemet med näringsförbud.

Bilaga

1988/89:N362 av Margareta Winberg m.fl. (s).
Omställning av svensk krigsmaterielindustri.

1988/89:N363 av Börje Hörnlund (c).
Försäljning av skog som tillhör domänverket.

1988/89:N364 av Hadar Cars m.fl. (fp).
Kapitalmarknaden.

1988/89:N365 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Etableringskontroll.

1988/89:N366 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Pappersmassefabriken i Vallvik.

1988/89:N367 av Jill Lindgren och Per Gahrton (båda mp).
Beaktande av miljöproblem m.m. vid förhandlingar i GATT.

1988/89:N368 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Sverige, EG och informationsteknologin (IT).

1988/89:N369 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Näringspolitiska utvecklingsinsatser i Kalmar län.

1988/89:N370 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Tillvaratagande av invandrades yrkesskicklighet.

1988/89:N371 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Förbud mot oljeborrning m.m. i Östersjön.

1988/89:N372 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Utförsäljning av stadsägd skogsmark, m.m..

1988/89:N373 av Kersti Johansson m.fl. (c).
Vidgad målgrupp för utvecklingsfonderna.

1988/89:N374 av Hadar Cars m.fl. (fp).
Fri handel.

1988/89:N375 av Alf Wennerfors (m).
Åtgärder för ett spritt enskilt ägande.

1988/89:N401 av Martin Olsson m.fl. (c,m,fp).
Omlokalisering av statens vattenfallsverks huvudkontor.

1988/89:N402 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors m.fl. (c).
Import av elkraft från Island.

1988/89:N403 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Energipolitiken.

- 1988/89:N404 av Rune Evensson m.fl. (s).
Säkerhetsbestämmelser avseende kraftledning.
- 1988/89:N405 av Göran Ericsson (m).
Energianvändningen i Stockholm, m.m..
- 1988/89:N406 av Jan Jennehag (vpk).
Utlokalisering till Jämtland av delar av statens vattenfallsverk.
- 1988/89:N407 av Karin Israelsson (c).
Användningen av vinstmedel från statens vattenfallsverk.
- 1988/89:N408 av Karl-Gösta Svenson och Anders G Högmark (m).
Reducering av utsläppen från oljekraftverket i Karlshamn, m.m..
- 1988/89:N409 av Nic Grönvall (m).
Ett förtydligande av riksdagens energipolitiska beslut.
- 1988/89:N410 av Birgitta Hambræus och Pär Granstedt (båda c).
Ett taxesystem som stimulerar elhushållning.
- 1988/89:N411 av Sten Andersson i Malmö och Knut Wachtmeister (båda m).
Kolgasprojektet vid Barsebäck.
- 1988/89:N412 av Erling Bager (fp).
Lika eltaxor för alla invånare i en kommun.
- 1988/89:N413 av Bengt Kindbom och Lennart Brunander (båda c).
Beredskap vid elavbrott.
- 1988/89:N414 av Berith Eriksson (vpk).
Ett energicentrum i Norduppland.
- 1988/89:N415 av Birgitta Hambræus och Ivar Franzén (båda c).
Energiförbrukningen.
- 1988/89:N416 av Per Westerberg m.fl. (m).
Energipolitiken.
- 1988/89:N417 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Energipolitiken.
- 1988/89:N418 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Avveckling av kärnkraften, m.m..
- 1988/89:N419 av Bengt-Ola Rytter m.fl. (s).
Beskattningen av vattenkraft.
- 1988/89:N420 av Lars Norberg m.fl. (mp).
Förbränningsanläggningar för fossila bränslen.
- 1988/89:N421 av Gösta Lyngå m.fl. (mp).
Beskattningen av energi från vindkraftverk.
- 1988/89:N422 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Utveckling av vindkraften.

1988/89:N423 av Birgitta Hambræus och Göran Engström (båda c).
Vätgas.

1988/89:N424 av Britta Sundin m.fl. (s).
Utlökalisering av verksamhet inom Vattenfall.

1988/89:N425 av Martin Segerstedt m.fl. (s).
Besked om energipriserna.

1988/89:N426 av Gudrun Schyman och Lars Norberg (vpk,mp).
Offentliggörande av avtal på kärnbränsleområdet.

1988/89:N427 av Kristina Svensson m.fl. (s).
Naturgas från Haltenbanken till Sverige.

1988/89:N428 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Energiskatter.

1988/89:N429 av Marianne Jönsson (c).
Skattebefrielse för elenergi från vindkraftverk, m.m..

1988/89:N430 av Lars Werner m.fl. (vpk).
En investeringsfond för alternativ energi, m.m..

1988/89:N431 av Per Westerberg m.fl. (m).
Energiforskning.

1988/89:N432 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Energipolitiken.

1988/89:N433 av Maj-Inger Klingvall m.fl. (s).
Energipolitiska åtgärder.

1988/89:N434 av Lars Norberg och Gudrun Schyman (mp,vpk).
Förbud mot uranköp på spotmarknaden.

1988/89:N435 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kärnkraftsavfallet.

1988/89:N436 av Lars Norberg och Elisabet Franzén (båda mp).
Kärnkraftsavfallet.

1988/89:N437 av Eva Goës och Lars Norberg (båda mp).
Slutförvaret vid Forsmark av radioaktivt avfall.

1988/89:N438 av Ulla Tillander m.fl. (c).
Kolgasanläggning i Barsebäck.

1988/89:N439 av Arne Kjörnsberg och Lahja Exner (båda s).
Stöd till biobränsleeldade fjärrvärmeanläggningar.

1988/89:N440 av Birger Schlaug och Åsa Domeij (båda mp).
Prisförhållandet mellan biobränslen och fossila bränslen.

1988/89:N441 av Roland Larsson och Anna Wohlin-Andersson (c).
Produktion av biobränslen i Östergötland.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:N442 av Claes Roxbergh (mp).
Biogasteknik.

1988/89:N443 av Hans Rosengren (s).
Biogasanläggningar.

1988/89:N444 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).
En etanolanläggning i Östergötland.

1988/89:N445 av Lars Bäckström (vpk).
Utbyggnad av naturgasnätet till Brofjorden-Lysekil.

1988/89:N446 av Axel Andersson m.fl. (s).
Naturgasledning till Gävleregionen.

1988/89:N447 av Berith Eriksson och Bertil Måbrink (båda vpk).
Östgasprojektet.

1988/89:N448 av Siw Persson (fp).
Gasdrivna personbilar.

1988/89:N449 av Ingbritt Irhammar och Gunilla André (båda c).
Verkningar av elektromagnetiska fält.

1988/89:N450 av Ivar Franzén och Rolf Kenneryd (båda c).
Eltaxorna i glesbygd.

1988/89:N451 av Bengt-Ola Rytter m.fl. (s).
Beskattningen av vattenkraft.

1988/89:N452 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Energibeskattningen.

1988/89:N453 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Produktionsskatt på vattenkraft m.m.

1988/89:N454 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).
Etanoltillverkning.

1988/89:N455 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Utveckling av näringslivet i Värmlands län, m.m.

1988/89:N456 av Jens Eriksson och Hans Dau (båda m).
Oljeutvinning i Östersjön.

1988/89:N457 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s).
Alternativa drivmedel för lastbilar och bussar.

1988/89:N458 av Lars Norberg och Elisabet Franzén (båda mp).
Redogörelse för kostnaden till följd av Tjernobylikatastrofen.

1988/89:N459 av Magnus Persson m.fl. (s).
Energiförsörjningen för el-intensiv industri.

1988/89:N460 av Ivar Franzén m.fl. (c).
Uppdelning av statens vattenfallsverk.

1988/89:N461 av Sven-Olof Petersson och Lennart Brunander (båda c).
Statsbidrag till elektrifiering.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:N462 av Kjell Johansson (fp).
Studsviks AB.

Bilaga

1988/89:N463 av Ivar Franzén m.fl. (c).
Kärnkraften.

1988/89:N464 av Ivar Franzén m.fl. (c).
Effektivare energianvändning m.m.

1988/89:N465 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Kärnkraften.

1988/89:N466 av Eva Björne (m).
Konsekvenser vid en kärnkraftsavveckling.

1988/89:N467 av Birger Schlaug m.fl. (mp).
Avveckling av kärnkraftverket i Barsebäck.

1988/89:N468 av Birger Schlaug m.fl. (mp).
Avveckling av Ringhals 2.

1988/89:N469 av Gudrun Schyman m.fl. (vpk).
Förbud mot fortsatt deponering av kärnkraftsavfall i Forsmark.

1988/89:N470 av Karl Erik Olsson (c).
Kraftproduktion med biobränsle i Nynäshamn.

1988/89:N471 av Åsa Domeij m.fl. (mp).
Biogas.

1988/89:N472 av Ivar Franzén m.fl. (c).
Stödet till solvärmeanläggningar.

1988/89:N473 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (båda c).
Lokalisering av etanolfabrik till Mönsterås.

1988/89:N474 av Bo Holmberg m.fl. (s).
Ett projekt i Västernorrland med vätgasdrivna fordon.

1988/89:N475 av Stina Eliasson (c).
Återförande av vinstandel för elenergi som producerats i vattenkraftverk.

1988/89:N476 av Gunilla André och Bengt Kindbom (båda c).
Produktion av alternativa energivaror, m.m.

1988/89:N477 av Marianne Samuelsson och Birger Schlaug (båda mp).
Nordiskt samarbete på energiområdet.

1988/89:N478 av Olof Johansson m.fl. (c).
Energi.

1988/89:N479 av Karl Erik Olsson m.fl. (c).
Förbud mot radioaktivt utsläpp i havet m.m.

1988/89:N480 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Beredskapshänsyn på energiområdet m.m.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:A201 av Marianne Andersson och Jan Hyttring (båda c).
Gränsvärden för kvicksilverexponering.

Bilaga

1988/89:A202 av Britta Bjelle (fp).
Bidraget till arbetslösa som startar egen rörelse.

1988/89:A203 av Kurt Ove Johansson och Lars-Erik Lövdén (båda s).
De fackliga organisationernas roll vid arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

1988/89:A204 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Arbetskraftsutbudet.

1988/89:A205 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
Beredskapsarbeten för vård av odlingslandskap.

1988/89:A206 av Lennart Brunander och Marianne Andersson (båda c).
Bidrag till arbetshandikappade.

1988/89:A207 av Margareta Persson m.fl. (s).
Främjandelagen m.m.

1988/89:A208 av Kenth Skårvik (fp).
Ökad verksamhet vid Samhall.

1988/89:A209 av Rosa-Lill Wåhlstedt m.fl. (s).
Företagshälsovården.

1988/89:A210 av Reynoldh Furustrand (s).
Säkerhetsarbetet på byggarbetsplatserna.

1988/89:A211 av Ulla Pettersson och Gunhild Bolander (s,c).
Lokalisering av den centrala KAS-administrationen.

1988/89:A212 av Margareta Fogelberg och Sigge Godin (båda fp).
Fristående arbetsförmedling för frilansande artister.

1988/89:A213 av Gudrun Schyman (vpk).
Amalgam som arbetsmiljöfara.

1988/89:A214 av Göthe Knutson m.fl. (m,fp,c).
Försök med fristående arbetsförmedlingar.

1988/89:A215 av Hans Nyhage m.fl. (m,fp,c).
Förfarandet vid inträde i arbetslöshetskassa.

1988/89:A216 av Carl Bildt m.fl. (m).
Ett lönebidragssystem för handikappade.

1988/89:A217 av Carl Bildt m.fl. (m).
Byggnadstillstånd.

1988/89:A218 av Rune Backlund m.fl. (c,m,fp).
Lönebidrag vid anställning av arbetshandikappade.

1988/89:A219 av Börje Hörnlund m.fl. (c).
En allmän arbetslöshetsförsäkring.

1988/89:A220 av Hans Lindblad (fp).
Pressfotografutbildning i Gävle.

1988/89:A221 av Kjell-Arne Welin (fp).
Decentralisering av arbetsförmedling.

1988/89:A222 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Bättre arbetsmiljö.

1988/89:A223 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kvinnors arbetsmiljö.

1988/89:A224 av Anna Wohlin-Andersson och Marianne Andersson
(båda c).
Arbetsförmedlingslagen.

1988/89:A225 av Elver Jonsson m.fl. (fp).
Arbetsmarknadspolitiken.

1988/89:A226 av Kaj Nilsson (mp).
Arbetskyddet vid användningen av vissa cementprodukter.

1988/89:A227 av Charlotte Branting och Barbro Sandberg (båda fp).
Invandrarnas akademiska bakgrund m.m.

1988/89:A228 av Jan Andersson och Bengt Silfverstrand (båda s).
Arbetsmiljöfrågor.

1988/89:A229 av Barbro Evermo Palmerlund och Anita Modin (båda s).
De fastighetsanställdas arbetsmiljö.

1988/89:A230 av Sven-Åke Nygårds m.fl. (s).
En regel om upplösning av skyddskommitté.

1988/89:A231 av Ingrid Sundberg (m).
Byggnation i kulturminnesvårdande syfte.

1988/89:A232 av Reynoldh Furustrand m.fl. (s).
Samordning av den yttre och inre miljön.

1988/89:A233 av Sinikka Bohlin (s).
Körkortsutbildning för kvinnor i AMU:s regi.

1988/89:A234 av Lena Boström (s).
En arbetsmarknad för pensionärer.

1988/89:A235 av Barbro Sandberg och Sigge Godin (båda fp).
Anställning i s.k. inbyggda verkstäder.

1988/89:A236 av Nils-Olof Gustafsson och Rune Jonsson (båda s).
Lönebidragsanställningar hos allmännyttiga organisationer.

1988/89:A237 av Ingvar Björk och Börje Nilsson (båda s).
Rätt att kombinera lönebidrag med bidrag till arbetsbiträde.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:A238 av Jan Andersson och Bengt Silfverstrand (båda s).
Anställning med lönebidrag.

1988/89:A239 av Inger Koch (m).
Flyttningsbidrag till tandläkare med AT-tjänstgöring.

1988/89:A240 av Olof Johansson m.fl. (c).
Arbete åt flyktingar.

1988/89:A241 av Göthe Knutson (m).
Arbetsmarknaden för museimän.

1988/89:A242 av Kjell-Arne Welin m.fl. (fp).
Arbetsmiljön.

1988/89:A243 av Gudrun Norberg m.fl. (fp).
Arbetsförmedlingarnas insatser inom hantverkssektorn.

1988/89:A244 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Ungdomars arbetsmiljö, m.m..

1988/89:A245 av Olof Johansson m.fl. (c).
Handikappade och arbetsmarknaden, m.m..

1988/89:A246 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Lönebidragen till anställning av handikappade, m.m..

1988/89:A247 av Bruno Poromaa m.fl. (s).
Utbildningsbidrag för studier inom det reguljära utbildningsväsendet.

1988/89:A248 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Arbetsmiljön.

1988/89:A249 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).
Arbetsmarknadsåtgärder för flyktingar i Värmland.

1988/89:A250 av Grethe Lundblad m.fl. (s).
Lantbrukets arbetsmiljö.

1988/89:A251 av Kjell-Arne Welin (fp).
Platser med lönebidrag hos ideella organisationer.

1988/89:A252 av Yvonne Sandberg-Fries m.fl. (s).
Yrkesinspektionens distriktsindelning.

1988/89:A253 av Sten-Ove Sundström m.fl. (s).
Arbetsmarknadsprojektet Östra Norrbotten.

1988/89:A254 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Arbetsmarknaden för handikappade.

1988/89:A255 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Rätten till ett meningsfullt arbete.

1988/89:A256 av Johnny Ahlqvist m.fl. (s).
Ökade arbetstillfällen för funktionshindrade.

- 1988/89:A257 av Jan Fransson m.fl. (s).
Kompetensutveckling inom små och medelstora företag.
- 1988/89:A258 av Ewa Hedkvist Petersen m.fl. (s).
Demografiska databasens filialer, m.m. i Norrbotten.
- 1988/89:A259 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Upphävande av lagen om byggnadstillstånd.
- 1988/89:A260 av Lars Werner m.fl. (vpk).
AMU-utbildning av vårdpersonal.
- 1988/89:A261 av Ingrid Sundberg m.fl. (m).
Arbetsförmedlingmonopolet m.m.
- 1988/89:A262 av Marianne Carlström och Birthe Sörestedt (båda s).
Arbetsskador.
- 1988/89:A263 av Nils-Olof Gustafsson och Bengt-Ola Rytter (båda s).
Projektörers och konstruktörers arbetsmiljöansvar.
- 1988/89:A264 av Börje Hörnlund m.fl. (c,m,fp,vpk,mp).
Demografiska databasens verksamhet.
- 1988/89:A265 av Börje Hörnlund och Per-Ola Eriksson (båda c).
Arbetsmarknadsutbildningen inom det reguljära skolväsendet.
- 1988/89:A266 av Börje Hörnlund (c).
Arbetsmiljön för yrkestrafikutövare.
- 1988/89:A267 av Börje Hörnlund m.fl. (c).
Samhalls styrelse.
- 1988/89:A268 av Berndt Ekholm m.fl. (s).
Invandrarakademikernas arbetsmarknadssituation.
- 1988/89:A269 av Birger Schlaug m.fl. (mp).
Gränsvärden för kvicksilverexponering.
- 1988/89:A270 av Göran Ericsson (m).
De handikappade och arbetsmarknaden.
- 1988/89:A271 av Inger Hestvik m.fl. (s).
Samhalls styrelse m.m..
- 1988/89:A272 av Barbro Sandberg och Kenth Skårvik (båda fp).
Arbete åt handikappade.
- 1988/89:A273 av Hans Rosengren (s).
Lönebidraget.
- 1988/89:A274 av Birger Schlaug m.fl. (mp).
Amalgam som risk i arbetsmiljön.
- 1988/89:A275 av Karin Söder m.fl. (c).
Sammansättningen av Samhallgruppens styrelser.

1988/89:A276 av Olof Johansson m.fl. (c).
Arbetsmarknaden.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:A277 av Börje Hörnlund m.fl. (c).
Arbetsmiljön.

Bilaga

1988/89:A278 av Kersti Johansson och Rosa Östh (båda c).
Arbetsmiljön i hemtjänsten.

1988/89:A279 av Göran Engström och Kersti Johansson (båda c).
Bildskärmsarbete.

1988/89:A280 av Tom Heyman (m).
Facklig bevakning av EG:s inre marknad.

1988/89:A281 av Börje Hörnlund m.fl. (c).
Arbetshandikappades rätt till arbete.

1988/89:A282 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Arbetsmiljön.

1988/89:A283 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Reformerad arbetslöshetsförsäkring.

1988/89:A284 av Leif Olsson och Kenth Skårvik (båda fp).
Utbildning av avbytare för djurhållare, m.m.

1988/89:A285 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Arbetsmarknadspolitiken.

1988/89:A286 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Invandrades meriter.

1988/89:A287 av Jan Sandberg m.fl. (m).
Upphävande av lagen om byggnadstillstånd.

1988/89:A288 av Sten Svensson m.fl. (m).
Invandrarna och den svenska arbetsmarknaden.

1988/89:A289 av Kersti Johansson och Stina Gustavsson (båda c).
Arbetsmiljön i lantbruksnäringen.

1988/89:A401 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Lokalisering av statlig verksamhet till Kalmar län.

1988/89:A402 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Tillfällig inplacering av norra Kalmar län i stödområde C.

1988/89:A403 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Lokalisering till Västervik av statlig myndighet.

1988/89:A404 av Sigge Godin (fp).
De små och medelstora företagen i Västernorrlands län.

1988/89:A405 av Britta Bjelle (fp).
Socialförsäkringsavgifterna i Norrbotten.

1988/89:A406 av Börje Hörnlund och Roland Brännström (c,s).
Lokaliseringen av KAS-administrationen.

1988/89:A407 av Per-Ola Eriksson (c).
Utvecklingsinsatser i östra Norrbotten.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:A408 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).
Utveckling av Stockholms län.

Bilaga

1988/89:A409 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Anslaget Ersättning för nedsättning av socialavgifter.

1988/89:A410 av Carl Bildt m.fl. (m).
Läkaretableringen i glesbygd.

1988/89:A411 av Karl-Gösta Svenson (m).
Frisläpp av investeringsfonder i sydöstra Sverige.

1988/89:A412 av Ewy Möller och Bertil Danielsson (båda m).
Frisläppande av investeringsfonder m.m.

1988/89:A413 av Larz Johansson (c).
Regionalpolitiska insatser i Södermanlands län.

1988/89:A414 av Leo Persson m.fl. (s).
Det intensifierade kommunala sysselsättningsstödet (IKS).

1988/89:A415 av Hugo Bergdahl (fp).
Arbetsmarknaden i Västmanlands län.

1988/89:A416 av Kjell Ericsson (c).
Återinförande av sysselsättningsstöd i stödområde C.

1988/89:A417 av Reynoldh Furustrand m.fl. (s).
Förbättrat glesbygdstöd.

1988/89:A418 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c).
Skärgården i södra Norrland.

1988/89:A419 av Maud Björnemalm m.fl. (s).
Regionalpolitiskt stöd till Ljusnarsbergs kommun.

1988/89:A420 av Karl-Erik Persson (vpk).
Länsanslaget till Örebro län.

1988/89:A421 av Sigge Godin (fp).
Utvecklingen i Västernorrlands län.

1988/89:A422 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Regionalpolitiken.

1988/89:A423 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c,m,fp,mp).
Transportstöd i Östergötlands skärgård.

1988/89:A424 av Ulla Pettersson och Gunhild Bolander (s,c).
Regionalpolitiskt stöd till turistverksamhet.

1988/89:A425 av Björn Samuelson (vpk).
En utredning om regionalpolitiska insatser i Värmland.

- 1988/89:A426 av Ulla Orring m.fl. (fp).
Servicebidrag till glesbygdsbutiker, m.m.
- 1988/89:A427 av Olle Svensson m.fl. (s).
En positiv utveckling inom Södermanlands län.
- 1988/89:A428 av Axel Andersson m.fl. (s).
Regionalpolitiska åtgärder i Gävleborgs län.
- 1988/89:A429 av Axel Andersson m.fl. (s).
Regionalpolitiskt stöd till Gävleborgs län.
- 1988/89:A430 av Ulla Samuelsson m.fl. (s).
Näringslivssatsningar i Hällefors kommun.
- 1988/89:A431 av Roland Sundgren m.fl. (s).
Förstärkning av infrastrukturen i Västmanland.
- 1988/89:A432 av Leif Marklund m.fl. (s).
Utlokaliseringen av statlig verksamhet m.m.
- 1988/89:A433 av Ingvar Johnsson m.fl. (s).
Utvecklingen i Fyrstadsområdet.
- 1988/89:A434 av Hans Rosengren m.fl. (s).
Bättre regional balans.
- 1988/89:A435 av Olof Johansson m.fl. (c).
Regionalpolitik.
- 1988/89:A436 av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c).
Regional utveckling i Värmland m.m.
- 1988/89:A437 av Hans Lindblad (fp).
Regionalpolitiska insatser i Gävleborgs län.
- 1988/89:A438 av Pär Granstedt och Karin Söder (båda c).
Regionalpolitiken i Stockholms län.
- 1988/89:A439 av Jan Hyttring m.fl. (c).
Regionalpolitiskt stöd till turistanläggningar.
- 1988/89:A440 av Bengt Harding Olson m.fl. (fp).
Regional utveckling i Skåne.
- 1988/89:A441 av Siw Persson m.fl. (fp).
Näringslivet i Skåne.
- 1988/89:A442 av Bengt Kronblad (s).
Tele- och datakommunikationernas utveckling i Kalmar län.
- 1988/89:A443 av Viola Furubjelke (s).
Transportstöd i Östergötlands skärgård.
- 1988/89:A444 av Göran Magnusson (s).
Datorn som regionalpolitiskt medel.

1988/89:A445 av Kjell Ericsson och Göran Engström (båda c).

”Utbildning i glesbygd”

1988/89:A446 av Maggi Mikaelsson (vpk).

Satsningar på Västerbotten.

1988/89:A447 av Bruno Poromaa m.fl. (s).

Karesuandoregionens utveckling.

1988/89:A448 av Karl Hagström m.fl. (s).

Orsaker till ungdomars och kvinnors utflyttning från Gävleborgs län.

1988/89:A449 av Ove Karlsson m.fl. (s).

Kampanjen Hela Sverige ska leva.

1988/89:A450 av Rolf Kenneryd och Ivar Franzén (båda c).

Landsbygdens utveckling.

1988/89:A451 av Birger Andersson (c).

Regionalpolitiska insatser i Västmanlands län.

1988/89:A452 av Göran Engström och Kjell Ericsson (båda c).

Utvecklingscentrum på landsbygden.

1988/89:A453 av Inger Schörling m.fl. (mp).

Regionalpolitiken.

1988/89:A454 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Regionalpolitiken.

1988/89:A455 av Karl-Göran Biörsmark och Lola Björkquist (båda fp).

Regionalpolitiska insatser i Östergötland m.m.

1988/89:A456 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).

Arbetsmarknaden i Värmlands län.

1988/89:A457 av Magnus Persson m.fl. (s).

Regionalpolitiken inom skogslänen.

1988/89:A458 av Kjell-Arne Welin m.fl. (fp).

Skånes arbetsmarknad.

1988/89:A459 av Görel Bohlin m.fl. (m).

Upphävande av lagen om byggtillstånd.

1988/89:A460 av Iris Mårtensson m.fl. (s).

Regionalpolitiskt stöd till satsningar på kvinnor.

1988/89:A461 av Hans Petersson (vpk).

Utvecklingen i Västmanlands län.

1988/89:A462 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Regionalpolitiken.

1988/89:A463 av Stina Gustavsson (c).

Regionalpolitiska insatser i Kronobergs län.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

Bilaga

- 1988/89:A464 av Magnus Persson m.fl. (s).
Fördelning av länsanslagen i Värmlands län, m.m.
- 1988/89:A465 av Anna Wohlin-Andersson och Roland Larsson (båda c).
Regionala utvecklingsinsatser i Östergötland.
- 1988/89:A466 av Anders Castberger och Elver Jonsson (båda fp).
Utveckling i norra Älvsborgs län.
- 1988/89:A467 av Jan Hyttring (c).
Utbildning för småskalig produktion.
- 1988/89:A468 av Börje Hörnlund m.fl. (c).
Ökade lokaliseringsbidrag m.m.
- 1988/89:A469 av Bo Holmberg m.fl. (s).
Beslutsunderlaget för regionalpolitiken.
- 1988/89:A470 av Bo Holmberg m.fl. (s).
Samordnad offentlig service för regional utveckling.
- 1988/89:A471 av Kersti Johansson och Rune Backlund (båda c).
Utvecklingsinsatser i den östra delen av Jönköpings län.
- 1988/89:A472 av Gunilla André och Bengt Kindbom (båda c).
Regionalpolitiskt stöd till Skaraborgs län.
- 1988/89:A473 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c).
Utvecklingen i Gävleborgs län.
- 1988/89:A474 av Jan Hyttring m.fl. (c).
Regionalpolitiska frågor i Bergslagen.
- 1988/89:A475 av Isa Halvarsson (fp).
Regionalpolitiska frågor i Värmland.
- 1988/89:A476 av Börje Hörnlund m.fl. (c).
Beslutsprocessen i regionalpolitiken.
- 1988/89:A477 av Börje Hörnlund m.fl. (c).
Glesbygdsdelegationens roll för landsbygdens utveckling.
- 1988/89:A478 av Anna Horn af Rantzien och Birger Schlaug (båda mp).
Sänkta arbetsgivaravgifter för glesbygdens småföretagare.
- 1988/89:A479 av Bo Lundgren m.fl. (m).
Regional obalans vid offentliga organisationsförändringar.
- 1988/89:A480 av Martin Olsson och Görel Thurdin (båda c).
Samlade insatser för Västernorrlands län.
- 1988/89:A481 av Görel Thurdin och Martin Olsson (båda c).
Lokaliseringsstöd till gruvbrytning i Ångermanland.
- 1988/89:A482 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Regional utjämning m.m.

1988/89:A483 av Filip Fridolfsson m.fl. (m).
Stockholmsregionen och Mälardalen.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:A484 av Gunhild Bolander (c).
Regionalpolitiska insatser för Gotland.

Bilaga

1988/89:A485 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Regionalpolitiska insatser för Kalmar län.

1988/89:A486 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Arbetsgivaravgifter.

1988/89:A487 av Barbro Sandberg och Håkan Holmberg (båda fp).
Älvkarleby i stödområde C.

1988/89:A488 av Charlotte Branting (fp).
Regionalpolitiska insatser i Kronobergs län.

1988/89:A489 av Börje Hörnlund m.fl. (c).
Regionalpolitiska frågor.

1988/89:A601 av Lennart Brunander (c).
Meritvärdering av värnpliktstjänstgöring.

1988/89:A602 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Den offentliga personalpolitiken.

1988/89:A603 av Birgitta Hambræus och Göran Engström (båda c).
Bilersättningen.

1988/89:A604 av Sven-Gösta Signell m.fl. (s).
Alkoholprogram som del av arbetsmiljöarbetet.

1988/89:A605 av Erik Holmkvist och Eva Björne (båda m).
Höjd bilersättning i Norrlandslänen.

1988/89:A606 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Diskriminering av homosexuella i vissa livförsäkringar.

1988/89:A607 av Ivar Virgin (m).
Egenlivränta.

1988/89:A608 av Lars-Ove Hagberg m.fl. (vpk).
Den statliga löne- och personalpolitiken.

1988/89:A609 av Margit Gennser (m).
Gratipension till Curt-Erik Dahlborn.

1988/89:A610 av Gösta Lyngå m.fl. (mp).
Arbetstidsklasser i statlig och kommunal tjänst.

1988/89:A611 av Bo Lundgren m.fl. (m,fp,vpk,mp).
Pension för de som innehaft huvudlärar- eller institutionsföreståndartjänst.

1988/89:A612 av Lars Norberg (mp).
Natttraktamenten.

1988/89:A701 av Ann-Cathrine Haglund och Elisabeth Fleetwood (båda m).
Individuella avtal om arbetstid.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:A702 av Kurt Ove Johansson och Lars-Erik Lövdén (båda s).
Den fackliga verksamheten i mindre företag.

Bilaga

1988/89:A703 av Kurt Ove Johansson och Lars-Erik Lövdén (båda s).
Semesterersättning vid ofrivillig arbetslöshet.

1988/89:A704 av Kersti Johansson och Rosa Östh (båda c).
Rätten till ledighet för vård av barn.

1988/89:A705 av Anita Persson och Birthe Sörestedt (båda s).
Rätten till ledighet för vård av barn.

1988/89:A706 av Gudrun Norberg (fp).
Kostnadsfördelningen av semesterlön vid frånvaro.

1988/89:A707 av Lars-Ove Hagberg m.fl. (vpk).
Semesterlönefond.

1988/89:A708 av Bengt Kronblad m.fl. (s).
Ledighet för visst föreningsarbete.

1988/89:A709 av Bengt Kronblad m.fl. (s).
Ledighet för arbete i föräldrakooperativt daghem.

1988/89:A710 av Kjell Nordström m.fl. (s).
Lagen om anställningsskydd.

1988/89:A711 av Axel Andersson och Stig Gustafsson (båda s).
Ledighet för förtroendeuppdrag inom folkrörelser.

1988/89:A712 av Anita Modin m.fl. (s).
Anställningsskyddet.

1988/89:A713 av Elver Jonsson m.fl. (fp).
Tjänstledighet för medverkan i katastrofbistånd.

1988/89:A714 av Ingvar Björk och Börje Nilsson (båda s).
Ledighet vid förtroendeuppdrag i en handikapporganisation.

1988/89:A715 av Maj-Inger Klingvall och Berit Löfstedt (båda s).
Arbetsrättsliga frågor avseende familjehem.

1988/89:A716 av Lars-Ove Hagberg och Karl-Erik Persson (båda vpk).
Facklig förtroendeman.

1988/89:A717 av Erik Holmkvist m.fl. (m,fp,c).
Medbestämmandelagen.

1988/89:A718 av Kjell Johansson m.fl. (fp,m,c).
Förbud mot blockad i vissa fall.

1988/89:A719 av Kenth Skårvik m.fl. (fp,m,c).
Förlängning av provanställning.

1988/89:A720 av Filip Fridolfsson m.fl. (m,fp).
Förbud mot blockad i vissa fall.

1988/89:A721 av Bengt Harding Olson m.fl. (fp,m).
Förtydligande av begreppet motpart i medbestämmandelagen.

1988/89:A722 av Olof Johansson m.fl. (c).
Förkortad arbetstid för vårdpersonal.

1988/89:A723 av Rolf Clarkson m.fl. (m,fp,c).
Den arbetsrättsliga lagstiftningens regler om skadestånd.

1988/89:A724 av Börje Hörnlund m.fl. (c).
Arbetsrättslagstiftningen.

1988/89:A725 av Lars-Ove Hagberg m.fl. (vpk).
De arbetandes demokratiska rättigheter i arbetslivet.

1988/89:A726 av Rune Backlund m.fl. (c,m,fp).
Översyn av ledighetslagarna.

1988/89:A727 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Översyn av den arbetsrättsliga lagstiftningen.

1988/89:A728 av Lars Ahlström och Göran Engström (m,c).
Reglerna om semesterlönegrundande frånvaro.

1988/89:A729 av Ove Karlsson m.fl. (s).
Medbestämmande i arbetslivet.

1988/89:A730 av Daniel Tarschys och Charlotte Branting (båda fp).
Rätten till ledighet för småbarnsföräldrar.

1988/89:A731 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Rätten till ledighet för vård av barn.

1988/89:A732 av Margit Gennser (m).
Höjning av nattraktamentet för offentligt anställda.

1988/89:A733 av Sven-Åke Nygårds m.fl. (s).
Skadestånd enligt lagen om anställningsskydd.

1988/89:A734 av Sven-Åke Nygårds m.fl. (s).
Lag om regionala fackliga förtroendemän.

1988/89:A735 av Birger Schlaug och Anna Horn af Rantzien (båda mp).
Fackliga organisationers representation i bolagsstyrelser m.m..

1988/89:A736 av Birger Schlaug och Anna Horn af Rantzien (båda mp).
De anställdas inflytande vid nedläggning av företag.

1988/89:A737 av Birger Schlaug och Anna Horn af Rantzien (båda mp).
Ökat fackligt inflytande i transnationella företag.

1988/89:A738 av Charlotte Branting m.fl. (fp).
Översyn av studieledighetslagen.

1988/89:A739 av Charlotte Branting m.fl. (fp).
Arbetsrättsliga frågor.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:A740 av Sten Andersson i Malmö (m).
Medlemsomröstning före strejkb beslut.

1988/89:A741 av Karl Hagström (s).
Rätten till ledighet för vård av barn.

1988/89:A742 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp).
Byggnadsstyrelsens normer för målning.

1988/89:A743 av Kjell-Arne Welin (fp).
Alternativ arbetsförmedling.

1988/89:A744 av Hans Petersson m.fl. (vpk).
Facklig verksamhet i transnationella företag.

1988/89:A745 av Anita Modin m.fl. (s).
Regionala fackliga förtroendemän.

1988/89:A746 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Sextimmarsdag.

1988/89:A747 av Bengt-Ola Rytter m.fl. (s).
Koncernfackligt samarbete över gränserna.

1988/89:A748 av Christina Pettersson m.fl. (s).
Provanställning.

1988/89:A749 av Anna Horn af Rantzien m.fl. (mp).
Arbetstidens längd.

1988/89:A750 av Rune Thorén (c).
Sex timmars arbetsdag.

1988/89:A751 av Barbro Evermo Palmerlund m.fl. (s).
Den sjätte semesterveckan.

1988/89:A752 av Anita Stenberg och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Ledighet för vård av anhörig.

1988/89:A753 av Sonja Rembo m.fl. (m).
Lagarna på arbetsmarknaden.

1988/89:A754 av Elver Jonsson m.fl. (fp).
Reformering av arbetslöshetsförsäkringen.

1988/89:A755 av Lahja Exner m.fl. (s).
Ratifikation av ILO-konvention om barnarbete.

1988/89:A756 av Maria Leissner (fp).
Grupplivförsäkringen och homosexuella sambor.

1988/89:A801 av Ann-Cathrine Haglund och Elisabeth Fleetwood (båda m).
Kvinnornas situation på arbetsmarknaden.

1988/89:A802 av Birgitta Johansson m.fl. (s).
Åtgärder för att främja kvinnors möjligheter till förvärvsarbete.

1988/89:A803 av Gudrun Schyman m.fl. (vpk).

En rättvis fördelning av budgetanslagen.

1988/89:A804 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).

Jämställdheten.

1988/89:A805 av Lisbeth Staaf-Igelström (s).

Den könsuppdelade arbetsmarknaden.

1988/89:A806 av Lisbeth Staaf-Igelström och Kristina Svensson (båda s).

Reglerna för arvoden i statliga styrelser.

1988/89:A807 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Ökad jämställdhet för kvinnor.

1988/89:A808 av Sonja Rembo m.fl. (m).

Jämställdhet mellan könen.

1988/89:A809 av Kersti Johansson m.fl. (c).

Jämställdheten mellan kvinnor och män.

1988/89:A810 av Görel Bohlin och Ann-Cathrine Haglund (båda m).

Parlamentarikernas inflytande på jämställdhetsarbetet.

1988/89:Bo201 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m).

Regler för ROT-finansieringen.

1988/89:Bo202 av Rosa Östh och Ulla Tillander (båda c).

Räntebidraget vid bostadslån.

1988/89:Bo203 av Lennart Brunander och Elving Andersson (båda c).

Reglerna för statliga lån till egnahem.

1988/89:Bo204 av Per Olof Håkansson (s).

Underhållet av bostadsfastigheter.

1988/89:Bo205 av Olof Johansson m.fl. (c).

Bostadspolitiken.

1988/89:Bo206 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp).

Bostadsbyggande i Stockholms län, m.m..

1988/89:Bo207 av Göran Magnusson och Berit Oscarsson (båda s).

Ortskoefficienten för kommunerna i Västmanlands län.

1988/89:Bo208 av Jan Strömdahl och Gudrun Schyman (båda vpk).

Samhällets ansvar för boendeservice.

1988/89:Bo209 av Ivar Franzén och Rolf Kenneryd (båda c).

Skattejämkning i stället för bostadsbidrag.

1988/89:Bo210 av Anita Johansson m.fl. (s).

Bättre underhåll och förnyelse av våra bostäder.

1988/89:Bo211 av Roland Larsson (c).

Räntebidrag till lokaler för barnomsorgsverksamhet.

Prot. 1988/89:59

1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Bo212 av Catarina Rönnung och Sven-Erik Alkemark (s).
Översyn av bostadsanpassningsbidraget.

1988/89:Bo213 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Bostadsbidragen för barnfamiljer.

1988/89:Bo214 av Carl Bildt m.fl. (m).
Barnfamiljernas bostadsbidrag.

1988/89:Bo215 av Ulla-Britt Åbark m.fl. (s).
Effektivt bostadsstöd.

1988/89:Bo216 av Kersti Johansson och Rune Backlund (båda c).
Vatten- och avloppsnäten.

1988/89:Bo217 av Sören Lekberg och Nils T Svensson (båda s).
Beräkningen av statens lån till bostadsbyggandet.

1988/89:Bo218 av Ingvar Björk och Börje Nilsson (båda s).
Räntebidrag för ombyggnation.

1988/89:Bo219 av Ingvar Björk och Börje Nilsson (båda s).
Bostadsanpassningsbidraget (BAB).

1988/89:Bo220 av Anders G Högmark och Ulf Melin (båda m).
Dispens från markvillkoret för låntagarbyggda egna hem.

1988/89:Bo221 av Jan Andersson och Grethe Lundblad (båda s).
Räntebidrag till gemensamma lokaler.

1988/89:Bo222 av Agne Hansson och Rosa Östh (båda c).
Handikappanpassning av vissa lokaler.

1988/89:Bo223 av Erling Bager m.fl. (fp).
Anslag till bostäder.

1988/89:Bo224 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Bostadsbidragen.

1988/89:Bo225 av Aina Westin och Sylvia Pettersson (båda s).
En investeringsavgift för kontorsbyggande.

1988/89:Bo226 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Statligt stimulansbidrag till gruppboende för dementa.

1988/89:Bo227 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Om- och nybyggnad av ålderdomshem.

1988/89:Bo228 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Bostadspolitiska krisåtgärder.

1988/89:Bo229 av Birger Hagård (m).
Informationen på de moderna kartverken.

1988/89:Bo230 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (båda c).
Rätt till statliga lån vid förvärv av äldre fastigheter.

1988/89:Bo231 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Kommunal energirådgivning.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Bo232 av Barbro Evermo Palmerlund m.fl. (s).
Ett program för bostadsbyggande.

Bilaga

1988/89:Bo233 av Eivor Husing (s).
Boendet på landsbygden.

1988/89:Bo234 av Nils T Svensson och Sture Ericson (båda s).
Konstnärlig utsmyckning i bostadsområden.

1988/89:Bo235 av Nils T Svensson m.fl. (s).
Lånereglerna för nyproducerade bostäder.

1988/89:Bo236 av Nils T Svensson och Sören Lekberg (båda s).
Lånereglerna för gruppboheter och servicehus.

1988/89:Bo237 av Elving Andersson och Stina Gustavsson (båda c).
Samnyttjande av allmänna samlingslokaler.

1988/89:Bo238 av Hans Rosengren (s).
Kommunala investeringsfonder för VA-nät m.m.

1988/89:Bo239 av Bo Finnkvist (s).
Investeringsavgift på visst byggande.

1988/89:Bo240 av Karin Falkmer och Ivar Virgin (båda m).
Anslagen till träbyggnadsteknisk forskning m.m.

1988/89:Bo241 av Olof Johansson m.fl. (c).
Investeringsavgift för lokaler.

1988/89:Bo242 av Hans Lindblad (fp).
Byggforskningsrådets lokalisering.

1988/89:Bo243 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Ett ROT-program för kommunerna.

1988/89:Bo244 av Pär Granstedt och Karin Söder (båda c).
Investeringsavgift för kontorsbyggen i Stockholms län.

1988/89:Bo245 av Jan Hyttring m.fl. (c).
Prisbilligt semesterboende.

1988/89:Bo246 av Lars Ulander m.fl. (s).
Kartläggning av boendekostnader.

1988/89:Bo247 av Agne Hansson m.fl. (c).
Bostadspolitiska frågor.

1988/89:Bo248 av Stig Gustafsson och Anita Johansson (båda s).
Låneandelen vid bostadslångivningen.

1988/89:Bo249 av Lennart Andersson m.fl. (s).
Ett ökat bostadsbyggande.

1988/89:Bo250 av Åke Wictorsson m.fl. (s,c).
Information om stödet till samlingslokaler.

1988/89:Bo251 av Göran Magnusson (s).
Bostadsanpassningsbidraget.

1988/89:Bo252 av Margareta Fogelberg (fp).
Ombyggnadslån.

1988/89:Bo253 av Per Olof Håkansson (s).
Stödet till byggnadsforskning.

1988/89:Bo254 av Lars Norberg och Hans Leghammar (båda mp).
Kommunala energirådgivare.

1988/89:Bo255 av Ulla-Britt Åbark m.fl. (s).
Ökat samhällsstöd till hissinstallationer.

1988/89:Bo256 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c).
Statens Institut för Byggnadsforskning.

1988/89:Bo257 av Lena Öhrsvik och Ingegerd Elm (båda s).
Bostadsbidragen till hushåll utan barn.

1988/89:Bo258 av Knut Billing m.fl. (m).
Reglerna för tillägglån vid ombyggnad.

1988/89:Bo259 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Bostadsbidragen.

1988/89:Bo260 av Knut Billing m.fl. (m).
Fritidshus.

1988/89:Bo261 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Ekologiskt byggande.

1988/89:Bo262 av Björn Körlof (m).
Lantmäteriförrättningen.

1988/89:Bo263 av Anneli Hulthén och Kent Carlsson (båda s).
Bostadsbidrag till studerande.

1988/89:Bo264 av Sören Lekberg m.fl. (s).
Räntestöd till konstnärlig utsmyckning.

1988/89:Bo265 av Olle Östrand (s).
Ombyggnadslånen till gruppbofäder.

1988/89:Bo266 av Olle Östrand (s).
Ombyggnadslånen för bostäder.

1988/89:Bo267 av Agne Hansson och Marianne Jönsson (båda c).
Bostadsanpassningsbidraget.

1988/89:Bo268 av Lena Öhrsvik (s).
Räntebidragsbestämmelserna vid byggnation av förskola.

1988/89:Bo269 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Bostadsfinansieringen.

1988/89:Bo270 av Knut Billing m.fl. (m).
Avreglering av bostadsmarknaden.

1988/89:Bo271 av Knut Billing m.fl. (m).
Anslag under bostadsdepartementet.

1988/89:Bo272 av Barbro Sandberg (fp).
Bostadsbidrag till studerande.

1988/89:Bo273 av Lars Norberg och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Solfångaranläggningar.

1988/89:Bo274 av Agne Hansson m.fl. (c).
Förnyelse av va-nätet.

1988/89:Bo275 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Hyrorna i allmännyttiga bostadsföretag.

1988/89:Bo276 av Sylvia Pettersson m.fl. (s).
Bostäder till flyktingar.

1988/89:Bo277 av Filip Fridolfsson m.fl. (m).
Den framtida bostadspolitiken.

1988/89:Bo278 av Jan Sandberg m.fl. (m).
Bostadssituationen i Stockholms län.

1988/89:Bo279 av Karin Söder och Pär Granstedt (båda c).
Bostäder åt unga.

1988/89:Bo280 av Olof Johansson m.fl. (c).
Förbud mot direktverkande el i bostäder.

1988/89:Bo301 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Länsstyrelsernas naturvårdsenheter, m.m.

1988/89:Bo302 av Birger Andersson (c).
Behovet av tjänster som biträdande länsantikvarie.

1988/89:Bo303 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
En marin atlas.

1988/89:Bo304 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Mineralutvinningen i exploateringskänsliga områden.

1988/89:Bo305 av Håkan Hansson m.fl. (c).
Anslaget till länsstyrelserna.

1988/89:Bo306 av Annika Åhnberg och Jan Strömdahl (båda vpk).
Bevarande av odlingslandskapet i Stockholms län.

1988/89:Bo307 av Olof Johansson m.fl. (c).
Ökade anslag till länsstyrelserna, m.m.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

1988/89:Bo308 av Olof Johansson m.fl. (c).
Länsstyrelsernas alkoholpolitiska uppgifter.

1988/89:Bo309 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Förstärkning av länsstyrelsens miljövårdsenheter.

1988/89:Bo310 av Olle Östrand (s).
Personalförstärkning hos länsstyrelserna för handläggning av jaktfrågor.

1988/89:Bo311 av Karl Hagström m.fl. (s).
Ombyggnad vid länsstyrelsen i Gävleborgs län.

1988/89:Bo312 av Siw Persson m.fl. (fp).
Naturvårdsplaner i Skåne.

1988/89:Bo313 av Göran Magnusson m.fl. (s).
Personal på länsstyrelsernas sociala enhet.

1988/89:Bo314 av Anne Wibble och Jan-Erik Wikström (båda fp).
Tjänster till länsstyrelsernas naturvårdsenheter.

1988/89:Bo315 av Agne Hansson m.fl. (c).
Redovisning av personalförstärkningar på länsstyrelserna.

1988/89:Bo316 av Marianne Andersson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors
(båda c).
Miljövårdsenhet vid länsstyrelsen i Älvsborgs län.

1988/89:Bo317 av Inger Schörling m.fl. (mp).
Anslaget till länsstyrelserna.

1988/89:Bo401 av Lars Ernestam m.fl. (fp).
Fastighetsbildning för s.k. bostadsjordbruk.

1988/89:Bo402 av Ove Karlsson m.fl. (s).
Lantmäteritaxorna.

1988/89:Bo403 av Bengt-Ola Rytter (s).
Ändring i hyreslagen.

1988/89:Bo404 av Ulla Orring (fp).
Kallelseförfarandet vid lantmäteriförrättning.

1988/89:Bo405 av Carl Bildt m.fl. (m).
Valfrihet i boendet.

1988/89:Bo406 av Lennart Brunander och Elving Andersson (båda c).
Ändrad praxis vid avstyckning av bostadsfastighet.

1988/89:Bo407 av Ulla-Britt Åbark m.fl. (s).
Utvärdering av lagen om kommunal bostadsanvisningsrätt.

1988/89:Bo408 av Hans Dau m.fl. (m,fp,c).
Avvittringen inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker.

1988/89:Bo409 av Bengt Westerberg m.fl. (fp).
Bostadspolitiken.

1988/89:Bo410 av Jan Jennehag (vpk).

Villkor vid inlösen av vissa servitut.

1988/89:Bo411 av Anita Johansson (s).

En bomiljölag.

1988/89:Bo412 av Inger Schörling m.fl. (mp).

En bomiljölag.

1988/89:Bo413 av Bengt Silfverstrand och Johnny Ahlqvist (båda s).

Reglerna om byte av hyreslägenhet mot villa eller bostadsrätt.

1988/89:Bo414 av Agne Hansson m.fl. (c).

Lokalhyreslagstiftningen.

1988/89:Bo415 av Agne Hansson m.fl. (c).

Hyresgästinflytande m.m..

1988/89:Bo416 av Christer Skoog och Jan Björkman (båda s).

Ökat boinflytande för hyresgäster.

1988/89:Bo417 av Knut Billing m.fl. (m).

Bostadpolitiken.

1988/89:Bo501 av Ingegerd Anderlund och Margit Sandéhn (båda s).

Handikappades boendeformer.

1988/89:Bo502 av Ingegerd Anderlund och Margit Sandéhn (båda s).

Bostadssociala inventeringar.

1988/89:Bo503 av Lars Werner m.fl. (vpk).

Socialtjänstens roll vid bostadsplaneringen.

1988/89:Bo504 av Jan Strömdahl (vpk).

Slopande av kravet på tomtutrymme för parkering.

1988/89:Bo505 av Per Olof Håkansson (s).

Skyddsanordningar vid takarbeten.

1988/89:Bo506 av Sonia Karlsson (s).

Ersättningsreglerna i plan- och bygglagen.

1988/89:Bo507 av Lennart Brunander (c).

Kolonilotter.

1988/89:Bo508 av Stina Eliasson m.fl. (c,s,m).

Bevarandet av Ammerån.

1988/89:Bo509 av Siw Persson m.fl. (fp).

Älvskyddet.

1988/89:Bo510 av Ulla-Britt Åbark och Anita Johansson (båda s).

Brandvarnare i varje lägenhet.

1988/89:Bo511 av Ingvar Björk och Börje Nilsson (båda s).

Byggnaders tillgänglighet för handikappade.

1988/89:Bo512 av Ingvar Björk och Börje Nilsson (båda s).
Besvärsrätten vid utformningen av offentliga byggnader.

1988/89:Bo513 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp).
Ökade resurser till länsstyrelserna för kulturmiljövården.

1988/89:Bo514 av Paul Lestander och Maggi Mikaelsson (båda vpk).
Översyn av avvitrningen.

1988/89:Bo515 av Larz Johansson (c).
Ekonomiska kartor.

1988/89:Bo516 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Skydd för Hårkan, Voxnan och Emån.

1988/89:Bo517 av Kaj Nilsson (mp).
Varudeklaration för cement.

1988/89:Bo518 av Jan Strömdahl och Jill Lindgren (vpk,mp).
Stärkt skydd för Ammerån.

1988/89:Bo519 av Jan Strömdahl och Jill Lindgren (vpk,mp).
Åtgärder för att undvika reglering av Blådjan och Härjeån.

1988/89:Bo520 av Eva Goës och Roy Ottosson (båda mp).
Utbyggnaden av Smedjemorasjön m.fl. vattendrag.

1988/89:Bo521 av Berit Löfstedt m.fl. (s).
Bostädernas inre utformning.

1988/89:Bo522 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Bomiljölag.

1988/89:Bo523 av Carl Bildt m.fl. (m).
Radon i bostäder.

1988/89:Bo524 av Olof Johansson m.fl. (c).
Samhällsplanering för handikappade.

1988/89:Bo525 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Förbud mot uppvärmning med direktverkande elenergi, m.m.

1988/89:Bo526 av Knut Billing m.fl. (m).
Översyn av plan- och bygglagen.

1988/89:Bo527 av Siw Persson (fp).
Statlig kreditgaranti för banklån vid mögelskada.

1988/89:Bo528 av Erling Bager och Elver Jonsson (båda fp).
Besvärsrätt för villaägareföreningar.

1988/89:Bo529 av Eva Goës (mp).
Plan- och bygglagen.

1988/89:Bo530 av Karl Hagström (s).
Källsortering av hushållsavfall.

1988/89:Bo531 av Lars Ulander och Ulla-Britt Åbark (båda s).
VDN-fakta på byggnadsmaterial m.m.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

1988/89:Bo532 av Ingvar Eriksson och Rune Rydén (båda m).
Ventilationen i bostadshus m.m.

Bilaga

1988/89:Bo533 av Anna Horn af Rantzien m.fl. (mp).
Deponering av kolaska.

1988/89:Bo534 av Anna Horn af Rantzien och Ragnhild Pohanka (båda mp).
Naturvårdsområden av riksintresse.

1988/89:Bo535 av Roy Ottosson m.fl. (mp).
Skydd för Ammerån.

1988/89:Bo536 av Ingrid Hemmingsson (m).
Benämningen av geografiska områden.

1988/89:Bo537 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Översyn av planlagstiftningen.

1988/89:Bo538 av Gudrun Norberg m.fl. (fp).
Reglerna i plan- och bygglagen om detaljhandeln.

1988/89:Bo539 av Åsa Domeij och Roy Ottosson (båda mp).
Utformningen av soprummen.

1988/89:Bo540 av Anna Wohlin-Andersson och Roland Larsson (båda c).
Planerat stormarknadscentrum i Östergötland.

1988/89:Bo541 av Rune Backlund m.fl. (c).
Skyddet av Vättern.

1988/89:Bo542 av Jill Lindgren m.fl. (mp,c,vpk).
VDN-märkning av byggmaterial.

1988/89:Bo543 av Knut Billing m.fl. (m).
Översyn av plan- och bygglagen.

1988/89:Bo544 av Siw Persson m.fl. (fp).
Hälsorisker i inomhusmiljön.

1988/89:Bo545 av Siw Persson (fp).
Stöd till personer som drabbats av mögelskador.

1988/89:Bo546 av Siw Persson (fp).
Ändring i hälsoskyddslagen beträffande mögel- och fuktskadade hus.

1988/89:Bo547 av Sigge Godin och Ulla Orring (båda fp).
Smedjemorasjön och Härjeån.

1988/89:Bo548 av Roy Ottosson m.fl. (mp).
Radon.

1988/89:Bo549 av Roy Ottosson m.fl. (mp).
Gränsvärden för buller i bostäder, m.m.

1988/89:Bo550 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c).
Radon.

1988/89:Bo551 av Lars Werner m.fl. (vpk).
Naturresurslagen.

1988/89:Bo552 av Roy Ottosson m.fl. (mp).
Outbyggda älvar.

1988/89:Bo553 av Alf Wennerfors m.fl. (m).
Naturresurslagen och skärgården.

1988/89:Bo554 av Claes Roxbergh m.fl. (mp).
Reservenergikällor hos hushållen.

Prot. 1988/89:59
1 februari 1989

Bilaga

